Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 5. srpnja 2018.
(OR. en)

10551/18

Međuinstitucijski predmet:
2016/0282 A (COD)

CODEC 1180
CADREFIN 128
FIN 511
INST 262
FSTR 39
FC 34
REGIO 50
SOC 448
AGRISTR 44
PECHE 248
TRANS 287
ESPACE 33
TELECOM 204
POLGEN 107
PE 89

INFORMATIVNA NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2012/2002, uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, EU br. 1304/2013, (EU) br. 1305/2013, (EU) br. 1306/2013, (EU) br. 1307/2013, (EU) br. 1308/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014, (EU) br. 652/2014 Europskog parlamenta i Vijeća i Odluke br. 541/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća – ishod prvog čitanja u Europskom parlamentu (Strasbourg, od 2. do 5. srpnja 2018.)

I. UVOD

U skladu s odredbama članka 294. UFEU-a i zajedničkom izjavom o praktičnim načinima provedbe postupka suodlučivanja[1] uspostavljeni su brojni neformalni kontakti između Vijeća, Europskog parlamenta i Komisije s ciljem postizanja dogovora o tom predmetu u prvom čitanju, čime se izbjegla potreba za drugim čitanjem i postupkom mirenja.

U tom su kontekstu izvjestiteljica gđa GRÄßLE (EPP, DE) i izvjestitelj g. ASHWORTH (EPP, UK) predstavili u ime Odbora za proračune i Odbora za proračunski nadzor kompromisni amandman br. 653 na Prijedlog skupne uredbe naveden u naslovu. O tom je amandmanu postignut dogovor tijekom navedenih neformalnih kontakata. Izvjestitelji su također podnijeli amandman br. 654 u vezi s izjavama Komisije i amandman br. 655 u vezi sa zajedničkom izjavom. Nisu podneseni drugi amandmani.

II. GLASOVANJE

Na plenarnoj sjednici tijekom glasovanja 5. srpnja 2018. usvojen je kompromisni amandman br. 653 na Prijedlog skupne uredbe naveden u naslovu zajedno s amandmanima br. 654 i 655. Tako izmijenjen Prijedlog Komisije predstavlja stajalište Parlamenta u prvom čitanju koje se nalazi u zakonodavnoj rezoluciji Parlamenta iz Priloga ovom dokumentu[2].

Stajalište Parlamenta odražava prethodni dogovor među institucijama. Stoga bi Vijeće trebalo moći odobriti stajalište Parlamenta.

U tom slučaju akt bi se donio u formulaciji koja odgovara stajalištu Parlamenta.

---

[1] SL C 145, 30.6.2007., str. 5.

[2] Verzija stajališta Parlamenta u zakonodavnoj rezoluciji označena je kako bi se obilježile promjene nastale na temelju amandmanâ na Prijedlog Komisije. Dodaci tekstu Komisije istaknuti su ***podebljanim slovima i kurzivom.*** Znakom „▌” označen je izbrisani tekst.

PRILOG

(5.7.2018.)

Financijska pravila koja se primjenjuju na opći proračun Unije ***I

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 5. srpnja 2018. o prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2012/2002, uredbi (EU) br. 1296/2013, (EU) 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, EU br. 1304/2013, (EU) br. 1305/2013, (EU) br. 1306/2013, (EU) br. 1307/2013, (EU) br. 1308/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014, (EU) br. 652/2014 Europskog parlamenta i Vijeća i Odluke br. 541/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća (COM(2016)0605 – C8-0372/2016 – 2016/0282A(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

Europski parlament,

– uzimajući u obzir prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2016)0605),

– uzimajući u obzir članak 294. stavak 2., članak 42., članak 43. stavak 2., članak 46. točku (d)., članak 149., članak 153. stavak 2. točku (a), članak 164., članak 168. stavak 4. točku (b), članak 172., članak 175., članak 177., članak 178., članak 189. stavak 2., članak 212. stavak 2., članak 322. stavak 1. i članak 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju u skladu s kojima je Komisija podnijela prijedlog Parlamentu (C8-0372/2016),

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za pravna pitanja o predloženoj pravnoj osnovi,

– uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir mišljenje Europskog revizorskog suda br. 1/2017 od 26. siječnja 2017.[3],

– uzimajući u obzir privremeni sporazum koji su odobrili nadležni odbori u skladu s člankom 69.f stavkom 4. Poslovnika te činjenicu da se predstavnik Vijeća pismom od 19. travnja 2018. obvezao prihvatiti stajalište Europskog parlamenta u skladu s člankom 294. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članke 59. i 39. Poslovnika,

– uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za proračune i Odbora za proračunski nadzor u skladu s člankom 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračune i Odbora za proračunski nadzor te mišljenja Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za industriju, istraživanje i energetiku, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj, Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za ribarstvo i Odbora za

[3] SL C 91, 23.3.2017., str. 1.

građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (A8-0211/2017),

1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju;

2. prima na znanje izjave Komisije priložene ovoj Rezoluciji;

3. prihvaća zajedničku izjavu Parlamenta, Vijeća i Komisije priloženu ovoj Rezoluciji;

4. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj prijedlog;

5. nalaže svojem predsjedniku da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

P8_TC1-COD(2016)0282A

Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 5. srpnja 2018. radi donošenja Uredbe (EU, Euratom) 2018/… Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, ▌(EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 ▌ i Odluke br. 541/2014/EU *te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012*

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 46. točku (d), članak 149., članak 153. stavak 2. točku (a), članke 164., 172., 175., 177. i 178., članak 189. stavak 2., ▌članak 212. stavak 2., članak 322. stavak ***1.*** te članak 349., u vezi s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, a posebno njegovim člankom 106.a,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Revizorskog suda[4],

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora[5],

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija[6],

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom[7],

---

4 SL C ***91, 23.3.2017.,*** str. ***1.***
5 SL C ***75, 10.3.2007., str. 63.***
6 SL C ***306, 15.9.2017., str. 64.***
7 Stajalište Europskog parlamenta od 5. srpnja 2018.

budući da:

▌

(1) Nakon tri godine provedbe trebalo bi dodatno izmijeniti financijska pravila koja se primjenjuju na opći proračun Unije („proračun”) kako bi se povećala fleksibilnost i tako uklonili ograničavajući faktori u provedbi te pojednostavnilo osiguravanje rezultata za dionike i službe ▌, više usmjerilo na rezultate ***te poboljšale pristupačnost, transparentnost i odgovornost***. Uredbu (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća[8] trebalo bi stoga staviti izvan snage i zamijeniti ovom Uredbom.

(2) Radi smanjenja složenosti financijskih pravila koja se primjenjuju na proračun i uvrštavanja relevantnih pravila u jedinstvenu uredbu ▌, Komisija bi trebala staviti izvan snage Delegiranu uredbu (EU) br. 1268/2012[9]. Radi jasnoće, glavna pravila iz Delegirane uredbe (EU) br. 1268/2012 trebalo bi uvrstiti u ovu Uredbu, a ostala u smjernice za službe.

(3) Trebalo bi zadržati temeljna proračunska načela. Postojeća odstupanja od tih načela za određena područja, kao što su istraživanje, vanjska djelovanja i strukturni fondovi, trebalo bi preispitati i što je moguće više pojednostavniti, uzimajući pritom u obzir jesu li ona još uvijek relevantna, koja je njihova dodana vrijednost za proračun i kakav teret nameću dionicima.

▌

---

[8] Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL L 298, 26.10.2012., str. 1.).

[9] Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1268/2012 od 29. listopada 2012. o pravilima za primjenu Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L 362, 31.12.2012., str. 1.).

(4) Pravila o prijenosu odobrenih sredstava trebalo bi jasnije izložiti te bi trebalo razlikovati automatske i neautomatske prijenose. ***Dotične institucije Unije trebale bi Europskom parlamentu i Vijeću pružati informacije i o automatskim i o neautomatskim prijenosima.***

(5) ***Trebalo bi dopustiti*** prijenos i uporabu vanjskih namjenskih prihoda za program ili djelovanje koji mu slijede ***kako bi se takva sredstva učinkovito upotrebljavala***. Prijenos unutarnjih namjenskih prihoda trebao bi biti moguć samo u sljedeću financijsku godinu, osim ako je u ovoj Uredbi propisano drukčije.

▌

▌

(6) U pogledu unutarnjih namjenskih prihoda, ***trebalo bi dopustiti financiranje novih projekata u vezi s nekretninamas pomoću prihoda dobivenih od najma/zakupa i prodaje zgrada. S tim ciljem, takav bi se prihod trebao smatrati unutarnjim namjenskim prihodom koji se može prenositi dok ne bude u potpunosti iskorišten.***

(7) Institucije Unije trebale bi moći prihvatiti svaku donaciju u korist Unije.

(8) Trebalo bi uvesti odredbu kojom bi se pravnim osobama omogućilo sponzorstvo u naravi događaja ili aktivnosti u promotivne svrhe ili u svrhe društveno odgovornog poslovanja.

(9) Potrebno je pojasniti pojam uspješnosti u kontekstu proračuna. Uspješnost bi trebalo povezati s izravnom primjenom načela dobrog financijskog upravljanja. ***Trebalo bi definirati i načelo dobrog financijskog upravljanja te*** bi trebalo utvrditi vezu između ***postavljenih ciljeva i*** uspješnosti ▌, pokazatelja, rezultata te ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti uporabe odobrenih sredstava. ***Radi pravne sigurnosti i uz izbjegavanje*** proturječnosti s postojećim okvirima uspješnosti različitih programa, trebalo bi ***definirati*** ▌ termine koji se odnose na uspješnost, ***osobito ostvarenja i rezultate***.

(10) U skladu s Međuinstitucijskim sporazumom o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.[10], zakonodavstvo Unije trebalo bi biti kvalitetno i biti usmjereno na područja u kojima nosi najveću dodanu vrijednost za građane, što učinkovitije i djelotvornije u postizanju zajedničkih ciljeva politike Unije. Podvrgavanjem postojećih i novih programa i aktivnosti potrošnje koji su povezani sa znatnim izdacima evaluaciji može se doprinijeti postizanju tih ciljeva.

[10] SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

(11) U skladu s načelom transparentnosti koje ***je*** sadržano u članku 15. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) od institucija ***Unije*** zahtijeva se da koliko je god to moguće primjenjuju otvorenost djelovanja. ***U pogledu*** izvršenja proračuna, primjena tog načela podrazumijeva da bi građani trebali znati gdje i u koje svrhe Unija troši sredstva. Takve informacije potiču demokratsku raspravu, doprinose sudjelovanju građana u postupku odlučivanja Unije ▌, jačaju institucionalnu kontrolu i nadzor nad rashodima Unije ***te doprinose povećanju njezine vjerodostojnosti. Komunikacija bi trebala biti ciljanija te bi trebala nastojati povećati vidljivost doprinosa Unije za građane.*** Takve bi ciljeve trebalo postići objavom, po mogućnosti uz uporabu suvremenih komunikacijskih alata, relevantnih informacija o svim primateljima sredstava koja se financiraju iz proračuna, pri čemu se uzimaju u obzir legitimni interesi ***tih*** primatelja u pogledu povjerljivosti i sigurnosti te, ako je riječ o fizičkim osobama, njihovo pravo na privatnost i zaštitu osobnih podataka. ***Institucije Unije*** stoga bi pri objavi informacija trebale primijeniti selektivni pristup, u skladu s načelom proporcionalnosti. Odluke o objavi trebale bi se temeljiti na relevantnim kriterijima kako bi se pružile smislene informacije.

(12) Ne dovodeći u pitanje pravila o zaštiti osobnih podataka, ***trebalo bi težiti maksimalnoj transparentnosti u odnosu na informacije o primateljima***Informacije o primateljima sredstava Unije koja se izvršavaju u okviru izravnog ***upravljanja*** trebalo bi objaviti na internetskim stranicama institucija Unije namijenjim u tu svrhu, kao što je ***sustav financijske transparentnosti*** te bi one trebale uključivati barem ime i mjesto primatelja, iznos za koji je preuzeta pravna obveza i svrhu mjere. U tim bi informacijama trebalo uzeti u obzir relevantne kriterije kao što su periodičnost, vrsta i važnost mjere.

(13) Trebalo bi biti moguće da ***Komisija izvršava proračun neizravno putem organizacija država članica. Zbog razloga pravne sigurnosti stoga je primjereno definirati organizaciju države članice kao subjekt osnovan u državi članici kao tijelo javnog prava ili kao tijelo privatnog prava kojemu je ta država članica povjerila zadaću pružanja javnih usluga i dala odgovarajuća financijska jamstva. Financijska potpora koju država članica u skladu sa zahtjevima utvrđnim u pravu Unije pruži takvim tijelima privatnog prava u obliku koji odredi ta država članica bez da nužno zahtijeva bankovno jamstvo trebalo bi se smatrati odgovarajućim financijskim jamstvom.***

(14) ***Ako*** je riječ o nagradama, bespovratnim sredstvima i ugovorima koji su dodijeljeni nakon otvaranja javnog postupka za nadmetanje, ***a*** posebice ako je riječ o natječajima, pozivima za podnošenje prijedloga i pozivima za podnošenje ponuda, trebalo bi radi poštovanja načela UFEU-a, a posebno načela transparentnosti, proporcionalnosti, jednakog postupanja i nediskriminacije, objaviti ime i mjesto primatelja sredstava Unije. ***Ta*** objava trebala bi doprinijeti kontroli postupaka dodjele od strane ***neuspješnih*** podnositelja zahtjeva ***u*** nadmetanju.

(15) Osobni podaci koji se odnose na fizičke osobe ne bi smjeli biti javno dostupni u razdoblju dužem od onog tijekom kojega primatelj koristi sredstva te be stoga te podatke trebalo ukloniti nakon dvije godine. Isto bi se trebalo primjenjivati i na osobne podatke koji se odnose na pravne osobe u čijem se službenom nazivu spominje jedna fizička osoba ili više njih.

(16) U većini slučajeva obuhvaćenih ovom Uredbom objava se odnosi na pravne osobe. Ako je riječ o fizičkim osobama, pri objavi osobnih podataka trebalo bi poštovati načelo proporcionalnosti između važnosti odobrenog iznosa i potrebe za kontrolom najbolje uporabe sredstava. U tavkim slučajevima, objava regije na razini 2 zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) u skladu je s ciljem objave informacija o primateljima te se njome osigurava jednako postupanje s državama članicama različite veličine uz istodobno poštovanje prava primatelja na privatni život, a posebno na zaštitu njihovih osobnih podataka.

▌

(17) Radi pravne sigurnosti i u skladu s načelom proporcionalnosti trebalo bi navesti u kojim se situacijama podaci ne bi smjeli objavljivati. Primjerice, ne bi se smjele objavljivati informacije o stipendijama ili drugim oblicima izravnih potpora koje se isplaćuju fizičkim osobama kojima je pomoć najpotrebnija, o posebnim ugovorima iznimno niske vrijednosti ili o financijskoj potpori čija je vrijednost ispod vrijednosti određenog praga predviđenog putem financijskih instrumenata ili u slučajevima u kojima bi se otkrivanjem podataka moglo ugroziti prava i slobode dotičnih pojedinaca, kako su zaštićeni Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, ili naštetiti komercijalnim interesima primatelja. Međutim, kako bi se nastavila postojeća praksa i omogućila transparentnost, za bespovratna sredstva ne bi smjelo postojati posebno izuzeće od obveze objave informacija na temelju posebnog praga.

(18) Ako se osobni podaci primatelja objavljuju u svrhe transparentnosti u odnosu na uporabu sredstava Unije i kontrolu postupka dodjele, te bi primatelje u skladu s uredbama (EZ) br. 45/2001[11] i (EU) 2016/679[12] Europskog parlamenta i Vijeća trebalo obavijestiti o takvoj objavi, kao i o njihovim pravima i o postupcima dostupnima za ostvarivanje tih prava.

---

11 Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

12 Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

(19) Kako bi se osiguralo poštovanje načela jednakog postupanja prema svim primateljima, informacije koje se odnose na fizičke osobe trebalo bi također objaviti, u skladu s obvezom država članica da uspostave visok stupanj transparentnosti ugovora čija vrijednost prelazi vrijednosti pragova utvrđenih u Direktivi 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća[13].

▌

(20) U slučaju izravnog i podijeljenog ***upravljanja***, osobe, subjekti ili imenovana tijela koji izvršavaju sredstva Unije trebala bi staviti na raspolagagnje informacije o primateljima i krajnjim primateljima. U slučaju podijeljenog upravljanja, informacije bi trebale biti objavljene u skladu s relevantnim sektorskim pravilima. Komisija bi trebala staviti na raspolaganje informacije o jedinstvenim internetskim stranicama, uključujući upućivanje na adresu, na kojima su dostupne informacije o primateljima i krajnjim primateljima.

(21) Radi veće čitkosti i transparentnosti podataka o financijskim instrumentima koji se provode u okviru izravnog i neizravnog upravljanja, primjereno je sve zahtjeve u pogledu izvješćivanja objediniti u jedinstveni radni dokument koji se treba prilažiti nacrtu proračuna.

(22) Radi promicanja najbolje prakse pri provedbi Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Europskog socijalnog fonda (ESF), Kohezijskog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), kao i Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP), Komisija bi trebala moći u informativne svrhe tijelima koja su odgovorna za upravljanje i kontrolu staviti na raspolaganje neobvezujući metodološki priručnik s prikazom njezine strategije i pristupa za kontrolu, uključujući kontrolne popise i primjere najbolje prakse. Taj bi priručnik trebalo ažurirati kad god je to potrebno.

(23) Primjereno je ***institucijama Unije*** omogućiti da ***međusobno*** sklapaju sporazume na razini službi ▌ kako bi se olakšalo izvršavanje njihovih odobrenih sredstava te im omogućiti sklapanje takvih sporazuma između službi institucija ***Unije***, tijela Unije, europskih ureda, tijela ili osoba kojima je povjerena provedba posebnih djelovanja u okviru zajedničke

[13] Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) na temelju glave V. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i Ureda glavnog tajnika Odbora guvernera Europskih škola za pružanje usluga, nabavu proizvoda ili izvođenje radova ili izvršenje ugovorâ u vezi s nekretninama.

(24) Primjereno je utvrditi ***postupak za osnivanje novih*** europskih ureda te razlikovati obvezne i neobvezne zadaće takvih ureda. Trebalo bi uvesti mogućnost da institucije i tijela Unije i drugi europski uredi delegiraju ovlasti dužnosnika za ovjeravanje direktoru europskog ureda. Europski uredi trebali bi imati i mogućnost sklapanja sporazuma na razini službi za pružanje usluga, nabavu proizvoda ili izvođenje radova ili izvršenje ugovorâ u vezi s nekretninama. Primjereno je utvrditi posebna pravila za sastavljanje računovodstvenih evidencija, odredbe kojima se računovodstveni službenik Komisije ovlašćuje za delegiranje nekih svojih zadaća osoblju tih ureda i operativne postupke za bankovne račune koje bi Komisija trebala moći otvoriti u ime europskog ureda.

(25) Kako bi se ▌ povećala troškovna učinkovitost izvršnih agencija te s obzirom na praktično iskustvo u pogledu drugih tijela Unije, trebalo bi omogućiti da se računovodstvenom službeniku Komisije povjere sve ili neke zadaće računovodstvenog službenika dotične izvršne agencije.

(26) Radi pravne sigurnosti potrebno je pojasniti da direktori izvršnih agencija djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja kada upravljaju odobrenim sredstvima za poslovanje za programe koji su delegirani njihovim agencijama. Radi ostvarenja punog učinka povećanja učinkovitosti koje proizlazi iz globalne centralizacije određenih pomoćnih službi trebalo bi izričito predvidjeti mogućnost da izvršne agencije izvršavaju administrativne rashode.

(27) Potrebno je utvrditi pravila o ovlastima i odgovornostima financijskih izvršitelja, posebno dužnosnika za ovjeravanje i računovodstvenih službenika.

(28) Europski parlament, Vijeće i Revizorski sud te računovodstvenog službenika Komisije trebalo bi obavijestiti o imenovanju ili prestanku dužnosti dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja, unutarnjeg revizora i računovodstvenog službenika u roku od dva tjedna od takvog imenovanje ili prestanka dužnosti.

(29) Dužnosnici za ovjeravanje trebali bi biti u potpunosti odgovorni za sve operacije prihoda i rashoda koje se izvršavaju pod njihovim nadzorom i za sustave unutarnje kontrole te bi trebali odgovarati za svoje postupke, prema potrebi i u stegovnim postupcima.

(30) Trebalo bi utvrditi zadaće, odgovornosti i načela postupaka koje dužnosnik za ovjeravanje treba poštovati. Dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja trebali bi osigurati da dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja i njihovo osoblje primaju informacije i osposobljavanje o standardima kontrole i odgovarajućim metodama i tehnikama te da se poduzimaju mjere u svrhu osiguranja funkcioniranja sustava kontrole. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja trebao bi izvješćivati svoju instituciju Unije o izvršavanju dužnosti u obliku godišnjeg izvješća. To izvješće trebalo bi uključivati potrebne financijske informacije i informacije o upravljanju kojima se potvrđuje izjava o jamstvu tog dužnosnika u vezi s izvršavanjem njegovih dužnosti, uključujući informacije o općoj uspješnosti obavljenih operacija. Popratnu dokumentaciju koja se odnosi na obavljene operacije trebalo bi čuvati najmanje pet godina. Različiti oblicipregovaračkog postupka za dodjelu ugovora o javnoj nabavi trebali bi biti predmet posebnog izvješća dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja koje se upućuje dotičnoj instituciji Unije te predmet izvješća te institucije Unije Europskom parlamentu i Vijeću, budući ti postupci predstavljaju odstupanja od uobičajenih postupaka dodjele.

(31) Trebalo bi uzeti u obzir dvostruku ulogu šefova delegacija Unije i njihovih zamjenika u njihovoj odsutnosti kao dužnosnikâ za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja za Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) i, u vezi s odobrenim sredstvima za poslovanje, za Komisiju.

(32) Mogućnost da Komisija zamjenicima voditeljâ delegacija Unije delegira svoje ovlasti za izvršenje proračuna u vezi s odobrenim sredstvima za poslovanje iz svojeg dijela proračuna trebala bi biti ograničena na situacije u kojima je nužno da zamjenici voditeljâ delegacija Unije izvrše te zadaće kako bi se osigurao kontinuitet poslovanja za vrijeme odsutnosti voditeljâ delegacija Unije. Zamjenici voditeljâ delegacija Unije ne bi trebali moći te ovlasti izvršavati sustavno ni za potrebe unutarnje podjele posla.

(33) Računovodstveni službenik trebao bi biti odgovoran za pravilno izvršenje plaćanja, naplatu prihoda i naplatu potraživanja. Računovodstveni službenik trebao bi upravljati riznicom, bankovnim računima i dokumentacijom trećih strana, voditi računovodstvo te je odgovoran za izradu financijskih izvještaja institucije Unije. Računovodstveni službenik Komisije trebao bi biti jedina osoba koja ima pravo utvrditi računovodstvena pravila i usklađene računske planove, dok bi računovodstveni službenici svih drugih institucija Unije trebali utvrditi računovodstvene postupke koji se primjenjuju na njihove institucije.

(34) Trebalo bi utvrditi i načine imenovanja i prestanka dužnosti računovodstvenog službenika.

(35) Računovodstveni službenik trebao bi uspostaviti postupke kojima će se osigurati da računi otvoreni za potrebe upravljanja riznicom i knjiga blagajne nemaju negativno stanje.

(36) Trebalo bi odrediti uvjete uporabe knjige blagajne, sustava upravljanja koji predstavlja iznimku od uobičajenih proračunskih postupaka ***i odnosi se samo na ograničene iznose***, te zadaće i odgovornosti blagajnika, kao i zadaće i odgovornosti dužnosnika za ovjeravanje i računovodstvenog službenika u vezi s kontrolom knjiga blagajne. ***Revizorski sud*** trebao bi biti obaviješten o svakom imenovanju ***blagajnika***. Zbog učinkovitosti bi u delegacijama Unije trebalo uspostaviti knjige blagajne za odobrena sredstva i iz dijelova proračuna koji se odnose na Komisiju i na ESVD. Primjereno je i predvidjeti, pod posebnim uvjetima, uporabu knjige blagajne u delegaciji Unije za plaćanje ograničenih iznosa proračunskim postupcima. Kad je riječ o imenovanju blagajnika, trebalo bi omogućiti njihov odabir i među osobljem koje Komisija zapošljava u području upravljanja kriznim situacijama i operacija humanitarne pomoći ako nije dostupno osoblje Komisije obuhvaćeno Pravilnikom o osoblju za dužnosnike Europske unije i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Europske unije iz Uredbe Vijeća (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68[14] („Pravilnik o osoblju”).

(37) Kako bi se uzela u obzir situacija u području upravljanja kriznim situacijama i operacije humanitarne pomoći kada nije dostupno osoblje Komisije obuhvaćeno Pravilnikom o osoblju te tehničke poteškoće koje sprječavaju da odgovorni službenik za ovjeravanje potpiše sve pravne obveze, trebalo bi osoblju koje Komisija zapošljava u tom području omogućiti da preuzima pravne obveze vrlo niske vrijednosti, do 2500 EUR, koje su povezane s plaćanjima izvršenima iz knjige blagajne te voditeljima delegacija Unije ili njihovim zamjenicima omogućiti da preuzimaju pravne obveze prema uputi odgovornog službenika za ovjeravanje Komisije.

---

14 SL L 56, 4.3.1968., str. 1.

(38) Nakon što se utvrde zadaće i odgovornosti financijskih izvršitelja, oni mogu snositi odgovornost samo prema uvjetima utvrđenima u Pravilniku o osoblju. Na temelju Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 u institucijama Unije osnovana su posebna povjerenstva za financijske nepravilnosti. Međutim, zbog ograničenog broja slučajeva koji im se upućuju te radi učinkovitosti primjereno je prenijeti njihove funkcije na međuinstitucijsko povjerenstvo osnovano na temelju ove Uredbe („povjerenstvo”). Povjerenstvo bi trebalo osnovati radi procjene zahtjeva i izdavanja preporuka o potrebi donošenja odluka o isključenjima i izricanju financijskih sankcija u pogledu slučajeva koje mu uputi Komisija ili druge institucije i tijela Unije ▌ , ***ne dovodeći u pitanje njihovu administrativnu neovisnost u odnosu na njihove zaposlenike***. Cilj je tog prijenosa i izbjeći udvostručavanje posla i smanjiti rizik od proturječnih preporuka ili mišljenja, u slučajevima u kojima su uključeni i gospodarski subjekt i član osoblja institucije ili tijela Unije. Potrebno je zadržati postupak putem kojeg dužnosnik za ovjeravanje može tražiti potvrdu upute za koju smatra da je nepravilna ili protivna načelu dobrog financijskog upravljanja i tako biti razriješen od svake odgovornosti. Sastav povjerenstva trebalo bi izmijeniti nakon što ono ispuni svoju ulogu. ***Povjerenstvo ne bi smjelo imati istražne ovlasti.***

(39) U pogledu prihoda potrebno je razmotriti negativna usklađenja vlastitih sredstava obuhvaćena Uredbom Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014[15]. Osim u slučaju vlastitih sredstava, potrebno je zadržati postojeće zadaće i kontrole za koje su odgovorni dužnosnici za ovjeravanje u različitim fazama postupka: procjena iznosa potraživanja, izdavanje nalogâ za povrat, slanje obavijesti o terećenju kojom se dužnika obavješćuje da je utvrđen iznos potraživanja, ▌ i odluka, prema potrebi, o odricanju od dodijeljenih prava uzimajući u obzir kriterije koji jamče usklađenost s načelom dobrog financijskog upravljanja kako bi se osigurala učinkovita naplata prihoda.

(40) Službenik za ovjeravanje trebao bi se moći u cijelosti ili djelomično odreći povrata utvrđenog iznosa potraživanja ako je nad dužnikom pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti kako je definiran u Uredbi (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća[16], posebno u slučaju sudskih nagodbi, stečajnih nagodbi i sličnih postupaka.

(41) Trebalo bi utvrditi posebne odredbe za usklađenja ili smanjenja na nulu procjene iznosa potraživanja.

(42) Potrebno je pojasniti rokove unošenja u proračun primljenih iznosa od novčanih kazni, financijskih i drugih sankcija te svih pripadajućih kamata ili drugog prihoda koji su ostvarile.

---

15 Uredba Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014 od 26. svibnja 2014. o metodama i postupku za stavljanje na raspolaganje tradicionalnih vlastitih sredstava i vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u i BND-u te o mjerama za zadovoljavanje potreba za gotovinom (SL L 168, 7.6.2014., str. 39.).

16 Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti (SL L 141, 5.6.2015., str. 19.).

(43) S obzirom na nedavna kretanja na financijskim tržištima i kamatnu stopu koju Europska središnja banka (ESB) primjenjuje na svoje glavne operacije refinanciranja, potrebno je preispitati odredbe u vezi s kamatnom stopom za novčane kazne ili druge sankcije i predvidjeti pravila za slučaj negativne kamatne stope.

(44) Kako bi se uzela u obzir posebna priroda iznosa potraživanja koja se sastoje od novčanih kazni ili drugih sankcija koje izriču ***institucije Unije*** na temelju UFEU-a ili Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (Ugovor o Euratomu), potrebno je uvesti posebne odredbe o kamatnim stopama koje se primjenjuju na dospjele iznose koji nisu još plaćeni za slučaj da Sud Europske unije poveća te iznose.

(45) Pravila o povratu trebalo bi pojasniti i ojačati. Konkretno, trebalo bi navesti da računovodstveni službenik treba osigurati povrat iznosa njihovim prijebojem s iznosima koje dužniku duguje izvršna agencija kad izvršava proračun.

(46) ***Radi jamčenja*** pravne sigurnosti ***i transparentnosti*** trebalo bi utvrditi pravila o rokovima u kojima se obavijest o terećenju treba poslati.

(47) Kako bi se osiguralo upravljanje imovinom i istodobno ***nastojalo*** ostvariti ***pozitivan povrat***, potrebno je da se iznosi koji se odnose na novčane kazne, financijske ili druge sankcije koje se izriču na temelju UFEU-a ili Ugovora o Euratomu, kao što su osporavane novčane kazne u području tržišnog natjecanja, privremeno naplate i ulože u financijsku imovinu i da se odredi kome pripada povrat na ta ulaganja. Budući da Komisija nije jedina institucija ***Unije*** ovlaštena za izricanje novčanih kazni, financijskih ili drugih sankcija, potrebno je utvrditi odredbe u pogledu takvih novčanih kazni, financijskih ili drugih sankcija koje izriču druge institucije ***Unije*** te utvrditi pravila za njihovu naplatu, koja bi trebala biti jednakovrijedna onima koje se primjenjuju na Komisiju.

(48) Kako bi se osiguralo da Komisija ima sve potrebne informacije za donošenje financijskih odluka, potrebno je utvrditi minimalne zahtjeve za sadržaj odluka o financiranju u vezi s bespovratnim sredstvima, nabavom, skrbničkim fondovima Unije za vanjska djelovanja ("skrbnički fondovi Unije"), nagradama, financijskim instrumentima, mehanizmima ili platformama mješovitog financiranja i proračunskim jamstvima. Istovremeno, kako bi se potencijalnim primateljima pružila dugoročnija perspektiva, potrebno je omogućiti da se odluke o financiranju donose za razdoblje dulje od jedne financijske godine, istodobno navodeći da izvršenje ovisi o raspoloživosti odobrenih proračunskih sredstava za odgovarajuće financijske godine. Nadalje, potrebno je smanjiti broj elemenata potrebnih za donošenje odluke o financiranju. U skladu s ciljem pojednostavnjenja, odluka o financiranju trebala bi istodobno služiti kao godišnji ili višegodišnji program rada. Budući da su doprinosi tijelima Unije iz članaka 70. i 71. već utvrđeni u godišnjem proračunu, ne bi trebao postojati zahtjev za donošenjem posebne odluke o financiranju u tom pogledu.

(49) U vezi s rashodima trebalo bi pojasniti odnos između odluka o financiranju, ukupnih proračunskih obveza i pojedinačnih proračunskih obveza, kao i pojmove preuzimanja proračunskih i pravnih obveza, kako bi se uspostavio jasan okvir za različite faze izvršenja proračuna.

(50) Kako bi se posebno uzeo u obzir broj pravnih obveza koje preuzimaju delegacije Unije i predstavništva Unije te tečajne fluktuacije s kojima se suočavaju, okvirne proračunske obveze trebale bi biti moguće i u slučajevima u kojima su poznati krajnji primatelji plaćanja i iznosi.

▌

(51) U pogledu vrsta plaćanja koja mogu izvršiti dužnosnici za ovjeravanje trebalo bi pojasniti različite vrste plaćanja u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja. Potrebno je dodatno pojasniti pravila o poravnanju plaćanja pretfinanciranja, posebno za situacije kad nije moguće međuporavnanje. U tu svrhu trebalo bi u preuzete pravne obveze uključiti odgovarajuće odredbe.

(52) Ovom bi se Uredbom trebalo propisati da se plaćanja trebaju izvršiti u određenim rokovima te da će u slučaju nepoštovanja takvih rokova vjerovnici imati pravo na zatezne kamate kojima se tereti proračun, osim u slučaju država članica, Europske investicijske banke (EIB) i Europskog investicijskog fonda (EIF).

(53) Primjereno je objediniti u jednom članku odredbe koje se odnose na potvrđivanje i odobravanje rashoda te definirati „opoziv”. Budući da se transakcije izvršavaju u računalnim sustavima, potpisivanje potvrde „odobreno za plaćanje” kako bi se izrazila odluka o potvrđivanju trebalo bi zamijeniti pojmom „elektronički zaštićen potpis” osim u ograničenom broju slučajeva. Potrebno je i pojasniti da se potvrđivanje rashoda primjenjuje na sve prihvatljive troškove, među ostalim, kao što je slučaj s poravnanjem predfinanciranja, na troškove koji nisu povezani sa zahtjevom za plaćanje.

(54) Radi smanjenja složenosti, pojednostavnjenja postojećih pravila i poboljšanja čitkosti ove Uredbe trebalo bi utvrditi zajednička pravila za veći broj instrumenata za izvršenje proračuna. Zbog toga bi trebalo prerasporediti neke odredbe, prilagoditi formulacije i područje primjene drugih odredaba i ukloniti nepotrebna ponavljanja i unakrsna upućivanja.

(55) Svaka institucija Unije trebala bi osnovati odbor za praćenje tijeka unutarnje revizije zadužen za osiguravanje neovisnosti unutarnjeg revizora, praćenje kvalitete unutarnjih revizija i propisno uzimanje u obzir i primjenu u njezinim službama preporuka danih u okviru unutarnje i vanjske revizije. Svaka institucija Unije trebala bi donositi odluku o sastavu tog odbora za praćenje tijeka unutarnje revizije pri čemu se uzima u obzir njezina organizacijska samostalnost i važnost neovisnih stručnih savjeta.

(56) Potrebno je staviti veći naglasak na uspješnost i rezultate ***projekata financiranih iz proračuna***. Stoga je primjereno utvrditi dodatni oblik financiranja koji nije povezan s troškovima za relevantne operacije, uz ustaljene oblike doprinosa Unije (nadoknada prihvatljivih troškova koji su stvarno nastali, jedinični trošak, jednokratni iznosi i financiranje uz primjenu paušalne stope). Dodatni oblik financiranja trebao bi se temeljiti na ispunjenju određenih uvjeta *ex ante* ili na postizanju rezultata mjerenih u odnosu na prethodno utvrđene ključne etape ili s pomoću pokazatelja uspješnosti.

(57) Pri provođenju procjena operativne i financijske sposobnosti primatelja sredstava Unije ili njihovih sustava i postupaka Komisija bi se trebala moći osloniti na ***svoje*** prethodne procjene ili procjene koje su već proveli drugi subjekti ili donatori, primjerice ***nacionalne agencije i*** međunarodne organizacije, kako bi se izbjeglo udvostručavanje procjena istih primatelja. Mogućnost međusobnog oslanjanja na procjene koje su proveli drugi subjekti trebalo bi upotrebljavati ako su takve procjene provedene u skladu s uvjetima jednakovrijednim onima utvrđenima u ovoj Uredbi za primjenjivi način izvršenja. Stoga bi, kako bi se potaknulo međusobno oslanjanje na procjene drugih donatora, Komisija trebala poticati priznavanje međunarodno prihvaćenih standarda ili međunarodnih najboljih praksi.

(58) Važno je i izbjeći situacije u kojima su primatelji sredstava Unije podvrgnuti višestrukim revizijama od strane različitih subjekata u pogledu uporabe tih sredstava. Stoga bi se trebalo moći oslanjati na revizije koje su već izvršili neovisni revizori uz uvjet da ***postoje dovoljni dokazi njihove stručnosti i neovisnosti i uz uvjet da se revizije*** temelje na međunarodno prihvaćenim revizijskim standardima koji ***pružaju*** razumno jamstvo te su provedene na financijskim izvještajima i izvješćima u kojima se utvrđuje uporaba doprinosa Unije. Na takvim bi se revizijama trebalo temeljiti ukupno jamstvo u pogledu uporabe sredstava Unije. ***S tim je ciljem važno osigurati da izvješće neovisnog revizora i s njime povezana revizijska dokumentacija na zahtjev budu stavljeni na raspolaganje Europskom parlamentu, Komisiji, Revizorskom sudu i revizijskim tijelima država članica.***

▌

(59) Za potrebe oslanjanja na procjene i revizije te kako bi se smanjilo administrativno opterećenje za osobe i subjekte koji primaju sredstva Unije, važno je osigurati da se sve informacije koje su već na raspolaganju institucijama Unije, upravljačkim tijelima ili drugim tijelima i subjektima koji izvršavaju sredstva Unije, ponovno upotrebljavaju kako bi se izbjegli višestruki zahtjevi za primatelje ili korisnike.

(60) Kako bi se osigurao dugoročan mehanizam suradnje s primateljima, trebalo bi predvidjeti mogućnost potpisivanja okvirnih sporazuma o financijskom partnerstvu. Okvirne sporazume o financijskom partnerstvu trebalo bi provoditi s pomoću bespovratnih sredstava ili sporazuma o ***doprinosu*** s osobama ili subjektima koji izvršavaju sredstva Unije. U tu bi svrhu trebalo utvrditi minimalni sadržaj takvih sporazuma ***o doprinosu***. Okvirni sporazumi o financijskom partnerstvu ne bi smjeli neprimjereno ograničiti pristup sredstvima Unije.

(61) Trebalo bi uskladiti uvjete i postupke suspenzije, otkazivanja ili smanjenja doprinosa Unije za različite instrumente za izvršenje proračuna, kao što su bespovratna sredstva, nabava, neizravno upravljanje, nagrade itd. Trebalo bi utvrditi temelje za takvu suspenziju, otkazivanje ili smanjenje.

(62) Ovom bi Uredbom trebalo utvrditi standardna razdoblja tijekom kojih bi primatelji trebali čuvati dokumente o doprinosima Unije kako bi se izbjegli različiti ili nerazmjerni ugovorni zahtjevi, a istodobno dalo dovoljno vremena Komisiji, Revizorskom sudu i Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF) da dobiju pristup tim podacima i dokumentima te izvrše *ex post* provjere i revizije. Osim toga, svaka osoba ili subjekt koji prima sredstva Unije trebali bi biti obvezni surađivati u cilju zaštite financijskih interesa Unije.

(63) Kako bi se sudionicima i primateljima pružile odgovarajuće informacije i osigurala mogućnost ostvarivanja prava na obranu, sudionicima i primateljima trebalo omogućiti da podnesu opažanja prije donošenja bilo kakve mjere koja negativno utječe na njihova prava te bi trebali biti obaviješteni o raspoloživim pravnim sredstvima koja im stoje na raspolaganju za osporavanje takve mjere.

(64) Kako bi se zaštitili financijski interesi Unije, Komisija bi trebala uspostaviti jedinstveni sustav ranog otkrivanja i isključivanja.

(65) Sustav ranog otkrivanja i isključivanja trebao bi se primjenjivati na sudionike, primatelje, subjekte na čiju se sposobnost natjecatelj ili ponuditelj namjerava osloniti, na podugovaratelje ugovaratelja, sve osobe ili subjekte koji primaju sredstva Unije ako se proračun izvršava u okviru neizravnog upravljanja, sve osobe ili subjekte koji primaju sredstva Unije u okviru financijskih instrumenata koji se izvršavaju u okviru izravnog upravljanja **,** sudionike ili primatelje o kojima su subjekati koji izvršavaju proračun u okviru podijeljenog upravljanja dostavili informacije, ***te sponzore.***

(66) Treba pojasniti da ako se odluka o unošenju osobe ili subjekta u bazu podataka sustava ranog otkrivanja i isključivanja donosi na temelju situacije za isključenje koja se odnosi na fizičku ili pravnu osobu koja je član upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela te osobe ili subjekta ili koja ima ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili kontrole u odnosu na tu osobu ili subjekt, ili na fizičku ili pravnu osobu koja preuzima neograničenu odgovornost za dugove te osobe ili subjekta ili na fizičku osobu koja je ključna za dodjelu ili izvršenje pravne obveze, informacije unesene u bazu podataka trebaju uključivati informacije o tim osobama.

(67) Odluku o isključivanju osobe ili subjekta iz sudjelovanja u postupcima dodjele ili o određivanju financijske sankcije osobi ili subjektu te odluku o objavi odgovarajućih informacija trebao bi donijeti odgovorni dužnosnik za ovjeravanje s obzirom na njegovu autonomiju u administrativnim stvarima. Ako ne postoji konačna presuda ili konačna upravna odluka te u slučajevima povezanima s teškim kršenjem ugovora, odgovorni dužnosnici za ovjeravanje trebali bi donijeti odluku uzimajući u obzir preporuku povjerenstva na temelju preliminarne zakonske ocjene. Povjerenstvo bi trebalo procijeniti i trajanje isključenja ako trajanje nije određeno konačnom presudom ili konačnom upravnom odlukom.

(68) Uloga povjerenstva trebala bi biti osiguravanje usklađenog rada sustava isključivanja. Povjerenstvo bi trebalo biti sastavljeno od stalnog predsjedatelja, dva predstavnika Komisije i predstavnika dužnosnika za ovjeravanje koji podnosi zahtjev.

(69) Preliminarnom zakonskom ocjenom ne prejudicira se konačna procjena postupanja dotične osobe ili subjekta koju provode nadležna tijela država članica u skladu s nacionalnim pravom. Preporuka povjerenstva kao i odluka odgovornog dužnosnika za ovjeravanje trebale bi se stoga preispitati nakon dostave obavijesti o takvoj konačnoj procjeni.

(70) Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje trebao bi isključiti osobu ili subjekt iz postupka ako je pravomoćnom presudom ili konačnom upravnom odlukom utvrđeno da su osoba ili subjekt krivi za tešku povredu dužnosti, nepoštovanje, s namjerom ili bez nje, obveza povezanih s plaćanjem doprinosa za socijalno osiguranje ili plaćanjem poreza, ***osnivanje subjekta u drugoj jurisdikciji s namjerom zaobilaženja fiskalnih, socijalnih ili bilo kakvih drugih pravnih obveza,*** prijevaru kojom se šteti proračunu, korupciju, sudjelovanje u zločinačkoj organizaciji, pranje novca, financiranje terorizma, kaznena djela terorizma ili kaznena djela povezana s terorističkim aktivnostima, dječji rad ili druga kaznena djela u vezi s trgovanjem ljudima ili za počinjenje nepravilnosti. Trebalo bi ih isključiti i osobu ili subjekt u slučaju teškog kršenja pravne obveze ili u slučaju stečaja. (71) Pri odlučivanju o isključivanju ***osobe ili subjekta*** ili određivanju financijske sankcije ***osobi ili subjektu*** te o objavi povezanih informacija ▌, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje trebao bi osigurati usklađenost s načelom proporcionalnosti, osobito uzimajući u obzir težinu situacije, njezin učinak na proračun, vrijeme koje je proteklo od relevantnog postupanja, njegovo trajanje i ponavljanje, je li ponašanje uključivalo namjeru ili stupanj nepažnje te stupanj suradnje osobe ili subjekta s relevantnim nadležnim tijelom i doprinos te osobe ili subjekta istrazi.

(72) Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje trebao bi i moći isključiti osobu ili subjekt ako je fizička ili pravna osoba koja preuzima neograničenu odgovornost za dugove gospodarskog subjekta u stečaju ili u sličnoj situaciji nesolventnosti ili ako ta fizička ili pravna osoba ne ispuni svoje obveze u pogledu plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje ili poreza, ako takve situacije utječu na financijsko stanje tog gospodarskog subjekta.

(73) Ako su osoba ili subjekt poduzeli korektivne mjere i tako dokazali svoju pouzdanost, ne bi trebali podlijegati odluci o isključenju. Ta mogućnosti ne bi smjela vrijediti u slučajevima najozbiljnijih kriminalnih aktivnosti.

(74) S obzirom na načelo proporcionalnosti trebalo bi razlikovati slučajeve u kojima se financijska sankcija može izreći kao alternativa isključivanju od slučajeva u kojima ozbiljnost postupanja dotičnoga primatelja u pogledu pokušaja nepropisnog stjecanja sredstava Unije opravdava određivanje financijske sankcije uz isključenje kako bi se osigurao odvraćajući učinak. Trebalo bi utvrditi i najveći iznos financijske sankcije koju javni naručitelj može izreći.

(75) Financijsku sankciju trebalo bi izricati samo primatelju, a ne sudioniku, s obzirom na to da se iznos financijske sankcije koju treba izreći izračunava na temelju vrijednosti dotične pravne obveze.

(76) Mogućnost donošenja odluka o isključenju ili ***izricanja*** financijskih ***sankcija*** neovisna je o mogućnosti primjene ugovornih sankcija, poput ugovorne kazne ▌.

(77) Trajanje isključenja trebalo bi biti vremenski ograničeno, kao što je slučaj na temelju Direktive 2014/24/EU te bi trebalo biti u skladu s načelom proporcionalnosti.

(78) Potrebno je odrediti datum početka i trajanje zastare za donošenje odluka o isključenju ili o izricanju financijskih sankcija.

(79) Važno je da postoji mogućnost pojačavanja odvraćajućeg učinka koji se postiže isključenjem i financijskom sankcijom. U tom pogledu odvraćajući učinak trebalo bi pojačati mogućnošću objave informacija koje se odnose na isključenje i/ili financijsku sankciju, na način koji zadovoljava zahtjeve zaštite podataka utvrđene u uredbama (EZ) br. 45/2001 i (EU) 2016/679. Takvom bi se objavom trebalo doprinijeti tome da se isto postupanje ne ponovi. Zbog pravne sigurnosti i u skladu s načelom proporcionalnosti trebalo bi jasno navesti u kojim se situacijama podaci ne bi trebali objavljivati. Prilikom procjene odgovorni dužnosnik za ovjeravanje trebao bi uzeti u obzir svaku preporuku povjerenstva. Ako je riječ o fizičkim osobama, osobni podaci trebali bi se objavljivati samo u iznimnim okolnostima, opravdanima težinom postupanja ili njegovim učinkom na financijske interese Unije.

(80) Informacije o isključenju ili o financijskoj sankciji trebale bi se objavljivati samo u određenim slučajevima, kao što je teška povreda dužnosti, prijevara, znatni nedostaci pri ispunjavanju glavnih obveza u okviru pravne obveze koja se financira iz proračuna ili ***nepravilnost, ili ako je subjekt osnovan u drugoj jurisdikciji s namjerom zaobilaženja fiskalnih, socijalnih ili bilo kakvih drugih pravnih obveza.***

(81) Kriterije za isključivanje trebalo bi jasno odvojiti od kriterija koji mogu dovesti do odbijanja sudjelovanja u postupku dodjele.

(82) Informacije o ranom otkrivanju rizika i o odlukama o isključenju i izricanju financijskih sankcija osobi ili subjektu trebale bi biti centralizirane. U tu svrhu odgovarajuće informacije trebale bi se pohranjivati u bazi podataka koju uspostavlja i kojom upravlja Komisija u svojstvu vlasnika centraliziranog sustava. Pri uporabi tog sustava trebalo bi se poštovati pravo na privatnost i zaštitu osobnih podataka.

(83) Iako bi uspostava i rad sustava ranog otkrivanja i isključivanja trebali biti odgovornost Komisije, druge institucije i tijela ***Unije***, kao i sve osobe i subjekti koji izvršavaju sredstva Unije u okviru izravnog, podijeljenog i neizravnog upravljanja, trebali bi sudjelovati u tom sustavu prosljeđivanjem relevantnih informacija Komisiji. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje i povjerenstvo trebali bi ***osobi ili subjektu*** jamčiti pravo na obranu. Isto pravo trebalo bi dati osobi ***ili*** subjektu, u kontekstu ranog otkrivanja, ako dužnosnik za ovjeravanje planira poduzeti mjeru koja bi mogla negativno utjecati na prava dotične osobe ***ili*** subjekta. U slučajevima prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti koja utječe na financijske interese Unije, a o kojima još nije donesena pravomoćna presuda, trebalo bi biti omogućiti odgovornom dužnosniku za ovjeravanje da odgodi obavješćivanje osobe ili subjekta, a povjerenstvu da odgodi pravo osobe ***ili*** subjekta da podnese svoja opažanja. Takva odgoda trebala bi biti opravdana samo ako postoje uvjerljivi legitimni razlozi za očuvanje povjerljivosti istrage ili nacionalnog sudskog postupka.

(84) Sud Europske unije trebao bi imati neograničenu nadležnost u pogledu odluka o isključenju i financijskim sankcijama koje se izriču na temelju ove Uredbe, u skladu s člankom 261. UFEU-a.

(85) Kako bi se olakšala zaštita financijskih interesa Unije u svim metodama izvršenja proračuna, osobe i subjekti koji sudjeluju u izvršenju proračunau okviru podijeljenog i neizravnog upravljanja trebali bi imati mogućnost prema potrebi uzeti u obzir isključenja o kojima su dužnosnici za ovjeravanje odlučili na razini Unije.

(86) Ova bi Uredba trebala podupirati cilj e-uprave, a posebno uporabu elektroničkih podataka u razmjeni informacija između institucija ***Unije*** i trećih strana.

(87) Napredak prema elektroničkoj razmjeni informacija i dostavi dokumenata u elektroničkom obliku, ***među ostalim, ako je to primjereno, e-nabavi,*** što je značajna mjera pojednostavnjenja, trebali bi pratiti jasni uvjeti za prihvaćanje sustava koji će se upotrebljavati kako bi se uspostavilo pravno utemeljeno okružje uz istodobno očuvanje fleksibilnosti upravljanja sredstvima Unije za sudionike, primatelje i dužnosnike za ovjeravanje, kako je predviđeno ovom Uredbom.

(88) Trebalo bi utvrditi pravila o sastavu i zadaćama odbora zaduženoga za evaluaciju dokumentacije zahtjeva u postupcima nabave, postupcima dodjele bespovratnih sredstava i natječajima za nagrade. Odbor bi trebao moći uključiti vanjske stručnjake ako je ta mogućnost predviđena u temeljnom aktu.

(89) U skladu s načelom dobrog upravljanja dužnosnik za ovjeravanje trebao bi zatražiti pojašnjenja ili dokumente koji nedostaju uz istodobno poštovanje načela jednakog postupanja i bez bitnog mijenjanja dokumentacije zahtjeva. Dužnosnik za ovjeravanje trebao bi imati mogućnost samo u valjano opravdanim slučajevima odlučiti da neće to učiniti. Osim toga, dužnosnik za ovjeravanje trebao bi moći ispraviti očitu administrativnu pogrešku ili zatražiti od sudionika da je ispravi.

(90) U skladu s dobrim financijskim upravljanjem Komisija bi se trebala zaštititi tako što bi zahtijevala jamstva u fazi isplate pretfinanciranja. Zahtjev da ugovaratelji i korisnici dostave jamstvo ne bi trebao biti automatski, već bi se trebao temeljiti na analizi rizika. Ako tijekom provedbe dužnosnik za ovjeravanje otkrije da jamac u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom nije ili više nije ovlašten za izdavanje jamstva, dužnosnik za ovjeravanje trebao bi moći zatražiti zamjenu jamstva.

(91) Različiti skupovi pravila za izravno i neizravno ***upravljanje***, posebno u pogledu pojma "zadaća izvršenja proračuna", doveli su do zbrke i stvorili rizike od pogrešaka pri definiranju i za Komisiju i za njezine partnere te bi ih stoga trebalo pojednostavniti i uskladiti.

(92) Trebalo bi revidirati odredbe o *ex-ante* ocjeni na temelju stupova osoba i subjekata koji izvršavaju sredstva Unije u okviru neizravnog upravljanja kako bi se Komisija mogla što više osloniti na sustave, pravila i postupke onih osoba i subjekata za koje se smatra da ***su*** jednakovrijedni onima koje upotrebljava Komisija. Osim toga, važno je pojasniti da ako u okviru ocjene otkriju područja u kojima uspostavljeni postupci nisu dostatni za zaštitu financijskih interesa Unije, Komisija bi trebala moći potpisati sporazume o doprinosu uz istodobno poduzimanje odgovarajućih mjera nadzora. Važno je i pojasniti u kojim bi slučajevima Komisija mogla odlučiti da ne zahtijeva ocjenuna temelju stupova kako bi potpisala ugovore o doprinosu.

(93) Naknada za osobe i ***subjekte*** koji izvršavaju proračun, trebala bi se, ako je to relevantno i moguće, temeljiti na uspješnosti.

(94) Komisija sklapa partnerstva s trećim zemljama potpisivanjem sporazuma o financiranju. Važno je pojasniti sadržaj takvih sporazuma o financiranju, posebno za one dijelove djelovanja koje treća zemlja provodi u okviru neizravnog ***upravljanja***.

(95) Važno je prepoznati posebnu prirodu mehanizama i platformi mješovitog financiranja, u okviru kojih Komisija kombinira svoj doprinos s doprinosom financijskih institucija, te pojasniti primjenu odredaba o financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima.

(96) Pravila i načela o nabavi koja se primjenjuju na ugovore o javnoj nabavi koje institucije Unije dodjeljuju za svoj račun trebala bi se temeljiti na pravilima utvrđenima u Direktivi 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća[17] i Direktivi 2014/24/EU.

(97) U slučaju mješovitih ugovora potrebno je pojasniti metodologiju kojom javni naručitelji određuju primjenjiva pravila.

(98) Za ugovore čija je vrijednost jednaka ili veća od vrijednosti pragova utvrđenih u Direktivi 2014/24/EU, za ugovore čija je vrijednost manja od vrijednosti tih pragova i za ugovore koji nisu obuhvaćeni područjem primjene te direktive, trebalo bi pojasniti *ex ante* i *ex post* mjere objave potrebne za pokretanje postupka nabave. (99) U ovu bi Uredbu trebalo uvrstiti iscrpan popis svih postupaka nabave dostupnih institucijama Unije, neovisno o pragovima.

(100) U interesu administrativnog pojednostavnjenja i kako bi se potaknulo sudjelovanje malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi), trebalo bi predvidjeti pregovaračke postupke za ugovore srednje vrijednosti.

(101) Kao i u slučaju Direktive 2014/24/EU ovom Uredbom trebala bi se omogućiti provjera tržišta prije pokretanja postupka nabave. Kako bi se osiguralo da se partnerstvo za inovacije upotrebljava samo kad željeni ***radovi, roba i usluge*** ne postoje na tržištu ni razvojna aktivnost koja je skoro spremna za tržište, ovom je Uredbom potrebno utvrditi obvezu provedbe takve prethodne provjere tržišta prije uporabe partnerstva za inovacije.

---

17 Direktiva 2014/23/EU Europskoga parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

(102) Trebalo bi pojasniti da javni naručitelji mogu doprinijeti zaštiti okoliša i promicanju održivoga razvoja, a u isto vrijeme osigurati da pribave najbolju vrijednost za novac za svoje ugovore, osobito zahtijevanjem posebnih oznaka i/ili uporabom odgovarajućih metoda dodjele.

(103) Kako bi se osiguralo da se pri izvršenju ugovora gospodarski subjekti pridržavaju primjenjivih obveza iz prava okoliša te socijalnog prava i radnog prava koje su utvrđene pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim društvenim konvencijama i konvencijama o zaštiti okoliša navedenima u Prilogu X. Direktivi 2014/24/EU, takve obveze trebale bi biti dio minimalnih zahtjeva koje utvrđuje javni naručitelj i trebale bi biti uključene u ugovore koje javni naručitelj potpisuje.

(104) Primjereno je definirati različite slučajeve koji se obično označavaju kao sukob interesa te s njima različito postupati. Pojmom „sukob interesa" trebalo bi se služiti jedino u slučajevima u kojima se osoba ili subjekt s odgovornostima za izvršenje proračuna, reviziju ili kontrolu ili dužnosnik ili službenik institucije Unije ***ili nacionalnih tijela bilo koje razine*** nađu u takvoj situaciji. ***Pokušaje*** nepropisnog utjecaja na postupak dodjele ili dobivanja povjerljivih informacija ▌ trebalo bi tretirati kao tešku povredu dužnosti ***koja može rezultirati odbijanjem sudjelovanja u postupku dodjele i/ili isključenjem iz sredstava Unije.*** Osim toga, gospodarski subjekti bi mogli biti u situaciji u kojoj ne bi smjeli biti odabrani za provedbu ugovora zbog sukobljenih poslovnih interesa. Primjerice, trgovačko društvo ne bi smjelo evaluirati projekt u kojem je sudjelovalo, a revizor se ne bi smio naći u situaciji da provodi reviziju računovodstvene dokumentacije koje je prethodno potvrdio kao ispravne.

(105) U skladu s Direktivom 2014/24/EU trebalo bi biti moguće provjeriti je li neki gospodarski subjekt isključen, primijeniti kriterije za odabir i dodjelu te provjeriti usklađenost s dokumentacijom o nabavi, bez zadanog redoslijeda. Kao posljedica toga trebalo bi biti moguće odbiti ponude na temelju kriterija za dodjelu bez prethodne provjere odgovarajućeg ponuditelja u pogledu kriterija za isključivanje ili odabir.

(106) Ugovore bi trebalo dodjeljivati na osnovi ekonomski najpovoljnije ponude u skladu s člankom 67. Direktive 2014/24/EU.

(107) Radi pravne sigurnosti potrebno je pojasniti da su kriteriji za odabir strogo povezani s evaluacijom natjecatelja ili ponuditelja i da su kriteriji za dodjelu strogo povezani s evaluacijom ponuda. Posebno bi se kvalifikacije i iskustvo osoblja određenog za izvršenje ugovora trebali upotrebljavati samo kao kriterij za odabir, a ne kao kriterij za dodjelu, s obzirom da bi se time riskiralo preklapanje i dvostruka evaluacija istog elementa. Nadalje, ako bi se takve kvalifikacije i iskustvo koristili kao kriterij za dodjelu, svakom promjenom osoblja određenog za izvršenje ugovora, čak i ako je opravdana zbog bolesti ili promjene radnog mjesta, doveli bi se u pitanje uvjeti pod kojima je ugovor dodijeljen i time bi se uzrokovala pravna nesigurnost.

(108) Nabavom u Uniji trebalo bi se osigurati da se sredstva Unije upotrebljavaju na učinkovit, transparentan i odgovarajući način, ***uz istodobno smanjenje administrativnog opterećenja za primatelje sredstava Unije.*** U tom bi se pogledu e-nabavom trebalo doprinijeti boljoj uporabi sredstava Unije i povećati dostupnost ugovora svim gospodarskim subjektima. ***Sve institucije Unije koje provode postupak nabave trebale bi na svojim internetskim stranicama objaviti jasna pravila o stjecanju, rashodima i praćenju te sve dodijeljene ugovore, uključujući i njihovu vrijednost.***

(109) Trebalo bi pojasniti postojanje faze otvaranja i faze evaluacije za svaki postupak. Odluka o dodjeli uvijek bi trebao biti ishod evaluacije.

(110) Kada ih se obavješćuje o ishodu postupka, natjecatelje i ponuditelje trebalo bi obavijestiti o osnovi za donošenje odluke i dostaviti im detaljno obrazloženje na temelju sadržaja izvješća o evaluaciji.

(111) Budući da se kriteriji primjenjuju bez zadanog redoslijeda, odbijenim ponuditeljima koji su podnijeli ponude koje su u skladu sa zahtjevima postupka nabave trebalo bi, ako to zatraže, dostaviti informacije o značajkama i relativnim prednostima uspješne ponude.

(112) U slučaju okvirnih ugovora koji uključuju ponovnu provedbu nadmetanja ne bi smjela postojati obveza da se neuspješnom ugovaratelju dostave informacije o značajkama i relativnim prednostima uspješne ponude s obzirom na to da bi se primitkom takvih informacija među strankama u istom okvirnom ugovoru moglo narušiti pošteno tržišno natjecanje među njima u svakoj ponovljenoj provedbi nadmetanja.

(113) Javni naručitelj trebao bi moći poništiti postupak nabave prije potpisivanja ugovora, a da natjecatelji ili ponuditelji nemaju pravo potraživati naknadu. Time se ne bi trebale dovoditi u pitanje situacije u kojima je javni naručitelj postupio tako da ga se može smatrati odgovornim za štetu u skladu s općim načelima prava Unije.

(114) Kao što je slučaj u Direktivi 2014/24/EU, potrebno je pojasniti uvjete pod kojima se ugovor može izmijeniti tijekom njegova izvršavanja i bez novog postupka nabave. Osobito se ne bi trebalo zahtijevati provođenje novog postupka u slučaju administrativnih izmjena, univerzalne sukcesije i primjene jasnih i nedvosmislenih revizijskih klauzula ili opcija kojima se ne mijenjaju minimalni zahtjevi prvotnog postupka. Provođenje novog postupka nabave trebalo bi biti nužno u slučaju bitnih izmjena prvotnog ugovora, posebice u slučaju izmjena opsega i sadržaja uzajamnih prava i obveza stranaka, uključujući u pogledu raspodjele prava intelektualnog vlasništva. Takve izmjene ukazuju na namjeru stranaka da ponovno pregovaraju o ključnim uvjetima tog ugovora, posebno ako bi izmjene utjecale na rezultate postupka da su takvi izmijenjeni uvjeti bili dio prvotnog postupka.

(115) Nužno je predvidjeti mogućnost zahtijevanja jamstva za ispunjenje obveza u odnosu na radove, robu i složene usluge kako bi se zajamčila usklađenost s bitnim ugovornim obvezama i kako bi se osiguralo pravilno ispunjenje obveza za vrijeme trajanja ugovora. Potrebno je i predvidjeti mogućnost zahtijevanja jamstva za povrat zadržanog iznosa, za pokrivanje razdoblja odgovornosti za izvršenje ugovora, u skladu s uobičajenom praksom u dotičnim sektorima.

(116) Kako bi se odredili primjenjivi pragovi i postupci, potrebno je pojasniti smatraju li se institucije Unije, izvršne agencije i tijela Unije javnim naručiteljima. Oni se ne bi trebali smatrati javnim naručiteljima ako nabavu obavljaju preko središnjeg tijela za nabavu. Osim toga, institucije Unije čine jedinstveni pravni subjekt i njihove službe ne mogu sklapati ugovore, nego samo sporazume na razini službimeđu sobom.

(117) Primjereno je u ovu Uredbu uvrstiti upućivanje na dva praga utvrđena u Direktivi 2014/24/EU koji se primjenjuju na radove odnosno na robu i usluge. Imajući u vidu posebnosti potreba institucija Unije u pogledu dodjele ugovorâ, ti bi pragovi radi pojednostavnjenja i dobrog financijskog upravljanja trebali biti primjenjivi i na ugovore o koncesiji. Revizija tih pragova kako je predviđeno u Direktivi 2014/24/EU trebala bi stoga biti izravno primjenjiva na nabavu na temelju ove Uredbe.

(118) Za potrebe usklađivanja i pojednostavnjenja, standardni postupci koji se primjenjuju na nabavu trebali bi se primjenjivati i na kupnje predviđene u skladu s blagim režimom za ugovore za društvene i druge posebne usluge iz članka 74. Direktive 2014/24/EU. Stoga bi prag za kupnje u okviru blagog režima trebao biti usklađen s pragom za ugovore o uslugama.

(119) Potrebno je pojasniti uvjete primjene roka mirovanja koji se treba poštovati prije potpisivanja ugovora ili okvirnog ugovora.

(120) Pravila koja se primjenjuju na nabavu u području vanjskih djelovanja trebala bi biti u skladu s načelima utvrđenima u direktivama 2014/23/EU i 2014/24/EU.

(121) Radi smanjenja složenosti, racionalizacije postojećih pravila i poboljšanja čitkosti pravila o nabavi potrebno je prerasporediti opće odredbe o nabavi i posebne odredbe primjenjive na nabavu u području vanjskih djelovanja te ukloniti nepotrebna ponavljanja i unakrsna upućivanja.

(122) Potrebno je pojasniti koji gospodarski subjekti s obzirom na mjesto njihova poslovnog nastana imaju pristup nabavi na temelju ove Uredbe te izričito predvidjeti mogućnost takvog pristupa i za međunarodne organizacije.

(123) Kako bi se postigla ravnoteža između potrebe za transparentnosti i veće dosljednosti pravila o nabavi, s jedne strane, te potrebe osiguravanja fleksibilnosti u pogledu određenih tehničkih aspekata tih pravila, s druge strane, tehnička pravila o nabavi trebalo bi utvrditi u prilogu ovoj Uredbi, a Komisiji bi trebalo delegirati ovlast donošenja akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenama tog priloga.

(124) Potrebno je pojasniti područje primjene glave o bespovratnim sredstvima, posebno u pogledu vrste djelovanja ili tijela prihvatljivih za bespovratna sredstva kao i s obzirom na pravne obveze koje se mogu upotrebljavati za pokrivanje bespovratnih sredstava. Konkretno, odluke o bespovratnim sredstvima trebalo bi postupno ukinuti zbog njihove ograničene uporabe i postupnog uvođenja elektroničkog upravljanja bespovratnim sredstvima. Strukturu bi trebalo pojednostavniti premještanjem odredaba o instrumentima koji nisu bespovratna sredstva u druge dijelove ove Uredbe. Vrstu tijela koja mogu primiti bespovratna sredstva za poslovanje trebalo bi pojasniti tako da se više ne upućuje na tijela koja nastoje ostvariti cilj koji je u općem interesu Unije, budući da su ta tijela obuhvaćena pojmom tijela koja imaju cilj koji je dio politike Unije i podupire je. ▌

(125) Radi pojednostavnjenja postupaka i bolje čitkosti ove Uredbe potrebno je pojednostavniti i racionalizirati odredbe povezane sa sadržajem zahtjeva za bespovratna sredstva, poziva za podnošenje prijedloga i sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

(126) Radi lakše provedbe djelovanja koje financira više donatora kada ukupno financiranje djelovanja nije poznato u trenutku preuzimanja obveze za doprinos Unije, potrebno je pojasniti način utvrđivanja doprinosa Unije i metodu provjeravanja njegove uporabe.

(127) Iskustvo s uporabom jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope pokazalo je da takvi oblici financiranja znatno pojednostavnjuju administrativne postupke i bitno smanjuju rizik od pogrešaka. Jednokratni iznosi, jedinični troškovi i paušalne stope prikladni su oblici financiranja neovisno o području intervencije Unije, a posebno za standardizirana djelovanja i opetovana djelovanja, ***kao što su*** mobilnost ili ▌ aktivnosti osposobljavanja. ***Nadalje, budući da međuinstitucijsku suradnju između javnih uprava država članica i zemalja korisnica ili partnerskih zemalja (institucijsko povezivanje) provode institucije država članica, uporaba pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova opravdana je te bi institucije država članica trebala poticati na njihovo iskorištavanje. U interesu veće učinkovitosti, države članice i ostali primatelji sredstava Unije trebali bi moći češće se koristiti pojednostavnjenim mogućnostima obračuna troškova.*** U tom smislu uvjeti za uporabu jednokratnih iznosa, jediničnih troškova i paušalnih stopa trebali bi biti fleksibilniji. Potrebno je ***izričito*** predvidjeti određivanje jedinstvenih jednokratnih iznosa kojima će biti obuhvaćeni svi prihvatljivi troškovi djelovanja ili programa rada. Nadalje, kako bi se potaknulo stavljanje naglaska na rezultate, trebalo bi dati prednost financiranju na temelju ostvarenja. Jednokratni iznosi, jedinični troškovi i paušalne stope koji se ***temelje*** na uloženim sredstvima trebali bi biti opcija ako iznosi koji se temelje na ostvarenjima nisu mogući ili primjereni.

(128) Administrativne postupke za odobravanje jednokratnih iznosa, jediničnih troškova i paušalnih stopa trebalo bi pojednostavniti prijenosom ovlasti za davanje takvih odobrenja na odgovorne dužnosnike za ovjeravanje. Ako je to primjereno, Komisija može dati takvo odobrenje uzimajući u obzir prirodu aktivnosti ili rashoda ili broj dotičnih dužnosnika za ovjeravanje.

(129) Kako bi se premostio jaz u raspoloživosti podataka koji se upotrebljavaju za utvrđivanje jednokratnih iznosa, jediničnih troškova i paušalnih stopa, trebalo bi dopustiti primjenu stručne prosudbe.

(130) Iako bi trebalo ostvariti potencijal češće uporabe pojednostavnjenih oblika financiranja, trebalo bi osigurati poštovanje načela dobrog financijskog upravljanja te, posebice, načelâ ekonomičnosti, učinkovitosti i izbjegavanja dvostrukog financiranja. U tu svrhu pojednostavnjenim oblicima financiranja trebalo bi osigurati prikladnost upotrijebljenih sredstava s obzirom na ciljeve koji se žele ostvariti, izbjegavanje višestrukog financiranja istih troškova iz proračuna, poštovanje načela sufinanciranja te izbjegavanje prekomjerne kompenzacije primateljâ. Stoga bi se pojednostavnjeni oblici financiranja trebali temeljiti na statističkim ili računovodstvenim podacima, sličnim objektivnim sredstvima ili stručnoj prosudbi. Uz navedeno, trebalo bi nastaviti primjenjivati odgovarajuće provjere, kontrole i periodične procjene.

(131) Potrebno je pojasniti opseg provjera i kontrola u odnosu na periodične procjene jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa. Navedene provjere i kontrole trebale bi biti usmjerene na ispunjenje uvjeta na temelju kojih se pokreće isplata jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa, uključujući, prema potrebi, postizanje ostvarenja i/ili rezultata. Tim se uvjetima ne bi smjelo zahtijevati izvješćivanje o troškovima koje je korisnik stvarno imao. Ako su ih odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili Komisija *ex ante* utvrdili, iznose jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope ne bi se smjelo dovoditi u pitanje *ex post* kontrolama. ***Time se ne bi smjelo spriječiti mogućnost smanjenja bespovratnih sredstava u slučaju loše, djelomične ili zakašnjele provedbe ili nepravilnosti, prijevare ili kršenja drugih obveza. Bespovratna sredstva bi, posebice, trebalo smanjiti ako nisu ispunjeni uvjeti zbog kojih se pokreće isplata jednokratnih iznosa***, jediničnih troškova ili paušalnih stopa. ***Učestalost i opseg periodične ocjene trebali bi ovisiti o kretanju i naravi troškova, pri čemu se osobito uzimaju u obzir znatne promjene tržišnih cijena i druge relevantne okolnosti.*** Periodična procjena mogla bi dovesti do usklađenjâ jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa, koji će se primjenjivati u budućim sporazumima, ali se ne bi trebala upotrebljavati za preispitivanje opravdanosti već dogovorene vrijednosti jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa. Za periodičnu ocjenu jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa može biti potreban pristup računovodstvenoj dokumentaciji korisnika za statističke i metodološke potrebe, a takav je pristup potreban radi sprečavanja i otkrivanja prijevara.

(132) Radi olakšavanja sudjelovanja malih organizacija u provedbi politika Unije u okruženju ograničene dostupnosti resursa potrebno je vrijednost rada koji obavljaju volonteri priznati kao prihvatljive troškove. Na temelju toga bi se takve organizacije u većoj mjeri trebale moći oslanjati na volonterski rad za potrebe sufinanciranja djelovanja ili programa rada. Ne dovodeći u pitanje najveću stopu sufinanciranja utvrđenu temeljnim aktom, u takvim slučajevima bespovratna sredstva Unije trebala bi biti ograničena na procijenjene prihvatljive troškove koji ne obuhvaćaju volonterski rad. S obzirom na to da volonterski rad obavljaju treće strane, a korisnik im za to ne isplaćuje naknadu, ograničenjem se izbjegava nadoknada troškova koje korisnik nije imao. ***Uz navedeno, vrijednost volonterskog rada ne bi smjela prelaziti 50 % doprinosa u naravi i eventualnih drugih oblika sufinanciranja.***

(133) U ovoj Uredbi trebalo bi zadržati načelo zabrane ostvarivanja dobiti kako bi se time zaštitilo jedno od temeljnih načela javnih financija.

(134) Bespovratna sredstva trebala bi se u načelu dodjeljivati na temelju pozivâ za podnošenje prijedloga. Ako su iznimke dopuštene, trebalo bi ih tumačiti i primjenjivati restriktivno u smislu područja primjene i trajanja. Iznimnu mogućnost dodjele bespovratnih sredstava bez poziva za podnošenje prijedloga tijelima koja imaju de facto ili de jure monopol trebalo bi upotrebljavati samo ako su dotična tijela jedina koja su sposobna provoditi relevantne vrste aktivnosti ili im je takav monopol dan zakonom ili od strane tijela javne vlasti.

(135) U okviru prijelaza na elektroničko upravljanje bespovratnim sredstvima i e-nabave trebalo bi od podnositelja zahtjeva i ponuditelja u određenom vremenskom razdoblju samo jednom zatražiti da dostave dokaz o svojem pravnom statusu i financijskoj održivosti te se od njih ne bi trebala zahtijevati ponovna dostava popratnih dokumenata u svakom postupku dodjele. Stoga je potrebno uskladiti zahtjeve u pogledu broja godina za koje se zahtijevaju dokumenti u okviru postupaka dodjele bespovratnih sredstava i postupaka nabave.

(136) Uporabu nagrada kao dragocjene vrste financijske potpore koja nije povezana s predvidivim troškovima trebalo bi olakšati, a primjenjiva pravila pojasniti. Nagrade ne bi trebalo smatrati zamjenom, nego dopunom za druge instrumente financiranja kao što su bespovratna sredstva.

(137) Kako bi se omogućilo fleksibilnije izvršavanje nagrada, obvezu na temelju Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 o objavi natječajâ za nagrade s jediničnom vrijednosti od 1 000 000 EUR ili više u izvještajima uz nacrt proračuna trebalo bi zamijeniti obvezom prethodnog obavješćivanja Europskog parlamenta i ***Vijeća te*** izričitog navođenja takvih nagrada u odluci o financiranju.

(138) Nagrade bi se trebale dodijeljivati u skladu s načelima transparentnosti i jednakog postupanja. S time u vezi trebalo bi utvrditi minimalne značajke natječajâ, posebice aranžmane za isplatu nagrade dobitnicima nakon njezine dodjele i odgovarajuća sredstva objave. Potrebno je ujedno utvrditi jasno određen postupak dodjele, od podnošenja prijava do pružanja informacija podnositeljima prijava i obavješćivanja pobjedničkog podnositelja prijave, u kojem se odražava postupak dodjele bespovratnih sredstava.

(139) Ovom bi Uredbom trebalo propisati načela i uvjete primjenjive za financijske instrumente, proračunska jamstva i financijsku pomoć te pravila o ograničenju financijske odgovornosti Unije, borbi protiv prijevara i pranja novca, ukidanju financijskih instrumenata i izvješćivanju.

(140) Posljednjih godina Unija se sve više koristi financijskim instrumentima kojima se omogućuje postizanje većeg učinka financijske poluge proračuna, ali oni istodobno podrazumijevaju financijski rizik za proračun. Među tim financijskim instrumentima nisu samo financijski instrumenti obuhvaćeni Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012, nego i drugi instrumenti, kao što su proračunska jamstva i financijska pomoć, koji su prethodno bili uređeni samo pravilima utvrđenima u njihovim temeljnim aktima. Važno je uspostaviti zajednički okvir kako bi se osigurala homogenost načela koja se primjenjuju na taj skup instrumenata te ih preraspodijeliti u novu glavu u ovoj Uredbi, koja uz postojeća pravila primjenjiva na financijske instrumente uključuje dijelove o proračunskim jamstvima i o financijskoj pomoći državama članicama ili trećim zemljama.

(141) Financijski instrumenti ***i proračunska jamstva*** mogu biti korisni pri multipliciranju učinka sredstava Unije kad se ta sredstva udruže s drugim sredstvima te uključuju učinak poluge. Financijski instrumenti ***i proračunska jamstva*** trebali bi se provoditi samo ako ne postoji rizik od narušavanja tržišnog natjecanja na untarnjem tržištu ili neusklađenosti s pravilima o državnim potporama.

(142) U okviru godišnjih odobrenih sredstava koja su odobrili Europski parlament i Vijeće za određeni program, financijski instrumenti ***i proračunska jamstva*** trebali bi se upotrebljavati na temelju *ex ante* evaluacije kojom se dokazuje njihova učinkovitost u smislu postizanja ciljeva politike Unije.

(143) Financijski instrumenti, proračunska jamstva i financijska pomoć trebali bi se odobravati temeljnim aktom. Ako su u valjano opravdanim slučajevima financijski instrumenti uspostavljeni bez temeljnog akta, Europski parlament i Vijeće trebali bi ih odobriti u proračunu.

(144) Trebalo bi definirati instrumente koji bi mogli biti obuhvaćeni glavom X., kao što su zajmovi, jamstva, vlasnička ulaganja, kvazivlasnička ulaganja i instrumenti podjele rizika. Definicijom instrumenata podjele rizika trebalo bi omogućiti uključivanje poboljšanja kreditne kvalitete za projektne obveznice, čime bi se obuhvatio rizik povezan sa servisiranjem duga projekta i ublažio kreditni rizik imatelja obveznica s pomoću poboljšanja kreditne kvalitete u obliku zajma ili jamstva.

(145) Svako ***vraćanje*** iz financijskog instrumenta ***ili proračunskog jamstva*** trebalo bi upotrijebiti za instrument ili jamstvo iz kojeg je proizašlo vraćanje kako bi se unaprijedila učinkovitost tog instrumenta ili jamstva ▌, osim ako je drukčije određeno u temeljnom aktu, ***te bi ga trebalo uvažiti pri predlaganju budućih odobrenih sredstava za isti instrument ili jamstvo***.

(146) Primjereno je priznati usklađivanje interesa u ostvarivanju ciljeva politike Unije i osobito ukazati na to da EIB i ***EIF*** imaju posebna stručna znanja za provedbu financijskih instrumenata ***i proračunskih jamstava***.

(147) EIB i EIF, djelujući kao skupina, trebali bi imati mogućnost međusobnog prijenosa dijela provedbe, ako bi se takvim prijenosom, kako je to pobliže utvrđeno u odgovarajućem sporazumu s Komisijom, moglo doprinijeti provedbi određenog djelovanja.

(148) Trebalo bi pojasniti da, ako sefinancijski instrumenti ili proračunska jamstva kombiniraju s ***dodatnim*** oblicima potpore iz proračuna, pravila o financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima trebala bi se primjenjiati na cijelu mjeru. Takva pravila trebala bi biti dopunjena, ako je to primjenjivo, posebnim zahtjevima utvrđenim u sektorskim pravilima.

(149) Pri provedbi financijskih instrumenata i proračunskih jamstava financiranih iz proračuna trebalo bi uvažavati politiku Unije o nekooperativnim jurisdikcijama u porezne svrhe, i njezina ažuriranja, kao što je utvrđeno u relevantnim pravnim aktima Unije i zaključcima Vijeća, osobito u Zaključcima Vijeća od 8. studenoga 2016. o kriterijima i procesu za uspostavu EU-ova popisa nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe[18] i u njihovom prilogu, kao i Zaključcima Vijeća od 5. prosinca 2017. o EU-ovu popisu nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe[19] i njihovim prilozima.

(150) Proračunska jamstva i financijska pomoć državama članicama ili trećim zemljama ***općenito*** su izvanproračunske operacije koje imaju znatan učinak na bilancu stanja Unije. Iako ostaju ***općenito*** izvanproračunske operacije, njihovim uključivanjem u ovu Uredbu jača se zaštita financijskih interesa Unije i osigurava jasniji okvir za odobravanje tih operacija, upravljanje njima i njihovo obračunavanje.

(151) Unija je nedavno pokrenula važne inicijative na temelju proračunskih jamstava, kao što su Europski fond za strateška ulaganja (EFSU) ili Europski fond za održivi razvoj (EFOR). Značajka je tih instrumenata da se njima stvara nepredviđena obveza za Uniju te da podrazumijevaju rezervaciju sredstava radi osiguravanja likvidne rezerve, kojom se omogućuje da proračun uredno odgovara na obveze plaćanja koje bi mogle proizići iz tih nepredviđenih obveza. Kako bi se zajamčio kreditni rejting Unije, a time i njezina sposobnost osiguravanja učinkovitog financiranja, nužno je da se pri odobravanju, izdvajanju rezervacija i praćenju nepredviđenih obveza uvažava čvrsti skup pravila koji bi trebalo primjenjivati na sva proračunska jamstva.

---

18 SL C 461, 10.12.2016., str. 2.
19 SL C 438, 19.12.2017., str. 5.

(152) Nepredviđene obveze koje proizlaze iz proračunskih jamstava mogu obuhvaćati širok niz operacija financiranja i operacija ulaganja. Za razliku od zajmova koji imaju utvrđen raspored vraćanja nemoguće je s potpunom sigurnošću na godišnjoj osnovi planirati mogućnost aktivacije proračunskog jamstva. Stoga je neophodno uspostaviti okvir za odobravanje i praćenje nepredviđenih obveza kako bi se u svakom trenutku osiguralo potpuno poštovanje gornjih granica za godišnja plaćanja utvrđenih u Odluci ***Vijeća 2014/335/EU***, Euratom[20] ▌.

(153) Tim bi okvirom ujedno trebalo osigurati upravljanje i kontrolu, uključujući redovito izvješćivanje o financijskoj izloženosti Unije. Stopu rezervacija financijskih obveza trebalo bi odrediti na temelju odgovarajuće procjene rizika za financijske rizike koji proizlaze iz povezanog instrumenta. Održivost nepredviđenih obveza trebalo bi procjenjivati jednom godišnje u okviru proračunskog postupka. Trebalo bi uspostaviti mehanizam ranog upozoravanja kako bi se izbjegao manjak rezervacija za pokrivanje financijskih obveza.

(154) S obzirom na sve veću uporabu financijskih instrumenata, proračunskih jamstava i financijske pomoći potrebna je znatna količina odobrenih sredstava za plaćanje koje treba mobilizirati i rezervirati. Radi postizanja učinka poluge i osiguravanja primjerene razine zaštite od financijskih obveza važno je optimizirati iznos potrebnih rezervacija te postići veću učinkovitost udruživanjem tih rezervacija u zajednički fond za rezervacije. Osim toga, fleksibilnijom uporabom tih udruženih rezervacija omogućuje se stvarna globalna stopa rezervacija koja uz optimiziran iznos sredstava pruža traženu zaštitu.

---

20 Odluka Vijeća 2014/335/EU, Euratom od 26. svibnja 2014. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije (SL L 168, 7.6.2014., str. 105.).

(155) Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje zajedničkog fonda za rezervacije za programsko razdoblje nakon 2020. Komisija bi do 30. lipnja 2019. trebala podnijeti neovisnu vanjsku evaluaciju prednosti i nedostataka povjeravanja financijskog upravljanja imovinom zajedničkog fonda za rezervacije Komisiji, EIB-u ili njihovoj kombinaciji, uzimajući u obzir relevantne tehničke i institucionalne kriterije koji se upotrebljavaju pri usporedbi usluga upravljanja imovinom, uključujući tehničku infrastrukturu, usporedbu troškova pruženih usluga, institucionalni ustroj, izvješćivanje, uspješnost, odgovornost te stručna znanja svake institucije i druge mandate za upravljanje imovinom za proračun. Evaluacija bi, ako je to primjereno, trebala biti popraćena zakonodavnim prijedlogom.

(156) Pravilima koja se primjenjuju na rezervacije i zajednički fond za rezervacije trebao bi se osigurati čvrst okvir unutarnje kontrole. Nakon savjetovanja s računovodstvenim službenikom Komisije, Komisija bi trebala utvrditi smjernice primjenjive na upravljanje sredstvima zajedničkog fonda za rezervacije. Dužnosnici za ovjeravanje financijskih instrumenata, proračunskih jamstava ili financijske pomoći trebali bi aktivno pratiti financijske obveze u okviru svoje odgovornosti, a financijski upravitelj sredstvima zajedničkog fonda za rezervacije trebao bi upravljati gotovinskim sredstvima i imovinom fonda na temelju pravila i postupaka koje utvrđuje računovodstveni službenik Komisije.

(157) Proračunska jamstva i financijska pomoć trebali bi biti u skladu s istim skupom načela koji je već utvrđen za financijske instrumente. Proračunska jamstva trebala bi posebice biti neopoziva, bezuvjetna i davati se na zahtjev. Ona bi se trebala provoditi u okviru neizravnog upravljanja ili, samo u iznimnim slučajevima, u okviru izravnog upravljanja. Njima bi se trebale pokrivati samo operacije financiranja i operacije ulaganja, a partneri bi trebali tim operacijama doprinijeti vlastitim sredstvima.

(158) Financijska pomoć državama članicama ili trećim zemljama trebala bi biti u obliku zajma, kreditne linije ili bilo kojeg drugog instrumenta koji se smatra primjerenim za osiguravanje djelotvornosti potpore. U tu svrhu Komisiju bi u relevantnom temeljnom aktu trebalo ovlastiti za uzimanje u zajam potrebnih sredstava na tržištima kapitala ili od financijskih institucija, izbjegavajući pritom uključivanje Unije u bilo kakvu promjenu dospijeća kojom bi se Unija izložila kamatnom ili bilo kakvom drugom komercijalnom riziku.

(159) Radi postizanja željenog pojednostavnjenja i djelotvornosti odredbe koje se odnose na financijske instrumente trebale bi se početi primjenjivati što je moguće prije ▌. Odredbe u vezi s proračunskim jamstvima i financijskom pomoći te zajedničkim fondom za rezervacije trebale bi se primjenjivati od početka valjanosti višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020. Tim rasporedom omogućit će se temeljita priprema novih alata za upravljanje nepredviđenim obvezama. Omogućit će se i usklađivanje načela iz glave X. i, s jedne strane, prijedloga za višegodišnji financijski okvir nakon 2020. te, s druge strane, posebnih programa koji su povezani s tim okvirom.

(160) Uredbom (EU, Euratom) br. 1141/2014 Europskog parlamenta i Vijeća[21] utvrđuju se pravila, među ostalim, o financiranju političkih stranaka i političkih zaklada na europskoj razini, posebno u odnosu na uvjete financiranja, dodjelu i raspodjelu financiranja, donacije i doprinose, financiranje izbornih kampanja za Europski parlament, nadoknadive rashode, zabranu određenog financiranja, računovodstvenu dokumentaciju, izvješćivanje i reviziju, provedbu i kontrolu, sankcije, suradnju između tijela za europske političke stranke i zaklade, dužnosnika za ovjeravanje Europskog parlamenta i država članica te u odnosu na transparentnost. ▌

[21] Uredba (EU, Euratom) br. 1141/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada (SL L 317, 4.11.2014., str. 1.).

(161) U ovu bi Uredbu trebalo uključiti pravila o doprinosima iz proračuna Unije za europske političke stranke kako je predviđeno Uredbom (EU, Euratom) br. 1141/2014. ▌

(162) Financijska potpora europskim političkim strankama trebala bi se dodjeljivati u obliku posebnog doprinosa kako bi odgovarala posebnim potrebama tih stranaka.

(163) Iako se za dodjelu financijske potpore ne zahtijeva godišnji program rada, europske političke stranke trebale bi *ex post* opravdati pravilnu uporabu financiranja Unije. Konkretno, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje trebao bi provjeriti jesu li sredstva upotrijebljena za plaćanje nadoknadivih rashoda kako je utvrđeno u pozivu na dodjelu doprinosa u okviru rokova predviđenih ovom Uredbom. Doprinosi europskim političkim strankama trebali bi se potrošiti do kraja financijske godine koja slijedi nakon one u kojoj su dodijeljeni, nakon čega bi odgovorni dužnosnik za ovjeravanje trebao osigurati povrat svih nepotrošenih sredstava.

(164) Sredstva Unije dodijeljena radi financiranja operativnih troškova europskih političkih stranaka ne bi se trebala upotrebljavati u svrhe koje su drukčije od onih utvrđenih Uredbom (EU, Euratom) br. 1141/2014, a osobito ne za izravno ili neizravno financiranje trećih strana, npr. nacionalnih političkih stranaka. Europske političke stranke trebale bi upotrebljavati doprinose za plaćanje određenog postotka tekućih i budućih rashoda, a ne rashoda ili dugova nastalih prije podnošenja zahtjeva za doprinose.

(165) Dodjelu doprinosa također bi trebalo pojednostavniti i prilagoditi posebnostima europskih političkih stranaka, osobito uklanjanjem kriterija za odabir, uvođenjem jednokratnog plaćanja pretfinanciranja u punom iznosu kao općeg pravila i mogućnošću uporabe jednokratnih iznosa, financiranja uz primjenu paušalne stope ***i*** jediničnih troškova ▌.

(166) Doprinosi iz proračuna trebali bi se suspendirati, smanjiti ili ukinuti ako europske političke stranke prekrše Uredbu (EU, Euratom) br. 1141/2014.

(167) Sankcije koje se temelje na ovoj Uredbi i na Uredbi (EU, Euratom) br. 1141/2014 trebale bi se izricati dosljedno te bi se njima trebalo poštovati načelo *ne bis in idem*. U skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 1141/2014 administrativne i/ili financijske sankcije utvrđene u ovoj Uredbi ne bi se smjele izricati u jednom od slučajeva za koji su sankcije već izrečene na temelju Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014.

(168) Ovom bi se Uredbom trebao utvrditi opći okvir na temelju kojeg se proračunska potpora može upotrebljavati kao instrument u području vanjskih djelovanja uključujući obvezu za treće zemlje da Komisiji dostave odgovarajuće i pravodobne informacije kako bi se ocijenilo ispunjavanje dogovorenih uvjeta i odredaba kojima se osigurava zaštita financijskih interesa Unije.

(169) ***Kako bi se ojačala uloga Europskog parlamenta i Vijeća trebalo bi pojasniti postupak za uspostavu skrbničkog fonda Unije. Ujedno*** je potrebno utvrditi načela koja se primjenjuju na doprinose skrbničkim fondovima Unije***, a osobito važnost osiguravanja doprinosa drugih donatora kojima se opravdava njihova uspostava u pogledu dodane vrijednosti. Potrebno je i*** pojasniti odgovornosti financijskih izvršitelja i odbora skrbničkog fonda Unije ***te*** utvrditi pravila kojima se osigurava pravedna zastupljenost uključenih donatora u odboru skrbničkog fonda Unije i obvezan pozitivan glas Komisije za uporabu sredstava. ***Ujedno je važno detaljnije utvrditi zahtjeva za izvješćivanje primjenjivo na skrbničke fondove Unije.***

(170) U skladu s racionalizacijom postojećih pravila i radi izbjegavanja nepotrebnog ponavljanja, posebne odredbe utvrđene u dijelu dva Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012, kojese primjenjuju na EFJP, istraživanje, vanjska djelovanja i posebne fondove Unije, trebale bi se unijeti u relevantne dijelove ove Uredbe samo ako se te odredbe još uvijek upotrebljavaju i relevantne su.

(171) Trebalo bi pojednostavniti i pojasniti odredbe o financijskom izvještavanju i računovodstvu. Stoga je primjereno obuhvatiti sve odredbe o godišnjoj računovodsvenoj dokumentaciji i drugom financijskom izvješćivanju.

(172) Trebalo bi ***poboljšati*** način na koji institucije ***Unije*** trenutačno izvješćuju Europski parlament i Vijeće o projektima u vezi s nekretninama. ***Institucijama Unije*** trebalo bi dopustiti financiranje novih projekata u vezi s nekretninama s pomoću prihoda primljenih za već prodane zgrade. Stoga bi u odredbe o unutarnjim namjenskim prihodima trebalo unijeti upućivanje na projekte u vezi s nekretninama. Time bi se omogućilo ispunjavanje promjenjivih potreba u politici institucija ***Unije*** u vezi s nekretninama, kao i uštede na troškovima i uvođenje veće fleksibilnosti.

(173) Kako bi se prilagodili pravila koja se primjenjuju na određena tijela Unije, detaljna pravila o nabavi i detaljni uvjeti i minimalni omjer za stvarnu stopu rezervacija Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s okvirnom financijskom uredbom za tijela osnovana na temelju UFEU-a i Ugovora o Euratomu, oglednom financijskom uredbom za tijela javno-privatnog partnerstva, izmjenama Priloga I. ove Uredbe, detaljnjim uvjetima i metodologijom za izračun stvarne stope rezervacija i izmjenom utvrđenog minimalnog omjera stvarne stope rezervacija, koja ne bi smjela biti utvrđena na razini manjoj od 85 %.. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće sve dokumente zaprimaju istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

I

(174) Kako bi se osiguralo da se u okviru Programa Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI), uspostavljenog Uredbom (EU) br. 1296/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[22], brzo osiguraju odgovarajuća sredstva za potporu promjenjivim političkim prioritetima, indikativnim udjelima za svaku od triju osi i minimalnim postotcima za svaki tematski prioritet u okviru pojedine osi trebalo bi omogućiti veću fleksibilnost, ***no istodobno zadržati ambicioznu stopu uvođenja prekograničnih partnerstava EURES-a.*** Time bi se trebalo poboljšati upravljanje EaSI-jem i omogućiti usmjeravanje proračunskih sredstava na djelovanja kojima se postižu bolji rezultati u području zapošljavanja te socijalni rezultati.

(175) Kako bi se olakšala ulaganja u infrastrukturu za kulturu i održivi turizam, ne dovodeći u pitanje potpunu primjenu pravnih akata Unije u području zaštite okoliša, posebice, ako je to primjereno, direktivâ 2001/42/EZ[23] i 2011/92/EU[24] Europskog parlamenta i Vijeća, trebalo bi ***pojasniti*** određena ograničenja u pogledu opsega potpore na temelju Uredbe (EU) br. 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[25]za takva ulaganja. ***Stoga je od … [datum stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni] potrebno uvesti jasne restrikcije u odnosu na ograničavanje ljestvice doprinosa EFRR-a takvim ulaganjima.***

---

22 Uredba (EU) br. 1296/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o Programu Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije i izmjeni Odluke br. 283/2010/EU o uspostavi Europskog mikrofinancijskog instrumenta za zapošljavanje i socijalnu uključenost - Progress (SL L 347, 20.12.2013., str. 238.).

23 Direktiva 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.7.2001., str. 30.).

24 Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.).

25 Uredba (EU) br. 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom fondu za regionalni razvoj i o posebnim odredbama o cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta” te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1080/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 289.).

(176) ***Kako bi*** se ***odgovorilo*** na izazove koje predstavlja povećanje tokova migranata i izbjeglica, trebalo bi precizirati ciljeve kojima EFRR može doprinijeti u okviru potpore koju pruža migrantima i izbjeglicama ***kako bi se državama članicama omogućila ulaganja usmjerena na državljane trećih zemalja sa zakonitim boravkom, uključujući podnositelje zahtjeva za azil i korisnike međunarodne zaštite.***

(177) Radi lakše provedbe operacija na temelju Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[26], trebalo bi povećati opseg potencijalnih korisnika. Stoga bi upravljačkim tijelima trebalo omogućiti da fizičke osobe smatraju korisnicima te bi trebalo utvrditi fleksibilniju definiciju korisnika u kontekstu državne potpore.

[26] Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

(178) U praksi je uobičajeno da se makroregionalne strategije dogovore nakon usvajanja zaključaka Vijeća. Kao što je to slučaj od stupanja na snagu Uredbe (EU) br. 1303/2013, Europsko vijeće, ako je to primjereno i uzimajući u obzir ovlasti te institucije utvrđene u članku 15. UEU-a, može potvrditi takve zaključke. Na odgovarajući način trebalo bi izmijeniti definiciju "makroregionalnih strategija" utvrđenu u toj Uredbi.

(179) Kako bi se osiguralo dobro financijsko upravljanje EFRR-om, ESF-om, Kohezijskim fondom, EPFRR-om i EFPR-om ("europski strukturni i investicijski fondovi" - "ESI fondovi") koji se provode u okviru podijeljenog upravljanja te pojasnile obveze država članica, u općim načelima utvrđenim u članku 4. Uredbe (EU) br. 1303/2013 trebalo bi se izričito upućivati na načela utvrđena u ovoj Uredbi u pogledu unutarnje kontrole izvršenja proračuna i izbjegavanja sukoba interesa.

(180) Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri povećala sinergija među svim fondovima Unije radi djelotvornog rješavanja izazova povezanih s migracijama i azilom, trebalo bi osigurati da se pri pretvaranju tematskih ciljeva u prioritete u okviru posebnih pravilâ fonda, tim prioritetima obuhvaća odgovarajuća uporaba svakog ESI fonda za ta područja. ***Ako je to primjereno, trebalo bi osigurati koordinaciju s Fondom za azil, migracije i integraciju.***

(181) Kako bi se osigurala usklađenost ***mehanizama*** programiranja, jedanput godišnje trebalo bi uskladiti sporazume o partnerstvu i ***izmjene*** programâ koje je ***Komisija odobrila u prethodnoj kalendarskoj godini***.

I

(182) Kako bi se olakšala priprema i provedba strategija lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice trebalo bi dopustiti da se iz glavnog fonda pokrivaju pripremni i tekući troškovi te troškovi vođenja.

(183) Kako bi se olakšala provedba lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice i integriranih teritorijalnih ulaganja, trebalo bi pojasniti uloge i odgovornosti lokalnih akcijskih skupina u pogledu strategija lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice te lokalnih vlasti, tijela za regionalni razvoj ili nevladinih organizacija u pogledu integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU) u odnosu na druga programska tijela. Imenovanje posredničkog tijela u skladu s posebnim pravilima fonda trebalo bi se zahtijevati samo u slučajevima u kojima relevantna tijela obavljaju dodatne zadaće koje potpodaju pod odgovornost upravljačkog tijela ili tijela za ovjeravanje ili agencije za plaćanje.

(184) Upravljačka tijela trebala bi imati mogućnost provedbe financijskih instrumenata izravnom ***dodjelom*** ugovora ▌ EIB-u i međunarodnim financijskim institucijama.

(185) Mnoge države članice osnovale su banke ili ▌ institucije u javnom vlasništvu koje djeluju na temelju mandata u okviru javne politike za promicanje ***aktivnosti*** gospodarskog razvoja. Takve banke ili ▌ institucije u javnom vlasništvu imaju posebne značajke koje ih razlikuju od privatnih komercijalnih banaka s obzirom na njihovo vlasništvo, njihov mandat razvoja i činjenicu da nisu ***prvenstveno usmjerene na*** ostvarivanje najveće moguće dobiti. Takve banke ***ili institucije*** u javnom vlasništvu imaju primarnu ulogu ublažiti nedostatke na tržištu ako komercijalne banke u određenim regijama ili u određenim područjima politike ili sektorima ne pružaju dostatne financijske usluge. Te banke ili ▌ institucije u javnom vlasništvu u mogućnosti su promicati pristup ESI fondovima, pri čemu zadržavaju neutralnost u pogledu tržišnog natjecanja. Zahvaljujući njihovoj posebnoj ulozi i značajkama države članice mogu povećati uporabu financijskih instrumenata kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri povećao učinak ESI fondova u realnom gospodarstvu. Takav bi ishod bio u skladu s Komisijinom politikom olakšavanja uloge takvim bankama ili institucijama u javnom vlasništvu kao upraviteljima fondova u provedbi ESI fondova te kombiniranju ESI fondova s financiranjem EFSU-a, kako je posebno utvrđeno u Planu ulaganja za Europu. ***Ne dovodeći u pitanje već dodijeljene ugovore za provedbu financijskih instrumenata u skladu s primjenjivim pravom, opravdano je pojasniti*** da upravljačka tijela ***mogu*** izravno dodjeljivati ugovore takvim bankama ili ▌ institucijama ***u javnom vlasništvu***. Međutim, kako bi se osiguralo da mogućnost izravne dodjele i dalje bude u skladu s načelima unutarnjeg tržišta, trebalo bi utvrditi stroge uvjete koje banke ili institucije ***u javnom vlasništvu*** trebaju ispuniti. ***Takvim bi se uvjetima trebalo predvidjeti da ne treba biti izravnog sudjelovanja privatnog kapitala, uz iznimku sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja u skladu sa zahtjevima utvrđenim u Direktivi 2014/24/EU. Nadalje, pri čemu se to strogo ograničava na područje primjene Uredbe (EU) br. 1303/2013, banci ili financijskoj instituciji u javnom vlasništvu trebalo bi dopustiti i provedbu financijskih instrumenata ako sudjelovanje privatnog kapitala ne podrazumijeva utjecaj na odluke u pogledu svakodnevnog upravljanja financijskim instrumentom koji podupiru ESI fondovi.***

(186) Kako bi se zadržala ***mogućnost*** doprinosa ***EFRR-a i EPFRR-a*** zajedničkim financijskim instrumentima za neograničena jamstva i sekuritizaciju u korist MSP-ova, potrebno je predvidjeti da se države članice mogu koristiti EFRR-om i EPFRR-om ***kako bi takvim instrumentima doprinosile*** tijekom cijelog programskog razdoblja te ažurirati relevantne odredbe koje se na tu mogućnost odnose, kao što su odredbe o *ex ante* ocjenama i evaluacijama ***i za EFRR uvesti mogućnost programiranja na razini prioritetne osi***.

(187) Donošenjem Uredbe (EU) br. 2015/1017 Europskog parlamenta i Vijeća[27] ***namjeravalo*** se državama članicama omogućiti uporabu ESI fondova kako bi doprinijele financiranju prihvatljivih projekata koji se ▌podupiru ***u okviru*** EFSU-a. Trebalo bi umetnuti posebnu odredbu u Uredbu (EU) No 1303/2013 kojom se utvrđuju uvjeti kojima se omogućuje bolja interakcija i komplementarnost, kojima se olakšava mogućnost kombiniranja ESI fondova s EIB-ovim financijskim proizvodima na temelju jamstva ***EU-a*** u okviru EFSU-a.

(188) Pri izvršavanju svojih operacija tijela koja provode financijske instrumente trebala bi uvažavati politiku Unije o nekooperativnim jurisdikcijama u porezne svrhe, i njezina ažuriranja, kao što je utvrđeno u relevantnim pravnim aktima Unije i zaključcima Vijeća osobito u Zaključcima Vijeća od 8. studenoga 2016. i njihovom prilogu, kao i Zaključcima Vijeća od 5. prosinca 2017. i njihovim prilozima.

---

[27] Uredba (EU) 2015/1017 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2015. o Europskom fondu za strateška ulaganja, Europskom savjetodavnom centru za ulaganja i Europskom portalu projekata ulaganja i o izmjeni uredaba (EU) br. 1291/2013 i (EU) br. 1316/2013 – Europski fond za strateška ulaganja (SL L 169, 1.7.2015., str. 1.).

(189) Kako bi se pojednostavnili i uskladili zahtjevi u pogledu kontrole i revizije te povećala odgovornost financijskih instrumenata koje provode EIB i druge međunarodne financijske institucije, potrebno je izmijeniti odredbe o upravljanju i kontroli financijskih instrumenata radi olakšavanja jamstvenog postupka. ***Ta se izmjena ne bi trebala primjenjivati na financijske instrumente iz članka 38.stavka 1. točke (a) i članka 39. Uredbe (EU) br. 1303/2013 koji su bili uspostavljeni sporazumom o financiranju potpisanom prije … [datum stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni] . U pogledu takvih financijskih instrumenata nastavlja se primjenjivati članak 40. te uredbe kako je primjenjiv u trenutku potpisivanja sporazuma o financiranju.***

(190) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu Uredbe (EU) br. 1303/2013 u pogledu predložaka izvješćâ o kontroli i godišnjih izvješća o reviziji iz članka 40. stavka 1. te uredbe , provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi se ovlasti trebale izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća[28].

(191) Kako bi se osigurala usklađenost s tretmanom financijskih ispravaka tijekom programskog razdoblja 2007. – 2013., potrebno je pojasniti da bi u slučaju financijskih instrumenata trebalo omogućiti da se doprinosi koji su ukinuti zbog pojedinačne nepravilnosti upotrijebe za regularne rashode u okviru iste operacije tako da povezani financijski ispravak za posljedicu nema neto gubitak za operaciju financijskog instrumenta.

---

28 Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

(192) Kako bi se osiguralo više vremena za potpisivanje sporazumâ o financiranju kojima je omogućena uporaba založnih računa za plaćanja za ulaganja u konačne primatelje nakon isteka razdoblja prihvatljivosti za instrumente koji se temelje na vlasničkom kapitalu, rok za potpisivanje takvih sporazuma o financiranju trebalo bi produljiti do 31. prosinca 2018.

(193) Kako bi se ▌ ulagatelji ***koji djeluju u skladu s načelom tržišnog gospodarstva*** potakli na zajedničko ulaganje u projekte javnih politika, trebalo bi uvesti koncept različitog tretmana ulagatelja, kojim se pod posebnim uvjetima ESI fondovima omogućuje da zauzmu određeni položaj u odnosu na ulagatelja ***koji djeluje u skladu s načelom tržišnog gospodarstva*** i EIB-ove financijske proizvode na temelju jamstva EU-a u okviru EFSU-a. Istodobno bi trebalo utvrditi uvjete primjene tog različitog tretmana u provedbi ESI fondova.

(194) S obzirom na dugotrajno razdoblje niskih kamatnih stopa i kako bi se izbjeglo neopravdano kažnjavanje tijela koja provode financijske instrumente, potrebno je, uz aktivno upravljanje riznicom, omogućiti financiranje negativnih kamata nastalih kao posljedica ulaganja ESI fondova na temelju članka 43. Uredbe (EU) br. 1303/2013 iz sredstava vraćenih u financijski instrument.

(195) Kako bi se zahtjevi u pogledu izvješćivanja uskladili s novim odredbama u pogledu različitog postupanja prema ulagateljima i kako bi se izbjeglo udvostručavanje nekih zahtjeva, trebalo bi izmijeniti članak 46. stavak 2. Uredbe (EU) br. 1303/2013.

(196) Kako bi se olakšala provedba ESI fondova, potrebno je omogućiti državama članicama provedbu djelovanja tehničke pomoći putem izravne dodjele ugovora EIB-u, drugoj međunarodnoj financijskoj instituciji i banci ili financijskoj institucijeiu javnom vlasništvu.

(197) Kako bi se dodatno uskladili uvjeti za operacije kojima se ostvaruje neto prihod nakon njihova dovršetka, relevantne odredbe ove Uredbe trebalo bi primjenjivati na već odabrane operacije koje su još u tijeku i na operacije koje treba tek odabrati u okviru tog programskog razdoblja.

(198) Kako bi se snažno potakla provedba mjera energetske učinkovitosti, uštede troškova koje su rezultat poboljšane energetske učinkovitosti i postignute su operacijom ne bi trebalo tretirati kao neto prihod.

(199) Radi olakšavanja provedbe operacija kojima se ostvaruje prihod, smanjenje stope sufinanciranja trebalo bi se dopustiti u bilo kojem trenutku tijekom provedbe programa te bi trebalo predvidjeti uspostavu ***paušalne*** stope postotka neto prihoda na nacionalnoj razini.

(200) Zbog kasnog donošenja Uredbe (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća[29] i činjenice da su tom Uredbom utvrđene razine intenziteta potpore, potrebno je utvrditi određene iznimke u Uredbi (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća za EFPR u pogledu operacija kojima se ostvaruje prihod. Budući da se tim iznimkama osiguravaju povoljniji uvjeti za određene operacije kojima se ostvaruje prihod za koje su iznosi ili stope potpore definirani u ▌ Uredbi (EU) br. 508/2014, potrebno je utvrditi drugi datum početka primjene tih iznimaka kako bi se osiguralo jednako postupanje u pogledu operacija koje se podupiru na temelju Uredbe (EU) br. 1303/2013.

---

[29] Uredba (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EZ) br. 2328/2003, (EZ) br. 861/2006, (EZ) br. 1198/2006, (EZ) br. 791/2007 i Uredbe (EU) br. 1255/2011 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 149 20.5.2014., str 1.).

(201) Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje za korisnike, trebalo bi povećati prag na temelju kojeg se određene operacije izuzimaju od zahtjeva za izračunavanjem i uzimanjem u obzir prihoda ostvarenog tijekom njihove provedbe.

(202) Kako bi se pospješila sinergija između ESI fondova i drugih instrumenata Unije,nastali rashodi trebali bi se moći nadoknaditi iz različitih ESI fondova i instrumenata Unije na temelju unaprijed dogovorenog udjela.

(203) Kako bi se promicala uporaba jednokratnih iznosa te zbog činjenice da se jednokratni iznosi trebaju temeljiti na pravednoj i nepristranoj metodi izračuna koja se može provjeriti i kojom se osigurava dobro financijsko upravljanje, trebalo bi ukloniti primjenjive gornje granice za njihovu uporabu.

(204) Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje korisnikâ povezanoga s provedbom projekata trebalo bi uvesti novu pojednostavnjenu mogućnost obračuna troškova za financiranje na temelju uvjeta koji se ne odnose na troškove operacija.

(205) Kako bi se pojednostavnila pravila kojima se uređuje uporaba sredstava i smanjilo povezano administrativno opterećenje, države članice trebale bi se sve više koristiti pojednostavnjenim mogućnostima obračuna troškova.

(206) Uzimajući u obzir činjenicu da se u skladu s člankom 71. Uredbe (EU) br. 1303/2013 obveza osiguravanja trajnosti operacija ulaganja primjenjuje od završnog plaćanja korisniku te da se, ako se ulaganje sastoji od zakupa novih strojeva i opreme, završno plaćanje provodi na kraju ugovornog razdoblja, ta se obveza ne bi trebala primjenjivati na tu vrstu ulaganja.

(207) Kako bi se osigurala široka primjena pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova, trebalo bi uvesti obveznu uporabu standardnih ljestvica jediničnih troškova, jednokratnih iznosa ili paušalnih stopa za operacije ili projekte koji čine dio operacije koja prima potporu iz EFRR-a i ESF-a ispod određenog praga***„ podložno relevantnim prijelaznim odredbama. Upravljačkom tijelu,*** ili ***odboru za praćenje programâ u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja”, trebalo bi omogućiti da prijelazno razdoblje produlji do roka koji smatra odgovarajućim ako smatra da se takvom obvezom stvara nerazmjerno administrativno opterećenje. Takvu obvezu ne bi trebalo primjenjivati na operacije koje primaju potporu u okviru državne potpore koji ne predstavlja de minimis potporu. Za takve bi operacije i dalje trebala postojati mogućnost uporabe svih oblika bespovratnih sredstava i povratne pomoći.*** Istodobno bi ***za sve ESI fondove*** trebalo uvesti uporabu nacrtâ proračuna kao dodatne metodologije za utvrđivanje pojednostavnjenih troškova.

(208) Kako bi se olakšala ranija i ciljanija primjena pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s ***dopunjavanjem Uredbe (EU) br. 1303/2013 dodatnim posebnim pravilima o ulozi, obvezama i nadležnosti tijela koja provode financijske instrumente, povezanim kriterijima za odabir i proizvodima koji se mogu pružiti putem financijskih instrumenata, dopunjavanjem Uredbe (EU) br. 1303/2013 o*** standardnim ljestvicama jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope, pravedne i nepristrane metode izračuna koja se može provjeriti i kojom bi se one mogle utvrditi te ***određivanjem detaljnih načina u pogledu*** financiranja na temelju ispunjavanja uvjeta povezanih s postizanjem napretka u provedbi ili ostvarivanjem ciljeva programa, a ne na temelju troškova ***i njihove primjene***. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

(209) Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje trebalo bi povećati uporabu paušalnih stopa koje države članice određuju bez posebne metodologije. Trebalo bi stoga uvesti dvije dodatne paušalne stope: jednu za izračunavanje izravnih troškova osoblja i drugu za izračunavanje preostalih prihvatljivih troškova koji se temelje na troškovima osoblja. Nadalje, trebalo bi dodatno pojasniti metode izračunavanja troškova osoblja.

(210) Radi poboljšanja djelotvornosti i učinka operacija trebalo bi olakšati provedbu operacija koje pokrivaju cijelo državno područje države članice i ili operacija koje obuhvaćaju različita programska područja te bi trebalo povećati mogućnost rashoda izvan Unije za određena ulaganja.

(211) Kako bi se potaknulo države članice na angažiranje neovisnih stručnjaka za ocjenjivanje velikih projekata, trebalo bi omogućiti podnošenje izjave o izdacima povezane s velikim projektom Komisiji prije pozitivne ocjene neovisnog stručnjaka, nakon što se Komisiju obavijesti o dostavljanju relevantnih informacija neovisnom stručnjaku.

(212) Kako bi se promicala uporaba zajedničkih akcijskih planova kojima će se smanjiti administrativno opterećenje korisnika potrebno je smanjiti regulatorne zahtjeve povezane s uspostavom zajedničkog akcijskog plana, ***održavajući pritom odgovarajuće usmjerenje na horizontalna načela, uključujući rodnu ravnopravnost i održivi razvoj, kojima su ostvareni važni doprinosi djelotvornoj provedbi ESI fondova.***

(213) Kako bi se izbjeglo nepotrebno administrativno opterećenje korisnika, pravila o informiranju, komunikaciji i vidljivosti trebala bi biti u skladu s načelom proporcionalnosti. Stoga je važno pojasniti područje primjene tih pravila.

(214) Radi smanjivanja administrativnog opterećenja i osiguravanja djelotvorne uporabe tehničke pomoći u okviru EFRR-a, ESF-a i Kohezijskog fonda i u svim kategorijama regija trebalo bi povećati fleksibilnost u izračunu i praćenju odgovarajućih ograničenja primjenjivih na tehničku pomoć država članica.

(215) Radi ***racionalizacije*** provedbenih struktura trebalo bi pojasniti da je mogućnost da upravljačko tijelo, tijelo za ovjeravanje i tijelo za reviziju budu dio istog javnog tijela dostupna i za programe u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja”.

(216) Trebalo bi detaljnije navesti odgovornosti upravljačkih tijela povezane s provjerom rashoda koji se odnose na uporabu pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova.

(217) Kako bi se osiguralo da korisnici u potpunosti mogu iskoristiti potencijal rješenjâ elektroničkog upravljanja za pojednostavnjenje kada provode ESI fondove i Fond europske pomoći za najpotrebitije (FEAD), osobito radi olakšavanja potpunog elektroničkog upravljanja dokumentima, potrebno je pojasniti da papirnati trag nije potreban ako su ispunjeni određeni uvjeti.

(218) Kako bi se povećala proporcionalnost kontrola te smanjilo administrativno opterećenje koje je posljedica kontrola koje se preklapaju, posebno za male korisnike, a bez dovođenja u pitanje načela dobrog financijskog upravljanja, načelo jedinstvene revizije za EFRR, ESF, Kohezijski fond i EFPR trebalo bi prevladati te bi trebalo udvostručiti pragove ispod kojih operacija podliježe samo jednoj reviziji.

(219) Važno je povećati vidljivost ESI fondova i kod javnosti podići svijest o njihovim rezultatima i postignućima. Aktivnosti informiranja i komunikacije i mjere za povećanje vidljivosti u javnosti i dalje su od ključne važnosti za objavu postignuća ESI fondova te prikaz načina na koji se ulažu financijska sredstva Unije.

(220) Kako bi se određenim ciljnim skupinama olakšao pristup ESF-u, ne bi se trebalo zahtijevati prikupljanje podataka za određene pokazatelje iz Priloga I. Uredbi (EU) br. 1304/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[30].

I

[30] Uredba (EU) br. 1304/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom socijalnom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1081/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 470.).

(221) Kako bi se osiguralo jednako postupanje prema operacijama koje se podupiru na temelju ove Uredbe, potrebno je utvrditi datum početka primjene određenih izmjena Uredbe (EU) br. 1303/2013.

(222) Kako bi se osiguralo da se cijelo programsko razdoblje za uredbe (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013 i (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća[31] uredi dosljednim nizom pravila, potrebno je da se neke izmjene tih uredaba primjenjuju od 1. siječnja 2014. Omogućavanjem retroaktivne primjene tih izmjena u obzir se uzimaju opravdana očekivanja.

(223) Kako bi se ubrzala provedba financijskih instrumenata kojima se potpora iz ESI fondova kombinira s EIB-ovim financijskim proizvodima na temelju jamstva EU-a u okviru EFSU-a te kako bi se omogućila trajna pravna osnova za potpisivanje sporazumâ o financiranju kojima je omogućena uporaba založnih računa za instrumente koji se temelje na vlasničkom kapitalu, potrebno je da se neke od izmjena ove Uredbe primjenjuju s učinkom od 1. siječnja 2018. Omogućavanjem retroaktivne primjene tih izmjena, osigurava se napredno olakšavanje financiranja projekata kombiniranom potporom iz ESI fondova i iz EFSU-a te uklanja pravna praznina između datuma isteka određenih odredaba Uredbe (EU) br. 1303/2013 i datuma stupanja na snagu njihovih produljenja propisanih ovom Uredbom.

---

31 Uredba (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o Fondu europske pomoći za najpotrebitije (SL L 72, 12.3.2014., str. 1.).

(224) Pojednostavnjenja i izmjene napravljene u sektorskom zakonodavstvu trebalo bi primijeniti što je prije moguće kako bi se tijekom tekućeg programskog razdoblja olakšala brža provedba te bi se stoga trebali primjenjivati od ... [datum stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni].

(225) Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF) trebao bi nakon 31. prosinca 2017. i dalje privremeno pružati potporu mladima koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju, a koji borave u regijama koje su ▌ nerazmjerno pogođene znatnim otpuštanjima. ***Kako bi se omogućila trajna pomoć mladima koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju, izmjena Uredbe (EU) br. 1309/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[32] kojom se osigurava takva pomoć trebala bi se primjenjivati od 1. siječnja 2018.***

(226) Trebalo bi biti moguće uspostaviti mehanizme ***mješovitog*** financiranja na temelju Uredbe (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[33] za jedan ili više sektoraInstrumenta za povezivanje Europe (CEF). Takvim mehanizmima mješovitog financiranja ***mogle*** bi se financirati operacije mješovitog financiranja, a koje su djelovanja u kojima se kombiniraju oblici bespovratne potpore, ***kao što je potpora iz proračunâ država članica, bespovratna sredstva CEF-a, ESI fondovi*** i financijski instrumenti iz proračuna Unije, uključujući ***kombinacije*** vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata CEF-a ▌ i financiranje iz grupe EIB-a, iz ***nacionalnih razvojnih banaka***, iz institucija za razvoj ili drugih financijskih institucija, odulagatelja ***i privatne financijske potpore. Financiranje iz grupe EIB-a trebalo bi uključivati financiranje EIB-a u okviru EFSU-a, a privatne financijske potpore trebale bi uključivati izravne i neizravne financijske doprinose, kao i potporu primljenu putem javno-privatnih partnerstava.***

---

32 Uredba (EU) br. 1309/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom fondu za prilagodbu globalizaciji (2014. – 2020.) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1927/2006 (SL L 347, 20.12.2013, str. 855.).

33 Uredba (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe, izmjeni Uredbe (EU) br. 913/2010 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 680/2007 i (EZ) br. 67/2010 (SL L 348 20.12.2013, str. 129.).

(227) Osmišljavanje i uspostava mehanizama mješovitog financiranja trebalo bi se temeljiti na ex anteocjeni provedenoj u skladu s ovom Uredbom i trebalo bi biti u skladu s iskustvom stečenim u provedbi „poziva na mješovito financiranje" CEF-a iz Provedbene odluke Komisije od 20. siječnja 2017. o izmjeni Provedbene odluke Komisije C(2014)1921 o uspostavi višegodišnjeg programa rada od 2014. do 2020. za financijsku potporu u području Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) - sektor prometa. Mehanizme mješovitog financiranja CEF-a trebalo bi uspostaviti višegodišnjim i/ili godišnjim programima rada i donijeti u skladu s člancima 17. i 25. Uredbe (EU) br. 1316/2013. Komisija bi Europski parlament i Vijeće trebala transparentno i pravodobno izvješćivati o provedbi svakog mehanizma mješovitog financiranja CEF-a.

(228) Cilj mehanizama mješovitog financiranja CEF-a trebao bi biti olakšavanje i racionaliziranje jedne prijave za sve oblike potpore, uključujući bespovratna sredstva Unije iz CEF-a i financiranje iz privatnog sektora. Takvim mehanizmima mješovitog financiranja trebalo bi nastojati optimizirati postupak prijave za promotore projekata osiguravanjem jedinstvenog postupka procjene, s tehničkog i financijskog gledišta.

(229) Mehanizmima mješovitog financiranja CEF-a trebala bi se povećati fleksibilnost podnošenja projekata te pojednostavniti i racionalizirati postupak utvrđivanja i financiranja projekata. Njima bi se ujedno trebale povećati odgovornost i obveze uključenih financijskih institucija smanjujući time rizike povezane s projektima.

(230) Mehanizmi mješovitog financiranja CEF-a trebali bi rezultirati boljom koordinacijom, razmjenom informacija i suradnjom između država članica, Komisije, EIB-a, nacionalnih razvojnih banaka i privatnih ulagatelja s ciljem stvaranja i podupiranja primjerenog niza projekata kojima se ostvaruju ciljevi politike CEF-a.

(231) Cilj ***mehanizama mješovitog financiranja*** CEF-a trebao bi biti povećanje multiplikacijskog učinka potrošnje Unije privlačenjem dodatnih sredstava od privatnih ulagatelja***, čime se jamči najveći mogući stupanj sudjelovanja privatnih ulagatelja.*** Uz navedeno, ***njima*** bi se trebalo osigurati da djelovanja koja se podupiru postanu ekonomski i financijski održiva ***te izbjeći izostanak učinka poluge ulaganja***. ***Njima bi se trebalo doprinijeti postizanju ciljeva Unije u pogledu ostvarenja ciljeva utvrđenih na konferenciji o klimatskm promjenama (COP 21) u Parizu, stvaranja radnih mjesta i prekogranične povezanosti. Ako se i CEF i EFSU upotrebljavaju za financiranje djelovanja, važno je da Revizorski sud ispita je li financijsko upravljanje bilo ispravno u skladu s člankom 287. UFEU-a i člankom 24. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1316/2013.***

(232) Očekuje se da će u sektoru prometa bespovratna sredstva u većini slučajeva i dalje biti glavni način potpore ciljevima politike Unije. Primjenom mehanizama mješovitog financiranja CEF-a stoga se ne bi smjela smanjiti raspoloživost takvih bespovratnih sredstava.

(233) Sudjelovanje suulagatelja iz privatnog sektora u projektima u vezi s prometom moglo bi se olakšati smanjenjem financijskog rizika. Jamstva za prvi gubitak koja EIB pruža u okviru zajedničkih financijskih mehanizama koje podupire proračun, kao što su mehanizmi mješovitog financiranja, mogu biti prikladna za postizanje tog cilja.

(234) Financiranje u okviru CEF-a trebalo bi se temeljiti na kriterijima za odabir i kriterijima za dodjelu utvrđenima u višegodišnjem i godišnjem programu rada na temelju članka 17. stavka 5. Uredbe (EU) br. 1316/2013, bez obzira na upotrijebljeni oblik financiranja ili kombinaciju više oblika financiranja.

(235) Pri evaluacijama Uredbe (EU) br. 1316/2013 potrebno je uzeti u obzir stečeno iskustvo u vezi s mehanizmima mješovitog financiranja.

(236) Uvođenje mehanizama mješovitog financiranja CEF-a ovom Uredbom ne bi se smjelo tumačiti kao prejudiciranje rezultata pregovora o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje nakon 2020.

(237) ***Uzimajući u obzir vrlo visoku stopu izvršenja CEF-a u sektoru prometa i*** radi potpore provedbi projekata s najvećom dodanom vrijednosti za transeuropsku prometnu mrežu u pogledu koridorâ osnovne mreže, prekograničnih projekata ▌**,** projekata na drugim ***dijelovima*** osnovne mreže i ***projekata prihvatljivih u okviru horizontalnih prioriteta kako su utvrđeni u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 1316/2013,*** potrebno je ***iznimno*** omogućiti ***dodatnu*** fleksibilnost u uporabi višegodišnjeg programa rada, čime bi se omogućilo da iznos financijske omotnice dosegne do 95 % financijskih proračunskih sredstava iz Uredbe (EU) br. 1316/2013. ***Važno je, međutim, tijekom preostalog razdoblja provedbe CEF-a omogućiti dodatnu potporu prioritetima obuhvaćenima godišnjim programima rada.***

(238) Zbog drugačije prirode telekomunikacijskog sektora CEF-a u usporedbi sa sektorom prometa CEF-a i energetskim sektorom CEF-a, to jest manja prosječna visina bespovratnih potpora i razlike u vrstama troškova i projekata, nepotrebno opterećenje korisnika i država članica koji sudjeluju u povezanim djelovanjima trebalo bi se izbjeći manje opeterećujućom obvezom potvrđivanja, a da se pritom ne oslabi načelo dobrog financijskog upravljanja.

(239) Na temelju Uredbe (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća[34] trenutno je moguće koristiti samo bespovratna sredstva i nabavu za potporu djelovanja u području infrastruktura digitalnih usluga. Kako bi se osigurala najveća moguća ***učinkovitost*** infrastruktura digitalnih usluga, za potporu takvih djelovanja na raspolaganje bi se trebali staviti ***drugi*** financijski instrumenti ***koji se trenutačno upotrebljavaju u okviru CEF-a, uključujući inovativne financijske instrumente***.

I

(240) Kako bi se izbjeglo nepotrebno administrativno opterećenje za upravljačka tijela koje bi moglo ometati učinkovitu provedbu FEAD-a, primjereno je pojednostavniti i olakšati postupak za izmjenu elemenata operativnih programa koji nisu ključni.

(241) Radi daljnjeg pojednostavnjenja uporabe FEAD-a primjereno je utvrditi dodatne odredbe u pogledu prihvatljivosti rashoda, posebno u pogledu uporabe standardnih ljestvica jediničnih troškova, jednokratnih iznosa i paušalnih stopa.

---

34 Uredba (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o smjernicama za transeuropske mreže u području telekomunikacijske infrastrukture i stavljanju izvan snage Odluke br. 1336/97/EZ (SL L 86, 21.3.2014., str. 14.).

(242) Kako bi se izbjeglo nepravedno postupanje prema partnerskim organizacijama, nepravilnosti koje se mogu pripisati samo tijelu zaduženom za nabavu pomoći ne bi smjele utjecati na prihvatljivost rashoda partnerskih organizacija.

▌

▌

(243) Kako bi se pojednostavnila provedba ESI fondova i FEAD-a te izbjegle pravne nesigurnosti trebalo bi pojasniti određene odgovornosti država članica u pogledu upravljanja i kontrole.

▌

(244) Imajući u vidu potrebu za dosljednom primjenom relevantnih financijskih pravila unutar financijske godine, načelno se preporučuje da se dio prvi ove Uredbe (Financijska uredba) počne primjenjivati na početku financijske godine. Međutim, kako bi se osiguralo da primatelji sredstava Unije što prije počnu koristiti bitno pojednostavnjenje predviđeno ovom Uredbom, i u vezi s Financijskom uredbom i s izmjenama sektorskih pravila, primjereno je, iznimno, predvidjeti primjenu ove Uredbe od njezina stupanja na snagu. Kako bi se osiguralo dodatno vrijeme za prilagodbu novim pravilima, istodobno bi trebalo predvidjeti da institucije Unije nastave primjenjivati Uredbu (EU, Euratom) br. 966/2012 do kraja financijske godine 2018. u odnosu na izvršavanje njihovih administrativnih odobrenih sredstava.

(245) Određene izmjene u vezi s financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima i financijskom pomoći trebale bi se primjenjivati tek od dana primjene višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020. kako bi se omogućio dostatan rok za prilagodbu primjenjivih pravnih osnova i programa novim pravilima.

(246) Informacije o godišnjem prosjeku ekvivalenata punog radnog vremena i o procijenjenom iznosu namjenskih prihoda prenesenih iz prethodnih godina trebalo bi navesti prvi put uz nacrt proračuna koji će se predstaviti 2021. kako bi se Komisiji dalo dovoljno vremena za prilagodbu novoj obvezi,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

DIO PRVI

FINANCIJSKA UREDBA

GLAVA I.

PREDMET, ▌ DEFINICIJE ***I OPĆA NAČELA***

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju pravila za donošenje i izvršenje općeg proračuna Europske unije i ***Europske zajednice za atomsku energiju*** („proračun”) te za financijsko izvještavanje i reviziju njihove računovodstvene dokumentacije.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće ▌ definicije:

1. **„**podnositelj zahtjeva**”** znači fizička osoba ili subjekt sa ili bez pravne osobnosti koji je podnio zahtjev u postupku dodjele bespovratnih sredstava ili u natječaju za nagrade;

2. **„**dokumentacija zahtjeva**”** znači ponuda, zahtjev za sudjelovanje, zahtjev za bespovratna sredstva ili zahtjev u okviru natječaja za nagradu;

3. **„**postupak dodjele**”** znači postupak nabave, postupak dodjele bespovratnih sredstava, natječaj za nagrade ili postupak za odabir stručnjaka, osoba ili subjekata koji izvršavaju proračun u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c);

4. **„**temeljni akt**”** znači pravni akt***, koji nije preporuka ili mišljenje,*** koji predviđa pravnu osnovu za djelovanje i izvršenje odgovarajućih rashoda unesenih u proračun ili izvršenje proračunskog jamstva ili financijske pomoći potpomognutih iz proračuna ***i koji*** može biti:

   (a) u obliku uredbe, direktive ili odluke u smislu članka 288. UFEU-a, pri provedbi Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (Ugovor o Euratomu); ili

   (b) u jednom od oblika navedenih u članku 28. stavku 1., članku 31. stavku 2., članku 33., članku 42. stavku 4. i članku 43. stavku ***2.*** Ugovora o Europskoj uniji (UEU), pri provedbi glave V. UEU-a.

▌

5. „korisnik” znači fizička osoba ili subjekt sa ili bez ▌ pravne osobnosti s kojim je potpisan sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava;

▌

6. „mehanizam ili platforma mješovitog financiranja” znači okvir za suradnju ***uspostavljen*** između Komisije i razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija ***s ciljem kombiniranja bespovratnih oblika potpore i/ili financijskih instrumenata i/ili proračunskih jamstava iz proračuna i povratnih oblika potpora razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija*** te financijskih institucija privatnog sektora i ulagatelja privatnog sektora.***;***

7. „izvršenje proračuna” znači provođenje aktivnosti koje se odnose na upravljanje, praćenje, kontrolu i reviziju proračunskih odobrenih sredstava u skladu s načinima izvršenja proračuna iz članka 62.;

8. „proračunska obveza” znači operacija kojom odgovorni dužnosnik za ovjeravanje rezervira proračunska odobrena sredstva ***potrebna za*** buduća plaćanja ***kako bi se ispunile pravne obveze;***

9. **„**proračunsko jamstvo**”** znači pravna obveza Unije kojom se podupire program djelovanja preuzimanjem financijske obveze za proračun ***na koju se može pozvati*** u slučaju nastupanja određenog događaja za vrijeme provedbe programa ***i koja ostaje valjana tijekom trajanja obveza preuzetih u okviru poduprtog programa***;

10. „ugovori u vezi s nekretninama” znači ugovor koji obuhvaća kupoprodaju, ***razmjenu,*** dugoročni zakup, plodouživanje, *leasing*, najam ili najam s pravom kupnje, sa ili bez opcije otkupa, zemljišta, zgrada ili druge nepokretne imovine. Takvim su ugovorom ***obuhvaćene*** postojeće zgrade i zgrade prije dovršetka pod uvjetom da je natjecatelj za zgradu ishodio valjanu građevinsku dozvolu. ***Njime nisu obuhvaćene zgrade*** projektirane u skladu sa specifikacijama javnog naručitelja ***koje su obuhvaćene ugovorima o radovima***;

11. **„**natjecatelj**”** znači gospodarski subjekt koji traži poziv ili je pozvan na sudjelovanje u ograničenom postupku, natjecateljskom postupku uz pregovore, natjecateljskom dijalogu, partnerstvu za inovacije, projektnom natječaju ili pregovaračkom postupku;

12. „središnje tijelo za nabavu” znači javni naručitelj koji obavlja aktivnosti središnje nabave i, ako je to primjenjivo, pomoćne aktivnosti nabave;

13. „provjera” znači provjera određenih aspekata neke operacije prihoda ili rashoda;

14. „ugovor o koncesiji” znači naplatni ugovor sklopljen u pisanom obliku između jednog ili više gospodarskih subjekata i jednog ili više javnih naručitelja u smislu članaka 174. i 178. radi povjeravanja izvođenja radova ili pružanja usluga i upravljanja uslugama gospodarskom subjektu („koncesija”), pri čemu:

(a) naknada se sastoji isključivo od prava na iskorištavanje radova ili usluga ili od tog prava i plaćanja;

(b) dodjela ugovora o koncesiji uključuje prijenos na koncesionara operativnog rizika pri iskorištavanju tih radova ili usluga koji obuhvaća rizik potražnje ili rizik ponude ili oboje. Smatra se da koncesionar preuzima operativni rizik ako u normalnim uvjetima poslovanja nije zajamčen povrat izvršenih ulaganja ili nastalih troškova pri izvođenju dotičnih radova ili pružanju dotičnih usluga;

15. „nepredviđena obveza” ***znači*** potencijalna financijska obveza koja može nastati ovisno o ishodu nekog budućeg događaja;

16. „ugovor” znači ugovor o javnoj nabavi ili ugovor o koncesiji;

17. **„**ugovaratelj**”** znači gospodarski subjekt s kojim je sklopljen ugovor o javnoj nabavi;

18. **„**sporazum o doprinosu**”** znači sporazum sklopljen s osobama ili subjektima ***koje izvršavaju sredstva Unije u*** skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) podtočkama od ii. do viii.;

19. **„**kontrola**”** znači svaka mjera poduzeta u svrhu pružanja razumnog jamstva u pogledu djelotvornosti, učinkovitosti i ekonomičnosti operacija, pouzdanosti izvješćivanja, zaštite imovine i informacija, sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja prijevara i nepravilnosti te daljnjeg postupanja u vezi s njima, te odgovarajućeg upravljanja rizicima u pogledu zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, uzimajući u obzir višegodišnju narav programâ kao i narav dotičnih plaćanja. Kontrole mogu uključivati razne provjere te provedbu bilo kojih politika i postupaka za postizanje ciljeva ***iz*** prve rečenice;

20. „partner” ***znači*** ▌ stranka kojoj se odobrava proračunsko jamstvo;

21. ***„kriza” znači:***

(a) situacija neposredne ili izravne opasnosti koja može eskalirati u oružani sukob ili destabilizirati zemlju ***ili njezino susjedstvo;***

(b) ▌situacija prouzročena prirodnim katastrofama, krizama koje uzrokuje čovjek, kao što su ratovi i drugi sukobi, ili izvanrednim okolnostima usporedivih učinaka povezanima, među ostalim, s klimatskim promjenama, degradacijom okoliša, ograničenim pristupom energiji i prirodnim resursima ili ekstremnim siromaštvom***;***

22. „opoziv" znači operacija kojom odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u potpunosti ili djelomično ukida rezervaciju odobrenih sredstava koja je prethodno izvršena putem proračunske obveze;

23. ***„***dinamički sustav nabave***"*** znači potpuno elektronički postupak za uobičajene nabave ***artikala koji su općedostupni na tržištu***;

24. ***„***gospodarski subjekt***"*** znači svaka fizička ili pravna osoba, uključujući javni subjekt, ili skupina takvih osoba, koja nudi nabavu robe, izvođenje radova ili pružanje usluga ili nabavu nepokretne imovine;

25. ***„***vlasničko ulaganje***"*** znači pružanje kapitala trgovačkom društvu izravnim ili neizravnim ulaganjem radi stjecanja potpunog ili djelomičnog vlasništva nad tim trgovačkim društvom, pri čemu ulagatelj može preuzeti dio upravljačke kontrole nad trgovačkim društvom i imati pravo na udio u dobiti trgovačkog društva;

26. ***„europski ured” znači administrativna struktura koju osniva Komisija ili Komisija zajedno s jednom ili više drugih institucija Unije radi obavljanja posebnih horizontalnih zadaća;***

27. **„**konačna upravna odluka**”** znači odluka upravnoga tijela koja ima konačni i obvezujući učinak u skladu s primjenjivim pravom;

28. **„**financijska imovina**”** ***znači*** svaka imovina u obliku novca, vlasničkog instrumenta drugog ***javnog ili privatnog*** subjekta ili ugovorno pravo na primitak novca ili druge financijske imovine od takvog subjekta;

29. **„**financijski instrumenti**”** znači mjere financijske potpore Unije koja se pruža iz proračuna ▌ kako bi se postigao jedan ili više određenih ciljeva politike Unije koje mogu biti u obliku vlasničkih ili kvazivlasničkih ulaganja, zajmova ili jamstava ili drugih instrumenata podjele rizika i koje se prema potrebi mogu kombinirati s drugim vrstama financijske potpore, sa sredstvima u okviru podijeljenog ***upravljanja*** ili ▌ sa sredstvima ***iz Europskog razvojnog fonda (ERF)***;

30. **„**financijska obveza**”** ***znači*** ugovorna obveza isporuke novca ili druge financijske imovine drugom subjektu;

31. **„**okvirni ugovor**”** znači ugovor o javnoj nabavi sklopljen između jednog ili više gospodarskih subjekata i jednog ili više javnih naručitelja, čija je svrha utvrditi uvjete koji se primjenjuju na posebne ugovore koji se na njemu temelje, a koji se trebaju dodijeliti tijekom određenog razdoblja, osobito u pogledu cijene i, prema potrebi, predviđene količine;

32. „ukupne rezervacije” znači ukupan iznos sredstava koji se smatra potrebnim tijekom cijelog razdoblja u kojem je proračunsko jamstvo valjano, kao rezultat primjene stope rezervacija iz članka 211. stavka 1. na iznos proračunskog jamstva odobrenog temeljnim aktom iz članka 210. stavka 1. točke (b);

33. „bespovratna sredstva” znači financijski doprinos donacijom. Ako je takav doprinos omogućen u okviru izravnog upravljanja, uređuje se glavom VIII.;

34. **„**jamstvo**”** znači pisana obveza preuzimanja odgovornosti za cijeli dug ili obvezu ili dio duga ili obveze treće strane, ili za uspješno ispunjavanje obveza od strane te treće strane, ako nastupi događaj koji aktivira to jamstvo, kao što je neplaćanje zajma;

35. **„**jamstvo na poziv**”** znači jamstvo koje izdavatelj jamstva mora ispuniti na poziv druge strane neovisno o mogućim nedostacima pri izvršivosti temeljne obveze;

36. ***„doprinosi u naravi” znači nefinancijska sredstva koja treće strane besplatno stavljaju na raspolaganje korisniku;***

37. **„**pravna obveza**”** znači radnja kojom odgovorni dužnosnik za ovjeravanje preuzima ili uspostavlja obvezu koja rezultira naknadnim plaćanjem ili plaćanjima te priznavanjem rashoda ▌ na teret proračuna, i ***koja uključuje posebne sporazume i ugovore sklopljene kao dio*** okvirnih sporazuma o financijskom partnerstvu i okvirnih ugovora;

38. **„**učinak poluge**”** znači iznos ***nadoknadivog financiranja osiguran*** prihvatljivim krajnjim primateljima podijeljen s iznosom doprinosa Unije;

39. ***„likvidnosni rizik” znači rizik da se financijska imovina koja se drži u zajedničkom fondu za rezervacije ne bi mogla prodati tijekom određenog razdoblja bez da to rezultira znatnim gubitkom;***

40. **„**zajam**”** znači sporazum koji obvezuje zajmodavca da zajmoprimcu učini dostupnim ugovoreni iznos novca na ugovoreno razdoblje i na temelju kojeg je zajmoprimac obvezan vratiti taj iznos u ugovorenom roku;

41. **„**bespovratna sredstva male vrijednosti**”** znači bespovratna sredstva vrijednosti 60 000 EUR ili manje;

42. ***„organizacija države članice” znači subjekt osnovan u državi članici kao tijelo javnog prava ili kao tijelo koje se uređuje javnim pravom kojem je ta država članica povjerila zadaće pružanja javnih usluga i dala odgovarajuća financijska jamstva;***

43. **„**način izvršenja**”** znači bilo koji način izvršenja iz članka 62. ▌ tj. izravno ***upravljanje***, neizravno upravljanje i podijeljeno ***upravljanje***;

44. **„**djelovanje s više donatora**”** znači svako djelovanje u kojem se sredstva Unije udružuju sa sredstvima barem još jednog donatora;

45. **„**multiplikacijski učinak**”** znači ulaganje prihvatljivih krajnjih primatelja podijeljeno s iznosom doprinosa Unije;

46. ***„ostvarenje” znači rezultati ostvareni djelovanjem utvrđeni u skladu sa sektorskim pravilima.***

47. **„**sudionik**”** znači natjecatelj ili ponuditelj u postupku nabave, podnositelj zahtjeva u postupku dodjele bespovratnih sredstava, stručnjak u postupku odabira stručnjaka, podnositelj zahtjeva u natječaju za nagrade ili osoba ili subjekt koja sudjeluje u postupku izvršenja sredstava Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c);

48. **„**nagrada**”** znači financijski doprinos dat kao naknada nakon natjecanja. ***Ako je takav doprinos omogućen u okviru izravnog upravljanja, uređuje se odredbama glave IX.;***

49. **„**nabava**”** znači stjecanje, na temelju ugovora, radova, robe ili usluga te stjecanje ili najam zemljišta, građevinskih objekata ili druge nepokretne imovine, koje jedan ili više javnih naručitelja nabavljaju od gospodarskih subjekata koje su ti javni naručitelji odabrali;

50. **„**dokumentacija o nabavi**”** znači svaki dokument koji je javni naručitelj sastavio ili na koji upućuje kako bi opisao ili odredio elemente postupka nabave, uključujući:

(a) mjere objave navedene u članku 163.;

(b) poziv na dostavu ponuda;

(c) natječajne specifikacije, ***uključujući*** tehničke specifikacije i odgovarajuće kriterije ili, u slučaju natjecateljskog dijaloga, opisnu dokumentacija;

(d) nacrt ugovora;

51. ***„ugovor*** o javnoj nabavi**”** znači naplatni ***ugovor*** sklopljen u pisanom obliku između jednog ili više gospodarskih subjekata i jednog ili više javnih naručitelja u smislu članaka 174. i 178. radi nabave, uz plaćanje cijene u cijelosti ili djelomično iz proračuna, pokretne ili nepokretne imovine, izvođenja radova ili pružanja usluga, ***koji obuhvaća:***

(a) ugovore u vezi s nekretninama;

(b) ugovore o nabavi robe;

(c) ugovore o radovima;

(d) ugovore o uslugama***;***

▌

52. ***„***kvazivlasničko ulaganje***”*** znači vrsta financiranja rangirana između temeljnog kapitala i duga, s time da je rizičnija od nadređenog duga, a manje rizična od redovnog kapitala ***i koja*** se može strukturirati kao dug, koji uobičajeno nije osiguran te je podređen, a u nekim slučajevima može se pretvoriti u temeljni kapital ili ***u*** povlašteni kapital;

53. ***„***primatelj***”*** znači korisnik, ugovaratelj, plaćeni vanjski stručnjak, ili osoba ili subjekt koji prima nagrade ili sredstva u okviru financijskog instrumenta ili izvršava sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c);

54. **„**repo ugovor**”** znači prodaja vrijednosnih papira za gotovinu uz ugovor o njihovom ponovnom otkupu na utvrđeni budući datum ili na poziv;

55. **„**odobrena sredstva za istraživanje i tehnološki razvoj**”** znači odobrena sredstva koja se unose u jednu od glava proračuna koje se odnose na područja politike povezana s „neizravnim istraživanjem” ili „izravnim istraživanjem” ili u poglavlje koje se odnosi na istraživačke aktivnosti u nekoj drugoj glavi proračuna;

56. „rezultat” znači učinci provedbe nekog djelovanja određeni u skladu sa sektorskim pravilima;

57. **„**instrument podjele rizika**”** znači financijski instrument koji omogućuje podjelu određenog rizika između dvaju ili više subjekata, prema potrebi u zamjenu za ugovorenu naknadu;

58. **„**ugovor o uslugama**”** znači ugovor kojim su obuhvaćene sve intelektualne i neintelektualne usluge, osim onih koje su obuhvaćene ugovorima o nabavi robe, ugovorima o radovima i ugovorima u vezi s nekretninama;

59. „dobro financijsko upravljanje” znači izvršenje proračuna u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti;

60. **„**Pravilnik o osoblju**”** znači Pravilnik o osoblju za dužnosnike Europske unije i Uvjeti zaposlenja ostalih službenika Europske unije koji su utvrđeni u Uredbi (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68;

61. **„**podugovaratelj**”** znači gospodarski subjekt kojeg je natjecatelj, ponuditelj ili ugovaratelj predložio da izvrši dio ugovora ili kojeg je korisnik predložio da izvrši dio zadaća koje se su***financiraju*** iz bespovratnih sredstava***;***

62. **„**članarina**”** znači iznosi koji se plaćaju tijelima čija je Unija članica, u skladu s proračunskim odlukama i uvjetima plaćanja koje je odredilo dotično tijelo;

63. **„**ugovor o nabavi robe**”** znači ugovor kojim je obuhvaćena kupoprodaja, *leasing*, najam ili najam s pravom kupnje, sa ili bez opcije otkupa, proizvodâ, a koji kao sporedne poslove može obuhvaćati operacije postavljanja i instalacije***;***

64. **„**tehnička pomoć**”** znači, ne dovodeći u pitanje sektorska pravila, aktivnosti potpore i izgradnje kapaciteta potrebne za provedbu programa ili djelovanja, a posebno pripremne aktivnosti i aktivnosti upravljanja, praćenja, evaluacije, revizije i kontrole***;***

65. **„**ponuditelj**”** znači gospodarski subjekt koji je dostavio ponudu;

66. **„**Unija**”** znači Europska unija, Europska zajednica za atomsku energiju ili obje, ovisno o kontekstu***;***

67. **„**institucija Unije**”** znači Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće, Komisija, Sud Europske unije, Revizorski sud, Europski gospodarski i socijalni odbor, Odbor regija, Europski ombudsman, Europski nadzornik za zaštitu podataka ili Europska služba za vanjsko djelovanje (**„**ESVD**”**); Europska središnja banka ne smatra se institucijom ***Unije*** ▌;

68. **„**dobavljač**”** znači gospodarski subjekt uvršten na popis dobavljača koji trebaju biti pozvani da dostavi zahtjeve za sudjelovanje ili ponude;

69. „volonter" znači osoba koja na neobvezujućoj osnovi radi za organizaciju bez da je za to plaćena;

70. „posao" ***znači*** rezultat visokogradnje ili niskogradnje uzet u cjelini koji je sam po sebi dovoljan da ispuni gospodarsku ili tehničku funkciju;

71. **„**ugovor o radovima**"** znači ugovor kojim je obuhvaćeno:

(a) izvođenje ili izvođenje i projektiranje posla;

(b) izvođenje ili izvođenje i projektiranje posla u vezi s jednom od djelatnosti iz Priloga II. Direktivi 2014/24/EU; ili

(c) realizacija, na bilo koji način, posla u skladu sa zahtjevima koje je odredio javni naručitelj koji ima odlučujući utjecaj na vrstu ili projektiranje posla**.**

Članak 3.

Usklađenost sekundarnog zakonodavstva s ovom Uredbom

1. Odredbe o izvršenju prihoda i rashoda proračuna, koje se nalaze u temeljnom aktu, moraju biti u skladu s proračunskim načelima iz glave II.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., u svakom prijedlogu ili izmjeni prijedloga koji se podnose zakonodavnom tijelu, koji sadržavaju odstupanja od odredaba ***ove Uredbe*** osim onih utvrđenih u glavi II. ili od delegiranih akata donesenih na temelju ove Uredbe, moraju se jasno navesti takva odstupanja te se u uvodnim izjavama i obrazloženjima tih prijedloga moraju navesti konkretni razlozi kojima se takva odstupanja ili izmjene opravdavaju.

Članak 4.

Razdoblja, datumi i rokovi

Osim ako je drukčije predviđeno ovom Uredbom, na rokove utvrđene u ovoj Uredbi primjenjuje se Uredba Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71[35].

Članak 5.

Zaštita osobnih podataka

Ovom se Uredbom ***ne dovode u pitanje*** uredbe (EZ) br. 45/2001 i (EU) 2016/679 .

[35] Uredba Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71 od 3. lipnja 1971. o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na razdoblja, datume i rokove (SL L 124, 8.6.1971., str. 1.).

GLAVA II.

PRORAČUN I PRORAČUNSKA NAČELA

Članak 6.

Poštovanje proračunskih načela

Proračun se donosi i izvršava u skladu s načelima jedinstva, točnosti proračuna, jedne godine, uravnoteženosti, obračunske jedinice, univerzalnosti, specifikacije, dobrog financijskog upravljanja ▌ i transparentnosti, kako je utvrđeno u ovoj Uredbi ▌ .

POGLAVLJE 1.

Načela jedinstva i točnosti proračuna

Članak 7.

Područje primjene proračuna

1. U proračunu se za svaku financijsku godinu predviđaju i odobravaju svi prihodi i rashodi koji se smatraju potrebnima za Uniju. Njime su obuhvaćeni:

   (a) prihodi i rashodi Unije, uključujući administrativne rashode koji proizlaze iz ***provedbe*** odredaba UEU-a u vezi sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom (ZVSP), te ▌ rashodi poslovanja koji nastaju provedbom tih odredaba ako su na teret proračuna;

(b) prihodi i rashodi Europske zajednice za atomsku energiju.

2. Proračun sadržava diferencirana odobrena sredstva, koja se sastoje od odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje, te nediferencirana odobrena sredstva.

Odobrena sredstva za financijsku godinu sastoje se od:

(a) odobrenih sredstava predviđenih u proračunu, među ostalim u izmjenama proračuna;

(b) odobrenih sredstava prenesenih iz prethodnih financijskih godina;

(c) odobrenih sredstava ponovno stavljenih na raspolaganje u skladu s člankom 15.;

(d) odobrenih sredstava koja proizlaze iz plaćanja predfinanciranja koja su vraćena u skladu s člankom 12. stavkom 4. točkom (b);

(e) odobrenih sredstava iz namjenskih prihoda zaprimljenih u financijskoj godini ili ***prenesenih iz prethodnih*** financijskih godina ▌.

3. Podložno članku 114. stavku 2. odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza pokriva se ukupan trošak pravnih obveza preuzetih u financijskoj godini.

4. Odobrenim sredstvima za plaćanje pokrivaju se plaćanja za pravne obveze preuzete u financijskoj godini ili prethodnim financijskim godinama.

5. Stavcima 2. i 3. ovog članka ne sprečava se da se obveze za odobrena sredstva preuzimaju u cijelosti ili da se proračunske obveze preuzimaju u godišnjim obrocima kako je predviđeno u članku 112. stavku 1. ***prvom podstavku*** točki (b), odnosno ***u članku*** 112. stavku 2.

Članak 8.

Posebna pravila o načelima jedinstva i točnosti proračuna

1. Svi prihodi i rashodi knjiže se u proračunsku liniju.

2. ***Ne dovodeći u pitanje odobrene rashode koji proizlaze iz nepredviđenih obveza iz članka 210. stavka 2.,*** rashodi se smiju preuzimati ili odobravati samo u okviru odobrenih sredstava.

3. Odobrena sredstva unose se u proračun samo ako su namijenjena stavci rashoda koja se smatra potrebnom.

4. Kamate ostvarene plaćanjima predfinanciranja iz proračuna nisu plative Uniji, osim ako je drukčije predviđeno u dotičnim sporazumima o doprinosu ili sporazumima o financiranju.

POGLAVLJE 2.

Načelo jedne godine

Članak 9.

Definicija

Odobrena sredstva ***unesena*** u proračun odobravaju se za financijsku godinu koja traje od 1. siječnja do 31. prosinca.

Članak 10.

Proračunsko računovodstvo prihoda i odobrenih sredstava

1. Prihodi financijske godine knjiže se za tu godinu na temelju iznosa prikupljenih tijekom te godine. Međutim, vlastita sredstva za siječanj sljedeće financijske godine mogu se unaprijed staviti na raspolaganje na temelju Uredbe (EU, Euratom) br. 609/2014.

2. Unosi u vezi s vlastitim sredstvima koja se temelje na porezu na dodanu vrijednost ***(PDV)*** i vlastitim sredstvima koja se temelje na bruto nacionalnom dohotku mogu se uskladiti u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 609/2014.

3. Obveze se knjiže za financijsku godinu na temelju pravnih obveza preuzetih do 31. prosinca te godine. Međutim, ukupne proračunske obveze iz članka 112. stavka 4. knjiže se za financijsku godinu na temelju proračunskih obveza do 31. prosinca te godine.

4. Plaćanja se knjiže za financijsku godinu na temelju plaćanja koja je računovodstveni službenik izvršio najkasnije do 31. prosinca te godine.

5. Odstupajući od stavaka 3. i 4.:

(a) rashodi Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) ***knjiže se*** za financijsku godinu na temelju vraćanjâ Komisije državama članicama do 31. prosinca te godine, pod uvjetom da je računovodstveni službenik zaprimio nalog za plaćanje do 31. siječnja sljedeće financijske godine;

(b) rashodi koji se ***izvršavaju*** u okviru podijeljenog ***upravljanja***, uz iznimku EFJP-a, knjiže se za financijsku godinu na temelju vraćanjâ Komisije državama članicama do 31. prosinca te godine, uključujući rashode obračunate do 31. siječnja sljedeće financijske godine kako je ***utvrđeno*** u člancima 30. i 31.

Članak 11.

Preuzimanje obveza za odobrena sredstva

1. Nakon ***konačnog*** donošenja proračuna obveze za odobrena sredstva unesena u proračun mogu se preuzimati s učinkom od 1. siječnja.

2. ***Sljedeći*** rashodi ▌ mogu se od 15. listopada financijske godine unaprijed preuzeti na teret odobrenih sredstava predviđenih za sljedeću financijsku godinu:

▌

(a) ***uobičajeni administrativni rashodi, pod uvjetom da su takvi rashodi odobreni u posljednjem propisno donesenom proračunu, i to najviše do*** jedne četvrtine ukupnih odgovarajućih odobrenih sredstava koja su Europski parlament i Vijeće odredili za tekuću financijsku godinu ▌ ;

(b) ***uobičajeni rashodi za upravljanje u okviru EFJP-a pod uvjetom da je načelo tih rashoda utvrđeno u postojećem temeljnom aktu, i to najviše do*** tri četvrtine ukupnih odgovarajućih odobrenih sredstava koja su Europski parlament i Vijeće odredili za tekuću financijsku godinu ▌ .

Članak 12.

Ukidanje i prijenos odobrenih sredstava

1. Odobrena sredstva koja nisu upotrijebljena do kraja financijske godine za koju su odobrena ukidaju se, osim ako su prenesena u skladu sa stavcima od 2. ***do 8.***

2. ***Sljedeća odobrena sredstva*** mogu se prenijeti ***odlukom donesenom na temelju stavka 3.***, ali samo u sljedeću financijsku godinu ▌ :

   (a) odobrena sredstva za preuzimanje obveza i nediferencirana odobrena sredstva, za koje je većina pripremnih faza postupka preuzimanja obveza bila završena do 31. prosinca financijske godine. Za takva ***odobrena sredstava*** obveze se mogu preuzeti do 31. ožujka sljedeće ***financijske*** godine, uz iznimku nediferenciranih odobrenih sredstava koja se odnose na projekte u vezi s nekretninama u pogledu kojih se obveze mogu preuzeti do 31. prosinca sljedeće financijske godine;

(b) ***odobrena sredstva*** koja su potrebna ako je zakonodavno tijelo donijelo temeljni akt u zadnjem tromjesečju financijske godine, a Komisija nije mogla preuzeti obveze za odobrena sredstva predviđena u tu svrhu do 31. prosinca te godine. Za takva ***odobrena sredstva*** obveze se mogu preuzeti najkasnije do 31. prosinca sljedeće financijske godine;

(c) odobrena sredstva za plaćanje koja su potrebna za pokrivanje postojećih obveza ili obveza povezanih s prenesenim odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza ako odobrena sredstva za plaćanje predviđena u relevantnim proračunskim linijama za sljedeću financijsku godinu nisu dostatna;

(d) odobrena sredstva za koja nije preuzeta obveza koja se odnose na djelovanja iz članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[36] ▌.

[36] Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008 (SL L 347, 20.12.2013., str. 549.).

U pogledu prvog podstavka točke (c), dotična institucija Unije najprije upotrebljava odobrena sredstva za tekuću financijsku godinu te tek nakon njihova iscrpljenja upotrebljava prenesena odobrena sredstva.

Prijenosi odobrenih sredstava za koja nije preuzeta obveza iz prvog podstavka točke (d) ovog stavka ne smiju prelaziti iznos usklađenja izravnih plaćanja provedenog u skladu s člankom 26. Uredbe (EU) br. 1306/2013 tijekom prethodne financijske godine za više od 2 % prvotnih odobrenih sredstava koje su izglasovali ***Europski parlament i Vijeće***. Prenesena odobrena sredstva vraćaju se u proračunske linije iz kojih se financiraju djelovanja iz članka 4. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1306/2013.

▌

3. Dotična institucija ***Unije odluku o prijenosima iz stavka 2. donosi do 15. veljače sljedeće financijske godine. Ona do*** 15. ožujka te godine obavješćuje Europski parlament i Vijeće o donesenoj odluci o prijenosu. Ujedno za svaku proračunsku liniju navodi kako je za svaki prijenos primijenila kriterije iz stavka 2. prvog podstavka točaka od (a)***, (b) i*** (c).

4. Odobrena sredstva automatski se prenose u pogledu:

(a) odobrenih sredstava za ▌ preuzete obveze ▌ za pričuvu za pomoć u nuždi i ***Fond solidarnosti*** Europske unije***. Takva odobrena sredstva mogu se prenijeti samo u sljedeću financijsku godinu te se obveze za njih mogu preuzeti do 31. prosinca te godine***;

(b) ***odobrenih sredstava*** koja odgovaraju unutarnjim namjenskim prihodima. ***Takva odobrena sredstva*** mogu se prenijeti samo u sljedeću financijsku godinu, a obveza za njih može se preuzeti najkasnije do 31. prosinca te godine, uz iznimku unutarnjih namjenskih prihoda od davanja u zakup/najam i prodaje zgrada i zemljišta koji se mogu prenijeti dok ne budu u potpunosti iskorišteni. Odobrena sredstva za preuzimanje obveza iz Uredbe (EU) br. 1303/2013 i Uredbe (EU) br. 514/2014 Europskog parlamenta i Vijeća[37] raspoloživa na dan 31. prosinca, koja proizlaze iz vraćanja plaćanja predfinanciranja, mogu se prenositi do zaključenja programa i koristiti prema potrebi pod uvjetom da ostala odobrena sredstva za preuzimanje obveza više nisu raspoloživa***;***

(c) ***odobrenih sredstava*** koja odgovaraju vanjskim namjenskim prihodima. ***Takva odobrena sredstva*** u potpunosti se upotrebljavaju do trenutka izvršenja svih operacija povezanih s programom ili djelovanjem za koje ***su*** namijenjena ili ***se*** mogu prenijeti i upotrijebiti za sljedeći program ili djelovanje. To se ne odnosi na prihode iz članka 21. stavka 2. točke (g) podtočke iii. u vezi s kojima se odobrena sredstva ukidaju ako za njih nije preuzeta obveza u roku od pet godina***;***

---

37 Uredba (EU) br. 514/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o utvrđivanju općih odredaba o Fondu za azil, migracije te integraciju i o Instrumentu za financijsku potporu u području policijske suradnje, sprečavanja i suzbijanja kriminala te upravljanja krizama (SL L 150, 20.5.2014., str. 112.).

(d) odobrenih sredstava za plaćanje u vezi s EFJP-om koja proizlaze iz suspenzija u skladu s člankom 41. Uredbe (EU) br. 1306/2013.

5. S vanjskim namjenskim prihodima ***iz stavka 4. točke (c) ovog članka*** koji proizlaze iz sudjelovanja država članica Europskog udruženja slobodne trgovine („EFTA”) u određenim programima Unije u skladu s člankom 21. stavkom 2. točkom (e), postupa se u skladu s Protokolom br. 32. uz Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru (Sporazum o EGP-u).

6. Uz obavješćivanje iz stavka 3., dotična institucija Unije dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću informacije o odobrenim sredstvima koja su automatski prenesena, uključujući relevantne iznose i odredbu ovog članka na temelju koje su odobrena sredstva prenesena.

7. Nediferencirana odobrena sredstva za koje su preuzete pravne obveze na kraju financijske godine plaćaju se do kraja sljedeće financijske godine.

8. Ne dovodeći u pitanje stavak 4., odobrena sredstva stavljena u pričuvu i odobrena sredstva za rashode za osoblje ne prenose se. Za potrebe ovog članka rashodi za osoblje obuhvaćaju primitke od rada i naknade za članove i osoblje institucija ***Unije*** na koje ***se*** primjenjuje Pravilnik o osoblju.

Članak 13.

Detaljne odredbe o ukidanju i prijenosu odobrenih sredstava

1. Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i nediferencirana odobrena sredstva iz članka 12. stavka 2. prvog podstavka točke (a) mogu se prenijeti samo ako obveze nije bilo moguće preuzeti do 31. prosinca financijske godine zbog razloga koji se ne mogu pripisati dužnosniku za ovjeravanje te ako su pripremne faze dostatno uznapredovale da je opravdano očekivati da će obveza biti preuzeta do 31. ožujka sljedeće financijske godine odnosno do 31. prosinca sljedeće financijske godine za projekte u vezi s nekretninama.

2. Kako bi se omogućio prijenos u sljedeću godinu do 31. prosinca financijske godine, moraju se dovršiti osobito sljedeće pripremne faze iz članka 12. stavka 2. prvog podstavka točke (a):

(a) u pogledu pojedinačnih proračunskih obveza u smislu članka 112. stavka 1. prvog podstavka točke (a): dovršetak odabira potencijalnih ugovaratelja, korisnika, dobitnika nagrada ili osoba kojima su delegirani poslovi;

(b) u pogledu ukupnih proračunskih obveza u smislu članka 112. stavka 1. prvog podstavka točke (b): donošenje odluke o financiranju ili dovršetak savjetovanja dotičnih službi u okviru svake institucije Unije o donošenju takve odluke o financiranju.

3. Odobrena sredstva prenesena u skladu s člankom 12. stavkom 2. prvim podstavkom točkom (a) za koja nisu preuzete obveze do 31. ožujka sljedeće financijske godine odnosno do 31. prosinca sljedeće financijske godine za iznose koji se odnose na projekte u vezi s nekretninama, automatski se ukidaju.

Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o odobrenim sredstvima koja su ukinuta u skladu s prvim podstavkom u roku od mjesec dana od ukidanja.

Članak 14.

Opozivi

1. Ako se ***proračunske obveze*** opozivaju u financijskoj godini nakon godine u kojoj su ***preuzete*** jer djelovanja za koja su bile namijenjene nisu provedena ili su provedena djelomično, odobrena sredstva ***koja odgovaraju tim opozivima*** ukidaju se, osim ako je u ***uredbama (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 514/2014 predviđeno drukčije te ne dovodeći u pitanje*** članak 15. ove Uredbe.

2. ***Odobrena sredstva za preuzimanje obveza*** iz uredaba (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 514/2014 automatski se ***opozivaju*** u skladu s tim uredbama.

3. ***Ovaj*** se članak ne primjenjuje na vanjske namjenske prihode iz članka 21. stavka 2.

Članak 15.

Ponovno stavljanje na raspolaganje ▌odobrenih sredstava ***koja odgovaraju opozivima***

1. ▌Odobrena sredstva ***koja odgovaraju opozivima*** iz uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 223/2014 ***i (EU) br. 514/2014*** mogu se ponovno staviti na raspolaganje u slučaju očite pogreške koja se može pripisati isključivo Komisiji.

   U tu svrhu Komisija ispituje ***opozive*** iz prethodne financijske godine i do 15. veljače tekuće financijske godine na temelju zahtjevâ odlučuje o tome treba li odgovarajuća odobrena sredstva ponovno staviti na raspolaganje.

2. ***Uz slučaj naveden u stavku 1. ovog članka***, odobrena sredstva ***koja odgovaraju opozivima*** ponovno se stavljaju na raspolaganje u slučaju:

   (a) ***opoziva*** iz programa u okviru aranžmanâ za provedbu pričuve za ostvarenje postignuća uspostavljene u članku 20. Uredbe (EU) br. 1303/2013;

(b) ***opoziva*** iz programa namijenjenog posebnom financijskom instrumentu u korist MSP-ova nakon prestanka sudjelovanja države članice u tom financijskom instrumentu, kako je navedeno u članku 39. stavku 2. sedmom podstavku Uredbe (EU) br. 1303/2013.

▌

3. Odobrena sredstva za ***preuzimanje obveza*** koja odgovaraju iznosu ***opozivâ*** zbog potpunog ili djelomičnog neprovođenja ▌ odgovarajućih istraživačkih projekata ujedno se mogu ponovno staviti na raspolaganje istraživačkom programu u okviru kojeg se projekti izvršavaju ili sljedećem programu u okviru proračunskog postupka.

Članak 16.

Pravila koja se primjenjuju u slučaju kasnog donošenja proračuna

1. Ako proračun nije konačno donesen na početku financijske godine, primjenjuje se postupak propisan u članku 315. prvom stavku UFEU-a (režim privremenih dvanaestina). Obveze se mogu preuzimati i plaćanja izvršavati u okviru graničnih iznosa utvrđenih u stavku 2. ovog članka.

2. Obveze se mogu preuzimati po poglavlju do najviše jedne četvrtine ukupnih odobrenih sredstava odobrenih za relevantno poglavlje ***proračuna za prethodnu*** financijsku godinu, uvećano za jednu dvanaestinu za svaki mjesec koji istekne.

   Granični iznos odobrenih sredstava predviđen u nacrtu proračuna ne smije se prekoračiti.

   Plaćanja se mogu izvršavati mjesečno po poglavlju do najviše jedne dvanaestine odobrenih sredstava odobrenih u relevantnom poglavlju ***proračuna za*** prethodnu financijsku godinu. Taj zbroj, međutim, ne smije prekoračiti jednu dvanaestinu odobrenih sredstava predviđenih u istom poglavlju nacrta proračuna.

3. Smatra se da se odobrena sredstva odobrena u relevantnom poglavlju ***proračuna za*** prethodnu financijsku godinu, kako je navedeno u stavcima 1. i 2., odnose na odobrena sredstva izglasovana u proračunu, uključujući izmjene proračuna, a nakon usklađenja za prijenose izvršene tijekom te financijske godine.

4. Ako je to potrebno radi kontinuiteta djelovanja Unije ***i za potrebe upravljanja***, Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, može odobriti rashode koji su veći od jedne privremene dvanaestine, ali koji ne prelaze ukupno četiri privremene dvanaestine ▌, uz iznimku propisno opravdanih slučajeva, kako za preuzimanje obveza tako i za plaćanja iznad onih koji se automatski stavljaju na raspolaganje u skladu sa stavcima 1. i 2. ***Vijeće*** bez odlaganja prosljeđuje ***svoju*** odluku o odobravanju Europskom parlamentu.

Odluka iz prvog podstavka stupa na snagu 30 dana od dana donošenja, osim ako Europski parlament poduzme neku od sljedećih radnji:

(a) odlučujući većinom svojih članova, odluči smanjiti rashod prije isteka 30 dana u kojem slučaju Komisija podnosi novi prijedlog;

(b) obavijesti Vijeće i Komisiju da ne želi smanjiti rashod te u tom slučaju odluka stupa na snagu prije isteka 30 dana.

Dodatne dvanaestine odobravaju se u cijelosti i nisu djeljive.

5. Ako za dano poglavlje odobrenje četiriju privremenih dvanaestina dodijeljenih u skladu sa stavkom 4. nije dostatno za pokrivanje rashoda potrebnih za osiguravanje kontinuiteta djelovanja Unije u području na koje se odnosi dotično poglavlje, moguće je iznimno odobriti prekoračenje iznosa odobrenih sredstava unesenih u odgovarajuće poglavlje proračuna ***za*** prethodnu financijsku godinu. Europski parlament i Vijeće postupaju u skladu s postupcima predviđenima stavkom 4. Međutim, ni u kojem se slučaju ne smije prekoračiti ukupni iznos odobrenih sredstava raspoloživ u proračunu za prethodnu financijsku godinu ili u nacrtu proračuna, kako je predložen.

POGLAVLJE 3.
Načelo uravnoteženosti

Članak 17.
Definicija i područje primjene

1. Prihodi i odobrena sredstva za plaćanje moraju biti uravnoteženi.

2. Unija i tijela Unije iz članaka 70. i 71. ne smiju uzimati zajmove u okviru proračuna.

Članak 18.

Saldo financijske godine

1. Saldo svake financijske godine unosi se u proračun za sljedeću financijsku godinu kao prihod u slučaju viška ili kao odobrena sredstva za plaćanje u slučaju manjka.

2. Procjene prihoda ili odobrenih sredstava za plaćanje iz stavka 1. ovog članka unose se u proračun tijekom proračunskog postupka te u pismu izmjene podnesenom u skladu s člankom 42. ove Uredbe. Procjene se izrađuju u skladu s člankom 1. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 608/2014.[38]

3. Nakon podnošenja privremene računovodstvene dokumentacije za svaku financijsku godinu, svaka nepodudarnost između te računovodstvene dokumentacije i procjena unosi se u proračun za sljedeću financijsku godinu putem izmjene proračuna ***koja se odnosi samo na tu nepodudarnost***. U takvom slučaju Komisija u roku 15 dana od podnošenja privremene računovodstvene dokumentacije dostavlja nacrt izmjene proračuna istodobno Europskom parlamentu i Vijeću.

[38] Uredba Vijeća (EU, Euratom) br. 608/2014 od 26. svibnja 2014. o utvrđivanju provedbenih mjera za sustav vlastitih sredstava Europske unije (SL L 168, 7.6.2014., str. 29.).

POGLAVLJE 4.

Načelo obračunske jedinice

Članak 19.

Uporaba eura

1. Višegodišnji financijski okvir i proračun sastavljaju se i izvršavaju u eurima te se računovodstvena dokumentacija iskazuje u eurima. Međutim, za potrebe novčanog toka iz članka 77. računovodstveni službenik i, u slučaju knjiga blagajne, blagajnici te, za potrebe administrativnog upravljanja Komisije i ▌ESVD-a▌, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ovlašteni su izvršavati operacije u drugim valutama.

2. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe ***koje su utvrđene*** sektorskim pravilima ili posebnim ugovorima, sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava, sporazumima o doprinosu i sporazumima o financiranju, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje konverziju obavlja primjenom dnevnog deviznog tečaja eura objavljenog u seriji C *Službenog lista Europske unije* na dan kada služba za ovjeravanje pripremi nalog za plaćanje ili nalog za povrat.

Ako dnevni tečaj nije objavljen, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje primjenjuje tečaj iz stavka 3.

3. Za potrebe računovodstva iz članaka 82., ***83.*** i 84., konverzija između eura i druge valute obavlja se na temelju mjesečnog računovodstvenog deviznog tečaja za euro. Taj računovodstveni devizni tečaj utvrđuje računovodstveni službenik Komisije na temelju izvora informacija koji se smatraju pouzdanima te na temelju deviznog tečaja na pretposljednji radni dan u mjesecu koji je prethodio onome za koji se tečaj utvrđuje.

4. Pri konverziji valute potrebno je osigurati da se njome ne utječe znatno na razinu sufinanciranja Unije odnosno da ona nema štetan utjecaj na proračun. Ako je to primjereno, tečaj konverzije između eura i drugih valuta može se izračunavati uporabom prosjeka dnevnog deviznog tečaja tijekom određenog razdoblja.

POGLAVLJE 5.

Načelo univerzalnosti

Članak 20.

Područje primjene

Ne dovodeći u pitanje članak 21., ukupni prihodi pokrivaju ukupna odobrena sredstva za plaćanje. Ne dovodeći u pitanje članak 27., svi prihodi i rashodi unose se u proračun u cijelosti bez međusobnog usklađivanja.

Članak 21.

Namjenski prihodi

1. Vanjski namjenski prihodi i unutarnji namjenski prihodi ▌ ***upotrebljavaju*** se za financiranje određenih stavki rashoda.

2. Vanjske namjenske prihode čine:

   (a) ***posebni dodatni*** financijski doprinosi država članica ***sljedećim vrstama djelovanja i*** programa ▌ ***:***

      i. ***određenim*** dopunskim programima za istraživanje i tehnološki razvoj;

ii. određenim djelovanjima ili programima u području vanjske pomoći koje financira Unija i kojima upravlja Komisija ▌;

(b) odobrena sredstva koja se odnose na prihode koje je ostvario Istraživački fond za ugljen i čelik osnovan Protokolom br. 37 o financijskim posljedicama isteka Ugovora o ▌ EZUČ-u ▌ te o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik, koji je priložen UEU-u i UFEU-u.

(c) kamate na depozite i novčane kazne predviđene Uredbom Vijeća (EZ) br. 1467/97[39];

(d) prihodi predviđeni za posebnu namjenu, kao što su prihodi od zaklada, subvencija, darova i legata, uključujući namjenske prihode specifične za svaku instituciju ***Unije***;

(e) financijski doprinosi aktivnostima Unije od trećih zemalja ili ▌ od tijela koja nisu ***uspostavljena na temelju UFEU-a ili Ugovora o Euratomu***;

[39] Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 209, 2.8.1997., str. 6.).

(f) unutarnji namjenski prihodi iz stavka 3., u mjeri u kojoj je riječ o dodatnim prihodima uz ***vanjske namjenske*** prihode ***iz*** ovog stavka;

(g) prihod od aktivnosti konkurentske naravi koje provodi Zajednički istraživački centar (ZIC) koje uključuju neku od sljedećih aktivnosti:

i. postupke dodjele bespovratnih sredstava i postupke nabave u kojima ZIC sudjeluje;

ii. aktivnosti koje ZIC provodi u ime trećih strana;

iii. aktivnosti poduzete u skladu s upravnim sporazumom s drugim institucijama ***Unije*** ili drugim službama Komisije, u skladu s člankom 59., za pružanje tehničko-znanstvenih usluga.

3. Unutarnje namjenske prihode čine:

(a) prihodi od trećih osoba u vezi s robom, uslugama ili radovima isporučenima na njihov zahtjev;

(b) prihodi od vraćanja, u skladu s člankom 101., nepropisno plaćenih iznosa;

▌

(c) primici od isporuke robe, usluga i radova drugim službama unutar institucije ***Unije*** ili drugim institucijama ili tijelima ***Unije***, uključujući povrat troškova službenih putovanja od strane drugih institucija ili tijela ***Unije*** plaćenih u njihovo ime;

(d) primljeni iznosi osiguranja;

(e) prihodi od davanja u zakup/najam i prodaje zgrada i zemljišta;

▌

(f) ***vraćanja financijskim instrumentima ili proračunskim jamstvima na temelju članka 209. stavka 3. drugog podstavka***;

(g) prihodi od naknadnog vraćanja poreza na temelju članka 27. stavka 3. trećeg podstavka točke (b).

4. Namjenski prihodi prenose se u skladu s člankom 12. stavkom 4. točkama (b) i (c) i u skladu s člankom 32.

5. Temeljnim aktom mogu se njime predviđeni prihodi namijeniti posebnim stavkama rashoda. Osim ako je u temeljnom aktu utvrđeno drukčije, takvi prihodi čine unutarnje namjenske prihode.

6. U proračunu se obuhvaćaju linije koje uključuju vanjske namjenske prihode i unutarnje namjenske prihode te se, kadgod je to moguće, navode iznosi.

Članak 22.

Struktura namjenskih prihoda i osiguravanje odgovarajućih odobrenih sredstava

1. Ne dovodeći u pitanje stavak 2.prvi podstavak točku (c) ovog članka i članak 24., struktura namjenskih prihoda u proračunu obuhvaća:

(a) u računu prihoda u dijelu proračuna za svaku instituciju ***Unije***, proračunsku liniju u kojoj se zaprima prihod;

(b) u računu rashoda, primjedbe, uključujući opće primjedbe, u kojima se navodi koje proračunske linije mogu primiti odobrena sredstva koja odgovaraju raspoloživim namjenskim prihodima.

U slučaju iz točke (a) prvog podstavka unosi se oznaka *pro memoria* te se procijenjeni prihodi u svrhu informiranja iskazuju u primjedbama.

2. Odobrena sredstva u visini namjenskih prihoda automatski se stavljaju na raspolaganje kao odobrena sredstva za preuzimanje obveza i kao odobrena sredstva za plaćanje, ako je institucija ***Unije*** primila prihod, osim u sljedećim slučajevima:

(a) u slučaju predviđenom u članku 21. stavku 2. točki (a) za ***financijske doprinose*** država članica i ako je sporazum o doprinosu izražen u eurima, odobrena sredstva za preuzimanje obveza mogu se staviti na raspolaganje nakon što država članica potpiše sporazum o doprinosu***;***

(b) u slučajevima predviđenim u članku 21. stavku 2. ***točki (b)*** ▌ i članku 21. stavku 2. točki (g) podtočkama i. i iii., odobrena sredstva za preuzimanje obveza stavljaju se na raspolaganje čim se procijeni iznos potraživanja;

(c) u slučaju predviđenom u članku 21. stavku 2. točki (c), knjiženjem iznosa u račun prihoda istodobno se u računu rashoda iskazuju odobrena sredstva za preuzete obveze i odobrena sredstva za plaćanje.

Odobrena sredstva iz ***prvog podstavka*** točke (c) ovog stavka izvršavaju se u skladu s člankom 20.

3. Procjene iznosâ potraživanja iz članka 21. stavka 2. ***točaka*** (b) ▌ i ▌ (***g***) šalju se računovodstvenom službeniku radi evidentiranja.

Članak 23.

Doprinosi država članica za istraživačke programe

1. Doprinosi država članica za financiranje određenih dopunskih istraživačkih programa, kako je predviđeno člankom 5. Uredbe (EU, Euratom) br. 609/2014, plaćaju se na sljedeći način:

(a) sedam dvanaestina zbroja unesenog u proračun plaća se do 31. siječnja tekuće financijske godine;

(b) preostalih pet dvanaestina plaća se do 15. srpnja tekuće financijske godine.

2. Ako proračun nije konačno donesen prije početka financijske godine, doprinosi iz stavka 1. temelje se na zbroju koji je unesen u proračun za prethodnu financijsku godinu.

3. Svaki doprinos ili dodatno plaćanje koje u proračun duguju države članice, knjiži se na računu ili računima Komisije u roku od trideset kalendarskih dana od poziva za sredstva.

4. Plaćanja se knjiže na računu predviđenom u Uredbi (EU, Euratom) br. 609/2014 te podliježu uvjetima utvrđenima u toj uredbi.

Članak 24.

Namjenski prihodi koji proizlaze iz sudjelovanja država EFTA-e u određenim programima Unije

1. Struktura proračuna za uključivanje prihoda ***na temelju sudjelovanja država EFTA-e*** u određenim programima Unije jest sljedeća:

(a) u račun prihoda unosi se proračunska linija s oznakom *pro memoria* u kojoj se iskazuje cjelokupni iznos doprinosa ***svake*** države EFTA-e za financijsku godinu;

(b) u računu rashoda, u prilogu koji čini sastavni dio proračuna, navode se sve proračunske linije koje obuhvaćaju aktivnosti Unije u kojima sudjeluju države EFTA-e ***te se uključuju informacije o procijenjenom iznosu sudjelovanja svake države EFTA-e***.

2. Na temelju članka 82. Sporazuma o EGP-u, za iznose godišnjeg sudjelovanja država EFTA-e, koje je Komisiji potvrdio Zajednički odbor Europskoga gospodarskog prostora u skladu s člankom 1. stavkom 5. Protokola br. 32. uz Sporazum o EGP-u, na početku financijske godine osiguravaju se cijeli iznosi odgovarajućih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje.

3. Uporaba prihoda koji proizlaze iz financijskih doprinosa država EFTA-e nadzire se zasebno.

Članak 25.

Donacije

1. Institucije Unije mogu prihvatiti svaku donaciju u korist Unije, kao što su prihodi od zaklada, subvencija, darova i legata.

2. Prihvaćanje donacije od 50 000 EUR ili više koja obuhvaća financijske troškove, uključujući naknadne troškove, koji prelaze 10 % vrijednosti donacije podliježe odobrenju Europskog parlamenta i Vijeća. Europski parlament i Vijeće o odobrenju odlučuju u roku od dva mjeseca od primitka zahtjeva ***dotičnih institucija Unije*** za takvo odobrenje. Ako tijekom tog razdoblja nije uložen nikakav prigovor, ***dotične*** institucije Unije donose konačnu odluku u vezi s prihvaćanjem donacije. ***U okviru zahtjeva koji upućuju Europskom parlamentu i Vijeću dotične*** institucije Unije objašnjavaju financijske troškove koji proizlaze iz prihvaćanja donacija Uniji.

Članak 26.

Korporativno sponzorstvo

1. „Korporativno sponzorstvo” znači sporazum na temelju kojega pravna osoba podupire u naravi neko događanje ili aktivnost u promotivne svrhe ili za potrebe društveno odgovornog poslovanja.

2. Na temelju posebnih internih pravila***, koja se objavljuju na njihovim internetskim stranicama,*** institucije i tijela Unije iznimno mogu prihvatiti korporativno sponzorstvo uz sljedeće uvjete:

(a) načela nediskriminacije, proporcionalnosti, jednakog postupanja ***i*** transparentnosti poštuju se ***u svim fazama postupka za prihvaćanje korporativnog sponzorstva***;

(b) njime se doprinosi pozitivnoj slici Unije i izravno je povezano s ▌ glavnim ciljem nekog događanja ili aktivnosti;

(c) ono ne dovodi do sukoba interesa i ne odnosi se isključivo na društvena događanja***;***

(d) događaj ili aktivnost nije financirana isključivo korporativnim sponzorstvom;

(e) usluge u zamjenu za korporativno sponzorstvo ograničene su na javnu prepoznatljivost žiga ili naziva sponzora;

(f) sponzor se u trenutku postupka sponzorstva ne nalazi u jednoj od situacija iz članka 136. stavka 1. i članka 141. stavka 1. te nije upisan kao isključen u bazu podataka iz članka 142. stavka 1.

3. Ako vrijednost korporativnog sponzorstva premašuje 5 000 EUR, sponzora se upisuje u javni registar u kojem se navode informacije o vrsti događaja ili aktivnosti koja se sponzorira.

Članak 27.

Pravila o odbicima i usklađenjima deviznog tečaja

1. Mogu se izvršiti sljedeći odbici od zahtjevâ za plaćanje koji se potom odobravaju za plaćanje u neto iznosu:

(a) sankcije izrečene strankama u ugovorima ili korisnicima;

(b) popusti, povrati i rabati na pojedinačne fakture i troškovnike;

(c) kamate ostvarene plaćanjima predfinanciranja;

(d) usklađenja za nepropisno isplaćene iznose.

Usklađenja iz točke (d) prvog podstavka mogu se izvršiti izravnim odbitkom od novog međuplaćanja ili plaćanja preostalog iznosa istom primatelju plaćanja u okviru poglavlja, članka i financijske godine u odnosu na koje je iznos preplaćen.

Na odbitke iz točaka (c) i (d) prvog podstavka primjenjuju se računovodstvena pravila Unije.

2. Troškovi proizvoda ili usluga isporučenih Uniji, koji uključuju poreze koje države članice vraćaju na temelju ▌ Protokola ***br. 7*** o ***povlasticama*** i ***imunitetima*** Europske unije, priložen UEU-u i UFEU-u, terete proračun za iznos bez poreza.

3. Troškovi proizvoda ili usluga isporučenih Uniji, koji uključuju poreze koje vraćaju treće zemlje na temelju relevantnih sporazuma, mogu teretiti proračun za:

(a) iznos bez poreza;

(b) iznos s porezom.

U slučaju iz prvog podstavka točke (b), s naknadno vraćenim porezima postupa se kao s unutarnjim namjenskim prihodima.

4. Moguća su usklađenja tečajnih razlika koje nastanu pri izvršenju proračuna. Konačna dobit ili gubitak uključuje se u saldo za financijsku godinu.

POGLAVLJE 6.

Načelo specifikacije

Članak 28.

Opće odredbe

1. Odobrena sredstva određuju se za posebne namjene prema glavama i poglavljima. Poglavlja se dalje dijele na članke i stavke.

2. Komisija i druge institucije ***Unije*** mogu prenositi odobrena sredstva unutar proračuna u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u člancima od 29. do 32.

   Odobrena sredstva mogu se prenositi samo na proračunske linije za koje su u proračunu odobrena sredstva ili koje imaju oznaku *pro memoria*.

   Granični iznosi iz članaka 29., 30. ***i 31.*** izračunavaju se u trenutku podnošenja zahtjeva za prijenos te u odnosu na odobrena sredstva u proračunu, uključujući ona u izmjenama proračuna.

Iznos koji treba uzeti u obzir ***za potrebe izračuna graničnih iznosa iz članaka 29., 30. i 31.*** jest iznos koji je zbroj namjeravanih prijenosa na proračunskoj liniji s koje se izvršavaju prijenosi, nakon usklađenja za prethodno izvršene prijenose. Iznos koji odgovara prijenosima koje Komisija ili dotična ***druga*** institucija ***Unije*** izvršavaju samostalno, bez odluke Europskog parlamenta i Vijeća, ne uzima se u obzir.

Prijedlozima za prijenose i svim informacijama za Europski parlament i Vijeće u vezi s prijenosima izvršenima na temelju članaka 29., 30. i 31. prilaže se odgovarajuća i detaljna popratna dokumentacija koja sadržava najnovije dostupne informacije o izvršenju odobrenih sredstava i procjene potreba do kraja financijske godine, za proračunske linije na koje se odobrena sredstva prenose i one s kojih se odobrena sredstva prenose.

Članak 29.

Prijenosi od strane institucija ***Unije***, osim Komisije

1. Sve institucije ***Unije***, osim Komisije, mogu u svojem dijelu proračuna prenositi odobrena sredstva:

   (a) s jedne glave na drugu do iznosa od najviše 10 % odobrenih sredstava u financijskoj godini navedenoj u proračunskoj liniji iz koje se sredstva prenose;

   (b) iz jednog poglavlja u drugo bez ograničenja.

2. ***Ne dovodeći u pitanje stavak 4. ovog članka, tri*** tjedna prije izvršenja prijenosa iz stavka 1., institucija ***Unije*** o svojoj namjeri obavješćuje Europski parlament i Vijeće. Ako u tom razdoblju Europski parlament ili Vijeće iznesu propisno opravdane prigovore, primjenjuje se postupak utvrđen u članku 31.

3. Bilo koja institucija ***Unije***, osim Komisije, može predložiti Europskom parlamentu i Vijeću, u vlastitom dijelu proračuna, prijenose s jedne glave na drugu koji prelaze granični iznos ***iz stavka 1. točke (a) ovog članka.*** Ti prijenosi podliježu postupku utvrđenom u članku 31.

4. Svaka institucija Unije osim Komisije može u svojem dijelu proračuna izvršiti prijenos između članaka ▌ bez prethodnog obavješćivanja Europskog parlamenta i Vijeća. ▌

Članak 30.

Prijenosi od strane Komisije

1. Komisija može unutar svojeg dijela proračuna, samostalno:

(a) prenositi odobrena sredstva unutar svakog poglavlja;

(b) u vezi s rashodima za osoblje i administrativnim rashodima koji se odnose na više glava, prenositi odobrena sredstva jedne glave na drugu do najviše 10 % odobrenih sredstava za financijsku godinu navedenu u proračunskoj liniji s koje su sredstva prenesena, i do najviše 30 % odobrenih sredstava za financijsku godinu navedenu u proračunskoj liniji na koju su sredstva prenesena;

(c) u vezi s rashodima poslovanja, prenositi odobrena sredstva između poglavlja u okviru iste glave ▌ do najviše 10 % odobrenih sredstava za financijsku godinu navedenu u proračunskoj liniji s koje su sredstva prenesena;

(d) u vezi s odobrenim sredstvima za istraživanje i tehnološki razvoj koja izvršava ZIC, ▌ u okviru glave proračuna koja se odnosi na područje politike „izravno istraživanje” prenositi odobrena sredstva između poglavlja do najviše 15 % ***odobrenih sredstava*** u proračunskoj liniji s koje se obavlja prijenos;

(e) u vezi s ***istraživanjem i tehnološkim razvojem, prenositi odobrena sredstva za poslovanje s jedne glave na drugu pod uvjetom da se dotična odobrena sredstva upotrebljavaju u istu svrhu;***

(f) u vezi s rashodima poslovanja fondova koji se ***izvršavaju*** u okviru podijeljenog ***upravljanja***, uz iznimku EFJP-a, prenositi odobrena sredstva s jedne glave na drugu pod uvjetom da se dotična odobrena sredstva upotrebljavaju za isti cilj u smislu uredbe ***kojom se osniva dotični fond*** ili je riječ o rashodima za tehničku pomoć;

(g) prenositi odobrena sredstva s proračunske stavke jednog proračunskog jamstva u proračunsku stavku drugog proračunskog jamstva ***u iznimnim slučajevima*** kada su sredstva rezervirana u zajedničkom fondu za rezervacije za to drugo proračunsko jamstvo nedostatna za plaćanje u slučaju aktiviranja jamstva i ***pod uvjetom da se iznos prenesen u skladu s postupkom utvrđenim u članku 212. stavku 4. naknadno vrati***.

▌

Rashodi iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka za svako područje politike pokrivaju stavke iz članka 47. stavka 4.

Ako Komisija u skladu s ***prvim podstavkom*** obavlja prijenos odobrenih sredstava za EFJP nakon 31. prosinca, odluku donosi do 31. siječnja sljedeće financijske godine. Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće u roku od dva tjedna od donošenja odluke o tim prijenosima.

Tri tjedna prije izvršenja prijenosa iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka, Komisija o svojoj namjeri obavješćuje Europski parlament i Vijeće. U slučaju da postoje propisno opravdani prigovori na koje u tom razdoblju ukaže Europski parlament ili Vijeće, primjenjuje se postupak utvrđen u članku 31.

Odstupajući od ***četvrtog*** podstavka, Komisija tijekom zadnja dva mjeseca financijske godine može samostalno prenijeti odobrena sredstva koja se odnose na rashode za osoblje, vanjsko osoblje i ostalo osoblje s jedne glave na drugu do ukupnog graničnog iznosa od 5 % odobrenih sredstava za ***tu*** godinu. Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće u roku od dva tjedna od donošenja odluke o tim prijenosima.

2. Komisija može, unutar svojeg dijela proračuna, odlučiti o sljedećim prijenosima odobrenih sredstava s jedne glave na drugu, pod uvjetom da o svojoj odluci odmah obavijesti Europski parlament i Vijeće:

(a) prijenosu odobrenih sredstava iz glave „rezervacije” iz članka 49. ove Uredbe, pri čemu je jedini uvjet za oslobođenje sredstava iz pričuve donošenje temeljnog akta u skladu s člankom 294. UFEU-a;

(b) u propisno opravdanim iznimnim slučajevima, kao što su međunarodne humanitarne katastrofe i krize, koji nastupe nakon 1. prosinca financijske godine, prijenosu neiskorištenih odobrenih sredstava za tu godinu koja su još uvijek na raspolaganju za glave koje su obuhvaćene naslovom višegodišnjeg financijskog okvira namijenjenog vanjskom djelovanju Unije u glave koje se odnose na pomoć za upravljanje kriznim situacijama i operacije humanitarne pomoći.

Članak 31.

Prijedlozi prijenosa koje institucije ***Unije*** podnose Europskom parlamentu i Vijeću

1. Svaka institucija ***Unije*** svoje prijedloge za prijenos istodobno podnosi Europskom parlamentu i Vijeću.

2. Prijedloge za prijenos odobrenih sredstava za plaćanje u fondove koji se ***izvršavaju*** u okviru podijeljenog ***upravljanja***, uz iznimku EFJP-a, Komisija može dostaviti Europskom parlamentu i Vijeću do 10. siječnja sljedeće financijske godine. Prijenos odobrenih sredstava za plaćanje može se izvršiti iz bilo koje proračunske stavke. ***U takvim slučajevima*** šestotjedno razdoblje iz stavka ***4***. smanjuje se na tri tjedna.

Ako Europski parlament i Vijeće ne odobre prijenos ili ga odobre samo djelomično, za odgovarajući dio rashoda iz članka 10. stavka 5. točke (b) terete se odobrena sredstva za plaćanje iz sljedeće financijske godine.

3. Europski parlament i Vijeće donose odluke o prijenosima odobrenih sredstava u skladu sa stavcima od 4. do 8.

4. Uz iznimku hitnih okolnosti, Europski parlament i Vijeće odlučuju, a potonje kvalificiranom većinom, o svakom prijedlogu za prijenos u roku od šest tjedana od trenutka kad obje institucije prime taj prijedlog. ***U hitnim okolnostima, Europski parlament i Vijeće odlučuju u roku tri tjedna od primitka prijedloga.***

5. Ako Komisija ***namjerava izvršiti prijenos*** odobrenih sredstava za EFJP u skladu s ovim člankom, Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja prijedloge za prijenos do 10. siječnja sljedeće financijske godine. ***U takvim slučajevima*** šestotjedno razdoblje iz stavka 4. smanjuje se na tri tjedna.

6. Prijedlog za prijenos prihvaćen je ***ili se smatra prihvaćenim*** ako u roku od šest tjedana nastupi bilo što od sljedećeg:

   (a) Europski parlament i Vijeće ga prihvate;

   (b) prihvati ga ili Europski parlament ili Vijeće, a druga se institucija suzdrži od postupanja;

   (c) ***ni*** Europski parlament ***ni*** Vijeće ▌ ne donesu odluku o izmjeni ili odbijanju prijedloga za prijenos.

7. Osim ako Europski parlament ili Vijeće zatraže suprotno, šestotjedno razdoblje iz stavka 4. smanjuje se na tri tjedna u sljedećim slučajevima:

(a) prijenos predstavlja manje od 10 % odobrenih sredstava u proračunskoj liniji s koje se prijenos izvršava ***i*** ne prelazi 5 000 000 EUR;

(b) prijenos se odnosi samo na odobrena sredstva za plaćanje i sveukupni iznos prijenosa ne prelazi 100 000 000 EUR.

8. Ako Europski parlament ili Vijeće izmijene iznos prijenosa, a druga institucija ga odobri ili se suzdrži od postupanja, ili ako i Europski parlament i Vijeće izmijene iznos prijenosa, smatra se da je odobren manji od ta dva iznosa, osim ako dotična institucija ***Unije*** povuče svoj prijedlog prijenosa.

Članak 32.

Prijenosi na koje se primjenjuju posebne odredbe

1. Odobrena sredstva koja odgovaraju namjenskim prihodima mogu se prenijeti samo ako se ti prihodi upotrebljavaju u svrhe za koje su namijenjeni.

2. Odluke o prijenosima kojima se dopušta uporaba pričuve za pomoć u nuždi donose Europski parlament i Vijeće na prijedlog Komisije ▌.

Za potrebe ovog stavka primjenjuje se postupak utvrđen u članku 31. stavcima 3. i 4. Ako se Europski parlament i Vijeće ne slože s prijedlogom Komisije i ne mogu postići zajedničko stajalište o uporabi pričuve za pomoć u nuždi, suzdržavaju se od postupanja po tom prijedlogu.

Prijedlozima za prijenose iz pričuve za pomoć u nuždi ▌ prilaže se odgovarajuća i detaljna popratna dokumentacija ***koja sadržava***:

(a) najnovije dostupne informacije o izvršenju odobrenih sredstava i procjeni potreba do kraja financijske godine, za proračunsku liniju na koju se odobrena sredstva trebaju prenijeti;

(b) analizu mogućnosti preraspodjele odobrenih sredstava.

▌

POGLAVLJE 7.

Načelo dobrog financijskog upravljanja i uspješnost

Članak 33.

Uspješnost i načela ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti

1. Odobrena sredstva ***upotrebljavaju se u skladu s*** načelom dobrog financijskog upravljanja te se stoga izvršavaju ***uz poštovanje*** sljedećih načela:

(a) ekonomičnosti, koje zahtijeva da su sredstva koja dotična institucija ***Unije*** upotrebljava pri obavljanju svojih aktivnosti pravodobno dostupna, u primjerenoj količini i primjerene kvalitete te po najboljoj cijeni;

(b) učinkovitosti, koje se odnosi na postizanje najboljeg odnosa između upotrijebljenih sredstava***, poduzetih aktivnosti*** i postignutih ciljeva;

(c) djelotvornosti, koje se odnosi na mjeru u kojoj su željeni ciljevi postignuti ***s pomoću poduzetih aktivnosti***.

2. U skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, uporaba odobrenih sredstava usredotočuje se na uspješnost te se u tu svrhu:

(a) ciljevi programâ i aktivnosti utvrđuju *ex ante*;

(b) napredak u postizanju ciljeva prati se s pomoću pokazatelja uspješnosti;

(c) ***o napretku i poteškoćama u pogledu*** postignuća ***ciljeva*** izvješćuje se Europski parlament i Vijeće u skladu s člankom 41. stavkom 3. prvim podstavkom točkom (h) i člankom 247. stavkom 1. točkom (e).

3. Ako je to relevantno, određuju se posebni, mjerljivi, dostižni, relevantni i vremenski ograničeni ciljevi iz stavaka 1. i 2. te relevantni, prihvaćeni, vjerodostojni, jednostavni i pouzdani pokazatelji.

Članak 34.

Evaluacije

1. Programi i aktivnosti koji za sobom povlače znatnu potrošnju podliježu *ex ante* evaluacijama i retrospektivnim evaluacijama koje moraju biti razmjerne ciljevima i rashodima.

2. *Ex ante* evaluacije, koje služe kao pomoć pri izradi programâ i aktivnosti, temelje se na dokazima o uspješnosti povezanih programa ili aktivnosti i u njima se utvrđuju i analiziraju problemi koje treba riješiti, dodana vrijednost ***uključivanja Unije***, ciljevi, očekivani učinci različitih opcija te mehanizmi praćenja i evaluacije.

Za velike projekte i aktivnosti od kojih se očekuju znatni gospodarski, okolišni ili društveni utjecaji ex ante evaluacija može se provoditi u obliku procjene učinka kojom se, uz ispunjavanje zahtjeva navedenih u prvom podstavku, analiziraju različite mogućnosti u pogledu načina izvršenja.

3. Retrospektivnim evaluacijama procjenjuje se uspješnost programa ili aktivnosti, uključujući aspekte kao što su djelotvornost, učinkovitost, usklađenost, relevantnost i dodana vrijednost EU-a. ***Retrospektivne evaluacije temelje se na informacijama prikupljenima u skladu s mehanizmima praćenja i pokazateljima utvrđenima za dotično djelovanje.*** Retrospektivne evaluacije provode se ***barem jednom tijekom trajanja svakog višegodišnjeg financijskog okvira i ako je to moguće*** dovoljno rano da se njihovi rezultati uzmu u obzir u *ex ante* evaluacijama ili ***procjenama učinka*** koje služe kao pomoć pri izradi povezanih programa i aktivnosti.

Članak 35.

Obvezni financijski izvještaj

1. Uz svaki prijedlog ili inicijativu koje Komisija, visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku („visoki predstavnik”) ili država članica podnose zakonodavnom tijelu, a koji mogu imati učinak na proračun, uključujući promjene broja radnih mjesta, prilažu se financijski izvještaj ***s prikazom procjena u pogledu odobrenih sredstava za plaćanja i odobrenih sredstava za preuzimanje obveza, procjena o različitim mogućnostima financiranja*** i *ex ante* evaluacija ***ili procjena učinka*** predviđena u članku 34.

Uz svaku izmjenu prijedloga ili inicijative podnesenu zakonodavnom tijelu koja može imati znatan učinak na proračun, uključujući promjene broja radnih mjesta, prilaže se financijski izvještaj koji je pripremila institucija ***Unije*** koja predlaže izmjenu.

Financijski izvještaj sadržava financijske i ekonomske podatke koji su zakonodavnom tijelu ***potrebni*** za procjenu potrebe za djelovanjem Unije. On sadržava odgovarajuće informacije ***o*** usklađenosti s drugim aktivnostima Unije i mogućoj sinergiji.

U slučaju višegodišnjih operacija, financijski izvještaj sadržava pregled predvidivih godišnjih potreba u smislu odobrenih sredstava ***za plaćanje i odobrenih sredstava za preuzete obveze*** i radnih mjesta, uključujući vanjsko osoblje, te evaluaciju njihova srednjoročnog ***i, ako je to moguće, dugoročnog*** financijskog učinka.

2. Tijekom proračunskog postupka Komisija osigurava potrebne informacije za usporedbu promjena potrebnih odobrenih sredstava i prvotnih predviđanja iznesenih u financijskom izvještaju, s obzirom na napredak u razmatranju prijedloga ili inicijative koji su podneseni zakonodavnom tijelu.

3. Kako bi se smanjio rizik od prijevare, nepravilnosti i nepostizanja ciljeva, financijski izvještaj ▌ sadržava informacije o uspostavljenom sustavu unutarnje kontrole, procjenu troškova i koristi kontrola koje taj sustav podrazumijeva i procjenu očekivane razine rizika od pogreške te informacije o postojećim i planiranim mjerama za sprečavanje i zaštitu od prijevara.

U takvoj se ***procjeni*** uzimaju u obzir mogući razmjer i vrstu pogrešaka te posebni uvjeti dotičnog područja politike te pravila koja se na njega primjenjuju.

4. Pri podnošenju revidiranih ili novih prijedloga potrošnje Komisija procjenjuje troškove i koristi sustava kontrole te očekivanu razinu rizika od pogreške iz stavka 3.

Članak 36.

Unutarnja kontrola izvršenja proračuna

1. U skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja proračun se izvršava u skladu s djelotvornom i učinkovitom unutarnjom kontrolom primjerenom za svaki način izvršenja i u skladu s relevantnim sektorskim pravilima.

2. Za potrebe izvršenja proračuna unutarnja kontrola primjenjuje se na svim razinama upravljanja te je namijenjena pružanju razumnog jamstva u pogledu postizanja sljedećih ciljeva:

(a) djelotvornosti, učinkovitosti i ekonomičnosti operacija;

(b) pouzdanosti izvješćivanja;

(c) zaštite imovine i informacija;

(d) sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja prijevara i nepravilnosti te daljnjeg postupanja u vezi s njima;

(e) odgovarajućeg upravljanja rizicima u pogledu zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, uzimajući u obzir višegodišnju narav programa kao i narav dotičnih plaćanja.

3. Djelotvorna unutarnja kontrola temelji se na najboljoj međunarodnoj praksi i posebno obuhvaća sljedeće ***elemente***:

(a) razdvajanje zadaća;

(b) odgovarajuću strategiju kontrole i upravljanja rizikom ***koja uključuje*** kontrolu na razini primatelja;

(c) izbjegavanje sukoba interesa;

(d) odgovarajući revizijski trag i cjelovitost podataka u podatkovnim sustavima;

(e) postupke za praćenje djelotvornosti i učinkovitosti***;***

(f) ***postupke*** za daljnje postupanje u pogledu utvrđenih nedostataka i iznimaka unutarnje kontrole;

(g) periodičnu procjenu dobrog rada sustava unutarnje kontrole.

4. Učinkovita unutarnja kontrola temelji se na sljedećim elementima:

(a) provedbi odgovarajuće strategije upravljanja rizikom i kontrole koju koordiniraju odgovarajući dionici kontrolnog lanca;

(b) dostupnosti rezultata provedenih kontrola za sve odgovarajuće dionike u kontrolnom lancu;

(c) oslanjanju, ako je to primjereno, na izjave rukovodstva provedbenih partnera zaduženih za provedbu i na mišljenja neovisnih revizora, pod uvjetom da je kvaliteta temeljnog posla odgovarajuća i prihvatljiva te da je posao obavljen u skladu s ugovorenim standardima;

(d) pravodobnoj primjeni korektivnih mjera, uključujući, ako je to primjereno, odvraćajuće sankcije;

(e) jasnim i nedvosmislenim zakonodavstvom na kojem se temelje politike, ***uključujući temeljne akte koji se odnose na elemente kojima se uređuju unutarnje kontrole***;

(f) uklanjanju višestrukih kontrola;

(g) ***poboljšanju*** omjera troškova ▌ i koristi kontrola.

5. Ako je tijekom provedbe razina pogreške konstantno visoka, Komisija utvrđuje nedostatke sustavâ kontrole, analizira troškove i koristi mogućih korektivnih mjera i poduzima ili predlaže odgovarajuće djelovanje, kao što je pojednostavnjenje primjenjivih odredaba, poboljšanje sustava kontrole i preinačenje programa ili sustava isporuke.

POGLAVLJE 8.

Načelo transparentnosti

Članak 37.

Objava računovodstvene dokumentacije i proračuna

1. Proračun se donosi i izvršava i računovodstvena dokumentacija predstavlja u skladu s načelom transparentnosti.

2. Na inicijativu predsjednika Europskog parlamenta proračun i svaka izmjena proračuna nakon konačnog donošenja objavljuju se u *Službenom listu Europske unije*.

Proračuni se objavljuju u roku od tri mjeseca od datuma kada su proglašeni konačno donesenima.

Do službene objave u *Službenom listu Europske unije* konačni detaljni iznosi proračuna na inicijativu Komisije objavljuju se što prije, a najkasnije četiri tjedna nakon konačnog donošenja proračuna, na svim jezicima na internetskim stranicama institucija ***Unije***.

Konsolidirana godišnja računovodstvena dokumentacija objavljuje se u *Službenom listu Europske unije* ***i na internetskim stranicama institucija Unije.***

Članak 38.

Objava informacija o primateljima i drugih informacija

1. Komisija stavlja na raspolaganje, na odgovarajući način i pravodobno, podatke o primateljima ***sredstava*** koja se financiraju iz proračuna, ako se ***on*** izvršava u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a).

Prvi podstavak ovog stavka primjenjuje se i na druge institucije Unije ako izvršavaju proračun ***na temelju članka 59. stavka 1***.

▌

2. ***Osim u slučajevima iz stavaka 3. i 4. sljedeće*** informacije ▌ ***objavljuju se*** uz poštovanje zahtjeva u pogledu povjerljivosti i sigurnosti, a posebno zaštite osobnih podataka ▌ :

(a) ime i prezime odnosno naziv primatelja;

(b) mjesto primatelja, ***i to***:

i. adresa ***primatelja, ako je primatelj pravna osoba;***

ii. regija na razini NUTS 2, ako je primatelj fizička osoba;

(c) iznos za koji je preuzeta pravna obveza;

(d) narav i svrha mjere.

▌

Informacije ***iz prvog podstavka*** ovog stavka objavljuju se samo za nagrade, bespovratna sredstva i ugovore koji su dodijeljeni nakon natječaja, postupaka dodjele bespovratnih sredstava odnosno postupaka nabave te za stručnjake odabrane u skladu s člankom 237. stavkom 2.

3. Informacije ***iz stavka 2. prvog podstavka*** ne objavljuju se za:

(a) potpore za obrazovanje koje se isplaćuju fizičkim osobama i drugu izravnu potporu fizičkim osobama kojima je pomoć najpotrebnija iz članka 191. stavka 4. točke (b);

(b) ugovore vrlo male vrijednosti dodijeljene stručnjacima odabranima u skladu s člankom 237. stavkom 2. te ugovore vrlo male vrijednosti čiji je iznos manji od onoga navedenog u točki 14.4. ▌ Priloga ***I.;***

(c) financijsku potporu pruženu putem financijskih instrumenata u iznosu manjem od 500 000 EUR;

(d) ako se otkrivanjem podataka mogu ugroziti prava i slobode dotičnih osoba ili subjekata, koji su zaštićeni Poveljom Europske unije o temeljnim pravima ili se može naštetiti komercijalnim interesima primatelja.

U slučajevima iz prvog podstavka točke (c), informacije koje se stavljaju na raspolaganje ograničene su na statističke podatke, zbirno prikazane u skladu s relevantnim kriterijima, kao što su podaci o zemljopisnom položaju, ekonomskoj tipologiji primateljâ, vrsti primljene potpore i području politike Unije u okviru kojega se potpora daje.

Ako se radi o fizičkim osobama, objava ***informacija iz stavka 2. prvog podstavka*** temelji se na relevantnim kriterijima kao što su ***učestalost*** ili vrsta mjere ***i iznosi o kojima se radi***.

4. Osobe ili subjekti koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) ***objavljuju informacije o primateljima u skladu sa svojim pravilima i postupcima u mjeri u kojoj se ta pravila smatraju jednakovrijednima procjeni koju je Komisija provela u skladu s člankom 154. stavkom 4. prvim podstavkom točkom (e) i pod uvjetom da svaka objava osobnih podataka podliježe zaštitnim mjerama koje su jednakovrijedne onima iz ovog članka.***

Tijela imenovana u skladu s člankom 63. stavkom 3. objavljuju informacije u skladu sa sektorskim pravilima. Ta sektorska pravila mogu, u skladu s relevantnom pravnom osnovom, odstupati od stavaka 2. i 3. ovog članka, osobito u pogledu objave osobnih podataka, ako je to opravdano na temelju kriterija iz stavka 3. trećeg podstavka ovog članka, pri čemu se u obzir uzimaju posebnosti dotičnog sektora.

5. Informacije ***iz stavka 1. objavljuju se na internetskim stranicama institucija Unije najkasnije do 30. lipnja godine koja slijedi nakon financijske godine u kojoj je za ta sredstva preuzeta pravna obveza.***

Na internetskim stranicama institucija Unije navodi se upućivanje na adresu internetskih stranica na kojima se mogu pronaći informacije iz stavka 1., ako te informacije nisu izravno objavljene na za to predviđenim internetskim stranicama institucija Unije.

▌

Komisija ***na odgovarajući način i pravodobno*** stavlja ***na raspolaganje informacije o jedinstvenim internetskim stranicama, uključujući upućivanje na njihovu adresu, na kojima se mogu pronaći informacije koje su dostavile osobe, subjekti ili tijela iz stavka 4.***

6. Ako su objavljeni osobni podaci, oni se uklanjaju dvije godine nakon završetka financijske godine u kojoj je preuzeta pravna obveza za sredstva. Isto se primjenjuje i ***na osobne podatke koji se odnose na pravne osobe u čijem se službenom nazivu spominje jedna ili više fizičkih osoba.***

GLAVA III.

DONOŠENJE I STRUKTURA PRORAČUNA

POGLAVLJE 1.

Donošenje proračuna

Članak 39.

Procjene prihoda i rashoda

1. Svaka institucija ***Unije*** osim Komisije izrađuje procjenu svojih prihoda i rashoda, koju šalju Komisiji i istodobno je dostavlja na uvid Europskom parlamentu i Vijeću prije 1. srpnja svake godine.

2. Visoki predstavnik savjetuje se s članovima Komisije odgovornima za razvojnu politiku, politiku susjedstva, međunarodnu suradnju, humanitarnu pomoć i odgovor na krizne situacije, u pogledu njihovih odgovornosti.

3. Komisija izrađuje svoje procjene, koje odmah nakon donošenja šalje Europskom parlamentu i Vijeću. Pri pripremi vlastitih procjena Komisija upotrebljava informacije iz članka 40.

Članak 40.

Procijenjeni proračun tijelâ Unije iz članka 70.

Svako tijelo Unije iz članka 70., u skladu sa svojim aktom o osnivanju, do 31. siječnja svake godine Komisiji, Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja svoj nacrt jedinstvenog programskog dokumenta ***koji sadržava godišnje i višegodišnje programiranje uz odgovarajuće planiranje ljudskih i financijskih resursa.***

Članak 41.

Nacrt proračuna

1. Komisija Europskom parlamentu i Vijeću do 1. rujna godine koja prethodi godini u kojoj se proračun izvršava dostavlja prijedlog koji sadržava nacrt proračuna. Taj se prijedlog dostavlja na uvid ▌ nacionalnim parlamentima.

   Nacrt proračuna sadržava zbirni opći račun prihoda i rashoda Unije te konsolidirane procjene iz članka 39. Može sadržavati i drukčije procjene od onih koje su izradile institucije ***Unije***.

   Nacrt proračuna slijedi strukturu i prikaz utvrđene u člancima od 47. do 52.

Svakom dijelu nacrta proračuna prethodi uvod koji sastavlja dotična institucija ***Unije***.

Komisija sastavlja opći uvod u nacrt proračuna. Opći uvod sadržava financijske tablice s glavnim podacima po glavama i obrazloženja promjena u odobrenim sredstvima od jedne financijske godine do druge po kategorijama rashoda višegodišnjeg financijskog okvira.

2. Kako bi pružila što točnija i pouzdanija predviđanja utjecaja na proračun zakonodavstva na snazi i zakonodavnih prijedloga u postupku, Komisija nacrtu proračuna prilaže indikativno financijsko programiranje za sljedeće godine prema kategorijama rashoda, područjima politike i proračunskim linijama. Ukupnim financijskim programiranjem obuhvaćaju su kategorije rashoda ***sadržane u točki 30. Međuinstitucionalnog sporazuma od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju***[40]. ***Kategorije rashoda koje nisu sadržane u točki 30. tog Međuinstitucionalnog sporazuma prikazuju se u sažetom obliku.***

[40] ***SL C 373, 20.12.2013., str. 1.***

Indikativno financijsko programiranje ažurira se nakon donošenja proračuna kako bi se unijeli rezultati proračunskog postupka i drugih relevantnih odluka.

3. Komisija nacrtu proračuna prilaže:

(a) ***komparativnu tablicu koja uključuje nacrt proračuna za druge institucije Unije i prvotne procjene koje su te druge institucije Unije poslale Komisiji te, ako je to primjenjivo, razloge*** zbog kojih nacrt proračuna sadržava drukčije ▌***procjene*** od onih koje su izradile druge institucije ***Unije***.

(b) sve radne dokumente koje smatra korisnima u vezi s planovima radnih mjesta institucija ***Unije*** ▌ sa zadnjim odobrenim planom radnih mjesta ***te uz navođenje***:

i. podataka o cjelokupnom osoblju koje zapošljava Unija, prikazano prema vrsti ugovora;

ii. izjave o politici radnih mjesta i vanjskih suradnika te o rodnoj ravnoteži;

iii. broja stvarno popunjenih radnih mjesta na ***posljednji dan godine koja prethodi*** godini u kojoj se predstavlja nacrt proračuna ***i godišnji prosjek ekvivalenata punog radnog vremena koji postoje u toj prethodnoj godini***, pri čemu ih se razvrstava ***prema razredu***, ***rodu*** i upravnoj jedinici;

iv. popis radnih mjesta prema području politike;

v. za svaku kategoriju vanjskog osoblja, prvotni procijenjeni broj ekvivalenata punog radnog vremena na temelju odobrenih sredstava te broj stvarno zaposlenih osoba na početku godine u kojoj se predstavlja nacrt proračuna, s razvrstavanjem prema funkcijskoj skupini i, prema potrebi, prema razredu;

(c) za tijela Unije iz članaka 70. i 71., radni dokument s prikazom prihoda i rashoda te svim informacijama o osoblju iz točke (b) ovog podstavka.;

▌

(d) radni dokument o planiranom izvršenju odobrenih sredstava za financijsku godinu i o nepodmirenim obvezama;

(e) u vezi s odobrenim sredstvima za administraciju, radni dokument koji prikazuje administrativne rashode koje Komisija treba izvršiti u okviru svojeg dijela proračuna;

(f) radni dokument o pilot-projektima i pripremnim djelovanjima, koji ujedno sadržava procjenu rezultata i predviđeno daljnje postupanje;

(g) u vezi s financiranjem međunarodnih organizacija, radni dokument koji sadržava:

i. sažetak svih doprinosa, s raščlambom prema programu Unije ili fondu i prema međunarodnoj organizaciji;

ii. obrazloženje u kojem se objašnjava zašto je za Uniju učinkovitije financirati te međunarodne organizacije nego izravno djelovati;

(h) programske izvještaje ili drugi relevantni dokument u kojima se navodi sljedeće:

i. kojim politikama i ciljevima Unije program treba doprinijeti;

ii. jasan razlog za intervenciju na razini Unije uz poštovanje, među ostalim, načela supsidijarnosti;

iii. napredak u ostvarenju ciljeva programa, ***kako je navedeno u članku 33.;***

iv. cjelovito obrazloženje, uključujući analizu troškova i koristi predloženih promjena visine odobrenih sredstava;

v. informacije o stopama izvršenja programa u tekućoj i prethodnoj financijskoj ***godini***;

i. sažeti izvještaj o rasporedu plaćanja ***sa sažetim prikazom plaćanjâ po programima i po naslovima*** koja dospijevaju u sljedećim financijskim godinama za podmirivanje proračunskih obveza koja su preuzeta tijekom ***prethodnih*** financijskih godina ***i predložena u nacrtu proračuna***.

Ako javno-privatna partnerstva upotrebljavaju financijske instrumente, informacije o tim instrumentima uključuju se u radni dokument iz stavka 4.

4. Ako upotrebljava financijske instrumente, Komisija nacrtu proračuna prilaže radni dokument u kojem se za svaki financijski instrument navodi sljedeće:

(a) upućivanje na financijski instrument i njegov temeljni akt te opći opis instrumenta, njegova učinka na proračun, ***njegova trajanja*** i dodane vrijednosti doprinosa Unije;

(b) financijske institucije uključene u provedbu, uključujući sva pitanja povezana s primjenom članka 155. stavka 2.;

(c) doprinos ***financijskog instrumenta*** postizanju ciljeva dotičnog programa koji se mjeri na temelju utvrđenih pokazatelja, uključujući, ako je to primjenjivo, zemljopisnu raznolikost;

(d) predviđene operacije, uključujući ciljne opsege na temelju ciljne poluge ***i očekivanog privatnog kapitala koji treba mobilizirati*** ili, ako oni nisu dostupni, na temelju učinka poluge koji proizlazi iz postojećih financijskih instrumenata;

(e) proračunske linije koje odgovaraju relevantnim operacijama i zbirne proračunske obveze i plaćanja iz proračuna;

(f) prosječno razdoblje između preuzimanja proračunskih obveza za financijske instrumente i pravnih obveza za pojedinačne projekte u obliku vlasničkog kapitala ili duga, ako je ***to*** razdoblje dulje od tri godine ▌ ;

(g) prihodi i vraćanja iz članka 209. stavka 3.***, zasebno prikazani,*** uključujući evaluaciju njihove uporabe;

(h) vrijednost vlasničkih ulaganja u odnosu na ***prethodne*** godine;

(i) ukupni iznos rezervacija za rizike i obveze te informacije o izloženosti Unije financijskom riziku, ***uključujući bilo kakve nepredviđene obveze***;

(j) smanjenje vrijednosti imovine te aktivirana jamstva za prethodnu godinu te odgovarajući kumulirani podaci;

(k) uspješnost financijskog instrumenta, uključujući ostvarena ulaganja, ciljani ▌ i postignuti učinak poluge i ***multiplikacijski učinak te iznos mobiliziranog privatnog kapitala***;

(l) sredstva rezervirana u zajedničkom fondu ***za rezervacije*** i, ako je to primjenjivo, saldo na fiducijarnom računu.

Radni dokument iz prvog stavka sadržava i pregled administrativnih rashoda s osnove naknada za upravljanje i drugih financijskih troškova i troškova poslovanja plaćenih za upravljanje financijskim instrumentima, u ukupnom iznosu te prema upravitelju i financijskom instrumentu kojim se upravlja.

Komisija objašnjava razloge koji se odnose na trajanje razdoblja iz točke (f) prvog podstavka te, ako je to primjereno, osigurava akcijski plan za smanjenje trajanja tog razdoblja u okviru godišnjeg postupka davanja razrješnice.

Radni dokument iz prvog podstavka sadržava tablicu u kojoj se jasno i sažeto prikazuju informacije po pojedinim financijskim instrumentima.

5. Ako je ***Unija*** dodijelila proračunsko jamstvo, ***Komisija*** nacrtu proračuna prilaže radni dokument u kojem se za svako proračunsko jamstvo i za zajednički fond ***za rezervacije*** navodi sljedeće:

   (a) upućivanje na proračunsko jamstvo i njegov temeljni akt te opći opis proračunskog jamstva, njegova učinka na financijske obveze proračuna***, njegova trajanja*** i dodane vrijednosti doprinosa Unije;

(b) partnere za proračunska jamstva, uključujući sva pitanja povezana s primjenom članka 155. stavka 2.;

(c) doprinos ***proračunskog jamstva*** postizanju ciljeva proračunskog jamstva izmjeren na temelju utvrđenih pokazatelja, uključujući, ako je to primjenjivo, zemljopisnu raznolikost i mobilizaciju sredstava iz privatnog sektora;

(d) informacije o operacijama koje su obuhvaćene proračunskim jamstvom, na zbirnoj osnovi prema sektorima, zemljama i instrumentima, uključujući, ako je to primjenjivo, portfelje i potporu kombiniranu s drugim djelovanjima Unije;

(e) iznos prenesen primateljima te procjenu učinka poluge postignutoga projektima koje se podupire u okviru proračunskog jamstva;

(f) informacije o aktiviranim proračunskom jamstvima, gubicima, povratima, vraćenim iznosima i drugim primljenim uplatama, zbirno prikazane na istoj osnovi ***kako je navedena*** u točki (d);

(g) podaci o financijskom upravljanju, uspješnosti i riziku zajedničkog fonda za ***rezervacije*** na kraju ***prethodne*** kalendarske godine;

(h) stvarnu stopu rezervacija zajedničkog fonda ***za rezervacije*** i, ako je to primjenjivo, naknadne ***operacije u skladu s*** člankom 213. stavkom 4.;

(i) financijske tokove u zajedničkom fondu za rezervacije tijekom ***prethodne*** kalendarske godine te važne transakcije i sve relevantne informacije o izloženosti Unije financijskom riziku.

(j) u skladu s člankom 210. stavkom 3., procjenu održivosti nepredviđenih obveza koje se pokrivaju iz proračuna, a koje proizlaze iz proračunskih jamstava ili financijske pomoći.

6. Ako upotrebljava skrbničke fondove Unije za ***vanjska djelovanja***, Komisija nacrtu proračuna prilaže ***detaljan*** radni dokument o aktivnostima koje se podupiru iz ***tih*** skrbničkih fondova, ***među ostalim:***

(a) o njihovu izvršenju, ***koji sadržava, među ostalim, informacije o mehanizmima nadzora sa subjektima koji izvršavaju skrbničke fondove;***

(b) o troškovima upravljanja njima;

(c) o doprinosima drugih donatora koji nisu Unija;

(d) o preliminarnoj procjeni njihove uspješnosti ***na temelju uvjeta utvrđenih u članku 234. stavku 3.***

(e) o opisu načina na koji su njihove aktivnosti doprinijele ciljevima navedenima u temeljnom aktu instrumenta u okviru kojeg je omogućen doprinos Unije skrbničkim fondovima.

7. Komisija nacrtu proračuna prilaže popis svojih odluka kojima se izriču novčane kazne u području prava tržišnog natjecanja i iznos svake izrečene novčane kazne, pri čemu navodi jesu li novčane kazne postale pravomoćne odnosno može li se protiv njih podnijeti žalba pred Sudom Europske unije, odnosno je li to već učinjeno, kao i, ako je to moguće, informacije o tome kada se očekuje da novčane kazne postanu pravomoćne.

8. Komisija nacrtu proračuna prilaže radni dokument u kojem se za svaku proračunsku liniju u okviru koje se zaprimaju unutarnji ili vanjski namjenski prihodi navodi:

(a) procijenjeni iznos takvih prihoda koje treba zaprimiti;

(b) procijenjeni iznos takvih prihoda prenesenih iz prethodnih godina.

9. Komisija nacrtu proračuna prilaže i druge radne dokumente koje smatra korisnima za procjenu ***Europskog parlamenta i Vijeća*** o proračunskim zahtjevima.

10. U skladu s člankom 8. stavkom 5. Odluke Vijeća 2010/427/EU[41] ▌, Komisija zajedno s nacrtom proračuna Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja radni dokument u kojem se sveobuhvatno prikazuju:

(a) svi administrativni rashodi i rashodi poslovanja povezani s vanjskim djelovanjima Unije, uključujući ZVSP i zadaće zajedničke sigurnosne i obrambene politike, koji se financiraju iz proračuna;

(b) ukupni administrativni rashodi ESVD-a za prethodnu godinu, raščlanjeni na rashode prema delegaciji Unije i rashode za središnju upravu ESVD-a, zajedno s rashodima poslovanja raščlanjenima prema zemljopisnom području (regije, zemlje), tematskim područjima, ***delegacijama*** i ***misijama*** Unije.

11. U radnom dokumentu iz stavka ***10.*** navodi se i sljedeće:

(a) broj radnih mjesta za svaki razred u svakoj kategoriji i broj stalnih i privremenih radnih mjesta, uključujući ugovorno i lokalno osoblje odobrenih u okviru odobrenih sredstava u svakoj delegaciji Unije te u središnjoj upravi ESVD-a;

[41] ▌Odluka Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o uspostavi organizacije i djelovanja Europske službe za vanjsko djelovanje (SL L 201, 3.8.2010., str. 30.).

(b) svako povećanje ili smanjenje ***u usporedbi s prethodnom financijskom godinom*** broja radnih mjesta prema razredu i kategoriji u središnjoj upravi ESVD-a i u svim delegacijama Unije ▌***;***

(c) broj radnih mjesta odobrenih za financijsku godinu i za prethodnu financijsku godinu, kao i broj radnih mjesta koja popunjavaju diplomati upućeni iz država članica i službenici Unije;

(d) detaljni prikaz cjelokupnog osoblja u delegacijama Unije u trenutku predstavljanja nacrta proračuna, uključujući raščlambu prema zemljopisnom području, rodu, pojedinoj zemlji i misiji, pri čemu se razlikuju radna mjesta utvrđena planom radnih mjesta, ugovorno osoblje, lokalno osoblje i upućeni nacionalni stručnjaci te odobrenih sredstava zatraženih u nacrtu proračuna za druge vrste osoblja s odgovarajućim procjenama broja ekvivalenata punog radnog vremena na temelju zatraženih odobrenih sredstava.

Članak 42.

Pismo izmjene nacrta proračuna

Na temelju novih informacija koje nisu bile dostupne u trenutku donošenja nacrta proračuna, Komisija može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev druge institucije ***Unije*** u pogledu njihova dijela proračuna, istodobno dostaviti jedno ili više pisama izmjene nacrta proračuna Europskom parlamentu i Vijeću prije sazivanja Odbora za mirenje iz članka 314. UFEU-a. Takva pisma mogu sadržavati pismo izmjene kojim se ažuriraju posebice procjene rashoda za poljoprivredu.

Članak 43.

Obveze država članica ***kao rezultat*** donošenja proračuna

1. Predsjednik Europskog parlamenta proglašava proračun konačno donesenim u skladu s postupkom iz članka 314. stavka 9. UFEU-a i članka 106.a Ugovora o Euratomu.

2. Čim je proračun proglašen konačno donesenim svaka je država članica, od 1. siječnja sljedeće financijske godine ili od datuma proglašenja proračuna konačno donesenim ako se radi o datumu nakon 1. siječnja, obvezna Uniji podmiriti dospjela plaćanja kako je utvrđeno u Uredbi (EU, Euratom) br. 609/2014.

Članak 44.

Nacrti izmjene proračuna

1. Komisija može podnijeti nacrte izmjene proračuna koji su prvenstveno uvjetovani prihodima u sljedećim okolnostima:

(a) kako bi se u proračun unio saldo prethodne financijske godine, u skladu s postupkom utvrđenim u članku 18.,

(b) kako bi se revidirala predviđanja vlastitih sredstava na temelju ažuriranih ekonomskih predviđanja;

(c) kako bi se ažurirala revidirana predviđanja vlastitih sredstava i drugih prihoda te preispitala raspoloživost odobrenih sredstava za plaćanje i potreba za njima.

Komisija može predstaviti nacrte izmjene proračuna koji se prvenstveno temelje na rashodima ako postoje neizbježne, iznimne ili nepredviđene okolnosti, ***posebno u pogledu mobilizacije Fonda solidarnosti Europske unije***.

2. Institucije ***Unije*** osim Komisije šalju Komisiji zahtjeve za izmjenu proračuna pod uvjetima jednakima onima navedenima u stavku 1.

Prije predstavljanja nacrta izmjene proračuna, Komisija i ostale dotične institucije ***Unije*** ispituju mogućnosti preraspodjele relevantnih odobrenih sredstava, uzimajući posebice u obzir svako očekivano nedovoljno izvršenje odobrenih sredstava.

Članak 43. primjenjuje se na izmjene proračuna. Izmjene proračuna moraju biti potkrijepljene upućivanjem na proračun čije se procjene mijenjaju.

3. Komisija predstavlja svoje nacrte izmjene proračuna istodobno Europskom parlamentu i Vijeću do ***1. rujna*** svake financijske godine, izuzev u propisno opravdanim iznimnim okolnostima ***ili u slučaju mobilizacije Fonda solidarnosti Europske unije za što se nacrt izmjene proračuna može dostaviti u bilo koje doba godine***. Zahtjevima za izmjene proračuna Komisija može priložiti mišljenje drugih institucija ***Unije***.

4. Uz nacrte izmjene proračuna prilažu se ***obrazloženja*** i informacije o izvršenju proračuna za prethodnu i tekuću financijsku godinu koje su dostupne u trenutku pripreme izmjena proračuna.

Članak 45.

Prijevremena dostava procjena i nacrta proračuna

Komisija, Europski parlament i Vijeće mogu dogovoriti skraćivanje određenih rokova za dostavu procjena te za donošenje i prosljeđivanje nacrta proračuna. Takav dogovor, međutim, ***ne smije imati*** učinak skraćivanja ili produljivanja rokova predviđenih za razmatranje tih tekstova u skladu s člankom 314. UFEU-a i člankom 106.a Ugovora o Euratomu.

POGLAVLJE 2.

Struktura i prikaz proračuna

Članak 46.

Struktura proračuna

Proračun se sastoji od:

(a) općeg računa prihoda i rashoda;

(b) zasebnih dijelova za svaku instituciju ***Unije***, uz iznimku Europskog vijeća i Vijeća koji dijele isti dio, podijeljenih na račune prihoda i rashoda.

Članak 47.

Proračunska nomenklatura

1. Europski parlament i Vijeće razvrstavaju prihode Komisije te prihode i rashode ostalih institucija ***Unije*** prema vrsti ili namjeni u glave, poglavlja, članke i stavke.

2. Račun rashoda za dio proračuna koji se odnosi na Komisiju priprema se na temelju nomenklature koju donose Europski parlament i Vijeće te koja se razvrstava prema namjeni ***rashoda***.

Svaka glava odgovara jednom području politike, a svako poglavlje u pravilu odgovara pojedinom programu ili aktivnosti.

Svaka glava može sadržavati odobrena sredstva za poslovanje i administrativna odobrena sredstva. Administrativna odobrena sredstva u okviru glave grupiraju se u jedno poglavlje.

Proračunska nomenklatura mora biti u skladu s načelima specifikacije, ▌ dobrog financijskog upravljanja ***i transparentnosti***. Njome se osigurava jasnoća i transparentnost koje su potrebne za proračunski postupak te olakšava utvrđivanje glavnih ciljeva koji proizlaze iz relevantnih pravnih osnova, ▌ ***omogućava*** odabir političkih prioriteta te učinkovito i djelotvorno izvršenje.

3. Komisija može zahtijevati dodavanje oznake pro memoria unosu bez odobrenih sredstava. . Takav se zahtjev odobrava u skladu s postupkom utvrđenim u članku 31.

4. Kada se prikazuju prema namjeni, administrativna odobrena sredstva za pojedinačne glave razvrstavaju se kako slijedi:

(a) rashodi za osoblje odobreni u planu radnih mjesta, ***koji uključuju*** iznos odobrenih sredstava i broj radnih mjesta utvrđenih u planu radnih mjesta koji odgovaraju tim rashodima;

(b) rashodi za vanjsko osoblje i ostali rashodi iz članka 30. stavka 1. prvog podstavka točke (b) koji se financiraju pod naslovom „administracija” višegodišnjeg financijskog okvira;

(c) rashodi za zgrade i drugi povezani rashodi, uključujući čišćenje i održavanje, najam, telekomunikacije, vodu, plin i električnu energiju;

(d) ***rashodi za*** vanjsko osoblje i tehničku pomoć u izravnoj vezi s provedbom programâ.

Svi administrativni rashodi Komisije koji su zajednički nekolicini glava iskazuju se u zasebnom sažetom izvještaju razvrstani prema vrsti.

Članak 48.

Negativni prihod

1. Proračun ne smije sadržavati negativne prihode, osim ako nastaju na temelju ***ukupne*** negativne remuneracije depozita.

2. Vlastita sredstva koja se plaćaju ▌ na temelju Odluke ***2014/335/EU, Euratom*** jesu neto iznosi koji se kao takvi iskazuju u zbirnom računu prihoda proračuna.

Članak 49.

Rezervacije

1. Svaki dio proračuna može sadržavati glavu „rezervacije”. Odobrena sredstva unose se pod tu glavu ako:

   (a) pri donošenju proračuna ne postoji temeljni akt za dotično djelovanje;

   (b) postoje ozbiljni razlozi za sumnju u dostatnost odobrenih sredstava ili mogućnost izvršenja odobrenih sredstava unesenih u dotične proračunske linije pod uvjetima koji su u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja.

Odobrena sredstva u okviru te glave mogu se upotrebljavati samo nakon ***prijenosâ*** u skladu s postupkom utvrđenim u članku 30. stavku 1. prvom podstavku točki (c) ove Uredbe, ako donošenje temeljnog akta podliježe postupku iz članka 294. UFEU-a, te u skladu s postupkom utvrđenim u članku 31. ove Uredbe u svim drugim slučajevima.

2. U slučaju ozbiljnih poteškoća u izvršenju, Komisija može tijekom financijske godine predložiti da se odobrena sredstva prenesu u glavu „rezervacije”. Europski parlament i Vijeće donose odluku o takvim prijenosima kako je predviđeno člankom 31.

Članak 50.

Negativna pričuva

Dio proračuna koji se odnosi na Komisiju može sadržavati „negativnu pričuvu”, koja je ograničena na najviši iznos od ***200*** 000 000 EUR. Takva pričuva, koja se unosi pod zasebnu glavu, obuhvaća samo odobrena sredstva za plaćanje.

Negativna pričuva realizira se prije kraja financijske godine prijenosom u skladu s postupkom utvrđenim u člancima 30. i 31.

Članak 51.

Pričuva za pomoć u nuždi ▌

1. Dio proračuna koji se odnosi na Komisiju uključuje pričuvu za pomoć u nuždi trećim zemljama ▌ .

2. ***Pričuva*** iz stavka 1. realizira se prije kraja financijske godine prijenosima u skladu s postupkom utvrđenim u člancima 30. i 32.

Članak 52.

Prikaz proračuna

1. U proračunu se iskazuju: ▌

(a) u općem računu prihoda i rashoda:

i. procijenjeni prihodi Unije za tekuću financijsku godinu („godina n”);

ii. procijenjeni prihodi za prethodnu financijsku godinu i prihodi za godinu n-2;

iii. odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje za godinu n;

iv. odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje za prethodnu financijsku godinu;

v. rashodi koji su preuzeti i rashodi plaćeni u godini n-2, pri čemu se potonji ujedno iskazuju u postotku proračuna za godinu n;

vi. odgovarajuće primjedbe o svakoj potpodjeli, kako su navedene u članku 47. stavku 1., uključujući upućivanja na temeljni akt, ako postoji, te sva odgovarajuća obrazloženja u vezi s prirodom i svrhom odobrenih sredstava;

(b) u svakom dijelu, prihodi i rashodi ***prema*** istoj strukturi kako je ***utvrđena*** u točki (a);

(c) u vezi s osobljem:

i. za svaki dio, plan radnih mjesta u kojem se navodi broj radnih mjesta za svaki razred u svakoj kategoriji i u svakoj službi te broj stalnih i privremenih radnih mjesta odobrenih u okviru odobrenih sredstava;

ii. plan radnih mjesta za osoblje koje se plaća iz odobrenih sredstava za istraživanje i tehnološki razvoj za izravno djelovanje te plan radnih mjesta za osoblje koje se plaća iz istih odobrenih sredstava za neizravno djelovanje; planovi radnih mjesta razvrstavaju se prema kategoriji i razredu te se u njima razlikuju stalna i privremena radna mjesta odobrena u okviru odobrenih sredstava;

iii. plan radnih mjesta u kojem se navodi broj radnih mjesta prema razredu i kategoriji za svako tijelo Unije iz članka 70. koje prima doprinos kojim se tereti proračun. U planu radnih mjesta uz broj radnih mjesta odobrenih za financijsku godinu prikazuje se i broj radnih mjesta odobrenih za prethodnu financijsku godinu. Osoblje Agencije za opskrbu Euratoma prikazuje se zasebno u planu radnih mjesta Komisije;

(d) u vezi s financijskom pomoći i proračunskim jamstvima:

i. u općem računu prihoda, proračunske linije koje se odnose na relevantne operacije i koje su namijenjene evidentiranju eventualnih nadoknada primljenih od korisnika koji prvotno nisu ispunjavali obveze. Te linije nose oznaku *pro memoria* te se uz njih navode odgovarajuće napomene;

ii. u dijelu proračuna koji se odnosi na Komisiju:

– proračunske linije koje sadržavaju proračunska jamstva u vezi s dotičnim operacijama. Te linije nose oznaku *pro memoria*, pod uvjetom da ne dolazi do stvarnog terećenja koje se pokriva iz konačno određenih sredstava;

– napomene u kojima se upućuje na temeljni akt i opseg predviđenih operacija, njihovo trajanje i financijsko jamstvo koje je Unija dala za te operacije;

iii. u dokumentu priloženom dijelu proračuna koji se odnosi na Komisiju, kao naznaku, među ostalim i odgovarajućih rizika:

– tekuće kapitalne operacije i upravljanje dugom;

– kapitalne operacije i upravljanje dugom za godinu n;

(e) ***u pogledu financijskih instrumenata koji se uspostavljaju bez temeljnog akta:***

i. proračunske linije koje odgovaraju relevantnim operacijama;

ii. opći opis financijskih instrumenata, uključujući njihovo trajanje i učinak na proračun;

iii. predviđene operacije, uključujući ciljne opsege na temelju očekivanog multiplikacijskog učinka i učinka poluge;

(f) u vezi sa sredstvima koja izvršavaju osobe ili subjekti ***na temelju članka*** 62. stavka 1.prvog podstavka ***točke (c)*** ▌:

i. upućivanje na temeljni akt relevantnog programa;

ii. pripadajuće proračunske linije;

iii. opći opis djelovanja, uključujući njegovo trajanje i učinak na proračun;

(g) ukupni iznos rashoda za ZVSP iskazan u poglavlju pod nazivom **„**ZVSP**”**, s posebnim člancima, koji ***obuhvaćaju*** rashode za ZVSP i ***sadržavaju*** posebne proračunske linije u kojima se navode barem pojedinačne glavne misije.

2. Uz dokumente iz stavka 1., Europski parlament i Vijeće uz proračun mogu priložiti i druge relevantne dokumente.

Članak 53.

Pravila o planovima radnih mjesta za osoblje

1. Planovi radnih mjesta ***iz*** članka 52. stavka 1. točke (c) predstavljaju apsolutno ograničenje za svaku instituciju ili tijelo ***Unije***. Nikakvo imenovanje ne izvršava se izvan utvrđenog ograničenja.

Međutim, uz iznimku u pogledu razreda, AD 14, AD 15 i AD 16, svaka institucija ili tijelo ***Unije*** može izmijeniti svoje planove radnih mjesta do najviše 10 % odobrenih radnih mjesta, uz sljedeće uvjete:

(a) da to ne utječe na obujam odobrenih sredstava za osoblje za cijelu financijsku godinu;

(b) da se ne prekorači ograničenje ukupnog broja radnih mjesta odobrenih pojedinim planom radnih mjesta;

(c) da su institucija ili tijelo ***Unije*** sudjelovali u komparativnoj analizi s drugim institucijama i tijelima ***Unije***, koja je započela analizom kadrovskih potreba Komisije.

Tri tjedna prije provedbe izmjena iz drugog podstavka, institucija ***Unije*** o svojoj namjeri obavješćuje Europski parlament i Vijeće. U slučaju da u tom razdoblju Europski parlament ili Vijeće podnesu propisno opravdane prigovore , institucija ***Unije*** suzdržava se od provedbe izmjena te se primjenjuje postupak utvrđen u članku 44.

2. Odstupajući od stavka 1. prvog podstavka, učinci rada u nepunom radnom vremenu koji je odobrilo tijelo za imenovanje u skladu s Pravilnikom o osoblju mogu se kompenzirati drugim imenovanjima.

POGLAVLJE 3.

Proračunska disciplina

Članak 54.

Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom ***i Odlukom 2014/335/EU, Euratom***

Proračun mora biti usklađen s višegodišnjim financijskim okvirom ***i Odlukom 2014/335/EU, Euratom***.

Članak 55.

Usklađenost akata Unije s proračunom

Akt Unije čijom se provedbom premašuju odobrena sredstva raspoloživa u proračunu provodi se u financijskom smislu tek nakon odgovarajuće izmjene proračuna.

GLAVA IV.

IZVRŠENJE PRORAČUNA

POGLAVLJE 1.

Opće odredbe

Članak 56.

Izvršenje proračuna u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja

1. Komisija izvršava prihode i rashode proračuna u skladu s ovom Uredbom na vlastitu odgovornost te u okviru odobrenih sredstava.

2. Države članice surađuju s Komisijom kako bi se odobrena sredstva upotrebljavala u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja.

Članak 57.

Informacije o prijenosu osobnih podataka za potrebe revizije

U svim pozivima u kontekstu bespovratnih sredstava, nabave ili nagrada koji se izvršavaju u okviru izravnog upravljanja, potencijalni korisnici, natjecatelji, ponuditelji i sudionici se u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001 ▌ obavješćuju da se u svrhu zaštite financijskih interesa Unije njihovi osobni podaci mogu prosljeđivati službama unutarnje revizije, Revizorskom sudu ili Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF) te među dužnosnicima za ovjeravanje Komisije i izvršnih agencija iz članka 69. ove Uredbe te tijela Unije iz članaka 70. i 71.ove Uredbe.

Članak 58.

Temeljni akt i iznimke

1. Odobrena sredstva unesena u proračun za bilo koje djelovanje Unije upotrebljavaju se samo ako je prethodno donesen temeljni akt.

2. Odstupajući od stavka 1. ***i podložno uvjetima utvrđenima u stavcima 3., 4. i 5.***, sljedeća ***odobrena sredstva*** mogu se izvršavati bez temeljnog akta, pod uvjetom da djelovanja za čije se financiranje koriste potpadaju pod nadležnost Unije***:***

   (a) odobrena sredstva za pilot-projekte osmišljene za ispitivanje izvedivosti određenog djelovanja i njegove korisnosti ▌;

   ▌

(b) odobrena sredstva za pripremna djelovanja u području primjene UFEU-a i Ugovora o Euratomu kojima je svrha pripremanje prijedlogâ s ciljem donošenja budućih djelovanja ▌ ;

▌

(c) odobrena sredstva za pripremne mjere u području glave V. UEU-a ▌ ;

▌

(d) odobrena sredstva za jednokratna djelovanja, ili ***za*** djelovanja neograničenog trajanja, koja provodi Komisija na temelju zadaća koje proizlaze iz njezinih ovlasti na institucionalnoj razini na temelju UFEU-a i Ugovora o Euratomu koje se ne odnose na njezino pravo na zakonodavnu inicijativu podnošenja prijedloga kako je navedeno u točki (b) ovog stavka, te u skladu s posebnim ovlastima koje su joj izravno dodijeljene člancima 154., 156., 159. i 160. UFEU-a, člankom 168. stavkom 2. UFEU-a, člankom 171. stavkom 2. UFEU-a, člankom 173. stavkom 2 UFEU-a, člankom 175. drugim podstavkom UFEU-a, člankom 181. stavkom 2. UFEU-a, člankom 190. UFEU-a, člankom 210. stavkom 2 UFEU-a i člankom 214. stavkom 6. UFEU-a te člankom 70. Ugovora o Euratomu i člancima od 77. do 85. Ugovora o Euratomu ▌ ;

(e) odobrena sredstva za rad svake institucije ***Unije*** u okviru njezine administrativne neovisnosti.

3. U pogledu odobrenih sredstava iz stavka 2. točke (a) relevantna odobrena sredstva za preuzimanje obveza mogu se unijeti u proračun za najviše dvije uzastopne financijske godine. Ukupni iznos odobrenih sredstava za pilot-projekte ne prelazi 40 000 000 EUR po financijskoj godini.

4. U pogledu odobrenih sredstava iz stavka 2. točke (b), pri pripremnim djelovanjima slijedi se dosljedan pristup te ona mogu poprimiti različite oblike. Relevantna odobrena sredstva za preuzimanje obveza mogu se unijeti u proračun za najviše tri uzastopne financijske godine. Postupak donošenja relevantnog temeljnog akta mora se dovršiti prije kraja treće financijske godine. Tijekom tog postupka preuzimanje obveza za odobrena sredstva mora biti u sklad s posebnim obilježjima pripremnog djelovanja u odnosu na predviđene aktivnosti, ciljeve koji se nastoje ostvariti te primatelje. Kao rezultat toga, iznos odobrenih sredstava za koja su preuzete obveze ne odgovara iznosu sredstava predviđenih za financiranje konačnog djelovanja.

Ukupni iznos odobrenih sredstava za nova pripremna djelovanja iz stavka 2. točke (b) ne prelazi 50 000 000 EUR po financijskoj godini, a ukupni iznos odobrenih sredstava za koja su stvarno preuzete obveze za pripremna djelovanja ne prelazi 100 000 000 EUR.

5. ***U pogledu odobrenih sredstava iz stavka 2. točke (c), pripremne mjere ograničavaju se na kratko vremensko razdoblje te su namijenjene uspostavljanju uvjetâ za djelovanje Unije u ispunjenju ciljeva ZVSP-a te za donošenje potrebnih pravnih instrumenata.***

Za potrebe operacija Unije za upravljanje kriznim situacijama, pripremne mjere osmišljavaju se, među ostalim, za procjenu operativnih zahtjeva, brzu početnu uporabu sredstava ili uspostavu uvjeta na terenu za pokretanje operacije. Pripremne mjere odobrava Vijeće na prijedlog Visokog predstavnika.

Kako bi se osigurala brza provedba pripremnih mjera, Visoki predstavnik što je prije moguće obavješćuje Europski parlament i Komisiju o namjeri Vijeća da pokrene pripremnu mjeru te osobito o procijenjenim sredstvima koja su za tu svrhu potrebna. Komisija poduzima sve potrebne mjere za osiguravanje brze isplate sredstava.

Financiranjem mjera koje je Vijeća odobrilo za pripremu operacija Unije za upravljanje kriznim situacijama u skladu s glavom V. UEU-a pokrivaju se dodatni troškovi koji izravno proizlaze iz posebnog razmještanja misije ili tima na terenu, uključujući, među ostalim, osoblje institucija Unije, a koji uključuju osiguranje od visokog rizika, putne troškove, troškove smještaja i dnevnica.

Članak 59.

Izvršenje proračuna od strane institucija ***Unije***, osim Komisije

1. Komisija dodjeljuje ostalim institucijama ***Unije*** potrebne ovlasti za izvršenje dijelova proračuna koji se na njih odnose.

2. Kako bi olakšale izvršenje ***svojih*** odobrenih sredstava ***institucije Unije mogu jedna s drugom sklapati sporazume na razini službi u kojima utvrđuju uvjete*** za pružanje usluga, nabavu proizvoda, izvođenje radova ili ▌ izvršavanje ugovorâ u vezi s nekretninama.

Tim se sporazumima omogućuje prijenos odobrenih sredstava ili povrat troškova koji proizlaze iz njihova izvršenja.

3. Sporazumi na razini službi iz stavka 2. mogu se sklapati i između službi institucija Unije, tijela Unije, europskih ureda, tijela ili osoba kojima je povjerena provedba posebnih djelovanja u okviru ZVSP-a na temelju glave V. UEU-a i Ureda glavnog tajnika Odbora guvernera Europskih škola. ***Komisija i druge institucije Unije redovito izvješćuju Europski parlament i Vijeće o sporazumima na razini službi koje sklapaju s drugim institucijama Unije.***

Članak 60.

Delegiranje ovlasti za izvršenje proračuna

1. Komisija i svaka druga institucija ***Unije*** mogu unutar svojih službi delegirati ovlasti za izvršenje proračuna, u skladu s uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi i u skladu sa svojim internim propisima te u skladu s ograničenjima utvrđenima u instrumentu o delegiranju ovlasti. Tako ovlaštene osobe djeluju samo u okviru ovlasti koje su im izričito dodijeljene.

2. ***Uz stavak 1.***, Komisija može delegirati svoje ovlasti za izvršenje proračuna u vezi s odobrenim sredstvima za poslovanje iz svojeg dijela proračuna voditeljima delegacija Unije i, kako bi se osigurao kontinuitet poslovanja za vrijeme njihove odsutnosti, zamjenicima voditeljâ delegacija Unije. ***Takvim se delegiranjem ne dovodi u pitanje odgovornost voditelja delegacija Unije za izvršenje proračuna. Ako je voditelj delegacija Unije odsutan dulje od četiri tjedna, Komisija preispituje svoju odluku o delegiranju ovlasti za izvršenje proračuna.*** Ako voditelji delegacija Unije ***te, u slučaju njihove odsutnosti, zamjenici voditelja delegacija Unije*** djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje Komisije na osnovi daljnjeg delegiranja ▌, oni primjenjuju pravila Komisije za izvršenje proračuna i podliježu istim dužnostima, obvezama i odgovornostima kao i bilo koji drugi dužnosnik za ovjeravanje Komisije na osnovi daljnjeg delegiranja.

Komisija može povući delegiranje ***ovlasti iz prvog podstavka*** u skladu sa svojim pravilima.

Za potrebe prvog podstavka, Visoki predstavnik poduzima mjere potrebne za olakšavanje suradnje delegacija Unije i službi Komisije.

3. ESVD može iznimno delegirati svoje ovlasti za izvršenje proračuna u vezi s administrativnim odobrenim sredstvima iz svojeg dijela proračuna osoblju Komisije u delegacijama Unije ako je to potrebno kako bi se osigurao kontinuitet upravljanja takvim delegacijama u odsutnosti odgovornog dužnosnika za ovjeravanje ESVD-a ***iz zemlje u kojoj njegova delegacija ima sjedište***. U iznimnim slučajevima kada osoblje Komisije u delegacijama Unije djeluje u ulozi dužnosnika ESVD-a za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja, dužno je primjenjivati interna pravila ESVD-a za izvršenje proračuna te podliježe istim dužnostima, obvezama i odgovornostima kao i svi drugi dužnosnici ESVD-a za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja.

ESVD može povući delegiranje ***ovlasti iz prvog podstavka*** u skladu sa svojim pravilima.

Članak 61.

Sukob interesa

1. Financijski izvršitelji ***u smislu*** poglavlja 4. ***ove*** glave ▌ i druge osobe, ***uključujući nacionalna tijela svih razina***, uključeni u izvršenje proračuna u okviru izravnog, neizravnog i podijeljenog ▌ upravljanja, uključujući pripremne akte za navedeno, te revizije ili kontrole, ne smiju poduzimati radnje koje bi mogle dovesti do sukoba njihovih interesa i interesa Unije. Ujedno poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi spriječili sukob interesa pri obavljanju funkcija koje su u njihovoj odgovornosti te riješili situacije koje se objektivno mogu smatrati sukobom interesa.

2. Ako postoji rizik od sukoba interesa koji uključuje člana osoblja nacionalnog tijela, dotična osoba predmet upućuje svojem nadređenom. Ako takav rizik postoji u pogledu člana osoblja obuhvaćenog Pravilnikom o osoblju, dotična osoba predmet upućuje relevantnom dužnosniku za ovjeravanje na osnovi delegiranja. Relevantna nadređena osoba ili dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja u pisanom obliku potvrđuju je li utvrđeno postojanje sukoba interesa. Ako je utvrđeno postojanje sukoba interesa, tijelo za imenovanja ili relevantno nacionalno tijelo osiguravaju da dotična osoba prestane sa svim aktivnostima u vezi s tim predmetom. Relevantni dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili relevantno nacionalno tijelo osiguravaju poduzimanje odgovarajućih daljnjih djelovanja u skladu s primjenjivim pravom.

3. Za potrebe stavka 1. sukob interesa postoji ako je ugroženo nepristrano i objektivno obnašanje funkcije financijskog izvršitelja ili druge osobe iz stavka 1. zbog obiteljskih, emotivnih, političkih ili nacionalnih razloga, ekonomskog interesa ili drugog izravnog ili neizravnog osobnog interesa.

I

POGLAVLJE 2.

Načini izvršenja

Članak 62.

Načini izvršenja proračuna

1. Komisija izvršava proračun na jedan od sljedećih načina:

(a) izravno (**„**izravno ***upravljanje") kako je utvrđeno u člancima od 125. do 153.*** putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije pod nadzorom voditelja delegacije, u skladu s člankom 60. stavkom 2., ili putem izvršnih agencija u skladu s člankom 69.;

(b) u okviru podijeljenog ***upravljanja*** s državama članicama (**„**podijeljeno ***upravljanje") kako je utvrđeno u članku 63. i člancima od 125. do 129.***;

(c) neizravno (**„**neizravno ***upravljanje"), kako je utvrđeno u člancima od 125. do 149. i člancima od 154. do 159.,*** ako je to predviđeno temeljnim aktom ili u slučajevima iz članka 58. stavka 2. ▌ točkama od (a) do (d) ***povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:***

i. trećim zemljama ili tijelima koje su one imenovale;

ii. međunarodnim organizacijama ili njihovim agencijama, ***u smislu*** članka 156.;

iii. Europskoj investicijskoj banci („EIB") ili Europskom investicijskom fondu („EIF") ili ***njihovu zajedničkom djelovanju*** (**„**grupa EIB***"***);

iv. tijelima Unije iz članaka 70. i 71.;

v. tijelima javnog prava***, uključujući organizacije država članica***;

vi. tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge***, uključujući organizacije država članica,*** u mjeri u kojoj su im dana odgovarajuća financijska jamstva;

vii. tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva;

viii. tijelima ili osobama kojima je povjerena provedba posebnih djelovanja u ZVSP-u u skladu s glavom V. UEU-a i koji su navedeni u relevantnom temeljnom aktu.

U vezi s prvim podstavkom točkom (c) podtočkom vi., iznos zahtijevanih financijskih jamstava može se utvrditi u relevantnom temeljnom aktu te se može ograničiti na najveći iznos doprinosa Unije dotičnom tijelu. Ako postoji više izdavatelja jamstva, raspodjela iznosa ukupnih obveza koje treba pokriti jamstvima utvrđuje se sporazumom o doprinosu kojim se može predvidjeti da je odgovornost svakog izdavatelja jamstva razmjerna udjelu njegova dotičnog doprinosa tijelu.

2. Za potrebe izravnog upravljanja Komisija može upotrebljavati instrumente iz glava VII., VIII., IX., X. i XII.

Za potrebe podijeljenog upravljanja instrumenti za izvršenje proračuna jesu oni utvrđeni su sektorskim pravilima.

Za potrebe neizravnog upravljanja Komisija primjenjuje glavu VI. te, u slučaju financijskih instrumenata i proračunskih jamstava, glave VI. i X. Provedbeni subjekti primjenjuju instrumente za izvršenje proračuna navedene u dotičnom sporazumu o doprinosu.

3. Komisija je odgovorna za izvršenje proračuna u skladu s člankom 317. UFEU-a i te zadaće ne delegira trećim stranama ako one uključuju široko diskrecijsko pravo koje podrazumijeva donošenje političkih odluka.

Komisija putem ugovorâ iz glave VII. ove Uredbe ne povjerava vanjskim izvoditeljima poslove koji uključuju izvršenje javnih ovlasti i ovlasti za odlučivanje na temelju diskrecijskog prava.

Članak 63.

Podijeljeno ***upravljanje*** s državama članicama

1. Ako Komisija izvršava proračun ▌ podijeljenim ***upravljanjem***, ***zadaće*** koje se odnose na izvršenja proračuna ***prenose se na države članice.*** Komisija i države članice moraju poštovati načela dobrog financijskog upravljanja, transparentnosti i nediskriminacije te osiguravati vidljivost djelovanja Unije ***prilikom upravljanja sredstvima Unije***. U tu svrhu Komisija i države članice moraju ispuniti svoje obveze kontrole i revizije te preuzeti s time povezane odgovornosti koje su utvrđene u ovoj Uredbi. Dodatne odredbe utvrđuju se u sektorskim pravilima.

2. ***Pri izvršenju zadaća vezanih uz izvršenje proračuna,*** države članice poduzimaju sve potrebne mjere, uključujući zakonodavne, regulatorne i administrativne mjere, za zaštitu financijskih interesa Unije, kako bi osobito:

   (a) osigurale da se djelovanja koja se financiraju iz proračuna provode na ispravan i djelotvoran način te u skladu s primjenjivim sektorskim pravilima ▌ ;

(b) imenovale ▌ tijela odgovorna za upravljanje sredstvima Unije i njihovu kontrolu ***u skladu sa stavkom 3. i nadzirale takva tijela;***

(c) spriječile, otkrile i ispravile nedostatke i prijevare***;***

(d) surađivale, u skladu s ovom Uredbom i sektorskim pravilima, s Komisijom, OLAF-om, Revizorskim sudom i, za države članice koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2017/1939[42], Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO).

Kako bi zaštitile financijske interese Unije, države članice, ***istodobno*** poštujući načelo proporcionalnosti te postupajući u skladu s ovim člankom i relevantnim sektorskim pravilima, provode *ex ante* i *ex post* kontrole uključujući, ako je to primjereno, provjere na licu mjesta reprezentativnih uzoraka transakcija i/ili uzoraka transakcija koji se temelje na riziku. Osim toga, moraju osigurati povrat nepropisno isplaćenih sredstava i, kad je to potrebno, pokrenuti pravne postupke s ***tim*** u vezi.

Države članice izriču djelotvorne, odvraćajuće i proporcionalne sankcije primateljima ako su one predviđene sektorskim pravilima ***ili*** posebnim odredbama nacionalnog ***prava***.

---

42 Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

Kao dio procjene rizika te u skladu sa sektorskim pravilima, Komisija nadzire sustave upravljanja i kontrole uspostavljene u državama članicama. Komisija u svojem revizorskom radu poštuje načelo proporcionalnosti i uzima u obzir razinu ▌ ***procijenjenog*** rizika u skladu sa sektorskim pravilima.

3. U skladu s kriterijima i postupcima utvrđenima u sektorskim pravilima, države članice, na odgovarajućoj razini, imenuju tijela odgovorna za upravljanje sredstvima Unije i njihovu kontrolu. Ta tijela mogu obavljati i zadaće koje nisu povezane s upravljanjem sredstvima Unije i mogu povjeriti drugim tijelima neke od svojih zadaća ▌.

Države članice mogu svoju odluku o imenovanju tijela temeljiti na tome jesu li sustavi upravljanja i kontrole u biti istovjetni sustavima koji su već postojali u prethodnom razdoblju i funkcioniraju li djelotvorno.

Ako rezultati revizije i kontrole pokažu da imenovana tijela više nisu u skladu s kriterijima utvrđenima u sektorskim pravilima, države članice poduzimaju mjere potrebne za uklanjanje nedostataka u provedbi zadaća ***tih*** tijela, uključujući okončanjem imenovanja u skladu sa sektorskim pravilima.

Uloga Komisije u postupku određenom u ovom stavku utvrđuje se u sektorskim pravilima.

4. Tijela imenovana u skladu sa stavkom 3. dužna su:

(a) uspostaviti i osigurati funkcioniranje djelotvornog i učinkovitog sustava unutarnje kontrole;

(b) upotrebljavati računovodstveni sustav koji pravodobno pruža točne, potpune i pouzdane informacije;

(c) dostaviti informacije koje se zahtijevaju u skladu sa ***stavcima 5., 6. i 7.;***

(d) osigurati *ex post* objavu u skladu s člankom 38. stavcima od 2. ***do 6.***

Pri svakoj obradi osobnih podataka mora se poštovati Uredba (EU) 2016/679.

5. Tijela imenovana na temelju stavka 3. dužna su do 15. veljače sljedeće financijske godine Komisiji dostaviti:

(a) svoju računovodstvenu dokumentaciju o rashodima koji su nastali tijekom relevantnog referentnog razdoblja, utvrđenog u sektorskim pravilima, pri izvršenju njihovih zadaća i koji su podneseni Komisiji radi nadoknade ▌***;***

▌

(b) godišnji sažetak završnih revizorskih izvješća i provedenih kontrola, uključujući analizu naravi i opsega utvrđenih pogrešaka i nedostataka sustavâ, te provedene ili planirane korektivne mjere.

6. Računovodstvena dokumentacija iz stavka 5. točke (a) uključuje predfinanciranje i iznose za koje su u tijeku ili su završeni postupci povrata. Uz računovodstvenu dokumentaciju prilaže se izjava rukovodstva kojom se, prema mišljenju odgovornih za upravljanje sredstvima, potvrđuje sljedeće:

(***a***) ***informacije su na odgovarajući način prikazane, potpune su i točne;***

(***b***) ***rashodi su upotrijebljeni u skladu s njihovom namjenom, kako je utvrđeno u sektorskim pravilima;***

(***c***) ***postojećim sustavima kontrole osiguravaju se zakonitost i pravilnost temeljnih transakcija.***

7. Uz računovodstvenu dokumentaciju iz ***stavka 5.*** točke (a) te sažetak iz točke (b) tog stavka prilaže se mišljenje neovisnog revizorskog tijela sastavljenog u skladu s međunarodno priznatim revizijskim standardima. U tom se mišljenju utvrđuje daje li računovodstvena dokumentacija istinit i vjeran prikaz, jesu li rashodi čija se nadoknada traži od Komisije zakoniti i pravilni te funkcioniraju li dobro uspostavljeni sustavi kontrole. U mišljenju se ujedno navodi jesu li se tijekom revizije pojavile dvojbe u vezi s navodima iz izjave rukovodstva iz ***stavka 6***.

Rok ***iz stavka 5.*** Komisija može iznimno produljiti s 15. veljače na 1. ožujka slijedom priopćenja dotične države članice.

Države članice mogu na odgovarajućoj razini objaviti informacije iz ***stavaka 5. i 6.*** te iz ovog stavka.

Osim toga, države članice ***Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji*** mogu dati izjave potpisane na odgovarajućoj razini koje se temelje na podacima iz stavaka 5. i 6. ovog stavka.

8. Kako bi osigurala da se sredstva Unije upotrebljavaju u skladu s primjenjivim pravilima, Komisija:

(a) primjenjuje postupke za ispitivanje i prihvaćanje računovodstvene dokumentacije imenovanih tijela, osiguravajući pritom da je računovodstvena dokumentacija potpuna, točna i istinita;

(b) isključuje iz financiranja Unije rashode čije isplate predstavljaju kršenje primjenjivog prava;

(c) prekida rokove plaćanja ili suspendira plaćanja ako je to predviđeno sektorskim pravilima.

Komisija okončava, u cijelosti ili djelomično, prekid rokova plaćanja ili suspenziju plaćanja nakon što država članica dostavi svoje primjedbe i odmah po poduzimanju potrebnih mjera. Godišnje izvješće o radu iz članka 74. stavka 9. obuhvaća sve obveze iz ovog ***stavka.***

9. Sektorska pravila uzimaju u obzir potrebe programâ europske teritorijalne suradnje, posebno u pogledu sadržaja izjave rukovodstva, postupka utvrđenog u stavku 3. i revizijske funkcije.

10. Komisija sastavlja registar tijela odgovornih za aktivnosti upravljanja, ovjeravanja i revizije u okviru sektorskih pravila.

11. Države članice ***mogu upotrebljavati resurse koji su im dodijeljeni*** u okviru podijeljenog ***upravljanja*** u kombinaciji s operacijama i instrumentima koji se provode u okviru Uredbe (EU) 2015/1017 ***u skladu s uvjetima utvrđenima u relevantnim sektorskim pravilima***.

POGLAVLJE 3.

Europski uredi i tijela Unije

ODJELJAK 1.

EUROPSKI UREDI

Članak 64.

Opseg nadležnosti europskih ureda

1. ***Prije uspostave novog europskog ureda Komisija izrađuje studiju troškova i koristi i*** procjenu povezanih rizika, ***obavješćuje Europski parlament i Vijeće o njihovim rezultatima te i predlaže da se potrebna odobrena sredstva unesu u prilog dijelu proračuna koji se odnosi na Komisiju.***

2. U okviru svojih nadležnosti europski uredi:

   (a) obavljaju obvezne zadaće predviđene u njihovu osnivačkom aktu ili u drugim ***pravnim aktima*** Unije ;

(b) ***u skladu s člankom 66.*** mogu obavljati neobvezne zadaće koje je odobrio njihov upravljački odbor nakon što je razmotrio troškove i koristi te povezane rizike za uključene stranke. ▌

3. Ovaj odjeljak primjenjuje se na rad OLAF-a, uz iznimku stavka 4. ovog članka, članka 66. i članka 67. stavaka 1., 2. i 3.

4. Unutarnji revizor Komisije izvršava sve odgovornosti utvrđene u poglavlju 8. ove glave.

Članak 65.

Odobrena sredstva povezana s europskim ***uredima***

1. Odobrena sredstva za provedbu obveznih zadaća europskih ureda unose se u posebnu proračunsku liniju u dijelu proračuna koji se odnosi na Komisiju i detaljno se utvrđuju u prilogu tom dijelu.

Prilog iz prvog podstavka ima oblik računa prihoda i rashoda, koji je podijeljen na isti način kao i dijelovi proračuna.

Odobrenim sredstvima unesenima u taj prilog:

(a) pokrivaju se sve financijske potrebe svakog europskog ureda pri obavljanju obveznih zadaća predviđenih u njegovu osnivačkom aktu ili u drugim ***pravnim aktima*** Unije ▌;

(b) mogu se pokriti financijske potrebe europskog ureda pri obavljanju zadaća koje su zatražile institucije Unije, tijela Unije, ***ostali*** europski uredi i agencije koji su osnovani Ugovorima ili na temelju Ugovorâ te odobreni u skladu s osnivačkim aktom ureda.

2. U vezi s odobrenim sredstvima unesenima u prilog za svaki europski ured Komisija direktoru dotičnog europskog ureda delegira ovlasti dužnosnika za ovjeravanje, u skladu s člankom 73.

3. Plan radnih mjesta svakog europskog ureda prilaže se planu radnih mjesta Komisije.

4. Direktor svakog europskog ureda donosi odluke o prijenosima unutar priloga iz stavka 1. Komisija o takvim prijenosima obavješćuje Europski parlament i Vijeće.

Članak 66.

Neobvezne zadaće

1. Za neobvezne zadaće iz članka 64. stavka 2. točke (b) europski ured može:

(a) od institucija Unije, tijela Unije i drugih europskih ureda primiti delegirane ovlasti za svojeg direktora, zajedno s delegiranim ovlastima dužnosnika za ovjeravanje u vezi s odobrenim sredstvima unesenima u dio proračuna koji se odnosi na instituciju Unije, tijelo Unije ili drugi europski ured ▌;

(b) sklapati *ad hoc* sporazume na razini službi s institucijama ***Unije***, tijelima Unije***,*** drugim europskim uredima ***ili trećim stranama.***

2. U slučajevima iz stavka 1. točke (a) institucije Unije, tijela Unije i drugi dotični europski uredi određuju ograničenja i uvjete za delegiranje ovlasti. Delegiranje ovlasti utvrđuje se u skladu s osnivačkim aktom europskog ureda, posebice u pogledu uvjetâ i načina delegiranja ovlasti.

3. U slučajevima iz stavka 1. točke (b) direktor europskog ureda u skladu s osnivačkim aktom europskog ureda donosi posebne odredbe kojima se uređuje provedba zadaća, povrat nastalih troškova i vođenje odgovarajuće računovodstvene evidencije. Europski ured izvješćuje o rezultatu takvih računovodstvenih evidencija za institucije Unije, tijela Unije ili druge dotične europske urede.

Članak 67.

Računovodstvene evidencije europskih ureda

1. Svaki europski ured sastavlja računovodstvene evidencije svojih rashoda, na temelju kojih se može utvrditi udio njegovih usluga pruženih svakoj instituciji ***Unije***, tijelu Unije ili drugom europskom uredu. Direktor dotičnog europskog ureda ▌ ***donosi*** kriterije na kojima se temelji računovodstvena evidencija nakon što ih odobri upravljački odbor europskog ureda.

2. U primjedbama koje se odnose na određenu proračunsku liniju u koju se unosi ukupni iznos odobrenih sredstava za svaki europski ured kojem su delegirane ovlasti dužnosnika za ovjeravanje u skladu s člankom 66. ***stavkom 1.*** točkom (a) navodi se procjena troškova usluga koje taj ured pruža svakoj instituciji Unije, tijelu Unije i drugim dotičnim europskim uredima. Procjena se temelji na računovodstvenim evidencijama iz stavka 1. ovog članka.

3. Svaki europski ured kojem su delegirane ovlasti dužnosnika za ovjeravanje u skladu s člankom 66. ***stavkom 1.*** točkom (a) o rezultatima računovodstvenih evidencija iz stavka 1. ovog članka obavješćuje institucije Unije, tijela Unije i druge dotične europske urede.

4. ***Računovodstvene evidencije*** svakog europskog ureda sastavni su dio računovodstvene dokumentacije Unije u skladu s člankom 241.

5. Računovodstveni službenik Komisije može na prijedlog upravljačkog odbora ***dotičnog*** europskog ureda članu ▌ osoblja europskog ureda delegirati neke od ***službenikovih*** zadaća u vezi s naplatom prihoda i plaćanjem rashoda koje izravno obavlja ***dotični*** europski ured.

6. Za pokrivanje potreba europskog ureda za novcem, Komisija može na prijedlog upravljačkog odbora u ime europskog ureda otvoriti bankovne ili poštanske žiro-račune. Konačno stanje blagajne za svaku godinu poravnava se i usklađuje između ***dotičnog*** europskog ureda i Komisije na kraju financijske godine.

ODJELJAK 2.

AGENCIJE I TIJELA UNIJE

Članak 68.

Primjenjivost na Agenciju za opskrbu Euratoma

Ova se Uredba primjenjuje na izvršenje proračuna Agencije za opskrbu Euratoma.

Članak 69.

Izvršne agencije

1. Komisija izvršnim agencijama može delegirati ovlasti za provedbu cijelog ili dijela programa ili projekta Unije, uključujući pilot-projekte i pripremna djelovanja te izvršenje administrativnih rashoda, u svoje ime i pod svojom odgovornošću, u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 58/2003[43]. Izvršne agencije osnivaju se odlukom Komisije i imaju pravnu osobnost u skladu s pravom Unije. Izvršne agencije primaju godišnji doprinos.

[43] Uredba Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se povjeravaju određene zadaće vezane uz upravljanje programima Zajednice (SL L 11, 16.1.2003., str. 1.).

2. Direktori izvršnih agencija djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja u pogledu izvršenja odobrenih sredstava za poslovanje za programe Unije kojima u cijelosti ili djelomično upravljaju.

3. Upravljački odbor izvršne agencije može se dogovoriti s Komisijom da računovodstveni službenik Komisije ujedno djeluje i kao računovodstveni službenik ***dotične*** izvršne agencije. Upravljački odbor računovodstvenom službeniku Komisije može povjeriti i dio zadaća računovodstvenog službenika ***dotične*** izvršne agencije, uzimajući u obzir troškove i koristi. U oba se slučaja poduzimaju ***potrebni*** aranžmani kako bi ***se izbjegao bilo kakav sukob interesa***.

Članak 70.

Tijela osnovana na temelju UFEU-a i Ugovora o Euratomu

1. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 269.ove Uredbe radi dopunjavanja ***ove*** Uredbe okvirnom financijskom uredbom za tijela osnovana na temelju UFEU-a i Ugovora o Euratomu, a koja imaju pravnu osobnost te primaju doprinose na teret proračuna.

2. Okvirna financijska uredba temelji se na načelima i pravilima utvrđenima ovom Uredbom***,*** ***pri čemu se u obzir uzimaju posebnosti tijelâ iz stavka 1.***

3. Financijskim pravilima tijelâ ***iz stavka 1.*** ne smije se odstupati od okvirne financijske uredbe, osim ako to zahtijevaju njihove posebne potrebe te ***podložno*** prethodnom pristanku Komisije.

4. Razrješnicu za izvršenje proračunâ tijelâ iz stavka 1. daje Europski parlament na preporuku Vijeća. Tijela iz stavka 1. u potpunosti surađuju s institucijama ***Unije*** uključenima u postupak davanja razrješnice i, ako je to primjereno, pružaju sve dodatne potrebne informacije, među ostalim sudjelovanjem na sastancima relevantnih tijela.

5. Unutarnji revizor Komisije ima jednake ovlasti nad tijelima iz stavka 1. kakve ima u odnosu na Komisiju.

6. Neovisni vanjski revizor provjerava jesu li u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji svakog tijela iz stavka 1. ovog članka propisno iskazani prihodi, rashodi i financijsko stanje relevantnog tijela prije konsolidacije završne računovodstvene dokumentacije Komisije. Osim ako je drukčije propisano ***relevantnim*** temeljnim aktom ▌, Revizorski sud priprema posebno godišnje izvješće o svakom tijelu u skladu sa zahtjevima članka 287. stavka 1. UFEU-a. Pri pripremi ***tog*** izvješća ***Revizorski*** sud u obzir uzima reviziju koju je proveo neovisni vanjski revizor te radnje poduzete kao odgovor na nalaze revizora**.**

7. Za sve aspekte neovisnih vanjskih revizija iz stavka 6., uključujući nalaze, Revizorski sud zadržava punu odgovornost.

Članak 71.

Tijela javno-privatnog partnerstva

Tijela koja imaju pravnu osobnost ***koja su*** osnovana temeljnim aktom i kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva donose ***vlastita*** financijska pravila.

Ta pravila uključuju skup načela koja su potrebna kako bi se osiguralo dobro financijsko upravljanje sredstvima Unije.

Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 269. radi dopunjavanja ***ove*** Uredbe oglednom financijskom uredbom za tijela javno-privatnog partnerstva kojom se utvrđuju načela potrebna za osiguravanje dobrog financijskog upravljanja sredstvima Unije koja se temelje na članku 154.

Financijska pravila tijela ***javno-privatnog partnerstva*** ne smiju odstupati od ogledne financijske uredbe, osim ako to zahtijevaju njihove posebne potrebe te podložno prethodnom pristanku Komisije.

Na tijela javno-privatnog partnerstva primjenjuje se članak 70. stavci od ▌ 4. ***do 7***.

POGLAVLJE 4.
Financijski izvršitelji

ODJELJAK 1.
NAČELO RAZDVAJANJA DUŽNOSTI

Članak 72.
Razdvajanje dužnosti

1. Dužnosti dužnosnika za ovjeravanje i računovodstvenog službenika razdvajaju se i međusobno se isključuju.

2. Svaka institucija ***Unije*** svakom financijskom izvršitelju osigurava potrebna sredstva za obavljanje njegovih dužnosti i dostavlja mu dokument u kojem se detaljno opisuju njegove zadaće, prava i obveze.

ODJELJAK 2.
DUŽNOSNIK ZA OVJERAVANJE

Članak 73.
Dužnosnik za ovjeravanje

1. Svaka institucija ***Unije*** izvršava dužnosti dužnosnika za ovjeravanje.

2. Za potrebe ove glave **„**osoblje***" znači*** osobe obuhvaćene Pravilnikom o osoblju.

3. Svaka institucija ***Unije*** u skladu s uvjetima iz svojeg poslovnika ***delegira*** ▌ dužnosti dužnosnika za ovjeravanje osoblju ***na*** odgovarajućoj razini. Ona ▌ u svojim internim administrativnim pravilima ***navodi*** osoblje kojem delegira te dužnosti, opseg delegiranih ovlasti te mogu li osobe kojima su ovlasti delegirane te ovlasti ***dalje delegirati*** na druge osobe.

4. Ovlasti dužnosnika za ovjeravanje delegiraju se ili ***dalje delegiraju*** samo osoblju.

5. ***Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje*** djeluje u okviru ograničenja utvrđenih instrumentom o delegiranju ili ***daljnjem delegiranju*** ovlasti. Odgovornom dužnosniku za ovjeravanje može pomagati jedan član osoblja ili više njih, pod njegovom odgovornosti, kojima je povjereno obavljanje određenih operacija potrebnih za izvršenje proračuna i izradu financijskih informacija i informacija o upravljanju.

6. Svaka institucija ***Unije*** i svako tijelo Unije iz članka 70. u roku od dva tjedna obavješćuje Europski parlament, Vijeće, Revizorski sud i računovodstvenog službenika Komisije o imenovanju i prestanku dužnosti dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja, unutarnjih revizora i računovodstvenih službenika te o svim internim pravilima koje donese u vezi s financijskim pitanjima.

7. Svaka institucija ***Unije*** obavješćuje Revizorski sud o odlukama o delegiranju ovlasti i o imenovanju blagajnika na temelju ***članaka*** 79. i 88.

Članak 74.

Ovlasti i dužnosti dužnosnika za ovjeravanje

1. Dužnosnik za ovjeravanje u ***dotičnoj*** instituciji ***Unije*** odgovoran je za izvršenje prihoda i rashoda u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, ***među ostalim osiguravanjem izvješćivanja o uspješnosti***, te za osiguravanje usklađenosti sa zahtjevima zakonitosti i pravilnosti te jednakog postupanja prema primateljima.

2. Za potrebe stavka 1. ovog članka dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja uspostavlja, u skladu s člankom 36. i minimalnim standardima koje je donijela svaka institucija ***Unije*** i uzimajući u obzir rizike povezane s upravljačkim okružjem te naravi financiranih djelovanja, organizacijsku strukturu i sustave unutarnje kontrole prikladne za obavljanje njegovih dužnosti. Uspostava takve strukture i sustavâ temelji se na sveobuhvatnoj analizi rizika u kojoj se uzima u obzir njihova troškovna učinkovitost i ***uspješnost***.

3. Za izvršenje rashoda odgovorni dužnosnik za ovjeravanje preuzima proračunske i pravne obveze, potvrđuje rashode i odobrava plaćanja te poduzima pripremne radnje za izvršenje odobrenih sredstava.

4. ***Za izvršenje*** prihoda ***odgovorni dužnosnik za ovjeravanje sastavlja*** procjene iznosâ potraživanja, ***utvrđuje*** dodijeljena prava čiji je povrat potrebno osigurati i ***izdaje*** naloge za povrat. ***Ako je to primjereno, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odriče se*** utvrđenih dodijeljenih prava ▌ .

5. ***Kako bi se spriječile pogreške i nepravilnosti prije odobrenja operacija i smanjila mogućnost nepostizanja ciljeva***, svaka operacija podliježe najmanje *ex ante* kontroli operativnih i financijskih aspekata operacije na temelju višegodišnje strategije kontrole kojom se uzima u obzir rizik. ▌

Opseg *ex ante* kontrola u smislu učestalosti i temeljitosti određuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje uzimajući u obzir rezultate prijašnjih kontrola te pitanje rizika i troškovne učinkovitosti ***na temelju analize rizika dužnosnika za ovjeravanje.*** U slučaju sumnje dužnosnik za ovjeravanje koji je odgovoran za potvrđivanje relevantnih operacija, ***u okviru ex ante kontrole,*** traži dodatne informacije ili obavlja kontrolu na licu mjesta kako bi dobio razumno jamstvo▌**.**

Provjeru dotične operacije ne provodi osoblje koje je tu operaciju pokrenulo. Osoblje koje provodi provjeru ne smije biti podređeno članovima osoblja koji su pokrenuli operaciju.

6. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti može uspostaviti *ex post* kontrole radi otkrivanja i ispravljanja pogreški i nepravilnosti ***u vezi s*** operacijama nakon njihova odobravanja. Takve se kontrole mogu organizirati na temelju uzorka s obzirom na rizik te moraju uzeti u obzir rezultate prijašnjih kontrola ***kao i*** troškovnu učinkovitost i ***uspješnost***.

Osoblje koje je odgovorno za *ex ante* kontrole ne provodi *ex post* kontrole. Osoblje odgovorno za *ex post* kontrole ne smije biti podređeno osoblju odgovornom za *ex ante* kontrole.

Pravila i načini, uključujući vremenske okvire, za provođenje revizija ***korisnika*** ▌ moraju biti jasni, usklađeni i transparentni te dostupni ***korisnicima pri potpisivanju sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.***

7. Odgovorni dužnosnici za ovjeravanje i osoblje odgovorno za izvršenje proračuna moraju raspolagati potrebnim stručnim vještinama.

U svakoj instituciji ***Unije*** dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja osigurava:

(a) da dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja i njihovo osoblje primaju redovito ažurirane i odgovarajuće informacije ***i osposobljavanje*** o standardima kontrole te metodama i tehnikama koje su na raspolaganju u tu svrhu;

(b) da se prema potrebi poduzimaju mjere za osiguravanje djelotvornog i učinkovitog funkcioniranja sustava kontrole u skladu sa stavkom 2.

8. Ako član osoblja koji je uključen u financijsko upravljanje i kontrolu transakcija smatra da je odluka koju mora na zahtjev nadređenoga izvršiti ili prihvatiti nepravilna ili u suprotnosti s načelom dobrog financijskog upravljanja ili pravilima struke koja taj član osoblja mora poštovati, o tome pisanim putem obavješćuje svojega nadređenoga. Ako taj član osoblja to učini u pisanom obliku, njegov nadređeni dužan je odgovoriti u pisanom obliku. Ako nadređeni ne poduzme nikakvu radnju ili potvrdi prvotnu odluku ili uputu, a član osoblja smatra da takva potvrda ne predstavlja zadovoljavajući odgovor na problem koji je iznio, član osoblja o tome pisanim putem obavješćuje dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja. Ako taj dužnosnik ne odgovori u razumnom roku s obzirom na okolnosti slučaja, a u svakom slučaju u roku od mjesec dana, član osoblja obavješćuje relevantno povjerenstvo iz članka 143.

U slučaju nezakonitih radnji, prijevare ili korupcije koje mogu naštetiti interesima Unije član osoblja obavješćuje tijela imenovana u Pravilniku o osoblju i ***u*** odlukama institucija Unije u vezi s uvjetima i načinom obavljanja internih istraga u pogledu sprečavanja prijevare, korupcije te drugih nezakonitih radnji koje štete interesima Unije. U ugovorima s vanjskim revizorima koji provode revizije financijskog upravljanja Unije utvrđuje se obveza vanjskog revizora da dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja obavijesti o svakoj sumnji u nezakonite radnje, prijevaru ili korupciju koje mogu naštetiti interesima Unije.

9. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja izvješćuje svoju instituciju ***Unije*** o obavljanju svojih dužnosti u obliku godišnjeg izvješća o radu koje sadržava financijske informacije i informacije o upravljanju, uključujući rezultate kontrola, u kojima izjavljuje da, osim ako je drukčije navedeno u bilo kakvim rezervama u vezi s određenim područjima prihoda i rashoda, može razumno jamčiti:

(a) da informacije sadržane u izvješću daju istinit i točan prikaz;

(b) da su sredstva dodijeljena aktivnostima opisanima u izvješću upotrijebljena u svrhu za koju su namijenjena i u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja; ***i***

(c) da se uspostavljenim postupcima kontrole daju potrebna jamstva u pogledu zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija.

Godišnje izvješće o radu sadržava informacije o provedenim operacijama s obzirom na ciljeve i ***pitanja uspješnosti*** utvrđene u strateškim planovima, rizicima s kojima su te operacije povezane, uporabi osiguranih sredstava te učinkovitosti i djelotvornosti sustavâ unutarnje kontrole. Izvješće uključuje sveukupnu procjenu troškova i koristi kontrola i informacije o tome u kojoj mjeri odobreni rashodi poslovanja doprinose ostvarenju strateških ciljeva Unije te stvaraju dodanu vrijednost EU-a. Komisija sastavlja sažetak godišnjih izvješća o radu za prethodnu godinu.

Godišnja izvješća o radu za financijsku godinu koja pripremaju dužnosnici za ovjeravanje i, ako je to primjenjivo, dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja institucija Unije, tijela Unije, europskih ureda i agencija objavljuju se do 1. srpnja sljedeće financijske godine na internetskim stranicama dotične institucije Unije, tijela Unije, europskog ureda ili agencije na lako dostupan način, pri čemu se u obzir uzimaju propisno opravdana pitanja u pogledu povjerljivosti i sigurnosti.

10. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja za svaku financijsku godinu evidentira ugovore sklopljene u pregovaračkim postupcima u skladu s točkom 11.1. podtočkama od (a) do (f) i točkom 39. ▌Priloga ***I.*** Ako se udio pregovaračkih postupaka u odnosu na broj ugovora koje je dodijelio isti dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja znatno poveća u odnosu na prethodne godine ili ako je taj udio znatno veći od prosjeka institucije ***Unije***, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje podnosi izvješće instituciji ***Unije*** navodeći sve mjere koje su poduzete kako bi se taj trend preokrenuo. Svaka institucija ***Unije*** šalje izvješće o pregovaračkim postupcima Europskom parlamentu i Vijeću. U slučaju Komisije to se izvješće prilaže sažetku godišnjih izvješća o radu iz stavka 9. ovog članka.

Članak 75.

Popratna dokumentacija koju čuvaju dužnosnici ***za ovjeravanje***

Dužnosnik za ovjeravanje uspostavlja sustave u papirnatom obliku ili elektroničke sustave za čuvanje izvorne popratne dokumentacije koja se odnosi na izvršenje proračuna. Takvi se dokumenti čuvaju najmanje pet godina od datuma na koji je Europski parlament dao razrješnicu za ***financijsku*** godinu na koju se dokumenti odnose.

Ne dovodeći u pitanje prvi podstavak, dokumentacija se u svakom slučaju čuva do kraja godine koja slijedi iza godine u kojoj su te operacije konačno zaključene.

Osobni podaci sadržani u popratnoj dokumentaciji ▌ po mogućnosti ***se brišu*** ako nisu potrebni za davanje razrješnice za proračun, za kontrolu ili reviziju. Članak 37. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 primjenjuje se na pohranu podataka o prometu.

Članak 76.

Ovlasti i dužnosti voditelja delegacija Unije

1. Voditelji delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi ***daljnjeg delegiranja*** u skladu s člankom 60. stavkom 2. podređeni su Komisiji kao instituciji ***Unije*** odgovornoj za utvrđivanje, izvršenje, praćenje i procjenu njihovih dužnosti i odgovornosti kao dužnosnika za ovjeravanje na osnovi ***daljnjeg delegiranja*** te blisko surađuju s Komisijom u vezi s pravilnim izvršenjem sredstava, osobito kako bi osigurali zakonitost i pravilnost financijskih transakcija, poštovanje načela dobrog financijskog upravljanja pri upravljanju sredstvima te djelotvornu zaštitu financijskih interesa Unije. Oni podliježu internim pravilima Komisije te povelji Komisije za provedbu zadaća financijskog upravljanja koje su im prenesene na osnovi ***daljnjeg delegiranja*** ovlasti. Pri obavljanju njihovih dužnosti može im pomagati osoblje Komisije u delegacijama Unije.

U tu svrhu voditelji delegacija Unije poduzimaju mjere potrebne za sprečavanje svake situacije koja će vjerojatno dovesti u pitanje sposobnost Komisije da ispuni svoju odgovornost za izvršenje proračuna koja im je prenesena na temelju ***daljnjeg delegiranja*** te svakog sukoba prioriteta koji će vjerojatno imati učinak na provedbu zadaća financijskog upravljanja koje su im ***dalje delegirane***.

Ako nastupi situacija ili sukob iz drugog podstavka, voditelji delegacija Unije bez odlaganja o tome obavješćuju odgovorne glavne direktore Komisije i ESVD-a. Ti glavni direktori poduzimaju odgovarajuće korake za rješavanje situacije.

2. Ako se sami voditelji delegacija Unije nađu u situaciji iz članka 74. stavka 8., oni upućuju predmet povjerenstvu iz članka 143. U slučaju nezakonitih radnji, prijevare ili korupcije koje mogu naštetiti interesima Unije, oni obavješćuju tijela imenovana na temelju primjenjivog zakonodavstva.

3. Voditelji delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi ***daljnjeg delegiranja*** u skladu s člankom 60. stavkom 2. izvješćuju svojeg dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja kako bi potonji mogao uključiti njihova izvješća u svoje godišnje izvješće o radu iz članka 74. stavka 9. Izvješća voditelja delegacija Unije sadržavaju informacije o učinkovitosti i djelotvornosti sustava unutarnje kontrole koji su uspostavljeni u njihovim delegacijama te o upravljanju operacijama koje su im dodijeljene na temelju ***daljnjeg delegiranja*** ovlasti te pružaju jamstva iz članka 92. stavka 5. trećeg podstavka. Ta se izvješća prilažu godišnjem izvješću o radu dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja i stavljaju na raspolaganje Europskom parlamentu i Vijeću uzimajući u obzir, ako je to primjereno, njihovu povjerljivost.

Voditelji delegacija Unije u potpunosti surađuju s institucijama ***Unije*** koje su uključene u postupak davanja razrješnice te, ako je to primjereno, dostavljaju sve potrebne dodatne informacije. U tom se smislu od njih može tražiti da prisustvuju sastancima relevantnih tijela i pomažu odgovornom dužnosniku za ovjeravanje na osnovi delegiranja.

Voditelji delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi ***daljnjeg delegiranja*** u skladu s člankom 60. ***stavkom 2.*** odgovaraju na svaki zahtjev Komisijina dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja na zahtjev Komisije ili, u kontekstu razrješnice, na zahtjev Europskog parlamenta.

Komisija osigurava da se ***daljnjim delegiranjem*** ovlasti ***voditeljima delegacija Unije*** ne ugrožava postupak davanja razrješnice na temelju članka 319. UFEU-a.

4. Stavci 1., 2. i 3. primjenjuju se i na zamjenike voditelja delegacija Unije ako u odsutnosti voditelja delegacija Unije djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi ***daljnjeg delegiranja***.

ODJELJAK 3.

RAČUNOVODSTVENI SLUŽBENIK

Članak 77.

Ovlasti i dužnosti računovodstvenog službenika

1. Svaka institucija ***Unije*** imenuje računovodstvenog službenika koji je u ***toj*** instituciji odgovoran za:

(a) ispravno izvršenje plaćanja, naplatu prihoda i povrat iznosa utvrđenih kao potraživanja;

(b) pripremu i podnošenje računovodstvene dokumentacije u skladu s glavom XIII.;

(c) vođenje računovodstva u skladu s člancima 82. i 84.;

(d) utvrđivanje računovodstvenih pravila, postupaka i računskog plana u skladu s člancima od 80. do 84.;

(e) utvrđivanje i potvrđivanje računovodstvenih sustava te, ako je to primjereno, potvrđivanje sustava koje je utvrdio dužnosnik za ovjeravanje radi pribavljanja ili opravdavanja računovodstvenih informacija ;

(f) upravljanje riznicom.

S obzirom na zadaće iz prvog podstavka točke (e), računovodstveni službenik ovlašten je u svakom trenutku provjeriti usklađenost s kriterijima potvrđivanja.

2. Odgovornosti računovodstvenog službenika ESVD-a odnose se samo na dio proračuna koji se odnosi na ESVD koji izvršava ESVD. Računovodstveni službenik Komisije ostaje odgovoran za cjelokupni dio proračuna koji se odnosi na Komisiju, uključujući računovodstvene operacije koji se odnose na odobrena sredstva za koja su ovlasti prenesene na temelju ***daljnjeg delegiranja*** voditeljima delegacija Unije.

Računovodstveni službenik Komisije djeluje i kao računovodstveni službenik ESVD-a u vezi s izvršenjem dijela proračuna koji se odnosi na ESVD.

Članak 78.

Imenovanje i prestanak dužnosti računovodstvenog službenika

1. Svaka institucija ***Unije*** imenuje računovodstvenog službenika među dužnosnicima na koje se primjenjuje Pravilnik o osoblju ▌

Institucija ***Unije*** odabire računovodstvenog službenika na temelju njegove posebne osposobljenosti, koja se dokazuje diplomama ili jednakovrijednim stručnim iskustvom.

2. Više institucija ili tijela ***Unije*** mogu imenovati istog računovodstvenog službenika.

   U takvom slučaju oni poduzimaju potrebne mjere kako bi se izbjegao sukob interesa.

3. U slučaju prestanka dužnosti računovodstvenog službenika bez odlaganja se sastavlja bruto bilanca.

4. Računovodstveni službenik kojem prestaju dužnosti ili, ako to nije moguće, službena osoba iz njegove službe novom računovodstvenom službeniku dostavlja bruto bilancu kojoj je priloženo izvješće o primopredaji.

   Novi računovodstveni službenik potpisuje bruto bilancu u znak primitka u roku od jednog mjeseca od datuma slanja te može izraziti rezerve.

   Izvješće o primopredaji sadržava rezultat bruto bilance te sve izražene rezerve.

Članak 79.

Ovlasti koje računovodstveni službenik može delegirati

Pri obavljanju svojih dužnosti računovodstveni službenik može delegirati određene zadaće svojem podređenom osoblju te blagajnicima imenovanima u skladu s člankom 89. stavkom 1.

Te se zadaće utvrđuju u instrumentu o delegiranju.

Članak 80.

Računovodstvena pravila

1. Računovodstvena pravila koja trebaju primjenjivati institucije Unije, europski uredi te agencije i tijela Unije iz ***odjeljka 2. poglavlja 3. ove glave*** temelje se na međunarodno priznatim računovodstvenim standardima za javni sektor. Ta pravila donosi računovodstveni službenik Komisije nakon savjetovanja s računovodstvenim službenicima drugih institucija Unije, europskih ureda i tijela Unije.

2. Računovodstveni službenik može odstupiti od standarda iz stavka 1. ako to smatra potrebnim kako bi se pružio vjeran prikaz imovine i obveza, troškova, prihoda te novčanog toka. Ako računovodstveno pravilo bitno odstupa od tih standarda, ta se činjenica navodi i obrazlaže u bilješkama uz financijske izvještaje.

3. Računovodstvenim pravilima iz stavka 1. utvrđuje se struktura i sadržaj financijskih izvještaja te računovodstvena načela na kojima se računovodstvena dokumentacija temelji.

4. Izvješća o izvršenju proračuna iz članka 241. moraju biti u skladu s proračunskim načelima utvrđenima u ovoj Uredbi. Ona moraju pružiti detaljan prikaz izvršenja proračuna. U njima se iskazuju sve operacije prihoda i rashoda predviđene u ovoj glavi te se daje njihov vjeran prikaz.

Članak 81.

Organizacija računovodstva

1. Računovodstveni službenik svake institucije ili tijela Unije sastavlja i ažurira dokumente o organizaciji računovodstva i računovodstvenim postupcima svoje institucije ili tijela Unije.

2. Prihodi i rashodi bilježe se u računalnom sustavu prema ekonomskoj naravi operacije kao tekući prihod ili rashod, ili kao kapital.

Članak 82.

Vođenje računovodstva

1. Računovodstveni službenik Komisije odgovoran je za utvrđivanje usklađenih računskih planova koje trebaju primjenjivati institucije Unije, europski uredi te agencije tijela Unije iz ***odjeljka 2. poglavlja 3. ove glave.***

2. Računovodstveni službenici pribavljaju od dužnosnikâ za ovjeravanje sve informacije potrebne za izradu računovodstvene dokumentacije u kojima je dan vjeran prikaz financijskog stanja institucija ***Unije*** i izvršenja proračuna. Dužnosnici za ovjeravanje jamče za pouzdanost tih informacija.

3. Prije nego što institucija Unije ili tijelo ***Unije*** iz članka 70. usvoji računovodstvenu dokumentaciju, potpisuje je računovodstveni službenik, čime potvrđuje da može pružiti razumno jamstvo da računovodstvena dokumentacija daje vjeran prikaz financijskog stanja institucije ili tijela ***Unije*** iz članka 70.

U tu svrhu računovodstveni službenik provjerava je li računovodstvena dokumentacija sastavljena u skladu s računovodstvenim pravilima iz članka 80. i računovodstvenim postupcima iz članka 77. ***stavka 1.*** prvog podstavka točke (d) te jesu li u računovodstvenu dokumentaciju uneseni svi prihodi i rashodi.

4. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja šalje računovodstvenom službeniku sve financijske informacije i informacije o upravljanju potrebne za obavljanje dužnosti računovodstvenog službenika, u skladu s pravilima koja je donio ***računovodstveni službenik***.

Dužnosnik za ovjeravanje redovito, a barem prije zaključenja računovodstvene dokumentacije, obavješćuje računovodstvenog službenika o relevantnim financijskim informacijama o fiducijarnim bankovnim računima kako bi uporaba sredstava Unije bila odražena u računovodstvenoj dokumentaciji Unije.

Dužnosnici za ovjeravanje ostaju u potpunosti odgovorni za pravilnu uporabu sredstava kojima upravljaju, za zakonitost i pravilnost rashoda koje nadziru te za cjelovitost i točnost informacija poslanih računovodstvenom službeniku.

5. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje obavješćuje računovodstvenog službenika o svim događajima ili znatnim izmjenama sustava financijskog upravljanja, sustava popisa imovine ili sustava za vrednovanje imovine i obveza ako taj sustav pruža podatke računovodstvu institucije ***Unije*** ili ako služi za obrazloženje podataka računovodstva institucije kako bi računovodstveni službenik mogao provjeriti usklađenost s kriterijima potvrđivanja.

Računovodstveni službenik može u svakom trenutku ***ponovno ispitati*** prethodno potvrđeni sustav financijskog upravljanja te može zatražiti da odgovorni dužnosnik za ovjeravanje sastavi akcijski plan radi pravodobnog uklanjanja mogućih nedostataka.

▌Dužnosnik za ovjeravanje odgovoran je za potpunost podataka koji se šalju računovodstvenom službeniku.

6. Računovodstveni službenik ovlašten je provjeriti dobivene informacije te izvršiti sve daljnje provjere koje smatra potrebnima za potpisivanje računovodstvene dokumentacije.

Računovodstveni službenik prema potrebi izražava rezerve, uz detaljno objašnjenje naravi i opsega tih rezervi.

7. Računovodstveni sustav institucije ***Unije*** služi za organizaciju proračunskih i financijskih informacija tako da se omogući unošenje, pohranjivanje i evidentiranje iznosa.

8. Računovodstveni sustav sastoji se od općeg računovodstva i proračunskog računovodstva. Računovodstvo se vodi u eurima i na temelju kalendarske godine.

9. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja može voditi i detaljno upravljačko računovodstvo.

10. Popratna dokumentacija za računovodstveni sustav i sastavljanje računovodstvene dokumentacije iz članka 241. čuva se najmanje pet godina od datuma na koji je Europski parlament dao razrješnicu za ***financijsku*** godinu na koju se dokumentacija odnosi.

    Međutim, dokumenti koji se odnose na operacije koje nisu konačno zaključene čuvaju se do kraja godine koja slijedi nakon godine u kojoj su navedene operacije zaključene. Članak 37. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 primjenjuje se na pohranu podataka o prometu.

    Svaka institucija Unije odlučuje u kojoj se službi čuva popratna dokumentacija.

Članak 83.

Sadržaj i vođenje proračunskog računovodstva

1. Proračunsko računovodstvo za svaku potpodjelu proračuna prikazuje:

(a) u slučaju rashoda:

i. odobrena sredstva u proračunu, uključujući odobrena sredstva unesena u izmjene proračuna, prenesena odobrena sredstva, odobrena sredstva slijedom prikupljenih namjenskih prihoda, prijenose odobrenih sredstava i ukupna raspoloživa odobrena sredstva;

ii. odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanja u odnosu na financijsku godinu;

(b) u slučaju prihoda:

i. procjene unesene u proračun, uključujući procjene unesene u izmjene proračuna, namjenske prihode i ukupan iznos procijenjenih prihoda;

ii. dodijeljena prava i iznose čiji je povrat osiguran za financijsku godinu;

(c) preuzete obveze koje još treba platiti i prihode čiji povrat treba osigurati, a preneseni su iz prethodnih financijskih godina.

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje iz točke (a) prvog podstavka knjiže se i prikazuju zasebno.

2. Proračunsko računovodstvo zasebno prikazuje:

(a) uporabu prenesenih odobrenih sredstava i odobrenih sredstava za financijsku godinu;

(b) poravnanje nepodmirenih obveza.

Na prihodovnoj strani zasebno se prikazuju iznosi iz prethodnih financijskih godina čiji povrat treba osigurati.

Članak 84.

Opće računovodstvo

1. Općim računovodstvom bilježe se, kronološkim redom te primjenom metode dvojnog knjigovodstva, svi događaji i operacije koji utječu na ekonomsko i financijsko stanje te imovinu i obveze institucija Unije te agencija i tijela Unije iz ***odjeljka 2. poglavlja 3. ove glave.***

2. Salda i kretanja po općim računima knjiže se u računovodstvenim knjigama.

3. Svi računovodstveni zapisi, uključujući usklađenja računovodstvene dokumentacije, temelje se na popratnoj dokumentaciji na koju se pozivaju.

4. Računovodstveni sustav mora biti takav da ostavlja jasan revizijski trag svih računovodstvenih zapisa.

Članak 85.

Bankovni računi

1. Za potrebe upravljanja riznicom računovodstveni službenik može u ime svoje institucije ***Unije*** otvoriti račune kod financijskih institucija ili nacionalnih središnjih banaka, ili zatražiti da se takvi računi otvore. Računovodstveni službenik odgovoran je i za zatvaranje tih računa ili za osiguravanje njihova zatvaranja.

2. Uvjetima za otvaranje, vođenje i uporabu bankovnih računa propisuje se, ovisno o zahtjevima unutarnje kontrole, da čekove, virmanske naloge banke i sve druge bankovne operacije mora potpisati jedan propisno ovlašteni član osoblja ili više njih. Ručno potpisane naloge potpisuju najmanje dva propisno ovlaštena člana osoblja ili računovodstveni službenik.

3. U okviru provođenja programa ili djelovanja mogu se otvoriti fiducijarni računi u ime Komisije kako bi se subjektu u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) podtočkama ii., iii., v. ili vi. omogućilo upravljanje njima.

Takvi se računi otvaraju pod odgovornošću dužnosnika za ovjeravanje odgovornog za provedbu programa ili djelovanja, a u dogovoru s računovodstvenim službenikom Komisije.

Takvim računima upravlja se pod odgovornošću dužnosnika za ovjeravanje.

4. Računovodstveni službenik Komisije utvrđuje pravila o otvaranju fiducijarnih računa, upravljanju i zatvaranju fiducijarnih računa te o njihovu korištenju.

Članak 86.

Upravljanje riznicom

1. Osim ako je drukčije utvrđeno ovom Uredbom, za upravljanje novcem i novčanim ekvivalentima ovlašten je samo računovodstveni službenik. Računovodstveni službenik odgovoran je za njihovo čuvanje.

2. Računovodstveni službenik osigurava da njegova institucija ***Unije*** raspolaže dostatnim sredstvima za pokrivanje potreba za novcem koje nastaju pri izvršenju proračuna u okviru primjenjivog regulatornog okvira te uspostavlja postupke kojima se osigurava da nijedan račun koji je otvoren u skladu s člankom 85. stavkom 1. i člankom 89. stavkom 3. nema negativno stanje.

3. Plaćanja se izvršavaju virmanskim nalozima banke, čekovima ili s knjiga blagajne ili, uz posebno odobrenje računovodstvenog službenika, debitnom karticom, izravnim terećenjem ili drugim sredstvima plaćanja u skladu s pravilima koje je utvrdio računovodstveni službenik.

I

Prije preuzimanja obveze prema trećoj osobi dužnosnik za ovjeravanje ***potvrđuje identitet primatelja plaćanja***, utvrđuje podatke o pravnoj osobi i bankovnom računu primatelja plaćanja i unosi ih u zajedničku datoteku prema instituciji Unije za koju je računovodstveni službenik odgovoran kako bi se osigurala transparentnost, odgovornost i pravilno izvršavanje plaćanja.

Računovodstveni službenik može izvršiti plaćanje samo ako su u zajedničku datoteku prema instituciji Unije za koju je odgovoran prethodno uneseni podaci o pravnoj osobi i bankovnom računu primatelja plaćanja.

Dužnosnici za ovjeravanje obavješćuju računovodstvenog službenika o svim promjenama pravne osobe i podataka o bankovnom računu koje im je priopćio primatelj plaćanja te prije odobravanja plaćanja provjeravaju jesu li ti podaci valjani.

Članak 87.

Popis imovine

1. Institucije Unije i agencije ili tijela ***Unije*** iz ***odjeljka 2. poglavlja 3. ove glave*** vode popis imovine u okviru kojeg se prikazuje količina i vrijednosti sve njihove materijalne, nematerijalne i financijske imovine u skladu s predloškom kojeg sastavlja računovodstveni službenik Komisije.

   Oni također provjeravaju odgovaraju li unosi u odgovarajućim popisima imovine stvarnom stanju.

   Sva nabavljena sredstva s rokom uporabe duljim od jedne godine, a koja nisu potrošna roba te čija su nabavna cijena ili trošak proizvodnje viši od onih navedenih u računovodstvenim postupcima iz članka 77., unose se u popis imovine i bilježe u evidenciji stalne imovine.

2. Prodaja materijalne imovine Unije oglašava se na prikladan način.

3. Institucije Unije i agencije ili tijela ***Unije*** iz ***odjeljka 2. poglavlja 3. ove glave*** donose odredbe o zaštiti imovine uključene u njihov popis imovine te odlučuju koje su administrativne službe odgovorne za sustav vođenja popisa imovine.

ODJELJAK 4.

BLAGAJNIK

Članak 88.

Knjige blagajne

1. Za plaćanje rashoda može se uspostaviti ▌ knjiga blagajne ako je zbog ograničene visine iznosa koji se plaćaju fizički nemoguće ili neučinkovito izvršavati plaćanja proračunskim postupcima. ***Knjige blagajne mogu se ujedno uspostaviti za naplatu prihoda koji nisu vlastita sredstva.***

U delegacijama Unije knjiga blagajne može se upotrebljavati i za izvršenje plaćanja ograničenih iznosa proračunskim postupcima ako je takva uporaba učinkovita i djelotvorna s obzirom na lokalne zahtjeve.

Najviši iznos koji može isplatiti blagajnik, kada je izvršenje plaćanja putem proračunskog postupka fizički nemoguće ili neučinkovito, utvrđuje računovodstveni službenik i taj iznos ni u kojem slučaju ne prelazi 60 000 EUR za svaku stavku rashoda.

Međutim, u području pomoći za upravljanje kriznim situacijama i operacija humanitarne pomoći knjiga blagajne može se upotrebljavati bez ograničenja iznosa uz poštovanje visine odobrenih sredstava koja su za odgovarajuću proračunsku liniju za tekuću financijsku godinu odobrili Europski parlament i Vijeće te u skladu s internim pravilima Komisije.

2. U delegacijama Unije knjiga blagajne uspostavlja se za plaćanja rashoda iz dijelova proračuna koji se odnose na Komisiju i na ESVD, pri čemu se osigurava potpuna sljedivost rashoda.

Članak 89.

Uspostava knjiga blagajne i upravljanje njima

1. Uspostava knjige blagajne i imenovanje blagajnika podliježu odluci računovodstvenog službenika institucije ***Unije*** na temelju propisno obrazloženog prijedloga odgovornog dužnosnika za ovjeravanje. Tom se odlukom utvrđuju odgovornosti i obveze blagajnika i dužnosnika za ovjeravanje.

Blagajnici se odabiru među dužnosnicima ili, ako je to potrebno te samo u propisno obrazloženim slučajevima, među drugim osobljem ili ***u skladu s uvjetima*** utvrđenima internim propisima Komisije, među osobljem koje je Komisija zaposlila u području pomoći za upravljanje kriznim situacijama i operacija humanitarne pomoći uz uvjet da njihovi ugovori o radu jamče istovjetnu razinu zaštite u smislu odgovornosti kao što je ona koja se primjenjuje na osoblje na temelju članka 95. Blagajnici se odabiru na temelju njihova znanja, vještina i posebne stručne osposobljenosti koja se dokazuje diplomama ili odgovarajućim stručnim iskustvom, ili na temelju završetka odgovarajućeg programa za osposobljavanje.

2. U prijedlozima odluka o uspostavi knjige blagajne odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava:

(a) da se prednost daje uporabi proračunskih postupaka ako postoji pristup središnjem računalnom računovodstvenom sustavu;

(b) da se knjige blagajne upotrebljavaju samo u propisno obrazloženim slučajevima.

Pri donošenju ***odluka*** o uspostavi knjige blagajne računovodstveni službenik utvrđuje uvjete vođenja i korištenja knjige blagajne.

Izmjena uvjeta vođenja knjige blagajne ujedno podliježe odluci računovodstvenog službenika na temelju propisno obrazloženog prijedloga odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

3. Računovodstveni službenik otvara ***i prati*** bankovne račune za blagajnu i odobrava ovlaštenja za njihovo potpisivanje na temelju ***propisno obrazloženog*** prijedloga odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

4. Sredstva za knjigu blagajne osigurava računovodstveni službenik institucije ***Unije***, a za knjigu blagajne odgovorni su blagajnici.

5. Nakon izvršenih plaćanja izdaju se formalne konačne odluke o potvrđivanju plaćanja ili nalozi za plaćanje koje potpisuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

   Dužnosnik za ovjeravanje obračunava blagajničke transakcije do završetka sljedećeg mjeseca kako bi se moglo uskladiti računovodstveno i bankovno stanje.

6. Računovodstveni službenik obavlja ***provjere*** ili povjerava obavljanje ***tih*** provjera članu osoblja iz svoje službe ili službe za ovjeravanje koji je za to ***posebno*** ovlašten. ***Te*** se provjere ▌ u pravilu obavljaju na licu mjesta i, ***prema potrebi***, bez prethodne najave kako bi se provjerilo postojanje sredstava dodijeljenih blagajnicima te pravilno vođenje knjigovodstva te kako bi se provjerilo jesu li blagajničke transakcije obračunate u za to predviđenom roku. Računovodstveni službenik o nalazima tih provjera obavješćuje odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

POGLAVLJE 5.

Odgovornost financijskih izvršitelja

ODJELJAK 1.

OPĆA PRAVILA

Članak 90.

Opoziv delegiranja ovlasti financijskim izvršiteljima i suspenzija dužnosti financijskih izvršitelja

1. Tijelo koje je imenovalo odgovorne dužnosnike za ovjeravanje može u svakom trenutku opozvati, privremeno ili konačno, ovlasti koje su im prenesene delegiranjem ili ***daljnjim delegiranjem***.

2. Tijelo koje je imenovalo računovodstvene službenike ili blagajnike može ih u svakom trenutku, privremeno ili konačno, suspendirati s dužnosti.

3. Stavcima 1. i 2. ne dovode se u pitanje stegovne mjere poduzete protiv financijskih izvršitelja iz tih stavaka.

Članak 91.

Odgovornost financijskih izvršitelja za nezakonite radnje, prijevaru ili korupciju

1. Ovim poglavljem ne dovodi se u pitanje kaznenopravna odgovornost financijskih izvršitelja iz članka 90. prema primjenjivom nacionalnom pravu i važećim odredbama o zaštiti financijskih interesa Unije i borbi protiv korupcije u kojoj sudjeluju dužnosnici Unije ili dužnosnici država članica.

2. Ne dovodeći u pitanje članke 92., 94. i 95. ove Uredbe, svaki odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, računovodstveni službenik ili blagajnik podliježe stegovnim mjerama i plaćanju odštete kako je utvrđeno u Pravilniku o osoblju ili, u slučaju osoblja koje je Komisija zaposlila u području pomoći za upravljanje kriznim situacijama i operacija humanitarne pomoći, kako je navedeno u članku 89. stavku 1. ove Uredbe, u njihovim ugovorima o radu. U slučaju nezakonitih radnji, prijevare ili korupcije koje mogu naštetiti interesima Unije, predmet se upućuje tijelima imenovanima u skladu s primjenjivim zakonodavstvom, a posebno OLAF-u.

ODJELJAK 2.

PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA ODGOVORNE DUŽNOSNIKE ZA OVJERAVANJE

Članak 92.

Pravila koja se primjenjuju na dužnosnike za ovjeravanje

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odgovoran je za plaćanje odštete utvrđene u Pravilniku o osoblju.

2. Obveza plaćanja odštete primjenjuje se osobito ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, namjerno ili iz krajnje nepažnje:

   (a) utvrdi dodijeljena prava čiji povrat treba osigurati ili izda naloge za povrat, odobri rashode ili potpiše nalog za plaćanje ne pridržavajući se ove Uredbe;

   (b) propusti sastaviti dokument o iznosu potraživanja, ne izda nalog za povrat ili kasni s njegovim izdavanjem ili kasni s izdavanjem naloga za plaćanje, dovodeći time do građanske odgovornosti institucije ***Unije*** prema trećim stranama.

3. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili ***daljnjeg delegiranja koji primi obvezujuću uputu za koju smatra da je nepravilna ili da je u suprotnosti s načelom dobrog financijskog upravljanja, posebno jer se uputa ne može izvršiti sredstvima koja su mu dodijeljena, o toj činjenici u pisanom obliku obavješćuje nadležno tijelo koje mu je prenijelo ovlasti na osnovu delegiranja ili daljnjeg delegiranja. Ako je uputa potvrđena pisanim putem i potvrda je primljena pravodobno te je dostatno jasna u smislu da se u njoj izričito upućuje na točke koje je dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja doveo u pitanje, dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ne smatra se odgovornim. On izvršava uputu, osim ako je ona očito nezakonita ili predstavlja kršenje relevantnih sigurnosnih standarda.***

Isti se postupak primjenjuje u slučajevima u kojima dužnosnik za ovjeravanje smatra da je odluka za čije je donošenje odgovoran nepravilna ili u suprotnosti s načelom dobrog financijskog upravljanja ***ili ako dužnosnik za ovjeravanje tijekom izvršenja obvezujuće upute sazna da bi okolnosti slučaja mogle dovesti do takve situacije.***

Sve upute potvrđene u okolnostima iz ovog stavka evidentira odgovorni dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ***te ih navodi u svojem godišnjem izvješću o radu.***

4. U slučaju ***daljnjeg delegiranja*** ovlasti unutar njegove službe, dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja i dalje je odgovoran za učinkovitost i djelotvornost uspostavljenih sustava unutarnjeg upravljanja i kontrole te za odabir dužnosnika za ovjeravanje na osnovi ***daljnjeg delegiranja***.

5. U slučaju ***daljnjeg delegiranja*** ovlasti na voditelje delegacija Unije i njihove zamjenike dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja odgovoran je za utvrđivanje uspostavljenih sustava unutarnjeg upravljanja i kontrole te njihovu učinkovitost i djelotvornost. Voditelji delegacija Unije odgovorni su za odgovarajuću uspostavu i funkcioniranje tih sustava, u skladu s uputama dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja, te za upravljanje sredstvima i operacijama koje u okviru svoje odgovornosti obavljaju unutar delegacije Unije. Prije nego što preuzmu svoje dužnosti dužni su završiti posebne tečajeve za osposobljavanje o zadaćama i odgovornostima dužnosnikâ za ovjeravanje i izvršenju proračuna.

Voditelji delegacija Unije u skladu s člankom 76. stavkom 3.izvješćuju o svojim odgovornostima na temelju prvog podstavka ovog stavka.

Svake godine voditelji delegacija Unije pružaju dužnosniku za ovjeravanje Komisije na osnovi delegiranja jamstvo o sustavima unutarnjeg upravljanja i kontrole koji su uspostavljeni u njihovoj delegaciji, kao i o upravljanju operacijama koje su im povjerene na osnovi ***daljnjeg delegiranja*** te o rezultatima tih operacija, kako bi se dužnosniku za ovjeravanje omogućilo da pripremi izjavu o jamstvu predviđenu člankom 74. stavkom 9.

Ovaj se stavak primjenjuje i na zamjenike voditelja delegacija Unije ako u odsutnosti voditelja delegacija Unije djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi ***daljnjeg delegiranja***.

Članak 93.

Postupanje u slučaju financijskih nepravilnosti koje je počinio član osoblja

1. Ne dovodeći u pitanje ovlasti OLAF-a ***i administrativnu neovisnost institucija Unije, tijela Unije, europskih ureda ili tijela ili osoba kojima je povjerena provedba posebnih djelovanja u okviru ZVSP-a na temelju glave V. UEU-a. u pogledu članova njihova osoblja i uz dužno poštovanje zaštite zviždača***, sva kršenja ***ove*** Uredbe, ili odredaba koje se odnose na financijsko upravljanje ili provjeru operacija, koja proizlaze iz radnje ili propusta člana osoblja, na mišljenje povjerenstvu iz članka 143. upućuje:

(a) tijelo za imenovanje zaduženo za stegovne mjere;

▌

(b) odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, uključujući voditelje delegacija Unije i njihove zamjenike koji u njihovoj odsutnosti djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovu ***daljnjeg delegiranja*** u skladu s člankom 60. stavkom 2.

Ako je član osoblja izravno obavijestio povjerenstvo o pitanju, povjerenstvo prosljeđuje spis tijelu za imenovanja dotične institucije Unije, tijela Unije, europskog ureda ili tijela ili osobe te o tome obavješćuje člana osoblja. Tijelo za imenovanje može zatražiti mišljenje povjerenstva o predmetu.

2. ***Zahtjevu za mišljenje povjerenstva na temelju stavka 1. prvog podstavka prilaže se opis činjenica i radnje ili propusta u pogledu kojih se traži procjena povjerenstva, kao i relevantna popratna dokumentacija, uključujući izvješća o eventualno provedenim istragama. Informacije se pružaju u anonimiziranom obliku kad god je to moguće.***

Prije podnošenja zahtjeva ili bilo koje dodatne informacije povjerenstvu, tijelo za imenovanje ili dužnosnik za ovjeravanje, ako je to primjereno, omogućuje dotičnom članu osoblja da se očituje, nakon što ga je obavijestilo o popratnoj dokumentaciji iz prvog podstavka, u mjeri u kojoj se tom obavijesti ozbiljno ne ugrožava provedba daljnjih istraga.

3. U slučajevima iz stavka 1. ***ovog članka*** povjerenstvo iz članka 143. nadležno je ***na temelju elemenata koji su mu podneseni na temelju stavka 2. ovog članka i svih zaprimljenih dodatnih informacija*** procijeniti je li došlo do financijske nepravilnosti. Na temelju mišljenja povjerenstva, dotična institucija Unije, ***tijelo Unije, europski ured ili tijelo ili osoba*** odlučuje ***o primjerenim popratnim djelovanjimâ u skladu s Pravilnikom o osoblju.*** Ako povjerenstvo utvrdi sistemske probleme, ono daje preporuku dužnosniku za ovjeravanje i dužnosniku za ovjeravanje na osnovi delegiranja, osim ako je potonji član osoblja uključen u predmet, te unutarnjem revizoru.

▌

4. Ako daje mišljenje iz stavka ***1. ovog članka***, povjerenstvo ***mora biti sastavljeno od članova iz*** članka 143. stavka 2., ***kao i od sljedeća tri*** dodatna člana***, pri čijem se imenovanju uzima u obzir potreba za izbjegavanjem svakog sukoba interesa:***

(a) predstavnika tijela za imenovanje zaduženoga za stegovne mjere dotične institucije Unije, tijela ***Unije, europskog ureda ili tijela ili osobe*** ▌***;***

(b) člana, kojeg imenuje odbor osoblja dotične institucije Unije, tijela ***Unije, europskog ureda ili tijela ili osobe*** ***;***

(c) člana pravne službe one institucije Unije koja zapošljava dotičnog člana osoblja.

Mišljenje povjerenstva iz ***stavka*** 1. upućuje se ***tijelu za imenovanje dotične*** institucije Unije, tijela ***Unije, europskog ureda ili tijela ili osobe***.

5. Povjerenstvo nema istražne ovlasti. Institucije Unije, tijela Unije, europski ured ili tijelo ili osoba surađuju s povjerenstvom kako bi mu se osigurale sve informacije potrebne za davanje njegova mišljenja.

6. Ako povjerenstvo smatra da je dotični predmet u nadležnosti OLAF-a, ono u skladu sa stavkom 1. bez odgađanja prosljeđuje spis relevantnom tijelu za imenovanje i odmah obavješćuje OLAF.

7. Države članice u potpunosti podupiru Uniju da od privremenog osoblja na koje se primjenjuje članak 2. točka (e) Uvjeta zaposlenja ostalih službenika Europske unije zahtijeva odgovornost predviđenu člankom 22. Pravilnika o osoblju.

ODJELJAK 3.

PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA RAČUNOVODSTVENE SLUŽBENIKE I BLAGAJNIKE

Članak 94.

Pravila koja se primjenjuju na računovodstvene službenike

Računovodstveni službenik podliježe stegovnim mjerama i plaćanju odštete kako je utvrđeno u Pravilniku o osoblju te u skladu s postupcima utvrđenima u njemu. Računovodstveni službenik može posebice odgovarati za bilo koji od sljedećih oblika neprimjerenog postupanja:

(a) gubitak ili oštećenje sredstava, imovine ili dokumenata koji su mu dani na čuvanje;

(b) nedopuštenu izmjenu bankovnih računa ili poštanskih žiro-računa;

(c) osiguravanje povrata iznosâ ili plaćanja iznosa koji nisu u skladu s odgovarajućim nalozima za povrat odnosno nalozima za plaćanje;

(d) propuštanje naplate dospjelih prihoda.

Članak 95.

Pravila koja se primjenjuju na blagajnike

Blagajnik osobito može odgovarati ako je počinio jedan od sljedećih oblika neprimjerenog postupanja:

(a) gubitak ili oštećenje sredstava, imovine ili dokumenata koji su mu dani na čuvanje;

(b) nepružanje odgovarajuće popratne dokumentacije o plaćanjima koja je izvršio;

(c) plaćanje iznosa osobama koje na njih nemaju pravo;

(d) propuštanje naplate dospjelih prihoda.

POGLAVLJE 6.

Prihodi

ODJELJAK 1.

STAVLJANJE NA RASPOLAGANJE VLASTITIH SREDSTAVA

Članak 96.

Vlastita sredstva

1. Procjena prihoda koji se sastoje od vlastitih sredstava, kako je navedeno u ▌Odluci ***2014/335/EU, Euratom*** unosi se u proračun u eurima. ***Odgovarajuća vlastita sredstva*** stavljaju se na raspolaganje u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 609/2014.

2. Dužnosnik za ovjeravanje izrađuje raspored stavljanja na raspolaganje Komisiji vlastitih sredstava utvrđenih u ▌Odluci ***2014/335/EU, Euratom***.

   Vlastita sredstva utvrđuju se i njihov se povrat osigurava u skladu s pravilima donesenima na temelju te odluke.

   Dužnosnik za ovjeravanje u računovodstvene svrhe izdaje nalog za povrat za knjiženja u korist i na teret računa za vlastita sredstva iz Uredbe (EU, Euratom) br. 609/2014.

ODJELJAK 2.

PROCJENA IZNOSA POTRAŽIVANJA

Članak 97.

Procjena iznosa potraživanja

1. Kad odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ima dostatne i pouzdane informacije o bilo kojoj mjeri ili situaciji koja bi mogla prouzročiti ***dug*** prema Uniji, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje procjenjuje iznos tog potraživanja.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje usklađuje procijenjeni iznos potraživanja čim sazna za događaj koji mijenja mjeru ili situaciju koja je dovela do procjene.

   Pri izdavanju naloga za povrat za mjeru ili situaciju koja je prethodno dovela do procjene iznosa potraživanja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u skladu s time usklađuje tu procjenu.

   Ako je nalog za povrat sastavljen na isti iznos kao prvotna procjena iznosa potraživanja, ta se procjena smanjuje na nulu.

3. Odstupajući od stavka 1., procjena iznosa potraživanja ne obavlja se prije nego što države članice stave na raspolaganje Komisiji iznose vlastitih sredstava utvrđenih u ▌ Odluci ***2014/335/EU, Euratom***, koje države članice plaćaju u utvrđenim vremenskim razmacima. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje izdaje nalog za povrat za te iznose.

ODJELJAK 3.
UTVRĐIVANJE IZNOSA POTRAŽIVANJA

Članak 98.
Utvrđivanje iznosa potraživanja

1. ***Kako bi utvrdio*** iznos potraživanja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje:

(a) ***provjerava*** postojanje duga;

(b) ***utvrđuje*** ili ***provjerava*** ispravnost i iznos duga; ***i***

(c) ***provjerava*** uvjete dospijeća duga.

Utvrđivanje iznosa potraživanja predstavlja priznavanje prava Unije u odnosu na dužnika i utvrđivanje dodijeljenog prava da se od dužnika zahtijeva plaćanje duga.

2. Svaki iznos potraživanja koji je potvrđen kao nesporan, u fiksnom iznosu i dospio utvrđuje se nalogom za povrat ***kojim odgovorni dužnosnik za ovjeravanje nalaže*** računovodstvenom službeniku ***da osigura povrat iznosa***. Nakon toga dužniku se šalje obavijest o terećenju, izuzev slučajeva u kojima se postupak odricanja odmah ***provodi u skladu sa stavkom 4. drugim podstavkom***. I nalog za povrat i obavijest o terećenju sastavlja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

Dužnosnik za ovjeravanje obavijest o terećenju šalje odmah nakon utvrđivanja iznosa potraživanja, a najkasnije u roku od pet godina od trenutka kada je institucija ***Unije***, u uobičajenim okolnostima, mogla potraživati svoj dug. Taj se rok ne primjenjuje ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje utvrdi da je, unatoč naporima koje je institucija ***Unije*** poduzela, kašnjenje u djelovanju posljedica postupanja dužnika ▌.

▌

3. Kako bi utvrdio iznos potraživanja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava:

(a) da je iznos potraživanja nesporan, odnosno da ne podliježe nikakvom uvjetu;

(b) da je iznos potraživanja fiksan, točno izražen u novcu;

(c) da je iznos potraživanja dospio i da ne podliježe nikakvom roku plaćanja;

(d) da su podaci o dužniku točni;

(e) da je iznos knjižen na točnu proračunsku stavku;

(f) da je popratna dokumentacija ispravna; i

(g) da se poštuje načelo dobrog financijskog upravljanja, posebno u pogledu kriterija iz članka 101. stavka 2. prvog podstavka točke (a) ili (b).

4. Obavješću o terećenju dužnika se obavješćuje*:*

(a) da je Unija utvrdila iznos potraživanja;

(b) da se, ako je dug plaćen ***unutar*** roka navedenog u obavijesti o terećenju, ne obračunavaju zatezne kamate;

(c) da se, ako ***dug nije plaćen*** unutar roka iz točke (b) ovog podstavka, na dug obračunavaju kamate po stopi iz članka 99., ne dovodeći u pitanje eventualne primjenjive posebne propise;

(d) da će, ako ***dug nije plaćen*** unutar roka iz točke (b), institucija ***Unije*** osigurati povrat sredstava prijebojem ili naplatom bilo kojeg unaprijed podnesenog jamstva;

(e) da računovodstveni službenik u iznimnim okolnostima može osigurati povrat prijebojem prije roka iz točke (b) ako je to potrebno radi zaštite financijskih interesa Unije te ako opravdano smatra da bi iznos koji se duguje ***Uniji*** bio izgubljen, nakon što je dužnik obaviješten o razlozima i datumu osiguravanja povrata prijebojem;

(f) ako, nakon poduzimanja svih koraka iz točaka od (a) do (e) ovog podstavka, povrat iznosa nije u cijelosti osiguran, institucija ***Unije*** osigurat će povrat izvršenjem odluke osigurane u skladu s člankom 100. stavkom 2. ili u sudskom postupku.

Ako nakon provjere podataka o dužniku ili na temelju drugih relevantnih informacija dostupnih u tom trenutku bude očito da se dug ubraja u slučajeve iz članka 101. stavka 2. prvog podstavka točke (a) ili (b), ili da obavijest o terećenju nije dostavljena ***u skladu sa stavkom 2.*** ovog članka, dužnosnik za ovjeravanje, uz suglasnost računovodstvenog službenika te ***nakon što je utvrdio*** iznos potraživanja, donosi odluku o izravnom odricanju od povrata u skladu s člankom 101. bez dostave obavijesti o terećenju.

U svim ostalim slučajevima dužnosnik za ovjeravanje tiska obavijest o terećenju i šalje je dužniku. Računovodstveni službenik obavješćuje se o slanju obavijesti o terećenju putem financijskog informacijskog sustava.

5. Osigurava se povrat nepropisno plaćenih iznosa.

Članak 99.

Zatezne kamate

1. Ne dovodeći u pitanje eventualne posebne odredbe koje proizlaze iz primjene posebnih propisa, na svaki iznos potraživanja koji nije bio podmiren u roku iz članka 98. stavka 4. prvog podstavka točke (b) obračunavaju se kamate u skladu sa stavcima 2. i 3. ovog članka.

2. Osim u slučajevima iz stavka 4. ovog članka, kamatna stopa na iznose potraživanja koji nisu plaćeni u roku iz članka 98. stavka 4. prvog podstavka točke (b) jest stopa koju upotrebljava Europska središnja banka za svoje glavne operacije refinanciranja, objavljena u seriji C *Službenog lista Europske unije*, koja se primjenjuje prvog kalendarskog dana mjeseca u kojem iznos dospijeva, uvećana za:

   (a) osam postotnih bodova ako se obveza temelji na ***ugovoru*** o nabavi robe ili ugovoru o ***uslugama*** i***;***

   (b) tri i pol postotna boda u svim ostalim slučajevima.

3. Kamate se obračunavaju od kalendarskog dana koji slijedi nakon roka iz članka 98. stavka 4. prvog podstavka točke (b) do kalendarskog dana kada je dug u cijelosti podmiren.

Nalog za povrat za iznos zateznih kamata izdaje se kada se te kamate stvarno prime.

4. U slučaju novčanih kazni ili drugih sankcija, kamatna stopa na iznose potraživanja koji nisu podmireni unutar roka iz članka 98. stavka 4. prvog podstavka točke (b) jest stopa koju primjenjuje Europska središnja banka za svoje glavne operacije refinanciranja, objavljena u seriji C *Službenog lista Europske unije*, koja je na snazi prvog kalendarskog dana mjeseca u kojemu je donesena odluka o izricanju novčane kazne ili druge sankcije, uvećana za:

(a) jedan i pol postotni bod ako dužnik dostavi financijsko jamstvo koje računovodstveni službenik prihvati umjesto plaćanja;

(b) tri i pol postotna boda u svim ostalim slučajevima.

Ako Sud Europske unije u okviru svoje nadležnosti na temelju članka 261. UFEU-a poveća iznos novčane kazne ili druge sankcije, kamate na iznos povećanja obračunavaju se od datuma presude Suda.

5. U slučajevima u kojima bi ukupna kamatna stopa bila negativna, ona se utvrđuje na nula posto.

ODJELJAK 4.
ODOBRAVANJE POVRATA

Članak 100.
Odobravanje povrata

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje izdavanjem naloga za povrat daje uputu računovodstvenom službeniku da osigura povrat iznosa potraživanja koji je taj odgovorni dužnosnik za ovjeravanje utvrdio („odobravanje povrata”).

2. Institucija ***Unije*** može formalno utvrditi iznos potraživanja od osoba koji nisu države članice putem odluke izvršive u smislu članka 299. UFEU-a.

Ako je to nužno za učinkovitu i pravodobnu zaštitu financijskih interesa Unije, ***druge institucije Unije*** u iznimnim okolnostima mogu od ***Komisije zahtijevati da*** donese takvu izvršivu odluku u ***njihovu*** korist ▌u vezi s potraživanjima povezanima s osobljem ili s članovima ili bivšim članovima institucije Unije***, pod uvjetom da su se te institucije dogovorile s Komisijom oko praktičnih načina primjene ovog članka.***

Smatra se da takve iznimne okolnosti ***postoje*** ako ***nije izgledno da će*** dotična institucija ***Unije*** osigurati ***povrat*** duga dobrovoljnim plaćanjem ili prijebojem kako je predviđeno u članku 101. stavku 1. ove Uredbe te ako nisu ispunjeni ***uvjeti za odricanje od povrata iz članka 101. stavaka 2. i 3.*** U svim se slučajevima u izvršivim odlukama navodi da se iznosi potraživanja knjiže u dio proračuna koji se odnosi na dotičnu instituciju ***Unije***, koja djeluje kao dužnosnik za ovjeravanje. Prihodi se knjiže kao opći prihodi, osim ako ***predstavljaju*** namjenske prihode kako je predviđeno u članku 21. stavku 3.

Institucija ***Unije*** koja traži donošenje izvršive odluke obavješćuje Komisiju o svakom događaju koji će vjerojatno utjecati na povrat te se uključuje u postupak u potporu Komisiji u slučaju žalbe protiv izvršive odluke.

ODJELJAK 5.
POVRAT

Članak 101.
Pravila o povratu

1. Računovodstveni službenik provodi naloge za povrat iznosa potraživanja koje je propisno utvrdio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje. Računovodstveni službenik postupa s dužnom pažnjom kako bi osigurao da Unija primi svoje prihode te osigurava zaštitu pravâ Unije.

Djelomični povrat od strane dužnika kojemu je izdano više naloga za povrat najprije se knjiži u korist najstarijeg potraživanja, osim ako dužnik odredi drukčije. Kod svakog djelomičnog plaćanja najprije se pokriva kamata.

Računovodstveni službenik osigurava povrat iznosa koji pripadaju proračunu njihovim prijebojem ***u skladu s člankom 102.***

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može se odreći povrata cijelog ili dijela utvrđenog iznosa potraživanja samo u sljedećim slučajevima:

(a) ako bi predviđeni trošak povrata bio viši od iznosa čiji povrat treba osigurati te odricanje ne bi naštetilo ugledu Unije;

(b) ako se ne može osigurati povrat iznosa potraživanja zbog starosti potraživanja, zbog kašnjenja s dostavom obavijesti o terećenju u odnosu na rokove utvrđene u članku 98. stavku 2., zbog nesolventnosti dužnika ili zbog bilo kakvog drugog postupka u slučaju nesolventnosti;

(c) ako povrat nije u skladu s načelom proporcionalnosti.

Ako se planira u potpunosti ili djelomično odreći povrata utvrđenog iznosa potraživanja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava da je to odricanje pravilno i da je u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja i proporcionalnosti. Odluka o odricanju od povrata mora biti obrazložena. Dužnosnik za ovjeravanje može delegirati ovlast za donošenje te odluke.

3. U slučaju iz stavka 2. prvog podstavka točke (c) odgovorni dužnosnik za ovjeravanje djeluje u skladu s unaprijed utvrđenim postupcima utvrđenima u njegovoj instituciji ***Unije*** i primjenjuje sljedeće kriterije koji su obvezni i primjenjivi u svim okolnostima:

(a) činjenice, uzimajući u obzir težinu nepravilnosti zbog koje je utvrđen iznos potraživanja (prijevara, ponovljeno kršenje, namjera, pažnja, dobra vjera, očita pogreška);

(b) učinak koji bi odricanje od povrata imalo na funkcioniranje Unije i njezine financijske interese (iznos potraživanja, rizik od uspostavljanja presedana, umanjivanje značenja pravne obvezatnosti).

4. Ovisno o okolnostima slučaja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, ako je to primjereno, mora voditi računa i o sljedećim dodatnim kriterijima:

(a) eventualnom narušavanju tržišnog natjecanja do kojeg bi došlo zbog odricanja od povrata;

(b) gospodarskoj i socijalnoj šteti koja bi nastala ako bi se osigurao povrat duga u cijelosti.

5. Svaka institucija ***Unije*** svake godine šalje Europskom parlamentu i Vijeću izvješća o odricanjima ***koje su odobrena u skladu sa stavcima od 2., 3. i4. ovog članka. Informacije o odricanjima u iznosu manjem od 60 000 EUR prikazuju se kao ukupan iznos.*** U slučaju Komisije to se izvješće prilaže sažetku godišnjih izvješća o radu iz članka 74. stavka 9.

6. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može u cijelosti ili djelomično ukinuti utvrđeni iznos potraživanja. Djelomično ukidanje utvrđenog iznosa potraživanja ne podrazumijeva odricanje od preostalog utvrđenog prava Unije.

   U slučaju pogreške odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u cijelosti ili djelomično poništava utvrđeni iznos potraživanja i navodi odgovarajuće razloge.

   Svaka institucija ***Unije*** u svojim internim pravilima utvrđuje uvjete i postupak za delegiranje ovlasti za ukidanje utvrđenog iznosa potraživanja.

7. Države članice imaju primarnu odgovornost za provođenje kontrola i revizija te za osiguravanje povrata nepropisno potrošenih iznosa, kako je predviđeno sektorskim pravilima. Nepravilnosti koje su države članice same utvrdile i ispravile Komisija izuzima pri provedbi financijskih ispravaka u pogledu tih nepravilnosti.

8. Komisija izvršava financijske ispravke za države članice kako bi iz financiranja Unije isključila rashode nastale kršenjem primjenjivog prava. Komisija svoje financijske ispravke temelji na utvrđivanju nepropisno potrošenih iznosa i financijskim posljedicama za proračun. Ako te iznose nije moguće točno utvrditi, Komisija može primijeniti ekstrapolirane ispravke ili ispravke primjenom paušalne stope u skladu sa sektorskim pravilima.

   Ako odlučuje o iznosu financijskog ispravka, Komisija uzima u obzir narav i težinu povrede primjenjivog prava te financijske posljedice za proračun, uključujući manjkavosti sustavâ upravljanja i kontrole.

   Kriteriji za utvrđivanje financijskih ispravaka i postupak koji treba slijediti mogu se utvrditi u sektorskim pravilima.

9. Metodologija primjene ekstrapoliranih ispravaka ili ispravaka na temelju paušalne stope utvrđuje se u skladu sa sektorskim pravilima kako bi se Komisiji omogućilo da zaštiti financijske interese Unije.

Članak 102.

Povrat prijebojem

1. Ako dužnik ima potraživanja prema Uniji, ili prema izvršnoj agenciji ako ona izvršava proračun, koja su nesporna u smislu članka 98. stavka 3. točke (a), u fiksnom iznosu i dospjela u vezi s iznosom određenim nalogom za plaćanje, računovodstveni službenik po isteku roka iz članka 98. stavka 4. prvog podstavka točke (b) osigurava povrat utvrđenih iznosa potraživanja prijebojem.

   U iznimnim okolnostima, ako je potrebno zaštititi financijske interese Unije i ako računovodstveni službenik opravdano smatra da bi iznos koji se duguje Uniji bio izgubljen, računovodstveni službenik može osigurati povrat prijebojem prije isteka roka iz članka 98. stavka 4. prvog podstavka točke (b).

   Računovodstveni službenik ***može*** ujedno osigurati povrat prijebojem prije isteka roka iz članka 98. stavka 4. prvog podstavka točke (b) ako se s tim složi dužnik.

2. Prije pokretanja postupka za povrat u skladu sa stavkom 1. ovog članka, računovodstveni službenik savjetuje se s odgovornim dužnosnikom za ovjeravanje i obavješćuje dotične dužnike, među ostalim o pravnim sredstvima u skladu s člankom 133.

Ako je dužnik nacionalno tijelo ili neki od njegovih upravnih subjekata, računovodstveni službenik obavješćuje i dotičnu državu članicu o svojoj namjeri osiguravanja povrata prijebojem najmanje 10 radnih dana prije nego što s time započne. Međutim, u dogovoru s državom članicom ili dotičnim upravnim subjektom računovodstveni službenik može pokrenuti postupak povrata prijebojem prije isteka tog roka.

3. Prijeboj iz stavka 1. ima jednak učinak kao plaćanje i oslobađa Uniju iznosa duga te, ako je to primjereno, dospjelih kamata.

Članak 103.

Postupak povrata u slučaju neizvršenja dobrovoljnog plaćanja

1. Ne dovodeći u pitanje članak 102., ako do isteka roka iz članka 98. stavka 4. prvog podstavka točke (b) i nije osiguran povrat cijelog iznosa, računovodstveni službenik obavješćuje odgovornog dužnosnika za ovjeravanje te bez odgađanja pokreće postupak za osiguravanje povrata u okviru zakonskih mogućnosti, uključujući, ako je to primjereno, naplatom bilo kakvog unaprijed dostavljenog jamstva.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 102., ako nije moguće primijeniti metodu osiguravanja povrata iz stavka 1. ovog članka, a dužnik ne plati dug unatoč formalnoj opomeni koju mu je poslao računovodstveni službenik, računovodstveni službenik osigurava povrat izvršenjem odluke koja je ishođena u skladu s člankom 100. stavkom 2. ili u sudskom postupku.

Članak 104.

Produljenje roka za plaćanje

U suradnji s odgovornim dužnosnikom za ovjeravanje računovodstveni službenik može odobriti produljenje roka za plaćanje samo na pisani i propisno obrazloženi zahtjev dužnika i ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) dužnik se obvezuje plaćati kamate po stopi utvrđenoj u članku 99. za cijelo odobreno dodatno razdoblje, počevši od roka utvrđenog u članku 98. stavku 4. prvom podstavku točki (b);

(b) kako bi se zaštitila prava Unije, dužnik dostavlja financijsko jamstvo kojim se pokriva nepodmireni dug po glavnici i kamati, koje prihvaća računovodstveni službenik institucije ***Unije***.

Jamstvo iz prvog stavka točke (b) može se zamijeniti solidarnim jamstvom treće strane koje je odobrio računovodstveni službenik institucije ***Unije***.

U iznimnim okolnostima računovodstveni službenik može se na zahtjev dužnika odreći zahtjeva za dostavljanjem jamstva iz prvog stavka točke (b) ako je dužnik, na temelju procjene računovodstvenog službenika, spreman i sposoban izvršiti plaćanje u dodatnom razdoblju, ali ne može dostaviti takvo jamstvo te se nalazi u ▌ ***financijskim poteškoćama***.

Članak 105.

Zastara

1. Ne dovodeći u pitanje odredbe posebnih propisa te primjenu Odluke ***2014/335/EU, Euratom***, na dodijeljena prava Unije u odnosu na treće strane i na dodijeljena prava trećih strana u odnosu na Uniju, primjenjuje se rok zastare od pet godina.

2. Zastara za dodijeljena prava Unije prema trećim stranama počinje teći od isteka roka iz članka 98. stavka 4. prvog podstavka točke (b).

Zastara za dodijeljena prava trećih strana prema Uniji počinje teći od datuma dospijeća potraživanja treće strane u skladu s odgovarajućom pravnom obvezom.

3. Zastara za dodijeljena prava Unije prema trećim stranama prekida se svakom radnjom institucije ***Unije*** ili države članice koja djeluje na zahtjev institucije ***Unije*** koja je priopćena trećoj strani i čiji je cilj vraćanje duga.

Zastara za dodijeljena prava trećih strana prema Uniji prekida se svakom radnjom o kojoj su Uniju obavijestili njezini vjerovnici ili o kojoj je Unija obaviještena u njihovo ime i čiji je cilj vraćanje duga.

4. Nova zastara u trajanju od pet godina počinje teći sljedećeg dana od dana prekidâ iz stavka 3.

5. Svaki pravni postupak koji se odnosi na ***potraživanje*** iz stavka 2., uključujući postupke pred sudom koji se kasnije proglasi nenadležnim, prekida rok zastare. Nova zastara u trajanju od pet godina ne počinje teći dok nije donesena pravomoćna presuda ili dok se ne postigne izvansudska nagodba između istih stranaka u istom postupku.

6. Ako računovodstveni službenik dužniku odobri produljenje roka za plaćanje u skladu s člankom 104., to se smatra prekidom zastare. Nova zastara u trajanju od pet godina počinje teći sljedećeg dana od dana isteka produljenog roka za plaćanje.

7. Povrat dodijeljenih prava Unije ne osigurava se nakon isteka zastare, kako je predviđeno stavcima od 2. do 6.

Članak 106.

Nacionalni tretman dodijeljenih pravâ Unije

Kada je riječ o postupcima u slučaju nesolventnosti, na dodijeljena prava Unije primjenjuje se isti povlašteni tretman kao i na istovrsna dodijeljena prava javnih tijela u državama članicama u kojima se provodi postupak povrata.

Članak 107.

Novčane kazne, financijske i druge sankcije te pripadajuće kamate koje izriču institucije ***Unije***

1. Primljeni iznosi od novčanih kazni, financijskih i drugih sankcija te sve pripadajuće kamate ili drugi na temelju njih ostvareni prihodi ne ***unose se u proračun*** dok god su odluke kojima se one izriču predmet žalbe pred Sudom Europske unije ili bi mogle biti predmetom takve žalbe.

2. Iznosi iz stavka 1. ***unose se u proračun*** što je prije moguće ▌ nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva. ***U propisno opravdanim iznimnim okolnostima ili ako su sva pravna sredstva iscrpljena nakon 1. rujna tekuće financijske godine, iznosi se mogu unijeti u proračun u sljedećoj financijskoj godini.***

   Iznosi koje u skladu s presudom Suda Europske unije treba vratiti subjektu koji ih je platio ne ***unose se u proračun***.

3. Stavak 1. ne primjenjuje se na odluke o poravnavanju računa ili financijskim ispravcima.

Članak 108.

Osiguravanje povrata novčanih kazni ili drugih sankcija koje izriču institucije ***Unije***

1. Ako se pred Sudom Europske unije pokrene postupak protiv odluke institucije ***Unije*** o izricanju novčane kazne ▌, financijske ili druge ***sankcije*** u skladu s UFEU-om ili Ugovorom o Euratomu i do trenutka kada se iscrpe sva pravna sredstva, dužnik ili privremeno plaća dotične iznose na bankovni račun koji odredi računovodstveni službenik Komisije ili dostavlja financijsko jamstvo koje je prihvatljivo računovodstvenom službeniku Komisije. Jamstvo je neovisno od obveze plaćanja novčane kazne ili druge ***sankcije*** te je naplativo na ▌ zahtjev. Njime je pokriveno potraživanje u vezi s glavnicom i pripadajućim kamatama kako je utvrđeno u članku 99. stavku 4.

2. Komisija osigurava privremeno naplaćene iznose tako što ih ulaže u financijsku imovinu, čime osigurava sigurnost i likvidnost novčanih sredstava, istodobno nastojeći ostvariti pozitivan prinos.

3. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva te ako je ***Sud Europske unije*** potvrdio novčanu kaznu ▌ ***ili drugu sankciju ili ako odluka kojom se izriče takva novčana kazna ili druga sankcija više ne može biti predmetom žalbe pred Sudom Europske Unije***, poduzima se jedna od sljedećih mjera:

(a) privremeno naplaćeni iznosi i ostvareni prinos unose se u proračun u skladu s člankom 107. ***stavkom 2.*** ▌ ***;***

(b) ako je financijsko jamstvo bilo dostavljeno, ono se naplaćuje, a odgovarajući se iznosi unose u proračun.

Ako je Sud Europske unije povećao iznos novčane kazne ili druge ***sankcije***, točke (a) i (b) prvog podstavka ovog stavka primjenjuju se do iznosa utvrđenih prvotnom odlukom institucije ***Unije*** ili, ako je to primjenjivo, do iznosa koji je utvrđen prethodnom presudom Suda Europske unije u istom postupku. Računovodstveni službenik Komisije naplaćuje iznos koji odgovara povećanju i pripadajućim kamatama kako je utvrđeno u članku 99. stavku 4. te koji ***se unosi*** u proračun.

4. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva i ako je novčana kazna ▌, ili druga ***sankcija*** ukinuta ili je ***njezin iznos*** smanjen***,*** poduzima se jedna od sljedećih mjera:

(a) privremeno naplaćeni iznosi ▌ ili***, u slučaju smanjenja,*** njihov ***relevantan*** dio, ***uključujući*** eventualni prinos, vraćaju se dotičnoj trećoj strani;

(b) ako je financijsko jamstvo bilo dostavljeno, ono se u skladu s time oslobađa.

U slučaju iz prvog podstavka točke (a), ako je ukupan prinos na privremeno naplaćeni iznos negativan, nastali gubitak oduzima se od iznosa koji treba vratiti.

Članak 109.

Kompenzacijske kamate

Ne dovodeći u pitanje ***članak*** 99. stavak 2. i ***članak 116. stavak 5.,*** a u slučajevima koji nisu ***novčane kazne i druge sankcije, kako*** je navedeno u ***člancima 107. i 108.,*** kada se iznos treba nadoknaditi zbog presude Suda Europske unije ili ***kao rezultat*** sporazumnog rješavanja spora, primjenjuje se kamatna stopa koju primjenjuje Europska središnja banka za svoje glavne operacije refinanciranja, objavljena u seriji C *Službenog lista Europske unije* prvog kalendarskog dana ***svakog*** mjeseca. ***Kamatna stopa ne smije biti negativna***. ***Kamate teku*** od datuma isplate iznosa ***koji treba nadoknaditi*** do datuma dospijeća naknade ▌.

U slučajevima u kojima bi ukupna kamatna stopa bila negativna, ona se utvrđuje na nula ***posto***.

POGLAVLJE 7.

Rashodi

Članak 110.

Odluke o financiranju

1. Prije preuzimanja proračunske obveze, institucija ***Unije*** ili tijelo kojem je institucija ***Unije*** delegirala ovlasti donose odluku o financiranju. ***Odluke o financiranju jesu godišnje ili višegodišnje.***

Prvi podstavak ovog stavka ne primjenjuje se u slučaju odobrenih sredstava za rad svake institucije ***Unije*** u okviru njezine administrativne neovisnosti koja se mogu izvršiti bez temeljnog akta u skladu s člankom 58. stavkom 2. točkom (e), rashoda za administrativnu potporu i doprinosa tijelima Unije iz članaka 70. i 71. ▌

2. Odluka o financiranju ▌ istodobno čini godišnji ili višegodišnji program rada i donosi se***,*** ***ako je to primjereno,*** što je prije moguće nakon donošenja nacrta proračuna, a u načelu najkasnije 31. ožujka u godini izvršenja. ***Ako se relevantnim temeljnim aktom predviđaju posebni načini za donošenje odluke o financiranju ili programa rada ili oba takva akta, ti načini primjenjuju se na dotični dio odluke o financiranju koji čine program rada, uz poštovanje zahtjevâ iz tog temeljnog akta.*** Dio koji čini program rada objavljuje se na internetskim stranicama dotične institucije ***Unije*** odmah nakon njegova donošenja i prije njegova izvršenja. U odluci o financiranju navodi se ukupan iznos ***koji se odlukom pokriva, kao i*** opis djelovanja koja treba financirati. U njoj se navode:

(a) temeljni akt i proračunska linija;

(b) zadani ciljevi i očekivani rezultati;

(c) načini izvršavanja;

(d) sve dodatne informacije koje su za potrebe programa rada propisane temeljnim aktom.

3. Uz elemente iz stavka 2., u ***odluci o financiranju*** utvrđuje se sljedeće:

(a) za bespovratna sredstva: vrsta podnositeljâ zahtjeva na koje je usmjeren poziv za podnošenje prijedlogâ ili izravna dodjela te ukupna proračunska omotnica koja je namijenjena za bespovratna sredstva;

(b) za nabavu: ukupan proračunski okvir koji je namijenjen za javne nabave;

(c) za doprinose skrbničkim fondovima Unije iz članka 234.: odobrena sredstva namijenjena za skrbnički fond za određenu godinu zajedno s iznosima planiranima tijekom njegova trajanja ***iz proračuna kao i od drugih donatora***;

(d) za nagrade: vrsta sudionika na koje je usmjeren natječaj, ukupan proračunski okvir koji je namijenjen za natječaj i posebno navođenje nagrada jedinične vrijednosti 1 000 000 EUR ili veće;

(e) za financijske instrumente: iznos dodijeljen financijskom instrumentu;

(f) u slučaju neizravnog upravljanja: osoba ili subjekt koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) ili kriteriji koje treba primjenjivati pri odabiru osobe ili subjekta;

(g) za doprinose mehanizmima ili platformama za mješovito financiranje: iznos dodijeljen mehanizmu ili platformi mješovitog financiranja i popis subjekata koji sudjeluju u mehanizmu ili platformi mješovitog financiranja;

(h) za proračunska jamstva: iznos godišnjih rezervacija i, ako je to primjenjivo, iznos proračunskog jamstva koje treba osloboditi.

4. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja može uvrstiti sve dodatne informacije koje smatra primjerenima u odgovarajuću odluku o financiranju koja ujedno čini program rada ili u bilo koji drugi dokument objavljen na internetskim stranicama institucije ***Unije***.

Višegodišnja odluka o financiranju mora biti u skladu s financijskim programiranjem iz članka 41. stavka 2. i u njoj se navodi da provedba odluke ovisi o raspoloživosti proračunskih odobrenih sredstava za dotične financijske godine nakon donošenja proračuna ili kako je predviđeno u sustavu privremenih dvanaestina ▌.

5. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe temeljnog akta, za svaku znatnu promjenu u već donesenoj odluci o financiranju primjenjuje se jednak postupak kao za prvotnu odluku.

Članak 111.

Rashodi

1. Svaka stavka rashoda preuzima se kao obveza, potvrđuje, odobrava i plaća.

Na kraju razdobljâ iz članka 114. ***opoziva se*** neupotrijebljeni saldo proračunskih obveza.

Pri provedbi operacija odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava usklađenost rashoda s Ugovorima, proračunom, ovom Uredbom i drugim aktima ▌donesenima u skladu s Ugovorima te s načelom dobrog financijskog upravljanja.

2. Proračunske i pravne obveze preuzima isti dužnosnik za ovjeravanje, osim u propisno opravdanim slučajevima. Osobito u području pomoći za upravljanje kriznim situacijama i operacija humanitarne pomoći, pravne obveze mogu preuzeti voditelji delegacija Unije, ili njihovi zamjenici u njihovoj odsutnosti, prema uputi odgovornog dužnosnika za ovjeravanje Komisije koji, međutim, ostaje u potpunosti odgovoran za temeljnu transakciju. Osoblje koje Komisija zapošljava u području pomoći za upravljanje kriznim situacijama i operacija humanitarne pomoći može potpisivati pravne obveze povezane s plaćanjima izvršenima iz knjige blagajne vrijednosti do 2 500 EUR.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje preuzima proračunsku obvezu prije nego što preuzme pravnu obvezu prema trećim stranama ili prenese sredstva u skrbnički fond Unije iz članka 234.

Drugi podstavak ovog stavka ne primjenjuje se:

(a) na pravne obveze sklopljene nakon proglašenja krizne situacije u okviru plana kontinuiteta poslovanja, u skladu s postupcima koje su Komisija ili bilo koja druga institucija ***Unije*** donijele u okviru svoje administrativne neovisnosti;

(b) u slučaju operacija humanitarne pomoći, operacija civilne zaštite i pomoći za upravljanje kriznim situacijama, ako je za učinkovitu intervenciju Unije potrebno da Unija odmah sklopi pravnu obvezu s trećim stranama i ako prethodno knjiženje pojedinačne proračunske obveze nije moguće.

U slučajevima iz trećeg podstavka točke (b), proračunske obveze knjiže se bez odgađanja nakon sklapanja pravne obveze s trećim stranama.

3. ▌ Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ***potvrđuje rashode prihvaćanjem terećenja proračuna*** za stavku rashoda, ***nakon provjere*** popratne dokumentacije kojom se potvrđuje pravo vjerovnika u skladu s uvjetima utvrđenima u pravnoj obvezi ako pravna obveza postoji. U tu svrhu odgovorni dužnosnik za ovjeravanje:

(a) provjerava postojanje dodijeljenog prava vjerovnika;

(b) utvrđuje ili provjerava istinitost i iznos potraživanja potvrdom „potvrđeno kao ispravno”;

(c) provjerava uvjete pod kojima plaćanje dospijeva.

Neovisno o ***prvom podstavku***, potvrđivanje rashoda primjenjuje se ▌ i na privremena ili završna izvješća koja nisu povezana sa zahtjevom za plaćanje te je u tom slučaju učinak na računovodstveni sustav ograničen na opće računovodstvo.

4. Odluka o potvrdi izražava se elektronički zaštićenim potpisom ▌ ***u skladu s*** člankom 146. dužnosnika za ovjeravanje, ili drugog stručno osposobljenog člana osoblja, propisno ovlaštenog formalnom odlukom dužnosnika za ovjeravanje, ili se iznimno za dokumente na papiru sastoji od pečata s tim potpisom.

Potvrdom „potvrđeno kao ispravno” dužnosnik za ovjeravanje, ili drugi stručno osposobljeni član osoblja, kojega je propisno ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, potvrđuje:

(a) za predfinanciranje: da su ispunjeni uvjeti iz pravne obveze za plaćanje predfinanciranja;

(b) za međuplaćanja i plaćanja preostalih iznosa u ugovorima: da su usluge iz ugovora pravilno pružene, da je roba pravilno isporučena ili da su radovi pravilno izvršeni;

(c) za međuplaćanja i plaćanja preostalih iznosa u vezi s bespovratnim sredstvima: da je djelovanje ili program rada korisnika u svim aspektima u skladu sa sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava, uključujući, ako je to primjenjivo, da su troškovi koje korisnik prijavi prihvatljivi.

U slučaju iz drugog podstavka točke (c), smatra se da ***procjena troškova nije u skladu s uvjetima prihvatljivosti utvrđenima u članku 186. stavku 3.*** Isto načelo primjenjuje se i za privremena i završna izvješća koja nisu povezana sa zahtjevom za plaćanje.

5. ***Kako bi odobrio*** rashod ▌**,** odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, ***nakon*** što provjeri raspoloživost odobrenih sredstava, ***izdaje nalog za plaćanje kako bi dao uputu*** računovodstvenom službeniku▌ da izvrši plaćanje iznosa rashoda koji je prethodno potvrđen.

Ako se obavljaju periodična plaćanja za pružene usluge, uključujući usluge najma, ili za dostavljenu robu, dužnosnik za ovjeravanje može na temelju svoje analize rizika naložiti primjenu sustava izravnog terećenja iz knjige blagajne. Primjena takvog sustava može se naložiti i ako to izričito odobri računovodstveni službenik, u skladu s člankom 86. stavkom 3.

▌

Članak 112.

Vrste proračunskih obveza

1. Proračunske obveze potpadaju pod jednu od sljedećih kategorija:

(a) individualne: ako su primatelj i iznos rashoda poznati;

(b) ukupne: ako barem jedan od elemenata potrebnih za utvrđivanje pojedinačne obveze još uvijek nije poznat;

(c) okvirne: ako im je svrha pokriti rashode redovnog upravljanja EFJP-a, kako je navedeno u članku 11. stavku 2., i redovne administrativne rashode čiji iznos ili krajnji primatelji plaćanja nisu konačno poznati.

Neovisno o prvom podstavku točki (c), redovni administrativni rashodi koji se odnose na delegacije i predstavništva Unije mogu se pokriti okvirnim proračunskim obvezama čak i kada su iznos i krajnji primatelj plaćanja poznati.

2. Proračunske obveze za djelovanja koja traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na više godina u godišnje obroke samo ako je to određeno temeljnim aktom ili ako su povezane s administrativnim rashodima.

3. Ukupna proračunska obveza preuzima se na temelju odluke o financiranju.

Ukupna proračunska obveza preuzima se najkasnije prije donošenja odluke o primateljima i iznosima i, ako izvršenje dotičnih odobrenih sredstava podrazumijeva donošenje programa rada, najranije nakon donošenja programa rada.

4. Ukupna proračunska obveza izvršava se sklapanjem sporazuma o financiranju, koji predviđa naknadno preuzimanje jedne ili više pravnih obveza, ili preuzimanjem jedne ili više pravnih obveza.

Sporazumi o financiranju u području izravne financijske pomoći trećim zemljama, uključujući proračunske potpore, koji čine pravnu obvezu, mogu biti osnova za plaćanje bez preuzimanja drugih pravnih obveza.

Ako se ukupna ***proračunska*** obveza izvršava sklapanjem sporazuma o financiranju, ne primjenjuje se stavak 3. drugi podstavak.

5. Svaku pojedinačnu pravnu obvezu preuzetu na temelju ukupne proračunske obveze odgovorni dužnosnik za ovjeravanje prije potpisivanja evidentira u središnje proračunske račune i knjiži kao ukupnu proračunsku obvezu.

6. Okvirne proračunske obveze izvršavaju se preuzimanjem jedne pravne obveze ili više njih, na temelju kojih nastaje pravo na naknadna plaćanja. Međutim, u slučajevima koji se odnose na rashode za upravljanje osobljem, rashode za ***članove ili bivše članove institucije Unije*** ili na rashode za komunikaciju koje institucije Unije imaju za obavješćivanje javnosti o događajima Unije, ili u slučajevima iz točke 14.5. Priloga I., one se mogu izvršavati izravno putem plaćanja bez preuzimanja prethodnih pravnih obveza .

Članak 113.

Preuzimanje obveza za odobrena sredstva za EFJP

1. Za svaku financijsku godinu odobrena sredstva EFJP-a uključuju nediferencirana odobrena sredstva ***za rashode koji se odnose na mjere iz članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1306/2013. Rashodi*** povezani s mjerama iz članka 4. stavka 2. i članka 6. te uredbe, uz iznimku mjera koje se financiraju u okviru neoperativne tehničke pomoći i doprinosa izvršnim agencijama, ▌ pokrivaju se diferenciranim odobrenim sredstvima.

2. Odluke Komisije kojima se utvrđuje iznos nadoknada ▌ rashoda ***povezanih s EFJP-om i nastalih na teret država članica*** čine ukupne okvirne proračunske obveze čiji iznos ne smije premašiti iznos ukupnih odobrenih sredstava unesenih u proračun za EFJP.

3. Ukupne okvirne proračunske obveze za EFJP preuzete u određenoj financijskoj godini, za koje, do 1. veljače sljedeće financijske godine, nisu preuzete obveze po konkretnim proračunskim linijama, opozivaju se u odnosu na dotičnu financijsku godinu.

4. Za ostvarene rashode tijelâ navedene u pravilima koja se odnose na EFJP obveze se preuzimaju po poglavlju, članku i stavci u roku od dva mjeseca od primitka izvještaja koje su dostavile države članice. Takve ▌ obveze mogu se preuzeti nakon isteka roka od dva mjeseca ako je potrebno primijeniti postupak za prijenos odobrenih sredstava koja se odnose na relevantne proračunske linije. Uz iznimku slučaja kada države članice još nisu izvršile plaćanje ili ako postoji sumnja u prihvatljivost, iznosi se obračunavaju kao plaćanja u istom dvomjesečnom razdoblju.

Obveze iz prvog podstavka ovog stavka odbijaju se od ukupne okvirne proračunske obveze ***iz*** stavka 1.

5. Stavci 2. i 3. primjenjuju se uz uvjet ispitivanja i prihvaćanja računovodstvene dokumentacije.

Članak 114.

Rokovi za obveze

1. Ne dovodeći u pitanje članak 111. stavak 2. i članak 264. stavak 3., pravne obveze koje se odnose na pojedinačne ili okvirne proračunske obveze preuzimaju se do 31. prosinca godine n, ***pri čemu je godina n ona godina u kojoj je proračunska obveza preuzeta.***

2. Ukupne proračunske obveze pokrivaju ukupne troškove odgovarajućih pravnih obveza preuzetih do 31. prosinca godine n+1.

Ako se na temelju ukupne proračunske obveze dodjeljuje nagrada iz glave IX., pravna obveza iz članka 207. stavka 4. preuzima se do 31. prosinca godine n+3.

U okviru vanjskih djelovanja, ako se na temelju ukupne proračunske obveze sklapa sporazum o financiranju s trećom zemljom, sporazum o financiranju sklapa se do 31. prosinca godine n+1 ▌. U tom slučaju ukupna proračunska obveza pokriva ***ukupne*** troškove pravnih obveza za provedbu sporazuma o financiranju koje su preuzete ***unutar razdoblja od tri godine od datuma sklapanja sporazuma o financiranju.***

Međutim, u sljedećim slučajevima ukupna proračunska obveza pokriva ukupne troškove pravnih obveza preuzetih do kraja razdoblja provedbe sporazuma o financiranju***:***

(a) djelovanja s više donatora;

(b) operacije mješovitog financiranja;

(c) pravne obveze u vezi s revizijom i evaluacijom;

(d) u sljedeće iznimne okolnosti:

i. promjene pravnih obveza koje su već preuzete;

ii. pravne obveze koje treba preuzeti nakon prijevremenog prestanka postojeće pravne obveze;

iii. promjene koje se odnose na provedbeni subjekt.

3. Stavak 2. treći i četvrti podstavak ne primjenjuju se na sljedeće višegodišnje programe koji se provode podjelom obveza:

(a) Instrument pretpristupne pomoći uspostavljen Uredbom (EU) br. 231/2014 Europskog parlamenta i Vijeća[44];

(b) Europski instrument za susjedstvo uspostavljen Uredbom (EU) br. 232/2014 Europskog parlamenta i Vijeća [45].

U slučajevima iz prvog podstavka Komisija automatski opoziva odobrena sredstva u skladu sa sektorskim pravilima.

4. Preuzete pojedinačne i okvirne proračunske obveze za djelovanja koja traju dulje od jedne financijske godine imaju, izuzev slučaja rashoda za osoblje, utvrđen konačan rok za izvršenje, u skladu s uvjetima iz pravnih obveza na koje se odnose, i uzimajući u obzir načelo dobrog financijskog upravljanja.

---

44 Uredba (EU) br. 231/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o uspostavi Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II) (SL L 77, 15.3.2014., str. 11.).

45 Uredba (EU) br. 232/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o uspostavi Europskog instrumenta za susjedstvo (SL L 77, 15.3.2014., str. 27.).

5. Svaki dio proračunskih obveza koji nije izvršen putem plaćanja šest mjeseci nakon roka za izvršenje opoziva se ▌.

6. Iznos proračunske obveze za koju u roku od dvije godine od preuzimanja pravne obveze nisu izvršena plaćanja u smislu članka 115. opoziva se, osim ako se taj iznos odnosi na spor u tijeku pred sudom ili arbitražnim tijelom, ako je pravna obveza u obliku sporazuma o financiranju s trećom zemljom ili ako postoje posebne odredbe utvrđene u sektorskim pravilima.

Članak 115.

Vrste plaćanja

1. Plaćanje rashoda obavlja računovodstveni službenik u okviru raspoloživih sredstava.

2. Plaćanje ***se obavlja na osnovi predočenog dokaza da je relevantno djelovanje u skladu s ugovorom, sporazumom ili temeljnim aktom te*** obuhvaća jednu ili više sljedećih operacija:

(a) plaćanje cjelokupnog dospjelog iznosa;

(b) plaćanje dospjelog iznosa na bilo koji od sljedećih načina:

i. predfinanciranje kojim se osiguravaju likvidna sredstva, koje se može podijeliti na više plaćanja u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja***; iznos takvog predfinanciranja*** plaća se na temelju ugovora, sporazuma ili temeljnog akta ili na temelju popratne dokumentacije s pomoću koje se može provjeriti usklađenost s uvjetima dotičnog ugovora ili sporazuma;

ii. jedno ili više međuplaćanja za djelomično izvršenje djelovanja ili djelomično izvršenje ugovora ili sporazuma, kojim se može u cijelosti ili djelomično poravnati predfinanciranje ne dovodeći u pitanje temeljni akt;

iii. jedno plaćanje preostalih dospjelih iznosa ako su djelovanje u cijelosti izvršeno ili su ugovor ili sporazum u cijelosti izvršeni;

(c) plaćanje rezervacije u zajednički fond za rezervacije uspostavljen na temelju članka 212.

Plaćanjem preostalog iznosa poravnavaju se svi prethodni rashodi. Za povrat neupotrebljenih iznosa izdaje se nalog za povrat.

3. U proračunskom računovodstvu pri svakom plaćanju pravi se razlika među različitim vrstama plaćanja iz stavka 2.

4. Računovodstvena pravila iz članka 80. uključuju pravila o poravnanju predfinanciranja u poslovnim knjigama i o priznavanju prihvatljivosti troškova.

5. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje redovito, a najkasnije na kraju projekta, poravnava plaćanja predfinanciranja u skladu s gospodarskom naravi projekta. Poravnanje se provodi na temelju informacija o nastalim troškovima ili potvrde ispunjenja uvjeta za plaćanje u skladu s člankom 125., na temelju potvrde dužnosnika za ovjeravanje u skladu s člankom 111. stavkom 3.

   Za sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava, ugovore ili sporazume o doprinosu vrijednosti veće od 5 000 000 EUR dužnosnik za ovjeravanje na kraju svake godine pribavlja barem informacije potrebne za izračunavanje razumne procjene ***tih*** troškova. ***Te se informacije ne*** smiju upotrebljavati se za poravnanje predfinanciranja, ***ali*** ih dužnosnik za ovjeravanje i računovodstveni službenik ***mogu upotrebljavati*** kako bi se udovoljilo članku 82. stavku 2.

   Za potrebe drugog podstavka u preuzete pravne obveze uključuju se odgovarajuće odredbe.

Članak 116.

Rokovi plaćanja

1. Plaćanja se izvršavaju u roku od:

(a) 90 kalendarskih dana za sporazume o doprinosu, ugovore i sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava koji uključuju tehničke usluge ili djelovanja čija je evaluacija posebno složena i čije plaćanje ovisi o odobrenju izvješća ili potvrde;

(b) 60 kalendarskih dana za sve ostale sporazume o doprinosu, ugovore i sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava čije plaćanje ovisi o odobrenju izvješća ili potvrde;

(c) 30 kalendarskih dana za sve ostale sporazume o doprinosu, ugovore i sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava.

2. Rok za izvršenje plaćanja uključuje potvrđivanje, odobravanje i plaćanje rashoda.

Počinje teći od datuma na koji je primljen zahtjev za plaćanje.

3. Zahtjev za plaćanje evidentira ovlaštena služba odgovornog dužnosnika za ovjeravanje što je prije moguće, a smatra se da je zaprimljen na datum kada je evidentiran.

Smatra se da je datum plaćanja datum na koji se tereti račun institucije ***Unije***.

Zahtjev za plaćanje uključuje sljedeće bitne elemente:

(a) identifikaciju vjerovnika;

(b) iznos;

(c) valutu;

(d) datum.

Ako nedostaje samo jedan bitan element zahtjev za plaćanje se odbija.

Vjerovnik se obavješćuje u pisanom obliku o odbijanju i razlozima za odbijanje što je prije moguće, a u svakom slučaju u roku od 30 kalendarskih dana od datuma kada je primljen zahtjev za plaćanje.

4. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može suspendirati rok za plaćanje ako:

(a) iznos zahtjeva za plaćanje nije dospio; ili

(b) nije dostavljena odgovarajuća popratna dokumentacija.

Ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje primi na znanje informacije koje dovode u pitanje prihvatljivost rashoda iz zahtjeva za plaćanje, on može suspendirati rok za plaćanje kako bi se provjerilo, uključujući provjere na licu mjesta, da je rashod prihvatljiv. Preostali rok za plaćanje počinje teći od dana primitka traženih informacija ili revidiranih dokumenata odnosno nakon što se obavi potrebna dodatna provjera, uključujući provjeru na licu mjesta.

Dotične vjerovnike obavješćuje se u pisanom obliku o razlozima suspenzije.

5. Osim u slučaju država članica, EIB-a i EIF-a, vjerovnik po isteku rokova iz stavka 1. ima pravo na kamate u skladu sa sljedećim uvjetima:

(a) primjenjuju se kamatne stope iz članka 99. stavka 2.;

(b) kamate se plaćaju za razdoblje koje protekne od sljedećeg kalendarskog dana od dana isteka roka za plaćanje utvrđenog u stavku 1. do dana plaćanja.

Međutim, ako kamate obračunane u skladu s prvim podstavkom iznose 200 EUR ili manje, one se isplaćuju vjerovniku samo na zahtjev podnesen u roku od dva mjeseca od primitka zakašnjelog plaćanja.

6. Svaka institucija ***Unije*** podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o poštovanju i suspenziji rokova utvrđenih u stavcima od 1. do 4. ovog članka. Izvješće Komisije prilaže se sažetku godišnjih izvješća o radu iz članka 74. stavka 9.

POGLAVLJE 8.
Unutarnji revizor

Članak 117.
Imenovanje unutarnjeg revizora

1. Svaka institucija ***Unije*** uspostavlja funkciju unutarnje revizije koja se obavlja u skladu s relevantnim međunarodnim standardima. Unutarnji revizor kojeg je imenovala dotična institucija ***Unije*** odgovara toj instituciji za potvrđivanje pravilnog funkcioniranja sustavâ i postupaka izvršenja proračuna. Unutarnji revizor ne smije biti dužnosnik za ovjeravanje ni računovodstveni službenik.

2. Za potrebe unutarnje revizije ESVD-a, unutarnji revizor Komisije ima ovlasti provjere u odnosu na voditelje delegacija Unije, koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi ***daljnjeg delegiranja*** u skladu s člankom 60. stavkom 2., u vezi s financijskim upravljanjem koje im je dodijeljeno na temelju ***daljnjeg delegiranja ovlasti***.

   Unutarnji revizor Komisije djeluje i kao unutarnji revizor ESVD-a u vezi s izvršenjem dijela proračuna koji se odnosi na ESVD.

3. Svaka institucija ***Unije*** imenuje svojeg unutarnjeg revizora u skladu s aranžmanima koje prilagođava svojim posebnim obilježjima i zahtjevima. Svaka institucija ***Unije*** obavješćuje Europski parlament i Vijeće o imenovanju svojeg unutarnjeg revizora.

4. Svaka institucija ***Unije*** u skladu sa svojim posebnim obilježjima i zahtjevima određuje opseg zadaća svojeg unutarnjeg revizora i detaljno utvrđuje ciljeve i postupke za izvršenje funkcije unutarnje revizije, uz dužno poštovanje međunarodnih standarda za unutarnje revizije.

5. Svaka institucija ***Unije*** može, na temelju svojih posebnih kompetencija, za unutarnjeg revizora imenovati dužnosnika ili drugog službenika na kojeg se primjenjuje Pravilnik o osoblju i koji je državljanin države članice.

6. Ako dvije ili više institucija ***Unije*** imenuju istog unutarnjeg revizora, one poduzimaju potrebne mjere kako bi se unutarnjeg revizora moglo pozvati na odgovornost za njegova djelovanja kako je utvrđeno u članku 121.

7. Svaka institucija ***Unije*** obavješćuje Europski parlament i Vijeće kada njezin unutarnji revizor prestane obavljati svoje dužnosti.

Članak 118.

Ovlasti i dužnosti unutarnjeg revizora

1. Unutarnji revizor savjetuje svoju instituciju ***Unije*** o prevladavanju rizika, izdavanjem neovisnih mišljenja o kvaliteti sustava upravljanja i kontrole te izdavanjem preporuka za poboljšanje uvjeta za provedbu operacija i promicanje dobrog financijskog upravljanja.

Unutarnji revizor odgovoran je posebice za:

(a) procjenu prikladnosti i djelotvornosti sustavâ unutarnjeg upravljanja te za uspješnost službi u provedbi politika, programâ i djelovanjâ, upozoravanjem na rizike koji su s njima povezani;

(b) procjenu učinkovitosti i djelotvornosti sustava unutarnje kontrole i revizije koji se primjenjuju na svaku operaciju izvršenja proračuna.

2. Unutarnji revizor obavlja svoje dužnosti u vezi sa svim aktivnostima i službama dotične institucije ***Unije***. Unutarnji revizor mora imati potpun i neograničen pristup svim informacijama potrebnima za izvršenje njegovih dužnosti, prema potrebi i na licu mjesta, uključujući u državama članicama i u trećim zemljama.

Unutarnji revizor dužan je uzeti u obzir godišnje izvješće dužnosnikâ za ovjeravanje i sve druge utvrđene informacije.

3. Unutarnji revizor izvješćuje dotičnu instituciju ***Unije*** o svojim nalazima i preporukama. Dotična institucija ***Unije*** osigurava poduzimanje mjera na temelju preporuka koje proizlaze iz revizija. ▌

Svaka institucija ***Unije*** razmatra jesu li preporuke dane u izvješćima unutarnjeg revizora prikladne za razmjenu najboljih praksi s drugim institucijama ***Unije***.

4. Unutarnji revizor podnosi dotičnoj instituciji ***Unije*** godišnje izvješće o unutarnjoj reviziji u kojem se navodi broj i vrsta provedenih unutarnjih revizija, glavne izdane preporuke i djelovanja poduzeta na temelju tih preporuka.

   U tom se godišnjem izvješću o unutarnjoj reviziji navode svi sistemski problemi koje je utvrdilo povjerenstvo uspostavljeno na temelju članka 143., ako izdaje mišljenje iz članka 93.

5. Unutarnji revizor se prilikom sastavljanja izvješća posebno usredotočuje na opće poštovanje ***načela*** dobrog financijskog upravljanja i ***uspješnosti te*** osigurava poduzimanje odgovarajućih mjera s ciljem kontinuiranog poboljšavanja i osnaživanja ***njihove*** primjene.

6. Komisija svake godine u okviru postupka davanja razrješnice i u skladu s člankom 319. UFEU-a na zahtjev prosljeđuje svoje godišnje izvješće o unutarnjoj reviziji uz dužno poštovanje zahtjevâ u pogledu povjerljivosti.

7. Svaka institucija ***Unije*** daje kontaktne podatke svojeg unutarnjeg revizora svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja sudjeluje u operacijama rashoda kako bi mu se ta osoba mogla obratiti na povjerljiv način.

8. Svaka institucija ***Unije*** svake godine sastavlja izvješće sa sažetkom u kojem su navedeni broj i vrsta provedenih unutarnjih revizija, ***sažetak*** izdanih preporuka i mjera poduzetih na temelju tih preporuka i prosljeđuje ga Europskom parlamentu i Vijeću, kako je propisano u članku 247.

9. Izvješća i nalazi unutarnjeg revizora, kao i izvješće dotične institucije ***Unije***, dostupni su javnosti tek nakon što unutarnji revizor potvrdi mjere poduzete za njihovu provedbu.

10. Svaka institucija ***Unije*** svojem unutarnjem revizoru osigurava potrebne resurse kako bi mogao pravilno obavljati funkciju unutarnje revizije i dokument koji sadržava detaljan opis zadaća, prava i obveza unutarnjeg revizora.

Članak 119.

Program rada unutarnjeg revizora

1. Unutarnji revizor donosi program rada te ga podnosi dotičnoj instituciji ***Unije***.

2. Svaka institucija ***Unije*** može od svojeg unutarnjeg revizora zatražiti provođenje revizija koje nisu uključene u program rada iz stavka 1.

Članak 120.

Neovisnost unutarnjeg revizora

1. Unutarnji revizor potpuno je neovisan u izvršenju svojih revizorskih zadaća. Dotična institucija ***Unije*** utvrđuje posebna pravila koja se primjenjuju na unutarnjeg revizora i kojima se jamči potpuna neovisnost unutarnjeg revizora u obavljanju njegovih dužnosti i utvrđuje njegova odgovornost.

2. Unutarnjem revizoru ne smiju se davati nikakve upute niti ga se smije na bilo koji način ograničavati u obavljanju dužnosti koje su mu na temelju njegova imenovanja dodijeljene u skladu s ovom Uredbom.

3. Ako je unutarnji revizor član osoblja, on mora potpuno neovisno obavljati svoje isključive revizorske funkcije i preuzimati odgovornost kako je utvrđeno u Pravilniku o osoblju ▌.

Članak 121.

Odgovornost unutarnjeg revizora

Svojeg unutarnjeg revizora, koji je član osoblja, na odgovornost za njegove radnje može pozvati samo institucija ***Unije***, postupajući u skladu s ovim člankom.

Svaka institucija ***Unije*** donosi obrazloženu odluku o otvaranju istrage. Ta se odluka priopćava zainteresiranoj strani. Dotična institucija ***Unije*** može, pod svojom izravnom odgovornošću, zadužiti za istragu jednog ili više dužnosnika istog ili višeg razreda od dotičnog člana osoblja. Tijekom istrage saslušava se zainteresirana strana.

Izvješće o istrazi priopćava se zainteresiranoj strani, koju zatim saslušava dotična institucija ***Unije*** o predmetu tog izvješća.

Na temelju izvješća i saslušanja, dotična institucija ***Unije*** donosi obrazloženu odluku kojom se okončava postupak ili obrazloženu odluku u skladu s člancima 22. i 86. Pravilnika o osoblju te Prilogom IX. tom pravilniku. Odluke kojima se izriču stegovne mjere ili financijske sankcije dostavljaju se zainteresiranoj strani i, u svrhe informiranja, priopćavaju drugim institucijama ***Unije*** i Revizorskom sudu.

U vezi s takvim odlukama zainteresirana strana može, u skladu s Pravilnikom o osoblju, pokrenuti postupak pred Sudom Europske unije.

Članak 122.

Postupak pred Sudom Europske unije

Ne dovodeći u pitanje sredstva dopuštena Pravilnikom o osoblju, unutarnji revizor može pokrenuti postupak izravno pred Sudom Europske unije u vezi s bilo kojom radnjom koja se odnosi na obavljanje njegovih dužnosti unutarnjeg revizora. On takav postupak mora pokrenuti u roku od tri mjeseca koji počinje teći od kalendarskog dana njegova saznanja o dotičnoj radnji.

Istrage i saslušanja u takvom postupku provode se u skladu s člankom 91. stavkom 5. Pravilnika o osoblju.

Članak 123.

Odbori za praćenje tijeka unutarnje revizije

1. Svaka institucija Unije uspostavlja odbor za praćenje tijeka unutarnje revizije zadužen za osiguravanje neovisnosti unutarnjeg revizora, praćenje kvalitete unutarnjih revizija i propisno uzimanje u obzir i primjenu u njezinim službama preporuka danih u okviru unutarnje i vanjske revizije.

2. Svaka institucija Unije odlučuje o sastavu odbora za praćenje tijeka unutarnje revizije pri čemu se uzima u obzir njezina organizacijska samostalnost i važnost savjeta neovisnih stručnjaka.

GLAVA V.

ZAJEDNIČKA PRAVILA

POGLAVLJE 1.

Pravila koja se primjenjuju na izravno, neizravno i podijeljeno ***upravljanje***

Članak 124.

Područje primjene

Uz iznimku članka 138., upućivanja na pravne obveze iz ove glave tumače se kao upućivanja na pravne obveze, okvirne ugovore i okvirne sporazume o financijskom partnerstvu.

Članak 125.

Oblici doprinosa Unije

1. Doprinosi Unije ***u okviru*** izravnog, podijeljenog i neizravnog ***upravljanja*** doprinose postizanju utvrđenih ciljeva i rezultata politika Unije i mogu imati bilo koji od sljedećih oblika:

(a) financiranje koje nije povezano s troškovima relevantnih operacija, a temelji se na:

i. ispunjavanju uvjeta utvrđenih u sektorskim pravilima ili odlukama Komisije; ili

ii. postizanju rezultata, koji se mjere s obzirom na prethodno zadane ključne etape ili na temelju pokazatelja uspješnosti;

(b) naknade za stvarno nastale prihvatljive troškove;

(c) jedinični troškovi, koji obuhvaćaju sve ili određene posebne kategorije prihvatljivih troškova koje su unaprijed jasno utvrđene upućivanjem na iznos po jedinici;

(d) jednokratni iznosi, koji općenito obuhvaćaju sve ili određene posebne kategorije prihvatljivih troškova koje su unaprijed jasno utvrđene;

(e) financiranje uz primjenu paušalne stope, koje obuhvaća posebne kategorije prihvatljivih troškova koje su unaprijed jasno utvrđene primjenom postotka;

▌

(f) kombinacija oblika iz točaka od (a) do (e).

Doprinosi Unije iz prvog podstavka točke (a) ovog stavka utvrđuju se, ***u okviru izravnog i neizravnog upravljanja,*** u skladu s člankom 181., sektorskim pravilima ili odlukom Komisije, ***a u okviru podijeljenog upravljanja, u skladu sa sektorskim pravilima.*** Doprinosi Unije iz prvog podstavka točaka(c), (d) i (e) ovog stavka utvrđuju se, ***u okviru izravnog i neizravnog upravljanja,*** u skladu s člankom 181. ili sektorskim pravilima, ***a u okviru podijeljenog upravljanja u skladu sa sektorskim pravilima.***

2. Pri određivanju prikladnog oblika doprinosa, u najvećoj se mogućoj mjeri uzimaju u obzir interesi potencijalnih primatelja i računovodstvene metode.

3. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u godišnjem izvješću o radu iz članka 74. stavka 9. izvješćuje o financiranju koje nije povezano s troškovima na temelju ovoga članka stavka 1. prvog podstavka točaka (a) i (f).

Članak 126.

Međusobno oslanjanje na ocjene

Komisija se može u potpunosti ili djelomično oslanjati na ocjene koje je provela sama ili koje su proveli drugi subjekti, uključujući donatore, ako su takve ocjene provedene u pogledu usklađenosti s jednakovrijednim uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi za primjenjivi način izvršenja. U tu svrhu, Komisija promiče priznavanje međunarodno prihvaćenih standarda ili međunarodnih najboljih praksi.

Članak 127.

Međusobno oslanjanje na revizije

Ne dovodeći u pitanje postojeće mogućnosti za provođenje dodatnih revizija, ako je neovisni revizor proveo reviziju financijskih izvještaja i izvješća u kojima je opisana uporaba doprinosa Unije i koja se temelji na međunarodno prihvaćenim ***revizijskim*** standardima kojima se osigurava razumno jamstvo, ta je revizija osnova za opće jamstvo, kako je ***detaljnije*** navedeno, ako je to primjereno, u sektorskim pravilima***, pod uvjetom da postoje dostatni dokazi o neovisnosti i stručnosti revizora. U tu se svrhu izvješće neovisnog revizora i s njime povezana revizijska dokumentacija na zahtjev stavljaju na raspolaganje Europskom parlamentu, Komisiji, Revizorskom sudu i revizijskim tijelima država članica.***

Članak 128.

Uporaba već dostupnih informacija

Kako bi se izbjegla situacija u kojoj se od osoba i subjekata koji primaju sredstva Unije više puta traže iste informacije, informacije koje su već dostupne institucijama Unije, upravljačkim tijelima ili drugim tijelima i subjektima koji izvršavaju proračun upotrebljavaju se u što većoj mogućoj mjeri.

Članak 129.

Suradnja s ciljem zaštite financijskih interesa Unije

1. Svaka osoba ili subjekt koji prima sredstva Unije u postupnosti mora surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije te, kao uvjet za dobivanje sredstava, ***dodjeljuje*** potrebna prava i potrebni pristup odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, EPPO-u u pogledu onih ***država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, OLAF-u, Revizorskom sudu*** ▌ te, ako je to primjereno, odgovarajućim nacionalnim tijelima, za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. U slučaju OLAF-a ***takva prava*** uključuju pravo provođenja istraga, uključujući provjere i inspekcije na licu mjesta, ***u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[46].***

2. Svaka osoba ili subjekt koji primaju sredstva Unije u okviru izravnog i neizravnog ***upravljanja*** u pisanom obliku izjavljuju da su suglasni dodijeliti potrebna prava iz stavka ***1. i osiguravaju da*** svaka treća strana koja je uključena u izvršenje sredstava Unije ***dodijeli*** jednakovrijedna prava.

▌

---

46 Uredba (EU, EURATOM) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (***SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).***

POGLAVLJE 2.

Pravila koja se primjenjuju na izravno i neizravno ***upravljanje***

ODJELJAK 1.

PRAVILA O POSTUPCIMA I ***UPRAVLJANJU***

Članak 130.

Okvirni sporazumi o financijskom partnerstvu

1. Komisija može sklopiti okvirne sporazume o financijskom partnerstvu za dugoročnu suradnju s osobama i subjektima koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) ili s korisnicima. Ne dovodeći u pitanje stavak 4. točku (c) ovog članka, okvirni sporazumi o financijskom partnerstvu preispituju se najmanje jednom tijekom trajanja svakog višegodišnjeg financijskog okvira. U okviru tih sporazuma mogu se potpisivati sporazumi o doprinosu ili sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava.

2. ***Svrha okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu jest olakšati ostvarenje ciljeva politike Unije stabiliziranjem ugovornih uvjeta suradnje.*** Okvirnim sporazumom o financijskom partnerstvu utvrđuju se oblici financijske suradnje ***i obuhvaća obveza da se, u posebnim sporazumima potpisanim u okviru okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu, utvrde mehanizmi praćenja ostvarenja posebnih ciljeva***. U tim sporazumima***, na temelju rezultata ex-ante procjene, navodi se*** i može li se Komisija osloniti na sustave i postupke osoba ili subjekata koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s člankom 61. stavkom 1.prvim podstavkom točkom (c) ili korisnika, uključujući postupke revizije.

3. S ciljem ***optimiziranja*** troškova i koristi revizija i lakše koordinacije, sporazumi o reviziji ili provjeri mogu se sklapati s osobama ili subjektima koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) ili s korisnicima. ***Takvim sporazumima ne dovode se u pitanje članci 127. i 129.***

4. U slučaju da se okvirni sporazumi o financijskom partnerstvu provode s pomoću posebnih bespovratnih sredstava:

   (a) u okvirnom sporazumu o financijskom partnerstvu, uz stavak 2., navode se:

      i. narav predviđenih djelovanja ili programâ rada;

      ii. postupak dodjele posebnih bespovratnih sredstava u skladu s načelima i postupovnim pravilima iz glave VIII.;

   (b) okvirni sporazum o financijskom partnerstvu i sporazum o dodjeli posebnih bespovratnih sredstava, uzimajući ih ***kao cjelinu,*** ▌ moraju ispunjavati zahtjeve iz članka 201.;

   (c) okvirno financijsko partnerstvo ne smije trajati duže od četiri godine osim u valjano opravdanim slučajevima***, što se jasno naznačuje u godišnjem izvješću o radu iz članka 74. stavka 9.***;

(d) okvirni sporazum o financijskom partnerstvu provodi se u skladu s načelima transparentnosti i jednakog postupanja prema podnositeljima zahtjeva;

(e) u pogledu programiranja, *ex ante* objave i dodjele okvirni sporazum o financijskom partnerstvu tretira se kao bespovratna sredstva;

(f) posebna bespovratna sredstva koja se temelje na okvirnom financijskom partnerstvu podliježu postupcima *ex post* objave utvrđenima u ▌ članku ***38.***

5. U okvirnom sporazumu o financijskom partnerstvu koji se provodi s pomoću posebnih bespovratnih sredstava može se predvidjeti oslanjanje na sustave i postupke korisnika u skladu sa stavkom 2. ovog članka, ako su ti sustavi i postupci procijenjeni u skladu s člankom 154. stavcima 2., 3. i 4. U takvom se slučaju ne primjenjuje članak 196. stavak 1. točka (d). Ako ***je Komisija*** pozitivno procijenila korisnikove postupke za osiguravanje financiranja trećim stranama iz članka 154. stavka 4. prvog podstavka točke (d), ne primjenjuju se članci 204. i 205.

6. U slučaju okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu koji se provodi s pomoću posebnih bespovratnih sredstava, prije potpisivanja okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu provodi se provjera financijske i operativne sposobnosti iz članka 198. Komisija se može osloniti na jednakovrijednu provjeru financijske i operativne sposobnosti koju su proveli drugi donatori.

7. U slučaju okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu koji se provodi s pomoću sporazumâ o doprinosu, odredbe okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu i sporazuma o doprinosu, uzimajući ih ***kao cjelinu,*** ▌ moraju ispunjavati zahtjeve iz članka 129. i članka 155. stavka 6.

▌

Članak 131.

Suspenzija, prekid i smanjenje

1. Ako se u postupku dodjele utvrde nepravilnosti ili prijevara, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje suspendira postupak te može poduzeti sve potrebne mjere, uključujući poništenje postupka. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odmah obavješćuje OLAF o slučajevima u kojima se sumnja na prijevaru.

2. Ako se nakon dodjele utvrdi da je u postupku dodjele bilo nepravilnosti ili da je počinjena prijevara, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može:

   (a) odbiti preuzeti pravnu obvezu ili poništiti dodjelu nagrade;

   (b) suspendirati plaćanja;

   (c) suspendirati izvršenje pravne obveze;

   (d) ako je to primjereno, raskinuti pravnu obvezu u cijelosti ili u odnosu na jednog ***ili više primatelja***.

3. Nadalje, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može suspendirati plaćanja ili izvršenje pravne obveze u sljedećim slučajevima:

(a) ako se utvrdi da je u postupku izvršenja pravne obveze bilo nepravilnosti, ako je počinjena prijevara ili su prekršene obveze;

(b) ako je potrebno provjeriti je li doista došlo do navodnih nepravilnosti, prijevare ili kršenja obveza;

(c) ako je zbog nepravilnosti, prijevare ili kršenja obveza dovedena u pitanje pouzdanost ili djelotvornost sustava unutarnje kontrole osobe ili subjekta koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) ili zakonitost i pravilnost temeljnih transakcija.

Ako se postojanje navodnih nepravilnosti, prijevare ili kršenja obveza iz prvog podstavka točke (b) ne potvrdi, izvršenje plaćanja nastavlja se što je prije moguće.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može raskinuti pravnu obvezu u cijelosti ili u odnosu na jednog ***ili više primatelja*** u slučajevima iz prvog podstavka točaka (a) i (c).

4. Uz poduzimanje mjera iz ***stavaka*** 2. ili 3. odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može smanjiti iznos bespovratnih sredstava, nagrade, doprinosa iz sporazuma o doprinosu ili cijene koja se treba platiti prema ugovoru razmjerno težini nepravilnosti, prijevara ili kršenja obveza, uključujući slučajeve u kojima dotične aktivnosti nisu provedene ili su provedene loše, djelomično ili sa zakašnjenjem.

   U slučaju financiranja iz članka 125. stavka 1. prvog podstavka točke (a) odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može razmjerno smanjiti iznos doprinosa ako su rezultati bili loši, ako su ostvareni samo djelomično ili sa zakašnjenjem ili ako uvjeti nisu ispunjeni.

5. Stavak 2. točke (b), (c) i (d) i stavak 3. ne primjenjuju se na podnositelje zahtjeva u natječajima za nagrade.

Članak 132.

Vođenje evidencije

1. Primatelji čuvaju evidenciju i popratnu dokumentaciju, uključujući evidenciju statističkih i drugih podataka koji se odnose na financiranje, kao i evidenciju i dokumente u elektroničkom obliku, pet godina nakon isplate preostalog iznosa ili, u izostanku takve isplate, transakcije. Za iznos financiranja od najviše **60 000** EUR taj je rok tri godine.

2. Evidencija i dokumenti koji se odnose na revizije, žalbe, sudske sporove ili potraživanja u vezi s pravnim obvezama ili koji se odnose na istrage OLAF-a čuvaju se do zaključenja takvih revizija, žalbi, sudskih sporova, ***potraživanja*** ili istraga. ***U pogledu evidencija i dokumenata koji se odnose na istrage OLAF-a, obveza čuvanja počinje se primjenjivati čim se primatelja obavijesti o tim istragama.***

3. Evidencija i dokumenti čuvaju se ili kao izvornici ili kao ovjerene preslike izvornika, ili na općeprihvaćenim nosačima podataka na kojima se čuvaju elektroničke verzije izvornih dokumenata ili dokumenti koji postoje samo u elektroničkom obliku. ***U slučaju postojanja elektroničkih verzija*** izvornici se ne zahtijevaju ako ti dokumenti ispunjavaju primjenjive pravne zahtjeve da bi ih se moglo smatrati istovjetnima izvorniku i da bi ih se moglo pouzdano upotrebljavati za potrebe revizije.

Članak 133.

Kontradiktorni postupak i pravna sredstva

1. Prije donošenja bilo kakve mjere koja negativno utječe na prava sudionika ili primatelja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava da je sudionik ili primatelj dobio priliku da dostavi svoja opažanja.

2. Ako mjera dužnosnika za ovjeravanje negativno utječe na prava sudionika ili primatelja, akt o donošenju te mjere sadržava naznaku raspoloživih sredstava za osporavanje navedenog akta u upravnim i/ili sudskim postupcima.

Članak 134.

Subvencionirane kamatne stope i subvencionirane naknade za jamstva

1. Subvencionirane kamatne stope i subvencionirane naknade za jamstva osiguravaju se u skladu s glavom X. ako ih se u okviru jedne mjere kombinira s financijskim instrumentima.

2. Ako se subvencionirane kamatne stope i subvencionirane naknade za jamstva ne kombiniraju u okviru jedne mjere s financijskim instrumentima, mogu se osigurati u skladu s glavom VI. ili glavom VIII.

ODJELJAK 2.

SUSTAV RANOG OTKRIVANJA I ISKLJUČENJA

Članak 135.

Zaštita financijskih interesa Unije otkrivanjem rizika, isključenjem i izricanjem financijskih sankcija

1. Kako bi se zaštitili financijski interesi Unije Komisija uspostavlja sustav ranog otkrivanja i isključenja te upravlja njime ▌.

Svrha je takvog sustava olakšati:

(a) rano otkrivanje ***osoba ili subjekata iz stavka 2.*** koji predstavljaju rizik za financijske interese Unije;

(b) isključenje ***osoba ili subjekata iz stavka 2. koji*** se nalaze u jednoj od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1.;

(c) određivanje financijske sankcije primatelju na temelju članka 138.

2. ***Sustav*** ranog otkrivanja i isključenja primjenjuje se ▌ na:

(a) sudionike i primatelje;

(b) subjekte na čiju se sposobnost natjecatelj ili ponuditelj namjerava osloniti ili ugovarateljeve podugovaratelje;

(c) sve osobe ili subjekte koji primaju sredstva Unije ako se proračun izvršava ***na temelju*** članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) ***i članka 154. stavka 4.*** na temelju informacija koje su dostavljene u skladu s člankom 155. stavkom ***6.*** ;

(d) sve osobe ili subjekte koji primaju sredstva Unije u okviru financijskih instrumenata koji se iznimno provode u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) ;

(e) sudionike ili primatelje o kojima su subjekti koji izvršavaju proračun u skladu s člankom 63. dostavili informacije, ***kako su ih prenijele države članice u skladu sa sektorskim pravilima,*** u skladu s člankom 142. stavkom 2. točkom (d);

(f) sponzore kako se navodi u članku 26.

3. Odluku o unošenju informacija o ranom otkrivanju ***rizika iz stavka 1. drugog podstavka točke (a) ovog članka***, o isključenju ***osoba ili subjekata iz stavka 2.*** i/ili izricanju financijske sankcije ***primatelju*** donosi odgovorni dužnosnik za ovjeravanje. Informacije povezane s takvim odlukama unose se u bazu podataka iz članka 142. stavka 1. Ako se takve odluke donose na temelju članka 136. stavka 4., informacije unesene u bazu podataka obuhvaćaju informacije o osobama iz tog stavka.

4. Odluka o isključenju ***osoba ili subjekata iz stavka 2. ovog članka ili*** izricanju financijskih sankcija ***primatelju*** mora se temeljiti na pravomoćnoj presudi ili ▌**,** u situacijama za isključenje iz članka 136. stavka 1.***, na konačnoj upravnoj odluci,*** ili na preliminarnoj pravnoj ocjeni povjerenstva iz članka 143. u situacijama iz članka 136. stavka 2. kako bi se osigurala centralizirana procjena tih situacija. U slučajevima iz članka 141. stavka 1. odgovorni dužnosnik za ovjeravanje sudioniku odbija sudjelovanje u određenom postupku ***dodjele***.

Ne dovodeći u pitanje članak 136. stavak 5., odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može donijeti odluku o isključenju sudionika ili primatelja i/ili o izricanju financijske sankcije primatelju te odluku o objavi povezanih informacija, na temelju preliminarne ocjene kako je navedeno u članku 136. stavku 2., tek nakon što je pribavio preporuku povjerenstva iz članka 143.

Članak 136.

Kriteriji za isključenje i odluke o isključenju

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje isključuje osobu ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** iz sudjelovanja u postupcima dodjele uređenima ovom Uredbom ili iz odabira osoba ili subjekata za izvršenje sredstava Unije u sljedećim situacijama za isključenje:

   (a) osoba ili subjekt je u stečaju, podliježe postupku u slučaju nesolventnosti ili postupku likvidacije, njegovom imovinom upravlja upravitelj ili sud, u nagodbi je s vjerovnicima, poslovne aktivnosti su mu suspendirane ili se nalazi u bilo kakvoj analognoj situaciji koja proizlazi iz sličnog postupka predviđenog pravom Unije ili nacionalnim pravom;

(b) pravomoćnom presudom ili konačnom upravnom odlukom utvrđeno je da osoba ili subjekt krši svoje obveze u pogledu plaćanja poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje u skladu s primjenjivim pravom;

(c) pravomoćnom presudom ili konačnom upravnom odlukom utvrđeno je da je osoba ili subjekt kriv za tešku povredu dužnosti zbog kršenja primjenjivih zakona ili drugih propisa ili etičkih normi profesije kojoj osoba ili subjekt pripada ili zbog protupravnog postupanja koje utječe na njegovu profesionalnu vjerodostojnost ako takvo postupanje upućuje na protuzakonitu namjeru ili krajnju nepažnju, uključujući osobito bilo što od sljedećeg:

i. netočno prikazivanje informacija, s namjerom ili iz nepažnje, koje su potrebne kako bi se potvrdilo da ne postoji osnova za isključenje ili da su ispunjeni kriteriji prihvatljivosti ili kriteriji za odabir ili pri izvršenju pravne obveze;

ii. dogovaranje s drugim osobama ili subjektima s ciljem narušavanja tržišnog natjecanja;

iii. kršenje pravâ intelektualnog vlasništva;

iv. pokušaj da se utječe na odluke koje donosi odgovorni dužnosnik za ovjeravanje tijekom postupka dodjele;

v. pokušaj da osoba ili subjekt pribavi povjerljive informacije zahvaljujući kojima bi imao nepoštenu prednost u postupku dodjele;

(d) pravomoćnom presudom utvrđeno je da je osoba ili subjekt kriv za bilo što od sljedećeg:

i. prijevaru, u smislu članka ***3. Direktive (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća***[47] ***i članka*** 1. Konvencije o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica, sastavljene Aktom Vijeća od 26. srpnja 1995.[48];

ii. primanje i davanje mita kako je definirano u članku ***4. stavku 2. Direktive (EU) 2017/1371 ili davanje mita u smislu članka*** 3. Konvencije o borbi protiv korupcije koja uključuje dužnosnike Europskih zajednica ili dužnosnike država članica Europske unije, sastavljene Aktom Vijeća od 26. svibnja 1997.[49], ili ***postupanje iz*** članka 2. stavka 1. Okvirne odluke Vijeća 2003/568/PUP[50], ili korupciju kako je definirana u drugim primjenjivim pravima;

---

47 Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

48 SL C 316, 27.11.1995., str. 48.

49 SL C 195, 25.6.1997., str. 1.

50 Okvirna odluka Vijeća 2003/568/PUP od 22. srpnja 2003. o borbi protiv korupcije u privatnom sektoru (SL L 192, 31.7.2003., str. 54.).

iii. ***postupanje u vezi sa*** zločinačkom organizacijom, ***kako je navedeno u*** članku 2. Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP[51];

iv. pranje novca ili financiranje terorizma ***u smislu*** članka 1. ***stavaka 3., 4. i 5.*** Direktive ***(EU) 2015/849*** Europskog parlamenta i Vijeća[52].

v. kaznena djela terorizma ili kaznena djela povezana s terorističkim aktivnostima, kako su definirana u članku 1. odnosno članku 3. Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP[53], ili poticanje, pomaganje, potpora ili pokušaj počinjenja takvih kaznenih djela, kako je navedeno u članku 4. te odluke;

vi. dječji rad ili druga ***kaznena djela u vezi s*** trgovanjem ljudima ***iz*** članka 2. Direktive 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća[54];

---

51 Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.).

52 ***Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).***

53 Okvirna odluka Vijeća 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. o suzbijanju terorizma (SL L 164, 22.6.2002., str.3.).

54 Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15.4.2011., str. 1.).

(e) osoba ili subjekt pokazao je znatne nedostatke u udovoljavanju glavnim obvezama pri izvršenju pravne obveze koja se financira iz proračuna***, što je:***

i. dovelo do preuranjenog prestanka pravne obveze;

ii. dovelo do primjene ugovornih kazni ili drugih ugovornih sankcija; ili

iii. otkriveno nakon provjera, revizija ili istraga dužnosnika za ovjeravanje, OLAF-a ili Revizorskog suda;

(f) pravomoćnom presudom ili konačnom upravnom odlukom utvrđeno je da je osoba ili subjekt počinio nepravilnost u smislu članka 1. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95[55];

(g) pravomoćnom presudom ili konačnom upravnom odlukom utvrđeno je da je osoba ili subjekt osnovao subjekt u drugoj jurisdikciji kako bi izbjegao fiskalne, socijalne ili bilo koje druge pravne obveze u jurisdikciji u kojoj se nalazi njegovo sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja;

(h) pravomoćnom presudom ili konačnom upravnom odlukom utvrđeno je da je subjekt osnovan s ciljem iz točke (g).

---

55 Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

2. U nedostatku pravomoćne presude ili, ako je to primjenjivo, konačne upravne odluke u slučajevima iz stavka 1. točaka (c), (d)***, (f), (g)*** i (***h***) ovog članka ili u slučaju iz stavka 1. točke (***e***) ovog članka, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje isključuje osobu ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** na temelju preliminarne pravne ocjene postupanja iz tih točaka, uzimajući u obzir utvrđene činjenice ili druge nalaze sadržane u preporuci povjerenstva iz članka 143.

Preliminarnom procjenom iz prvog podstavka ovog stavka ne prejudicira se ocjenjivanje postupanja dotične osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2.*** koje u skladu s nacionalnim pravom provode nadležna tijela država članica. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje nakon obavijesti o pravomoćnoj presudi ili konačnoj upravnoj odluci bez odgađanja preispituje svoju odluku o isključenju osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2.*** i/ili o određivanju financijske sankcije primatelju. Ako pravomoćnom presudom ili konačnom upravnom odlukom nije određeno trajanje isključenja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje određuje to trajanje na temelju utvrđenih činjenica i nalaza te uzimajući u obzir preporuku povjerenstva iz članka 143.

Ako je takvom pravomoćnom presudom ili konačnom upravnom odlukom utvrđeno da osoba ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** nije kriv za postupanje na koje se primjenjuje preliminarna pravna ocjena i na temelju kojega je ta osoba ili subjekt bio isključen, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje bez odlaganja okončava to isključenje i/ili nadoknađuje, ako je to primjereno, svaku izrečenu financijsku sankciju.

Činjenice i nalazi iz prvog podstavka posebno uključuju:

(a) činjenice utvrđene u kontekstu revizija ili istraga koje provodi ***EPPO u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939,*** Revizorski sud, OLAF ili unutarnji ***revizor***, ili bilo koje druge provjere, revizije ili kontrole za čiju je provedbu odgovoran dužnosnik za ovjeravanje;

(b) upravne odluke koje nisu konačne, a koje mogu uključivati stegovne mjere koje izriče nadležno nadzorno tijelo odgovorno za provjeru primjene normi profesionalne etike;

(c) ***činjenice iz*** odluka osoba i subjekata koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) ▌;

(d) informacije koje su u skladu s člankom 142. stavkom 2. točkom (d) dostavili subjekti koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s članko***m 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (b);***

(e) odluke Komisije u vezi s kršenjem ***prava*** Unije o tržišnom natjecanju ili nacionalnog nadležnog tijela u vezi s kršenjem prava Unije ili nacionalnog prava tržišnog natjecanja.

3. Svaka odluka koju odgovorni dužnosnik za ovjeravanje donese na temelju članaka od 135. do 142. ili, ako je to primjenjivo, svaka preporuka povjerenstva iz članka 143. donose se u skladu s načelom proporcionalnosti, posebno uzimajući u obzir:

(a) ozbiljnost situacije, uključujući učinak na financijske interese Unije i njezin ugled;

(b) vrijeme koje je proteklo od relevantnog postupanja;

(c) trajanje ***postupanja*** i njegova opetovanost;

(d) je li ponašanje uključivalo namjeru ili stupanj nepažnje;

(e) ***u slučajevima iz*** stavka 1. točke (b), ***pitanje radi li se o ograničenom iznosu***;

(f) sve ostale olakotne okolnosti, primjerice***:***

i. u kojoj je mjeri dotična osoba ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** surađivao s relevantnim nadležnim tijelom i doprinio istrazi, kako to priznaje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje; ili

ii. objava situacije za isključenje putem izjave kako je navedeno u članku 137. stavku 1.

4. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osobu ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** isključuje u sljedećim slučajevima:

(a) ako se fizička ili pravna osoba koja je član upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela ▌ osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2.*** ili koja ima ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili kontrole u odnosu na tu osobu ili subjekt nalazi u jednoj ili više situacija iz stavka 1. točaka od (c) do (***h***) ovog članka;

(b) ako se fizička ili pravna osoba koja preuzima neograničenu odgovornost za dugove osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2.*** nalazi u jednoj ili više situacija iz stavka 1. točaka (a) ili (b) ovog članka;

(c) ako se fizička osoba koja je ključna za dodjelu ili za izvršenje pravne obveze nalazi u jednoj ili više situacija iz stavka 1. točaka od (c) do (***h***).

5. U slučajevima iz stavka 2. ovog članka odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može privremeno isključiti osobu ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** bez prethodne preporuke povjerenstva iz članka 143. ako ***bi*** sudjelovanje te osobe ili subjekta u postupku dodjele ili odabir te osobe ili subjekta za izvršenje ***sredstava*** Unije na ozbiljan i neposredan način ugrozilo financijske interese Unije. U takvim slučajevima odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odmah upućuje slučaj povjerenstvu ***iz članka 143.*** i donosi konačnu odluku najkasnije 14 dana nakon što je zaprimio preporuku povjerenstva.

6. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, uzimajući u obzir, ako je to primjenjivo, preporuku povjerenstva iz članka 143., ne isključuje osobu ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** iz sudjelovanja u postupku dodjele ili ***odabira*** osoba ili subjekata ***za izvršenje*** sredstava ***Unije***:

(a) ako su korektivne mjere iz stavka 7. ovog članka koje su osoba ili subjekt poduzeli dostatne za dokazivanje njihove pouzdanosti. Ova se točka ne primjenjuje u slučaju iz stavka 1. točke (d) ovog članka;

(b) ako je neophodno osigurati kontinuitet pružanja usluga tijekom ograničenog razdoblja i do donošenja korektivnih mjera utvrđenih u stavku 7. ovog članka;

(c) ako bi takvo isključenje bilo neproporcionalno na temelju kriterija iz stavka 3. ovog članka.

Osim toga, stavak 1. točka (a) ovog članka ne primjenjuje se u slučaju nabave robe pod posebno povoljnim uvjetima od dobavljača koji trajno likvidira svoje poslovanje ili upravitelja u postupku u slučaju nesolventnosti, u slučaju dogovora s vjerovnicima ili u sličnom postupku koji se provodi u skladu s pravom Unije ili nacionalnim pravom.

U slučajevima iz prvog i drugog podstavka ovog stavka u kojima odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ne isključi osobu ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.***, on mora navesti razloge zbog kojih ih nije isključio i te razloge priopćiti povjerenstvu iz članka 143.

7. Korektivne mjere iz stavka 6. prvog podstavka točke (a) osobito uključuju:

(a) mjere za utvrđivanje uzroka situacija za isključenje i konkretne tehničke, organizacijske i kadrovske mjere u relevantnom području poslovanja ili aktivnosti osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2.*** prikladne za ispravljanje postupanja te sprečavanje njegova ponavljanja;

(b) dokaz da su osoba ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** poduzeli mjere kako bi se nadoknadila ili popravila šteta ili negativni učinak za financijske interese Unije koji su rezultat temeljnih činjenica koje su dovele do situacije za isključenje;

(c) dokaz da su osoba ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** platili sve novčane kazne koje je izreklo nadležno tijelo ili sve poreze ili doprinose za socijalno osiguranje iz stavka 1. točke (b) ovog članka ili da su osigurali njihovo plaćanje.

8. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, uzimajući u obzir, ako je to primjenjivo, revidiranu preporuku povjerenstva iz članka 143., bez odlaganja preispituje svoju odluku o isključenju osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2.*** po službenoj dužnosti ili na zahtjev te osobe ili subjekta, ako su ta osoba ili subjekt poduzeli korektivne mjere dostatne za dokazivanje njihove pouzdanosti ili su dostavili nove elemente kojima se dokazuje da više nisu u situaciji za isključenje iz stavka 1. ovog članka.

9. U slučaju iz članka 135. stavka 2. točke (b), odgovorni dužnosnik za ovjeravanje zahtijeva da natjecatelj ili ponuditelj zamijeni subjekt ili podugovaratelja na čiju se sposobnost namjerava osloniti, a koji se nalazi u situaciji za isključenje iz stavka 1. ovog članka.

Članak 137.

Izjava i dokazi o nepostojanju situacije za isključenje

1. Sudionik prijavljuje nalazi li se u jednoj od situacija iz članka 136. stavka 1. i članka 141. stavka 1. te, ako je to primjenjivo, je li poduzeo neku od korektivnih mjera iz članka 136. stavka 6. prvog podstavka točke (a).

Sudionik prijavljuje i nalaze li se sljedeće osobe ili subjekti u jednoj od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točaka od (c) do (h):

(a) fizičke ili pravne osobe koje su članovi upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela sudionika ili koje imaju ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili kontrole u odnosu na tog sudionika;

(b) sudionikovi stvarni vlasnici, kako su definirani u članku 3. točki 6. Direktive (EU) br. 2015/849.

Sudionik ili primatelj bez odlaganja obavješćuju odgovornog dužnosnika za ovjeravanje o svakoj promjeni situacija koje su prijavljene.

Ako je to primjereno, natjecatelj ili ponuditelj dostavlja iste izjave iz prvog i drugog podstavka, koje je potpisao podugovaratelj ili bilo koji subjekt na čiju se sposobnost namjeravaju osloniti, ovisno o slučaju. ▌

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ne zahtijeva ***izjave iz prvog i drugog podstavka*** ako su takve izjave već bile dostavljene za potrebe nekog drugog postupka dodjele, pod uvjetom da se situacija nije promijenila i da od datuma izdavanja izjave nije prošlo više od godinu dana.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može odustati od primjene zahtjevâ iz prvog i drugog podstavka u slučaju ugovorâ vrlo male vrijednosti čija vrijednost ne premašuje ***iznos iz točke 14.4.*** Priloga ***I.***

2. Kada god to odgovorni dužnosnik za ovjeravanje zatraži i ako je to potrebno za osiguravanje pravilnog vođenja postupka, sudionik, podugovaratelj ili subjekt na čiju se sposobnost natjecatelj ili ponuditelj namjeravaju osloniti dostavljaju :

(a) odgovarajuće dokaze da nisu u jednoj od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1.;

(b) informacije o fizičkim ili pravnim osobama koje su članovi upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela sudionika ili koje imaju ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili kontrole u odnosu na tog sudionika***, uključujući osobe i subjekte u okviru strukture vlasništva i kontrole i stvarne vlasnike,*** te odgovarajuće dokaze da ni jedna od tih osoba nije u jednoj od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točaka od (c) do (f);

(c) odgovarajuće dokaze da fizičke ili pravne osobe koje preuzimaju neograničenu odgovornost za dugove tog sudionika nisu u jednoj od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točke (a) ili (b).

3. ***Ako je to primjenjivo i u skladu s nacionalnim pravom,*** odgovorni dužnosnik za ovjeravanje kao odgovarajući dokaz da sudionik ili subjekt iz stavka 2. nije u jednoj od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točaka (a), (c), (d)***, (f) (g)*** i (***h***) ***može*** prihvatiti nedavno izdani izvod iz sudske evidencije ili, ako to nije moguće, jednakovrijedan dokument koji je nedavno izdalo sudsko ili upravno tijelo u zemlji njegova poslovnog nastana, kojim se dokazuje da su ti zahtjevi ispunjeni.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje kao odgovarajući dokaz da sudionik ili subjekt iz stavka 2. nije u jednoj od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točak (a) i (b) ***može*** prihvatiti potvrdu koju je nedavno izdalo nadležno tijelo zemlje poslovnog nastana. Ako se ***takve vrste potvrda*** ne izdaju u zemlji njegova ***poslovnog nastana***, sudionik može dostaviti izjavu danu pod prisegom pred pravosudnim tijelom ili javnim bilježnikom ili, ako to nije moguće, svečanu izjavu pred upravnim tijelom ili kvalificiranim strukovnim tijelom u zemlji svojeg poslovnog nastana.

4. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje izuzima sudionika ili subjekt iz stavka 2. od obveze dostavljanja dokaza u vidu dokumenata iz ***stavaka*** 2. i 3.:

(a) ako može besplatno pristupiti ***takvim dokazima*** u nacionalnoj bazi podataka;

(b) ako su ti dokazi već dostavljeni za potrebe drugog postupka i pod uvjetom da su svi dostavljeni dokumenti još valjani te da od datuma njihova izdavanja nije prošlo više od godinu dana;

(c) ako ***priznaje da*** je takve dokaze materijalno nemoguće dostaviti ▌.

5. Stavci od 1. do 4. ovog članka ne primjenjuju se na osobe i subjekte koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) ili na tijela Unije iz članaka 70. i 71.

Za financijske instrumente i u nedostatku pravila i postupaka koji su u potpunosti jednakovrijedni onima iz članka 154. stavka 4. prvog podstavka točke (d), krajnji primatelji i posrednici osiguravaju osobi ili subjektu koji izvršava sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) vlastoručno potpisanu izjavu kojom potvrđuju da se ne nalaze ni u jednoj od situacija iz članka 136. stavka 1. točaka od (a) do (d), (g) i (h) ili članka 141. stavka 1. prvog podstavka točaka (b) i (c) ni u situaciji koju se na temelju procjene provedene u skladu s člankom 154. stavkom 4. smatra jednakovrijednom.

Ako se financijski instrumenti iznimno provode na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (a) krajnji primatelji financijskim posrednicima dostavljaju vlastoručno potpisanu izjavu kojom potvrđuju da se ne nalaze ni u jednoj od situacija iz članka 136. stavka 1. prvog podstavka točaka od (a) do (d), (g) i (h) ili članka 141. stavka 1. prvog podstavka točaka (b) i (c).

Članak 138.

Financijske sankcije

1. Kako bi osigurao odvraćajući učinak, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, uzimajući u obzir, ako je to primjenjivo, preporuku povjerenstva iz članka 143., izreći financijsku sankciju primatelju od kojeg je preuzeta pravna obveza i koji je u situaciji za isključenje iz članka 136. stavka 1. točke (c), (d), (e) ili (f).

   U pogledu situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točaka od (c) do (f), ako bi odluka o isključenju primatelja bila neproporcionalna na temelju kriterija iz članka 136. stavka 3., moguće je primatelju umjesto toga izreći financijsku sankciju.

U pogledu situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točaka (c), (d) ***i*** (e) ▌, ***ako je to*** potrebno za zaštitu financijskih interesa Unije ***jer primatelj*** ▌ sistemski i opetovano postupa s namjerom da na nepropisan način pribavi financijska sredstva Unije, može se uz isključenje izreći i financijska sankcija.

Neovisno o prvom, drugom i trećem podstavku ovog stavka, financijska sankcija ne izriče se primatelju koji je u skladu s člankom 137. prijavio da je u situaciji za isključenje.

2. Iznos financijske sankcije ne smije biti veći od 10 % ukupne vrijednosti pravne obveze. U slučaju sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava potpisanog s više korisnika financijska sankcija ne smije biti veća od 10 % iznosa bespovratnih sredstava na koji dotični korisnik ima pravo u skladu sa sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava.

Članak 139.

Trajanje isključenja i zastara

1. Trajanje isključenja ne smije biti dulje od:

(a) mogućeg trajanja koje je utvrđeno pravomoćnom presudom ili konačnom upravnom odlukom države članice;

(b) ***ako ne postoji pravomoćna presuda ili konačna upravna odluka:***

i. pet godina za slučajeve iz ▌ članka 136. stavka 1. točke (d);

ii. tri godine za slučajeve iz članka 136. stavka 1. točaka (c) i od (e) do (***h***).

Osoba ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** isključeni su sve dok se nalaze u jednoj od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točaka (a) i (b).

2. Za isključenje i/ili izricanje financijskih sankcija osobi ili subjektu iz članka 135. stavka ***2.*** vrijedi zastara od pet godina, računajući od bilo kojeg od sljedećih datuma:

(a) u slučajevima iz članka 136. stavka 1. točaka od (b) do ***(e) te (g)*** i (***h***), od datuma postupanja koje je dovelo do isključenja ili, u slučaju kontinuiranog ili opetovanog postupanja, od datuma prestanka tog postupanja;

(b) od datuma pravomoćne presude nacionalnog suda ili konačne upravne odluke u slučajevima iz članka 136. stavka 1. točaka (b), (c)***, (d), (g)*** i (***h***).

Zastaru svojim aktom prekida nacionalno tijelo, Komisija, OLAF, EPPO ***u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939,*** povjerenstvo iz članka 143. ove Uredbe ili bilo koji subjekt uključen u izvršenje proračuna ako se taj akt priopći osobi ili subjektu iz članka 135. stavka ***2. ove Uredbe*** i ako je povezan s istragama ili sudskim postupcima. Nova zastara počinje teći sljedećeg dana od dana prekida.

Za potrebe članka 136. stavka 1. točke (f) ove Uredbe na isključenje osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2. ove Uredbe*** i/ili izricanje financijskih sankcija primatelju primjenjuje se zastara iz članka 3. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2988/95.

Ako se postupanje osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2. ove Uredbe*** može svrstati pod više razloga navedenih u članku 136. stavku 1. ove Uredbe, primjenjuje se zastara predviđena za najozbiljniji od tih razloga.

Članak 140.

Objava informacija o isključenjima i financijskim sankcijama

1. Kako bi se, prema potrebi, pojačao odvraćajući učinak isključenja i/ili financijske sankcije, Komisija, podložno odluci odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, na svojim internetskim stranicama objavljuje sljedeće informacije u vezi s isključenjem i, ako je to primjenjivo, financijskom sankcijom u slučajevima iz članka 136. stavka 1. točaka od (c) do (***h***):

(a) ime dotične osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2.***;

(b) situaciju za isključenje;

(c) trajanje isključenja i/ili iznos financijske sankcije.

Ako je odluka o isključenju i/ili financijskoj sankciji donesena na temelju preliminarne ocjene iz članka 136. stavka 2., u objavi se navodi da nema pravomoćne presude ili, ako je to primjenjivo, konačne upravne odluke. U takvim se slučajevima informacije o svim žalbama, njihovu statusu i ishodu te o svim revidiranim odlukama odgovornog dužnosnika za ovjeravanje objavljuju bez odlaganja. Ako je izrečena financijska sankcija, u objavi se navodi i je li ta sankcija plaćena.

Odluku o objavi informacija donosi odgovorni dužnosnik za ovjeravanje nakon donošenja relevantne pravomoćne presude ili, ako je to primjenjivo, konačne upravne odluke ili nakon što povjerenstvo iz članka 143. izda preporuku, ovisno o slučaju. Ta odluka počinje proizvoditi učinke tri mjeseca nakon njezina priopćenja dotičnoj osobi ili subjektu iz članka 135. stavka ***2.***

Objavljene informacije uklanjaju se odmah po isteku isključenja. U slučaju financijske sankcije objavljene informacije uklanjaju se šest mjeseci nakon plaćanja te sankcije.

Ako se radi o osobnim podacima, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001 obavješćuje dotičnu osobu ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** ove Uredbe o njihovim pravima u okviru primjenjivih pravila o zaštiti podataka i o postupcima dostupnima za ostvarivanje tih prava.

2. Informacije iz stavka 1. ovog članka ne objavljuju se ni u jednoj od sljedećih okolnosti:

(a) ako je potrebno očuvati povjerljivost istrage ili nacionalnog sudskog postupka;

(b) ako bi objava nanijela neproporcionalnu štetu dotičnoj osobi ili subjektu iz članka 135. stavka ***2.*** ili ako bi na neki drugi način bila neproporcionalna na temelju kriterijâ proporcionalnosti utvrđenih u članku 136. stavku 3. i uzimajući u obzir iznos financijske sankcije;

(c) ako se radi o fizičkoj osobi, osim ako je objava osobnih podataka opravdana na temelju iznimnih okolnosti, među ostalim, težinom postupanja ili njegovim učinkom na financijske interese Unije. U takvim se slučajevima u odluci o objavi informacija u obzir uzimaju pravo na privatnost i druga prava predviđena Uredbom (EZ) br. 45/2001.

Članak 141.

Odbijanje sudionika u postupku dodjele

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u postupku dodjele odbija sudionika za kojega vrijedi sljedeće:

(a) nalazi se u situaciji za isključenje utvrđenoj u skladu s člankom 136.;

(b) netočno je prikazao informacije koje su uvjet za sudjelovanje u postupku ili je propustio dostaviti ih;

(c) prethodno je bio uključen u pripremu dokumenata u vezi s postupkom dodjele ako to dovodi do kršenja načela jednakog postupanja, uključujući narušavanje tržišnog natjecanja koje se ne može drukčije ispraviti.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje priopćuje drugim sudionicima u postupku dodjele relevantne informacije koje su razmijenjene u kontekstu sudionikova sudjelovanja u pripremi postupka dodjele iz prvog podstavka točke (c) ili koje su proizašle iz tog njegova sudjelovanja. ▌ Prije svakog takvog odbijanja sudioniku se daje mogućnost da dokaže da svojim sudjelovanjem u pripremi postupka dodjele ne krši načelo jednakog postupanja.

2. Članak 133. stavak 1. primjenjuje se osim ako je odbijanje, u skladu sa stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) ovog članka, opravdano odlukom o isključenju sudionika, nakon ispitivanja njegovih opažanja.

Članak 142.

Sustav ranog otkrivanja i isključenja

1. Informacije koje se razmjenjuju u okviru sustava ranog otkrivanja i isključenja iz članka 135. prikupljaju se centralizirano u bazi podataka koju uspostavlja Komisija („baza podataka”) te se njima upravlja u skladu s pravom na privatnost i drugim pravima predviđenima Uredbom (EZ) br. 45/2001.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje unosi u bazu podataka informacije o slučajevima ranog otkrivanja, isključenja i/ili financijskih sankcija nakon što o tome obavijesti dotičnu osobu ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** To se obavješćivanje može u iznimnim okolnostima odgoditi ako postoje uvjerljivi legitimni razlozi za očuvanje povjerljivosti istrage ili nacionalnog sudskog postupka, dok takvi uvjerljivi legitimni razlozi za očuvanje povjerljivosti ne prestanu postojati.

U skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001, Komisija na zahtjev obavješćuje sve osobe ili subjekte iz članka 135. stavka ***2.*** na koje se primjenjuje sustav ranog otkrivanja i isključenja o podacima pohranjenima u bazi podataka koji se odnose na tu osobu ili subjekt.

Informacije sadržane u bazi podataka ažuriraju se, ako je to primjereno, nakon svakog ispravljanja, brisanja ili izmjene podataka. Objavljuju se isključivo u skladu s člankom 140.

2. Sustav ranog otkrivanja i isključenja temelji se na ***činjenicama i nalazima*** iz članka 136. stavka 2. četvrtog podstavka i na informacijama koje Komisiji prenose osobito:

(a) ***EPPO, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, ili*** OLAF u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 ako istraga koja je okončana ili koja je u tijeku pokaže da bi moglo biti primjereno poduzeti mjere predostrožnosti ili djelovanja kako bi se zaštitili financijski interesi Unije, uz dužno poštovanje postupovnih i temeljnih prava te zaštite zviždača;

(b) dužnosnik za ovjeravanje Komisije, europskog ureda koji je osnovala Komisija ili izvršne agencije;

(c) institucija ***Unije***, europski ured, agencija osim onih iz točke (b) ovog stavka ili tijelo ili osoba kojima je povjerena provedba djelovanjâ u okviru ZVSP-a;

(d) subjekti koji izvršavaju proračun u skladu s člankom 63. u slučajevima utvrđene prijevare i/ili nepravilnosti i s njima povezanim daljnjim postupanjem, ako se ***prijenos informacija*** zahtijeva sektorskim pravilima;

(e) osobe ili subjekti koji izvršavaju sredstva Unije u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) u slučajevima otkrivene prijevare i/ili nepravilnosti i s njima povezanim daljnjim postupanjem.

3. Uz iznimku slučaja kada informacije treba dostaviti u skladu sa sektorskim pravilima, informacije koje treba proslijediti na temelju stavka 2. ovog članka uključuju:

(a) identifikaciju dotičnog subjekta ili osobe;

(b) sažetak prepoznatih rizika ili relevantnih činjenica;

(c) informacije koje bi dužnosniku za ovjeravanje mogle pomoći u provođenju provjere iz stavka 4. ovog članka ili u donošenju odluke o isključenju kako je navedeno u članku 136. stavku 1. ili 2. ili odluke o izricanju financijske sankcije kako je navedeno u članku 138.;

(d) ako je to primjenjivo, informacije o svim posebnim mjerama nužnim za osiguravanje povjerljivosti proslijeđenih informacija, uključujući mjere za zaštitu dokaza radi zaštite istrage ili nacionalnog sudskog postupka.

4. Komisija putem baze podataka iz stavka 1. bez odlaganja prosljeđuje informacije iz stavka 3. svojim dužnosnicima za ovjeravanje i dužnosnicima za ovjeravanje svojih izvršnih agencija, svih drugih institucija ***Unije***, tijela ***Unije***, europskih ureda i agencija kako bi im omogućila da provedu potrebnu provjeru u pogledu svojih postupaka dodjele koji su u tijeku i postojećih pravnih obveza.

Pri provođenju te provjere odgovorni dužnosnik za ovjeravanje izvršava svoje ovlasti utvrđene u članku 74. i ne smije prelaziti ono što je predviđeno u uvjetima postupka dodjele i pravnim obvezama.

Razdoblje čuvanja informacija povezanih s ranim otkrivanjem proslijeđenih u skladu sa stavkom 3. ovog članka ne smije biti dulje od jednu godinu. Ako tijekom tog razdoblja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje od povjerenstva zatraži izdavanje preporuke u vezi sa slučajem u kojem se primjenjuje isključenje ili izriču financijske sankcije, razdoblje čuvanja može se produljiti dok odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ne donese odluku.

5. Svim osobama i subjektima koji sudjeluju u izvršenju proračuna u skladu s člankom 62. Komisija odobrava pristup informacijama u vezi s odlukama o isključenju u skladu s člankom 136., čime im omogućuje da provjere jesu li u sustavu evidentirana kakva isključenja kako bi oni te informacije mogli uzeti u obzir, ako je to primjereno i na vlastitu odgovornost, pri dodjeli ugovorâ u okviru izvršenja proračuna.

6. Komisija u okviru svojeg godišnjeg izvješća Europskom parlamentu i Vijeću, na temelju članka 325. stavka 5. UFEU-a, dostavlja zbirno prikazane informacije o odlukama koje su donijeli dužnosnici za ovjeravanje na temelju članaka od 135. do 142. ove Uredbe. To izvješće sadržava i dodatne informacije o svim odlukama koje donesu dužnosnici za ovjeravanje na temelju članka 136. stavka 6. prvog podstavka točke (b) ove Uredbe i članka 140. stavka 2. ove Uredbe te o svim odlukama dužnosnikâ za ovjeravanje kojima oni odstupaju od preporuke povjerenstva na temelju članka 143. stavka 6. trećeg podstavka.

Informacije iz prvog podstavka ovog stavka dostavljaju se uz dužno poštovanje zahtjevâ u pogledu povjerljivosti te iz njih, osobito, ne smije biti moguće razabrati identitet dotične osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2***.

Članak 143.

Povjerenstvo

1. Povjerenstvo se saziva na zahtjev dužnosnika za ovjeravanje bilo koje institucije ***Unije***, tijela Unije, europskog ureda ili tijela ili osobe kojima je povjerena provedba posebnih djelovanja u okviru ZVSP-a na temelju glave V. UEU-a.

2. Povjerenstvo se sastoji od:

   (a) stalnog neovisnog predsjedatelja visoke razine kojeg imenuje Komisija;

   (b) dvaju stalnih predstavnika Komisije kao vlasnika sustava ranog otkrivanja i isključenja, koji izražavaju zajedničko stajalište; i

   (c) jednog predstavnika dužnosnika za ovjeravanje koji podnosi zahtjev.

   Povjerenstvo je sastavljeno tako da se osigura odgovarajuća pravna i tehnička stručnost. Povjerenstvu pomaže stalno tajništvo, koje osigurava Komisija i koje je zaduženo za svakodnevno upravljanje povjerenstvom.

3. Predsjedatelj se odabire iz redova bivših članova Suda Europske unije, Revizorskog suda ili bivših dužnosnika koji su imali barem položaj glavnog direktora u nekoj od institucija ***Unije*** ▌ osim Komisije. Odabire se na temelju njegovih osobnih kvaliteta i stručnosti, opsežnog iskustva u području pravnih i financijskih pitanja i dokazane sposobnosti, neovisnosti i integriteta. Njegov mandat traje pet godina i ne obnavlja se. Predsjedatelj se imenuje kao posebni savjetnik u smislu članka 5. Uvjeta zaposlenja ostalih službenika Europske unije. Predsjedatelj predsjedava svim sjednicama povjerenstva. Neovisan je u obavljanju svojih dužnosti. Između njegovih dužnosti predsjedatelja povjerenstva i bilo kojih drugih službenih dužnosti ne smije biti sukoba interesa.

4. Poslovnik povjerenstva donosi Komisija.

5. Povjerenstvo poštuje pravo dotične osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2.*** da dostave opažanja u vezi s činjenicama ili nalazima iz članka 136. stavka 2. i u vezi s preliminarnom pravnom ocjenom prije nego što ono donese svoje preporuke. Pravo na dostavljanje opažanja može se u iznimnim okolnostima odgoditi ako postoje uvjerljivi legitimni razlozi za očuvanje povjerljivosti istrage ili nacionalnog sudskog postupka, dok takvi uvjerljivi legitimni razlozi ne prestanu postojati.

6. Preporuka povjerenstva u vezi s isključenjem i/ili izricanjem financijske sankcije sadržava, ako je to primjenjivo, sljedeće elemente:

(a) činjenice ili nalaze iz članka 136. stavka 2. i njihovu preliminarnu pravnu ocjenu;

(b) procjenu potrebe za izricanjem financijske sankcije i njezin iznos;

(c) procjenu potrebe za isključenjem osobe ili subjekta iz članka 135. stavka ***2.*** i, u tom slučaju, predloženo trajanje takvog isključenja;

(d) procjenu potrebe za objavom informacija povezanih s osobom ili subjektom iz članka 135. stavka ***2.*** koji je isključen i/ili podliježe financijskoj sankciji;

(e) procjenu korektivnih mjera koje je poduzela osoba ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.***, ako ih je bilo.

Ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje planira donijeti odluku koja će biti stroža od one koju je preporučilo povjerenstvo, on osigurava da se takva odluka donese uz dužno poštovanje prava na saslušanje i pravila o zaštiti osobnih podataka.

Ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odluči odstupiti od preporuke povjerenstva, povjerenstvu dostavlja obrazloženje takve odluke.

7. Povjerenstvo revidira svoju preporuku tijekom razdoblja isključenja na zahtjev odgovornog dužnosnika za ovjeravanje u slučajevima iz članka 136. stavka 8. ili nakon obavijesti o pravomoćnoj presudi ili konačnoj upravnoj odluci kojima se utvrđuju osnove za isključenje ako se takvom presudom ili odlukom ne utvrđuje trajanje isključenja, kako je navedeno u članku 136. stavku 2. drugom podstavku.

8. Povjerenstvo bez odlaganja obavješćuje dužnosnika za ovjeravanje koji podnosi zahtjev o svojoj revidiranoj preporuci nakon čega dužnosnik za ovjeravanje preispituje svoju odluku.

9. Sud Europske unije ima neograničenu nadležnost za preispitivanje odluke kojom odgovorni dužnosnik za ovjeravanje isključuje osobu ili subjekt iz članka 135. stavka ***2.*** i/ili izriče financijsku sankciju primatelju, uključujući poništavanje isključenja, skraćivanje ili produljivanje trajanja isključenja i/ili ukidanje, smanjivanje ili povećavanje izrečene financijske sankcije. Članak 22. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 58/2003 ne primjenjuje se kada se odluka dužnosnika za ovjeravanje o isključenju ili određivanju financijske sankcije donosi na temelju preporuke povjerenstva.

Članak 144.

Funkcioniranje baze podataka za sustav ranog otkrivanja i isključenja

1. Informacije zatražene od subjekata iz članka 142. stavka 2. točke (d) dostavljaju se samo putem automatiziranog informacijskog sustava koji je Komisija uspostavila i koji se trenutačno upotrebljava za prijavljivanje prijevara i nepravilnosti ("sustav za upravljanje nepravilnostima"), u skladu sa sektorskim pravilima.

2. Pri uporabi podataka zaprimljenih putem sustava za upravljanje nepravilnostima uzima se u obzir status nacionalnog postupka koji je postojao u trenutku podnošenja informacija. Takvoj uporabi mora prethoditi savjetovanje s državom članicom koja je podnijela relevantne podatke putem sustava za upravljanje nepravilnostima.

Članak 145.

Iznimka koja se primjenjuje na Zajednički istraživački centar

Članci od 135. do ***144***. ne primjenjuju se na ZIC.

ODJELJAK 3.

SUSTAVI INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE I E-UPRAVA

Članak 146.

Elektroničko upravljanje operacijama

1. Ako se prihodima i rashodima ili razmjenom dokumenata upravlja s pomoću računalnih sustava, dokumenti mogu biti potpisani računalnim ili elektroničkim postupkom koji osigurava ▌ autentifikaciju potpisnika. Takvi računalni sustavi uključuju potpuni i ažurirani opis sustava u kojem je utvrđen sadržaj svih podatkovnih polja, u kojem je opisan način obrade svake pojedine operacije i detaljno objašnjeno kako se računalnim sustavom jamči postojanje potpunog revizijskog traga za svaku operaciju.

2. Podložno prethodnom sporazumu između dotičnih institucija ***Unije*** i država članica, međusobno slanje dokumenata može se obavljati elektroničkim putem.

Članak 147.

E-uprava

1. Institucije ***Unije***, izvršne agencije i tijela ***Unije*** iz članaka 70. i 71. uspostavljaju i primjenjuju jedinstvene standarde za elektroničku razmjenu informacija sa sudionicima. Posebno, u najvećoj mogućoj mjeri, osmišljavaju i primjenjuju rješenja za dostavu, pohranu i obradu podataka dostavljenih u postupcima dodjele i u tu svrhu uspostavljaju jedinstveno **„**područje elektroničke razmjene podataka**”** za sudionike. ***Komisija redovito izvješćuje Europski parlament i Vijeće o postignutom napretku.***

2. U slučaju podijeljenog ***upravljanja***, sve službene razmjene informacija između država članica i Komisije provode se na načine navedene u sektorskim pravilima. Tim se pravilima propisuje interoperabilnost prikupljenih ili drugačije primljenih i prenesenih podataka pri upravljanju proračunom.

Članak 148.

Sustavi elektroničke razmjene podataka

1. Sva razmjena podataka s primateljima, uključujući preuzimanja pravnih obveza i sve njihove moguće izmjene, može se obavljati putem sustava elektroničke razmjene podataka.

2. Sustavi elektroničke razmjene podataka moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

(a) samo ovlaštene osobe mogu imati pristup sustavu i dokumentima koji se putem njega prenose;

(b) samo ovlaštene osobe mogu elektronički potpisati ili poslati dokument putem sustava;

(c) ovlaštene osobe identificira se u sustavu s pomoću za to određenih mehanizama;

(d) vrijeme i datum elektroničke transakcije točno su određeni;

(e) očuvana je cjelovitost dokumenata;

(f) očuvana je raspoloživost dokumenata;

(g) ako je to primjereno, očuvana je povjerljivost dokumenata;

(h) osigurana je zaštita osobnih podataka u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001.

3. Za podatke koji su poslani ili primljeni putem takvog sustava vrijedi pravna pretpostavka cjelovitosti podataka te točnosti datuma i vremena slanja ili primanja podataka koje sustav prikazuje.

Dokument koji se šalje ili o kojem se šalje obavijest putem tog sustava smatra se jednakovrijednim dokumentu u papirnatom obliku te se prihvaća kao dokaz u sudskom postupku, smatra se izvornikom te za njega vrijedi pravna pretpostavka autentičnosti i cjelovitosti, pod uvjetom ***da dokument*** ne sadržava dinamična obilježja koja omogućavaju njegovo automatsko mijenjanje.

Elektronički potpisi iz stavka 2. točke (b) imaju pravni učinak jednakovrijedan vlastoručnim potpisima.

Članak 149.

Podnošenje dokumentacije zahtjeva

1. Aranžmane za podnošenje dokumentacije zahtjeva utvrđuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, koji može odabrati isključiv način podnošenja.

   Odabranim sredstvima komunikacije osigurava se istinsko tržišno natjecanje i ispunjavanje sljedećih uvjeta:

   (a) svaki podneseni zahtjev sadržava sve informacije potrebne za njegovu evaluaciju;

   (b) očuvana je cjelovitost podataka;

   (c) očuvana je povjerljivost dokumentacije zahtjeva;

   (d) osigurana je zaštita osobnih podataka u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001.

2. Komisija odgovarajućim sredstvima i u skladu s člankom 147. stavkom 1. osigurava da sudionici mogu podnijeti zahtjev i sve prateće dokaze u elektroničkom formatu. Svi sustavi elektroničke komunikacije koji se upotrebljavaju za potporu komunikacije i razmjene informacija moraju biti nediskriminirajući, opće dostupni i interoperabilni s proizvodima informacijske i komunikacijske tehnologije u općoj uporabi te se njima ne smije ograničavati pristup sudionikâ postupku dodjele.

Komisija redovito izvješćuje Europski parlament i Vijeće o napretku u primjeni ovog stavka.

3. Uređajima za elektroničko zaprimanje dokumentacije zahtjeva s pomoću tehničkih sredstava i odgovarajućih postupaka osigurava se sljedeće:

(a) sudionika se može sa sigurnošću autentificirati;

(b) moguće je utvrditi točno vrijeme i datum zaprimanja dokumentacije zahtjeva;

(c) samo ovlaštene osobe imaju pristup podacima koji se prenose ▌ te samo te osobe mogu odrediti ili promijeniti datume za otvaranje ***dokumentacije zahtjeva***;

(d) u različitim fazama postupka dodjele pristup svim podnesenim podacima mogu imati samo ovlaštene osobe, koje za potrebe postupka mogu osigurati pristup tim podacima;

(e) razumno je osigurano da se svaki pokušaj kršenja bilo kojeg od uvjeta navedenih u točkama od (a) do (***d***) može otkriti.

Prvi podstavak ne primjenjuje se na ugovore čija je vrijednost manja od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1.

4. Ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odobri podnošenje dokumentacije zahtjeva elektroničkim putem, elektronički dokumenti dostavljeni putem tih sustava smatraju se izvornicima.

5. U slučaju podnošenja zahtjeva pismom, sudionici dokumentaciju zahtjeva mogu podnijeti na jedan od sljedećih načina:

   (a) poštom ili kurirskom službom, pri čemu se dokazom smatra poštanski žig ili datum na potvrdi o predaji pošiljke;

   (b) sudionik osobno ili njegov agent ručno dostavljaju zahtjev u prostorije odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, pri čemu se dokazom smatra potvrda o primitku.

6. Podnošenjem dokumentacije zahtjeva sudionici pristaju na to da im se obavijest o ishodu postupka dostavi elektroničkim putem.

7. Stavci od 1. do 6. ovog članka ne primjenjuju se na odabir osoba ili subjekata koji izvršavaju sredstva Unije na temelju članka 62. stavke 1. točke (c).

POGLAVLJE 3.

PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA IZRAVNO UPRAVLJANJE

Članak 150.

Odbor za evaluaciju

1. Dokumentaciju zahtjeva ocjenjuje odbor za evaluaciju.

2. Odbor za evaluaciju imenuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

   Odbor za evaluaciju sastoji se od najmanje tri osobe.

3. Članovi odbora za evaluaciju koji ocjenjuju zahtjeve za bespovratna sredstva ili ponude predstavljaju najmanje dva organizacijska subjekta institucija Unije ili tijela ***Unije*** iz članaka 68., 70. i 71., koji nisu međusobno hijerarhijski povezani i od kojih barem jedan nije pod nadležnošću odgovornog dužnosnika za ovjeravanje. Ako predstavništva i lokalne jedinice izvan Unije, kao što su delegacija, ured ili podružnica Unije u trećoj zemlji, te tijela Unije iz članaka 68., 70. i 71. nemaju zasebne subjekte, ne primjenjuje se zahtjev u vezi s organizacijskim subjektima koji nisu međusobno hijerarhijski povezani.

   Odboru za evaluaciju mogu pomagati vanjski stručnjaci na temelju odluke odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

Članovi odbora za evaluaciju mogu biti vanjski stručnjaci ako je ta mogućnost predviđena u temeljnom aktu.

4. Članovi odbora za evaluaciju koji ocjenjuju zahtjeve u natječaju za nagrade mogu biti osobe iz stavka 3. prvog podstavka ili vanjski stručnjaci.

5. Članovi odbora za evaluaciju i vanjski stručnjaci moraju poštovati članak 61.

Članak 151.

Pojašnjavanje i ispravljanje dokumentacije zahtjeva

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može ispraviti očite administrativne pogreške u dokumentaciji zahtjeva nakon što od sudionika dobije potvrdu ispravka koji je namjeravao unijeti.

Ako sudionik ne dostavi dokaze ili izjave, odbor za evaluaciju ili, ako je to primjereno, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, osim u propisno opravdanim slučajevima, od sudionika zahtijeva da dostavi informacije koje nedostaju ili da pojasni popratnu dokumentaciju.

Takvim se informacijama, pojašnjenjima ili potvrdama ne smije u bitnom mijenjati dokumentacija zahtjeva.

Članak 152.

Jamstva

1. Uz iznimku ugovora ▌ i bespovratnih sredstava ▌ čija ***vrijednost ne premašuje 60 000 EUR***, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, ako je to razmjerno i na temelju ***svoje analize*** rizika, zahtijevati da jamstvo dostave:

   (a) ugovaratelji ili korisnici kako bi se ograničili financijski rizici povezani s plaćanjem ili predfinanciranjem (**„**jamstvo za predfinanciranje**”**);

   (b) ugovaratelji kako bi se osiguralo poštovanje bitnih ugovornih obveza u slučaju radova, robe ili složenih usluga (**„**jamstvo za ispunjenje obveza**”**);

   (c) ugovaratelji kako bi se osiguralo potpuno izvršenje ugovora tijekom razdoblja ugovorne odgovornosti (**„**jamstvo za povrat zadržanog iznosa**”**).

   ZIC se izuzima od obveze dostavljanja jamstava.

   Kao alternativa traženju jamstva za predfinanciranje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, u slučaju bespovratnih sredstava, može odlučiti podijeliti plaćanje na više obroka.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odlučuje treba li jamstvo biti izraženo u eurima ili u valuti ugovora ili sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

3. Jamstvo izdaje banka ili ovlaštena financijska institucija koju prihvati odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

Na zahtjev ugovaratelja ili korisnika i pod uvjetom da je to prihvatio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje:

(a) jamstva iz stavka 1. prvog podstavka točaka (a), (b) i (c) može se zamijeniti solidarnim jamstvom ***ugovaratelja ili korisnika i*** treće strane;

(b) jamstvo iz stavka 1. prvog podstavka točke (a) može se zamijeniti neopozivim i bezuvjetnim zajedničkim jamstvom korisnika koji su stranke istog sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

4. Jamstvom banka ili financijska institucija ili treća strana pružaju neopozivo kolateralno osiguranje ili se obvezuju da će na prvi poziv ispuniti obveze ugovaratelja ili korisnika.

5. Ako tijekom provedbe ugovora ili sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava odgovorni dužnosnik za ovjeravanje utvrdi da izdavatelj jamstva nije ili više nije ovlašten za izdavanje jamstava u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom, on od ugovaratelja ili korisnika traži da zamijeni jamstvo koje mu izdaje takav izdavatelj jamstva.

Članak 153.

Jamstvo za predfinanciranje

1. Jamstvo za predfinanciranje izdaje se za iznos koji ne smije biti veći od iznosa predfinanciranja ***te mora vrijediti dovoljno dugo da ga se može aktivirati.***

2. Jamstvo za predfinanciranje oslobađa se kada se predfinanciranje oduzme od međuplaćanja ili plaćanja preostalog iznosa ugovaratelju ili korisniku u skladu s uvjetima ugovora ili uvjetima sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

GLAVA VI.

NEIZRAVNO ***UPRAVLJANJE***

Članak 154.

Neizravno ***upravljanje***

1. Odabir osoba i subjekata ***kojima se povjeravaju zadaće izvršenja*** sredstava Unije ili proračunskih jamstava na temelju članka 62. stavka 1. točke (c) mora biti transparentan, opravdan prirodom djelovanja i ne smije dovoditi do sukoba interesa. Ako se radi o subjektima iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) podtočaka ii., v., vi. i vii., pri odabiru se u obzir uzima i njihova financijska i operativna sposobnost.

   Ako su osoba ili subjekt identificirani u temeljnom aktu, financijski izvještaj predviđen člankom 35. uključuje obrazloženje odabira te osobe ili subjekta.

   U slučajevima izvršenja putem mreže, koje zahtijeva da dotična država članica ili zemlja imenuje barem po jedno tijelo ili subjekt, to tijelo ili subjekt imenuje dotična država članica ili zemlja u skladu s temeljnim aktom. U svim ostalim slučajevima takva tijela ili subjekte imenuje Komisija u dogovoru s dotičnim državama članicama ili zemljama.

2. Osobe i subjekti ***kojima su povjerene zadaće izvršenja*** sredstava Unije ili proračunskih jamstava na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c), moraju poštovati načela dobrog financijskog upravljanja, transparentnosti, nediskriminacije i vidljivosti djelovanja Unije. Ako Komisija uspostavi okvirne sporazume o financijskom partnerstvu u skladu s člankom 130., navedena se načela dodatno opisuju u tim sporazumima.

3. Prije potpisivanja sporazumâ o doprinosu, sporazumâ o financiranju ili sporazumâ o jamstvu Komisija osigurava razinu zaštite financijskih interesa Unije jednakovrijednu ***onoj*** koja se ***osigurava*** ako Komisija izvršava proračun u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a). ***Komisija*** to čini tako što provodi ocjenu sustavâ, pravila i postupaka kojima se služe osobe ili subjekti koji izvršavaju sredstva Unije, ako se namjerava osloniti na ***takve sustave, pravila i postupke*** pri provedbi djelovanja, ili tako što poduzima odgovarajuće mjere nadzora ***u skladu sa stavkom 5.ovog članka.***

4. Komisija, u skladu s načelom proporcionalnosti i uz dužno poštovanje prema naravi djelovanja i uključenih financijskih rizika, ocjenjuje u pogledu osoba ili subjekata koji izvršavaju sredstva Unije na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c):

(a) jesu li uspostavili djelotvoran i učinkovit sustav unutarnje kontrole, koji se temelji na najboljim međunarodnim praksama i kojim se posebno omogućuje sprječavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti i prijevara, te osiguravaju li funkcioniranje tog sustava;

(b) upotrebljavaju li računovodstveni sustav koji pravodobno pruža točne, potpune i pouzdane informacije;

(c) jesu li predmet neovisne vanjske revizije, koju u skladu s međunarodno prihvaćenim revizijskim standardima obavlja revizijska služba koja je funkcionalno neovisna od dotične osobe ili subjekta;

(d) primjenjuju li primjerena pravila i postupke za osiguravanje financiranja trećim stranama, uključujući ***transparentne, nediskriminirajuće, učinkovite i djelotvorne*** postupke preispitivanja, pravila za osiguravanje povrata nepropisno isplaćenih sredstava i pravila za isključenje iz pristupa financiranju;

(e) objavljuju li odgovarajuće informacije o svojim primateljima, ***jednakovrijedne onima iz članka 38***;

(f) osiguravaju li razinu zaštite osobnih podataka koja je jednakovrijedna onoj iz članka 5.

Uz navedeno Komisija u dogovoru s dotičnim osobama ili subjektima može procijeniti druga pravila i postupke, na primjer troškove upravljanja računovodstvenim praksama osoba ili subjekata. Na temelju rezultata te procjene Komisija može odlučiti da će se osloniti na ta pravila i postupke.

Osobe ili subjekti koji su procijenjeni ***u skladu s prvim i drugim podstavkom*** bez nepotrebnog odlaganja obavješćuju Komisiju o svakoj bitnoj promjeni ***svojih*** sustava, pravila ili ▌ postupaka ▌ koja bi mogla utjecati na pouzdanost Komisijine procjene.

5. Ako dotične osobe ili subjekti samo djelomično poštuju stavak 4., Komisija poduzima odgovarajuće mjere nadzora kojima se osigurava zaštita financijskih interesa Unije. Te se mjere pobliže određuju u odgovarajućim sporazumima. ***Informacije o svakoj takvoj mjeri stavljaju se na raspolaganje Europskom parlamentu i Vijeću na njihov zahtjev.***

6. ***Komisija može odlučiti da*** *ex ante* ocjena kako je navedeno u stavcima 3. i 4. ***nije potrebna*** ▌:

(a) u pogledu tijelâ Unije iz članaka 70. i 71. i ***tijelâ ili*** osoba iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) podtočke viii. koji su donijeli financijska pravila uz prethodni pristanak Komisije;

(b) u pogledu trećih zemalja ili tijela koja one imenuju, u mjeri u kojoj Komisija zadržava odgovornosti za financijsko upravljanje, a kojima se jamči dostatna zaštita financijskih interesa Unije; ili

(c) u pogledu postupaka koje posebno zahtijeva Komisija, uključujući njezine vlastite postupke i one postupke koji su utvrđeni u temeljnim aktima.

7. Ako su sustavi, pravila ili postupci osoba ili subjekata iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) procijenjeni kao primjereni, doprinosi Unije tim osobama ili subjektima mogu se izvršavati u skladu s ovom glavom. Ako te osobe ili subjekti sudjeluju u pozivu za podnošenje prijedlogâ, oni moraju poštovati pravila poziva za podnošenje prijedlogâ u skladu s glavom VIII. U takvom slučaju dužnosnik za ovjeravanje može odlučiti potpisati sporazum o doprinosu ili sporazum o financiranju umjesto sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

Članak 155.

Izvršenje sredstava Unije i proračunskih jamstava

1. Osobe i subjekti koji izvršavaju sredstva Unije ili proračunska ***jamstva*** Komisiji dostavljaju:

(a) izvješće o izvršenju sredstava Unije ili proračunskih jamstava, među ostalim o ispunjavanju uvjeta ili ***postizanju*** rezultata iz članka 125. stavka 1. prvog podstavka točke (a);

(b) ako se doprinosom nadoknađuju rashodi, svoju računovodstvenu dokumentaciju o nastalim rashodima;

(c) izjavu rukovodstva koja sadržava informacije iz točke (a) i, ako je to primjereno, točke (b) kojom se potvrđuje:

i. da su informacije na odgovarajući način prikazane, potpune i točne;

ii. da su ***sredstva Unije*** upotrijebljena u skladu s predviđenom namjenom, kako je utvrđeno sporazumima o doprinosu, sporazumima o financiranju ili sporazumima o jamstvu, ***ili*** ako je to primjenjivo, u relevantnim sektorskim pravilima;

iii. da se postojećim sustavima kontrole osiguravaju potrebna jamstva u pogledu zakonitosti i ispravnosti temeljnih transakcija;

(d) sažetak završnih revizorskih izvješća i provedenih kontrola, uključujući analizu naravi i opsega pogrešaka i slabosti utvrđenih u sustavima, te provedenih ili planiranih korektivnih mjera.

Ako se pribjegava međusobnom oslanjanju na revizije kako je navedeno u članku 127., sažetak iz prvog podstavka točke (d) ovog stavka uključuje svu relevantnu revizijsku dokumentaciju na koju se treba osloniti.

U slučaju djelovanja koja završavaju prije kraja dotične financijske godine, završno izvješće može zamijeniti izjavu rukovodstva iz ***prvog podstavka*** točke (c), pod uvjetom da je podneseno prije 15. veljače sljedeće financijske godine.

Uz dokumente iz prvog podstavka prilaže se mišljenje neovisnog revizorskog tijela, sastavljeno u skladu s međunarodno priznatim revizijskim standardima. U tom se mišljenju utvrđuje funkcioniraju li uspostavljeni sustavi kontrole pravilno i troškovno učinkovito te jesu li temeljne transakcije zakonite i pravilne. U mišljenju se navodi i dovodi li revizija u pitanje navode iz izjave rukovodstva iz prvog podstavka točke (c). U izostanku tog mišljenja dužnosnik za ovjeravanje može zahtijevati da mu se drugim neovisnim sredstvima osigura jednakovrijedna razina jamstva.

Dokumenti iz prvog podstavka dostavljaju se Komisiji najkasnije 15. veljače sljedeće financijske godine. Mišljenje iz trećeg podstavka dostavlja se Komisiji najkasnije 15. ožujka te godine.

Obvezama utvrđenima u ovom stavku ne dovodi se u pitanje sporazume sklopljene s EIB-om***, EIF-om, organizacijama država članica***, međunarodnim organizacijama i trećim zemljama. Kada je riječ o izjavi rukovodstva, takvi sporazumi uključuju barem obvezu tih subjekata da Komisiji svake godine dostave izjavu da su tijekom dotične financijske godine ***sredstva*** Unije upotrijebljena i obračunana u skladu sa zahtjevima iz članka 154. stavaka 3. i 4. i obvezama utvrđenima u takvim sporazumima. Takva se izjava može uključiti u završno izvješće ako je trajanje djelovanja koje se provodi ograničeno na 18 mjeseci.

2. ***Pri*** izvršenju sredstava ***Unije osobe i subjekti moraju***:

(a) poštovati ***primjenjivo pravo Unije i dogovorene međunarodne standarde i standarde Unije te stoga ne smiju podupirati djelovanja kojima se doprinosi*** pranju novca, ***financiranju*** terorizma, ***izbjegavanju plaćanja poreza,*** poreznim prijevarama ili utaji poreza;

(b) ***pri provedbi*** financijskih instrumenata i proračunskih ***jamstava u skladu s glavom X. ne započinjati ni ne ponavljati operacije*** sa subjektima osnovanima ***u jurisdikcijama navedenima u relevantnom političkom dokumentu Unije o nekooperativnim jurisdikcijama, ili s poslovnim nastanom u njima, ili za koje se utvrdi da su visokorizične treće zemlje na temelju članka 9. stavka 2. Direktive (EU) 2015/849, ili koji se u praksi ne pridržavaju*** dogovorenih poreznih standarda Unije ***ili*** međunarodnih poreznih standarda u vezi s transparentnošću i razmjenom informacija.

Subjekti mogu odstupiti od prvog podstavka točke (b) samo ako se djelovanje fizički provodi u jednoj od tih jurisdikcija i ako ne postoji nijedan pokazatelj da relevantna operacija potpada pod neku od kategorija navedenih u prvom podstavku točki (a).

Pri sklapanju sporazuma s financijskim posrednicima subjekti koji izvršavaju financijske instrumente i proračunska jamstva u skladu s glavom X. prenose zahtjeve iz ovog stavka u relevantne sporazume i zahtijevaju od financijskih posrednika da ih izvješćuju o njihovom poštovanju.

3. Pri provedbi financijskih instrumenata i proračunskih jamstava u skladu s glavom X. osobe i subjekti primjenjuju načela i standarde utvrđene u pravu Unije o sprečavanju korištenja financijskim sustavom u svrhu pranja novca i financiranja terorizma, a posebno Uredbom (EU) 2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća[56] i Direktivom (EU) 2015/849. Oni financiranje na temelju ove Uredbe uvjetuju objavom informacija o stvarnom vlasništvu u skladu s Direktivom (EU) 2015/849 i objavljuju podatke iz izvješća po zemljama u smislu članka 89. stavka 1. Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća[57].

4. Komisija provjerava jesu li sredstva Unije ili proračunska jamstva upotrijebljeni u skladu s uvjetima utvrđenima u relevantnim sporazumima. Ako se troškovi osobe ili subjekta nadoknađuju na temelju jedne od pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova u skladu s člankom 125. stavkom 1. prvim podstavkom točkama (c), (d) i (e), članak 181. točke od 1. do 5. i članci 182. do 185. primjenjuju se *mutatis mutandis*. Ako su sredstva Unije ili proračunsko jamstvo upotrijebljeni na način kojim se krše obveze iz relevantnih sporazuma, primjenjuje se članak 131.

---

56 Uredba (EU) 2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006(SL L 141, 5.6.2015., str. 1.).

57 Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176 27.6.2013., str. 338.).

5. U djelovanjima s više donatora, u kojima se doprinosom Unije nadoknađuju rashodi, postupak iz stavka 4. sastoji se od provjere toga jesu li iznos koji odgovara iznosu koji je Komisija isplatila za dotično djelovanje osoba ili subjekt upotrijebili u skladu s uvjetima utvrđenima u relevantnom sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava, sporazumu o doprinosu ▌ ili sporazumu o financiranju.

6. U sporazumima o doprinosu, sporazumima o financiranju i sporazumima o jamstvu moraju se jasno utvrditi odgovornosti i obveze osobe ili subjekta koji izvršava sredstva Unije, uključujući obveze iz članka ***129. i*** uvjete za plaćanje doprinosa***. Takvim se sporazumima ujedno***, ako je to primjenjivo, ***utvrđuje uzajamno dogovorena*** naknada ***koja mora biti razmjerna uvjetima na temelju kojih se provode djelovanja, uzimajući u obzir okolnosti krize i nestabilnosti te*** koja se, ako je to primjereno, temelji na uspješnosti. Ti sporazumi sadržavaju i pravila za izvješćivanje Komisiji o izvršenju zadaća, očekivanim rezultatima, uključujući pokazatelje kojima se mjeri uspješnost i obvezu osoba ili subjekata koji izvršavaju sredstva Unije da Komisiju bez odlaganja obavijeste o slučajevima u kojima su utvrđene prijevare ili nepravilnosti i o daljnjem postupanju u vezi s tim slučajevima.

7. Svi se sporazumi o doprinosu, sporazumi o financiranju i sporazumi o jamstvu stavljaju na raspolaganje Europskom parlamentu i Vijeću na njihov zahtjev.

8. Ovaj se članak ne primjenjuje na doprinos Unije ***tijelima*** Unije na koja se primjenjuje zaseban postupak davanja razrješnice iz članaka 70. i 71., uz iznimku mogućih *ad hoc* sporazuma o doprinosu.

Članak 156.

Neizravno ***upravljanje*** s međunarodnim organizacijama

1. ***Komisija može, u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) podtočkom ii., izvršavati proračun neizravno s*** međunarodnim organizacijama javnog sektora uspostavljenih međunarodnim sporazumima ***(„međunarodne organizacije”) i*** sa specijaliziranim agencijama koje takve organizacije osnuju. Ti se sporazumi prosljeđuju Komisiji kao dio procjene koju Komisija provodi u skladu s člankom 154. stavkom 3.

2. Sljedeće organizacije smatraju se međunarodnim organizacijama:

(a) Međunarodni odbor Crvenog križa;

(b) Međunarodna federacija nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.

3. Komisija može donijeti propisno opravdanu odluku o tretiranju neprofitne organizacije kao međunarodne organizacije pod uvjetom da ispunjava sljedeće uvjete:

(a) ima pravnu osobnost i neovisna upravljačka tijela;

(b) uspostavljena je za izvršenje posebnih zadaća od općeg međunarodnog interesa;

(c) najmanje šest država članica članice su neprofitne organizacije;

(d) ima odgovarajuća financijska jamstva;

(e) djeluje na temelju stalne strukture i u skladu sa sustavima, pravilima i postupcima koji se mogu procijeniti u skladu s člankom 154. stavkom 3.

4. Ako međunarodna organizacija izvršava sredstva u okviru neizravnog ***upravljanja***, primjenjuju se sporazumi o provjeri koji su s njom sklopljeni.

Članak 157.

Neizravno upravljanje s organizacijama država članica

1. Komisija može u skladu s člankom 62. stavkom 1.prvim podstavkom točkom (c) podtočkama v. i vi. neizravno izvršavati proračun preko organizacija država članica.

2. Pri neizravnom izvršenju proračuna s organizacijama država članica, Komisija se oslanja na sustave, pravila i postupke tih organizacija koji su ocijenjeni u skladu s člankom 154. stavcima 3. i 4.

3. Okvirnim sporazumima o financijskom partnerstvu sklopljenima s organizacijama država članica u skladu s člankom 130. dodatno se određuju opseg i načini međusobnog oslanjanja na sustave, pravila i postupke organizacija država članica te ti sporazumi mogu uključivati posebne odredbe o međusobnom oslanjanju na ocjene i revizije kako je navedeno u člancima 126. i 127.

Članak 158.

Neizravno ***upravljanje*** s trećim zemljama

1. Komisija može ***neizravno*** izvršavati proračun s trećom zemljom ***ili tijelima koja je ta zemlja imenovala*** kako je navedeno u članku 62. stavku 1. prvom podstavku točki (c) podtočki i. sklapanjem sporazuma o financiranju u kojem se opisuje intervencija Unije u trećoj zemlji i utvrđuje način izvršenja za svaki dio djelovanja.

2. Za dio djelovanja koje se neizravno izvršava ***s*** trećom zemljom ili tijelima koja je ona imenovala, sporazumom o financiranju jasno se utvrđuju, uz elemente iz članka 155. stavka 5., uloge i odgovornosti treće zemlje i Komisije u izvršenju sredstava. Sporazumom o financiranju ujedno se određuju pravila i postupci koje treća zemlja treba primjenjivati pri izvršenju sredstava Unije.

Članak 159.

Operacije mješovitog financiranja

1. Operacijama mješovitog financiranja upravlja Komisija ili osobe ili subjekti koji izvršavaju sredstva Unije na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c).

2. Ako se financijski instrumenti ***i proračunska jamstva*** provode u okviru mehanizma ***ili platforme*** mješovitog financiranja, primjenjuje se glava X.

3. Kada je riječ o financijskim instrumentima ***i proračunskim jamstvima koji se provode*** u okviru mehanizama ***ili platformi*** za mješovito financiranje, smatra se da su ispunjeni uvjeti iz članka 209. stavka 2. prvog podstavka točke (h) ako se prije uspostavljanja relevantnog mehanizma ***ili platforme*** mješovitog financiranja provede *ex ante* evaluacija.

4. Godišnja izvješća na temelju članka 249. sastavljaju se na razini mehanizma ***ili platforme*** mješovitog financiranja, uzimajući u obzir sve financijske instrumente ***i proračunska jamstva*** koji su obuhvaćeni mehanizmom ili platformom, ***te se u njima moraju jasno navesti različite vrste financijske potpore u okviru mehanizma ili platforme***.

GLAVA VII.

NABAVA I KONCESIJE

POGLAVLJE 1.

Zajedničke odredbe

Članak 160.

Načela koja se primjenjuju na ugovore i područje primjene

1. Svim ▌ ugovorima koji se financiraju u potpunosti ili djelomično iz proračuna moraju se poštovati načela transparentnosti, proporcionalnosti, jednakog postupanja i nediskriminacije.

2. Za sve ugovore provodi se nadmetanje na najširoj mogućoj osnovi, uz iznimku slučaja kad se upotrebljava postupak iz članka 164. stavka 1. točke (d).

Procijenjena vrijednost ugovora ne smije se određivati s namjerom zaobilaženja primjenjivih pravila niti se ugovor smije dijeliti u tu svrhu.

Javni naručitelj dijeli ugovor na više grupa kad god je to primjereno uzimajući u obzir široko tržišno natjecanje.

3. Javni naručitelji ne upotrebljavaju neprimjereno okvirne ugovore ili tako da njihova svrha ili učinak bude sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja.

4. ZIC može primati sredstva za koja se terete odobrena sredstva koja nisu odobrena sredstva za istraživanje i tehnološki razvoj u okviru svojega sudjelovanja u postupcima ▌ nabave koji se u cijelosti ili djelomično financiraju iz proračuna.

5. Uz iznimku načelâ transparentnosti i jednakog postupanja, pravila o nabavi utvrđena u ovoj Uredbi ne primjenjuju se na aktivnosti koje Zajednički istraživački centar provodi u ime trećih strana.

Članak 161.

Prilog o nabavi i delegiranje ovlasti

Detaljna pravila o nabavi utvrđena su u Prilogu ***I.*** ovoj Uredbi***. Kako bi se osiguralo da institucije Unije pri dodjeli ugovora za vlastiti račun primjenjuju iste standarde koji vrijede za javne naručitelje obuhvaćene direktivama 2014/23/EU i 2014/24/EU,*** Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 269. ove Uredbe radi izmjene ▌ Priloga ***I. ovoj Uredbi***, ***kako bi taj prilog uskladila s izmjenama tih direktiva i provela povezane tehničke prilagodbe.***

Članak 162.

Mješoviti ugovori i jedinstveni rječnik javne nabave

1. Mješoviti ugovor koji obuhvaća dvije ili više vrsta nabave (radova, robe ili usluga) ili koncesija (za radove ili usluge) ili oboje dodjeljuje se u skladu s odredbama primjenjivima na vrstu nabave koja ***se veže*** uz glavni predmet dotičnog ugovora.

2. U slučaju mješovitih ugovora koji obuhvaćaju robu i usluge, glavni predmet određuje se usporedbom vrijednosti dotične robe ili usluga.

   Ugovor kojim je obuhvaćena jedna vrsta nabave (radova, robe ili usluga) i koncesija (za radove ili usluge) dodjeljuje se u skladu s odredbama koje se primjenjuju na dotični ugovor o javnoj nabavi.

3. Ova glava ne primjenjuje se na ugovore o tehničkoj pomoći sklopljene s EIB-om ili EIF-om.

4. Za upućivanja na nomenklature u kontekstu nabave upotrebljava se **„**Jedinstveni rječnik javne nabave (CPV)**”** kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća[58].

[58] Uredba (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o Jedinstvenom rječniku javne nabave (CPV) (SL L 340, 16.12.2002., str. 1.).

Članak 163.

Mjere objave

1. Za postupke čija je vrijednost jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. ili članka 178. javni naručitelj u *Službenom listu Europske unije* objavljuje:

   (a) obavijest o nadmetanju kojom se pokreće postupak, osim u slučaju postupka iz članka 164. stavka 1. točke (d);

   (b) obavijest o dodjeli ugovora u kojoj su navedeni rezultati postupka.

2. Postupci čija je vrijednost manja od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. ili članka 178. oglašavaju se odgovarajućim sredstvima.

3. Određene informacije o dodjeli ugovora ne moraju se nužno objaviti ako bi njihova objava ometala izvršavanje zakonodavstva ili bi na neki drugi način bila protivna javnom interesu, štetila legitimnim komercijalnim interesima gospodarskih subjekata ili bi mogla dovesti u pitanje pošteno tržišno natjecanje među njima.

Članak 164.

Postupci nabave

1. Postupci nabave za dodjelu ugovorâ o koncesiji ili ugovorâ o javnoj nabavi, uključujući okvirne ugovore, imaju jedan od sljedećih oblika:

(a) otvoreni postupak;

(b) ograničeni postupak, među ostalim na temelju dinamičkog sustava nabave;

(c) projektni natječaj;

(d) pregovarački postupak, među ostalim bez prethodne objave;

(e) natjecateljski dijalog;

(f) natjecateljski postupak uz pregovore;

(g) partnerstvo za inovacije;

(h) postupci koji uključuju poziv na iskaz interesa.

2. U otvorenim postupcima svaki zainteresirani gospodarski subjekt može dostaviti ponudu.

3. U ograničenim postupcima, natjecateljskim dijalozima, natjecateljskim postupcima uz pregovore i partnerstvima za inovacije svaki gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje dostavljanjem informacija koje traži javni naručitelj. Javni naručitelj poziva sve natjecatelje koji zadovoljavaju kriterije za odabir i koji se ne nalaze ni u jednoj od situacija iz članka 136. stavka 1. i članka 141. stavka 1. da dostave ponudu.

   Neovisno o prvom podstavku, javni naručitelj može ograničiti broj natjecatelja koji se pozivaju na sudjelovanje u postupku na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija za odabir, što se navodi u obavijesti o nadmetanju ili pozivu na iskaz interesa. Broj pozvanih natjecatelja mora biti dostatan kako bi se osiguralo istinsko tržišno natjecanje.

4. U svim postupcima koji obuhvaćaju pregovore javni naručitelj pregovara s ponuditeljima o prvotnim i svim naknadnim ponudama ili dijelovima ponuda, osim o konačnim ponudama, kako bi se poboljšao njihov sadržaj. Minimalni zahtjevi i kriteriji utvrđeni u dokumentaciji o nabavi nisu predmet pregovora.

Javni naručitelj može dodijeliti ugovor na osnovi prvotne ponude bez pregovora ako je u dokumentaciji o nabavi navedeno da zadržava mogućnost da to učini.

5. Javni naručitelj može primijeniti:

(a) otvoren ili ograničen postupak za svaku nabavu;

(b) postupke koji se sastoje od poziva na iskaz interesa za ugovore čija je vrijednost manja od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. kako bi napravio predodabir natjecatelja koji će biti pozvani da podnesu ponude kao odgovor na buduće ograničene pozive za podnošenje ponuda ili kako bi sastavio popis prodavatelja koji trebaju biti pozvani da podnesu zahtjeve za sudjelovanje ili podnesu ponude;

(c) projektni natječaj za dobivanje plana ili projekta koji ocjenjivački sud izabire po raspisivanju natječaja;

(d) partnerstvo za inovacije za razvoj inovativnog proizvoda, usluge ili inovativnih radova i naknadnu nabavu robe, usluga ili radova koji iz toga proizlaze;

(e) natjecateljski postupak uz pregovore ili natjecateljski dijalog za ugovore o koncesiji, za ugovore o uslugama navedene u Prilogu XIV. Direktivi 2014/24/EU, u slučajevima u kojima su, po završetku prvotnog postupka, u okviru otvorenog ili ograničenog postupka dostavljene samo nepravilne ili neprihvatljive ponude te u slučajevima u kojima je to opravdano posebnim okolnostima povezanima, među ostalim, s naravi ili složenošću predmeta ugovora ili posebnom vrstom ugovora, kako je detaljno opisano u ▌ Prilogu ***I.*** ovoj Uredbi;

(f) pregovarački postupak za ugovore čija je vrijednost manja od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. ili pregovarački postupak bez prethodne objave za posebne vrste nabave koje nisu obuhvaćene područjem primjene Direktive 2014/24/EU ili u jasno utvrđenim iznimnim okolnostima utvrđenim u ▌ Prilogu ***I.*** ovoj Uredbi.

6. Dinamički sustav nabave tijekom svojega trajanja otvoren je svakom gospodarskom subjektu koji zadovoljava kriterije za odabir.

Javni naručitelj pri nabavi u okviru dinamičkog sustava nabave slijedi pravila ograničenog postupka.

Članak 165.

Međuinstitucijska nabava i zajednička nabava

1. Ako su za ugovor ili okvirni ugovor zainteresirane dvije ili više institucija Unije, izvršnih agencija ili tijela ***Unije*** iz članaka 70. i 71. te kad god postoji mogućnost povećanja učinkovitosti, dotični javni naručitelji mogu postupak i kasnije upravljanje ugovorom ili okvirnim ugovorom provoditi na međuinstitucijskoj razini pod vodstvom jednog od javnih naručitelja.

   U međuinstitucijskim postupcima mogu sudjelovati tijela i osobe zaduženi za provedbu posebnih djelovanja ZVSP-a na temelju glave V. UEU-a te Ured glavnog tajnika Odbora guvernera europskih škola.

   Uvjeti okvirnog ugovora primjenjuju se samo među onim javnim naručiteljima koji su identificirani za tu svrhu u dokumentaciji o nabavi i onim gospodarskim subjektima koji su stranke okvirnog ugovora.

2. Ako je ugovor ili okvirni ugovor potreban za provedbu zajedničkog djelovanja između neke institucije ***Unije*** i jednog ili više javnih naručitelja iz država članica, postupak nabave mogu zajednički provesti institucija ***Unije*** i javni naručitelji.

Zajednička nabava može se provoditi s državama EFTA-e i zemljama kandidatkinjama za pristupanje Uniji ako je ta mogućnost izričito predviđena u bilateralnom ili multilateralnom ugovoru.

Postupovne odredbe koje se primjenjuju na institucije ***Unije*** primjenjuju se na zajedničku nabavu.

Ako je udjel u ukupnoj procijenjenoj vrijednosti ugovora koji pripada javnom naručitelju iz države članice ili kojim on upravlja jednak ili viši od 50 %, ili u drugim propisno opravdanim slučajevima, institucija ***Unije*** može odlučiti da se postupovna pravila koja se primjenjuju na javnog naručitelja iz države članice primjenjuju na zajedničku nabavu, pod uvjetom da se ta pravila mogu smatrati jednakovrijednima pravilima institucije ***Unije***.

Institucija ***Unije*** i javni naručitelj iz države članice, države EFTA-e ili zemlje kandidatkinje za pristupanje Uniji na koje se odnosi zajednička nabava osobito se dogovaraju o detaljnim praktičnim aranžmanima za evaluaciju zahtjevâ za sudjelovanje ili ponuda, dodjeli ugovora, pravu koje se primjenjuje na ugovor i sudu nadležnom za rješavanje sporova.

Članak 166.

Priprema postupka nabave

1. Prije pokretanja postupka nabave javni naručitelj može provesti prethodnu provjeru tržišta u svrhu pripreme postupka.

2. Javni naručitelj određuje predmet nabave u dokumentaciji o nabavi, opisujući u njoj svoje potrebe i tražene značajke radova, robe ili usluga koji se kupuju te određuje primjenjive kriterije za isključenje, dodjelu i odabir. Javni naručitelj ujedno navodi koji elementi određuju minimalne zahtjeve koje sve ponude trebaju zadovoljiti. Minimalni zahtjevi uključuju poštovanje primjenjivih obveza iz prava okoliša, socijalnog i radnog prava koje su utvrđene pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili primjenjivim međunarodnim društvenim konvencijama i konvencijama o zaštiti okoliša navedenima u Prilogu X. Direktivi 2014/24/EU.

Članak 167.

Dodjela ugovorâ

1. Ugovori se dodjeljuju na temelju kriterija za dodjelu pod uvjetom da je javni naručitelj provjerio sljedeće:

   (a) ponuda je u skladu s minimalnim zahtjevima utvrđenima u dokumentaciji o nabavi;

   (b) natjecatelj ili ponuditelj nije isključen na temelju članka 136. ni odbijen na temelju članka 141.;

   (c) natjecatelj ili ponuditelj ispunjava kriterije za odabir utvrđene u dokumentaciji o nabavi i nije u sukobu interesa koji bi mogao negativno utjecati na izvršenje ugovora.

2. U svrhu evaluacije sposobnosti natjecatelja ili ponuditelja javni naručitelj primjenjuje kriterije za odabir. Kriteriji za odabir odnose se samo na pravnu i regulatornu sposobnost za obavljanje profesionalne aktivnosti, ekonomsku i financijsku sposobnost te tehničku i stručnu sposobnost. Pretpostavlja se da ZIC ispunjava zahtjeve koji se odnose na financijsku sposobnost.

3. Javni naručitelj u svrhu evaluacije ponude primjenjuje kriterije za dodjelu.

4. Javni naručitelj dodjeljuje ugovore na temelju ekonomski najpovoljnije ponude pri čemu primjenjuje jednu od triju metoda dodjele: najniže cijene, najmanjih troškova ili najboljeg omjera cijene i kvalitete.

Za metodu najmanjih troškova javni naručitelj primjenjuje pristup troškovne učinkovitosti uključujući izračun troškova tijekom životnog vijeka.

Za metodu najboljeg omjera cijene i kvalitete javni naručitelj uzima u obzir cijenu ili trošak i druge kriterije kvalitete povezane s predmetom ugovora.

Članak 168.

Podnošenje, elektronička komunikacija i evaluacija

1. Javni naručitelj određuje rokove za zaprimanje ponuda i zahtjevâ za sudjelovanje u skladu s točkom 24. ▌Priloga ***I.*** uzimajući u obzir složenost nabave, pri čemu se gospodarskim subjektima osigurava odgovarajuće vrijeme za pripremu ponuda.

2. Ako to smatra prikladnim i proporcionalnim, javni naručitelj može zahtijevati od ponuditeljâ da dostave jamstvo kao osiguranje da se dostavljene ponude neće povući prije potpisivanja ugovora. Traženo jamstvo iznosi od 1 do 2 % ukupne procijenjene vrijednosti ugovora.

Javni naručitelj oslobađa jamstva:

(a) u odnosu na ponuditelje ili ponude odbijene u skladu s točkom 30.2. podtočkom (b) ili (c) Priloga I., nakon pružanja informacija o ishodu postupka;

(b) u odnosu na ponuditelje rangirane u skladu s točkom 30.2. podtočkom (e) Priloga I., nakon potpisivanja ugovora.

3. Javni naručitelj otvara sve zahtjeve za sudjelovanje i ponude. Međutim, javni naručitelj odbija:

(a) zahtjeve za sudjelovanje i ponude koji nisu zaprimljeni u roku, i to bez otvaranja;

(b) ponude koje su već bile otvorene kad ih je zaprimio, bez ispitivanja njihova sadržaja.

4. Javni naručitelj evaluira sve zahtjeve za sudjelovanje ili ponude koji nisu odbijeni u fazi otvaranja kako je navedeno u stavku 3. na temelju kriterija utvrđenih u dokumentaciji o nabavi kako bi dodijelio ugovor ili proveo elektroničku dražbu.

5. Dužnosnik za ovjeravanje može odustati od imenovanja odbora za evaluaciju kako je predviđeno ***u*** članku 150. stavku 2. u sljedećim slučajevima:

   (a) vrijednost ugovora manja je od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1.;

   (b) na temelju analize rizika u slučajevima iz točke 11.1. drugog podstavka podtočaka (c), (e), (f) i., (f) iii. i (h) ▌ Priloga ***I.***;

   (c) na temelju analize rizika u slučaju ponovnog otvaranja nadmetanja u okviru okvirnog ugovora;

   (d) za postupke u području vanjskih djelovanja vrijednosti od 20 000 EUR ili manje.

6. Zahtjevi za sudjelovanje i ponude koji nisu u skladu s minimalnim zahtjevima utvrđenima u dokumentaciji o nabavi odbijaju se.

Članak 169.

Kontakti tijekom postupka nabave

1. Prije isteka roka do kojeg se primaju zahtjevi za sudjelovanje ili ponude, javni naručitelj može dostaviti dodatne informacije u vezi s dokumentacijom o nabavi ako u njoj otkrije pogrešku ili propust, ili na zahtjev natjecateljâ ili ponuditeljâ. Dostavljene informacije otkrivaju se svim natjecateljima ili ponuditeljima.

2. Nakon isteka roka do kojeg se primaju zahtjevi za sudjelovanje ili ponude, u svakom slučaju u kojem je uspostavljen kontakt i u propisno opravdanim slučajevima u kojima kontakt nije uspostavljen kako je predviđeno člankom 151., vodi se evidencija u dosjeu o toj nabavi.

Članak 170.

Odluka o dodjeli i obavješćivanje natjecateljâ ili ponuditeljâ

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odlučuje kome ugovor treba dodijeliti u skladu s kriterijima za odabir i dodjelu utvrđenima u dokumentaciji o nabavi.

2. Javni naručitelj obavješćuje sve natjecatelje ili ponuditelje čiji su zahtjevi za sudjelovanje ili ponude odbijeni o razlozima na temelju kojih je donesena odluka i o trajanju rokova mirovanja iz članka 175. stavka 2. ***i članka 178. stavka 1.***

Kada je riječ o dodjeli posebnih ugovora na temelju okvirnog ugovora koji uključuju ponovno otvaranje nadmetanja, javni naručitelj obavješćuje ponuditelje o ishodu evaluacije.

3. Javni naručitelj obavješćuje svakog ponuditelja koji nije u situaciji za isključenje iz članka 136. stavka 1., koji nije odbijen na temelju članka 141. te čija je ponuda u skladu s dokumentacijom o nabavi i koji to zahtijeva pisanim putem o sljedećem:

(a) imenu i prezimenu odnosno nazivu ponuditelja, ili ponuditeljâ u slučaju okvirnog ugovora, kojem je dodijeljen ugovor i, osim u slučaju posebnog ugovora na temelju okvirnog ugovora koji uključuje ponovno otvaranje nadmetanja, značajkama i relativnim prednostima uspješne ponude, plaćenoj cijeni ili vrijednosti ugovora, ovisno o slučaju;

(b) napretku pregovora i dijaloga s ponuditeljima.

Međutim, javni naručitelj može odlučiti ne otkriti određene informacije ako bi se njihovim otkrivanjem ometalo izvršavanje zakonodavstva, djelovalo suprotno javnom interesu ili ugrozilo legitimne komercijalne interese gospodarskih subjekata ili moglo narušiti pošteno tržišno natjecanje među njima.

Članak 171.

Poništenje postupka nabave

Prije potpisivanja ugovora javni naručitelj može poništiti postupak nabave, a da natjecatelji ili ponuditelji pritom nemaju pravo tražiti bilo kakvu naknadu.

Odluka mora biti obrazložena te se u najkraćem mogućem roku priopćuje natjecateljima ili ponuditeljima.

Članak 172.

Izvršenje i izmjene ugovora

1. S izvršenjem ugovora ne započinje se prije nego što je potpisan.

2. Javni naručitelj može izmijeniti ugovor ili okvirni ugovor bez postupka nabave samo u slučajevima predviđenima u stavku 3. i pod uvjetom da se izmjenom ne mijenja predmet ugovora ili okvirnog ugovora.

3. Ugovor, okvirni ugovor ili posebni ugovor na temelju okvirnog ugovora mogu se izmijeniti bez novog postupka nabave u sljedećim slučajevima:

(a) u slučaju da se pokazala potreba za dodatnim radovima, robom ili uslugama početnog ugovaratelja koji nisu bili uključeni u prvotnu nabavu ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

i. nije moguće promijeniti ugovaratelja zbog tehničkih razloga povezanih sa zahtjevima koji se odnose na međuzamjenjivost ili interoperabilnost s obzirom na postojeću opremu, usluge ili instalacije;

ii. promjenom ugovaratelja došlo bi do znatnog udvostručavanja troškova za javnog naručitelja;

iii. povećanje cijene, uključujući neto kumulativnu vrijednost uzastopnih izmjena, nije veće od 50 % prvotne vrijednosti ugovora;

(b) ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

i. izmjena je potrebna jer su nastupile okolnosti koje pažljivi javni naručitelj nije mogao predvidjeti;

ii. povećanje cijene nije veće od 50 % prvotne vrijednosti ugovora;

(c) ako je vrijednost izmjene manja od vrijednosti sljedećih pragova:

i. pragova iz članka 175. stavka 1. i točke 38. ▌ Priloga ***I.*** u području vanjskih djelovanja primjenjivih u trenutku izmjene; i

ii. 10 % prvotne vrijednosti ugovora za ugovore o javnim uslugama i ugovore o javnoj nabavi robe te ugovore o koncesiji za radove ili usluge i 15 % prvotne vrijednosti ugovora za ugovore o javnim radovima;

(d) ako su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

i. minimalni zahtjevi prvotnog postupka nabave nisu izmijenjeni;

ii. svaka naknadna izmjena vrijednosti u skladu je s uvjetima iz točke (c) ovog podstavka, osim ako takva izmjena vrijednosti proizlazi iz stroge primjene dokumentacije o nabavi ili ugovornih odredaba.

U prvotnoj vrijednosti ugovora ne uzimaju se u obzir izmjene cijena.

Neto kumulativna vrijednost nekoliko uzastopnih izmjena iz prvog podstavka točke (c) ne smije premašivati vrijednost nijednog praga koji je ondje naveden.

Javni naručitelj primjenjuje *ex post* mjere objave iz članka 163.

Članak 173.

Jamstva za ispunjenje obveza i jamstva za povrat zadržanog iznosa

1. Jamstvo za ispunjenje obveza iznosi najviše 10 % ukupne vrijednosti ugovora.

   U potpunosti se oslobađa nakon konačnog prihvaćanja radova, robe ili složenih usluga, unutar razdoblja koje se utvrđuje u ugovoru i podliježe rokovima iz članka 116. stavka 1.Može se osloboditi djelomično ili u potpunosti u trenutku privremenog prihvaćanja radova, robe ili složenih usluga.

2. Jamstvo za povrat zadržanog iznosa u iznosu od najviše 10 % ukupne vrijednosti ugovora može se osigurati odbicima od međuplaćanjâ kako se ona budu izvršavala ili odbitkom od završnog plaćanja.

Javni naručitelj određuje iznos jamstva za povrat zadržanog iznosa koji mora biti razmjeran utvrđenim rizicima u vezi s izvršenjem ugovora, uzimajući u obzir predmet ugovora i uobičajene komercijalne uvjete koji se primjenjuju u dotičnom sektoru.

Jamstvo za povrat zadržanog iznosa ne smije se upotrebljavati u ugovoru ako je jamstvo za ispunjenje obveza zatraženo, ali nije oslobođeno.

3. Podložno odobrenju javnog naručitelja, ugovaratelj može zatražiti zamjenu jamstva za povrat zadržanog iznosa drugim jamstvom iz članka 152.

4. Javni naručitelj oslobađa jamstvo za povrat zadržanog iznosa nakon isteka razdoblja ugovorne odgovornosti, unutar razdoblja koje se utvrđuje u ugovoru i podliježe rokovima iz članka 116. stavka 1.

POGLAVLJE 2.

Odredbe koje se primjenjuju na ugovore koje institucije ***Unije*** dodjeljuju za svoj račun

Članak 174.

Javni naručitelj

1. Institucije Unije, izvršne agencije i tijela Unije iz članaka 70. i 71. smatraju se javnim naručiteljima u pogledu ugovora koje dodjeljuju za svoj račun, osim ako nabavu obavljaju pri središnjem tijelu za nabavu. Službe institucija ***Unije*** ne smatraju se javnim naručiteljima u slučaju sporazuma na razini službi koje međusobno sklapaju.

   U skladu s člankom 60. institucije ***Unije*** koje se smatraju javnim naručiteljima u skladu s prvim podstavkom delegiraju ovlasti potrebne za obavljanje funkcije javnog naručitelja.

2. Svaki dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili ***daljnjeg delegiranja*** u svakoj instituciji ***Unije*** ocjenjuje jesu li dosegnute vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1.

Članak 175.

Primjenjivi pragovi i rok mirovanja

1. U postupku dodjele ugovorâ o javnoj nabavi i ugovorâ o koncesiji javni naručitelj pri odabiru postupka iz članka 164. stavka 1. ove Uredbe mora poštovati pragove iz članka 4. točaka (a) i (b) Direktive 2014/24/EU. Na temelju tih pragova određuju se mjere objave iz članka 163. stavaka 1. i 2. ove Uredbe.

2. Podložno iznimkama i uvjetima utvrđenim u ▌Prilogu ***I.*** ovoj Uredbi, u slučaju ugovorâ čija vrijednost premašuje vrijednosti pragova iz stavka 1. javni naručitelj ne potpisuje ugovor ili okvirni ugovor s uspješnim ponuditeljem prije isteka roka mirovanja.

3. Ako se upotrebljavaju elektronička sredstva komunikacije, rok mirovanja traje 10 dana, dok za uporabu drugih sredstava vrijedi rok od 15 dana.

Članak 176.

Pravila o pristupu postupku nabave

1. Sudjelovanje u postupcima nabave otvoreno je pod jednakim uvjetima svim fizičkim i pravnim osobama obuhvaćenima područjem primjene Ugovorâ te svim fizičkim i pravnim osobama s poslovnim nastanom u trećoj zemlji s kojom Unija ima poseban sporazum u području nabave pod uvjetima utvrđenima u takvom sporazumu. Sudjelovanje u postupcima nabave otvoreno je i međunarodnim organizacijama.

2. Za potrebe članka 160. stavka 4. ZIC se smatra pravnom osobom koja ima poslovni nastan u državi članici.

Članak 177.

Pravila o nabavi u okviru Svjetske trgovinske organizacije

Ako se primjenjuje plurilateralni Sporazum o javnoj nabavi sklopljen u okviru Svjetske trgovinske organizacije, postupak nabave otvoren je i gospodarskim subjektima s poslovnim nastanom u državama koje su ratificirale taj sporazum, pod uvjetima određenima tim sporazumom.

POGLAVLJE 3.

Odredbe primjenjive na nabavu u području vanjskih djelovanja

Članak 178.

Nabava za vanjska djelovanja

1. Opće odredbe o nabavi utvrđene u ovoj poglavlju 1. ove glave primjenjuju se na ugovore obuhvaćene ovim poglavljem podložno posebnim odredbama koje se odnose na aranžmane za dodjelu vanjskih ugovora utvrđene u poglavlju 3. Priloga I. Članci od 174. do 177. ▌ ne primjenjuju se na nabavu obuhvaćenu ovim poglavljem.

Podložno iznimkama i uvjetima utvrđenim u Prilogu I., javni naručitelj ne potpisuje ugovor ili okvirni ugovor s uspješnim ponuditeljem prije isteka roka mirovanja. Ako se upotrebljavaju elektronička sredstva komunikacije, rok mirovanja traje 10 dana, dok za uporabu drugih sredstava vrijedi rok od 15 dana.

Članak ***163.*** i članak 164. stavak 1. točke (a) i (b) ***te drugi podstavak ovog stavka*** primjenjuju se tek od:

(a) 300 000 EUR za ugovore o uslugama i nabavi roba;

(b) 5 000 000 EUR za ugovore o radovima.

2. Ovo poglavlje primjenjuje se na:

(a) postupke nabave u kojima Komisija ne dodjeljuje ugovore za svoj račun;

(b) postupke nabave koje provode osobe ili subjekti koji izvršavaju sredstva Unije na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) ako je to predviđeno u sporazumu o doprinosu ili u sporazumu o financiranju iz članka 154.

3. Postupci nabave utvrđuju se u sporazumima o financiranju iz članka 158.

4. Ovo poglavlje ne primjenjuje se na djelovanja predviđena u temeljnim aktima pojedinih sektora koji se odnose na pomoć za upravljanje humanitarnim krizama, operacije civilne zaštite i operacije humanitarne pomoći.

Članak 179.

Pravila o pristupu nabavi ***u području vanjskih djelovanja***

1. Sudjelovanje u postupcima nabave otvoreno je pod jednakim uvjetima svim osobama obuhvaćenima područjem primjene Ugovorâ i svim fizičkim ili pravnim osobama u skladu s posebnim odredbama temeljnih instrumenata kojima je uređen dotični sektor suradnje. Sudjelovanje u postupcima nabave otvoreno je i međunarodnim organizacijama.

2. U iznimnim okolnostima koje je propisno opravdao odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, moguće je odlučiti da se državljanima trećih zemalja, uz one koji su navedeni u stavku 1. ovog članka, dopusti sudjelovanje u nadmetanju za dodjelu ugovora.

3. U slučajevima u kojima se primjenjuje sporazum o širenju tržišta za nabavu robe ili usluga u kojem je Unija stranka, postupci nabave za ugovore koji se financiraju iz proračuna otvoreni su i fizičkim i pravnim osobama s poslovnim nastanom u trećoj zemlji, uz one koje su navedene u stavcima 1. i 2., pod uvjetima utvrđenima u tom sporazumu.

GLAVA VIII.

BESPOVRATNA SREDSTVA

POGLAVLJE 1.

Područje primjene i oblik bespovratnih sredstava

Članak 180.

Područje primjene i oblik bespovratnih sredstava

1. Ova se glava primjenjuje na bespovratna sredstva dodijeljena u okviru izravnog ***upravljanja***.

2. Bespovratna sredstva ***mogu se*** dodijeliti za financiranje:

   (a) djelovanja kojim se želi doprinijeti postizanju cilja politike Unije (**„**bespovratna sredstva za djelovanja**”**);

   (b) funkcioniranja tijela koje ima cilj koji je dio određene politike Unije i kojim se podržava ta politika Unije (**„**bespovratna sredstva za poslovanje**”**).

   Bespovratna sredstava za poslovanje dodjeljuju se u obliku financijskog doprinosa programu rada tijela iz prvog podstavka točke (b).

3. Bespovratna sredstva mogu biti u bilo kojem obliku iz članka 125. stavka 1.

Ako bespovratna sredstva imaju oblik financiranja ***koje nije povezano s troškovima na temelju članka*** 125. stavka 1. prvog podstavka točke (a):

(a) ▌ ne primjenjuju se odredbe o prihvatljivosti i provjeravanju troškova utvrđene u ovoj glavi, osobito ***članci 182., 184. i 185., članak 186. stavci od 2., 3. i 4., članak 190., članak 191. stavak 3. i članak 203. stavak 4.;***

(b) u pogledu članka 181., primjenjuju se samo postupak i zahtjevi iz stavaka 2. i 3. tog članka, stavka 4. prvog podstavka točaka (a) i (d), stavka 4. drugog podstavka te stavka 5. tog članka.

4. Svaka institucija ***Unije*** može dodjeljivati ***ugovore o javnoj nabavi ili*** bespovratna sredstva za komunikacijske aktivnosti***. Bespovratna sredstva mogu se dodijeliti*** ako ***je primjena javne nabave neprimjerena zbog*** naravi ▌ aktivnosti.

5. U okviru svojega sudjelovanja u postupcima dodjele bespovratnih sredstava, koji se u cijelosti ili djelomično financiraju iz proračuna, ZIC može dobivati sredstva za koja se terete odobrena sredstva koja nisu odobrena sredstva za istraživanje i tehnološki razvoj. U takvim slučajevima ne primjenjuju se članak 198. stavak 4. kada je riječ o financijskoj sposobnosti ni članak 196. stavak 1. točke od (a) do (d).

Članak 181.

Jednokratni iznosi, jedinični troškovi i financiranje uz primjenu paušalne stope

1. ***Ako se bespovratna sredstva*** dodjeljuju u obliku jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope iz članka 125. stavka 1. prvog podstavka točke (c), (d) ili (e) ***primjenjuje se ova glava, uz iznimku odredaba ili dijelova odredaba koje se odnose na provjeru stvarno nastalih prihvatljivih troškova.***

2. Ako je moguće i primjereno, jednokratni iznosi, jedinični troškovi ili paušalne stope utvrđuju se tako da se po ostvarenju konkretnih učinaka ***i/ili rezultata*** mogu isplatiti.

3. Osim ako je ▌ u temeljnom aktu ***propisano*** drukčije, uporabu jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope odobrava se ***odlukom*** odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, koji postupa u skladu s ***internim pravilima dotične*** institucije ***Unije***.

4. ***Odluka*** o odobrenju sadržava najmanje sljedeće:

   (a) obrazloženje koje se odnosi na prikladnost tih oblika financiranja s obzirom na narav poduprtih djelovanja ili programâ rada te na rizike od nepravilnosti i prijevare i na troškove kontrole;

   (b) utvrđivanje troškova ili kategorija troškova pokrivenih jednokratnim iznosima, jediničnim troškovima ili financiranjem uz primjenu paušalne stope, ***koji se smatraju prihvatljivima u skladu s člankom 186. stavkom 3. točkama (c), (e) i (f) i člankom 186. stavkom 4. te*** u koje nisu uključeni troškovi koji su neprihvatljivi na temelju primjenjivih pravila Unije;

(c) opis metoda za određivanje jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope. Te se metode moraju temeljiti na jednom od sljedećih elemenata:

i. statističkim podacima, ***sličnim*** objektivnim sredstvima ili stručnoj prosudbi ***koje su pružili interno raspoloživi stručnjaci ili su nabavljeni u skladu s primjenjivim pravilima***; ili

ii. individualnom pristupu svakom korisniku, upućivanjem na korisnikove povijesne podatke koji su potvrđeni ili se mogu provjeriti revizijom ili na njegovu uobičajenu praksu troškovnog računovodstva;

(d) ako je moguće, bitne uvjete zbog kojih se pokreće isplata, uključujući, ako je to primjenjivo, ostvarenje učinka ***i/ili rezultata;***

▌

(e) ako se jednokratni iznosi, jedinični troškovi i paušalne stope ne temelje na učinku ***i/ili rezultatima***, obrazloženje razloga zbog kojih primjena pristupa na temelju učinka ***i/ili rezultata*** nije moguća ili nije primjerena.

Metodama iz prvog podstavka točke (c) osigurava se:

(a) poštovanje načela dobrog financijskog upravljanja, osobito primjerenost dotičnih iznosa u pogledu zahtijevanih učinaka i/ili rezultata, pri čemu se uzimaju u obzir predvidljivi prihodi koje treba ostvariti djelovanjima ili programima rada;

(b) razumna usklađenost s načelom sufinanciranja i načelom izbjegavanja dvostrukog financiranja.

5. ***Odluka*** o odobrenju primjenjuje se za trajanja programa ili više njih ako tom odlukom nije predviđeno drukčije.

Odluka o odobrenju može obuhvaćati uporabu jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa primjenjivih ***na više*** određenih programa financiranja ako je narav aktivnosti ili rashoda takva da se njome omogućuje zajednički pristup. ***U takvim slučajevima*** odluku o odobrenju mogu donijeti:

(a) odgovorni dužnosnici za ovjeravanje ako su sve dotične aktivnosti u njihovoj nadležnosti;

(b) Komisija ako je to primjereno s obzirom na narav aktivnosti ili rashoda ili s obzirom na broj dotičnih dužnosnika za ovjeravanje.

6. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može odobriti ili nametnuti, u obliku paušalnih stopa, financiranje korisnikovih neizravnih troškova do najviše 7 % ukupnih prihvatljivih izravnih troškova određenog djelovanja. Viša paušalna stopa može se odobriti obrazloženom ***odlukom*** Komisije. ***Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u svojem godišnjem izvješću o radu iz članka 74. stavka 9. izvješćuje o svakoj takvoj donesenoj odluci, odobrenoj paušalnoj stopi i razlozima za navedenu*** odluku.

7. Vlasnici malih i srednjih poduzeća i druge fizičke osobe koje ne primaju plaću mogu kao prihvatljive prijaviti troškove osoblja za rad koji su obavili sami u okviru određenog djelovanja ili programa rada na temelju jediničnih troškova odobrenih u skladu sa stavcima od 1. do 6.

8. Korisnici mogu prijaviti troškove osoblja za rad volontera u okviru određenog djelovanja ili programa rada na temelju jediničnih troškova odobrenih u skladu sa stavcima od 1. do 6.

Članak 182.

Jedinstveni jednokratni iznosi

1. Jednokratnim iznosom ***iz članka 125. stavka 1. prvog podstavka točke (d)*** mogu se pokriti cjelokupni prihvatljivi troškovi djelovanja ili programa rada (**„**jedinstveni jednokratni iznos**”**).

2. ***U skladu s člankom 181. stavkom 4. jedinstveni*** jednokratni iznosi mogu se odrediti na temelju procijenjenog proračuna djelovanja ili programa rada. Takav procijenjeni proračun udovoljava načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti. Poštovanje tih načela provjerava se *ex ante* u trenutku evaluacije zahtjeva za bespovratna sredstva.

3. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odobrava jedinstvene jednokratne iznose u skladu s člankom 181.

Članak 183.

Provjere i kontrole korisnikâ povezane s jednokratnim iznosima, jediničnim troškovima i paušalnim stopama

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje provjerava, najkasnije prije isplate preostalog iznosa, jesu li ispunjeni uvjeti na temelju kojih se pokreće isplata jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa te, prema potrebi, jesu li postignuta ostvarenja ***i/ili rezultati***. Uz navedeno, ispunjavanje tih uvjeta može podlijegati *ex post* kontrolama.

Iznosi jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope određeni *ex ante* metodom koju je odobrio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili Komisija u skladu s člankom 181. ne osporavaju se *ex post* kontrolama***. Time se*** ne dovodi u pitanje pravo odgovornog dužnosnika za ovjeravanje da ***provjeri jesu li ispunjeni uvjeti iz prvog podstavka ovog stavka na temelju kojih se pokreće plaćanje te da*** smanji iznos bespovratnih sredstava u skladu s člankom ***131.*** stavkom 4., ***ako ti uvjeti nisu ispunjeni ili u slučaju nepravilnosti, prijevare ili kršenja drugih obveza.*** Ako se jednokratni iznosi, jedinični troškovi ili paušalne stope utvrđuju na temelju uobičajenih praksi troškovnog računovodstva korisnika, primjenjuje se članak 185. stavak 2.

2. Učestalost i opseg provjera i kontrola može, među ostalim, ovisiti o naravi djelovanja ili o korisniku, pri čemu se uzimaju u obzir prethodne nepravilnosti ili prijevare koje se mogu pripisati navedenom korisniku.

3. U uvjetima na temelju kojih se pokreće isplata jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa od korisnika se ne zahtijeva izvješćivanje o troškovima koji su stvarno nastali za njega.

4. Isplatom bespovratnih sredstava na temelju jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope ne smije se utjecati na pravo pristupa zakonom propisanoj evidenciji korisnikâ za potrebe iz članaka 129. i 184.

5. Za potrebe provjera i kontrola iz stavka 1. ovog članka primjenjuje se članak 186. stavak 3. točke (a) i (b).

Članak 184.

Periodično ocjenjivanje jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa

Metoda određivanja jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa, podataka na kojima se oni temelje i iznosa koji se na taj način dobivaju, ***kao i primjerenost navedenih iznosa u pogledu postignutih ostvarenja i/ili rezultata,*** periodično se ocjenjuje, i, ako je primjereno, prilagođava u skladu s člankom 181. ***Učestalost i opseg ocjena ovisi o razvoju i naravi troškova, pri čemu se osobito uzimaju u obzir znatne promjene tržišnih cijena i druge relevantne okolnosti.***

Članak 185.

Uobičajene prakse troškovnog računovodstva korisnika

1. Ako se odobri primjena uobičajenih praksi troškovnog računovodstva korisnika, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može ocijeniti usklađenost tih praksi u odnosu na uvjete iz članka 181. stavka 4. Ta ocjena može se provesti ex ante ili korištenjem odgovarajuće strategije *ex post* kontrola.

2. Ako je usklađenost uobičajenih praksi troškovnog računovodstva korisnika s uvjetima iz članka 181. stavka 4. utvrđena *ex ante*, jednokratni iznosi, iznosi jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope utvrđeni primjenom tih praksi ne osporavaju se *ex post* kontrolama. Time se ne utječe na pravo odgovornog dužnosnika za ovjeravanje da smanji iznos bespovratnih sredstava u skladu s člankom 131. stavkom 4.

3. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može smatrati da su uobičajene prakse troškovnog računovodstva korisnika u skladu s uvjetima iz članka 181. stavka 4. ako ih prihvaćaju nacionalna tijela u okviru usporedivih programa financiranja.

Članak 186.

Prihvatljivi troškovi

1. Bespovratna sredstva ne smiju premašivati ukupnu gornju granicu izraženu u obliku apsolutne vrijednosti (***„maksimalni iznos bespovratnih sredstava”***) koja se utvrđuje ▌ na temelju***:***

(a) ukupnog iznosa financiranja koji nije povezan s troškovima u slučaju iz članka 125. stavka 1. prvog podstavka točke (a);

(b) procijenjenih prihvatljivih troškova***, ako je to moguće, u slučaju iz članka 125. stavka 1. prvog podstavka točke (b);***

(c) ukupnog iznosa procijenjenih prihvatljivih troškova koji su unaprijed jasno utvrđeni u obliku jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa iz članka 125. stavka 1. prvog podstavka točaka (c), (d) i (e).

Ne dovodeći u pitanje temeljni akt, bespovratna sredstva mogu biti izražena u obliku postotka procijenjenih prihvatljivih troškova***, ako se bespovratna sredstva dodjeljuju u obliku iz prvog podstavka točke (b) ili kao postotak jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu paušalne stope iz prvog podstavka točke (c).***

Ako ***bespovratna sredstva imaju oblik naveden u prvom podstavku točki (b) ovog stavka i ako*** se zbog posebnih značajki određenog djelovanja ***bespovratna sredstva*** mogu izraziti samo kao apsolutna vrijednost, provjera prihvatljivih troškova provodi se u skladu s člankom 155. ***stavkom 4. i, ako je to primjenjivo, s člankom 155. stavkom 5.***

2. Ne dovodeći u pitanje najveću stopu sufinanciranja određenu u temeljnom aktu:

(a) bespovratna sredstva ne smiju premašivati prihvatljive troškove;

(b) ***ako se bespovratna sredstva dodjeljuju u obliku navedenom u stavku 1. prvom podstavku točki (b) i*** ako procijenjeni prihvatljivi troškovi uključuju troškove rada volontera iz članka 181. stavka 8., bespovratna sredstva ne smiju premašivati procijenjene prihvatljive troškove koji nisu troškovi rada volontera.

3. Prihvatljivi ▌ troškovi koji su stvarno nastali za korisnika***, kako je utvrđeno u članku 125. stavku 1. prvom podstavku točki (b),*** moraju udovoljavati svim sljedećim kriterijima:

(a) nastali su tijekom razdoblja trajanja djelovanja ili programa rada, uz iznimku troškova povezanih sa završnim izvješćima i potvrdama o obavljenoj reviziji;

(b) navedeni su u procijenjenom ukupnom proračunu za određeno djelovanje ili program rada;

(c) potrebni su za provedbu djelovanja ili programa rada za koje se dodjeljuju bespovratna sredstva;

(d) mogu se identificirati i provjeriti, posebno zato što su knjiženi u poslovne knjige korisnika i utvrđeni u skladu s primjenjivim računovodstvenim standardima zemlje u kojoj korisnik ima poslovni nastan te u skladu s uobičajenim praksama troškovnog računovodstva korisnika;

(e) ispunjavaju zahtjeve primjenjivog poreznog i socijalnog zakonodavstva;

(f) razumni su, opravdani i u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, posebno u pogledu ekonomičnosti i učinkovitosti.

4. U pozivima za podnošenje prijedlogâ navode se kategorije troškova koji se smatraju prihvatljivima za financiranje od strane Unije.

Osim ako je u temeljnom aktu propisano drukčije te dodatno uz stavak 3. ovog članka, sljedeće kategorije troškova prihvatljive su ako ih je odgovorni dužnosnik za ovjeravanje naveo kao takve u pozivu za podnošenje prijedlogâ:

(a) troškovi povezani s jamstvom za predfinanciranje koje je dostavio korisnik ako to jamstvo zahtijeva odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u skladu s člankom 152. stavkom 1.;

(b) troškovi povezani s potvrdama o financijskim izvještajima i izvješćima o operativnoj provjeri ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje zahtijeva te potvrde ili izvješća;

(c) PDV ako se na temelju primjenjivog nacionalnog zakonodavstva o PDV-u ne može osigurati njegov povrat i ako ga plaća korisnik koji nije neoporeziva osoba u smislu članka 13. stavka 1. prvog podstavka Direktive Vijeća 2006/112/EZ[59].

[59] Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 347, 11.12.2006., str. 1.).

(d) troškovi amortizacije, pod uvjetom da su stvarno nastali za korisnika;

(e) troškovi plaća osoblja nacionalnih uprava u mjeri u kojoj su povezani s troškovima aktivnosti koje relevantno tijelo javne vlasti ne bi obavljalo da dotični projekt nije pokrenut.

Za potrebe drugog podstavka točke (c):

(a) smatra se da se povrat PDV-a ne može osigurati ako se prema nacionalnom pravu PDV može pripisati bilo kojoj od sljedećih aktivnosti:

i. izuzetim aktivnostima bez prava na odbitak;

ii. aktivnostima koje su izvan područja primjene PDV-a;

iii. aktivnostima iz podtočaka i. ili ii. za koje se PDV ne može odbiti već se osigurava povrat njegova iznosa s pomoću posebnih mehanizama za povrat ili fondova za kompenzaciju koji nisu predviđeni Direktivom 2006/112/EZ, čak i ako je taj mehanizam ili fond uspostavljen nacionalnim zakonodavstvom o PDV-u;

(b) za PDV povezan s aktivnostima navedenima u članku 13. stavku 2. Direktive 2006/112/EZ smatra se da ga je platio korisnik koji nije neoporeziva osoba u smislu članka 13. stavka 1. prvog podstavka te direktive, neovisno o tome smatra li dotična država članica te aktivnosti aktivnostima kojima se bave javnopravna tijela u svojstvu tijela javne vlasti.

Članak 187.
Povezani subjekti i jedini korisnik

1. Za potrebe ove glave sljedeći se subjekti smatraju subjektima povezanima s korisnikom:

(a) subjekti koji čine jedinog korisnika u skladu sa stavkom 2.;

(b) subjekti koji zadovoljavaju kriterije prihvatljivosti i na koje se ne odnosi ni jedna od situacija iz članka 136. stavka 1. i članka 141. stavka 1. te koji su povezani s korisnikom, osobito pravno ili sudjelovanjem u kapitalu, pri čemu njihova veza nije

ograničena na djelovanje niti je uspostavljena isključivo za potrebe njegove provedbe.

Odjeljak 2. poglavlja 2. glave V. primjenjuje se i na povezane subjekte.

2. Ako više subjekata zadovoljava kriterije za dodjelu bespovratnih sredstava i zajedno čini jedan subjekt, taj se subjekt može smatrati jedinim korisnikom, uključujući ako je subjekt osnovan upravo za potrebe provedbe djelovanja koje treba financirati bespovratnim sredstvima.

3. Osim ako je drukčije navedeno u pozivu za podnošenje prijedlogâ, subjekti koji su povezani s korisnikom mogu sudjelovati u provedbi djelovanja, pod uvjetom da su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

(a) dotični subjekti navedeni su u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava;

(b) dotični subjekti poštuju pravila koja se primjenjuju na korisnika u okviru sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava s obzirom na:

i. prihvatljivost troškova ili uvjeta na temelju kojih se pokreće plaćanje;

ii. prava Komisije, OLAF-a i Revizorskog suda na provođenje provjera i revizija.

Troškovi koji su nastali za takve subjekte mogu se prihvatiti kao prihvatljivi troškovi koji su stvarno nastali ili se mogu pokriti jednokratnim iznosima, jediničnim troškovima i financiranjem uz primjenu paušalne stope.

POGLAVLJE 2.

Načela

Članak 188.

Opća načela koja se primjenjuju na bespovratna sredstva

Na bespovratna sredstva primjenjuju se sljedeća načela:

(a) jednakog tretmana;

(b) transparentnosti;

(c) sufinanciranja;

(d) nekumulativnosti i izbjegavanja dvostrukog financiranja;

(e) neretroaktivnosti***;***

(f) zabrane ostvarivanja dobiti.

Članak 189.

Transparentnost

1. Bespovratna sredstva dodjeljuju se slijedom objave pozivâ za podnošenje prijedlogâ, izuzev slučajeva iz članka 195.

2. Sva bespovratna sredstva dodijeljena tijekom određene financijske godine objavljuju se u skladu s člankom 38. stavcima od 1. do 4.

3. Slijedom objave iz stavaka 1. i 2., kada Europski parlament i Vijeće to zatraže, Komisija im prosljeđuje izvješće koje sadržava sljedeće informacije:

   (a) broj podnositeljâ zahtjeva u prethodnoj financijskoj godini;

   (b) broj i postotak uspješnih zahtjeva po pojedinom pozivu za podnošenje prijedlogâ;

   (c) prosječno trajanje postupka od dana zatvaranja poziva za podnošenje prijedlogâ do dodjele bespovratnih sredstava;

   (d) broj i iznos bespovratnih sredstava ako ***nije bilo*** *ex post* objave u prethodnoj financijskoj godini u skladu s člankom 38. stavkom 4.

(e) sva bespovratna sredstva dodijeljena financijskim institucijama, uključujući EIB ili EIF u skladu s člankom 195.prvim podstavkom točkom (g).

Članak 190.

Sufinanciranje

1. Bespovratna sredstva uključuju sufinanciranje. Zbog toga se sredstva potrebna za provedbu djelovanja ili programa rada ne osiguravaju u cijelosti iz bespovratnih sredstava.

   Sufinanciranje može imati oblik vlastitih sredstava korisnika, dohotka ostvarenog djelovanjem ili programom rada ili financijskih doprinosa ili doprinosa u naravi od trećih strana.

2. Doprinosi u naravi od trećih strana u obliku volonterskog rada***, koji se vrednuju u skladu s*** člankom 181. ***stavkom 8.***, u procijenjenom se proračunu prikazuju kao prihvatljivi troškovi. Prikazuju se zasebno u odnosu na druge prihvatljive troškove***. Rad volontera može sačinjavati do 50 % sufinanciranja. Pri izračunu tog postotka doprinosi u naravi i ostalo sufinanciranje temelje se na procjenama koje je dostavio podnositelj zahtjeva***.

   Drugi doprinosi u naravi od trećih strana u procijenjenom proračunu prikazuju se zasebno u odnosu na doprinose prihvatljivim troškovima. U procijenjenom proračunu navodi se njihova približna vrijednost koja nije podložna naknadnim promjenama.

3. Odstupajući od stavka 1., vanjska djelovanja mogu se u cijelosti financirati bespovratnim sredstvima ako je to od presudne važnosti za njihovo izvršenje. U takvom slučaju u odluci o dodjeli navode se razlozi.

4. ***Ovaj se članak*** ne primjenjuje na subvencionirane kamatne stope i subvencionirane naknade za jamstva.

Članak 191.

Načelo nekumulativnosti i ***zabrana*** dvostrukog financiranja

1. Pojedinom korisniku bespovratna sredstva iz proračuna mogu se dodijeliti samo jednom za svako djelovanje, osim ako je u relevantnim temeljnim aktima predviđeno drukčije.

   Pojedinom korisniku bespovratna sredstva za poslovanje iz proračuna mogu se dodijeliti samo jednom u određenoj financijskoj godini.

   Određeno djelovanje može zajednički financirati više odgovornih dužnosnika za ovjeravanje iz zasebnih proračunskih linija.

2. Podnositelj zahtjeva odmah obavješćuje dužnosnika za ovjeravanje o svim višestrukim zahtjevima i višestruko dodijeljenim bespovratnim sredstvima koji se odnose na isto djelovanje ili na isti program rada.

3. Isti troškovi ni u kakvim okolnostima ne smiju se dvaput financirati iz proračuna.

4. ***Stavci 1. i 2.*** ne primjenjuju se ***te, ako je to primjereno, Komisija može odlučiti ne provjeriti je li isti trošak financiran dvaput u odnosu na sljedeće vrste potpora***:

(a) potporu za studij, istraživanje, osposobljavanje ili obrazovanje isplaćenu fizičkim osobama;

(b) izravnu potporu isplaćenu fizičkim osobama kojima je pomoć najpotrebnija, kao što su nezaposlene osobe i izbjeglice.

Članak 192.

Načelo zabrane ostvarivanja dobiti

1. Bespovratna sredstva nemaju svrhu ni učinak ostvarivanja dobiti u okviru djelovanja ili programa rada korisnika („načelo zabrane ostvarivanja dobiti”).

2. Za potrebe stavka 1., dobit se utvrđuje kao višak primitaka, izračunan u trenutku plaćanja preostalog iznosa, u odnosu na prihvatljive troškove djelovanja ili programa rada, pri čemu se primitci ograničavaju na bespovratna sredstva Unije i prihode ostvarene s pomoću tog djelovanja ili programa rada.

U slučaju bespovratnih sredstava za poslovanje, iznosi namijenjeni stvaranju pričuva ne uzimaju se u obzir za provjere poštovanja načela zabrane ostvarivanja dobiti.

3. Stavak 1. ne primjenjuje se na:

(a) djelovanja čiji je cilj jačanje financijske sposobnosti korisnika ili djelovanja koja ostvaruju prihod kako bi se osigurao njihov kontinuitet nakon razdoblja financiranja Unije predviđenog sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava;

(b) potporu za studij, istraživanje, osposobljavanje ili obrazovanje isplaćenu fizičkim osobama ili drugu izravnu potporu isplaćenu fizičkim osobama kojima je pomoć najpotrebnija, kao što su nezaposlene osobe i izbjeglice;

(c) djelovanja koja provode neprofitne organizacije;

(d) bespovratna sredstva u obliku iz članka 125. prvog podstavka stavka 1. točke (a);

(e) bespovratna sredstva male vrijednosti.

4. Ako se ostvari dobit, Komisija ima pravo na povrat postotka dobiti koji odgovara doprinosu Unije prihvatljivim troškovima koji su stvarno nastali za korisnika u provedbi djelovanja ili programa rada.

Članak 193.

Načelo neretroaktivnosti

1. Osim ako je ovim člankom propisano drukčije, bespovratna sredstva ne dodjeljuju se retroaktivno.

2. Bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanje koje je već započelo pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati da je s djelovanjem bilo potrebno započeti prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

U takvim slučajevima troškovi koji su nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva ne smatraju se prihvatljivima osim:

(a) u propisno opravdanim iznimnim slučajevima kako je propisano u temeljnom aktu*;* ili

(b) u krajnjoj nuždi za mjere iz članka 195. prvog podstavka točke (a) ili (b), pri čemu bi rana intervencija Unije bila vrlo važna.

U slučaju iz drugog podstavka točke (b), troškovi koji su nastali za korisnika prije datuma podnošenja zahtjeva prihvatljivi su za financiranje Unije pod sljedećim uvjetima:

(a) odgovorni dužnosnik za ovjeravanje primjereno je potkrijepio razloge za takvo odstupanje;

(b) u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava izričito je utvrđeno da datum za prihvatljivost troškova prethodi datumu za podnošenje zahtjevâ.

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja izvješćuje o svakom od slučajeva iz ovog podstavka u okviru naslova „Odstupanja od načela neretroaktivnosti na temelju članka 193. Financijske uredbe" u godišnjem izvješću o radu iz članka 74. stavka 9.

3. Bespovratna sredstva ne smiju se dodijeliti retroaktivno za djelovanja koja su već završena.

4. U slučaju bespovratnih sredstava za poslovanje, sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava potpisuje se u roku od ***četiri*** mjeseca od početka financijske godine korisnika. Troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva ili prije početka financijske godine korisnika nisu prihvatljivi za financiranje. ***Prvi obrok korisniku se plaća u roku od 30 kalendarskih dana od potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.***

POGLAVLJE 3.

Postupak dodjele bespovratnih sredstava i sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava

Članak 194.

Sadržaj i objavljivanje pozivâ za podnošenje prijedlogâ

1. U pozivima za podnošenje prijedlogâ utvrđuju se:

(a) ciljevi koji se žele postići;

(b) kriteriji prihvatljivosti, kriteriji za isključenje, kriteriji za odabir i kriteriji za dodjelu te relevantna popratna dokumentacija;

(c) aranžmani za financiranje Unije ***u kojima se detaljno navode sve vrste doprinosa Unije,*** osobito oblici bespovratnih sredstava;

(d) aranžmani i rok za podnošenje prijedlogâ;

(e) predviđeni datum do kojeg se sve podnositelje zahtjeva obavješćuje o ishodu evaluacije njihovih zahtjeva te okvirni datum za potpisivanje sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

2. Datumi iz stavka 1. točke (e) utvrđuju se na temelju sljedećih razdoblja:

(a) za obavješćivanje svih podnositelja zahtjeva o ishodu evaluacije njihovih zahtjeva, najviše šest mjeseci od zadnjeg dana za podnošenje cjelovitih prijedloga;

(b) za potpisivanje sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava s podnositeljima zahtjeva, najviše tri mjeseca od datuma na koji su podnositelji zahtjeva obaviješteni da su bili uspješni.

Ta se razdoblja mogu prilagoditi kako bi se uzelo u obzir vrijeme koje je potrebno za postupanje u skladu s posebnim postupcima što može biti propisano temeljnim aktom u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 i mogu biti prekoračena u iznimnim, propisno opravdanim slučajevima, posebno ako je riječ o složenim djelovanjima, kada ima mnogo prijedloga ili kašnjenja za koja su odgovorni podnositelji zahtjeva.

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja u svojem godišnjem izvješću o radu izvješćuje o prosječnom vremenu potrebnom za obavješćivanje podnositelja zahtjeva i potpisivanje sporazumâ o dodjeli bespovratnih sredstava. U slučaju prekoračenja razdobljâ iz prvog podstavka, dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja navodi razloge za to i, ako ti razlozi nisu propisno opravdani u skladu s drugim podstavkom, predlaže korektivne mjere.

3. Pozivi za podnošenje prijedlogâ objavljuju se na internetskim stranicama institucija Unije i, ako je to potrebno za bolju obaviještenost potencijalnih korisnika, u drugom prikladnom mediju, uključujući *Službeni list Europske unije*. Pozivi za podnošenje prijedlogâ mogu se objavljivati podložno donošenju odluke o financiranju iz članka 110., među ostalim tijekom godine koja prethodi izvršenju proračuna. Sve izmjene sadržaja pozivâ za podnošenje prijedlogâ objavljuju se pod istim uvjetima.

Članak 195.

Iznimke u vezi s pozivima za podnošenje prijedlogâ

Bespovratna sredstva mogu se dodijeliti bez poziva za podnošenje prijedlogâ samo u sljedećim slučajevima:

(a) za potrebe humanitarne pomoći, operacija hitne potpore, operacija civilne zaštite ili operacija za pomoć za upravljanje kriznim situacijama;

(b) u drugim iznimnim i propisno potkrijepljenim hitnim slučajevima;

(c) ako se dodjeljuju tijelima koja imaju *de jure* ili *de facto* monopol ili tijelima koja su na svoju odgovornost imenovale države članice ako te države članice imaju *de jure* ili *de facto* monopol;

(d) ako se dodjeljuju tijelima koja su u temeljnom aktu identificirana, u smislu članka 58., kao korisnici ili tijelima koja su na svoju odgovornost imenovale države članice ako su te države članice u temeljnom aktu identificirane kao korisnice;

(e) ako se u slučaju istraživanja i tehnološkog razvoja dodjeljuju tijelima identificiranima u programu rada iz članka 110., ako je ta mogućnost izričito predviđena temeljnim aktom i pod uvjetom da projekt nije obuhvaćen područjem primjene poziva za podnošenje prijedlogâ;

(f) za aktivnosti s posebnim značajkama koje zahtijevaju posebnu vrstu tijela zbog njegove tehničke sposobnosti, njegova visokog stupnja specijalizacije ili administrativnih ovlasti, pod uvjetom da dotične aktivnosti nisu obuhvaćene područjem primjene poziva za podnošenje prijedlogâ.

(g) ako se dodjeljuju EIB-u ili EIF-u za djelovanja u području tehničke pomoći. U takvim se slučajevima ne primjenjuje članak 196. stavak 1. točke od (a) do (d).

Ako je posebna vrsta tijela iz prvog stavka točke (f) država članica, bespovratna sredstva mogu se dodijeliti i bez poziva za podnošenje prijedlogâ tijelu koje je imenovala država članica, a koje je u njezinoj nadležnosti, za potrebe provedbe djelovanja.

Slučajeve iz prvog stavka točaka (c) i (f) u odluci o dodjeli mora se propisno potkrijepiti dokazima.

Članak 196.

Sadržaj zahtjevâ za bespovratna sredstva

1. Zahtjev za bespovratna sredstva sadržava sljedeće:

(a) informacije o pravnom statusu podnositelja zahtjeva;

(b) izjavu podnositelja zahtjeva u skladu s člankom 137. stavkom 1. i izjavu o ispunjavanju kriterija prihvatljivosti i kriterija za odabir;

(c) informacije kojima se dokazuje financijska i operativna sposobnost podnositelja zahtjeva da izvrši predloženo djelovanje ili program rada i, ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje na temelju procjene rizika tako odluči, popratnu dokumentaciju kojom se potkrepljuje te informacije, npr. račun dobiti i gubitka te bilanca stanja za ***najviše*** posljednje ***tri*** financijske godine za koje su pripremljeni završni računi.

Takve informacije i popratnu dokumentaciju ne zahtijeva se od podnositelja zahtjeva čija se financijska ili operativna sposobnost ne provjerava u skladu s člankom 198. stavcima 5. ili 6. Uz navedeno, popratna dokumentacija ne mora se dostavljati ni za bespovratna sredstva male vrijednosti;

(d) ako se zahtjev odnosi na bespovratna sredstva za određeno djelovanje iznosa većeg od 750 000 EUR ili na bespovratna sredstva za poslovanje iznosa većeg od 100 000 EUR, revizorsko izvješće ovlaštenog vanjskog revizora, ako je dostupno, odnosno koje se podnosi uvijek u slučajevima u kojima je zakonska revizija propisana pravom Unije ili nacionalnim pravom, kojim se potvrđuju financijski izvještaji za ***najviše*** posljednje ***tri*** financijske ***godine***. U svim drugim slučajevima podnositelj zahtjeva dostavlja vlastitu izjavu koju potpisuje njegov ovlašteni predstavnik kojom potvrđuje valjanost svojih računa za ***najviše*** posljednje ***tri*** dostupne financijske godine.

Prvi podstavak primjenjuje se samo na prvi zahtjev koji je korisnik podnio odgovornom dužnosniku za ovjeravanje u određenoj financijskoj godini.

U slučaju sporazumâ između Komisije i niza korisnika, pragovi određeni u prvom podstavku primjenjuju se na svakog korisnika.

U slučaju partnerstava iz članka 130. stavka 4., revizorsko izvješće iz prvog podstavka ove točke, koje obuhvaća zadnje dvije financijske godine za koje su dostupni podaci, mora biti izrađeno prije potpisivanja okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, ovisno o procjeni rizika, izuzeti od obveze iz prvog podstavka obrazovne ustanove i ustanove za osposobljavanje i, u slučaju sporazuma s više korisnika, korisnike koji su prihvatili solidarnu odgovornost ili koji ne snose nikakvu financijsku odgovornost.

Prvi podstavak ne primjenjuje se na ***osobe i subjekte prihvatljive u okviru neizravnog upravljanja u mjeri u kojoj ispunjavaju uvjete iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) i članka 154.;***

(e) opis djelovanja ili programa rada i procijenjeni proračun koji ima sljedeće karakteristike ▌:

i. prihodi i rashodi su uravnoteženi; i

ii. sadržava procjenu prihvatljivih troškova djelovanja ili programa rada.

Podtočke i. i ii. ne primjenjuju se na djelovanja s više donatora.

Odstupajući od podtočke i., u propisno opravdanim slučajevima, procijenjeni proračun može uključivati odredbe za nepredviđene događaje ili moguće oscilacije deviznih tečajeva;

(f) informacije o izvorima i iznosima financiranja Unije koji su ***u pogledu*** istog djelovanja ili dijela djelovanja ili za funkcioniranje podnositelja zahtjeva dobiveni ili zatraženi u istoj financijskoj godini te o svim drugim iznosima financiranja koji su za isto djelovanje dobiveni ili zatraženi.

2. Zahtjev se može podijeliti na više dijelova koji se mogu podnositi u različitim fazama u skladu s člankom 200. stavkom 2.

Članak 197.
Kriteriji prihvatljivosti

1. Kriterijima prihvatljivosti određuju se uvjeti za sudjelovanje u pozivu za podnošenje prijedlogâ.

2. Svi sljedeći podnositelji zahtjeva prihvatljivi su za sudjelovanje u pozivu za podnošenje prijedlogâ:

(a) pravne osobe;

(b) fizičke osobe pod uvjetom da to zahtijeva narav ili značajke djelovanja ili cilj koji podnositelj zahtjeva želi postići;

(c) subjekti koji nemaju pravnu osobnost u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom, ako su njihovi predstavnici ovlašteni za preuzimanje pravnih obveza u ime subjekata te ako subjekti nude jamstva za zaštitu financijskih interesa Unije na razini koja je jednakovrijedna onoj koju nude pravne osobe. Podnositelj zahtjeva osobito ima financijsku i operativnu sposobnost koje su jednakovrijedne onima pravne osobe. Predstavnici podnositelja zahtjeva dokazuju da su ti uvjeti ispunjeni.

3. U pozivu za podnošenje prijedlogâ mogu se utvrditi dodatni kriteriji prihvatljivosti koji se utvrđuju vodeći računa o ciljevima određenog djelovanja i koji su skladu s načelima transparentnosti i nediskriminacije.

4. Za potrebe članka 180. stavka 5. i ovog članka, ZIC se smatra pravnom osobom koja ima poslovni nastan u državi članici.

Članak 198.

Kriteriji za odabir

1. Kriterijima za odabir omogućuje se ocjenjivanje sposobnosti podnositelja zahtjeva da predloženo djelovanje ili program rada provede u cijelosti.

2. Podnositelj zahtjeva mora imati stabilne i dostatne izvore financiranja za obavljanje svoje aktivnosti tijekom cijelog razdoblja za koje se dodjeljuju bespovratna sredstva i za sudjelovanje u financiranju („financijska sposobnost”).

3. Podnositelj zahtjeva mora imati stručne kompetencije i kvalifikacije potrebne za provedbu predloženog djelovanja ili programa rada u cijelosti osim ako je temeljnim aktom predviđeno drukčije („operativna sposobnost”).

4. Financijska i operativna sposobnost provjerava se osobito na temelju analize informacija ili popratne dokumentacije iz članka 196.

   Ako u pozivu za podnošenje prijedlogâ nije zatražena popratna dokumentacija i ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ima ***opravdane razloge sumnjati*** u financijsku ili operativnu sposobnost podnositelja zahtjeva, on od ***podnositelja zahtjeva*** traži da mu dostavi odgovarajuće dokumente.

   U slučaju partnerstava provjera se provodi u skladu s člankom 130. stavkom 6.

5. Provjera financijske sposobnosti ne primjenjuje se na:

   (a) fizičke osobe koje dobivaju potporu za obrazovanje;

(b) fizičke osobe kojima je pomoć najpotrebnija, kao što su nezaposlene osobe i izbjeglice, i koje dobivaju izravnu potporu;

(c) javna tijela***, uključujući organizacije država članica***;

(d) međunarodne organizacije;

(e) osobe ili subjekte koji podnose zahtjev za subvencioniranje kamatnih stopa i subvencioniranje naknada za jamstva ako je cilj tih subvencija jačanje financijske sposobnosti korisnika ili ostvarivanje prihoda.

6. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, ovisno o procjeni rizika, odustati od obveze provjeravanja operativne sposobnosti javnih tijela***, organizacija država članica*** ili međunarodnih organizacija.

Članak 199.

Kriteriji za dodjelu

Kriterijima za dodjelu omogućuje se:

(a) ocjenjivanje kvalitete podnesenih prijedloga s obzirom na utvrđene ciljeve i prioritete ***te očekivane rezultate***;

(b) dodjela bespovratnih sredstava djelovanjima ili programima rada kojima se postiže najveća moguća djelotvornost financiranja Unije;

(c) provođenje evaluacije zahtjevâ za bespovratna sredstva.

Članak 200.

Postupak evaluacije

1. Prijedlozi se evaluiraju na temelju prethodno objavljenih kriterija za odabir i kriterija za dodjelu kako bi se utvrdilo koji se prijedlozi mogu financirati.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, ako je to primjereno, dijeli postupak u nekoliko postupovnih faza. Pravila kojima je proces uređen objavljuju se u pozivu za podnošenje prijedlogâ.

Podnositelji čiji se prijedlozi odbiju u bilo kojoj fazi obavješćuju se o tome u skladu sa stavkom 7.

Istu dokumentaciju i informacije ne zahtijeva se više puta tijekom istog postupka.

3. Odbor za evaluaciju iz članka 150. ili, ako je to primjereno, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje mogu od podnositelja zahtjeva zatražiti da dostavi dodatne informacije ili pojašnjenje popratne dokumentacije koja je dostavljena u skladu s člankom 151. Dužnosnik za ovjeravanje vodi odgovarajuću evidenciju o kontaktima s podnositeljima zahtjeva tijekom postupka.

4. Po zaključenju rada, članovi odbora za evaluaciju potpisuju zapisnik o svim prijedlozima koje su ispitali, u kojem daju ocjenu kvalitete prijedlogâ i navode prijedloge koji mogu dobiti financiranje.

   U zapisniku se, prema potrebi, ispitani prijedlozi rangiraju, daju se preporuke o maksimalnom iznosu koji se može dodijeliti i mogućim manjim prilagodbama zahtjeva za bespovratna sredstva.

   Zapisnik se čuva za moguće buduće potrebe.

5. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može pozvati podnositelja zahtjeva da svoj prijedlog prilagodi u skladu s preporukama odbora za evaluaciju. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje vodi odgovarajuću evidenciju o kontaktima s podnositeljima zahtjeva tijekom postupka.

6. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje na temelju evaluacije donosi odluku u kojoj navodi najmanje sljedeće:

(a) predmet odluke i ukupni iznos;

(b) imena i prezimena odnosno nazive uspješnih podnositelja zahtjeva, nazive djelovanjâ, prihvaćene iznose i razloge za odabir, uključujući aspekte u kojima se njegova odluka nije poklapala s mišljenjem odbora za evaluaciju;

(c) nazivi svih odbijenih podnositelja zahtjeva i razlozi za njihovo odbijanje.

7. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje pisanim putem obavješćuje podnositelje zahtjeva o odluci o njihovu zahtjevu. Ako zatražena bespovratna sredstva nisu dodijeljena, dotična institucija ***Unije*** navodi razloge za odbijanje zahtjeva. Odbijeni podnositelji zahtjeva obavješćuju se što je prije moguće o ishodu evaluacije njihova zahtjeva, a u svakom slučaju najkasnije unutar 15 kalendarskih dana nakon što je poslana obavijest uspješnim podnositeljima zahtjeva.

8. Za bespovratna sredstva dodijeljena na temelju članka 195. odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može:

(a) odlučiti ne primijeniti stavke 2. i 4. ovog članka i članak 150.***;***

(b) spojiti sadržaj izvješća o evaluaciji i odluku o dodjeli u jedinstveni dokument i potpisati ga.

Članak 201.

Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava

1. Dodjela bespovratnih sredstava uređena je pisanim sporazumom.

2. Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava uključuje najmanje sljedeće:

(a) predmet;

(b) korisnika;

(c) trajanje, odnosno:

i. datum njegova stupanja na snagu;

ii. datum početka i trajanje djelovanja ili financijsku godinu financiranja;

(d) opis djelovanja ili, u slučaju bespovratnih sredstava za poslovanje, programa rada i opis očekivanih rezultata;

(e) maksimalni iznos koji financira Unija izražen u eurima, procijenjeni proračun djelovanja ili programa rada i oblik bespovratnih sredstava;

(f) pravila o izvješćivanju i plaćanjima i pravila o nabavi iz članka 205.;

(g) korisnikovo preuzimanje obveza iz članka 129.;

(h) odredbe o vidljivosti financijske potpore Unije, osim u propisno opravdanim slučajevima u kojima javno oglašavanje nije moguće ili primjereno;

(i) primjenjivo pravo koje je pravo Unije, prema potrebi dopunjeno nacionalnim pravom kako je određeno u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava. Odstupanja su moguća u sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenima s međunarodnim organizacijama;

(j) nadležni sud ili arbitražni sud za rješavanje sporova.

3. Novčane obveze subjekata ili osoba koje nisu države koje proizlaze iz provedbe sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava izvršive su u skladu s člankom 100. stavkom 2.

4. Izmjene sporazumâ o dodjeli bespovratnih sredstava nemaju za svrhu ili kao učinak promjene kojima bi se odluka o dodjeli bespovratnih sredstava dovela u pitanje ili koje bi bile protivne načelu jednakog postupanja prema podnositeljima zahtjeva.

POGLAVLJE 4.

Izvršenje bespovratnih sredstava

Članak 202.

Iznos bespovratnih sredstava i proširenje nalaza revizije

1. Iznos bespovratnih sredstava postaje konačan tek kada odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odobri završna izvješća i, ako je to primjenjivo, računovodstvenu dokumentaciju, pri čemu se ne dovode u pitanje naknadne revizije, provjere i istrage dotične institucije ***Unije***, OLAF-a ili Revizorskog suda. Članak 131. stavak 4. primjenjuje se i nakon što iznos bespovratnih sredstava postane konačan.

2. Ako se kontrolama ili revizijama utvrde sistemske ili opetovane nepravilnosti, prijevare ili kršenja obveza za koje je odgovoran korisnik i koji imaju znatan učinak na niz bespovratnih sredstava koja su bila dodijeljena tom korisniku pod sličnim uvjetima, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može suspendirati provedbu sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava ili plaćanja u vezi sa svim dotičnim bespovratnim sredstvima ili, ako je to primjereno, raskinuti dotične sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava s tim korisnikom, uzimajući u obzir težinu nalaza.

Uz navedeno, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može smanjiti iznos bespovratnih sredstava, odbiti neprihvatljive troškove i ▌ osigurati povrat iznosa koji su nepropisno isplaćeni u vezi sa svim bespovratnim sredstvima na koja su utjecale sistemske ili opetovane nepravilnosti, prijevare ili kršenja obveza iz prvog podstavka koji mogu biti predmet revizija, provjera i istraga u skladu s dotičnim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava.

3. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje utvrđuje iznose koje treba smanjiti ili čiji povrat treba osigurati, kad god je to moguće i izvedivo, na temelju troškova koji su nepropisno prijavljeni kao prihvatljivi za sva dotična bespovratna sredstva, nakon što revidirani financijski izvještaji koje je dostavio korisnik budu prihvaćeni.

4. Ako je nemoguće ili nije izvedivo točno brojčano odrediti iznos neprihvatljivih troškova za svaku dodjelu dotičnih bespovratnih sredstava, iznosi koje treba smanjiti ili čiji povrat treba osigurati utvrđuju se ekstrapolacijom stope smanjenja ili povrata koja se primjenjuje na bespovratna sredstva u vezi s kojima su utvrđene sistemske ili opetovane nepravilnosti, prijevare ili kršenja obveza ili, ako neprihvatljivi troškovi ne mogu poslužiti kao osnova za utvrđivanje iznosa koje treba smanjiti ili čiji povrat treba osigurati, primjenom paušalne stope, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti. Korisniku se omogućuje da predloži propisno obrazloženu alternativnu metodu ili stopu prije primjene smanjenja ili povrata.

Članak 203.

Popratna dokumentacija za zahtjeve za plaćanje

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje utvrđuje popratnu dokumentaciju koju je potrebno priložiti zahtjevima za plaćanje.

2. Kod svake dodjele bespovratnih sredstava predfinanciranje se može podijeliti u više obroka u skladu s dobrim financijskim upravljanjem. Uz zahtjev za sljedećim obrokom predfinanciranja prilaže se korisnikova izjava o potrošnji prethodnog predfinanciranja. Taj se obrok isplaćuje u cijelosti ako je upotrijebljeno najmanje 70 % ukupnog iznosa eventualnog prijašnjeg predfinanciranja. U suprotnom se taj obrok smanjuje za iznose koji se još trebaju potrošiti dok se ne dosegne navedeni prag.

3. Ne dovodeći u pitanje obvezu dostavljanja popratne dokumentacije, korisnik izjavom potvrđuje da su informacije sadržane u zahtjevima za plaćanje potpune, pouzdane i istinite. Korisnik ujedno potvrđuje da su nastali troškovi prihvatljivi u skladu sa sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava te da su zahtjevi za plaćanje potkrijepljeni odgovarajućom popratnom dokumentacijom koja se može provjeriti.

4. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može zatražiti da se međuplaćanja ili plaćanja preostalih iznosa neovisno o iznosu potkrijepe potvrdom o financijskim izvještajima o djelovanju ili programu rada i računima na kojima se temelje. Zahtijevanje takve potvrde temelji se na procjeni rizika pri kojoj se posebno uzima u obzir iznos bespovratnih sredstava, iznos plaćanja, vrsta korisnika i vrsta aktivnosti koje su dobile potporu.

Potvrdu izdaje ovlašteni vanjski revizor ili, u slučaju javnih tijela, nadležni i neovisni javni službenik.

Potvrdom se potvrđuje, u skladu s metodologijom koju je odobrio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje i na temelju dogovorenih postupaka koji su u skladu s međunarodnim normama, da su troškovi koje je korisnik prijavio u financijskim izvještajima na kojima se temelji zahtjev za plaćanje stvarni, točno evidentirani i prihvatljivi u skladu sa sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava. U posebnim i propisno opravdanim slučajevima odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može zatražiti potvrdu u obliku mišljenja ili u drugom obliku u skladu s međunarodnim normama.

5. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, na temelju procjene rizika, za svako plaćanje zatražiti izvješće o operativnoj provjeri koje izrađuje neovisna treća strana koju odobrava odgovorni dužnosnik za ovjeravanje. U izvješću o operativnoj provjeri navodi se da je operativna provjera provedena u skladu s metodologijom koju je odobrio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje i jesu li djelovanje ili program rada stvarno provedeni u skladu s uvjetima iz sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

Članak 204.

Financijska potpora trećim stranama

Ako je za provedbu djelovanja ili programa rada potrebno pružiti financijsku potporu trećim stranama, korisnik tu financijsku potporu može pružiti ako su uvjeti za pružanje takve financijske potpore utvrđeni sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenim između korisnika i Komisije, bez ikakvog prostora za diskrecijske odluke.

Smatra se da diskrecijsko pravo ne postoji ako se u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava utvrdi sljedeće:

(a) maksimalni iznos financijske potpore koji se može isplatiti trećoj strani i koji ne premašuje 60 000 EUR i kriteriji za određivanje točnog iznosa;

(b) različite vrste aktivnosti za koje se može primiti takva financijska potpora, na temelju utvrđenog popisa;

(c) definicija osoba ili kategorija osoba koje mogu primiti takvu financijsku potporu i kriteriji za njezino pružanje.

Prag iz drugog podstavka točke (a) ***može se*** premašiti ako bi u suprotnom postizanje ciljeva djelovanja bilo nemoguće ili preteško;

Članak 205.

Ugovori o provedbi

1. Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2014/24/EZ i Direktivu 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća[60], ako provedba djelovanja ili programa rada zahtijeva sklapanje ugovora o javnoj nabavi, korisnik može dodijeliti ugovor o javnoj nabavi u skladu sa svojim uobičajenim praksama nabave pod uvjetom da se ugovor o javnoj nabavi dodijeli ponuditelju čija ponuda nudi najbolju vrijednost za novac ili, ako je to primjereno, ponuditelju koji nudi najnižu cijenu, pri čemu se izbjegava svaki sukob interesa.

2. Ako provedba djelovanja ili programa rada zahtijeva sklapanje ugovora o javnoj nabavi čija je vrijednost veća od 60 000 EUR, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, ako je to propisno opravdano, od korisnika zahtijevati da se, uz pravila iz stavka 1., pridržava i posebnih pravila.

   Ta posebna pravila temelje se na pravilima iz ove Uredbe i razmjerna su vrijednosti dotičnih ugovora o javnoj nabavi, relativnoj veličini doprinosa Unije u odnosu na ukupne troškove djelovanja i rizik. Takva posebna pravila uključuju se u sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava.

---

60 Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

GLAVA IX.

NAGRADE

Članak 206.

Opća pravila

1. Nagrade se dodjeljuju u skladu s načelima transparentnosti i jednakog postupanja te se njima promiče postizanje ciljeva politikâ Unije.

2. Nagrade se ne smiju dodjeljivati izravno bez natječaja.

   Natječaji za nagrade jedinične vrijednosti 1 000 000 EUR ili veće mogu se objaviti samo ako su te nagrade spomenute u odluci o financiranju iz članka 110. i nakon što je informacija o takvim nagradama dostavljena Europskom parlamentu ***i Vijeću***.

3. Iznos nagrade nije povezan s troškovima koji su nastali za pobjednika.

4. Ako provedba djelovanja ili programa rada zahtijeva da korisnik dodijeli nagrade trećim stranama, taj korisnik može takve nagrade dodijeliti pod uvjetom da su kriteriji prihvatljivosti, kriteriji za dodjelu nagrada, iznosi nagrada i aranžmani za plaćanje utvrđeni sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava između korisnika i Komisije, bez ikakvog prostora za diskrecijske odluke.

Članak 207.

Pravila natječaja, dodjele nagrada i objave

1. U pravilima natječajâ:

(a) utvrđuju se kriteriji prihvatljivosti;

(b) utvrđuju se aranžmani i rok za registraciju podnositelja zahtjeva, ako je potrebno, i za podnošenje zahtjevâ;

(c) utvrđuju se kriteriji za isključenje ***kako je navedeno u člancima 136. i razlozi za odbijanje kako je navedeno u članku 141.***;

(d) predviđa se isključiva odgovornost podnositelja zahtjeva u slučaju zahtjeva koji se odnosi na aktivnosti koje se provode u okviru natječaja;

(e) predviđa se da pobjednici preuzimaju obveze iz članka 129. i obveze objave utvrđene u pravilima natječaja;

▌

(f) utvrđuju se kriteriji za dodjelu nagrada takvi da omogućuju ocjenu kvalitete zahtjevâ s obzirom na zadane ciljeve i očekivane rezultate i da se na temelju njih može objektivno odrediti jesu li zahtjevi uspješni;

(g) utvrđuje se iznos nagrade ili nagrada;

(h) utvrđuju se aranžmani za isplatu iznosa nagrada pobjednicima nakon dodjele.

Za potrebe prvog podstavka točke (a), korisnici su prihvatljivi osim ako je drukčije navedeno u pravilima natječaja.

▌

Članak 194. stavak 3. primjenjuje se *mutatis mutandis* na objavu natječajâ.

2. U pravilima natječajâ mogu se odrediti uvjeti za otkazivanje natječaja, posebno ako se ne mogu ostvariti njegovi ciljevi.

3. Nagrade dodjeljuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje nakon što odbor za evaluaciju iz članka 150. obavi svoju evaluaciju.

Članak 200. ***stavci 4. i*** 6. primjenjuju se *mutatis mutandis* na odluku o dodjeli nagrade.

4. Podnositelji zahtjeva obavješćuju se što je prije moguće o ishodu evaluacije njihova zahtjeva, a u svakom slučaju najkasnije u roku od 15 kalendarskih dana nakon što je dužnosnik za ovjeravanje donio odluku o dodjeli nagrade.

Odluka o dodjeli nagrade priopćuje se podnositelju zahtjeva koji je proglašen pobjednikom i pravno je obvezujuća.

5. Sve nagrade dodijeljene tijekom određene financijske godine objavljuju se u skladu s člankom 38. ***stavcima*** od 1. do 4.

Ako nakon objave Europski parlament i Vijeće to zatraže, Komisija im šalje izvješće koje sadržava:

(a) broj podnositeljâ zahtjeva u protekloj godini;

(b) broj podnositelja zahtjeva i postotak uspješnih zahtjeva po natječaju;

(c) popis stručnjaka koji su sudjelovali u odborima za evaluaciju tijekom protekle godine s upućivanjem na postupak za njihov odabir.

GLAVA X.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI, PRORAČUNSKA JAMSTVA I FINANCIJSKA POMOĆ

POGLAVLJE 1.

Zajedničke odredbe

Članak 208.

Područje primjene i provedba

1. ***Ako se to pokaže najprimjerenijim načinom za ostvarenje ciljeva politika Unije,*** Unija može temeljnim aktom uspostaviti financijske instrumente ili osigurati proračunska jamstva ili financijsku pomoć uz potporu iz proračuna, ***utvrđujući njihovo područje primjene i razdoblje provedbe.***

2. Države članice mogu doprinositi financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima ili financijskoj pomoći Unije. Ako je to dopušteno temeljnim aktom, mogu doprinositi i treće strane.

3. Ako se financijski instrumenti provode u okviru podijeljenog ***upravljanja*** s državama članicama, primjenjuju se sektorska pravila ▌.

4. Ako se financijski instrumenti ili proračunska jamstva ▌ izvršavaju ***u okviru neizravnog upravljanja***, Komisija sklapa sporazume sa subjektima na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) podtočaka ii., iii., v. i vi. ***Ako su sustavi, pravila i postupci tih subjekata procijenjeni u skladu s člankom 154. stavkom 4., ti subjekti mogu se u potpunosti osloniti na te sustave, pravila i postupke. Ti subjekti mogu pri provedbi financijskih instrumenata i proračunskih jamstava u okviru neizravnog upravljanja*** sklapati sporazume s financijskim posrednicima odabranima ***u skladu s*** postupcima koji su jednakovrijedni postupcima koje ***primjenjuje*** Komisija. ***Ti subjekti*** u te sporazume prenose zahtjeve u skladu s člankom 155. stavkom 2.

Komisija je i dalje dužna osigurati da je provedbeni okvir za financijske instrumente u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja te da podržava ostvarivanje definiranih i vremenski ograničenih ciljeva politike, mjerljivih na temelju učinaka i/ili rezultata. Komisija je odgovorna za provedbu financijskih instrumenata ne dovodeći u pitanje pravnu i ugovornu odgovornost subjekata kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna u skladu s primjenjivim pravom i člankom 129.

Ako u skladu sa stavkom 2. financijskim instrumentima ili proračunskim jamstvima doprinose treće zemlje, temeljnim aktom može se omogućiti imenovanje prihvatljivih provedbenih subjekata ili partnera iz dotičnih zemalja.

5. ***Revizorski sud ima potpuni pristup, među ostalim putem provjera na licu mjesta, svim informacijama u vezi s financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima i financijskom pomoći.***

Revizorski sud jest vanjski revizor koji je odgovoran za projekte i programe koji dobivaju potporu financijskog instrumenta ili u okviru proračunskog jamstva odnosno financijske pomoći.

Članak 209.

Načela i uvjeti koji se primjenjuju na financijske instrumente i proračunska jamstva

1. ***Financijski instrumenti i proračunska jamstva upotrebljavaju se u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, transparentnosti, proporcionalnosti, nediskriminacije, jednakog postupanja i supsidijarnosti te u skladu sa svojim ciljevima.***

2. Financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima:

(a) rješavaju se nedostaci na tržištu ili investicijske okolnosti koje nisu optimalne i proporcionalno se osigurava potpora samo krajnjim primateljima koji se u trenutku financijske potpore Unije smatraju ▌ ekonomski održivima ***prema međunarodno prihvaćenim standardima***;

(b) postiže se dodatnost time što ***se sprečava nadomještanje*** potencijalne potpore ***i ulaganja*** iz drugih javnih ili privatnih izvora;

(c) ▌ ne ***narušava se*** tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu te su oni ***usklađeni*** s propisima o državnim potporama;

(d) postiže se učinak poluge ***i*** multiplikacijski učinak, s ciljanim rasponom vrijednosti na temelju *ex ante* evaluacije odgovarajućeg financijskog instrumenta ili proračunskog jamstva, mobilizacijom globalnih ulaganja koja premašuju veličinu doprinosa ili jamstva Unije***, uključujući, ako je to primjereno, maksimiziranje privatnog ulaganja***;

(e) ***provode se tako da*** se osigura postojanje zajedničkog interesa provedbenih subjekata ili partnera uključenih u provedbu u pogledu ostvarivanja ciljeva politika utvrđenih relevantnim temeljnim aktom, odredbama o, primjerice, zajedničkom ulaganju, zahtjevi za podjelu rizika ili financijski poticaji, pri čemu se sprečava sukob interesa s ostalim aktivnostima subjekata ili partnerâ;

(f) ***predviđa*** se naknada Unije ***koja je*** u skladu s podjelom rizika među financijskim sudionicima i ciljevima politika financijskog instrumenta ili proračunskog jamstva;

(g) ***ako je potrebno*** isplatiti naknadu provedbenim subjektima ili partnerima koji sudjeluju u provedbi, ***osigurava se da takva naknada*** ovisi o uspješnosti i da obuhvaća***:***

i. administrativne provizije za naknadu subjektu ili partneru za obavljeni rad pri provedbi financijskog instrumenta ili proračunskog jamstva***, pri čemu se provizije u najvećoj mogućoj mjeri temelje na provedenim operacijama ili isplaćenim iznosima;*** i

ii. ako je to primjereno, inicijative povezane s politikom, kojima se promiče ostvarivanje ciljeva politika ili financijska uspješnost financijskog instrumenta ili proračunskog jamstva.

Iznimni troškovi mogu se nadoknaditi ***u propisno opravdanim slučajevima***;

(h) temelji su u *ex ante* evaluacijama, izvedenima pojedinačno ili kao dio programa, u skladu s člankom 34., *koje* sadržavaju objašnjenja o izboru vrste financijske operacije uzimajući u obzir ciljeve politike kojima se teži i s njima povezane financijske rizike i uštede za proračun.

Evaluacije iz prvog podstavka točke (h) preispituju se i ažuriraju kako bi se njima uvažio učinak većih socioekonomskih promjena na namjenu financijskih instrumenta ili proračunskih jamstva.

3. ***Ne dovodeći u pitanje sektorska pravila o podijeljenom upravljanju, prihodi, uključujući dividende, kapitalne dobitke, naknade za jamstva i kamatu na zajmove, i na iznose na fiducijarnim računima vraćene Komisiji ili na fiducijarne račune otvorene za financijske instrumente ili proračunska jamstva koji se mogu pripisati potpori iz proračuna u okviru financijskog instrumenta ili proračunskog jamstva, unose se u proračun nakon odbitka troškova i naknada za upravljanje.***

Godišnje otplate, uključujući otplate kapitala, vraćena jamstva i otplate glavnice zajmova, vraćene Komisiji ili fiducijarni računi otvoreni za financijske instrumente ili proračunska jamstva, koji se mogu pripisati potpori iz proračuna u sklopu financijskog instrumenta ili proračunskog jamstva, čine unutarnje namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 3. točkom (f) te se upotrebljavaju za isti financijski instrument ili proračunsko jamstvo, pri čemu se ne dovodi u pitanje članak 215. stavak 5., u razdoblju koje nije dulje od razdoblja za preuzimanje proračunske obveze plus dvije godine, osim ako je drukčije navedeno u temeljnom aktu.

Komisija uzima u obzir takve unutarnje namjenske prihode pri predlaganju iznosa budućih dodjela za financijske instrumente ili proračunska jamstva.

Neovisno o drugom podstavku, preostala sredstva namjenskih prihoda odobrena na osnovi temeljnog akta, a koji treba staviti izvan snage ili ukinuti, može se ***ujedno*** ▌ dodijeliti drugom financijskom instrumentu ***kojim se nastoje ostvariti slični ciljevi, ako je to predviđeno u temeljnom aktu o uspostavljanju tog financijskog instrumenta***.

▌

4. Dužnosnik za ovjeravanje odgovoran za financijski instrument, proračunsko jamstvo ili financijsku pomoć izrađuje financijski izvještaj koji obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca, u skladu s člankom ***243.*** te u skladu s računovodstvenim pravilima iz članka 80. i Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (MRSJS).

Za financijske instrumente i proračunska jamstva ▌ koji se izvršavaju ***u okviru neizravnog upravljanja*** odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava da subjekti na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) podtočaka ii., iii., v. i vi. do 15. veljače sljedeće financijske godine dostave nerevidirane, a do 15. svibnja sljedeće financijske godine revidirane financijske izvještaje, za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca izrađene u skladu s računovodstvenim pravilima iz članka 80. i u skladu s MRSJS-om te sve informacije potrebne za izradu financijskih izvještaja u skladu s člankom 82. stavkom 2.

Članak 210.

Financijska obveza Unije

1. Financijska obveza ***i zbirna neto plaćanja iz proračuna*** ni u jednom trenutku ne smiju premašivati:

   (a) za financijske instrumente: iznos relevantne proračunske obveze preuzete za instrument;

   (b) za proračunska jamstva: iznos proračunskog jamstva odobrenog temeljnim aktom;

   (c) za financijsku pomoć: najveći iznos sredstava koji je Komisija ovlaštena uzeti u zajam u svrhu financiranja financijske pomoći kako je odobrena temeljnim aktom i relevantnih kamata.

2. Proračunska jamstva i financijska pomoć mogu proizvesti nepredviđenu obvezu za Uniju koja smije ***premašivati*** financijsku imovinu namijenjenu za pokrivanje financijske obveze Unije ***samo ako je to predviđeno temeljnim aktom o uspostavi proračunskog jamstva ili financijske pomoći te u skladu s uvjetima iz tog akta***.

3. ***Za potrebe*** godišnje procjene iz članka 41. stavka 5. točke (j)**,** ▌ nepredviđene obveze, koje proizlaze iz proračunskih jamstava ili financijske pomoći koji terete proračun, ***smatraju se održivima ako je njihov predviđeni višegodišnji razvoj uskladiv s*** ograničenjima utvrđenima uredbom o višegodišnjem financijskom okviru iz članka 312. stavka 2. UFEU-a i gornjom granicom godišnjih odobrenih sredstava za plaćanje utvrđenih u članku 3. stavku 1. ▌ Odluke ***2014/335/EU, Euratom.***

Članak 211.

Izdvajanje rezervacija za financijske obveze

1. Za proračunska jamstva i financijsku pomoć trećim zemljama temeljnim aktom utvrđuje se stopa rezervacija kao postotak iznosa odobrene financijske obveze. ***Taj iznos ne uključuje doprinose iz članka 208. stavka 2.***

   Temeljnim aktom propisuje se preispitivanje stope rezervacija najmanje svake tri godine.

2. Utvrđivanje stope rezervacija temelji se na kvalitativnoj i kvantitativnoj ocjeni Komisije u pogledu financijskih rizika koji proizlaze iz proračunskog jamstva ili financijske pomoći trećoj zemlji u skladu s načelom opreznosti, pri čemu se imovina i dobit ne precjenjuju, a obveze i gubitci ne podcjenjuju.

Osim ako je drukčije određeno temeljnim aktom o uspostavi proračunskog jamstva ili financijske pomoći trećoj zemlji, stopa rezervacija temelji se na ukupnim rezervacijama koje su unaprijed potrebne za pokrivanje očekivanih neto gubitaka te, dodatno, za osiguravanje odgovarajuće sigurnosne pričuve. Ne dovodeći u pitanje ovlasti Europskog parlamenta i Vijeća, ukupne rezervacije uspostavljaju se u vremenskom razdoblju predviđenom relevantnim financijskim izvještajem iz članka 35.

3. Za financijske instrumente potrebno je, ako je to primjereno, oblikovati rezervacije kao odgovor na buduća plaćanja povezana s proračunskom obvezom za taj financijski instrument.

4. Sljedećim sredstvima doprinosi se izdvajanju rezervacija:

   (a) doprinosima iz proračuna ***uz puno poštovanje uredbe kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir i nakon ispitivanja mogućnosti za preraspodjele***;

   (b) povratima od ***ulaganja*** sredstava ***koja se drže u zajedničkom fondu za rezervacije***;

   (c) iznosima koje su vratili dužnici koji nisu ispunili obveze u skladu s postupkom povrata utvrđenim u sporazumu o jamstvu ili zajmu;

(d) prihodima i svim drugim plaćanjima koje Unija primi u skladu sa sporazumom o jamstvu ili zajmu;

(e) ako je to primjenjivo, novčanim doprinosima država članica i trećih strana na temelju članka 208. stavka 2.

Pri izračunu izdvajanja koje proizlazi iz stope rezervacija iz stavka 1. uzimaju se u obzir samo sredstva iz prvog podstavka točaka od (a) do (d) ovog stavka.

5. Rezervacije se upotrebljavaju za plaćanje:

(a) aktiviranja proračunskog jamstva;

(b) obveza plaćanja povezanih s proračunskom obvezom za financijski instrument;

(c) financijskih obveza koje proizlaze iz pozajmljivanja sredstava u skladu s člankom 220. stavkom 1.;

(d) ako je to primjenjivo, ostalih troškova povezanih s provedbom financijskih instrumenata, proračunskih jamstava i financijske pomoći trećim zemljama.

6. Ako rezervacije za proračunsko jamstvo premašuju iznos za izdvajanje rezervacija ***koji proizlazi iz stope rezervacija*** iz stavka 1. ovog članka, za obnovu proračunskog jamstva do prvotnog iznosa upotrebljavaju se sredstva iz stavka ***4.*** prvog podstavka točaka (b), (c) i (d) ovog članka povezana s tim jamstvom, u okviru ograničenja razdoblja prihvatljivosti predviđenog temeljnim aktom, pri čemu***, međutim, to razdoblje ne premašuje trajanje faze uspostave izdvajanja rezervacija,*** te ne dovodeći u pitanje članak 213. stavak 4.

7. Komisija odmah obavješćuje Europski parlament i Vijeće te može predložiti odgovarajuće mjere nadopune ili povećanje stope rezervacija ako:

   (a) je kao posljedica aktiviranja proračunskog jamstva razina rezervacija za to proračunsko jamstvo pala ispod ***50*** % stope rezervacija iz stavka 1. ***te to ponovno čini, ako je njihova razina pala ispod 30 % te stope rezervacija, ili ako*** bi mogla pasti ispod ***bilo kojeg od tih postotaka*** u roku od jedne godine prema procjeni rizika koju provede Komisija;

   (b) zemlja koja prima financijsku pomoć Unije propusti platiti po dospijeću.

Članak 212.

Zajednički fond za rezervacije

1. Rezervacije za pokrivanje financijskih obveza koje proizlaze iz financijskih instrumenata, proračunskih jamstava ili financijske pomoći drže se u zajedničkom fondu za rezervacije***.***

Komisija Europskom parlamentu i Vijeću do 30. lipnja 2019. dostavlja neovisnu vanjsku evaluaciju prednosti i nedostataka povjeravanja financijskog upravljanja imovinom zajedničkog fonda za rezervacije Komisiji, EIB-u ili tima dvjema institucijama zajedno, uzimajući u obzir relevantne tehničke i institucionalne kriterije upotrijebljene pri usporedbi usluga upravljanja imovinom, uključujući tehničku infrastrukturu, usporedbu troškova pruženih usluga, institucionalnu strukturu, izvješćivanje, uspješnost, odgovornost i stručnost Komisije i EIB-a i ostale mandate upravljanja imovinom za proračun. Evaluacija je, prema potrebi, popraćena zakonodavnim prijedlogom.

2. Opći dobitci ili gubitci od ulaganja sredstava ***koja se drže u zajedničkom fondu za rezervacije*** razmjerno se dodjeljuju odnosnim financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima ili mjerama financijske pomoći.

Financijski upravitelj sredstvima zajedničkog fonda za rezervacije drži minimalan iznos sredstava fonda u novcu ili novčanim ekvivalentima u skladu s bonitetnim pravilima i predviđanjima za plaćanja koja su mu dostavili dužnosnici za ovjeravanje financijskih instrumenata, proračunskih jamstava ili financijske pomoći.

Financijski upravitelj sredstvima zajedničkog fonda za rezervacije može sklapati repo ugovore, pri čemu ***sredstva*** zajedničkog fonda za rezervacije služe kao kolateral, kako bi izvršio plaćanja iz fonda ***ako*** se razumno očekuje da je taj postupak povoljniji za proračun od dezinvestiranja ***sredstava*** unutar vremenskog okvira zahtjeva za plaćanje. Trajanje ili razdoblje obnavljanja repo ugovora povezanih s plaćanjem ograničuje se na minimalno potrebno kako bi gubitak za proračun bio što manji.

3. U skladu s ***člankom*** 77. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (d) i člankom 86. stavcima 1. i 2. računovodstveni službenik utvrđuje postupke koje treba primijeniti na operacije prihoda i rashoda te, ***u dogovoru s financijskim upraviteljem sredstvima zajedničkog fonda za rezervacije,*** na imovinu i obveze povezane sa zajedničkim fondom za rezervacije.

4. U iznimnim slučajevima, ako je izvršila prijenos sredstava iz članka 30. stavka 1. prvog podstavka točke (g), Komisija o tome odmah obavješćuje Europski parlament i Vijeće te uz puno poštovanje gornjih granica iz uredbe kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir hitno predlaže mjere potrebne za ponovnu uspostavu proračunske stavke jamstva s koje je izvršen prijenos sredstava.

Članak 213.

Stvarna stopa rezervacija

1. Izdvajanje rezervacija za proračunska jamstva i financijsku pomoć trećim zemljama u zajedničkom fondu za rezervacije temelji se na stvarnoj stopi rezervacija. Tom se stopom osigurava razina zaštite od financijskih obveza Unije koja odgovara razini koju bi osigurale odgovarajuće stope rezervacija ako bi se sredstva držala odvojeno te se njima zasebno upravljalo.

2. Primjenjiva stvarna stopa rezervacija jest postotak svake prvotne stope rezervacija utvrđene u skladu s člankom 211. stavkom 2. drugim podstavkom. Primjenjuje se samo na iznos sredstava u zajedničkom fondu za rezervacije predviđenih za plaćanje aktiviranih jamstava tijekom jednogodišnjeg razdoblja. Njome se predviđa omjer, u obliku postotka, između iznosa novca i novčanih ekvivalenata u zajedničkom fondu za rezervacije potrebnih za aktiviranje jamstava i ukupnog iznosa novca i novčanih ekvivalenata koji bi bio potreban u svakom jamstvenom fondu za pokrivanje aktiviranih jamstava, ako se ta sredstva zasebno drže i njima zasebno upravlja i ako oba iznosa predstavljaju jednakovrijedan likvidnosni rizik. Taj omjer ne smije biti niži od 95 %. Pri izračunu stvarne stope rezervacija uzimaju se u obzir:

(a) predviđanja u vezi s priljevima u zajednički fond za rezervacije i odljevima iz njega, pri čemu se uzima u obzir prvotna faza uspostave ukupnih rezervacija u skladu s člankom 211. stavkom 2. drugim podstavkom;

(b) rizik korelacije između proračunskih jamstava i financijske pomoći trećim zemljama;

(c) tržišni uvjeti.

Komisija do 1. srpnja 2020. donosi delegirane akte u skladu s člankom 269. radi dopunjavanja ove Uredbe detaljnim uvjetima za izračun stvarne stope rezervacija, uključujući metodologiju tog izračuna.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 269. radi izmjene minimalnog omjera iz prvog podstavka ovog stavka s obzirom na iskustva stečena u djelovanju zajedničkog fonda za rezervacije istodobno održavajući oprezan pristup u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja. Minimalni omjer ne smije biti manji od 85 %.

3. ***Financijski upravitelj sredstvima zajedničkog fonda za rezervacije*** izračunava svake godine stvarnu stopu rezervacija te je ona referentna vrijednost za ***Komisijin*** izračun doprinosâ iz proračuna na temelju članka 211. stavka 4. točke (a) ***te, nakon toga, stavka 4. točke (b) ovog članka***.

4. Nakon izračuna godišnje stvarne stope rezervacija u skladu sa ***stavcima 1. i 2. ovog*** članka ▌ sljedeće ***operacije*** izvršavaju se u okviru proračunskog postupka ***te se predočuju u radnom dokumentu iz članka 41. stavka 5. točke (h)***:

▌

(***a***) svaki višak rezervacija namijenjen proračunskom jamstvu ili financijskoj pomoći za treću zemlju ***vraća se*** u proračun;

(b) svaka nadopuna fonda izvršava se u godišnjim tranšama u razdoblju od najviše tri godine, pri čemu se ne dovodi u pitanje članak 211. stavak 6.

5. ***Komisija nakon savjetovanja s računovodstvenim službenikom utvrđuje*** smjernice koje se primjenjuju na upravljanje ***sredstvima zajedničkog fonda*** za rezervacije u skladu s odgovarajućim bonitetnim pravilima i isključujući operacije izvedenicama za spekulativne svrhe. ***Te smjernice prilažu se sporazumu s financijskim upraviteljem sredstvima zajedničkog fonda za rezervacije.***

Neovisna evaluacija prikladnosti smjernica provodi se svake tri godine ***te se dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću***.

Članak 214.

Godišnje izvješćivanje

1. ***Uz obvezu izvješćivanja utvrđenu u članku 250.,*** Komisija svake godine izvješćuje Europski parlament i Vijeće o zajedničkom fondu za rezervacije.

2. ***Financijski upravitelj sredstava zajedničkog fonda za rezervacije svake godine izvješćuje Europski parlament i Vijeće o zajedničkom fondu za rezervacije.***

POGLAVLJE 2.

Posebne odredbe

ODJELJAK 1.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI

Članak 215.

Pravila i provedba

1. Neovisno o članku 208. stavku 1., financijski instrumenti mogu se u valjano opravdanim slučajevima uspostaviti i ako nisu odobreni temeljnim aktom, pod uvjetom da su takvi instrumenti uključeni u ***nacrt*** proračuna u skladu s člankom ***41. stavkom 4.prvim podstavkom*** točkom (e).

2. Ako se financijski instrumenti ***ili proračunska jamstva*** u okviru jednog sporazuma kombiniraju s ***dopunskom*** potporom iz proračuna, uključujući bespovratna sredstva, ova glava primjenjuje se na cijelu mjeru. Izvješćivanje se provodi u skladu s člankom ***250. te se u izvješću jasno navodi koji su dijelovi mjere financijski instrumenti odnosno proračunska jamstva.***

▌

3. Komisija osigurava usklađeno ***i pojednostavnjeno*** upravljanje financijskim instrumentima osobito u području računovodstva, izvješćivanja, praćenja i upravljanja financijskim rizikom.

4. Ako Unija ima manjinski udio u financijskom instrumentu, Komisija osigurava usklađenost s ovom glavom u skladu s načelom proporcionalnosti, na temelju veličine i vrijednosti sudjelovanja Unije u instrumentu. Međutim, bez obzira na veličinu i vrijednost sudjelovanja Unije u instrumentu, Komisija osigurava usklađenost s člancima ***129. i 155, člankom 209. stavcima 2. i 4., člankom 250. te, u mjeri u kojoj se to odnosi na situacije za isključenje iz članka 136. stavka 1. točke (d), s glavom V. poglavljem 2. odjeljkom 2.***

5. Ako Europski parlament ili Vijeće smatraju da financijski instrument nije djelotvorno ostvario svoje ciljeve, mogu zahtijevati da Komisija dostavi prijedlog revidiranog temeljnog akta u cilju likvidacije instrumenta. U slučaju likvidacije financijskog instrumenta svaki novi iznos vraćen tom instrumentu u skladu s člankom 209. stavkom 3. smatra se općim prihodom i vraća u proračun.

6. Svrha financijskih instrumenata ili grupe financijskih instrumenata na razini mehanizma i, ako je primjenjivo, njihov poseban pravni oblik i mjesto registracije objavljuju se na internetskim stranicama Komisije.

7. Subjekti ***kojima je povjerena provedba*** financijskih instrumenata mogu otvoriti fiducijarne račune u smislu članka 85. stavka 3. u ime Unije. Ti subjekti šalju izvode odgovarajućih računa odgovornoj službi Komisije. Plaćanja na fiducijarne račune izvršava Komisija na temelju zahtjeva za plaćanje koji su propisno potkrijepljeni predviđanjima isplata, uzimajući u obzir salda raspoloživa na fiducijarnim računima te potrebu da se izbjegnu prekomjerna salda na takvim računima.

Članak 216.

Financijski instrumenti koje izravno izvršava Komisija

1. Financijski instrumenti mogu ▌ se izravno izvršavati u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) s pomoću bilo čega od sljedećeg:

(a) namjenskog subjekta za ulaganja u kojem sudjeluje Komisija zajedno s drugim javnim ili privatnim ulagateljima radi jačanja učinka poluge doprinosa Unije;

(b) zajmova, jamstava, vlasničkih udjela i drugih instrumenata podjele rizika, pri čemu se ne radi o ulaganjima u namjenske subjekte za ulaganja, koji se krajnjim primateljima pružaju izravno ili preko financijskih posrednika.

2. Namjenski subjekti za ulaganja iz ***stavka 1.*** točke (a) osnivaju se u skladu sa zakonima države članice. U području vanjskih djelovanja moguće ih je osnovati i u skladu sa zakonima zemlje koja nije država članica. Upravitelji tih subjekata obvezni su u skladu sa zakonom ili ugovorom postupati pažnjom profesionalnog upravitelja i u dobroj vjeri.

3. Upravitelji namjenskih subjekata za ulaganja iz stavka 1. točke (a) i financijski posrednici ili krajnji primatelji financijskih instrumenata odabiru se vodeći računa o naravi financijskog instrumenta koji se treba provesti, iskustvu i financijskoj i operativnoj sposobnosti dotičnih subjekata te ekonomskoj održivosti projekata krajnjih primatelja. Odabir mora biti transparentan, temeljiti se na objektivnim kriterijima i ne dovoditi do sukoba interesa.

Članak 217.

Postupanje s doprinosima iz fondova koji se izvršavaju u okviru podijeljenog ***upravljanja***

1. Zasebna evidencija vodi se za doprinose financijskim instrumentima koji su uspostavljeni na temelju ovog odjeljka iz fondova koji se izvršavaju u okviru podijeljenog ***upravljanja***.

2. Doprinosi iz fondova koji se izvršavaju u okviru podijeljenog ***upravljanja*** uplaćuju se na zasebne račune i upotrebljavaju u skladu s ciljevima odgovarajućih fondova za djelovanja i krajnje primatelje u skladu s programom ili programima iz kojih doprinosi potječu.

3. U pogledu doprinosa iz fondova koji se izvršavaju u okviru podijeljenog ***upravljanja*** za financijske instrumente koji su uspostavljeni na temelju ovog odjeljka, primjenjuju se pravila pojedinih sektora. Neovisno o prvoj rečenici, upravljačka tijela mogu se prije davanja doprinosa postojećem financijskom instrumentu osloniti na postojeću *ex ante* evaluaciju provedenu u skladu s člankom 209. stavkom 2. prvim i drugim podstavkom točkom (h).

ODJELJAK 2.

PRORAČUNSKA JAMSTVA

Članak 218.

Pravila za proračunska jamstva

1. Temeljnim aktom utvrđuje se:

(a) iznos proračunskog jamstva koji se ni u kojem trenutku ne premašuje, pri čemu se ne dovodi u pitanje članak 208. stavak 2.;

(b) vrste operacija koje pokriva proračunsko jamstvo.

2. Doprinosi država članica proračunskim jamstvima u skladu s člankom 208. stavkom 2. mogu se dati u obliku jamstava ili novca.

Doprinosi trećih strana proračunskim jamstvima u skladu s člankom 208. stavkom 2. mogu se dati u obliku novca.

Proračunsko jamstvo uvećava se za doprinose iz prvog i drugog podstavka. Plaćanja za aktiviranje jamstva, prema potrebi, izvršavaju države članice ili treće strane, koje doprinose prema načelu *pari passu*. Komisija sa subjektima koji doprinose potpisuje sporazum koji posebno sadržava odredbe o uvjetima plaćanja.

Članak 219.

Provedba proračunskih jamstava

1. Proračunska jamstva neopoziva su, bezuvjetna i daju se na zahtjev za vrste pokrivenih operacija.

2. Proračunska jamstva provode se na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) ili, u iznimnim slučajevima, na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (a).

3. Proračunskim jamstvom pokrivaju se samo operacije financiranja i ulaganja koje su u skladu s člankom 209. stavkom 2. prvim podstavkom točkama od (a) do (d).

4. Partneri vlastitim sredstvima doprinose operacijama koje pokriva proračunsko jamstvo.

5. Komisija sklapa sporazum o jamstvu s partnerom. Davanje proračunskog jamstva podložno je stupanju na snagu sporazuma o jamstvu.

6. Partneri službama Komisije jednom godišnje dostavljaju:

   (a) procjenu rizika i informacije o bonitetnoj ocjeni operacija koje pokriva proračunsko jamstvo te očekivana neispunjenja obveza;

(b) informacije o nepodmirenim financijskim obvezama koje za Uniju proizlaze iz proračunskog jamstva, raščlanjene po pojedinim operacijama, izmjereno u skladu s računovodstvenim pravilima Unije iz članka 80. ili u skladu MRSJS-om;

(c) informacije o ukupnim dobicima ili gubicima koji proizlaze iz operacija koje pokriva proračunsko jamstvo.

ODJELJAK 3.
FINANCIJSKA POMOĆ

Članak 220.
Pravila i provedba

1. Financijska pomoć Unije državama članicama ili trećim zemljama ***u skladu je s prethodno utvrđenim uvjetima te*** je u obliku zajma ili kreditne linije ili bilo kojeg drugog instrumenta koji se smatra primjerenim za osiguranje djelotvornosti potpore. U tu svrhu Komisija je ovlaštena, relevantnim temeljnim aktom, u ime Unije posuditi potrebna sredstva na tržištima kapitala ili od financijskih institucija.

2. Uzimanje i davanje zajmova ne uključuje Uniju u promjene dospijeća niti je smije izložiti bilo kakvom kamatnom riziku ili bilo kakvom drugom komercijalnom riziku.

3. Financijska pomoć izvršava se u eurima, osim u propisno opravdanim slučajevima.

4. Financijsku pomoć izravno izvršava Komisija.

5. Komisija sa zemljom korisnicom sklapa sporazum koji sadržava odredbe kojima se:

(a) osigurava da zemlja korisnica redovito provjerava jesu li osigurana financijska sredstva ispravno upotrijebljena ***u skladu s prethodno utvrđenim uvjetima***, da poduzima odgovarajuće mjere radi sprečavanja nepravilnosti i prijevara te da, prema potrebi, pokreće pravne postupke u cilju povrata svih sredstava isplaćenih na temelju financijske pomoći koja se nisu pravilno iskoristila;

(b) osigurava zaštita financijskih interesa Unije;

(c) izričito ovlašćuju Komisija, OLAF i Revizorski sud da primijene svoja prava kako je predviđeno člankom 129.;

(d) osigurava da Unija ima pravo na prijevremenu otplatu zajma ako se utvrdi, u vezi s upravljanjem financijskom pomoći, da je zemlja korisnica sudjelovala u bilo kakvoj prijevari ili korupciji ili bilo kakvoj drugoj nezakonitoj aktivnosti kojom se šteti financijskim interesima Unije;

(e) osigurava da sve troškove koji su nastali za Uniju u vezi s financijskom pomoći snosi zemlja korisnica.

6. Komisija zajmove daje, ***kada god je to moguće,*** u obrocima, podložno ispunjenju uvjeta koji se odnose na financijsku pomoć. Ako ti uvjeti nisu ispunjeni, Komisija privremeno suspendira ili ukida isplatu financijske pomoći.

7. Prikupljena sredstva koja još nisu isplaćena mogu se upotrijebiti samo za pružanje financijske pomoći dotičnoj zemlji korisnici. U skladu s člankom 86. stavcima 1. i 2. računovodstveni službenik utvrđuje postupke za čuvanje sredstava.

GLAVA XI.

DOPRINOSI EUROPSKIM POLITIČKIM STRANKAMA

Članak 221.

Opće odredbe

Izravni financijski doprinosi iz proračuna mogu se dodijeliti europskim političkim strankama kako su definirane u članku 2. točki 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 („europske političke stranke”) s ciljem njihova doprinosa stvaranju europske političke svijesti i izražavanju političke volje građana Unije u skladu s tom uredbom.

Članak 222.

Načela

1. Doprinosi se upotrebljavaju samo kako bi se nadoknadio postotak operativnih troškova europskih političkih stranaka, utvrđen u članku 17. stavku 4. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014, koji su izravno povezani s ciljevima tih stranaka utvrđenima u članku 17. stavku 5. te uredbe i članku 21. te uredbe.

2. Doprinosi se mogu upotrijebiti kako bi se nadoknadili rashodi povezani s ugovorima koje su sklopile europske političke stranke, pod uvjetom da nije bilo sukoba interesa kad su dodijeljeni.

3. Doprinosi se ne smiju upotrebljavati kako bi se izravno ili neizravno ostvarila bilo kakva osobna korist, u novcu ili naravi, bilo kojeg pojedinog člana ili člana osoblja neke europske političke stranke. Doprinosi se ne smiju upotrebljavati kako bi se izravno ili neizravno financirale aktivnosti trećih strana, a osobito nacionalnih političkih stranaka ili političkih zaklada na europskoj ili nacionalnoj razini, bez obzira na to jesu li u obliku bespovratnih sredstava, donacija, zajmova ili bilo kakvih drugih sličnih sporazuma. ***Za potrebe ovog stavka pridruženi subjekti europskih političkih stranaka ne smatraju se trećim stranama, ako su takvi subjekti, dio upravne organizacije europskih političkih stranaka, kako je utvrđeno u njihovim statutima.*** Doprinosi se ne smiju upotrebljavati ni u jednu od svrha koje su isključene člankom 22. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014.

4. Doprinosi podliježu načelima transparentnosti i jednakog postupanja u skladu s kriterijima utvrđenima u Uredbi (EU, Euratom) br. 1141/2014.

5. Europski parlament svake godine dodjeljuje doprinose te se oni objavljuju u skladu s člankom 38. stavcima od ***1***. ***do 4.*** ove Uredbe te u skladu s člankom 32. stavkom 1. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014.

6. Europske političke stranke koje primaju doprinos ne smiju primati, izravno ili neizravno, drugo financiranje iz proračuna. Osobito se zabranjuju donacije iz proračunâ klubova zastupnika u Europskom parlamentu. Isti rashodi ni u kakvim okolnostima ne smiju se dvaput financirati iz proračuna.

   Doprinosima se ne dovodi se u pitanje mogućnost europskih političkih stranaka da iz vlastitih sredstava stvaraju pričuve u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 1141/2014.

7. Ako europska politička zaklada, kako je definirana u članku 2. točki 4. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 ostvari višak prihoda iznad rashoda na kraju financijske godine u kojoj je primila bespovratna sredstva za poslovanje, dio tog viška od najviše 25 % ukupnog prihoda za tu godinu može se prenijeti u sljedeću godinu pod uvjetom da se upotrijebi do kraja prvog tromjesečja te sljedeće godine.

Članak 223.

Proračunski aspekti

Doprinosi, kao i odobrena sredstva izdvojena za neovisna vanjska revizijska tijela ili stručnjake iz članka 23. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014, plaćaju se iz dijela proračuna koji se odnosi na Europski parlament.

Članak 224.

Poziv na dodjelu doprinosâ

1. Doprinosi se dodjeljuju pozivom za dodjelu doprinosa koji se objavljuje svake godine, barem na internetskim stranicama Europskog parlamenta.

2. Pojedinoj europskoj političkoj stranci može se dodijeliti samo jedan doprinos godišnje.

3. Europska politička stranka može primiti doprinos samo ako se prijavi za financiranje u skladu s uvjetima utvrđenima u pozivu za dodjelu doprinosa.

4. U pozivu za dodjelu doprinosa određuju se uvjeti pod kojima podnositelj zahtjeva može primiti doprinos u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 1141/2014 te kriteriji za isključenje.

5. U pozivu za dodjelu doprinosa određuje se najmanje narav rashoda koji mogu biti nadoknađeni doprinosom.

6. U pozivu za dodjelu doprinosa zahtijeva se procijenjeni proračun.

Članak 225.

Postupak dodjele

1. Zahtjevi za doprinose propisno se podnose unutar roka pisanim putem, uključujući, ako je to primjereno, u zaštićenom elektroničkom formatu.

2. Doprinosi se ne dodjeljuju podnositeljima zahtjeva koji se tijekom postupka dodjele nalaze u jednoj ili više situacija iz članka 136. stavka 1. i članka 141. ni onima koji su registrirani kao isključeni u bazi podataka iz članka 142.

3. Od podnositelja zahtjeva zahtijeva se da potvrde da se ne nalaze u jednoj od situacija iz stavka 2.

4. Odgovornom dužnosniku za ovjeravanje može pomagati odbor za evaluaciju zahtjeva za doprinose. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje određuje pravila o sastavu, imenovanju i radu takvog odbora te pravila za sprečavanje svakog sukoba interesa.

5. Zahtjevi koji su u skladu s kriterijima prihvatljivosti i kriterijima za isključenje odabiru se na temelju kriterija za dodjeljivanje iz članka 19. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014.

6. U odluci odgovornog dužnosnika za ovjeravanje navodi se najmanje sljedeće:

   (a) predmet i ukupni iznos doprinosa;

   (b) naziv odabranih podnositelja zahtjeva i prihvaćeni iznosi za svakog od njih;

   (c) nazivi svih odbijenih podnositelja zahtjeva i razlozi za njihovo odbijanje.

7. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje pisanim putem obavješćuje podnositelje zahtjeva o odluci o njihovim zahtjevima. Ako je zahtjev za financiranje odbijen ili traženi iznosi nisu djelomično ili u cijelosti dodijeljeni, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje navodi razloge za odbijanje zahtjeva ili nedodjeljivanje traženih iznosa, osobito se pozivajući na kriterije prihvatljivosti i kriterije za dodjeljivanje iz stavka 5.ovog članka i iz članka 224. stavka 4. Ako je zahtjev odbijen, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje obavještava podnositelja zahtjeva o raspoloživim sredstvima u upravnim i/ili sudskim postupcima kako je predviđeno člankom 133. stavkom 2.

8. Doprinosi su predmet pisanog sporazuma.

Članak 226.

Oblik doprinosâ

1. Doprinosi mogu biti u bilo kojem od sljedećih oblika:

(a) nadoknade postotka stvarno nastalih nadoknadivih rashoda;

(b) nadoknade na temelju jediničnih troškova;

(c) jednokratnih iznosa;

(d) financiranja uz primjenu paušalne stope;

▌

(e) kombinacija oblika iz točaka od (a) do (***d***).

2. Mogu se nadoknaditi samo rashodi koji ispunjavaju kriterije utvrđene u pozivima za dodjelu doprinosâ i koji nisu nastali prije datuma podnošenja zahtjeva.

3. Sporazum iz članka 225. stavka 8. sadržava odredbe kojima se omogućuje provjera jesu li ispunjeni uvjeti za dodjelu jednokratnih iznosa, financiranja uz primjenu paušalne stope, ili jediničnih troškova.

4. Doprinosi se u cijelosti plaćaju putem jednog plaćanja predfinanciranja, osim ako u propisno opravdanim slučajevima odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odluči drukčije.

Članak 227.

Jamstva

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, ako to smatra primjerenim i razmjernim, na pojedinačnoj osnovi i na temelju analize rizika, zahtijevati da europska politička stranka unaprijed dostavi jamstvo kako bi se ograničili financijski rizici povezani s plaćanjem predfinanciranja samo ako s obzirom na analizu rizika europskoj političkoj stranci prijeti neposredna opasnost da se nađe u jednoj od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točaka (a) i (d) ove Uredbe ili ako su o odluci Tijela za europske političke stranke i europske političke zaklade, uspostavljenog na temelju članka 6. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 (**„**Tijelo**”**), obaviješteni Europski parlament i Vijeće u skladu s člankom 10. stavkom 4. te Uredbe.

Članak 153. primjenjuje se *mutatis mutandis* na jamstva koja se mogu zahtijevati u slučajevima predviđenima u prvom stavku ovog članka za plaćanja predfinanciranja europskim političkim strankama.

Članak 228.

Uporaba doprinosâ

1. Doprinosi se troše u skladu s člankom 222.

2. Svi dijelovi doprinosa koji nisu upotrijebljeni u financijskoj godini za koju ih se dodjeljuje (godina n) troše se za pokrivanje svih nadoknadivih rashoda nastalih do 31. prosinca godine n+1. U pogledu eventualnog preostalog dijela doprinosa koji nije potrošen u tom roku osigurava se povrat u skladu s glavom IV. poglavljem 6.

3. Europske političke stranke poštuju najveću moguću stopu sufinanciranja utvrđenu u članku 17. stavku 4. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014. Preostali iznosi doprinosa iz ***prethodne*** godine ne smiju se upotrebljavati za financiranje dijela koji europske političke stranke trebaju osigurati iz vlastitih sredstava. Doprinosi trećih strana zajedničkim događanjima ne smatraju se dijelom vlastitih sredstava europske političke stranke.

4. Europske političke stranke upotrebljavaju dio doprinosa koji nije upotrijebljen unutar financijske godine za koju je dodijeljen, a tek potom doprinose dodijeljene nakon te godine.

5. Sve kamate ostvarene plaćanjem predfinanciranja smatraju se dijelom doprinosa.

Članak 229.

Izvješće o uporabi doprinosâ

1. U skladu s člankom 23. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 europska politička stranka dostavlja godišnje izvješće o uporabi doprinosa i svoje godišnje financijske izvještaje na odobrenje odgovornom dužnosniku za ovjeravanje.

2. Na temelju godišnjeg izvješća i godišnjih financijskih izvještaja iz stavka 1. ovog članka odgovorni dužnosnik za ovjeravanje sastavlja godišnje izvješće o radu iz članka 74. stavka 9. Pri sastavljanju tog izvješća mogu upotrebljavati drugu popratnu dokumentaciju.

Članak 230.

Iznos doprinosa

1. Iznos doprinosa nije konačan sve dok odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ne odobri godišnje izvješće i godišnje financijske izvještaje iz članka 229. stavka 1. Odobrenjem godišnjeg izvješća i godišnjih financijskih izvještaja ne dovode se u pitanje daljnje provjere koje provodi Tijelo.

2. Svi nepotrošeni iznosi predfinanciranja nisu konačni sve dok ih europska politička stranka ne upotrijebi za plaćanje nadoknadivih rashoda koji ispunjavaju kriterije utvrđene u pozivu za dodjelu doprinosa.

3. Ako europska politička stranka ne ispuni svoje obveze u pogledu uporabe doprinosa, doprinosi se suspendiraju, smanjuju ili ukidaju nakon što se toj europskoj političkoj stranci omogući da iznese svoja opažanja.

4. Prije plaćanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje potvrđuje da je europska politička stranka i dalje registrirana u Registru iz članka 7. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 te da joj od datuma podnošenja zahtjeva do kraja financijske godine za koju se doprinos dodjeljuje nije određena ni jedna od sankcija iz članka 27. te Uredbe.

5. Ako europska politička stranka više nije registrirana u Registru iz članka 7. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 ili joj je izrečena bilo koja od sankcija iz članka 27. te Uredbe, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, razmjerno ozbiljnosti pogrešaka, nepravilnosti, prijevare ili drugog kršenja obveza povezanih s uporabom doprinosa, suspendirati, smanjiti ili ukinuti doprinos i osigurati povrat iznosa koji su nepropisno isplaćeni na temelju sporazuma iz članka 225. stavka 8. ove Uredbe nakon što se europskoj političkoj stranci omogući da iznese svoja opažanja.

Članak 231.

Kontrola i sankcije

1. U svakom sporazumu iz članka ***225.*** stavka 8. izričito se predviđa da Europski parlament izvršava svoje pravo kontrole nad dokumentima i prostorijama te da OLAF i Revizorski sud izvršavaju svoje odnosne nadležnosti i ovlasti iz članka 129. kod svih europskih političkih stranaka koje su primile financijska sredstva Unije, njihovih ugovaratelja i podugovaratelja.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, u skladu s člancima 136. i 137. ove Uredbe i člankom 27. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014, izreći administrativne i financijske sankcije koje su djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće.

3. Sankcije iz stavka 2. mogu se izreći i europskim političkim strankama koje su u trenutku podnošenja zahtjeva za dodjelu doprinosa ili nakon primitka doprinosa dale lažne izjave pri dostavljanju informacija koje je tražio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili koje su te informacije propustile dostaviti.

Članak 232.

Čuvanje evidencije

1. Europske političke stranke čuvaju evidenciju i popratnu dokumentaciju koja se odnosi na doprinos pet godina od zadnje isplate povezane s doprinosom.

2. Evidencije koje se odnose na revizije, žalbe, sudske sporove i naplate odštetnih zahtjeva koji proizlaze iz uporabe doprinosa ili na istrage OLAF-a ako je primatelj o njima obaviješten zadržavaju se do završetka takvih revizija, žalbi, sudskih sporova i naplata odštetnih zahtjeva ili istraga.

Članak 233.

Odabir vanjskih tijela ili stručnjaka za reviziju

Neovisna vanjska tijela ili stručnjaci za reviziju iz članka 23. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 odabiru se postupkom nabave. Razdoblje na koje se njihovi ugovori sklapaju ne smije biti dulje od pet godina. Nakon dva uzastopna razdoblja smatra se da postoji sukob interesa koji može negativno utjecati na obavljanje revizije.

GLAVA XII.

OSTALI INSTRUMENTI ZA IZVRŠENJE PRORAČUNA

Članak 234.

Skrbnički fondovi Unije ***za vanjska djelovanja***

1. Za djelovanja za pomoć u nuždi i nakon nje ***potrebna u svrhu odgovora na krizu ili za*** tematska djelovanja, Komisija može ***osnovati*** skrbničke fondove ***Unije za vanjska djelovanja ("skrbnički fondovi Unije")*** na temelju sporazuma sklopljenih s drugim donatorima. ▌

Skrbnički fondovi Unije uspostavljaju se samo ako se na temelju sporazumâ s drugim donatorima osiguraju doprinosi iz drugih izvora koji nisu proračun.

Komisija se s Europskim parlamentom i Vijećem savjetuje u pogledu svoje namjere da osnuje skrbnički fond Unije u vezi s djelovanjima za pomoć u nuždi i nakon nje.

Osnivanje skrbničkog fonda Unije u vezi s tematskim djelovanjima podliježe odobrenju Europskog parlamenta i Vijeća.

Za potrebe trećeg i četvrtog podstavka ovog stavka Komisija Europskom parlamentu i Vijeću stavlja na raspolaganje svoje nacrte odluka o osnivanju skrbničkog fonda Unije. U ***takvim nacrtima odluka*** navodi se opis ciljeva ***skrbničkog*** fonda Unije, opravdanost njegove ***uspostave*** u skladu sa stavkom 3., naznaku njegova trajanja i prethodne sporazume ***s ostalim donatorima***. ***Nacrtima odluke ujedno se obuhvaća nacrt osnivačkog sporazuma koji se treba sklopiti*** s ostalim donatorima.

2. Komisija dostavlja nacrte svojih odluka o ***financiranju*** skrbničkog fonda Unije nadležnom odboru koji je osnovan temeljnim aktom u skladu s kojim Unija daje doprinos skrbničkom fondu Unije. ***Nadležnom odboru ne upućuje se poziv da se izjasni o aspektima koji su već podneseni na savjetovanje ili odobrenje Europskom parlamentu i Vijeću u skladu sa stavkom 1. trećim, četvrtim odnosno petim podstavkom.***

3. Skrbnički fondovi Unije uspostavljaju se i izvršavaju podložno sljedećim uvjetima:

(a) postoji dodana vrijednost intervenciji Unije: ciljevi skrbničkih fondova Unije, posebno zbog njihova opsega ili potencijalnih učinaka, mogu se bolje postići na razini Unije nego na nacionalnoj razini ***te se upotrebom postojećih instrumenata financiranja ne bi mogli dostatno postići ciljevi politika Unije***;

(b) skrbnički fondovi Unije osiguravaju jasnu političku vidljivost Unije i upravljačke prednosti te bolju ▌ kontrolu ***Unije*** nad rizicima i isplatama doprinosa Unije i ostalih donatora.

(c) ▌ skrbnički fondovi Unije ne udvostručavaju ostale postojeće kanale financiranja ili slične instrumente bez pružanja ikakve dodatnosti***;***

(d) ciljevi skrbničkih fondova Unije usklađeni su s ciljevima instrumenta Unije ili ciljevima proračunske stavke iz koje se financiraju.

4. Za svaki skrbnički fond Unije osniva se odbor kojim predsjedava Komisija kako bi se osigurala pravedna zastupljenost donatora te kako bi se odlučilo o uporabi sredstava. Odbor uključuje predstavnika ***svake*** države članice koja ne daje doprinos kao ***promatrača.*** Pravila za sastav odbora i njegova interna pravila utvrđuju se u osnivačkom ***sporazumu*** skrbničkog fonda Unije ▌. Ta pravila uključuju zahtjev da je pozitivan glas Komisije potreban za donošenje konačne odluke o uporabi sredstava.

5. Skrbnički fondovi Unije ***osnivaju se*** s ograničenim trajanjem utvrđenim u njihovu osnivačkom ***sporazumu***. To trajanje može se produljiti odlukom Komisije podložno ***postupku iz stavka 1.*** i na zahtjev odbora dotičnog skrbničkog fonda ***Unije te nakon što je Komisija predstavila izvješće kojim se opravdava to produljenje i u kojom se posebice potvrđuje da su ispunjeni uvjeti iz stavka 3.***

Europski parlament i/ili Vijeće mogu od Komisije zahtijevati da prekine odobravanje sredstava za taj skrbnički fond Unije ili da revidira osnivački ***sporazum*** u cilju likvidacije skrbničkog fonda Unije, ako je to primjereno***, osobito na temelju informacija iz radnog dokumenta iz članka 41. stavka 6.*** U tom slučaju sva preostala sredstva na proporcionalnoj se osnovi vraćaju u proračun kao opći prihod, te državama članicama koje su dale doprinos i ostalim donatorima.

Članak 235.

Provedba skrbničkih fondova ***Unije za vanjska djelovanja***

1. Skrbnički fondovi Unije provode se u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, transparentnosti, proporcionalnosti, nediskriminacije i jednakog postupanja te u skladu s određenim ciljevima definiranima u svakom osnivačkom ***sporazumu i uz puno poštovanje prava Europskog parlamenta i Vijeća da nadziru i kontroliraju doprinos Unije***.

2. Djelovanja financirana u okviru skrbničkih fondova Unije Komisija može izvršavati izravno na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (a) te neizravno sa subjektima koji izvršavaju sredstva Unije na temelju članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) podtočaka i., ii., iii., v. i vi.

3. Financijski izvršitelji Komisije preuzimaju obveze za sredstva i isplaćuju sredstva, u smislu glave IV. poglavlja 4. Računovodstveni službenik Komisije djeluje kao računovodstveni službenik skrbničkih fondova Unije. Odgovoran je za utvrđivanje računovodstvenih postupaka i računskog plana koji je zajednički svim skrbničkim fondovima Unije. Unutarnji revizor Komisije, OLAF i ***Revizorski sud*** imaju iste ovlasti nad skrbničkim fondovima Unije kakve imaju i nad drugim djelovanjima koje provodi Komisija.

4. Doprinosi Unije i drugih donatora ne uključuju se u proračun te se pohranjuju na poseban bankovni račun. Računovodstveni službenik otvara i zatvara posebni bankovni račun skrbničkog fonda Unije. Sve transakcije na ***posebnom*** bankovnom računu ▌ tijekom godine primjereno se knjiže u računovodstvenoj dokumentaciji skrbničkog fonda Unije.

Doprinosi Unije prenose se na ***poseban bankovni*** račun na temelju zahtjeva za plaćanje koji su propisno potkrijepljeni predviđanjima isplate, uzimajući u obzir saldo dostupan na računu te posljedičnu potrebu za dodatnim isplatama. Predviđanja isplate dostavljaju se svake godine ili, ako je to primjereno, svakih šest mjeseci.

Doprinosi drugih donatora uzimaju se u obzir ako se uplaćuju na poseban bankovni račun skrbničkog fonda Unije i u iznosu u eurima preračunatom pri njihovoj uplati na posebni bankovni račun. Kamate dospjele na posebnom bankovnom računu skrbničkog fonda Unije ulažu se u skrbnički fond, osim ako je drukčije predviđeno osnivačkim ***sporazumom*** skrbničkog fonda Unije.

5. Komisija je ovlaštena upotrijebiti najviše 5 % iznosa prikupljenih u skrbnički fond Unije kako bi pokrila svoje troškove upravljanja iz godina u kojima su se doprinosi iz stavka 4. počeli upotrebljavati. ***Neovisno o prvoj rečenici i kako bi se izbjeglo dvostruko zaračunavanje troškova, troškovi upravljanja koji proizlaze iz doprinosa Unije skrbničkom fondu Unije mogu biti pokriveni tim doprinosom samo u mjeri u kojoj nisu već obuhvaćeni drugim proračunskim linijama.*** Tijekom trajanja skrbničkog fonda Unije takve naknade za upravljanje jesu namjenski prihodi u smislu članka ***21.*** stavka 2. točke ***(a)*** podtočke ***ii.***

Uz godišnje izvješće iz članka 252. dužnosnik za ovjeravanje dvaput godišnje sastavlja ***financijsko*** izvješće o operacijama svakog skrbničkog fonda Unije.

Komisija jednako tako svaki mjesec izvješćuje o stanju izvršenja svakog skrbničkog fonda Unije.

Skrbnički fondovi Unije svake godine podliježu neovisnoj vanjskoj reviziji.

Članak 236.

Uporaba proračunske potpore

1. U slučaju kada je to predviđeno relevantnim temeljnim aktima, Komisija može pružiti proračunsku potporu trećoj zemlji ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

   (a) upravljanje javnim financijama treće zemlje dostatno je transparentno, pouzdano i djelotvorno;

   (b) treća zemlja uspostavila je dostatno pouzdane i relevantne sektorske ili nacionalne politike;

   (c) treća zemlja uspostavila je makroekonomske politike usmjerene na stabilizaciju;

   (d) treća zemlja uspostavila je dostatan i pravodoban pristup sveobuhvatnim i pouzdanim proračunskim informacijama.

2. Plaćanje doprinosa Unije temelji se na ispunjenju uvjeta iz stavka 1., uključujući poboljšanje upravljanja javnim financijama. Uz navedeno, neka plaćanja mogu biti uvjetovana i ostvarenim ključnim etapama, mjereno objektivnim indikatorima uspješnosti, kojima se odražavaju rezultati i napredak reformi u odgovarajućem sektoru tijekom vremena.

3. U trećim zemljama Komisija podupire poštovanje vladavine prava, razvoj parlamentarne kontrole te revizijskih i antikorupcijskih kapaciteta te povećava transparentnost i javni pristup informacijama.

4. Odgovarajući sporazumi o financiranju sklopljeni s trećom zemljom sadržavaju:

(a) obvezu treće zemlje da Komisiji dostavlja pouzdane i pravodobne informacije koje joj omogućuju evaluaciju ispunjavanja uvjeta iz stavka 2.;

(b) pravo Komisije da suspendira sporazum o financiranju, ako treća zemlja krši obvezu u vezi s poštovanjem ljudskih prava, demokratskim načelima i vladavinom prava te u teškim slučajevima korupcije;

(c) odgovarajuće odredbe u skladu s kojima se treća zemlja obvezuje odmah nadoknaditi sva sredstva za relevantnu operaciju ili dio njih u slučaju da se utvrdi da je kod plaćanja relevantnih sredstava Unije došlo do ozbiljnih nepravilnosti koje se mogu pripisati toj zemlji.

Kako bi se obradila nadoknada iz prvog podstavka ***točke (c) ovog stavka***, može se primijeniti članak 101. stavak 1. drugi ***podstavak***.

▌

Članak 237.

Plaćeni vanjski stručnjaci

1. Za vrijednosti manje od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. i na temelju postupka utvrđenog u stavku 3. ovog članka, institucije Unije mogu odabrati plaćene vanjske stručnjake kako bi im pomogli u evaluaciji zahtjevâ za bespovratna sredstva, projekata i natječaja te dali mišljenja i savjete u posebnim slučajevima.

2. Plaćeni vanjski stručnjaci plaćaju se na temelju fiksnog iznosa objavljenog unaprijed, a odabiru se na temelju njihove stručne sposobnosti. Odabir se obavlja na temelju kriterija za odabir poštujući načela nediskriminacije, jednakog postupanja i izostanka sukoba interesa.

3. Poziv na iskaz interesa objavljuje se na internetskim stranicama dotične institucije ***Unije***.

   U pozivu na iskaz interesa navodi se opis zadaća, njihovo trajanje i fiksni uvjeti za naknadu.

Nakon poziva na iskaz interesa sastavlja se popis stručnjaka. Valjan je najviše pet godina nakon objave ili tijekom trajanja višegodišnjeg programa koji se odnosi na zadaće.

4. Svaka zainteresirana fizička osoba može podnijeti zahtjev u svakom trenutku tijekom razdoblja valjanosti poziva na iskaz interesa, uz iznimku posljednja tri mjeseca tog razdoblja.

5. Zapošljavanje stručnjaka koji se plaćaju iz odobrenih sredstava za istraživanje i tehnološki razvoj obavlja se u skladu s postupcima koje utvrđuju Europski parlament i Vijeće pri donošenju svakog pojedinog okvirnog programa istraživanja ili u skladu s odgovarajućim pravilima za sudjelovanje. Za potrebe glave V. poglavlja 2. odjeljka 2. takvi se stručnjaci tretiraju kao primatelji.

Članak 238.

Neplaćeni stručnjaci

Institucije ***Unije*** mogu nadoknaditi nastale putne troškove i troškove boravka ili, ako je to primjereno, platiti bilo kakve druge naknade osobama koje su te institucija pozvale ili ovlastile.

Članak 239.

Članarine i druga plaćanja za članarinu

Unija može platiti doprinose kao članarinu tijelima čija je članica ili promatrač.

Članak 240.

Rashodi članova i osoblja institucija Unije

Institucije Unije mogu podmiriti rashode članova ***i*** osoblja institucija ***Unije***, uključujući doprinose udruženjima sadašnjih i bivših članova Europskog parlamenta i doprinose za europske škole.

GLAVA XIII.

GODIŠNJA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA I DRUGO FINANCIJSKO IZVJEŠĆIVANJE

POGLAVLJE 1.

Godišnja računovodstvena dokumentacija

ODJELJAK 1.

RAČUNOVODSTVENI OKVIR

Članak 241.

Struktura financijskih izvještaja

Godišnja računovodstvena dokumentacija ***Unije*** priprema se za svaku financijsku godinu koja traje od 1. siječnja do 31. prosinca. Tom se računovodstvenom dokumentacijom ***obuhvaćaju***:

(a***)*** ***konsolidirani*** financijski izvještaji ▌u kojima su u skladu računovodstvenim pravilima iz članka ***80.*** prikazane konsolidirane financijske informacije iz financijskih izvještaja ***institucija Unije,*** tijela ***Unije*** iz članka 70. te drugih tijela koja ispunjavaju kriterije računovodstvene konsolidacije***;***

(b) ***zbirna izvješća o izvršenju proračuna u kojima su prikazane informacije sadržane u izvješćima o izvršenju proračuna institucija Unije***.

▌

Članak 242.

Popratna dokumentacija

Svako knjiženje predstavljanje računovodstvene dokumentacije.

1. Računovodstveni službenik, nakon završetka financijske godine i do datuma prijenosa opće računovodstvene dokumentacije izvršava sva usklađenja koja su, bez posezanja za isplatom ili naplatom u vezi s tom godinom, potrebna radi ***istinitog i*** pravičnog ***prikaza*** te dokumentacije. ▌

ODJELJAK 2.

IZVJEŠĆA O IZVRŠENJU PRORAČUNA

Članak 244.

Izvješća o izvršenju proračuna

1. ***Izvješća o izvršenju*** proračuna iskazuju se u milijunima eura ***te moraju biti usporediva na godišnjoj razini***. Sastoje se od:

(a) izvješća koja zbirno prikazuju sve proračunske operacije za financijsku godinu u smislu prihoda i rashoda;

(b) proračunskog rezultata koji je izračunan na temelju godišnje proračunske bilance iz ***Odluke 2014/335/EU, Euratom***;

(c) objašnjenja kojima se dopunjuju i komentiraju informacije navedene u izvješćima.

2. ***Struktura izvješćâ o izvršenju proračuna ista je kao i struktura samog proračuna.***

3. Izvješća o izvršenju proračuna sadržavaju:

(a) informacije o prihodima, posebice o promjenama u procjenama prihoda, realizaciji prihoda i utvrđenim dodijeljenim pravima;

(b) informacije koje prikazuju promjene ukupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i ukupnih odobrenih sredstava za plaćanje;

(c) informacije koje prikazuju uporabu ukupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i ukupnih odobrenih sredstava za plaćanje;

(d) informacije koje prikazuju nepodmirene obveze prenesene iz prethodne financijske godine i one nastale u tekućoj financijskoj godini.

4. U vezi s informacijama o prihodima prilaže se izvješće o izvršenju proračuna kojim se za svaku državu članicu prikazuje raščlamba iznosa vlastitih sredstava čiji povrat preostaje osigurati na kraju financijske godine, a za koje je izdan nalog za povrat.

ODJELJAK 3.

RASPORED GODIŠNJE RAČUNOVODSTVENE DOKUMENTACIJE

Članak 245.

Privremena računovodstvena dokumentacija

1. Računovodstveni službenici institucija Unije, osim Komisije, i tijela iz članka 241. dostavljaju svoju godišnju računovodstvenu dokumentaciju računovodstvenom službeniku Komisije te Revizorskom sudu do 1. ožujka sljedeće financijske godine.

2. Računovodstveni službenici institucija Unije, osim Komisije, i tijela iz članka 241. do 1. ožujka sljedeće financijske godine računovodstvenom službeniku Komisije dostavljaju potrebne računovodstvene informacije za potrebe konsolidacije, na način i u obliku koji je on utvrdio.

3. Računovodstveni službenik Komisije konsolidira privremenu računovodstvenu dokumentaciju iz stavka 2. s privremenom računovodstvenom dokumentacijom Komisije te do 31. ožujka sljedeće financijske godine Revizorskom sudu elektroničkim putem dostavlja privremenu računovodstvenu dokumentaciju Komisije zajedno s konsolidiranom privremenom računovodstvenom dokumentacijom Unije.

Članak 246.

Odobrenje završne ***konsolidirane*** računovodstvene dokumentacije

1. Revizorski sud do 1. lipnja daje svoja opažanja na privremenu računovodstvenu dokumentaciju institucija ***Unije***, osim Komisije, i svakog ***tijela*** iz članka 241., a do 15. lipnja daje svoja opažanja na privremenu računovodstvenu dokumentaciju Komisije i konsolidiranu privremenu računovodstvenu dokumentaciju Unije.

2. Računovodstveni službenici institucija Unije, osim Komisije, i tijela iz članka 241. do 15. lipnja dostavljaju ▌ računovodstvenom službeniku Komisije zahtijevane računovodstvene informacije, na način i u obliku koji je on utvrdio ***s ciljem sastavljanja završnea konsolidirane računovodstvene dokumentacije.***

   Institucije ***Unije,*** osim Komisije, i svako tijelo iz članka 241. ove Uredbe dostavljaju do 1. srpnja svoju završnu računovodstvenu dokumentaciju Europskom parlamentu, Vijeću, Revizorskom sudu i računovodstvenom službeniku Komisije.

3. Na dan slanja svoje završne računovodstvene dokumentacije računovodstveni službenik svake institucije Unije i svakog tijela iz članka 241. Revizorskom sudu šalje izjavu povezanu s tom završnom računovodstvenom dokumentacijom, pri čemu se primjerak te izjave dostavlja računovodstvenom službeniku Komisije.

Završnoj računovodstvenoj dokumentaciji prilaže se bilješka koju sastavlja računovodstveni službenik, u kojoj izjavljuje da je završna računovodstvena dokumentacija sastavljena u skladu s ovom glavom i primjenjivim računovodstvenim načelima, pravilima i metodama kako je određeno u bilješkama uz financijske izvještaje.

4. Računovodstveni službenik Komisije sastavlja završnu konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju na temelju informacija koje, na temelju stavka 2. ovog članka, iskazuju sve institucije ***Unije***, osim Komisije, te tijela iz članka 241.

Završnoj konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji prilaže se bilješka koju sastavlja računovodstveni službenik Komisije u kojoj izjavljuje da je završna konsolidirana računovodstvena dokumentacija sastavljena u skladu s ovom glavom i ***primjenjivim*** računovodstvenim načelima, pravilima i metodama kako je određeno bilješkama uz financijske izvještaje.

5. Nakon odobravanja završne konsolidirane računovodstvene dokumentacije i svoje završne računovodstvene dokumentacije, Komisija ih do 31. srpnja elektroničkim putem šalje Europskom parlamentu, Vijeću i Revizorskom sudu.

Do istog datuma, računovodstveni službenik Komisije Revizorskom sudu šalje izjavu povezanu sa završnom konsolidiranom računovodstvenom dokumentacijom.

6. Završna konsolidirana računovodstvena dokumentacija objavljuju se do 15. studenoga u *Službenom listu Europske unije* zajedno s izjavom o jamstvu koju daje Revizorski sud u skladu s člankom 287. UFEU-a i člankom 106.a Ugovora o Euratomu.

POGLAVLJE 2.

Integrirano financijsko izvješćivanje i izvješćivanje o odgovornosti

Članak 247.

Integrirano financijsko izvješćivanje i izvješćivanje o odgovornosti

1. Do 31. srpnja sljedeće financijske godine Komisija Europskom parlamentu i Vijeću šalje integriran skup financijskih izvješća i izvješća o odgovornosti koji obuhvaća:

(a) završnu konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju iz članka 246.;

(b) godišnje izvješće o upravljanju i uspješnosti u kojem se navodi ***jasan i jezgrovit*** sažetak ***postignuća u području unutarnje kontrole i financijskog upravljanja iz*** godišnjih izvješća o radu svakog dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja, ***uključujući informacije o ključnim mehanizmima upravljanja u Komisiji, kao i:***

i. procjenu razine pogreške u rashodima Unije utemeljenu na dosljednoj metodologiji i procjenu budućih ispravaka;

ii. ***informacije*** o preventivnim i korektivnim mjerama za proračun, kojima se prikazuje financijski učinak mjera poduzetih za zaštitu proračuna od nezakonitih rashoda;

▌

iii. informacije o provedbi Komisijine strategije za borbu protiv prijevara;

(c) dugoročno predviđanje budućih priljeva i odljeva koje se odnosi na sljedećih pet godina, na temelju primjenjivih višegodišnjih financijskih okvira i Odluke 2014/335/EU, Euratom;

▌

(d) godišnje izvješće o unutarnjoj reviziji iz članka 118. stavka ***4.***;

(e) ocjenu financija Unije na temelju postignutih rezultata, kako je navedeno u članku 318. UFEU-a, ***kojom se posebice procjenjuje napredak u ostvarenju ciljeva politika i uzimaju u obzir pokazatelji uspješnosti iz članka 33.ove Uredbe;***

(f) izvješće o daljnjem postupanju u vezi s razrješnicom, kako je navedeno u ***članku*** 261. stavku 3.

2. U okviru integriranog ▌ financijskog ***izvješćivanja*** i izvješćivanja o odgovornosti iz stavka 1. svako izvješće ***prezentira se zasebno i na jasno odrediv način. Svako pojedino izvješće*** stavlja se na raspolaganje ***Europskom parlamentu, Vijeću i*** Revizorskom sudu ***do 30. lipnja, uz iznimku završne konsolidirane računovodstvene dokumentacije.***

POGLAVLJE 3.

Proračunsko i drugo financijsko izvješćivanje

Članak 248.

Mjesečno izvješćivanje o izvršenju proračuna

Uz godišnje izvještaje te izvješća iz članaka 243. i 244. računovodstveni službenik Komisije jednom mjesečno dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću podatke, ***zbirno prikazane najmanje na razini poglavlja i ujedno zasebno podijeljene po poglavljima, člancima i stavcima,*** koji se odnose na izvršenje proračuna, za prihode i za rashode kojima se pokrivaju sva raspoloživa odobrena sredstva. ***Navedenim podacima ujedno se pruža detaljan prikaz uporabe prenesenih odobrenih sredstava.***

Podaci se stavljaju na raspolaganje na internetskim stranicama Komisije u roku od 10 radnih dana nakon završetka svakog mjeseca.

Članak 249.

Godišnje izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju

1. Svaka institucija Unije i svako tijelo iz članka 241. sastavlja izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju za financijsku godinu.

   Izvješće stavljaju na raspolaganje Europskom parlamentu, Vijeću i Revizorskom sudu prije 31. ožujka sljedeće financijske godine.

2. U izvješću iz stavka 1. navodi se sažetak prijenosa odobrenih sredstava među različitim proračunskim stavkama.

Članak 250.

Godišnje izvješće o financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima i financijskoj pomoći

Komisija jednom godišnje izvješćuje Europski parlament i Vijeće o financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima, financijskoj pomoći ***i*** nepredviđenim obvezama ▌ u skladu s člankom 41. stavcima 4. i 5. i člankom 52. stavkom 1. točkama (d) i (e). Te se informacije istodobno stavljaju na raspolaganje Revizorskom sudu.

Članak 251.

Izvješće o stanju u pogledu računovodstvenih pitanja

Do 15. rujna svake financijske godine računovodstveni službenik ***Komisije*** šalje Europskom parlamentu i Vijeću izvješće koje sadržava informacije o primijećenim trenutačnim rizicima, opaženim općim trendovima, novim računovodstvenim pitanjima i napretku u računovodstvenim pitanjima, među ostalim ona koja je istaknuo Revizorski sud, te informacije o povratima.

Članak 252.

Izvješćivanje o ***skrbničkim fondovima Unije za vanjska djelovanja***

U skladu s člankom 41. stavkom ***6.*** Komisija jednom godišnje izvješćuje Europski parlament i Vijeće o aktivnostima koje se podupiru iz skrbničkih fondova Unije ***iz članka 234.***, o njihovoj provedbi i uspješnosti te o njihovoj računovodstvenoj dokumentaciji.

Odbor dotičnog skrbničkog fonda Unije odobrava godišnje izvješće skrbničkog fonda Unije koje sastavlja dužnosnik za ovjeravanje. Odobrava i završnu računovodstvenu dokumentaciju koju sastavlja računovodstveni službenik. U okviru Komisijina postupka davanja razrješnice odbor Europskom parlamentu i Vijeću predstavlja završnu računovodstvenu dokumentaciju.

Članak 253.

Objava informacija o primateljima

Komisija objavljuje informacije o primateljima u skladu s člankom 38.

GLAVA XIV.

VANJSKA REVIZIJA I RAZRJEŠNICA

POGLAVLJE 1.

Vanjska revizija

Članak 254.

Vanjska revizija koju obavlja Revizorski sud

Europski parlament, Vijeće i Komisija što je prije moguće obavješćuju Revizorski sud o svim odlukama i pravilima donesenim na temelju članaka 12., 16., 21., 29., 30., 32. i 43.

Članak 255.

Pravila i postupak revizije

1. Pri ispitivanju jesu li svi prihodi primljeni i jesu li svi rashodi nastali na zakonit i ispravan način, Revizorski sud vodi računa o Ugovorima, proračunu, ovoj Uredbi, delegiranim aktima donesenima na temelju ove Uredbe i svim drugim relevantnim aktima donesenima u skladu s Ugovorima. Tim se ispitivanjem ***može*** uzeti u obzir višegodišnja narav programa i povezanih nadzornih i kontrolnih sustava.

2. Pri obavljanju svoje zadaće Revizorski sud ima pravo uvida, u skladu s člankom 257., u sve dokumente i informacije koji se odnose na financijsko upravljanje službi ili tijela u vezi s operacijama koje financira ili sufinancira Unija. Ima ovlasti saslušati svakog dužnosnika koji je odgovoran za operacije prihoda ili rashoda i upotrebljavati bilo koji revizorski postupak prikladan za te službe ili tijela. Revizija u državama članicama obavlja se u suradnji s nacionalnim institucijama za reviziju ili, ako one nemaju potrebne ovlasti, u suradnji s nadležnim nacionalnim službama. Revizorski sud i nacionalne institucije za reviziju država članica surađuju u ozračju povjerenja uz istodobno očuvanje svoje neovisnosti.

Kako bi dobio sve potrebne informacije za obavljanje zadaće koja mu je povjerena Ugovorima ili aktima donesenima na temelju tih Ugovorâ, Revizorski sud može, na vlastiti zahtjev, prisustvovati reviziji koju u okviru izvršenja proračuna provodi bilo koja od institucija Unije ili koja se provodi u ime bilo koje institucije ***Unije***.

Na zahtjev Revizorskog suda svaka institucija ***Unije*** ovlašćuje financijske institucije koje drže depozite Unije da omoguće Revizorskom sudu provjeru slažu li se vanjski podaci s računovodstvenom dokumentacijom.

3. Kako bi obavio svoju zadaću, Revizorski sud obavješćuje institucije ***Unije*** i nadležna tijela na koje se odnosi ova Uredba o imenima članova svog osoblja koji imaju ovlasti za obavljanje revizije njihova poslovanja.

Članak 256.

Provjere vrijednosnih papira i gotovine

Revizorski sud osigurava provjeru toga odgovaraju li svi vrijednosni papiri i depoziti po viđenju ili gotovina u blagajni potvrdama koje potpisuju depozitari ili službenim dokumentima o položenoj gotovini i vrijednosnim papirima. Te provjere može i sam obaviti.

Članak 257.

Pravo pristupa Revizorskog suda

1. Institucije ***Unije***, tijela koja upravljaju prihodima ili rashodima u ime Unije te primatelji osiguravaju Revizorskom sudu sve uvjete i sve informacije koje Revizorski sud smatra potrebnim za obavljanje svoje zadaće. One ***Revizorskom sudu na njegov zahtjev*** stavljaju na raspolaganje sve dokumente koji se odnose na dodjelu i izvršenje ugovora koji se financiraju iz proračuna i sve račune gotovine ili materijala, sve računovodstvene evidencije ili popratnu dokumentacija te administrativne dokumente koji se na navedeno odnose, sve dokumente koji se odnose na prihode i rashode, sve evidencije, sve organigrame službi, koje Revizorski sud smatra potrebnim za reviziju ***godišnje računovodstvene dokumentacije i izvješća o izvršenju proračuna*** na temelju evidencija ili revizija na licu mjesta i, u iste svrhe, sve dokumente i podatke izrađene ili pohranjene u elektroničkom obliku. ***Pravo pristupa Revizorskog suda uključuje pristup sustavu informacijske tehnologije koji se upotrebljava za upravljanje prihodima ili rashodima koji podliježu njegovoj reviziji, ako je to relevantno za reviziju.***

   Tijela za unutarnju reviziju i druge službe dotičnih nacionalnih uprava osiguravaju Revizorskom sudu sve uvjete koje on smatra potrebnima za obavljanje svoje zadaće.

2. Službenici čije operacije provjerava Revizorski sud:

(a) prikazuju svoju dokumentaciju o gotovini u blagajni, eventualnoj ostaloj gotovini, vrijednosnim papirima i svim vrstama materijala te popratnu dokumentaciju koja se odnosi na njihovo upravljanje sredstvima koja su im povjerena i sve knjige, registre i ostale dokumente koji se odnose na to;

(b) daju na uvid prepisku i sve ostale dokumente potrebne za potpunu provedbu revizije iz članka 255.

Informacije iz prvog podstavka točke (b) može zahtijevati samo Revizorski sud.

3. Revizorski sud ovlašten je za reviziju dokumenata u vezi s prihodima i rashodima Unije koje drže službe institucija ***Unije***, a osobito službe odgovorne za odluke u vezi s takvim prihodima i rashodima, tijela koja upravljaju prihodima ili rashodima u ime Unije i fizičke ili pravne osobe koje primaju uplate iz proračuna.

4. Zadaća utvrđivanja je li prihod primljen i je li rashod nastao zakonito i ispravno i je li financijsko upravljanje bilo dobro, proširuje se na to kako tijela izvan institucija ***Unije*** upotrebljavaju sredstva Unije koja su primila kao doprinose.

5. Za sredstva Unije koja se isplaćuju primateljima izvan institucija ***Unije*** potrebna je pisana suglasnost tih primatelja ili, u slučaju nepostizanja suglasnosti s njima, ugovarateljâ ili podugovarateljâ, s provedbom revizije Revizorskog suda u vezi s uporabom odobrenog financiranja.

6. Komisija osigurava Revizorskom sudu, na njegov zahtjev, sve informacije o operacijama uzimanja i davanja zajmova.

7. Uporabom integriranih računalnih sustava ne smije se smanjivati mogućnost pristupa Revizorskog suda popratnoj dokumentaciji. ***Kada god je to tehnički moguće, Revizorskom sudu daje se elektronički pristup potrebnim podacima i dokumentaciji u njegovim prostorijama i u skladu s relevantnim sigurnosnim pravilima.***

Članak 258.

Godišnje izvješće Revizorskog suda

1. Revizorski sud do ***30.*** lipnja prosljeđuje Komisiji i dotičnim ostalim institucijama ***Unije*** sva opažanja koja su po njegovu mišljenju takva da bi trebala biti uvrštena u njegovo godišnje izvješće. Ta opažanja povjerljiva su i podliježu kontradiktornom postupku. Svaka institucija Unije šalje svoj odgovor Revizorskom sudu do 15. listopada. Odgovori svih institucija ***Unije,*** osim Komisije, šalju se istodobno Komisiji.

2. Godišnje izvješće Revizorskog suda sadržava procjenu dobrog financijskog upravljanja.

3. Godišnje izvješće Revizorskog suda sadržava odjeljak za svaku instituciju ***Unije i za zajednički fond za rezervacije***. Revizorski sud može dodati sažeto izvješće ili općenita opažanja koja smatra opravdanima.

▌

4. Revizorski sud do 15. studenoga šalje nadležnim tijelima odgovornima za davanje razrješnice i ostalim institucijama ***Unije*** svoje godišnje izvješće s popratnim odgovorima institucija ***Unije*** i osigurava njihovo objavljivanje u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 259.

Tematska izvješća Revizorskog suda

1. Revizorski sud dotičnoj instituciji ili tijelu ***Unije*** prosljeđuje sva opažanja koja su po njegovu mišljenju takva da bi trebala biti uvrštena u tematsko izvješće. Ta opažanja povjerljiva su i podliježu kontradiktornom postupku.

Dotična institucija ili tijelo ***Unije***, u pravilu u roku od šest tjedana od slanja tih opažanja, obavješćuje Revizorski sud o svim odgovorima koje želi dati o tim opažanjima. Taj se rok suspendira u propisno opravdanim slučajevima, posebno ako je tijekom kontradiktornog postupka dotičnoj instituciji ili tijelu ***Unije*** u svrhu finalizacije odgovora potrebna povratna informacija iz država članica.

Odgovori dotične institucije ili tijela ***Unije*** izravno se i isključivo odnose na opažanja Revizorskog suda.

Na zahtjev Revizorskog suda ili dotične institucije ili tijela Unije, odgovore mogu razmatrati Europski parlament i Vijeće nakon objave izvješća.

Revizorski sud osigurava da se tematska izvješća sastave i donesu u primjerenom roku, koji u pravilu ne premašuje 13 mjeseci.

Tematska izvješća, zajedno s odgovorima dotičnih institucija ili tijela ***Unije***, prosljeđuju se bez odlaganja Europskom parlamentu i Vijeću, od kojih svaki odlučuje, ako je to primjereno u suradnji s Komisijom, koje djelovanje treba poduzeti kao odgovor.

Revizorski sud poduzima sve potrebne korake kako bi osigurao da se odgovori svake dotične institucije ili tijela ***Unije*** na njegova opažanja, ***kao i vremenski okvir za sastavljanje tematskog izvješća***, objave ***zajedno s*** tematskim izvješćem.

2. Mišljenja iz članka 287. stavka 4. drugog podstavka UFEU-a koja se ne odnose na prijedloge ili nacrte obuhvaćene zakonodavnim postupkom savjetovanja Revizorski sud može objaviti u *Službenom listu Europske unije*. Revizorski sud donosi odluku o objavljivanju nakon savjetovanja s institucijom ***Unije*** koja zahtijeva mišljenje ili na koju se ono odnosi. Uz objavljena mišljenja navode se i eventualne primjedbe dotičnih institucija ***Unije***.

POGLAVLJE 2.

Razrješnica

Članak 260.

Rokovi u postupku davanja razrješnice

1. Na preporuku Vijeća, koje odlučuje kvalificiranom većinom, Europski parlament prije 15. svibnja godine n+2 daje razrješnicu Komisiji za izvršenje proračuna za godinu n.

2. Ako se rok iz stavka 1. ne može ispuniti, Europski parlament ili Vijeće obavješćuju Komisiju o razlozima za to.

3. Ako Europski parlament odgodi odluku o davanju razrješnice, Komisija poduzima sve potrebno kako bi se što je prije moguće poduzele mjere za otklanjanje ili lakše otklanjanje prepreka za donošenje navedene odluke.

Članak 261.

Postupak davanja razrješnice

1. Odluka o razrješnici obuhvaća računovodstvenu dokumentaciju u pogledu svih prihoda i rashoda Unije, konačnog salda i imovine i obveza Unije prikazanih u bilanci stanja.

2. Radi davanja razrješnice Europski parlament, nakon što je to učinilo Vijeće, ispituje računovodstvenu dokumentaciju, financijske izvještaje te izvješće o ocjeni iz članka 318. UFEU-a. Ispituje i godišnje izvješće Revizorskog suda zajedno s odgovorima institucija ***Unije*** obuhvaćenih revizijom te eventualna relevantna tematska izvješća Revizorskog suda za dotičnu financijsku godinu te izjavu o jamstvu Revizorskog suda u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija.

3. Komisija Europskom parlamentu na njegov zahtjev dostavlja sve informacije potrebne za nesmetanu primjenu postupka davanja razrješnice za dotičnu financijsku godinu, u skladu s člankom 319. UFEU-a.

Članak 262.

Mjere u okviru daljnjeg postupanja

1. U skladu s člankom 319. UFEU-a i člankom 106.a Ugovora o Euratomu, institucije Unije i tijela ***Unije*** iz članaka 70. i 71. ove Uredbe poduzimaju sve odgovarajuće mjere u skladu s opažanjima priloženima odluci Europskog parlamenta o davanju razrješnice te napomenama priloženima preporuci u vezi s davanjem razrješnice koju je donijelo Vijeće.

2. Na zahtjev Europskog parlamenta ili Vijeća institucije Unije i tijela ***Unije*** iz članaka 70. i 71. izvješćuju o mjerama poduzetima s obzirom na ta opažanja i napomene te osobito o naputcima koje su dale svojim službama odgovornima za izvršenje proračuna. Države članice surađuju s Komisijom informirajući je o mjerama koje su poduzele u vezi s danim opažanjima kako bi ih Komisija mogla uzeti u obzir pri sastavljanju vlastitog izvješća. Izvješća institucija ***Unije*** i tijela Unije iz članaka 70. i 71. prosljeđuju se i Revizorskom sudu.

Članak 263.

Posebne odredbe o ESVD-u

ESVD podliježe postupcima iz članka 319. UFEU-a i članaka 260., 261. i 262. ove Uredbe. ESVD u potpunosti surađuje s institucijama ***Unije*** uključenima u postupak davanja razrješnice i osigurava, ako je to primjereno, sve potrebne dodatne informacije, među ostalim sudjelovanjem na sastancima relevantnih tijela.

GLAVA XV.

ADMINISTRATIVNA ODOBRENA SREDSTVA

Članak 264.

Opće odredbe

1. Administrativna odobrena sredstva jesu nediferencirana odobrena sredstva.

2. Ova se glava primjenjuje na administrativna odobrena sredstva iz članka 47. stavka 4. ***i na administrativna odobrena sredstva institucija Unije osim Komisije***.

   Proračunske obveze koje odgovaraju administrativnim odobrenim sredstvima čija je narav zajednička nekolicini glava te kojima se globalno upravlja mogu se globalno evidentirati u proračunskom računovodstvu nakon razvrstavanja po kategorijama kako je određeno u članku 47. stavku 4.

Odgovarajući rashodi knjiže se u proračunske linije svake glave u skladu s istom raspodjelom koja vrijedi za odobrena sredstva.

3. Administrativni rashodi koji proizlaze iz ugovora koji obuhvaćaju razdoblja koja se protežu izvan financijske godine, koji su u skladu s lokalnom praksom ili koji se odnose na isporuku opreme, terete proračun za financijsku godinu u kojoj se ostvaruju.

▌

4. Predujmi se mogu platiti osoblju i članovima institucija ***Unije*** u skladu s uvjetima utvrđenima u Pravilniku o osoblju i posebnim odredbama o članovima institucija ***Unije***.

Članak 265.

Plaćanja unaprijed

Rashodi iz članka 11. stavka 2. točke (a) koji se plaćaju unaprijed u skladu s pravnim ili ugovornim odredbama ▌ mogu se od 1. prosinca nadalje plaćati na teret odobrenih sredstava za sljedeću financijsku godinu. U tom se slučaju ne primjenjuje ograničenje utvrđeno u članku 11. stavku 2.

Članak 266.

Posebne odredbe o projektima u vezi s nekretninama

1. Svaka institucija ***Unije*** do 1. lipnja svake godine Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja radni dokument o svojoj politici u vezi s nekretninama koji sadržava sljedeće informacije:

(a) za svaku nekretninu, rashode i površinu koje pokrivaju odobrena sredstva odgovarajućih proračunskih linija. Rashodi uključuju troškove opremanja nekretnina, ali. ne uključuju ostale troškove;

(b) očekivan razvoj globalne izrade programa u vezi s površinom i lokacijama za sljedeće godine s opisom projekata u vezi s nekretninama u fazi planiranja koji su već utvrđeni;

(c) završne uvjete i troškove te relevantne informacije povezane s provedbom novih projekata u vezi s nekretninama koji su prethodno dostavljeni Europskom parlamentu i Vijeću u okviru postupka utvrđenog u stavcima 2. i 3., a koji nisu uključeni u radne dokumente prethodne godine.

2. O svim projektima u vezi s nekretninama koji bi mogli imati znatne financijske posljedice za proračun, dotična institucija ***Unije*** obavješćuje Europski parlament i Vijeće što je ranije moguće***, a u svakom slučaju*** prije nego što se obavi ispitivanje lokalnog tržišta, u slučaju ugovorâ u vezi s nekretninama, ili prije nego što se izdaju pozivi za sudjelovanje u nadmetanju, u slučaju građevinskih radova, ***o potrebnoj građevinskoj površini i okvirnom planiranju.***

3. Za svaki projekt u vezi s nekretninama koji bi mogao imati znatne financijske posljedice za proračun, dotična institucija ***Unije*** predstavlja Europskom parlamentu i Vijeću projekt u vezi s nekretninama, osobito detaljnu procjenu njegovih troškova te njegovo financiranje, uključujući svaku moguću upotrebu unutarnjih namjenskih prihoda iz članka 21. stavka 3. točke (e), kao i popis nacrta ugovora koje namjerava upotrebljavati, te traži njihovo odobrenje prije sklapanja ugovorâ. Na zahtjev dotične institucije Unije dostavljeni dokumenti povezani s projektom u vezi s nekretninama smatraju se povjerljivima.

   Osim u slučajevima više sile, ***kako je navedeno u stavku 4.***, Europski parlament i Vijeće raspravljaju o projektu u vezi s nekretninama u roku od četiri tjedna nakon što su ga obje institucije primile.

   Projekt u vezi s nekretninama smatra se odobrenim po isteku tog razdoblja od četiri tjedna, osim ako Europski parlament ili Vijeće u tom razdoblju donesu odluku koja je suprotna prijedlogu.

Ako Europski parlament i/ili Vijeće tijekom tog razdoblja od četiri tjedna iskažu ▌ zabrinutost, razdoblje se produljuje za dva tjedna.

Ako Europski parlament ili Vijeće donesu odluku koja je suprotna projektu u vezi s nekretninama, dotična institucija ***Unije*** povlači svoj prijedlog i može dostaviti novi.

4. U slučajevima više sile ***koji se moraju propisno obrazložiti,*** informacije iz stavka 2. mogu se dostaviti zajedno s projektom u vezi s nekretninama. Europski parlament i Vijeće raspravljaju o projektu u vezi s nekretninama u roku od dva tjedna nakon što su ga obje institucije primile. Projekt u vezi s nekretninama smatra se odobrenim po isteku tog dvotjednog razdoblja, osim ako Europski parlament i/ili Vijeće u tom razdoblju donesu odluku koja je suprotna prijedlogu.

5. Sljedeći projekti u vezi s nekretninama smatraju se projektima koji će vjerojatno imati znatne financijske posljedice za proračun:

(a) sva stjecanja zemljišta;

(b) stjecanje, prodaja, građevinska obnova, izgradnja nekretnina ili svi projekti kojima se kombiniraju ti elementi, a koje treba provesti u istom vremenskom okviru, koji premašuju iznos od 3 000 000 EUR;

(c) stjecanje, građevinska obnova, izgradnja nekretnina ili bilo kakav projekt kojim se kombiniraju ti elementi, a koji treba provesti u istom vremenskom okviru, koji premašuje iznos od 2 000 000 EUR u slučaju da ta cijena predstavlja više od 110 % lokalne cijene usporedivih nekretnina na temelju evaluacije neovisnog stručnjaka;

(d) prodaja zemljišta ili nekretnina u slučaju da njihova cijena predstavlja manje od 90 % lokalne cijene usporedivih nekretnina na temelju evaluacije neovisnog stručnjaka;

(e) svi novi ugovori u vezi s nekretninama, uključujući plodouživanja, dugoročne zakupe i obnove postojećih ugovora u vezi s nekretninama pod manje povoljnim uvjetima, koji nisu obuhvaćeni točkom (b) s godišnjim troškovima od najmanje 750 000 EUR;

(f) produljenje ili obnova postojećih ugovora u vezi s nekretninama, uključujući plodouživanje i dugoročne zakupe, pod istim ili povoljnijim uvjetima, s godišnjim troškovima od najmanje 3 000 000 EUR.

Ovaj se stavak primjenjuje i na projekte u vezi s nekretninama koji su međuinstitucijske naravi te na delegacije Unije.

Pragovi ▌ iz prvog podstavka točaka od (b) do (f) uključuju troškove opremanja nekretnine. Kod ugovora o najmu i ugovora o plodouživanju, tim pragovima uzimaju se u obzir troškovi opremanja nekretnine, ali ne i drugi tekući troškovi.

6. Ne dovodeći u pitanje članak 17., projekt stjecanja nekretnine može se financirati zajmom koji podliježe prethodnom odobrenju Europskog parlamenta i Vijeća.

Zajmovi se ugovaraju i otplaćuju u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja i uzimajući u obzir financijske interese Unije.

Kad institucija ***Unije*** predloži financiranje stjecanja s pomoću zajma, u planu financiranja koji se treba dostaviti zajedno sa zahtjevom za prethodno odobrenje dotične institucije ***Unije*** navodi se posebno maksimalna razina financiranja, razdoblje financiranja, vrsta financiranja, uvjeti financiranja i uštede u usporedbi s drugim vrstama ugovornih odnosa.

Europski parlament i Vijeće raspravljaju o zahtjevu za prethodno odobrenje u roku od četiri tjedna, s mogućim jednokratnim produljenjem od dva tjedna, od trenutka kad su ga primile obje institucije. Stjecanje financirano zajmom smatra se odbijenim ako ga Europski parlament i Vijeće izričito ne odobre u zadanom roku.

Članak 267.

Postupak ranog obavješćivanja i postupak prethodnog odobrenja

1. Postupak ranog obavješćivanja iz članka 266. stavka 2. i postupak prethodnog odobrenja iz članka 266. stavaka 3. ***i 4.*** ne primjenjuju se na stjecanje zemljišta bez naknade ili za simboličan iznos.

2. ***Postupak*** ranog obavješćivanja ***iz članka 266. stavka 2. i*** postupak prethodnog odobrenja iz članka 266. stavaka ***3. i 4.*** primjenjuju se i na stambene nekretnine ***ako stjecanje, građevinska obnova, izgradnja nekretnina ili bilo kakav projekt kojim se kombiniraju ti elementi u istom vremenskom razdoblju premašuju iznos od 2 000 000 EUR te ta cijena predstavlja više od 110 % lokalne cijene ili indeksa stanarine usporedivih nekretnina.*** Europski parlament i Vijeće mogu od nadležne institucije ***Unije*** zatražiti sve informacije u vezi sa stambenim nekretninama.

3. U iznimnim ili hitnim političkim okolnostima rano obavješćivanje iz članka 266. stavka 2. o projektima u vezi s nekretninama koji se odnose na delegacije ili urede Unije u trećim zemljama mogu se dostaviti zajedno s projektima u vezi s nekretninama u skladu s člankom 266. stavkom 3. U tim slučajevima, postupci ranog obavješćivanja i prethodnog odobrenja provode se što je prije moguće.

   U slučaju projekata u vezi sa stambenim nekretninama u trećim zemljama postupci ranog obavješćivanja i prethodnog odobrenja provode se zajedno.

4. Postupak prethodnog odobrenja iz članka 266. stavaka 3. i 4. ne primjenjuje se na pripremne ugovore ili studije potrebne za evaluaciju detaljnih troškova i financiranja projekta u vezi s nekretninama.

GLAVA XVI.

ZAHTJEVI ZA INFORMACIJE I DELEGIRANI AKTI

Članak 268.

Zahtjevi Europskog parlamenta i Vijeća za informacije

Europski parlament i Vijeće imaju pravo dobiti sve informacije ili objašnjenja koja se odnose na proračunska pitanja u okviru područja svojih nadležnosti.

Članak 269.

Izvršenje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka ***70. stavka 1., članka 71. trećeg stavka, članka*** 161. te članka ***213. stavka 2.*** drugog i trećeg podstavka dodjeljuje se Komisiji za razdoblje koje završava 31. prosinca 2020. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije 31. prosinca 2018. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja trajanja predstojećih višegodišnjih financijskih okvira, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja trajanja odgovarajućeg višegodišnjeg financijskog okvira.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 70. stavka 1., članka 71. trećeg stavka, članka 161. te članka 213. stavka 2. drugog i trećeg podstavka. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 70. stavka 1., članka 71. trećeg stavka, članka 161. te članka 213. stavka 2. drugog i trećeg podstavka stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

DIO DRUGI

IZMJENE SEKTORSKIH PRAVILA

Članak 270.

Izmjene Uredbe (EU) br. 1296/2013

Uredba (EU) br. 1296/2013 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 5. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Za osi iz članka 3. stavka 1. prosječno se u cijelom razdoblju Programa upotrebljavaju sljedeći okvirni postotci:

(a) najmanje ***55*** % za os Progress;

(b) najmanje 18 % za os EURES;

(c) najmanje 18 % za os Mikrofinanciranje i socijalno poduzetništvo.”.

2. Članak 14. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 14.

Tematski odjeljci i financiranje

1. U okviru osi Progress podupiru se aktivnosti ▌ u tematskim odjeljcima iz točaka (a), (b) i (c). ***Tijekom cijelog trajanja Programa, indikativna raščlamba ukupno dodijeljenih sredstava za os Progress među različitim tematskim odjeljcima slijedi sljedeće minimalne postotke:***

   (a) zapošljavanje, osobito borba protiv nezaposlenosti mladih***: 20 %***;

   (b) socijalna zaštita, socijalna uključenost te smanjenje i sprečavanje siromaštva: ***45 %***;

   (c) radni uvjeti: ***7 %.***

   Sav ostatak dodjeljuje se jednom ili više tematskih odjeljaka iz prvog podstavka točaka (a), (b) ili (c) ili njihovoj kombinaciji.

2. Od ukupne dodjele sredstava za os Progress, znatan udio dodjeljuje se promicanju socijalnog eksperimentiranja kao metode testiranja i ocjenjivanja inovativnih rješenja kako bi se ona primjenjivala ***u širem opsegu***.”.

3. Članak 19. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 19.
Tematski odjeljci i financiranje

U okviru osi EURES podupiru se aktivnosti u ▌ tematskim odjeljcima iz točaka (a), (b) i (c)***. Tijekom cijelog trajanja Programa, indikativna raščlamba ukupno dodijeljenih sredstava među različitim tematskim odjeljcima slijedi sljedeće minimalne postotke:***

(a) transparentnost slobodnih radnih mjesta, molbi za posao te svih povezanih informacija za kandidate i poslodavce: ***15 %***;

(b) razvoj službi za pronalaženje i zapošljavanje radnika uravnoteživanjem ponude i potražnje radnih mjesta na razini Unije, posebno ciljanim programima mobilnosti: ***15 %***;

(c) prekogranična partnerstva: ***18 %.***

Sav ostatak dodjeljuje se jednom ili više tematskih odjeljaka iz prvog podstavka točaka (a), (b) ili (c) ili njihovoj kombinaciji.”.

4. Članak 25. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 25.
Tematski odjeljci i financiranje

U okviru osi Mikrofinanciranje i socijalno poduzetništvo podupiru se aktivnosti ▌u tematskim odjeljcima iz točaka (a) i (b): ***Tijekom cijelog trajanja Programa, indikativna raščlamba ukupno dodijeljenih sredstava među različitim tematskim odjeljcima slijedi sljedeće minimalne postotke:***

(a) mikrofinanciranje za ugrožene skupine i mikropoduzeća: ***35 %***;

(b) socijalno poduzetništvo***: 35 %.***

Bilo kakav ostatak dodjeljuje se tematskim odjeljcima iz prvog podstavka točaka (a) ili (b) ili njihovoj kombinaciji.”.

5. U članku 32. drugi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Prema potrebi, programi rada odnose se na kontinuirano trogodišnje razdoblje i sadržavaju opis aktivnosti koje treba financirati, postupak odabira aktivnosti koje Unija podupire, geografsku pokrivenost, ciljnu skupinu i indikativni vremenski okvir za provedbu. U programima rada također se navodi naznaka iznosa dodijeljenog svakom posebnom cilju. Programima rada pojačava se usklađenost Programa navođenjem veze između tri osi.”.

6. Članci 33. i 34. brišu se.

Članak 271.

Izmjene Uredbe (EU) 1301/2013

Uredba (EU) br. 1301/2013 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„***(e)*** ulaganje u razvoj endogenog potencijala putem fiksnog ulaganja u opremu i infrastrukturu, uključujući infrastrukturu za potrebe kulture i održivog turizma, pružanje usluga poduzećima, potporu tijelima za istraživanja i inovacije te ulaganje u tehnologiju i primijenjeno istraživanje u poduzećima;”;

(b) dodaje se sljedeći podavak:

„Ulaganje u infrastrukturu za potrebe kulture i održivog turizma prvom podstavku točki (e) ovog članka smatra se ulaganjem malog kapaciteta i prihvatljivim za potporu ako doprinos EFRR-a operaciji ne prelazi 10 000 000 EUR. Ta se gornja granica povećava na 20 000 000 EUR ako se infrastruktura smatra kulturnom baštinom u smislu članka 1. Konvencije UNESCO-a o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine iz 1972.”.

2. U članku 5. točki 9. dodaje se sljedeća točka:

„(e) pružanjem potpore za prihvat i socijalnu i ekonomsku integraciju migranata i izbjeglica***;***”.

3. U Prilogu I., tablici, tekst koji počinje riječima „socijalna infrastruktura” do kraja tablice zamjenjuje se sljedećim:

„Socijalna infrastruktura

Skrb o djeci i obrazovanje	***osobe***	Kapacitet infrastrukture za skrb o djeci ili obrazovanje, za koju se daje potpora
Zdravlje	***osobe***	Stanovništvo obuhvaćeno poboljšanim zdravstvenim uslugama
Stanovanje	stambene jedinice	Regenerirane stambene jedinice
	stambene jedinice	Regenerirane stambene jedinice, od čega za migrante i izbjeglice (ne uključujući prihvatne centre)
Migranti i izbjeglice	***osobe***	Kapacitet infrastrukture za potporu migrantima i izbjeglicama (osim stanovanja)

Posebni pokazatelji urbanog razvoja

	osobe	Broj stanovnika koji žive u područjima s integriranom strategijom urbanog razvoja
	četvorni metri	Stvoreni ili obnovljeni otvoreni prostor u urbanim područjima
	četvorni metri	Javne ili komercijalne zgrade izgrađene ili renovirane u urbanim područjima

”.

Članak 272.

Izmjene Uredbe (EU) br. 1303/2013

Uredba (EU) br. 1303/2013 mijenja se kako slijedi:

1. U uvodnoj izjavi 10. druga rečenica zamjenjuje se sljedećim:

"Navedeni uvjeti trebali bi omogućiti Komisiji da se osigura da države članice koriste ESI fondove na zakonit i pravilan način te u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja u smislu Uredbe (EU, Euratom) 2018/… Europskog parlamenta i Vijeća *+ („Financijska uredba").

_____

* Uredba (EU, Euratom) 2018/… Europskog parlamenta i Vijeća od … o … (SL …).".

2. Članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) točka 10. zamjenjuje se sljedećim:

„10. „korisnik" znači:

(a) javno ili privatno tijelo ili fizička osoba koji su odgovorni za pokretanje operacija ili za pokretanje i provedbu operacija;

(b) u kontekstu programâ državne potpore, k tijelo koje prima potporu; ***osim ako je potpora za pojedino poduzeće manja od 200 000 EUR, u kojim slučajevima dotična država članica može odlučiti da je korisnik tijelo koje dodjeljuje potporu, ne dovodeći u pitanje uredbe Komisije (EU) br. 1407/2013****, *(EU) br. 1408/2013*** i (EU) br. 717/2014***;*** i

+ SL: molimo umetnuti u tekst broj ove Uredbe o izmjeni i umetnuti broj, datum, naslov i upućivanje na SL za ovu Uredbu u bilješku.

(c) u kontekstu financijskih instrumenata iz glave IV. dijela drugog ove Uredbe, tijelo koje provodi financijski instrument ili fond fondova, ovisno o slučaju**.**

---

* Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (SL L 352, 24.12.2013., str. 1.).

** Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013., str. 9.).

*** Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore u sektoru ribarstva i akvakulture (SL L 190, 28.6.2014., str. 45.).”;

(b) točka 31. zamjenjuje se sljedećim:

„(31) „makroregionalna strategija” znači integrirani okvir ***koji dogovara Vijeće i, ako je to primjereno, potvrđuje Europsko vijeće***, a koji se, među ostalim, može podupirati iz ESI fondova u svrhu rješavanja zajedničkih izazova s kojima se suočavaju definirano zemljopisno područje povezano s državama članicama te treće zemlje smještene na istom zemljopisnom području, koje pritom imaju koristi od pojačane suradnje koja doprinosi ostvarivanju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije;”.

3. Članak 4. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 7. upućivanje „člankom 59. Financijske uredbe" zamjenjuje se riječima „člankom 63. Financijske uredbe”;

(b) stavak 8. zamjenjuje se sljedećim:

„8. Komisija i države članice poštuju načelo dobrog financijskog upravljanja u skladu s člankom 33., člankom 36. stavkom 1. i člankom 61. Financijske uredbe.”.

4. U članku 9. dodaje se sljedeći stavak:

„Prioriteti koji su utvrđeni za svaki od ESI fondova u pravilima za pojedine fondove posebno obuhvaćaju odgovarajuću uporabu svakog ESI fonda u području migracija i azila. ***U tom se kontekstu, ako je to primjereno, osigurava koordinacija s Fondom za azil, migracije i integraciju uspostavljen Uredbom (EU) br. 516/2014 Europskog parlamenta i Vijeća****

---

* Uredba (EU) br. 516/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o uspostavi Fonda za azil, migracije i integraciju, o izmjeni Odluke Vijeća 2008/381/EZ i o stavljanju izvan snage odluka br. 573/2007/EZ i br. 575/2007/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te Odluke Vijeća 2007/435/EZ (SL L 150, 20.5.2014., str. 168.).”.

5. U članku 16. umeće se sljedeći stavak:

„4.a Ako je to primjenjivo, države članice do 31. siječnja svake godine dostavljaju izmijenjeni sporazum o partnerstvu nakon što je Komisija odobrila izmjene jednog ili više programa u prethodnoj kalendarskoj godini ▌.

Komisija do 31. ožujka svake godine donosi odluku kojom potvrđuje da izmjene sporazuma o partnerstvu odražavaju jednu ili više izmjena programa koje je Komisija odobrila u prethodnoj kalendarskoj godini.

Ta odluka može uključiti izmjenu drugih elemenata sporazuma o partnerstvu na temelju prijedloga iz stavka 4., pod uvjetom da je prijedlog podnesen Komisiji do 31. prosinca prethodne kalendarske godine.”.

6. Članak 30. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 2. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Ako izmjena programa utječe na informacije iz sporazuma o partnerstvu, primjenjuje se postupak naveden u članku 16. stavku 4.a.”;

(b) u stavku 3. treća rečenica briše se.

7. Članak 32. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Ako odbor za odabir strategija lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice, koji je osnovan u skladu s člankom 33. stavkom 3., utvrdi da provedba odabrane strategije lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice zahtijeva potporu više od jednog fonda, može u skladu s nacionalnim pravilima i postupcima imenovati glavni fond za potporu svih pripremnih i tekućih troškova te troškova vođenja u skladu s člankom 35. stavkom 1. točkama (a), (d) i (e) za strategiju lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice.”;

8. Članak 34. stavak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) točke od (a) do (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(a) jačanje kapaciteta lokalnih sudionika, ***među ostalim potencijalnih korisnika***, za izradu i provedbu ***operacija, među ostalim,*** poticanjem njihove sposobnosti za pripremu i upravljanje njihovim projektima;

(b) izradu nediskriminirajućeg i transparentnog postupka odabira kojim se izbjegavaju sukobi interesa, kojim se osigurava da u okviru odluka o odabiru najmanje 50 % glasova pripadne partnerima koji nisu tijela javne vlasti, i kojim se omogućuje odabir pisanim postupkom;

(c) izradu i odobravanje nediskriminirajućih objektivnih kriterija za odabir operacija kojima se osigurava usklađenost sa strategijom lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice, pri čemu se tim operacijama daje prednost s obzirom na njihov doprinos ostvarenju ciljeva i ciljnih vrijednosti te strategije;

(d) pripremu i objavu poziva za podnošenje prijedloga ili aktualnog postupka za podnošenje projekta;”;

(b) dodaje se sljedeći podstavak:

„Ako lokalne akcijske skupine izvršavaju zadatke koji nisu obuhvaćeni točkama od (a) do (g) prvog podstavka za koje su odgovorni upravljačko tijelo, tijelo za ovjeravanje ili agencija za plaćanje, te lokalne akcijske skupine imenuju se posredničkim tijelima u skladu s pravilima za pojedine fondove.”.

9. Članak 36. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Država članica ili upravljačko tijelo mogu jednom posredničkom tijelu ili više njih, uključujući lokalna tijela, regionalna razvojna tijela ili nevladine organizacije, delegirati određene zadatke u skladu s pravilima za pojedine fondove, u vezi s upravljanjem ili provedbom ITU-a.”.

10. Članak 37. mijenja se kako slijedi:

(a) ***u*** stavku 2. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) procjenu dodatnih javnih i privatnih sredstava koja bi potencijalno trebao privući financijski instrument, sve do razine krajnjeg primatelja (očekivani učinak poluge), uključujući, prema potrebi, procjenu potrebe za različitim tretmanom ***iz članka 43.a***, kao i procjenu njegova ***opsega***, za privlačenje partnerskih sredstava privatnih ulagača koji djeluju u skladu s načelom tržišnog gospodarstva i/ili opis mehanizama koje će upotrebljavati za utvrđivanje potrebe za takvim različitim tretmanom, kao i opsega takvog različitog tretmana, kao što su konkurentni ili odgovarajući nezavisni procesi procjene;”;

(b) u stavku 3. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„3. *Ex ante* procjenom iz stavka 2. ovog članka mogu se uzeti u obzir *ex ante* evaluacije iz članka 209. stavka 2. prvog podstavka točke (h) i članka 209. stavka 2. drugog podstavka Financijske uredbe i ta se procjena može provoditi u fazama. Ona se u svakom slučaju dovršava prije nego što upravljačko tijelo odluči dodijeliti programske doprinose financijskom instrumentu.”;

(c) stavak 8. zamjenjuje se sljedećim:

„8. Krajnji primatelji koji primaju potporu iz financijskog instrumenta u okviru određenog ESI fonda mogu primati pomoć iz drugog prioriteta ili programa ESI fondova ili iz nekog drugog instrumenta koji se financira iz proračuna Unije, među ostalim iz Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) osnovanog Uredbom (EU) 2015/2017 Europskog parlamenta i Vijeća*, u skladu s primjenjivim pravilima Unije o državnim potporama, ako je to primjereno. U tom se slučaju vodi odvojena evidencija za svaki izvor pomoći, a potpora iz financijskog instrumenta u okviru ESI fondova dio je operacije s prihvatljivim izdacima koji su različiti od drugih izvora pomoći.

---

* Uredba (EU) 2015/1017 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2015. o Europskom fondu za strateška ulaganja, Europskom savjetodavnom centru za ulaganja i Europskom portalu projekata ulaganja i o izmjeni uredaba (EU) br. 1291/2013 i (EU) br. 1316/2013 – Europski fond za strateška ulaganja (SL L 169, 1.7.2015., str. 1.).".

11. Članak 38. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. dodaje se sljedeća točka:

„(c) financijskim instrumentima kojima se takav doprinos ***kombinira*** s financijskim proizvodima EIB-a u okviru EFSU-a ***u skladu s člankom 39.a***.";

(b) ***Stavak*** 4. mijenja se kako slijedi:

i. u prvom podstavku točke (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

„(b) povjeriti provedbene zadatke, izravnom dodjelom ugovora:

i. EIB-u;

ii. međunarodnoj financijskoj instituciji čiji je dioničar država članica;

iii. banci u javnom vlasništvu odnosno ▌ instituciji u javnom vlasništvu koja je osnovana kao pravni subjekt koji izvršava financijske aktivnosti na profesionalnoj osnovi i koja ispunjava sve sljedeće uvjete:

– nema izravnog sudjelovanja privatnog kapitala, uz iznimku oblikâ sudjelovanja privatnog kapitala koji nemaju značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijevaju nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu s Ugovorima, i koji ne izvršavaju odlučujući utjecaj na relevantnu banku ili instituciju, ***uz iznimku oblikâ sudjelovanja privatnog kapitala kojima se ne daje pravo utjecanja na odluke u pogledu svakodnevnog upravljanja financijskim instrumentom koji podupiru ESI fondovi;***

– djeluje na temelju ovlasti u okviru javne politike koju joj je dalo relevantno tijelo države članice na nacionalnoj ili regionalnoj razini, ***koja, kao sve ili dio svojih aktivnosti, uključuje obavljanje*** aktivnosti ekonomskog razvoja kojima se doprinosi ciljevima ESI fondova;

– obavlja, ***isključivo ili kao dio svojih aktivnosti***, aktivnosti ***ekonomskog*** razvoja ***doprinoseći ciljevima ESI fondova*** u regijama, područjima politika ***ili*** sektorima kojima pristup financiranju iz tržišnih izvora nije općenito dostupan ili dostatan;

– ***djeluje bez prvenstvenog usmjerenja na ostvarivanje maksimalne dobiti, već osigurava*** dugoročnu financijsku održivost ***svojih aktivnosti***;

– ***odgovarajućim mjerama u skladu s primjenjivim pravom, osigurava da izravna dodjela ugovora iz točke (b) ne rezultira nikakvom izravnom ili neizravnom koristi za komercijalne aktivnosti;***

– podliježe nadzoru neovisnog tijela u skladu s ***primjenjivim*** pravom.

(c) povjeriti provedbene zadatke drugom tijelu koje se uređuje javnim pravom ili tijelu koje se uređuje privatnim pravom; ili”;

„(d) izravno izvršavati provedbene zadatke, u slučaju da se financijski instrumenti sastoje samo od zajmova i jamstava. U tom se slučaju upravljačko tijelo smatra korisnikom u smislu članka 2. točke 10.”;

ii. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

/„Pri provedbi financijskog instrumenta tijela iz prvog podstavka točaka od (a) do (d) ovog stavka osiguravaju usklađenost s primjenjivim pravom i sa zahtjevima utvrđenim u članku 155. stavcima 2. i 3. Financijske uredbe. ”;;

(c) stavci 5. i 6. zamjenjuju se sljedećim:

„5. Kada tijela iz stavka 4. prvog podstavka točaka (a), (b) i (c) ovog članka provode fondove fondova dio provedbe mogu povjeriti financijskim posrednicima, pod uvjetom da ta tijela na svoju odgovornost osiguravaju da financijski posrednici ispunjavaju kriterije iz članka ***33. stavka 1. i*** članka 209. ***stavka 2.*** ▌ Financijske uredbe. Financijski posrednici odabiru se na osnovi otvorenih, transparentnih, razmjernih i nediskriminirajućih postupaka, pri čemu se izbjegavaju sukobi interesa.

6. Tijela iz stavka 4. prvog podstavka točaka (b) i (c) kojima su povjereni provedbeni zadaci otvaraju fiducijarne račune na svoje ime i u ime upravljačkog tijela ili uspostavljaju financijski instrument kao zaseban blok financiranja unutar institucije. U slučaju zasebnog bloka financiranja, radi se računovodstvena razlika između programskih sredstava uloženih u financijski instrument i drugih sredstava koja su na raspolaganju u instituciji. Imovinom na fiducijarnim računima i u takvim zasebnim blokovima financiranja upravlja se u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja i slijedeći odgovarajuća bonitetna pravila te ona mora imati odgovarajuću likvidnost.”;

(***d)*** ***u stavku 7. prvom podstavku uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim:***

„7. Ako se financijski instrument provodi u skladu sa stavkom 4. prvim podstavkom točkama (a), (b) i (c), podložno provedbenoj strukturi financijskog instrumenta, uvjeti za doprinose iz programâ financijskim instrumentima utvrđuju se u sporazumima o financiranju u skladu s Prilogom IV. na sljedećim razinama:";

(e) stavak 8. zamjenjuje se sljedećim:

„8. Za financijske instrumente koji se provode u skladu sa stavkom 4. prvim podstavkom točkom (d), uvjeti za doprinose financijskim instrumentima iz programa utvrđuju se u strateškom dokumentu u skladu s Prilogom IV., koji treba ispitati odbor za praćenje.";

(f) stavak 10. zamjenjuje se sljedećim:

„10. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju jedinstveni uvjeti u vezi s detaljnim aranžmanima prijenosa i upravljanja doprinosima programa kojima upravljaju tijela iz stavka 4. prvog podstavka ovog članka i članka 39.a stavka 5. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 150. stavka 3.".

12. Članak 39. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 2. prvom podstavku uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim:

„2. Države članice mogu upotrebljavati EFRR i EPFRR tijekom razdoblja prihvatljivosti navedenog u članku 65. stavku 2. ove Uredbe za pružanje financijskog doprinosa financijskim instrumentima iz članka 38. stavka 1. točke (a) ove Uredbe, koje neizravno izvršava Komisija s EIB-om u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) podtočkom iii. Financijske uredbe i člankom 208. stavkom 4. Financijske uredbe, u odnosu na sljedeće aktivnosti:”;

(b) ***u*** stavku 4. prvom podstavku:

i. ***točka*** (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) odstupajući od članka 37. stavka 2. temelji se na *ex ante* procjeni na razini Unije koju provode EIB i Komisija ili, ako su dostupni noviji podaci, na ***ex ante*** **procjeni na razini Unije**, nacionalnoj ili regionalnoj ***razini***.

Na temelju dostupnih izvora podataka o dužničkom financiranju od strane banaka i MSP-ovima, *ex ante* procjenom obuhvaća se, među ostalim, analiza potreba MSP-ova za financiranjem na relevantnoj razini, uvjeti financiranja MSP-ova i njihove potrebe za financiranjem te podaci o jazu u financiranju MSP-ova, profil ekonomskog i financijskog stanja u sektoru MSP-ova na relevantnoj razini, minimalna kritična masa zbirnih doprinosa, procijenjeni ukupni opseg zajmova koji proizlazi iz tih doprinosa te dodana vrijednost;”;

ii. ***točka*** (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) osigurava ga svaka država članica sudionica kao dio zasebne osi prioriteta u okviru programa u slučaju doprinosa EFRR-a ili kao dio jednog namjenskog nacionalnog programa po financijskom doprinosu EFRR-a i EPFRR-a kojim se podupire tematski cilj iz članka 9. prvog stavka točke 3.;”;

(c) ***stavci*** 7. i 8. zamjenjuju se sljedećim:

„7. Odstupajući od članka 41. stavaka 1. i 2. u odnosu na financijske doprinose iz stavka 2. ovog članka, zahtjev države članice za plaćanje upućen Komisiji podnosi se na temelju 100 % iznosa koji država članica treba platiti EIB-u u skladu s rasporedom koji je utvrđen u sporazumu o financiranju iz stavka 4. prvog podstavka točke (c) ovog članka. Takvi zahtjevi za plaćanje temelje se na iznosima koje je zatražio EIB i koji se smatraju potrebnima za pokrivanje obveza u okviru sporazumâ o jamstvu ili sekuritizacijskih transakcija koje treba završiti u sljedeća tri mjeseca. Plaćanja država članica EIB-u izvršavaju se bez odlaganja i u svakom slučaju prije nego što EIB preuzme obveze.

8. Pri zaključenju programa prihvatljivi izdaci iz članka 42. stavka 1. prvog podstavka točaka (a) i (b) odgovaraju ukupnom iznosu programskih doprinosa plaćenih financijskom instrumentu, koji odgovaraju:

(a) za aktivnosti iz stavka 2. prvog podstavka točke (a) ovog članka, sredstvima iz članka 42. stavka 1. prvog podstavka točke (b);

(b) za aktivnosti iz stavka 2. prvog podstavka točke (b) ovog članka, zbirnom iznosu novog dužničkog financiranja koje proizlazi iz sekuritizacijskih transakcija, isplaćenom prihvatljivim MSP-ovima ili u njihovu korist u razdoblju prihvatljivosti utvrđenom u članku 65. stavku 2.”.

13. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 39.a

Doprinos iz ESI fondova financijskim instrumentima kojima se takav doprinos ***kombinira*** s financijskim proizvodima EIB-a u okviru Europskog fonda za strateška ulaganja

1. U svrhu privlačenja dodatnih ulaganja privatnog sektora, ***upravljačka tijela*** mogu upotrebljavati ESI fondove za doprinos financijskim instrumentima iz članka 38. stavka 1. točke (c) ***pod uvjetom da se time doprinosi, među ostalim, postizanju ciljeva ESI fondova i strategiji Unije za postizanje pametnog, održivog i uključivog rasta.***

2. Doprinos iz stavka 1. ne prelazi 25 % ukupne potpore pružene krajnjim primateljima. U manje razvijenim regijama iz članka 120. stavka 3. prvog podstavka točke (b) financijski doprinos može biti veći od 25 % ako je to propisno opravdano ***procjenama iz članka 37. stavka 2. ili iz stavka 3. ovog članka,*** ali ne smije prijeći ***40 %.*** Ukupnom potporom iz ovog stavka obuhvaćen je ukupni iznos novih zajmova i zajmova pod jamstvom te vlasnička i kvazivlasnička ulaganja osigurana krajnjim primateljima. Zajmovi pod jamstvom iz ovog stavka uzimaju se u obzir samo u mjeri u kojoj su za sredstva ESI fondova preuzete obveze za ugovore o jamstvu izračunane na temelju oprezne *ex ante* procjene rizika koja uključuje višestruki iznos novih zajmova.

3. Odstupajući od članka 37. stavka 2. doprinosi u skladu sa stavkom 1. ovog članka mogu se temeljiti na pripremnoj procjeni, uključujući dubinsku analizu, koju provodi EIB za potrebe svojeg doprinosa financijskom proizvodu u okviru EFSU-a.

4. Izvješćivanje koje obavljaju upravljačkih tijela u skladu s člankom 46. ove Uredbe o operacijama koje sadržavaju financijske instrumente na temelju ovog članka temelji se na informacijama koje EIB čuva za potrebe svojeg izvješćivanja u skladu s člankom 16. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2015/1017, koje se dopunjuju dodatnim informacijama koje se zahtijevaju na temelju članka 46. stavka 2. ***ove Uredbe. Zahtjevima utvrđenima u ovom članku omogućuju se ujednačeni uvjeti izvješćivanja u skladu s člankom 46. stavkom 3. ove Uredbe.***

5. Pri davanju doprinosa financijskim instrumentima iz članka 38. stavka 1. točke (c) upravljačko tijelo može učiniti bilo što od sljedećeg:

   (a) uložiti u kapital postojećeg ili novoosnovanog pravnog subjekta namijenjenog provedbi ulaganja u krajnje primatelje, u skladu s ciljevima dotičnih ESI fondova, pri čemu će pravni subjekt preuzeti provedbene zadatke;

   (b) povjeriti provedbene zadatke ***u skladu s člankom 38. stavkom 4. prvim podstavkom točkama (b) i (c).***

   Tijelo kojem su povjereni provedbeni zadaci kako je navedeno u prvom podstavku točki (b) otvara fiducijarni račun na svoje ime i u ime upravljačkog tijela ili uspostavlja zaseban blok financiranja unutar financijske institucije za programski doprinos. U slučaju zasebnog bloka financiranja, radi se računovodstvena razlika između programskih sredstava uloženih u financijski instrument i drugih sredstava koja su na raspolaganju u financijskoj instituciji. Imovinom na fiducijarnim računima i u takvim zasebnim blokovima financiranja upravlja se u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja i slijedeći odgovarajuća bonitetna pravila te ona mora imati odgovarajuću likvidnost.

Za potrebe ovog članka, financijski instrument može biti u obliku platforme za ulaganja, ili biti dijelom takve platforme, u skladu s člankom 2. stavkom 4. Uredbe (EU) 2015/1017, pod uvjetom da platforma za ulaganja ima oblik subjekta posebne namjene ili upravljanog računa.

6. Pri provedbi financijskih instrumenata na temelju članka 38. stavka 1. točke (c) ove Uredbe tijela iz stavka ***5.*** ovog članka osiguravaju usklađenost s primjenjivim pravom i sa zahtjevima utvrđenim u članku 155. stavcima 2. i 3. Financijske uredbe.

7. Komisija do ... [tri mjeseca od datuma stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni] donosi delegirane akte, u skladu s člankom 149., kojima se ova Uredba dopunjuje utvrđivanjem dodatnih posebnih pravila o ulozi, obvezama i nadležnosti tijela koja provode financijske instrumente, povezanim kriterijima za odabir i proizvodima koji se mogu pružiti putem financijskih instrumenata u skladu s člankom 38. stavkom 1. točkom (c).

8. Kada tijela iz stavka ***5.*** ovog članka provode fondove fondova, dio provedbe mogu povjeriti financijskim posrednicima, pod uvjetom da ta tijela na svoju odgovornost osiguraju da financijski posrednici ispunjavaju kriterije iz članka ***33. stavka 1.*** i članka 209. stavka 2. ▌ Financijske uredbe. Financijski posrednici odabiru se na osnovi otvorenih, transparentnih, razmjernih i nediskriminirajućih postupaka, pri čemu se izbjegavaju sukobi interesa.

9. Ako ***za potrebe provedbe financijskih instrumenata iz članka 38. stavka 1. točke (c)*** upravljačka tijela programskim sredstvima ESI fondova doprinose postojećem instrumentu ▌ čijeg je upravitelja fonda već odabrao EIB, međunarodnoj financijskoj instituciji u kojoj je država članica dioničar ili banci odnosno ▌ instituciji u javnom vlasništvu, koja je osnovana kao pravni subjekt koji izvršava financijske aktivnosti na profesionalnoj osnovi i koja ispunjava uvjete utvrđene u članku 38. stavku 4. prvom podstavku točki (b) podtočki iii., ta upravljačka tijela povjeravaju provedbene zadatke tom upravitelju fonda dodjelom izravnog ugovora.

10. Odstupajući od članka 41. stavaka 1. i 2. zahtjevi za međuplaćanja za doprinose financijskim instrumentima na temelju stavka 8. ovog članka uvode se u skladu s rasporedom plaćanja utvrđenim u sporazumu o financiranju. Raspored plaćanja iz prve rečenice ovog stavka odgovara dogovorenom rasporedu plaćanja za druge ulagače u isti financijski instrument.

11. Uvjeti za doprinose na temelju članka 38. stavka 1. točke (c) utvrđuju se u sporazumima o financiranju u skladu s Prilogom IV. na sljedećim razinama:

(a) ako je to primjenjivo, između propisno ovlaštenih predstavnika upravljačkog tijela i tijela koje provodi fond fondova;

(b) između propisno ovlaštenih predstavnika upravljačkog tijela, ili, ako je to primjenjivo, između tijela koje provodi fond fondova i tijela koje provodi financijski instrument.

12. Za doprinose na temelju stavka 1. ovog članka platformama za ulaganja koje primaju doprinose od instrumenata uspostavljenih na razini Unije, usklađenost s pravilima o državnim potporama osigurava se u skladu s člankom 209. ***stavkom 2.*** prvim podstavkom točkom (c) Financijske uredbe.

13. U slučaju financijskih instrumenata iz članka 38. stavka 1. točke (c) koji su u obliku jamstvenog instrumenta, ***države članice mogu odlučiti da*** ESI fondovi ▌ ***ako je to primjereno*** doprinose ***različitim*** tranšama portfelja zajmova koji su također pokriveni u okviru jamstva ***EU-a*** na temelju Uredbe (EU) 2015/2017.

14. Za EFRR, ESF, Kohezijski fond i EFPR može se uspostaviti zaseban prioritet, a za EPFRR zasebna vrsta operacije sa stopom sufinanciranja do 100 %, u okviru programa za potporu operacijama koje se provode s pomoću financijskih instrumenata iz članka 38. stavka 1. točke (c).

15. Neovisno o članku 70. i članku 93. stavku 1., doprinosi na temelju stavka 1. ovog članka mogu se upotrebljavati za osiguravanje novog dužničkog i vlasničkog financiranja na cijelom području države članice, bez obzira na kategorije regije, osim ako je drukčije utvrđeno u sporazumu o financiranju.

16. Do 31. prosinca 2019. Komisija preispituje primjenu ovog članka i, ako je to primjereno, Europskom parlamentu i Vijeću podnosi zakonodavni prijedlog.”.

14. Članak 40. mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Tijela imenovana u skladu s člankom 124. ove Uredbe i s člankom 65. Uredbe o EPFRR-u ne provode provjere na licu mjesta na razini EIB-a ili drugih međunarodnih financijskih institucija u kojima je država članica dioničar za financijske instrumente koje ona provode.

Međutim, utvrđena tijela provode provjere u skladu s člankom 125. stavkom 5. ***ove Uredbe i člankom 59. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1306/2013*** na razini drugih tijela koja provode financijske instrumente u jurisdikciji svoje države članice ▌ .

EIB i druge međunarodne financijske institucije u kojima je država članica dioničar dostavljaju utvrđenim tijelima izvješće o kontroli sa svakim zahtjevom za plaćanje. Komisiji i utvrđenim tijelima dostavljaju i godišnje izvješće o reviziji koje sastavljaju njihovi vanjski revizori. ***Tim se obvezama izvješćivanja ne dovode u pitanje obveze izvješćivanja, među ostalim u pogledu uspješnosti financijskih instrumenata, kako je navedeno u članku 46. stavcima 1. i 2. ove Uredbe.***

Komisija je ovlaštena donijeti provedbeni akt o predlošcima izvješćâ o kontroli i godišnjih izvješća o reviziji iz ***trećeg*** podstavka ovog stavka.

Taj provedbeni akt donosi se u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 150. stavka 2.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 127. ***ove Uredbe*** i članak 9. Uredbe (EU) br. 1306/2013, tijela odgovorna za reviziju programâ ne provode revizije na razini EIB-a ili drugih međunarodnih financijskih institucija u kojima je država članica dioničar za financijske instrumente koje oni provode.

Tijela odgovorna za reviziju programâ provode revizije operacija i sustavâ upravljanja i kontrole na razini drugih tijela koja provode financijske instrumente u svojim državama članicama i na razini krajnjih primatelja pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 3.

Komisija može provoditi revizije na razini tijela iz stavka 1. ako zaključi da je to potrebno kako bi se dobilo razumno jamstvo s obzirom na utvrđene rizike.

2.a U pogledu financijskih instrumenata iz članka 38. stavka 1. točke (a) i članka 39. koji su uspostavljeni sporazumom o financiranju potpisanim prije … [datum stupanja na snagu ove uredbe o izmjeni] primjenjuju se pravila utvrđena u ovom članku koja se primjenjuju u trenutku potpisivanja sporazuma o financiranju, odstupajući od stavaka 1. i 2. ovog članka.";

(b) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Do … [tri mjeseca od datuma stupanja na snagu ove uredbe o izmjeni] Komisija donosi delegirane akte, u skladu s člankom 149., kojima se dopunjuje ova Uredba utvrđivanjem dodatnih posebnih pravila o upravljanju i kontroli financijskih instrumenata iz članka 38. stavka 1. točaka (b) i (c), o vrstama kontrola koja treba provoditi upravljačko tijelo i tijelo za reviziju, o aranžmanima za čuvanje popratne dokumentacije i o elementima koje treba dokazati popratnom dokumentacijom.";

(c) umeće se sljedeći stavak:

„5.a Odstupajući od članka 143. stavka 4. ove Uredbe i od članka 56. drugog stavka Uredbe (EU) br. 1306/2013, u operacijama koje obuhvaćaju financijske instrumente, doprinos koji je ukinut u skladu s člankom 143. stavkom 2. ove Uredbe ili u skladu s člankom 56. prvim stavkom Uredbe (EU) br. 1306/2013, kao ishod pojedinačne nepravilnosti, može se ponovno upotrijebiti u okviru iste operacije pod sljedećim uvjetima:

*(*a) ako je nepravilnost koja je dovela do ukidanja doprinosa utvrđena na razini krajnjeg primatelja, ukinuti doprinos može se ponovno upotrijebiti samo za druge krajnje primatelje u okviru istog financijskog instrumenta***;**

*(*b) ako je nepravilnost koja je dovela do ukidanja doprinosa utvrđena na razini financijskog posrednika u okviru fonda fondova, ukinuti doprinos može se ponovno upotrijebiti samo za druge financijske posrednike ▌**.**

Ako je nepravilnost koja je dovela do ukidanja doprinosa utvrđena na razini tijela koje provodi fond fondova, ***ili na razini tijela koje provodi financijske instrumente ako se financijski instrument provodi s pomoću strukture bez fonda fondova,*** ukinuti doprinos ne može se ponovno upotrijebiti u okviru iste operacije.

Ako se za sistemsku nepravilnost napravi financijski ispravak, ukinuti doprinos ne može se ponovno upotrijebiti za bilo koju operaciju na koju je utjecala ta sistemska nepravilnost.”.

15. ***Članak*** 41. mijenja se kako slijedi:

(a) stavku 1. prvom podstavku uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim:

„1. U pogledu financijskih instrumenata iz članka 38. stavka 1. točaka (a) i (c) i u pogledu financijskih instrumenata iz članka 38. stavka 1. točke (b) koji se provode u skladu s člankom 38. stavkom 4. prvim podstavkom točkama (a), (b) i (c), postupni zahtjevi za ***međuplaćanje*** podnose se za programske doprinose koji se plaćaju financijskom instrumentu tijekom razdoblja prihvatljivosti utvrđenog u članku 65. stavku 2. („razdoblje prihvatljivosti”) u skladu sa sljedećim uvjetima:”

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. U pogledu financijskih instrumenata iz članka 38. stavka 1. točke (b) koji se provode u skladu s člankom 38. stavkom 4. prvim podstavkom točkom (d), zahtjevi za međuplaćanje i za plaćanje preostalog iznosa uključuju ukupni iznos plaćanja koja je izvršilo upravljačko tijelo za ulaganja u krajnje primatelje kako je navedeno u članku 42. stavku 1. prvim podstavkom točkama (a) i (b).”.

16. Članak 42. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 3. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„3. U slučaju instrumenata koji se temelje na vlastitom kapitalu za poduzeća iz članka 37. stavka 4. za koja je ugovor o financiranju iz članka 38. stavka 7. točke (b) potpisan prije 31. prosinca 2018., koja su do kraja razdoblja prihvatljivosti uložila najmanje 55 % programskih sredstava odobrenih u relevantnom sporazumu o financiranju, ograničen iznos plaćanja za ulaganja u krajnje primatelje koja treba provesti za razdoblje koje ne prelazi četiri godine nakon razdoblja prihvatljivosti, može se smatrati prihvatljivim izdatkom ako se uplaćuje na založni račun otvoren posebno u tu svrhu, pod uvjetom da se pritom poštuju pravila o državnim potporama te da su svi zahtjevi navedeni u nastavku ispunjeni.”;

(b) u stavku 5. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„5. „Ako tijelo koje provodi fond fondova ili tijela koja provode financijske instrumente naplaćuju troškove upravljanja i naknade iz stavka 1. prvog podstavka točke (d) ovog članka i stavka 2. ovog članka u skladu s člankom 38. stavkom 1. točkom (c) i člankom 38. stavkom 4.prvim podstavkom točkama (a) ***(b***) i ***(c)***, oni ne smiju prelaziti pragove utvrđene delegiranim aktom iz stavka 6. ovog članka. Budući da troškovi upravljanja obuhvaćaju izravne ili neizravne stavke troškova koji se vraćaju na temelju dokaza o izdacima, naknade za upravljanje odnose se na dogovorenu cijenu usluga koja je utvrđena putem konkurentnog tržišnog postupka, ako je to primjenjivo. Troškovi i naknade za upravljanje temelje se na metodologiji izračuna koja se temelji na uspješnosti.”.

17. Umeće se sljedeći članak 43.a:

„Članak 43.a

Različito postupanje prema ulagačima

1. Potpora iz ESI fondova financijskim instrumentima koji su uloženi u krajnje primatelje i dobici i drugi dohoci ili prinosi, npr. kamate, naknade za jamstvo, dividende, kapitalni dobici ili bilo kakav drugi dohodak koji proizlazi iz tih ulaganja i koji se mogu pripisati potpori iz ESI fondova, mogu se upotrijebiti za različito postupanje prema ▌ulagačima ***koji djeluju u skladu s načelom tržišnog gospodarstva***, kao i EIB-a pri uporabi jamstva EU-a na temelju Uredbe (EU) 2015/1017. Takvo različito postupanje obrazlaže se potrebom za privlačenje privatnih partnerskih sredstava ***i za poticanje javnih izvora financiranja***.

2. Procjene iz članka 37. stavka 2. i članka 39.a stavka 3. uključuju, ako je to primjereno, procjenu potrebe za različitim postupanjem iz stavka 1. ***ovog članka***, kao i njegov ***opseg, i/ili opis mehanizama koji će se upotrebljavati za utvrđivanje potrebe za takvim različitim postupanjem, kao i za utvrđivanje opsega takvog postupanja.***

3. Različitim postupanjem ne smije se prelaziti ono što je potrebno za stvaranje poticaja za privlačenje privatnih partnerskih sredstava. Njime se ▌ ulagačima ***koji djeluju u skladu s načelom tržišnog gospodarstva*** ili EIB-u kada se koristi jamstvom EU-a na temelju Uredbe (EU) 2015/1017 ne smije dati prekomjerna naknada. Usklađenost interesa osigurava se odgovarajućom podjelom rizika i profita.

4. Različitim postupanjem prema ▌ ulagačima ***koji djeluju u skladu s načelom tržišnog gospodarstva*** ne smiju se dovoditi u pitanje pravila Unije o državnim potporama.”.

18. Članak 44. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 43.a, sredstva koja se vraćaju financijskim instrumentima iz ulaganja ili iz oslobađanja sredstava odobrenih za ugovore o jamstvu, uključujući kapitalni povrat i dobitke i druge dohotke ili prinose, kao što su kamate, naknade za jamstvo, dividende, kapitalni dobici ili bilo kakav drugi dohodak koji proizlazi iz ulaganja, i koja se mogu pripisati potpori iz ESI fondova ponovno se upotrebljavaju u sljedeće svrhe, do potrebnih iznosa i redoslijedom određenim u relevantnim sporazumima o financiranju:

(a) daljnja ulaganja s pomoću istog ili drugih financijskih instrumenata, u skladu s posebnim ciljevima utvrđenima u okviru prioriteta;

(b) ako je to primjenjivo, pokrivanje gubitaka u nominalnom iznosu doprinosa ESI fondova financijskom instrumentu koji proizlaze iz negativnih kamata, ako takvi gubici nastanu unatoč tome što tijela koja provode financijske instrumente aktivno upravljaju novčanim sredstvima.

(c) ako je to primjenjivo, povrat nastalih troškova upravljanja i plaćanje naknada za upravljanje financijskim instrumentom;".

19. U ***članku*** 46. stavku 2. prvi podstavak mijenja se kako slijedi ▌:

(a) točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) nazive tijela koja provode financijske instrumente te tijela koja provode fondove fondova, ako je to primjenjivo, kako je navedeno u članku 38. stavku 1. točkama (a), (b) i (c);";

(b) točke (g) i (h) zamjenjuju se sljedećim:

„(g) kamate i drugi dobici koji proizlaze iz potpore iz ESI fondova financijskom instrumentu te programska sredstva koja su vraćena financijskim instrumentima iz ulaganja kako je navedeno u člancima 43. i 44. te iznosi koji se upotrebljavaju za različiti tretman kako je navedeno u članku 43.a;

(h) napredak u ostvarivanju očekivanog učinka poluge ulaganjâ financijskog instrumenta;”.

20. U članku 49. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Odbor za praćenje može dati primjedbe upravljačkom tijelu u vezi s provedbom programa i njegovom evaluacijom, uključujući djelovanja koje se odnose na smanjenje administrativnog opterećenja korisnika. Također može dati primjedbe u pogledu vidljivosti potpore iz ESI fondova i podizanju svijesti rezultatima takve potpore. On prati mjere koje su poduzete kao rezultat njegovih primjedbi.”.

21. U članku 51. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Godišnji pregledni sastanak organizira se svake godine od 2016. do uključivo 2023. između Komisije i svake države članice radi pregleda uspješnosti svakog programa, uzimajući u obzir godišnje izvješće o provedbi i, ako je to primjenjivo, primjedbe Komisije. Na sastanku se ujedno preispituju programske aktivnosti komunikacije i informiranja, osobito rezultati i djelotvornost mjera provedenih za informiranje javnosti o rezultatima i dodanoj vrijednosti potpore iz ESI fondova.”.

22. U članku 56. stavak 5. briše se.

23. U članku 57. stavak 3. ***zamjenjuje se sljedećim:***

„3. Stavci 1. i 2. ovog članka primjenjuju se i na doprinose iz EFRR-a i EPFRR-a namjenskim programima iz članka 39. stavka 4. prvog podstavka točke (b).”.

24. Članak 58. mijenja se kako slijedi:

(a) u drugom podstavku upućivanje „člankom 60. Financijske uredbe" zamjenjuje se riječima „člankom 154. Financijske uredbe”;

(b) u trećem podstavku točka (f) zamjenjuje se sljedećim:

„(f) djelovanja s ciljem širenja informacija, podrške umrežavanju, obavljanja aktivnosti komunikacije s osobitim naglaskom na rezultate i dodanu vrijednost potpore iz ESI fondova, podizanja svijesti i promicanja suradnje i razmjene iskustava, među ostalim s trećim zemljama;”;

(c) četvrti podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Najmanje 15 % sredstava iz ovog članka Komisija namjenjuje ostvarenju veće učinkovitosti u komunikaciji s javnošću i jače sinergije među aktivnostima komunikacije poduzetima na inicijativu Komisije, širenjem baze znanja o rezultatima, osobito djelotvornim prikupljanjem i širenjem podataka, evaluacijama i izvješćivanjem, te posebno isticanjem doprinosa ESI fondova poboljšanju ljudskih života te povećanjem vidljivosti potpore ESI fondova, kao i podizanjem svijesti o rezultatima i dodanoj vrijednosti takve potpore. Mjere za informiranje, komunikaciju i vidljivost u vezi s rezultatima i dodanoj vrijednosti potpore iz ESI fondova, posebno usmjerene na operacije, ako je to primjereno, nastavljaju se nakon završetka programâ. Takvim se mjerama doprinosi i horizontalnoj komunikaciji političkih prioriteta Unije ako se odnose na opće ciljeve ove Uredbe.”;

(d) dodaje se sljedeći podstavak:

„Ovisno o njihovoj svrsi, mjere iz ovog članka mogu se financirati kao operativni izdaci ili kao administrativni izdaci.***”.***

25. Članak 59. mijenja se kako slijedi:

(a) umeće se sljedeći stavak:

„1.a Iz svakog ESI fonda mogu se financirati operacije tehničke pomoći koje su prihvatljive za financiranje iz bilo kojeg drugog ESI fonda.”;

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., države članice mogu provoditi mjere iz stavka 1. izravnom dodjelom ugovora:

(a) EIB-u;

(b) međunarodnoj financijskoj instituciji čiji je dioničar država članica;

(c) banci u javnom vlasništvu odnosno instituciji u javnom vlasništvu, kako je navedeno u članku 38. stavku 4. prvom podstavku točki (b) podtočki iii.”.

26. Članak 61. mijenja se kako slijedi:

(a***) u stavku 1. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:***

„1. Ovaj članak primjenjuje se na operacije kojima se ostvaruje neto prihod nakon njihovog dovršetka. Za potrebe ovog članka, „neto prihod" znači priljevi novca koje izravno plaćaju korisnici za robu ili usluge koje proizlaze iz operacije, kao što su troškovi koje izravno snose korisnici za uporabu infrastrukture, prodaju ili najam zemlje ili zgrada, ili plaćanja za usluge umanjena za operativne troškove i troškove zamjene kratkotrajne opreme nastale u dotičnom razdoblju. Uštede operativnih troškova koje ostvaruje operacija, uz iznimku ušteda troškova koje su rezultat provedbe mjera energetske učinkovitosti, tretiraju se kao neto prihod, osim ako se prebijaju s jednakim smanjenjem operativnih subvencija.";

(b) u stavku 3. prvom podstavku umeće se sljedeća točka:

„(aa) primjenom fiksne stope postotka neto prihoda koju država članica utvrđuje za sektor ili podsektor koji nije obuhvaćen točkom (a). Prije primjene fiksne stope odgovorno tijelo za reviziju ***provjerava*** je li fiksna stopa utvrđena u skladu s pravednom i nepristranom metodom koja se može provjeriti i koja se temelji na povijesnim podacima ili objektivnim kriterijima;";

(*c*) ***stavak*** 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Kao alternativa primjeni metoda utvrđenih u stavku 3. ovog članka, maksimalna stopa sufinanciranja iz članka 60. stavka 1. može se, na zahtjev države članice, smanjiti za prioritet ili mjeru na temelju čega bi sve operacije koje primaju potporu ▌ mogle primjenjivati jedinstvenu fiksnu stopu u skladu sa stavkom 3. prvim podstavkom točkom (a) ovog članka. Smanjenje ne smije biti manje od iznosa izračunanog tako da se maksimalna stopa sufinanciranja Unije koja se primjenjuje u skladu s pravilima za pojedine fondove pomnoži s relevantnom fiksnom stopom iz te točke.”;

(*d*) u stavku 7. prvom podstavku ***točka*** (h) zamjenjuje se sljedećim:

„(h) operacije za koje su iznosi ili stope potpore utvrđeni u Prilogu II. Uredbi o EPFRR-u ili u Uredbi o EFPR-u.***”***;

(e) stavak 8. zamjenjuje se sljedećim:

„8. „Uz navedeno, stavci od 1. do 6. ne primjenjuju se na operacije za koje potpora u okviru programa predstavlja državnu potporu.”.

26 Članak 65. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 8. treći podstavak mijenja se kako slijedi:

i. ***točka*** (h) zamjenjuje se sljedećim:

„(h) operacije za koje su iznosi ili stope potpore utvrđeni u Prilogu II. Uredbi o EPFRR-u ili u Uredbi o EFPR-u uz iznimku onih operacija u pogledu kojih se upućuje na ovaj stavak u Uredbi o EFPR-u; ili”;

ii. ***točka*** (i) zamjenjuje se sljedećim:

„(i) operacije čiji ukupni prihvatljivi troškovi ne premašuju 100 000 EUR.”;

(b) ***stavak*** 11. zamjenjuje se sljedećim:

„11. Operacija može primiti potporu iz jednog ili više ESI fondova ili jednog ili više programa i drugih instrumenata Unije, pod uvjetom da izdatak prijavljen u zahtjevu za plaćanje jednog od ESI fondova nije ***prijavljen*** za potporu drugog fonda ili instrumenta Unije ili za potporu istog fonda u okviru drugog programa. Iznos izdataka koji treba unijeti u zahtjev za plaćanje ESI fonda može se izračunati razmjerno za svaki ESI fond ***i za dotičan program ili više njih*** u skladu s dokumentom kojim se utvrđuju uvjeti potpore.”.

28. Članak 67. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. ***točka*** (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) fiksni iznosi;”;

ii. umeće se sljedeća ***točka***:

„(e) financiranje koje nije povezano s troškovima relevantnih operacija nego se temelji na ispunjenju uvjeta povezanih s postizanjem napretka u provedbi ili ostvarivanju ciljeva programâ ***kako je utvrđeno u delegiranom aktu*** donesenomu skladu sa ▌ stavkom ***5.a***.;

iii. dodaje se sljedeći podstavak:

„Za oblik financiranja iz prvog podstavka točke (e) isključivi cilj revizije jest provjeriti jesu li ispunjeni uvjeti za nadoknadu.”;

(b) umeće se sljedeći stavak:

„2.a Za operaciju ili projekt koji nije obuhvaćen stavkom 4. prvom rečenicom, a koji prima potporu iz EFRR-a i ESF-a, bespovratna sredstva i povratna pomoć za koje javna potpora ne premašuje 100 000 EUR imaju oblik standardnih ljestvica jediničnih troškova, fiksnih iznosa ili fiksnih stopa, osim za operacije koje primaju potporu u okviru državne potpore koja ne čini *de minimis* potporu.

Ako se upotrebljava financiranje uz primjenu fiksne stope, kategorije troškova na koje se primjenjuje fiksna stopa mogu se nadoknaditi u skladu sa stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a).

Za operacije koje primaju potporu iz EPFRR-a, EFRR-a ili ESF-a, ako se upotrebljava fiksna stopa iz članka 68.b stavka 1., naknade i plaće isplaćene sudionicima mogu se nadoknaditi u skladu sa stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) ovog članka.

Ovaj stavak podliježe prijelaznim odredbama utvrđenim u članku 152. stavku 7.”;

(c) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Ako se operacija ili projekt koji je dio operacije provodi isključivo javnom nabavom radova, robe ili usluga, primjenjuje se samo stavak 1. prvi podstavak točke (a) i (e). Ako je javna nabava u okviru operacije ili projekta koji je dio operacije ograničena na određene kategorije troškova, sve mogućnosti iz stavka 1. mogu se primijeniti na cjelokupnu operaciju ili projekt koji je dio operacije.”;

(d) ***Stavak*** 5. mijenja se kako slijedi:

i. ***točka*** (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) pravednom, nepristranom i provjerljivom metodom izračuna koja se temelji na bilo čemu od sljedećeg:

i. statističkim podacima ▌**,** drugim objektivnim informacijama ***ili stručnoj prosudbi;***

ii. provjerenim povijesnim podacima pojedinih korisnika;

iii. primjeni uobičajenih praksi troškovnog računovodstva pojedinačnih korisnika;***”;*** ▌

ii. umeće se sljedeća točka:

„***(aa***) nacrtom ***proračuna*** koji je upravljačko tijelo utvrdilo na pojedinačnoj osnovi i dogovorilo *ex ante* ***ili, u slučaju EPFRR-a, tijelo nadležno za odabir operacija***, ako javna potpora ne premašuje ***100 000*** EUR;”;

(e) umeće se sljedeći ***stavak***:

„***5.a*** Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 149. kojima se ova Uredba dopunjava u odnosu na definiciju standardnih ljestvica jediničnih troškova ili financiranja uz primjenu fiksne stope iz stavka 1. prvog podstavka točaka (b) i (d) ovog članka, povezanih metoda iz ▌ stavka ***5.*** točke (a) ovog članka i oblika potpore iz stavka ***1.*** prvog podstavka točke (e) ovog članka ***određivanjem detaljnih modaliteta u pogledu uvjeta financiranja i njihove provedbe.”;***

29. Članak 68. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 68.
Financiranje uz primjenu fiksne stope za neizravne troškove za bespovratna sredstva i povratnu pomoć

Ako provedbom operacije nastanu neizravni troškovi, oni se mogu izračunati uz primjenu fiksne stope na jedan od sljedećih načina:

(a) fiksna stopa do visine od 25 % prihvatljivih izravnih troškova, pod uvjetom da se stopa izračunava na temelju pravedne, nepristrane i provjerljive metode izračuna ili metode koja se primjenjuje u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika;

(b) fiksna stopa do visine od 15 % prihvatljivih izravnih troškova osoblja, pri čemu se od države članice ne zahtijeva da provede izračun radi utvrđivanja primjenjive stope;

(c) fiksna stopa koja se primjenjuje na prihvatljive izravne troškove na temelju postojećih metoda i pripadajućih stopa koje su u politikama Unije primjenjive za sličnu vrstu operacije i korisnika.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 149. radi ***dopunjavanja odredaba o*** fiksnoj stopi i povezanih metoda iz prvog podstavka točke (c) ovog stavka.”.

30. Umeću se sljedeći članci:

„Članak 68.a
Troškovi osoblja u vezi s bespovratnim sredstvima i povratnom pomoći

1. Izravni troškovi osoblja za operaciju mogu se izračunati po fiksnoj stopi od najviše 20 % izravnih troškova koji nisu troškovi osoblja te operacije***. Od država članica ne zahtijeva se da provedu izračun radi utvrđivanja primjenjive stope pod uvjetom da izravni troškovi operacije ne uključuju ugovore o javnim radovima čija je vrijednost veća od praga utvrđenog u članku 4. točki (a) Direktive 2014/24/EU.***

2. Za potrebe utvrđivanja troškova osoblja satnica se može izračunati dijeljenjem zadnjeg dokumentiranog godišnjeg bruto iznosa troškova za zaposlenike sa 1 720 sati za osobe koje rade u punom radnom vremenu ili odgovarajućim razmjernim brojem sati od 1 720 za osobe koje rade u nepunom radnom ***vremenu***.

3. ***Ako se primjenjuje satnica izračunana u skladu sa stavkom 2.,*** ukupni broj sati prijavljen po osobi za određenu godinu ne smije prelaziti ***broj*** sati upotrijebljen pri izračunu ***te*** satnice.

Prvi podstavak ne primjenjuje se na programe u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja" za troškove osoblja koji se odnose na pojedince koji na operaciji rade u nepunom radnom vremenu.

4. Ako godišnji bruto iznosi troškova za zaposlenike nisu dostupni, mogu se izvesti iz dostupnih zabilježenih bruto iznosa troškova zapošljavanja ili iz ugovora o zaposlenju, koji se propisno prilagođuju za razdoblje od 12 mjeseci.

5. Troškovi osoblja koji se odnose na pojedince koji na operaciji rade u nepunom radnom vremenu ▌ mogu se izračunati kao fiksni postotak bruto iznosa troškova za zaposlenike, u skladu s fiksnim postotkom radnog vremena upotrijebljenog za operaciju ***mjesečno***, bez obveze uspostave zasebnog sustava za evidentiranje radnog vremena. Poslodavac za ***zaposlenike*** izdaje dokument u kojem je utvrđen ***taj*** fiksni postotak ▌ .

▌

Članak 68.b

Financiranje uz primjenu fiksnih stopa za troškove koji nisu troškovi osoblja

1. Fiksna stopa do 40 % prihvatljivih izravnih troškova osoblja može se upotrijebiti za pokrivanje preostalih prihvatljivih troškova operacije, pri čemu se od države članice ne zahtijeva da provede izračun radi utvrđivanja primjenjive stope.

   Za operacije koje primaju potporu ESF-a, ***EFRR-a ili EPFRR-a*** plaće i naknade isplaćene sudionicima smatraju se dodatnim prihvatljivim troškovima koji nisu uključeni u fiksnu stopu.

2. Fiksna stopa iz stavka ***1.*** ne primjenjuje se na ***troškove osoblja*** ▌ izračunane na osnovi fiksne stope.”.

31. Članak 70. ***zamjenjuje*** se sljedećim:

▌

„Članak 70.
Prihvatljivost operacija ovisno o lokaciji

1. Podložno odstupanjima iz stavka 2. i pravilima za pojedine fondove, operacije koje podupiru ESI fondovi provode se u programskom području.

Za operacije pružanja usluga građanima ili poduzećima koje obuhvaćaju cijelo državno područje države članice smatra se da su smještene u svim programskim područjima u državi članici. U takvim slučajevima izdaci se razmjerno dodjeljuju dotičnim programskim područjima na temelju objektivnih kriterija ▌.

Drugi podstavak ovog stavka ne primjenjuje se na nacionalni program iz članka 6. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 ni na posebni program za utvrđivanje i djelovanje nacionalnih mreža u ruralnom području iz članka 54. stavka 1. te uredbe.

▌

2. Upravljačko tijelo može prihvatiti da se operacija provodi izvan programskog područja, ali unutar Unije, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) programsko područje ima koristi od operacije;

(b) ukupni iznos koji je ***iz EFRR-a, Kohezijskog fonda, EPFRR -a ili EFPR-a*** u okviru programa dodijeljen operacijama izvan programskog područja nije veći od 15 % potpore iz EFRR-a, Kohezijskog fonda, EPFRR-a ili EFPR-a i na razini prioriteta u trenutku ***donošenja programa;***

(c) odbor za praćenje ***dao je svoju suglasnost za dotičnu operaciju ili vrste operacija;***

(***d) tijela nadležna za program u okviru kojeg se operacija podupire ispunjavaju obveze tijela nadležnih za program koje se odnose na upravljanje, kontrolu i reviziju u vezi s operacijom ili sklapaju sporazume s tijelima na području na kojem se provodi operacija.***

I

Ako se operacije financirane iz fondova i EFPR-a provode izvan programskog područja u skladu s ovim stavkom ***i*** imaju pozitivne učinke izvan i unutar programskog područja ***takvi se*** izdaci dodjeljuju tim područjima razmjerno na temelju objektivnih kriterija ▌**.**

Ako se operacije odnose na tematski cilj iz članka 9. prvog stavka točke 1. i provode se izvan države članice ali unutar Unije, primjenjuje se samo prvi podstavak točke (b) i (d) ovog stavka.

▌

3. Za operacije koje se odnose na tehničku pomoć ili ***mjere za informiranje,*** komunikaciju ***i vidljivost*** i promotivne aktivnosti te za operacije koje se odnose na tematski cilj ***iz članka 9. prvog stavka točke 1.*** izdaci mogu nastati izvan Unije, pod uvjetom da ***su izdaci nužni za zadovoljavajuću provedbu operacije.***

▌

4. Stavci 1., 2. i 3. ne primjenjuju se na programe u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja". Stavci 2. i 3. ne primjenjuju se na operacije koje se podupiru iz ESF-a.".

32. U članku 71. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Stavci 1., 2. i 3. ovog članka ne primjenjuju se na doprinose financijskim instrumentima ili doprinose iz financijskih instrumenata ili za zakup iz članka 45. stavka 2. točke (b) Uredbe (EU) br. 1305/2013 ni na bilo koju operaciju u okviru koje proizvodna aktivnost prestaje ili se premješta zbog stečaja koji nije prijevaran.”.

33. Članak 75. mijenja se kako slijedi:

(a) ***u*** stavku 1. upućivanje „člankom 59. stavkom 5. Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „člankom 63. stavcima 5.***, 6. i 7.*** Financijske uredbe”.***]***

(b) umeće se sljedeći stavak:

„2.a Komisija nadležnom nacionalnom tijelu dostavlja:

(a) nacrt izvješća o reviziji na temelju revizije ili provjere na licu mjesta u roku od tri mjeseca od završetka te revizije ili provjere.

(b) završno izvješće o reviziji u roku od tri mjeseca od primitka potpunog odgovora nadležnog nacionalnog tijela na nacrt izvješća o reviziji na temelju dotične revizije ili provjere na licu mjesta.

Izvješća iz prvog podstavka točaka (a) i (b) stavljaju se na raspolaganje u rokovima utvrđenim u tim točkama na najmanje jednom od službenih jezika institucija Unije.

Rok utvrđen u prvom podstavku točki (a) ne uključuje razdoblje koje započinje sljedećeg dana od dana na koji je Komisija državi članici poslala zahtjev za dodatne informacije i koje traje do trenutka kada država članica odgovori na taj zahtjev;

Ovaj stavak ne primjenjuje se na EPFRR.”.

34. U članku 76. drugom stavku upućivanje „članka 84. ***stavka 2.*** Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članka 110. ***stavka 1.*** Financijske uredbe”.

35. ***U*** članku 79. stavku 2. upućivanje „člankom 68. stavkom 3. Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „člankom 82. stavkom 2. Financijske uredbe”.

36. ***U*** članku 83. stavku 1. točki (c) upućivanje „članku 59. stavku 5. Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članku 63. stavcima 5.***, 6. i 7.*** Financijske uredbe”.

37. ***U*** članku 84. upućivanje „člankom 59. stavkom 6. Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „člankom 63. stavkom 8. Financijske uredbe”.

38. U članku 98. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Iz EFRR-a i ESF-a može se financirati, kao dopuna i do granice od 10 % financijskih sredstava Unije za svaku prioritetnu os operativnog programa, dio operacije čiji su troškovi prihvatljivi za potporu iz drugog fonda na temelju pravila koja se primjenjuju na taj fond, pod uvjetom da su takvi troškovi nužni za zadovoljavajuću provedbu operacije te da su s njom izravno povezani.”.

39. Članak 102. mijenja se kako slijedi:

(a) ***stavak*** 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. Izdaci povezani s velikim projektom mogu biti uključeni u zahtjev za plaćanje nakon podnošenja za odobrenje iz stavka 2. Ako Komisija ne odobri veliki projekt koji je odabralo upravljačko tijelo, izjava o izdacima ispravlja se na odgovarajući način nakon što država članica povuče zahtjev ili nakon donošenja odluke Komisije.”;

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„7. Ako su stručnjaci u skladu sa stavkom 1. ovog članka procijenili veliki projekt, izdaci povezani s tim velikim projektom mogu se uključiti u zahtjev za plaćanje nakon što upravljačko tijelo obavijesti Komisiju da je neovisnim stručnjacima dostavilo informacije koje se zahtijevaju u skladu s člankom 101.

Neovisni pregled kvalitete ***dostavlja se*** u roku od šest ***mjeseci*** od dostavljanja tih informacija neovisnim stručnjacima ▌**.**

Odgovarajući se izdaci povlače, a izjava o izdacima ispravlja se na odgovarajući način ***u sljedećim slučajevima:***

(a) ako Komisija nije obaviještena o neovisnom pregledu kvalitete u roku tri mjeseca od isteka roka iz drugog podstavka;

(b) ako je dostavljanje informacija povukla država članica; ili

(c) ako je relevantna ocjena negativna.”.

40. U članku 104. stavci 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

„2. Javni rashodi dodijeljeni zajedničkom akcijskom planu iznose najmanje 5 000 000 EUR ili 5 % javne potpore operativnoga programa ili jednog od programa koji doprinose, pri čemu se uzima niži iznos.

3. Stavak 2. ne primjenjuje se na operacije koje primaju potporu u okviru Inicijative za zapošljavanje mladih, ni na prvi zajednički akcijski plan koji je podnijela država članica u okviru cilja „Ulaganje za rast i radna mjesta”, kao ni na prvi zajednički akcijski plan koji je podnesen programom u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja.”.

41. U članku 105. stavku 2. druga rečenica briše se.

42. U članku 106. prvi podstavak mijenja se kako slijedi:

(a) ***točka*** 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. opis ciljeva zajedničkog akcijskog plana i kako on doprinosi ciljevima programa ili relevantnim preporukama za pojedinu zemlju i općim smjernicama ekonomskih politika država članica i Unije u skladu s člankom 121. stavkom 2. UFEU-a te relevantne preporuke Vijeća koje države članice trebaju uzeti u obzir u svojim politikama zapošljavanja u skladu s člankom 148. stavkom 4. UFEU-a;”;

(b) ***točka*** 2. briše se.

(c) ***točka*** 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. opis projekata ili vrsti predviđenih projekata, zajedno s ključnim etapama, ako je to relevantno, i ciljnim vrijednostima za ostvarenja i rezultate povezane sa zajedničkim indikatorima po prioritetnim osima, ako je to relevantno.”;

(d) ***točke 6., 7. i 8. zamjenjuju se sljedećim:***

„6. potvrdu da će se njime doprinijeti pristupu za promicanje jednakosti između muškaraca i žena, kako je utvrđeno u relevantnom programu ili sporazumu o partnerstvu;

7. potvrdu da će se njime doprinijeti pristupu za održivi razvoj, kako je utvrđeno u relevantnom programu ili sporazumu o partnerstvu;

8. njegove provedbene odredbe, uključujući sljedeće:

(a) informacije o odabiru zajedničkog akcijskog plana od strane upravljačkog tijela u skladu s člankom 125. stavkom 3.;

(b) dogovore za upravljanje zajedničkim akcijskim planom u skladu s člankom 108.;

(c) dogovore za praćenje i ocjenjivanje zajedničkog akcijskog plana, uključujući dogovore kojima se osigurava kvaliteta, prikupljanje i pohrana podataka o ostvarenim ključnim etapama te ostvarenjima i rezultatima.";

(***e***) ***točka*** 9. ***mijenja se kako slijedi:***

i. podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„***(a) troškove postizanja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti za ostvarenja i rezultate koji se, za standardne ljestvice jediničnih troškova i fiksnih iznosa, temelje na metodama utvrđenim u članku 67. stavku 5. ove Uredbe i u članku 14. Uredbe o ESF-u;";***

ii. podtočka (b) briše se.

43. U članku 107. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. U odluci iz stavka 2. navodi se korisnik te ciljevi zajedničkog akcijskog plana, ključne etape i, ako je to relevantno, ciljne vrijednosti za ostvarenja i rezultate, troškovi postizanja tih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti za ostvarenja i rezultate te plan financiranja po operativnom programu i prioritetnoj osi, uključujući ukupni prihvatljivi iznos i iznos javnih rashoda, razdoblje provedbe zajedničkog akcijskog plana i, ako je to relevantno, zemljopisni opseg i ciljne skupine zajedničkog akcijskog plana.”.

44. U članku 108. stavku 1. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„1. Država članica ili upravljačko tijelo osnivaju upravljački odbor za zajednički akcijski plan koji može biti zaseban u odnosu na odbor za praćenje relevantnih operativnih programa. Upravljački odbor sastaje se najmanje dvaput godišnje i podnosi izvješće upravljačkom tijelu. Upravljačko tijelo, ako je to relevantno, obavješćuje relevantni odbor za praćenje o rezultatima rada upravljačkog odbora te napretku provedbe zajedničkog akcijskog plana u skladu s člankom 110. stavkom 1. točkom (e) te člankom 125. stavkom 2. točkom (a).”.

45. U članku 109. stavku 1. druga rečenica briše se.

46. Članak 110. ***mijenja se kako slijedi:***

(a) u stavku 1. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) provedbu komunikacijske strategije, uključujući mjere informiranja i komunikacije te mjere za povećanje vidljivosti fondova;”;

(b) u stavku 2. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) metodologiju i kriterije upotrijebljene pri odabiru operacija, ***uz iznimku slučajeva kada su te kriterije odobrile lokalne akcijske skupine u skladu s*** člankom 34. stavkom 3. točkom (c);”.

47. Članak 114. mijenja se kako slijedi:

(a) ***stavak*** 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Upravljačko tijelo ili država članica izrađuje plan evaluacije za jedan operativni program ili više njih. Plan evaluacije podnosi se odboru za praćenje najkasnije godinu dana nakon donošenja operativnog programa. U slučajevima namjenskih programa iz članka 39. stavka 4. prvog podstavka točke (b) donesenih prije …[datum stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni], plan evaluacije podnosi se odboru za praćenje najkasnije u roku godine dana od tog datuma;”;

(b) ***stavak*** 4. briše se.

48. Naslov dijela tri, glave III. poglavlja II. zamjenjuje se sljedećim:

„Informiranje, komunikacija i vidljivost”.

49. ***Članak 115. mijenja se kako slijedi:***

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Informiranje, komunikacija i vidljivost”;

(b) u stavku 1. ***točka (d) zamjenjuje se sljedećim:***

„(d) širenje poruke građanima Unije o ulozi i postignućima kohezijske politike i fondova putem mjera za povećanje vidljivosti rezultata i utjecaja sporazumâ o partnerstvu, operativnih programa i operacija.”;

(c) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Detaljna pravila o ▌informiranju ▌**,** komunikaciji ***i vidljivosti*** za javnost te o mjerama informiranja za potencijalne korisnike i korisnike utvrđena su u Prilogu XII.”.

50. U članku 116. stavak 3. mijenja se kako slijedi:

„3. Odstupajući od stavka 2. trećeg podstavka ovog članka, upravljačko tijelo barem jednom godišnje obavješćuje odgovorni odbor za praćenje ili više njih o napretku provedbe komunikacijske strategije, kako je navedeno u članku 110. stavku 1. točki (c), i o svojoj analizi rezultata te provedbe, kao i o aktivnostima komunikacije i informiranja i mjerama za povećanje vidljivost fondova koje su planirane za sljedeću godinu. Odbor za praćenje daje mišljenje o aktivnostima i mjerama planiranima za sljedeću godinu, među ostalim o načinima povećanja djelotvornosti aktivnosti komunikacije usmjerenih na javnost.”.

51. U članku 117. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Mreže Unije koje obuhvaćaju članove koje su imenovale države članice uspostavlja Komisija kako bi se osigurala razmjena informacija o rezultatima provedbe komunikacijskih strategija, razmjena iskustava u provedbi mjera za informiranje i komunikaciju, razmjena dobre prakse te kako bi se, prema potrebi, omogućilo zajedničko planiranje ili koordinacija aktivnosti komunikacije među državama članicama i s Komisijom. U tim se mrežama najmanje jednom godišnje raspravlja o djelotvornosti mjera za informiranje i komunikaciju te se njihova djelotvornost procjenjuje, i predlažu se preporuke za poboljšanje dosega i učinka aktivnosti komunikacije te za podizanje svijesti o rezultatima i dodanoj vrijednosti tih aktivnosti.”.

52. Članak 119. mijenja se kako slijedi:

(a) ***u*** stavku 1. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„1. Iznos iz fondova koji se dodjeljuje za tehničku pomoć ***u državi članici*** ograničen je na 4 % ukupnog iznosa fondova dodijeljenog operativnim programima ***u okviru cilja „Ulaganje za rast i radna mjesta”*** .”;

(b) ***u*** stavku 2. prva rečenica briše se;

(c) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. U slučaju strukturnih fondova, ako se dodijeljena sredstva iz stavka 1. upotrebljavaju za potporu operacija tehničke pomoći koje se u cijelosti odnose na više od jedne kategorije regija, izdaci koji se odnose na operacije mogu se izvršavati u okviru osi prioriteta kojom se udružuju različite kategorije regija te se dodjeljuju razmjerno uzimajući u obzir odgovarajuća dodijeljena sredstva za različite kategorije regija operativnog programa ili dodijeljena sredstva u okviru svake kategorije regije kao udio ukupno dodijeljenih sredstava državi članici.”.

(d) umeće se sljedeći stavak:

„5.a Procjena u pogledu postotaka provodi se u trenutku donošenja operativnog programa.”.

53. U članku 122. stavku 2. četvrti podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Kada se povrat iznosa neopravdano isplaćenih korisniku ***u vezi s operacijom*** ne može osigurati krivnjom države članice ili zbog njezine nepažnje, ta država članica snosi odgovornost za vraćanje dotičnih iznosa u proračun Unije. Države članice mogu odlučiti ne osigurati povrat neopravdano isplaćenog iznosa ako iznos čiji se povrat treba osigurati od korisnika, bez kamata, ne prelazi 250 EUR u doprinosu iz fondova za operaciju u obračunskoj godini.”.

54. U članku 123. stavku 5. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„5. U slučaju fondova i u slučaju EFPR-a, pod uvjetom da se poštuje načelo razdvajanja funkcija, upravljačko tijelo, tijelo za ovjeravanje i, ako je primjenjivo, tijelo za reviziju mogu biti dio istog tijela javne vlasti ili javnog tijela.”.

55. Članak 125. ***mijenja se kako slijedi:***

(a) ***u*** stavku ***3. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:***

„(c) osigurava da se korisniku dostavi dokument s uvjetima za potporu za svaku operaciju, uključujući posebne zahtjeve za proizvode ili usluge koje u okviru operacije treba dostaviti, plan financiranja, rokove za izvršenje, kao i zahtjeve u pogledu informiranja, komunikacije i vidljivosti.”;

(b) ***Stavak*** 4. prvi podstavak mijenja se kako slijedi:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) provjerava jesu li sufinancirani proizvodi i usluge dostavljeni, je li operacija u skladu s primjenjivim pravom, operativnim programom i uvjetima za potporu operacije te:

i. ako se troškovi trebaju nadoknaditi u skladu s člankom 67. prvim podstavkom točkom (a), je li iznos izdataka koje su korisnici prijavili u vezi s tim troškovima plaćen;

ii. u slučaju troškova koji se nadoknađuju u skladu s člankom 67. stavkom 1. prvim podstavkom točkama (b), (c***), (d***) i (***e***), jesu li ispunjeni uvjeti za nadoknadu izdataka korisniku;”;

ii. u točki (e) upućivanje „članka 59. stavka 5. točaka (a) i (b) Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članka 63. stavka 5. točaka (a) i (b) ***i članka 63. stavaka 6. i 7.*** Financijske uredbe”.¸

56. U članku 126. točki (b) upućivanje „članka 59. stavka 5. točke (a) Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članka 63. stavka 5. točke (a) ***i članka 63. stavka 6.*** Financijske uredbe”**.**

57. Članak 127. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. trećem podstavku upućivanje „člankom 59. stavkom 5. drugim podstavkom Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „▌ člankom 63. stavkom 7. Financijske uredbe”;

(b) u stavku 5. prvom podstavku točki (a) upućivanje „člankom 59. stavkom 5. drugim podstavkom Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „▌ člankom 63. stavkom ***7.*** Financijske uredbe”**.**

58. Članak 131. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 131.
Zahtjevi za plaćanje

1. Za svaki prioritet zahtjevi za plaćanje uključuju:

(a) ukupni iznos prihvatljivih izdataka koje su imali korisnici i koji je plaćen u provedbenim operacijama, kako su navedeni u računovodstvenom sustavu tijela za ovjeravanje;

(b) ukupni iznos javnih rashoda u provedbenim operacijama, kako su navedeni u računovodstvenom sustavu tijela za ovjeravanje.

U pogledu iznosa koji će se uključiti u zahtjeve za plaćanja za oblik potpore iz članka 67. stavka 1. prvog podstavka točke (e), zahtjevi za plaćanja uključuju elemente navedene u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 67. stavkom 5.a i upotrebljavaju model za zahtjeve za plaćanje naveden u provedbenim aktima donesenima u skladu sa stavkom 6. ovog članka.

2. Prihvatljivi izdaci uključeni u zahtjev za plaćanje potkrjepljuju se zaprimljenim računima ili računovodstvenim dokumentima jednake dokazne vrijednosti, osim oblika potpore iz članka 67. stavka 1. prvog podstavka točaka od (b) do (e) ove Urebe, članaka 68., 68.a i 68.b ove Uredbe, članka 69. stavka 1. ove Uredbe i članka 109. ove Uredbe te iz članka 14. Uredbe o ESF-u. Za te su oblike potpore iznosi navedeni u zahtjevu za plaćanje troškovi izračunani na primjenjivoj osnovi.

3. U slučaju državne potpore javni doprinos koji odgovara izdacima uključenima u zahtjev za plaćanje korisnicima plaća tijelo koje dodjeljuje potporu ili, ako su države članice u skladu s člankom 2. točkom10. podtočke (a) odlučile da je tijelo koje dodjeljuje potporu ujedno korisnik, korisnik plaća tijelu koje prima potporu.

4. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, u slučaju državne potpore, zahtjev za plaćanje može uključivati predujmove koje korisniku plaća tijelo koje dodjeljuje potporu ili, ako su države članice u skladu s člankom 2. točkom 10. podtočkom (a) odlučile da je tijelo koje dodjeljuje potporu ujedno korisnik, koje korisnik plaća tijelu koje prima potporu, pod sljedećim kumulativnim uvjetima:

(a) ti predujmovi podliježu jamstvu banke ili druge financijske institucije osnovane u državi članici ili su pokriveni instrumentom koji služi kao jamstvo javnog tijela ili države članice;

(b) ti predujmovi ne prelaze 40 % ukupnog iznosa potpore koja se korisniku treba dodijeliti za dotičnu operaciju ili, ako su države članice u skladu s člankom 2. točkom 10. podtočkom (a) odlučile da je tijelo koje dodjeljuje potporu ujedno korisnik, ukupnog iznosa potpore koja se treba dodijeliti tijelu koje prima potporu kao dio dotične operacije;

(c) ti se predujmovi pokrivaju iz izdataka koje plaća korisnik ili, ako su države članice u skladu s člankom 2. točkom 10. podtočkom (a) odlučile da je tijelo koje dodjeljuje potporu ujedno korisnik, iz rashoda koje plaća tijelo koje prima potporu u provođenju operacije i potkrepljuju se zaprimljenim računima ili računovodstvenim dokumentima jednake dokazne vrijednosti u roku tri godine od godine plaćanja predujma ili 31. prosinca 2023., ovisno o tome što nastupi prije.

Ako uvjeti navedeni u prvom podstavku točki (c) nisu ispunjeni, sljedeći zahtjev za plaćanje na odgovarajući se način korigira.

5. U svakom zahtjevu za plaćanje koji obuhvaća predujmove vrste iz stavka 4. ovog članka zasebno se navodi:

(a) ukupni iznos plaćen iz operativnog programa u obliku predujmova;

(b) iznos koji je u roku tri godine od plaćanja predujma u skladu sa stavkom 4. prvim podstavkom točkom (c) pokriven izdacima koje plaća korisnik ili, ako su države članice u skladu s člankom 2. točkom 10. podtočkom (a) odlučile da je tijelo koje dodjeljuje potporu ujedno korisnik, koje plaća tijelo koje prima potporu; i

(c) iznos koji nije pokriven izdacima koje plaća korisnik ili, ako su države članice u skladu s člankom 2. točkom 10. podtočkom (a) odlučile da je tijelo koje dodjeljuje potporu ujedno korisnik, koje plaća tijelo koje prima potporu te za koje još nije istekao rok od tri godine.

6. Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ovog članka, Komisija donosi provedbene akte kojima utvrđuje model zahtjeva za plaćanje. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 150. stavka 3..

59. ***U*** članku 137. stavku 1. upućivanje „članka 59. stavka 5. točke (a) Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članka 63. stavka 5. točke (a) ***i članka 63. stavka 6.*** Financijske uredbe”.

60. ***U*** članku 138. upućivanje „članka 59. stavka 5. Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članka 63. stavka 5. i članka 63. stavka 7. drugog podstavka Financijske uredbe”.

▌

61. ***U*** članku 140. stavku 3. dodaje se sljedeća rečenica:

„Ako se dokumenti čuvaju na općeprihvaćenim nosačima podataka u skladu s postupkom iz stavka 5., izvornici nisu potrebni.”.

62. ***U*** članku 145. stavku 7 točki (a) upućivanje „člankom 59. stavkom 5. Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „člankom 63. stavcima 5.***, 6. i 7.*** Financijske uredbe”**.**

63. ***U*** članku 147. stavku 1. upućivanje „člankom ***78.*** Financijske uredbe" zamjenjuje se riječima „člankom ***98.*** Financijske uredbe”**.**

64. U članku 148. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Operacije u kojima ukupni prihvatljivi izdaci ne premašuju 400 000 EUR za EFRR i Kohezijski fond, 300 000 EUR za ESF ili 200 000 EUR za EFPR podliježu samo jednoj reviziji koju provodi tijelo za reviziju ili Komisija prije predaje računa za obračunsku godinu u kojoj je operacija završena. Ostale operacije podliježu samo jednoj reviziji u obračunskoj godini koju provode tijelo za reviziju ili Komisija prije predaje računa za obračunsku godinu u kojoj je operacija završena. Operacije ne podliježu reviziji koju provodi Komisija ili tijelo za reviziju ni u jednoj godini ako je reviziju te godine već proveo Europski revizorski sud, pod uvjetom da rezultate revizorskog rada koji je u takvim operacijama izvršio Europski revizorski sud za potrebe izvršavanja svojih zadaća mogu upotrebljavati tijelo za reviziju ili Komisija.

Odstupajući od prvog podstavka, operacije u kojima su ukupni prihvatljivi izdaci između 200 000 EUR i 400 000 EUR za EFRR i Kohezijski fond, između 150 000 EUR i 300 000 EUR za ESF i između 100 000 i 200 000 EUR za EFPR mogu biti predmet više od jedne revizije, ako tijelo za reviziju na temelju svojeg stručnog mišljenja zaključi da nije moguće objaviti ni sastaviti revizorsko mišljenje na temelju metoda statističkog ili nestatističkog uzorkovanja iz članka 127. stavka 1. bez provođenja više od jedne revizije odgovarajuće operacije.”.

65. Članak 149. mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

„2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 5. stavka 3., članka 12. drugog stavka, članka 22. stavka 7. četvrtog podstavka, članka 37. stavka 13., članka 38. stavka 4. trećeg podstavka, članka 39.a stavka 7., članka 40. stavka 4., članka 41. stavka 3., članka 42. stavka 1. drugog podstavka, članka 42. stavka 6., članka 61. stavka 3. drugog, trećeg, četvrtog i sedmog podstavka, članka 63. stavka 4., članka 64. stavka 4. i članka 67. stavka 5.a, članka 68. drugog stavka, članka 101. četvrtog stavka, članka 122. stavka 2. petog podstavka, članka 125. stavka 8. prvog podstavka, članka 125. stavka 9., članka 127. stavaka 7. i 8. i članka 144. stavka 6. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od 21. prosinca 2013. do 31. prosinca 2020.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 5. stavka 3., članka 12. drugog stavka, članka 22. stavka 7. četvrtog podstavka, članka 37. stavka 13., članka 38. stavka 4. trećeg podstavka, članka 39.a stavka 7., članka 40. stavka 4., članka 41. stavka 3., članka 42. stavka 1. drugog podstavka, članka 42. stavka 6., članka 61. stavka 3. drugog, trećeg, četvrtog i sedmog podstavka, članka 63. stavka 4., članka 64. stavka 4., članka 67. stavka 5.a, članka 68. drugog podstavka, članka 101. četvrtog stavka, članka 122. stavka 2. petog podstavka, članka 125. stavka 8. prvog podstavka, članka 125. stavka 9., članka 127. stavaka 7. i 8. i članka 144. stavka 6. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na

kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.”;

(b) umeće se sljedeći stavak:

„3.a Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.”;

(c) stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Delegirani akt donesen na temelju članka 5. stavka 3., članka 12. drugog stavka, članka 22. stavka 7. četvrtog podstavka, članka 37. stavka 13., članka 38. stavka 4. trećeg podstavka, članka 39.a stavka 7., članka 40. stavka 4., članka 41. stavka 3., članka 42. stavka 1. drugog podstavka, članka 42. stavka 6., članka 61. stavka 3. drugog, trećeg, četvrtog i sedmog podstavka, članka 63. stavka 4., članka 64. stavka 4., članka 67. stavka 5.a, članka 68. drugog podstavka, članka 101. četvrtog stavka, članka 122. stavka 2. petog podstavka, članka 125. stavka 8. prvog podstavka, članka 125. stavka 9., članka 127. stavaka 7. i 8. i članka 144. stavka 6. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.”.

66. ***U*** članku 152. dodaje se sljedeći stavak:

„7. Upravljačko tijelo ili odbor za praćenje programâ u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja” može odlučiti ne primjenjivati članak 67. stavak 2.a najviše za ***razdoblje*** od ***12*** mjeseci počevši od … [datuma stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni]. ▌

Ako upravljačko tijelo ili odbor za praćenje programâ u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja” smatra da se člankom 67. stavkom 2.a stvara nerazmjerno administrativno opterećenje, ono može odlučiti da se prijelazno razdoblje iz prvog podstavka ovog stavka produlji za razdoblje koje smatra primjerenim. O takvoj odluci obavješćuje Komisiju prije isteka inicijalnog prijelaznog razdoblja.

Prvi i drugi podstavak ne primjenjuju se na bespovratna sredstva i povratnu pomoć koji se financiraju iz ESF-a za koje javna potpora ne premašuje 50 000 EUR.”.

67. Prilog IV. mijenja se kako slijedi:

(a) odjeljak 1. mijenja se kako slijedi:

i. uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ako se financijski instrument provodi u skladu s člankom 39.a i člankom 38. stavkom 4. prvim podstavkom točkama (a)**,** (b) ***i*** (c), sporazum o financiranju uključuje uvjete za doprinose financijskom instrumentu iz programa i uključuje najmanje sljedeće elemente:”;

ii. točka (f) zamjenjuje se sljedećim:

„(f) zahtjeve i postupke za upravljanje doprinosom u fazama koji daje program u skladu s člankom 41. i za predviđanje ponuda, uključujući zahtjeve za fiducijarno/odvojeno računovodstvo propisano člankom 38. stavkom 6. i člankom 39.a stavkom 5. drugim podstavkom;”;

iii. točka (i) zamjenjuje se sljedećim:

„(i) odredbe u vezi s ponovnom uporabom resursa koji se mogu pripisati potpori ESI fondova do isteka razdoblja prihvatljivosti u skladu s člankom 44. i, ako je primjenjivo, odredbe o različitom tretmanu kako je navedeno u članku 43.a;”;

(b) odjeljak 2. mijenja se kako slijedi:

i. uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:

„2. Strateški dokumenti iz članka 38. stavka 8. za financijske instrumente provedene prema članku 38. stavku 4. prvom podstavku točki (d) obuhvaćaju barem sljedeće elemente:”;

ii. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) uporaba i ponovna uporaba sredstava koje se mogu pripisati potpori iz ESI fondova u skladu s člancima 43., 44. i 45. i, ako je primjenjivo, odredbe o različitom tretmanu kako je navedeno u članku 43.a;”.

68. Prilog XII. mijenja se kako slijedi:

(*a) naslov Priloga XII. zamjenjuje se sljedećim:*

„INFORMIRANJE, KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST POTPORE IZ FONDOVA”;

(b) naslov odjeljka 2. mijenja se kako slijedi:

„2. MJERE INFORMIRANJA I KOMUNIKACIJE TE MJERE ZA POVEĆANJE VIDLJIVOSTI U JAVNOSTI”;

(c) pododjeljak 2.1. mijenja se kako slijedi:

i. točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Država članica i upravljačko tijelo osiguravaju da se mjere informiranja i komunikacije provode u skladu s komunikacijskom strategijom kako bi se poboljšala vidljivost i interakcija s građanima i da im je cilj najšira moguća medijska pokrivenost, koristeći se raznim oblicima i metodama komunikacije na odgovarajućoj razini, koji su prilagođeni, prema potrebi, tehnološkim inovacijama.”;

ii. u točki 2. podtočke (e) i (f) zamjenjuju se sljedećim:

„(e) pružanje primjera operacija, posebno operacija u kojima je osobito vidljiva dodana vrijednost intervencije fondova, prema operativnom programu na jedinstvenoj internetskoj stranici ili na internetskoj stranici operativnog programa, koja je dostupna preko jedinstvenog internetskog portala; primjeri moraju biti na službenom jeziku Unije koji je široko rasprostranjen, a koji nije službeni jezik odnosno službeni jezici dotične države članice;

(f) ažuriranje podataka o provedbi operativnog programa, što obuhvaća i njegova glavna postignuća i rezultate, na jedinstvenoj internetskoj stranici ili internetskoj stranici operativnog programa dostupnoj preko jedinstvenog internetskog portala.”;

(d) pododjeljak 2.2. mijenja se kako slijedi:

i. u točki 1. uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:

„1. Sve mjere informiranja i komunikacije te mjere za povećanje vidljivosti fondova koje provodi korisnik naznačuju potporu iz fondova za operaciju isticanjem:”;

ii. dodaje se sljedeća točka:

„6. Odgovornosti utvrđene u ovom pododjeljku primjenjuju se od trenutka kad je korisniku dostavljen dokument kojim se utvrđuju uvjeti za potporu operacije iz članka 125. stavka 3. točke (c).”;

(c) ***u*** pododjeljku 3.1. točki 2. podtočka (f) zamjenjuje se sljedećim:

„(f) odgovornost korisnika da obavijeste javnost o cilju operacije i potpori operaciji iz fondova u skladu s pododjeljkom 2.2. od trenutka kad je korisniku dostavljen dokument kojim se utvrđuju uvjeti za potporu za operaciju iz članka 125. stavka 3. točke (c). Upravljačko tijelo može od potencijalnih korisnika zahtijevati da u prijavama predlože okvirne aktivnosti komunikacije ***za povećanje vidljivosti fondova*** razmjerne opsegu operacije.”;

(f) u pododjeljku 4. točka (i) zamjenjuje se sljedećim:

„(i) ažuriranje jednom godišnje kojim se utvrđuju aktivnosti informiranja i komunikacije, uključujući mjere za povećanje vidljivosti fondova, koje treba ostvariti sljedeće godine na temelju, među ostalim, stečenog iskustva o djelotvornosti takvih mjera.”.

Članak 273.

Izmjene Uredbe (EU) br. 1304/2013

Uredba (EU) br. 1304/2013 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 13. stavku 2. dodaje se sljedeći podstavak:

„Ako od operacija obuhvaćenih prvim podstavkom točkom (a) koristi ima i programsko područje na kojem se one provode, izdaci se tim programskim područjima dodjeljuju razmjerno na temelju objektivnih kriterija ▌.”.

2. Članak 14. mijenja se kako slijedi:

(***a) umeće se sljedeći stavak:***

„-1. Opća pravila koja se primjenjuju na pojednostavnjene mogućnosti obračuna troškova u okviru ESF-a utvrđena su u člancima 67., 68., 68.a i 68.b Uredbe (EU) 1303/2013.”;

(b) stavci 2., 3. i 4. brišu se.

3. U Prilogu I. točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Zajednički pokazatelji ostvarenja za sudionike

„Sudionici” znači osobe koje imaju izravne koristi od intervencije ESF-a, koje se mogu identificirati i od kojih se mogu zatražiti informacije o njihovim značajkama te za koje su određeni posebni izdaci. Druge osobe ne razvrstavaju se kao korisnici. Svi se podaci iskazuju prema spolu.

Zajednički pokazatelji ostvarenja za sudionike jesu sljedeći:

– nezaposleni, uključujući dugotrajno nezaposlene*,

– dugotrajno nezaposleni*,

– neaktivni*,

– neaktivni koji se niti obrazuju niti osposobljavaju*,

– zaposleni, uključujući samozaposlene*,

– mlađi od 25 godina*,

– stariji od 54 godine*,

– stariji od 54 godine koji su nezaposleni, uključujući dugotrajno nezaposlene, ili koji su neaktivni te se ne obrazuju niti osposobljavaju*,

– s primarnim (ISCED 1) ili nižim sekundarnim obrazovanjem (ISCED 2)*,

– s višim sekundarnim (ISCED 3) ili postsekundarnim obrazovanjem (ISCED 4)*,

– s tercijarnim obrazovanjem (ISCED od 5 do 8)*,

– migranti, sudionici stranog podrijetla, manjine (uključujući marginalizirane zajednice poput romske zajednice)**,

– sudionici s invaliditetom**,

– druge osobe u nepovoljnom položaju**.

Ukupan broj sudionika izračunavat će se automatski na temelju pokazatelja ostvarenja.

Ti podaci o sudionicima koji postaju dio operacije za koju se daje potpora iz ESF-a dostavljaju se u godišnjim izvješćima o provedbi, kako je navedeno u članku 50. stavcima 1. i 2. te članku 111. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013.

Sljedeći podaci o sudionicima dostavljat će se u godišnjim izvješćima o provedbi, kako je navedeno u članku 50. ▌ Uredbe (EU) br. 1303/2013:

– beskućnici ili osobe pogođene isključenošću u pogledu stanovanja*,

– iz ruralnih područja*[++]

▌

Podaci ***za ta dva*** pokazatelja prikupljaju na temelju reprezentativnog uzorka sudionika u okviru svakog prioriteta ulaganja. Interna valjanost osigurava se tako da se podaci mogu uopćavati na razini prioriteta ulaganja.

[+] Upravljačka tijela uspostavljaju sustav koji evidentira i pohranjuje podatke o pojedinim sudionicima u elektroničkom obliku, kako je utvrđeno u članku 125. stavku 2. točki (d) Uredbe (EU) br. 1303/2013. Načini obrade podataka koji se primjenjuju u državama članicama moraju biti u skladu s Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.), a posebno njezinim člancima 7. i 8.
Podaci prijavljeni za pokazatelje koji su obilježeni znakom * osobni su podaci u skladu s člankom 7. Direktive 95/46/EZ. Njihova je obrada potrebna za usklađenost s pravnom obvezom kojoj podliježe voditelj obrade (članak 7. točka (c) Direktive 95/46/EZ). Za definiciju voditelja obrade vidjeti članak 2. Direktive 95/46/EZ.
Podaci prijavljeni za pokazatelje koji su obilježeni znakom ** posebna su kategorija podataka u skladu s člankom 8. Direktive 95/46/EZ. Podložno osiguravanju

odgovarajuće zaštite, države članice mogu nacionalnim pravom ili odlukom nadzornog tijela (članak 8. stavak 4. Direktive 95/46/EZ) zbog značajnog javnog interesa propisati dodatne iznimke osim onih iz članka 8. stavka 2. Direktive 95/46/EZ.

I

++ Podaci se prikupljaju na razini manjih upravnih jedinica (lokalne upravne jedinice 2), u skladu s Uredbom (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) (SL L 154, 21.6.2003., str. 1.).”.

Članak 274.

Izmjene Uredbe (EU) br. 1309/2013

Uredba (EU) br. 1309/2013 mijenja se kako slijedi:

1. U uvodnoj izjavi 24. prva rečenica zamjenjuje se sljedećim:

"Države članice i dalje bi trebale biti odgovorne za provedbu financijskog doprinosa te za upravljanje djelovanjima uz financijsku potporu Unije i kontrolu nad njima, u skladu s odgovarajućim odredbama Uredbe (EU, Euratom) 2018/… Europskog parlamenta i Vijeća *[+] ("Financijska uredba").

**** Uredba (EU, Euratom) 2018/… Europskog parlamenta i Vijeća od … o … (SL …).".***

2. U članku 4. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Na malim tržištima rada ili u iznimnim okolnostima, posebno u pogledu zajedničkih zahtjeva koji se odnose na MSP-ove, a koje je država članica podnositeljica zahtjeva valjano obrazložila, zahtjev za financijski doprinos na temelju ovog članka može se smatrati prihvatljivim čak i ako kriteriji utvrđeni u stavku 1. točkama (a) ili (b) nisu u potpunosti ispunjeni, kad otpuštanja imaju ozbiljan učinak na zaposlenost i lokalno, regionalno ili nacionalno gospodarstvo. Država članica podnositeljica zahtjeva navodi koji od intervencijskih kriterija iz stavka 1. točaka (a) i (b) nisu u potpunosti ispunjeni. Za zajedničke zahtjeve koji se odnose na MSP-ove smještene u jednoj regiji, ako država članica podnositeljica zahtjeva dokaže da su MSP-ovi glavna ili jedina vrsta djelatnosti u toj regiji, zahtjev iznimno može obuhvaćati MSP-ove koji djeluju u istom ekonomskom sektoru definiranom na razini NACE Revizija 2. Ukupni iznos doprinosâ u

---

[+] SL: Molimo umetnuti u tekst broj ove Uredbe o izmjeni i umetnuti broj, datum, naslov i upućivanje na SL za ovu Uredbu u bilješci.

iznimnim okolnostima ne može biti viši od 15% maksimalnog godišnjeg iznosa EGF-a.”.

3. Članak 6. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Odstupajući od članka 2., države članice podnositeljice zahtjeva mogu pružati usluge prilagođene potrebama, koje se sufinanciraju iz EGF-a, određenom broju mladih koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju te su na datum podnošenja zahtjeva mlađi od 25 godina ili, ako države članice tako odluče, mlađi od 30 godina, koji je jednak broju ciljanih korisnika, pri čemu se prednost daje osobama koje su proglašene viškom ili čija je djelatnost prestala, pod uvjetom da su se barem neka od otpuštanja u smislu članka 3. dogodila u regijama razine NUTS 2 koje su ***na temelju najnovijih dostupnih godišnjih podataka*** imale stopu nezaposlenosti za mlade od 15 do 24 godine ***od najmanje 20 %.*** Potpora se može pružiti mladima koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju te su mlađi od 25 godina ili, ako države članice tako odluče, mlađi od 30 godina u tim regijama razine NUTS 2 ▌***.”.***

4. U članku 11. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Zadaće iz stavka 1. obavljaju se u skladu s Financijskom uredbom.”

5. U članku 15. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Ako Komisija zaključi da su ispunjeni uvjeti za pružanje financijskog doprinosa iz EGF-a, podnosi prijedlog za njegovu mobilizaciju. Odluku o mobilizaciji EGF-a zajednički donose Europski parlament i Vijeće u roku od mjesec dana od upućivanja Europskom parlamentu i Vijeću. Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom, a Europski parlament većinom svojih članova i s tri petine danih glasova.

Prijenosi u vezi s EGF-om obavljaju se u skladu s člankom 31. Financijske uredbe***, u pravilu u roku od najviše sedam dana od datuma na koji Europski parlament i Vijeće donesu relevantnu odluku.”.***

(6) U članku 16. stavku 2. upućivanje "člankom 59. Financijske uredbe" zamjenjuje se riječima "člankom 63. Financijske uredbe".

(7) U članku 21. stavku 2. upućivanje "člankom 59. stavkom 3." zamjenjuje se "člankom 63. stavkom 3. Financijske uredbe", a upućivanje "članku 59. stavku 5. Financijske uredbe" zamjenjuje se riječima "članku 63. stavku 5. Financijske uredbe".

Članak 275.

Izmjene Uredbe (EU) br. 1316/2013

Uredba (EU) br. 1316/2013 mijenja se kako slijedi:

1. Umeće se sljedeće poglavlje:

„Poglavlje V.a
Mješovito financiranje

Članak 16.a
Mehanizmi mješovitog financiranja CEF-a

1. Mehanizmi mješovitog financiranja u skladu s člankom 159. Uredbe (EU, Euratom) 2018/… Europskog parlamenta i Vijeća[+*] mogu se uspostaviti u okviru ove Uredbe za jedan ili više sektora CEF-a. ***Sve mjere kojima se doprinosi projektima od zajedničkog interesa prihvatljive su za primanje financijske potpore putem operacija mješovitog financiranja.***

2. Mehanizmi mješovitog financiranja CEF-a provode se u skladu s člankom 6. stavkom 3.

3. Cjelokupni doprinos mehanizmima mješovitog financiranja CEF-a iz proračuna Unije ne premašuje 10 % cjelokupne financijske omotnice CEF-a iz članka 5. stavka 1.

[+] SL: molimo umetnuti u tekst broj ove Uredbe o izmjeni te umetnuti broj, datum, naslov i upućivanje na SL za ovu Uredbu u bilješku.

Uz prag utvrđen u prvom podstavku, u sektoru prometa ukupni doprinos iz proračuna Unije mehanizmima mješovitog financiranja CEF-a ne premašuje 500 000 000 EUR.

Ako se 10 % ukupnog iznosa financijske omotnice za provedbu CEF-a iz članka 5. stavka 1. ne iskoristi u potpunosti za mehanizme mješovitog financiranja CEF-a i/ili financijske instrumente, preostali iznos mora biti dostupan te se preraspodjeljuje toj financijskoj omotnici CEF-a.

4. Iznos od 11 305 500 000 EUR prenesen iz Kohezijskog fonda, iz članka 5. stavka 1. točke (a), ne upotrebljava se za usmjeravanje proračunskih sredstava u mehanizme mješovitog financiranja CEF-a.

5. Potpora pružena u okviru mehanizma mješovitog financiranja CEF-a u obliku bespovratnih sredstava ***i financijskih instrumenata*** mora biti u skladu s prihvatljivosti i uvjetima za primanje financijske potpore iz članka 7. Iznos financijske potpore koja se dodjeljuje operacijama mješovitog financiranja koje se podupiru mehanizmom mješovitog financiranja CEF-a prilagođava se na temelju analize troškova i koristi***, raspoloživosti proračunskih sredstava Unije*** te potrebe da se postigne najveći mogući učinak poluge financiranja Unije. ***Dodijeljena bespovratna sredstva ni u kojem slučaju ne smiju prelaziti stope financiranja utvrđene u članku 10.***

6. Komisija, u suradnji s Europskom investicijskom bankom (EIB), ispituje mogućnost da EIB sustavno pruža jamstva za prvi gubitak u okviru mehanizama mješovitog financiranja CEF-a kako bi omogućio i olakšao tzv. dodatnost i sudjelovanje suulagatelja iz privatnog sektora u sektoru prometa.

7. Unija, države članice i drugi ulagatelji mogu doprinositi mehanizmima mješovitog financiranja CEF-a, pod uvjetom da je Komisija suglasna sa ***specifikacijama*** kriterija prihvatljivosti operacija mješovitog financiranja i/ili ulagačke strategije mehanizma mješovitog financiranja CEF-a koje mogu biti potrebne zbog dodatnog doprinosa ***i kako bi se ispunili uvjeti iz ove Uredbe pri provedbi projekata od zajedničkog interesa.*** Ta dodatna sredstva izvršava Komisija u skladu s člankom 6. stavkom 3.

8. Operacije mješovitog financiranja koje se podupiru mehanizmom mješovitog financiranja CEF-a odabiru se na temelju stupnja zrelosti te se njima teži sektorskoj raznolikosti u skladu s člancima 3. i 4. te zemljopisnoj ravnoteži među državama članicama. One moraju:

   (a) predstavljati europsku dodanu vrijednost;

   (b) biti usklađene s ciljevima strategije Europa 2020.

   (c) doprinositi, ako je moguće, ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama.

9. Mehanizmi mješovitog financiranja CEF-a stavljaju se na raspolaganje, a operacije mješovitog financiranja biraju se na temelju kriterija za odabir i dodjelu utvrđenih u višegodišnjim i godišnjim programima koji se donose na temelju članka 17.

10. Operacije mješovitog financiranja u trećim zemljama moguće je poduprijeti mehanizmom mješovitog financiranja CEF-a ▌ ako su te mjere nužne za provedbu projekta od zajedničkog interesa.

---

* Uredba (EU, Euratom) 2018/… Europskog parlamenta i Vijeća od … o… (SL …).”.

2. U članku 17. stavku 3. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Iznos financijske omotnice kreće se u rasponu od 80 % do 95 % proračunskih sredstava iz članka 5. stavka 1. točke (a).”.

3. U članku 22. četvrti stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Potvrđivanje izdataka iz drugog stavka ovog članka nije obvezno za bespovratna sredstva dodijeljena na temelju Uredbe (EU) 283/2014.”.

Članak 276.

Izmjene Uredbe (EU) br. 223/2014

Uredba (EU) br. 223/2014 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 9. dodaje se sljedeći stavak 4.:

„4. Stavci od 1., 2. i 3. ne primjenjuju se za potrebe izmjene elemenata operativnog programa obuhvaćenog pododjeljcima 3.5. i 3.6., odnosno odjeljkom 4., predložaka operativnog programa iz Priloga I.

Države članice obavješćuju Komisiju o svakoj odluci o izmjeni elemenata iz prvog podstavka u roku od jednog mjeseca od datuma te odluke. U odluci se navodi datum njezina stupanja na snagu koji nije raniji od datuma njezina donošenja.”.

2. U članku 23. stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. Operacija može dobiti potporu od jednog ili više operativnih programa koje sufinancira Fond i od drugih instrumenata Unije, pod uvjetom da rashodi prijavljeni u zahtjevu za plaćanje iz Fonda nisu prijavljeni za potporu drugog instrumenta Unije ili potporu istog Fonda u okviru drugog programa. Iznos rashoda koji treba unijeti u zahtjev za plaćanje u okviru Fonda može se izračunati za svaki dotični program ili programe na razmjernoj osnovi u skladu s dokumentom kojim se utvrđuju uvjeti za potporu.”.

3. U članku 25. stavku 3. dodaje se sljedeća točka:

„(e) pravila za primjenu odgovarajućih jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru politika Unije za sličnu vrstu operacije i korisnika.”.

4. Članak 26. mijenja se kako slijedi:

(a) ***u*** stavku 2. točke (d) i (e) zamjenjuju se sljedećim:

„(d) troškovi partnerskih organizacija za prikupljanje, prijevoz, skladištenje i podjelu donacija u hrani te izravno povezane aktivnosti podizanja svijesti;”

(e) troškovi popratnih mjera koje poduzimaju i prijavljuju partnerske organizacije koje izravno ili u skladu sa sporazumima o suradnji isporučuju hranu i/ili osnovnu materijalnu pomoć najpotrebitijim osobama po fiksnoj stopi od 5 % troškova iz točke (a) ovog stavka; ili 5 % vrijednosti prodanih prehrambenih proizvoda u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) br. 1308/2013.”;

(b) umeće se sljedeći stavak:

„3.a Neovisno o stavku 2. smanjenje prihvatljivih troškova iz stavka 2. točke (a) zbog neusklađenosti tijela odgovornog za kupnju hrane i/ili osnovne materijalne pomoći s primjenjivim pravom ne dovodi do smanjenja prihvatljivih troškova drugih tijela kako je navedeno u stavku 2. točkama (c) i (e).”.

5. U članku 27. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Na inicijativu država članica i podložno gornjoj granici od 5 % dodjele Fonda u trenutku donošenja operativnog programa, operativnim programom mogu se financirati priprema, upravljanje, praćenje, administrativna i tehnička pomoć, revizija, mjere informiranja, kontrole i evaluacije potrebne za provedbu ove Uredbe. Njime se mogu financirati i tehnička pomoć i izgradnja kapaciteta partnerskih organizacija.”.

6. U članku 30. stavku 2. četvrti podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Kada se povrat iznosa nepropisno isplaćenih korisniku ***u vezi s operacijom*** ne može osigurati krivnjom države članice ili zbog njezine nepažnje, ta država članica snosi odgovornost za nadoknadu dotičnih iznosa u proračun Unije. Države članice mogu odlučiti ne osigurati povrat nepropisno isplaćenog iznosa ako iznos čiji povrat treba osigurati od korisnika, bez kamata, ne prelazi 250 EUR u doprinosu iz Fonda za operaciju u obračunskoj godini.”.

7. U članku 32. stavku 4.

točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) provjerava jesu li sufinancirani proizvodi i usluge dostavljeni, je li operacija u skladu s primjenjivim pravom, operativnim programom i uvjetima za potporu operacije te

i. ako se troškovi trebaju nadoknaditi u skladu s člankom 25. ***stavkom 1.*** točkom (a), je li ***iznos*** rashoda koje su korisnici prijavili u vezi s tim troškovima plaćen;

ii. ako se troškovi trebaju nadoknaditi u skladu s člankom 25. stavkom 1. točkama (b), (c) i (d), jesu li ispunjeni uvjeti za nadoknadu rashoda korisniku ▌;”.

8. U članku 42. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„***3.*** Upravljačko tijelo može suspendirati rok za plaćanje iz stavka 2. u bilo kojem od sljedećih propisno opravdanih slučajeva:

(a) iznos zahtjeva za plaćanje nije dospio ili odgovarajuća popratna dokumentacija, uključujući dokumentaciju potrebnu za provjere upravljanja na temelju članka 32. stavka 4. točke (a), nije dostavljena;

(b) pokrenuta je istraga u vezi s mogućim nepravilnostima koje utječu na dotične rashode.

Dotičnog korisnika pisanim putem obavješćuje se o toj suspenziji te o razlozima za nju***. Preostali rok za plaćanje počinje ponovno teći od dana primitka traženih informacija ili dokumenata odnosno nakon provođenja istrage.”.***

9. U članku 51. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Dokumenti se čuvaju ili kao izvornici ili kao ovjerene preslike izvornika, ili na općeprihvaćenim nosačima podataka uključujući elektroničke verzije izvornih dokumenata ili dokumenata koji postoje samo u elektroničkom obliku. Ako se dokumenti čuvaju na općeprihvaćenim nosačima podataka u skladu s postupkom iz stavka 5., izvornici nisu potrebni.”.

Članak 277.

Izmjene Uredbe (EU) br. 283/2014

Uredba (EU) br. 283/2014 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 2. stavku 1. točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„***(e)*** „generičke usluge” znači usluge pristupa kojima se jednu nacionalnu strukturu ili više njih povezuje s jednom platformom osnovnih usluga ili više njih te usluge za povećanje kapaciteta infrastrukture za digitalne usluge osiguravanjem pristupa računalnim sustavima, sustavima za pohranjivanje i sustavima za upravljanje podacima visokih performansi.”.

2. Članak 5. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Potpora djelovanjima koja doprinose projektima od zajedničkog interesa u području infrastruktura digitalnih usluga pruža se putem:

(a) nabave;

(b) bespovratnih sredstava; i/ili

(c) financijskih instrumenata predviđenih u stavku 5.”;

(b) umeće se sljedeći stavak:

„4.a Cjelokupni doprinos iz proračuna Unije financijskim instrumentima za infrastrukture digitalnih usluga iz stavka 4. točke (c) ovog članka ne premašuje 10 % financijske omotnice za telekomunikacijski sektor iz članka 5. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1316/2013.”.

3. U članku 8. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Na temelju informacija primljenih u skladu s člankom 22. trećim stavkom Uredbe (EU) br. 1316/2013, države članice i Komisija razmjenjuju informacije i najbolje prakse o napretku postignutom u provedbi ove Uredbe, uključujući upotrebu financijskih instrumenata. Ako je to primjereno, države članice uključuju lokalna i regionalna tijela u taj postupak. Komisija objavljuje godišnji pregled tih informacija i podnosi ga Europskom parlamentu i Vijeću.”.

Članak 278.

Izmjene Odluke (EU) br. 541/2014/EU

U članku 4. Odluke br. 541/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća ▌ dodaje se sljedeći stavak:

„3. Programima za financiranje uspostavljenima uredbama (EU) br. 377/2014 i (EU) br. 1285/2013 te Odlukom 2013/743/EU može se doprinijeti financiranju aktivnosti iz stavka 1. ovog članka u okviru područja primjene tih programa i u skladu s njihovim ciljevima. Takvi doprinosi troše se u skladu s Uredbom (EU) br. 377/2014. ***Komisija prije isteka višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2014. – 2020. procjenjuje nova pojednostavnjena financijska pravila u na temelju ovog stavka i njihov doprinos ciljevima okvira potpore za SST.”.***

DIO TRI

ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 279.

Prijelazne odredbe

1. Pravne obveze za bespovratna sredstva kojima se izvršava proračun u okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2014. – 2020. mogu i dalje biti u obliku odluka o bespovratnim sredstvima. Odredbe glave VIII. koje se primjenjuju na sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava primjenjuju se *mutatis mutandis* na odluke o bespovratnim sredstvima. Komisija preispituje uporabu odluka o bespovratnim sredstvima na temelju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020., posebno u pogledu postignutog napretka u elektroničkom potpisu i elektroničkom upravljanju bespovratnim sredstvima do tog trenutka.

2. Nakon stupanja na snagu ove Uredbe, odluke Komisije kojima se odobrava uporaba jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih stopa donesenih u skladu s člankom 124. Uredbe (EU, Euratom) 966/2012 mijenja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u skladu s člankom 181. ove Uredbe.

3. Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 i Delegirana uredba (EU) br. 1268/2012 i dalje se primjenjuju na pravne obveze preuzete prije stupanja na snagu ove Uredbe. Postojeće ocjene na temelju stupova, predlošci sporazumâ o doprinosu i okvirni sporazumi o financijskom partnerstvu mogu se nastaviti primjenjivati te se, prema potrebi, preispituju.

4. Za financijske doprinose iz EGF-a uključujući potporu mladima koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju, za koje razdoblje određeno u članku 16. stavku 4. Uredbe (EU) br. 1309/2013 nije isteklo do 1. siječnja 2018., Komisija procjenjuje jesu li usluge prilagođene potrebama omogućene mladima koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju prihvatljive za sufinanciranje EGF-a nakon 31. prosinca 2017.Ako Komisija zaključi da jesu, ona sukladno tome mijenja odluke o financijskom doprinosu koje su pogođene navedenim.

Članak 280.

Preispitivanje

Ova se Uredba preispituje kad god je to potrebno, a u svakom slučaju najkasnije dvije godine prije završetka svakog višegodišnjeg financijskog okvira.

Takvo preispitivanje među ostalim obuhvaća provedbu dijela prvog glava VIII. ***i X.*** i rokove utvrđene u članku 259.

Članak 281.

Stavljanje izvan snage

1. Uredbu (***EU***, Euratom) br. 966/2012 ***stavlja se izvan snage s učinkom od …[datum stupanja na snagu ove Uredbe]. Međutim, ona se nastavlja primjenjivati do 31. prosinca 2018. za potrebe članka 282. stavka 3. točke (c).***

2. ***Ne dovodeći u pitanje članak 279. stavak 3., Komisija stavlja izvan snage*** Delegiranu uredbu (EU) br. 1268/2012 ***s učinkom od … [datum stupanja na snagu ove Uredbe]. Međutim, ona se nastavlja primjenjivati do 31. prosinca 2018. za potrebe članka 282. stavka 3. točke (c).***

3. Upućivanja na uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga II.

Članak 282.

Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Uredba stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

2. Primjenjuje se od … [***datum stupanja na snagu ove Uredbe]***.

3. Odstupajući ***od*** stavka 2. ovog članka:

(a) ***članak 271. stavak 1. točka (a), članak 272. stavak 2., članak 272. stavak 10. točka (a)***, članak 272. stavak 11. točka (b) podtočka i., točke (c), (d) i (e), članak 272. stavak 12. točka (a), točka (b) ***podtočka i. i točka (c)***, članak 272. stavak 14. točka (c), članak 272. ***stavci 15., 17., 18., 22. i 23.***, članak 272. stavak 26. točka (***d***), članak 272. stavak 27. točka (a) podtočka i., članak 272. stavci 53. i 54., članak 272. stavak 55. točka b. podtočka i., članak 273. stavak 3***., članak 276. stavak 2.*** i članak 276. stavak 4. točka (b) primjenjuju se od 1. siječnja ***2014.;***

(b) ***članak 272. stavak 11. točke (a) i (f), članak 272. stavak 13., članak 272. stavak 14. točka (b), članak 272. stavak 16., članak 272. stavak 19. točka (a) i članak 274. stavak 3. primjenjuju se od 1. siječnja 2018.;***

(c) ***članci od 6. do 60., od 63. do 68., od 73. do 207., od 241. do 253. i od 264. do 268. primjenjuju se od 1. siječnja 2019. u pogledu izvršavanja administrativnih odobrenih sredstava institucija Unije; time se ne dovodi u pitanje točku (h) ovog stavka;***

(d) članak ***2. točka 4.***, članci od 208. do ***211. i članak*** 214. stavak ***1.*** primjenjuju se na proračunska jamstva i financijsku pomoć ***tek od*** dana ***primjene*** višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020.***;***

(e) članak 250. primjenjuje se na proračunska jamstva, financijsku pomoć i nepredviđene obveze tek od dana primjene višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020.;

(f) članak 2. točka 6., članak 21. stavak 3. točka (f), članak 41. stavak 4. točka (l), članak 62. stavak 2., članak 154. stavci 1. i 2., članak 155. stavci od 1. do 4. i članak 159. primjenjuju se na proračunska jamstva tek od dana primjene višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020.;

(g) članak 2. ***točke 9.,15., 32. i 39.*** te članak ***30. stavak 1. točka (g),*** članak 41. stavak 5., ***članak 110. stavak 3. točka (h) i članak 115. stavak 2. točka (c), članci 212. i 213., članak 214. stavak 2. i članci*** 218., ***219.*** i 220. primjenjuju se ***tek od*** dana ***primjene*** višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020.***;***

(h) informacije o godišnjem prosjeku ekvivalenata punog radnog vremena iz članka 41. stavka 3. točke (b) podtočke iii. te informacije o procijenjenom iznosu namjenskih prihoda prenesenih iz prethodnih godina iz članka 41. stavka 8. točke (b) navode se prvi put uz nacrt proračuna koji će se predstaviti 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u ***svim*** državama članicama.

Sastavljeno u …

Za Europski parlament *Za Vijeće*

Predsjednik *Predsjednik*

PRILOG ***I.***

POGLAVLJE 1.

Zajedničke odredbe

Odjeljak 1.

Okvirni ugovori i objava

1. Okvirni ugovori i posebni ugovori

1.1. Trajanje okvirnog ugovora ne smije premašivati četiri godine, osim u iznimnim slučajevima koji su propisno opravdani predmetom okvirnog ugovora.

Posebni ugovori koji se temelje na okvirnim ugovorima dodjeljuju se u skladu s uvjetima okvirnog ugovora.

Pri sklapanju posebnih ugovora stranke ne smiju u bitnome odstupati od okvirnog ugovora.

1.2. Ako se okvirni ugovor sklapa s jednim gospodarskim subjektom, posebni ugovori dodjeljuju se u granicama uvjeta propisanih u okvirnom ugovoru.

U takvim okolnostima i ako je opravdano, javni naručitelji mogu pisanim putem od ugovaratelja zatražiti da, prema potrebi, nadopuni svoju ponudu.

1.3. Ako se okvirni ugovor sklapa s više gospodarskih subjekata („višestruki okvirni ugovor”), on može biti u obliku zasebnih ugovora potpisanih pod jednakim uvjetima sa svakim ugovarateljem.

Posebni ugovori koji se temelje na višestrukim okvirnim ugovorima provode se na jedan od sljedećih načina:

(a) u skladu s uvjetima okvirnog ugovora: bez ponovnog otvaranja nadmetanja, ako su u njemu utvrđeni svi uvjeti kojima se uređuje pružanje dotičnih radova, robe ili usluga i objektivni uvjeti za određivanje koji će ih ugovaratelj izvršavati;

(b) ako svi uvjeti koji se primjenjuju na pružanje radova, roba ili usluga nisu utvrđeni u okvirnom ugovoru: ponovnom provedbom nadmetanja među ugovarateljima u skladu s točkom 1.4. i na temelju jednog od sljedećeg:

i. istih uvjeta, prema potrebi, preciznije formuliranih;

ii. ako je to primjereno, na temelju drugih uvjeta navedenih u dokumentaciji o nabavi koja se odnosi na okvirni ugovor;

(c) djelomično bez ponovnog otvaranja nadmetanja u skladu s točkom (a) i djelomično s ponovnim otvaranjem nadmetanja među ugovarateljima u skladu s točkom (b), ako je javni naručitelj predvidio tu mogućnost u dokumentaciji o nabavi koja se odnosi na okvirni ugovor.

U dokumentaciji o nabavi iz drugog podstavka točke (c) ujedno se navodi koji uvjeti mogu biti podložni ponovnoj provedbi nadmetanja.

1.4. Višestruki okvirni ugovor s ponovnim otvaranjem nadmetanja sklapa se s najmanje tri gospodarska subjekta, pod uvjetom da postoji dostatan broj prihvatljivih ponuda kako je navedeno u točki 29.3. ▌ .

Pri dodjeli posebnih ugovora na temelju ponovnog otvaranja nadmetanja među ugovarateljima, javni naručitelj savjetuje se s njima u pisanom obliku i određuje rok koji je dostatno dug za omogućavanje dostave posebnih ponuda. Posebne ponude dostavljaju se u pisanom obliku. Javni naručitelj dodjeljuje svaki posebni ugovor ponuditelju koji je dostavio ekonomski najpovoljniju posebnu ponudu na temelju kriterija za dodjelu utvrđenih u dokumentaciji o nabavi koja se odnosi na okvirni ugovor.

1.5. U sektorima izloženima brzim promjenama cijena i tehnološkom razvoju, okvirni ugovori bez ponovnog otvaranja nadmetanja sadržavaju klauzulu o preispitivanju u sredini razdoblja ili o sustavu referentnih vrijednosti. Nakon preispitivanja u sredini razdoblja, ako prvotno utvrđeni uvjeti više nisu prilagođeni razvoju cijena ili tehnološkom razvoju, javni naručitelj ne upotrebljava dotični okvirni ugovor te poduzima odgovarajuće mjere za njegov raskid.

1.6. Posebnim ugovorima koji se temelje na okvirnim ugovorima prethodi preuzimanje proračunske obveze.

2. Oglašavanje postupaka za ugovore čija je vrijednost jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. ove Uredbe ili za ugovore koji su obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2014/24/EU

2.1. Obavijesti za objavu u *Službenom listu Europske unije* uključuju sve informacije navedene u relevantnim standardnim obrascima iz Direktive 2014/24/EU kako bi se osigurala transparentnost postupka.

2.2. Javni naručitelj može obznaniti svoju namjeru o planiranoj nabavi za financijsku godinu objavom prethodne informativne obavijesti. Njome je obuhvaćeno razdoblje u trajanju od najviše 12 mjeseci od datuma kada je obavijest poslana Uredu za publikacije Europske unije (Ured za publikacije).

Javni naručitelj može objaviti prethodnu informativnu obavijest u *Službenom listu Europske unije* ili na svom profilu kupca. U potonjem slučaju, obavijest o objavi u profilu kupca objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

2.3. Javni naručitelj šalje Uredu za publikacije obavijest o dodjeli ugovora s rezultatima postupka najkasnije 30 dana nakon potpisivanja ugovora ili okvirnog ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1.

Neovisno o prvom podstavku, obavijesti o dodjeli ugovora koje se odnose na ugovore koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave mogu se zajedno grupirati na tromjesečnoj osnovi. U takvim slučajevima javni naručitelj šalje obavijest o dodjeli ugovora najkasnije 30 dana nakon kraja svakog tromjesečja.

Obavijesti o dodjeli ugovora ne objavljuju se za posebne ugovore koji se temelje na okvirnom ugovoru.

2.4. Javni naručitelj objavljuje obavijest o dodjeli ugovora:

(a) prije sklapanja ugovora ili okvirnog ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1., uključujući ugovore dodijeljene u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkom (b);

(b) nakon sklapanja ugovora ili okvirnog ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1., uključujući ugovore koji se dodjeljuju u skladu s točkom ***11.1.*** drugim podstavkom podtočkom (a) i podtočkama od (c) do (f).

2.5. Javni naručitelj objavljuje u *Službenom listu Europske unije* obavijest o izmjeni ugovora tijekom njegova trajanja u slučajevima iz članka 172. stavka 3. prvog podstavka točaka (a) i (b) ako je vrijednost izmjene jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. ili, za postupke u području vanjskih djelovanja, ako je jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 178. stavka 1. ▌

2.6. Za međuinstitucijski postupak, javni naručitelj odgovoran za postupak zadužen je za primjenjive mjere objave.

3. Oglašavanje postupaka za ugovore čija je vrijednost manja od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. ove Uredbe ili za ugovore koji su izvan područja primjene Direktive 2014/24/EU

3.1. Postupci s procijenjenom vrijednosti ugovora manjom od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. oglašavaju se odgovarajućim sredstvima. Takvo oglašavanje uključuje odgovarajuće prethodne objave na internetu ili obavijest o nadmetanju, ili, za ugovore koji se dodjeljuju u skladu s postupkom utvrđenim u točki 13., objavljivanje obavijesti za poziv na iskaz interesa u *Službenom listu Europske unije*. Ta se obveza ne primjenjuje na postupak utvrđen u točki 11. ni na pregovarački postupak za ugovore vrlo male vrijednosti iz točke 14.4.

3.2. Za ugovore koji se dodjeljuju u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkama (g) i (i), javni naručitelj šalje popis ugovora Europskom parlamentu i Vijeću najkasnije do 30. lipnja sljedeće financijske godine. Ako je javni naručitelj Komisija, taj se popis prilaže sažetku godišnjeg izvješća o radu iz članka 74. stavka 9.

3.3. Informacije o dodjeli ugovora sadržavaju naziv ugovaratelja, iznos za koji je preuzeta pravna obveza i predmet ugovora te, u slučaju izravnih ugovora i posebnih ugovora, moraju biti u skladu s člankom 38. stavkom 3.

Javni naručitelj objavljuje popis ugovora na svojim internetskim stranicama najkasnije do 30. lipnja sljedeće financijske godine za:

(a) ugovore čija je vrijednost manja od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1.;

(b) ugovore dodijeljene u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkom (h) i podtočkama od (j) do (m);

(c) izmjene ugovorâ kako je utvrđeno u članku 172. stavku 3. prvom podstavku točki (c);

(d) izmjene ugovorâ kako je utvrđeno u članku 172. stavku 3. prvom podstavku točkama (a) i (b) ako je vrijednost izmjena manja od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1.;

(e) posebne ugovore u skladu s okvirnim ugovorom.

Za potrebe drugog podstavka točke (e) objavljene informacije mogu se zbirno prikazati prema posebnim ugovorima koji se temelje na istom okvirnom ugovoru.

3.4. Za međuinstitucijske okvirne ugovore, svaki javni naručitelj odgovoran je za oglašavanje svojih posebnih ugovora i njihovih izmjena u skladu s točkom 3.3.

4. Objavljivanje obavijesti

4.1. Javni naručitelj sastavlja obavijesti iz točaka 2. i 3. i dostavlja ih Uredu za publikacije elektroničkim putem.

4.2. Ured za publikacije objavljuje obavijesti iz točaka 2. i 3. u *Službenom listu Europske unije* najkasnije:

(a) sedam dana nakon njihova slanja ako javni naručitelj upotrebljava elektronički sustav za popunjavanje standardnih obrazaca iz točke 2.1. ▌ i ograniči slobodni tekst na 500 riječi;

(b) 12 dana nakon njihova slanja u svim drugim slučajevima.

4.3. Javni naručitelj mora moći dostaviti dokaz o datumu slanja.

5. Drugi oblici oglašavanja

Uz oglašavanje predviđeno točkama 2. i 3. postupci nabave mogu se oglašavati i na bilo koji drugi način, osobito u elektroničkom obliku. U svakom takvom oglašavanju upućuje se na obavijest objavljenu u *Službenom listu Europske unije,* ako je obavijest objavljena, te ono ne smije prethoditi objavi te obavijesti, koja je jedina vjerodostojna.

Takvim oglašavanjem ne smije se prouzročiti diskriminacija među natjecateljima ili ponuditeljima niti ono smije sadržavati druge pojedinosti osim onih sadržanih u obavijesti o nadmetanju, ako je obavijest objavljena.

ODJELJAK 2.

POSTUPCI NABAVE

6. Najmanji broj natjecatelja i aranžmani o pregovorima

6.1. U ograničenom postupku i u postupcima iz točke 13.1. podtočaka (a) i (b) te za ugovore dodijeljene u skladu s točkom 14.2., najmanji broj natjecatelja je pet.

6.2. U natjecateljskom postupku uz pregovore, natjecateljskom dijalogu, partnerstvu za inovacije, ispitivanju lokalnog tržišta u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkom (g) i pregovaračkom postupku za ugovore male vrijednosti u skladu s točkom 14.3., najmanji broj natjecatelja je tri.

6.3. Točke 6.1. i 6.2. ne primjenjuju se u sljedećim slučajevima:

(a) pregovarački postupci za ugovore vrlo male vrijednosti u skladu s točkom 14.4.;

(b) pregovarački postupci bez prethodne objave u skladu s točkom 11., osim za projektne natječaje u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkom (d) i ispitivanja lokalnog tržišta u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkom (g).

6.4. Ako je broj natjecatelja koji zadovoljavaju kriterije za odabir manji od najmanjeg broja navedenog u točkama 6.1. i 6.2., javni naručitelj može nastaviti postupak pozivajući natjecatelje koji posjeduju potrebne sposobnosti. Javni naručitelj ne smije uključiti druge gospodarske subjekte koji prvotno nisu podnijeli zahtjev za sudjelovanje ili koje nije prvotno pozvao.

6.5. Javni naručitelj osigurava tijekom pregovora jednako postupanje prema svim ponuditeljima.

▌Pregovori se mogu odvijati u uzastopnim fazama kako bi se smanjio broj ponuda o kojima treba pregovarati primjenjujući kriterije za dodjelu navedene u dokumentaciji o nabavi. Javni naručitelj u dokumentaciji o nabavi navodi hoće li upotrijebiti tu mogućnost.

6.6. Za ugovore koji se dodjeljuju u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkama (d) i (g) te točkama 14.2. i 14.3. javni naručitelj poziva barem sve gospodarske subjekte koji su izrazili interes nakon prethodne objave kako je utvrđeno u točki 3.1. ili ispitivanja lokalnog tržišta ili projektnog natječaja.

7. Partnerstvo za inovacije

7.1. Cilj je partnerstva za inovacije razvoj inovativnog proizvoda, usluge ili inovativnih radova i naknadna nabava radova, robe ili usluga koji iz toga proizlaze, pod uvjetom da oni odgovaraju razinama uspješnosti i maksimalnim troškovima dogovorenima između javnih naručitelja i partnera.

Partnerstvo za inovacije strukturirano je u uzastopnim fazama poštujući redoslijed koraka u procesu istraživanja i inovacija koji mogu uključivati dovršenje radova, proizvodnju proizvodâ ili pružanje usluga. U partnerstvu za inovacije utvrđuju se međuciljevi koje partneri trebaju ostvariti.

Na temelju tih međuciljeva, javni naručitelj može nakon svake faze odlučiti da će raskinuti partnerstvo za inovacije ili, u slučaju partnerstva za inovacije s više partnera, da će smanjiti broj partnera raskidanjem pojedinačnih ugovora, pod uvjetom da je javni naručitelj u dokumentaciji o nabavi naveo te mogućnosti i uvjete za njihovu primjenu.

7.2. Prije pokretanja partnerstva za inovacije javni naručitelj provjerava tržište kako je predviđeno u točki 15. kako bi utvrdio da radovi, roba ili usluge ne postoje na tržištu ni kao razvojna aktivnost koja je skoro spremna za tržište.

Moraju se poštovati aranžmani o pregovorima utvrđeni u članku 164. stavku 4. i u točki 6.5.

U dokumentaciji o nabavi javni naručitelj opisuje potrebu za inovativnim radovima, robom ili uslugama koja se ne može zadovoljiti kupnjom radova, robe ili usluga koji su već dostupni na tržištu. U njoj se navodi kojim se elementima tog opisa utvrđuju minimalni zahtjevi. Dostavljene informacije moraju biti dovoljno precizne kako bi se gospodarskim subjektima omogućilo utvrđivanje naravi i opsega potrebnog rješenja te kako bi mogli odlučiti hoće li podnijeti zahtjev za sudjelovanje u postupku.

Javni naručitelj može odlučiti uspostaviti partnerstvo za inovacije s jednim partnerom ili s više njih koji provode zasebne aktivnosti istraživanja i razvoja.

Ugovori se dodjeljuju isključivo na temelju najboljeg omjera cijene i kvalitete utvrđenog u članku 167. stavku 4.

7.3. U dokumentaciji o nabavi javni naručitelj navodi režim koji se primjenjuju na prava intelektualnog vlasništva.

U okviru partnerstva za inovacije javni naručitelj ne smije drugim partnerima otkriti predložena rješenja ili druge povjerljive informacije koje mu je priopćio jedan od partnera, bez njegove suglasnosti.

Javni naručitelj osigurava da struktura partnerstva, a posebno trajanje i vrijednost pojedinih faza, odražavaju razinu inovacija predloženog rješenja te tijek aktivnosti istraživanja i inovacija koje su potrebne za razvoj inovativnog rješenja koje još nije dostupno na tržištu. Procijenjena vrijednost radova, robe ili usluga ne smije biti nerazmjerna u odnosu na ulaganje potrebno za njihov razvoj.

8. Projektni natječaji

8.1. Projektni natječaji podliježu pravilima o oglašavanju iz točke 2. i mogu uključivati dodjelu nagrada.

Ako su projektni natječaji ograničeni na ograničeni broj natjecatelja, javni naručitelj utvrđuje jasne i nediskriminirajuće kriterije za odabir.

Broj natjecatelja pozvanih da sudjeluju mora biti dostatan kako bi se osiguralo istinsko tržišno natjecanje.

8.2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje imenuje ocjenjivački sud. On se sastoji isključivo od fizičkih osoba koje su neovisne o natjecateljima u natječaju. Ako se od natjecatelja u natječaju zahtijeva posebna stručna kvalifikacija, najmanje trećina članova ocjenjivačkog suda mora imati istu ili jednakovrijednu kvalifikaciju.

Ocjenjivački sud mišljenja donosi neovisno. Donosi ih na temelju projekata koje su mu anonimno dostavili natjecatelji i isključivo na temelju kriterija navedenih u obavijesti o natječaju.

8.3. Prijedlozi ocjenjivačkog suda, koji se temelje na vrijednosti svakog projekta, te rangiranje i napomene, bilježe se u izvješću koje potpisuju njegovi članovi.

Natjecatelji ostaju anonimni sve dok ocjenjivački sud ne donese svoje mišljenje.

Ocjenjivački sud može tražiti od natjecatelja da odgovore na pitanja zabilježena u izvještaju radi pojašnjenja projekta. Sastavlja se potpuni izvještaj o dijalogu koji je uslijedio.

8.4. Javni naručitelj donosi odluku o dodjeli koja uključuje ime i prezime odnosno naziv i adresu odabranog natjecatelja i razloge za odabir uz navođenje kriterija objavljenih u obavijesti o natječaju, posebno ako se tim odabirom odstupa od prijedloga navedenih u mišljenju ocjenjivačkog suda.

9. Dinamički sustav nabave

9.1. Dinamički sustav nabave može se podijeliti u kategorije radova, robe ili usluga koji su objektivno utvrđeni na temelju značajki nabave koju treba provesti u dotičnoj kategoriji. U tom slučaju, moraju se utvrditi kriteriji za odabir za svaku kategoriju.

9.2. Javni naručitelj u dokumentaciji o nabavi navodi narav i procijenjenu količinu predviđenih nabava te sve potrebne informacije koje se odnose na sustav nabave, upotrijebljenu elektroničku opremu i tehničke priključke i specifikacije.

9.3. Javni naručitelj omogućuje svakom gospodarskom subjektu, tijekom razdoblja valjanosti dinamičkog sustava nabave, da zatraži sudjelovanje u sustavu. On takve zahtjeve evaluira u roku od deset radnih dana od njihova primitka. Taj se rok može produljiti na 15 radnih dana ako je to opravdano. Međutim, javni naručitelj može produljiti razdoblje evaluacije pod uvjetom da u međuvremenu nije objavljen ni jedan poziv na dostavu ponuda.

Javni naručitelj čim prije moguće obavješćuje kandidata o tome je li primljen u dinamički sustav nabave.

9.4. Javni naručitelj poziva sve natjecatelje primljene u sustav u relevantnoj kategoriji da dostave ponudu u razumnom roku. Javni naručitelji dodjeljuju ugovor ponuditelju koji je dostavio ekonomski najpovoljniju ponudu na temelju kriterija za dodjelu utvrđenih u obavijesti o nadmetanju. Navedeni kriteriji mogu se, ako je to primjereno, detaljnije odrediti u pozivu na dostavu ponuda.

9.5. Javni naručitelj u obavijesti o nadmetanju navodi razdoblje valjanosti dinamičkog sustava nabave.

Dinamički sustav nabave ne smije trajati dulje od četiri godine, osim u propisno opravdanim iznimnim slučajevima.

Javni naručitelj ne smije upotrebljavati takav sustav za sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja.

10. Natjecateljski dijalog

10.1. Javni naručitelj u obavijesti o nadmetanju ili u opisnoj dokumentaciji navodi svoje potrebe i zahtjeve, kriterije za dodjelu i okvirne rokove.

On dodjeljuje ugovor ponuditelju koji je ponudio najbolji omjer cijene i kvalitete.

10.2. Javni naručitelj započinje dijalog s natjecateljima koji zadovoljavaju kriterije za odabir kako bi prepoznao i utvrdio najpogodnija sredstva za zadovoljavanje svojih potreba. On tijekom tog dijaloga može s odabranim natjecateljima razgovarati o svim aspektima nabave, ali ne može izmijeniti svoje potrebe i zahtjeve i kriterije za dodjelu ponude iz točke 10.1.

Tijekom dijaloga javni naručitelj mora jednako postupati prema svim ponuditeljima i ne otkrivati predložena rješenja ili druge povjerljive informacije koje mu je priopćio ponuditelj bez njegova pristanka da se odrekne svog prava na povjerljivost.

Natjecateljski dijalog može se odvijati u uzastopnim fazama kako bi se primjenom objavljenih kriterija za dodjelu smanjio broj rješenja o kojima treba raspravljati, ako je ta mogućnost predviđena u obavijesti o nadmetanju ili opisnoj dokumentaciji.

10.3. Javni naručitelj nastavlja dijalog sve dok ne utvrdi rješenje ili rješenja koja mogu zadovoljiti njegove potrebe.

Nakon što je obavijestio preostale ponuditelje da je dijalog završen, javni naručitelj traži od svakog od njih da dostave svoje konačne ponude na temelju jednog ili više rješenja predstavljenih i specificiranih tijekom dijaloga. Te ponude moraju sadržavati sve elemente koji su obvezni i nužni za provedbu projekta.

Na zahtjev javnog naručitelja te konačne ponude mogu biti objašnjene, specificirane i optimizirane ako to ne uključuje bitne promjene natječaja ili dokumentacije o nabavi.

Javni naručitelj može pregovarati s ponuditeljem koji je dostavio ponudu koja nudi najbolji omjer cijene i kvalitete da potvrdi obveze sadržane u ponudi pod uvjetom da to nema učinak izmjene bitnih aspekata ponude i da ne postoji opasnost od narušavanja tržišnog natjecanja ili diskriminacije.

10.4. Javni naručitelj može odrediti plaćanja koja treba izvršiti odabranim natjecateljima koji sudjeluju u dijalogu.

11. Uporaba pregovaračkog postupka bez prethodne objave obavijesti o nadmetanju

11.1. Ako javni naručitelj upotrebljava pregovarački postupak bez prethodne objave obavijesti o nadmetanju, on mora poštovati aranžmane o pregovorima utvrđene u članku 164. stavku 4. i u točki 6.5.

Javni naručitelj može primjenjivati pregovarački postupak bez prethodne objave obavijesti o nadmetanju, bez obzira na procijenjenu vrijednost ugovora u sljedećim slučajevima:

(a) ako ni jedna ponuda ili ni jedna prikladna ponuda ili ni jedan zahtjev za sudjelovanje ili ni jedan prikladni zahtjev za sudjelovanje kako je predviđeno u točki 11.2. nisu dostavljeni kao odgovor na otvoreni postupak ili na ograničeni postupak nakon okončanja tog postupka, pod uvjetom da izvorna dokumentacija o nabavi nije bitno izmijenjena;

(b) ako radove, robu ili usluge može osigurati samo jedan gospodarski subjekt pod uvjetima iz točke 11.3. i ako postoji bilo koji od sljedećih razloga:

i. cilj je nabave stvaranje ili stjecanje jedinstvenog umjetničkog djela ili umjetničke izvedbe;

ii. nadmetanja nema iz tehničkih razloga;

iii. mora se osigurati zaštita isključivih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva;

(c) u mjeri u kojoj je to nužno ako, iz razloga iznimne žurnosti izazvane nepredviđenim događajima, nije moguće poštovati rokove utvrđene u točkama 24., 26. i 41. i ako se opravdanje takve iznimne žurnosti ne može pripisati javnom naručitelju;

(d) ako ugovor o nabavi usluga slijedi nakon projektnog natječaja i treba se dodijeliti pobjedniku ili jednom od pobjednika; u tom slučaju svi se pobjednici pozivaju na sudjelovanje u pregovorima;

(e) za nove usluge ili radove koji se sastoje od ponavljanja sličnih usluga ili radova povjerenih gospodarskom subjektu kojem je isti javni naručitelj dodijelio izvorni ugovor, pod uvjetom da su te usluge ili radovi u skladu s izvornim projektom za koji je dodijeljen izvorni ugovor nakon objave obavijesti o nadmetanju, podložno uvjetima navedenima u točki 11.4.;

(f) za ugovore o nabavi robe:

i. u slučaju dodatnih isporuka koje su namijenjene kao djelomična zamjena robe ili instalacija ili kao proširenje postojeće robe ili instalacija, ako bi se promjenom dobavljača obvezalo javnog naručitelja da nabavi robu koja ima drugačije tehničke značajke, što bi rezultiralo nesukladnošću ili nerazmjernim tehničkim poteškoćama u radu i održavanju; kada institucije Unije dodjeljuju ugovore za svoj račun, trajanje tih ugovora ne smije premašivati tri godine;

ii. ako se proizvodi proizvode isključivo u svrhe istraživanja, eksperimentiranja, proučavanja ili razvoja; međutim, takvi ugovori ne uključuju proizvodnju količine za uspostavu tržišne održivosti ili za nadoknadu troškova istraživanja i razvoja;

iii. za robu koja kotira i koja se nabavlja na burzi robe;

iv. za kupnju robe po posebno povoljnim uvjetima od gospodarskog subjekta koji trajno likvidira poslovne aktivnosti ili od upravitelja u postupku u slučaju nesolventnosti, putem sporazuma s vjerovnicima, ili u sličnom postupku u skladu s nacionalnim pravom;

(g) za ugovore u vezi s nekretninama, nakon ispitivanja lokalnog tržišta;

(h) za ugovore za bilo koju od sljedećih usluga:

i. pravno zastupanje od strane odvjetnika u smislu članka 1. Direktive Vijeća 77/249/EEZ[61] u arbitraži ili mirenju ili sudskom postupku;

ii. pravni savjet u pripremi postupka iz podtočke i. ili ako postoji konkretna naznaka i velika vjerojatnost da će pitanje na koji se odnosi savjet postati predmet takvog postupka, pod uvjetom da je savjet dao odvjetnik u smislu članka 1. Direktive 77/249/EEZ;

[61] Direktiva Vijeća 77/249/EEZ od 22. ožujka 1977. o olakšavanju učinkovitog ostvarivanja slobode pružanja odvjetničkih usluga (SL L 78, 26.3.1977., str. 17.).

iii. usluge arbitraže i mirenja;

iv. usluge ovjeravanja i autentifikacije dokumenata koje moraju pružati javni bilježnici;

(i) za ugovore koji su označeni kao tajni ili za ugovore čije izvršenje mora biti popraćeno posebnim mjerama osiguranja, u skladu s važećim upravnim odredbama koje su na snazi ili kada je to potrebno zbog zaštite osnovnih interesa Unije, pod uvjetom da se dotični osnovni interesi ne mogu zajamčiti drugim mjerama; takve se mjere mogu sastojati od zahtjevâ za zaštitu povjerljive naravi informacija koje javni naručitelj stavlja na raspolaganje u postupku nabave;

(j) za financijske usluge u vezi s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata u smislu Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća[62], usluge središnje banke i operacije koje se provode u okviru Europskog fonda za financijsku stabilnost i Europskog stabilizacijskog mehanizma;

[62] Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.).

(k) zajmova, neovisno o tome jesu li u vezi s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata u smislu Direktive 2014/65/EU;

(l) za kupnju javnih komunikacijskih mreža i elektroničkih komunikacijskih usluga u smislu Direktive 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća[63];

(m) usluge koje pruža međunarodna organizacija ako ne može sudjelovati u natjecateljskim postupcima u skladu sa svojim statutom ili osnivačkim aktom.

11.2. Ponuda se smatra neprikladnom ako se ne odnosi na predmet ugovora, a zahtjev za sudjelovanje smatra se neprikladnim ako je gospodarski subjekt u situacijama za isključenje iz članka 136. stavka 1. ili ne zadovoljava kriterije za odabir.

11.3. Iznimke utvrđene u točki 11.1. drugom podstavku podtočkama (b) ii. i (b) iii. primjenjuju se samo ako ne postoji prihvatljiva alternativa ili zamjena, a nepostojanje tržišnog natjecanja nije rezultat umjetnog sužavanja parametara pri utvrđivanju nabave.

[63] Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL L 108, 24.4.2002., str. 33.).

11.4. U slučajevima iz točke 11.1. drugog podstavka podtočke (e) u osnovnom projektu navode se opseg mogućih novih usluga ili radova i uvjeti pod kojima se dodjeljuju. Čim se objavi nadmetanje za osnovni projekt, objavljuje se mogućnost uporabe pregovaračkog postupka te se ukupni procijenjeni iznos za naknadne usluge ili radove uzima u obzir pri primjeni pragova iz članka 175. stavka 1. ili iz članka 178. stavka 1. u području vanjskih djelovanja. Ako institucije Unije dodjeljuju ugovore za svoj račun, taj se postupak smije primjenjivati samo tijekom izvršenja izvornog ugovora, a najkasnije tijekom tri godine nakon njegova sklapanja.

12. Uporaba natjecateljskog postupka uz pregovore ili natjecateljskog dijaloga

12.1. Kada javni naručitelj upotrebljava natjecateljski postupak uz pregovore ili natjecateljski dijalog, primjenjuje aranžmane o pregovorima utvrđene u članku 164. stavku 4. i u točki 6.5. Javni naručitelj može primjenjivati te postupke bez obzira na procijenjenu vrijednost ugovora u sljedećim slučajevima:

(a) ako su kao odgovor na otvoreni ili ograničeni postupak dostavljene samo nepravilne ili neprihvatljive ponude kako je utvrđeno točkama 12.2. i 12.3. nakon dovršetka tog postupka pod uvjetom da izvorna dokumentacija o nabavi nije bitno izmijenjena;

(b) u odnosu na radove, robu ili usluge koji ispunjavaju jedan od sljedećih kriterija ili više njih:

i. ako se potrebe javnog naručitelja ne mogu zadovoljiti bez prilagodbe lako dostupnog rješenja;

ii. radovi, roba ili usluge uključuju dizajnerska ili inovativna rješenja;

iii. ugovor ne može biti dodijeljen bez prethodnih pregovora zbog posebnih okolnosti povezanih s naravi, složenošću ili pravnim i financijskim uvjetima ugovora ili rizicima povezanima s predmetom ugovora;

iv. javni naručitelj ne može s dostatnom preciznošću utvrditi tehničke specifikacije upućivanjem na normu, kako je navedeno u točki 17.3.;

(c) na ugovore o koncesiji;

(d) na ugovore o nabavi usluga iz Priloga XIV. Direktivi 2014/24/EU;

(e) na usluge istraživanja i razvoja, osim onih obuhvaćenih CPV oznakama 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 i 73430000-5, kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 2195/2002 osim ako koristi ima isključivo javni naručitelj za uporabu u obavljanju svojih poslova, ili je javni naručitelj u cijelosti platio pruženu uslugu;

(f) na ugovore o uslugama za stjecanje, razvoj, produkciju ili koprodukciju programskog materijala namijenjenog za audiovizualne ili medijske usluge kako je definirano u Direktivi 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća[64] ili za radijske medijske usluge, ili na ugovore o vremenu emitiranja ili pružanju programa.

12.2. Ponuda se smatra nepravilnom u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(a) ako ne zadovoljava minimalne zahtjeve navedene u dokumentaciji o nabavi;

(b) ako ne ispunjava zahtjeve za podnošenje iz članka 168. stavka 3.;

(c) ako je ponuditelj odbijen na temelju članka 141. stavka 1. prvog podstavka točaka (b) ili (c);

(d) ako je javni naručitelj naveo da je ponuda izuzetno niska.

[64] Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.).

12.3. Ponude se smatraju neprihvatljivima u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(a) ako cijena ponude premašuje maksimalan proračun javnog naručitelja kako je određen i evidentiran prije pokretanja postupka nabave;

(b) ako ponuda ne ispunjava minimalne razine kakvoće za kriterije za dodjelu.

12.4. U slučajevima iz točke 12.1. podtočke (a), javni naručitelj ne mora objaviti obavijest o nadmetanju ako uključuje u natjecateljski postupak uz pregovore sve ponuditelje koji su zadovoljili kriterije za isključenje i za odabir, izuzev onih koji su dostavili ponudu koja je proglašena izuzetno niskom.

13. Postupak s pozivom na iskaz interesa

13.1. Za ugovore čija je vrijednost manja od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. ili iz članka 178. stavka 1. te ne dovodeći u pitanje točke 11. i 12., javni naručitelj može upotrijebiti poziv na iskaz interesa u sljedeće svrhe:

(a) za predodabir natjecatelja koji će biti pozvani da dostave ponude kao odgovor na buduće ograničene pozive na dostavu ponuda;

(b) za prikupljanje popisa prodavatelja koji će biti pozvani da dostave zahtjeve za sudjelovanje ili ponude.

13.2. Popis koji se sastavlja nakon poziva na iskaz interesa vrijedi najviše četiri godine od datuma objave obavijesti iz točke 3.1.

Popis iz prvog podstavka može uključivati potpopise.

Svaki zainteresirani gospodarski subjekt može izraziti interes u svakom trenutku tijekom razdoblja valjanosti popisa, izuzev tijekom posljednja tri mjeseca tog razdoblja.

13.3. Ako se treba dodijeliti ugovor, javni naručitelj poziva sve natjecatelje ili prodavatelje koji su navedeni na relevantnom popisu ili potpopisu da učine sljedeće:

(a) dostave ponudu u slučaju iz točke 13.1. podtočke (a);

(b) dostave, u slučaju popisa iz točke 13.1. podtočke (b), jedno od sljedećeg:

i. ponude koje uključuju dokumente koji se odnose na kriterije za isključenje i za odabir;

ii. dokumente koji se odnose na kriterije za isključenje i za odabir i, kao drugi korak, ponude za one koje ispunjavaju te kriterije.

14. Ugovori srednje, male i vrlo male vrijednosti

14.1. Ugovori srednje, male i vrlo male vrijednosti mogu se dodijeliti pregovaračkim postupkom u skladu s aranžmanima o pregovorima utvrđenima u članku 164. stavku 4. i u točki 6.5. Prvotnu ponudu dostavljaju samo natjecatelji koje je javni naručitelj istodobno pozvao pisanim putem.

14.2. Ugovori čija je vrijednost veća od 60 000 EUR, a manja od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1., smatraju se ugovorima srednje vrijednosti. Točke 3.1., 6.1. i 6.4. primjenjuju se na takve ugovore.

14.3. Ugovor čija vrijednost nije veća od 60 000 EUR, ali je veća od pragova utvrđenih u točki 14.4., smatra se ugovorom male vrijednosti. Točke 3.1., 6.2. i 6.4. primjenjuju se na takve ugovore.

14.4. Ugovor čija vrijednost nije veća od 15 000 EUR smatra se ugovorom vrlo male vrijednosti. Na takve ugovore primjenjuje se točka 6.3.

14.5. Plaćanja iznosa koji ne premašuju 1 000 EUR u pogledu stavki rashoda mogu se izvršavati jednostavno kao plaćanja po fakturama, bez prethodnog prihvaćanja ponude.

15. Prethodna provjera tržišta

15.1. U svrhe prethodne provjere tržišta, javni naručitelj može tražiti ili prihvatiti savjet neovisnih stručnjaka ili tijela ili gospodarskih subjekata. Taj se savjet može upotrijebiti za planiranje i provođenje postupka nabave, pod uvjetom da takav savjet nema učinak narušavanja tržišnog natjecanja i ne dovodi do kršenja načela nediskriminacije i transparentnosti.

15.2. Ako je gospodarski subjekt savjetovao javnog naručitelja ili je na drugi način sudjelovao u pripremi postupka nabave, javni naručitelj poduzima odgovarajuće mjere utvrđene u članku 141. kako bi osigurao da se sudjelovanjem tog gospodarskog subjekta u postupku dodjele ne naruši tržišno natjecanje.

16. Dokumentacija o nabavi

16.1. Dokumentacija o nabavi uključuje sljedeće:

(a) ako je primjenjivo, obavijest o nadmetanju ili druge mjere oglašavanja kako je predviđeno u točkama od 2. do 5.;

(b) poziv na dostavu ponuda;

(c) natječajne specifikacije ili opisnu dokumentaciju u slučaju natjecateljskog dijaloga, uključujući tehničke specifikacije i relevantne kriterije;

(d) nacrt ugovora na temelju predloška ugovora.

Prvi podstavak podtočka (d) ne primjenjuje se u slučajevima kada se, zbog iznimnih i propisno opravdanih okolnosti, ne može upotrijebiti predložak ugovora.

16.2. U pozivu na dostavu ponuda:

(a) utvrđuju se pravila koja se primjenjuju na dostavu ponuda, uključujući posebno uvjete o čuvanju njihove povjerljivosti do otvaranja, krajnji rok za zaprimanje ponuda i adresu na koju moraju biti poslane ili dostavljene ili internetsku adresu u slučaju elektroničkog podnošenja;

(b) navodi se da dostavljanje ponude podrazumijeva prihvaćanje uvjeta navedenih u dokumentaciji o nabavi te da se takvim dostavljanjem obvezuje ugovaratelja kojem se ugovor dodjeljuje tijekom izvršenja ugovora;

(c) utvrđuje se navedeno razdoblje tijekom kojeg je ponuda valjana i ne smije se mijenjati ni u kojem pogledu;

(d) zabranjuje se bilo kakav kontakt između javnog naručitelja i ponuditelja tijekom postupka, osim u iznimnom slučaju, na temelju uvjeta utvrđenih u članku 169. te, ako postoji odredba o posjetu na licu mjesta, navode se načini za provođenje takvog posjeta;

(e) utvrđuje se sredstvo dokazivanja ispunjavanja roka za zaprimanje ponuda;

(f) navodi se da podnošenje ponude podrazumijeva prihvaćanje primanja obavijesti o ishodu postupka elektroničkim putem.

16.3. Natječajne specifikacije sadržavaju sljedeće:

(a) kriterije za isključenje i za odabir;

(b) kriterije za dodjelu i njihove odnosne pondere, ili, ako ponderiranje nije moguće iz objektivnih razloga, njihovu važnost padajućim redoslijedom, koji se ujedno primjenjuje na varijante ako su odobrene u obavijesti o nadmetanju;

(c) tehničke specifikacije iz točke 17.;

(d) ako su dopuštene varijante, minimalne zahtjeve koje moraju ispunjavati;

(e) informacije o tome primjenjuje li se Protokol br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije, priložen UEU-u i UFEU-u, ili, ako je to primjereno, Bečka konvencija o diplomatskim odnosima ili Bečka konvencija o konzularnim odnosima;

(f) dokaz o pristupu postupku nabave;

(g) zahtjev da ponuditelji navedu u kojoj zemlji imaju poslovni nastan i da dostave prateće dokaze koji su uobičajeno prihvatljivi prema pravu te zemlje;

(h) u slučaju dinamičkog sustava nabave ili elektroničkih kataloga, informacije o elektroničkoj opremi koja se upotrebljava te o dogovorima o tehničkim priključcima i specifikacijama koji su potrebni.

16.4. U nacrtu ugovora:

(a) utvrđuje se ugovorna kazna koja se plaća za nepoštovanje njegovih odredaba;

(b) utvrđuju se pojedinosti koje moraju biti navedene na fakturama i u relevantnoj popratnoj dokumentaciji u skladu s člankom 111.;

(c) navodi se da se, kada institucije Unije dodjeljuju ugovore za svoj račun, na ugovor primjenjuje pravo Unije koje je, prema potrebi, nadopunjeno nacionalnim pravom ili, prema potrebi, za ugovore u vezi s nekretninama, isključivo nacionalno pravo;

(d) navodi se sud nadležan za rješavanje sporova;

(e) navodi se da ugovaratelj mora ispunjavati primjenjive obveze u području prava o zaštiti okoliša, socijalnog i radnog prava koje su utvrđene u pravu Unije, u nacionalnom pravu, u kolektivnim ugovorima ili u međunarodnim društvenim konvencijama i konvencijama o zaštiti okoliša navedenima u Prilogu X. Direktivi 2014/24/EU;

(f) navodi se hoće li biti potreban prijenos prava intelektualnog vlasništva;

(g) navodi se da je cijena navedena u ponudi konačna i da se ne može izmijeniti ili se utvrđuju uvjeti ili formule za izmjenu cijena za vrijeme trajanja ugovora.

Za potrebe prvog podstavka podtočke (g), ako je u ugovoru utvrđena izmjena cijene, javni naručitelj osobito vodi računa o:

i. predmetu nabave i gospodarskoj situaciji u kojoj se nabava odvija;

ii. vrsti ugovora i zadaćama i njegovom trajanju;

iii. financijskim interesima javnog naručitelja.

Od prvog podstavka podtočaka (c) i (d) ove točke može se odstupiti za ugovore sklopljene u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkom (m).

17. Tehničke specifikacije

17.1. Tehničkim specifikacijama omogućuje se jednak pristup gospodarskih subjekata postupcima nabave i one ne smiju imati učinak stvaranja neopravdanih prepreka otvaranju nabave konkurenciji.

Tehničke specifikacije uključuju značajke koje moraju imati radovi, roba ili usluge, uključujući minimalne zahtjeve, kako bi mogli ispuniti svrhu koju im je namijenio javni naručitelj.

17.2. Ako je to primjereno, značajke iz točke 17.1. mogu uključivati:

(a) razine kvalitete;

(b) okolišnu učinkovitost i klimatsku učinkovitost;

(c) za kupnje namijenjene za fizičke osobe, kriterije pristupačnosti za osobe s invaliditetom ili dizajn za sve korisnike, uz iznimku propisno opravdanih slučajeva;

(d) razine i postupke ocjenjivanja sukladnosti;

(e) uspješnost ili uporabu isporuke;

(f) sigurnost ili dimenzije, uključujući, za nabavu robe, trgovački naziv i upute za korisnike i, za sve ugovore, terminologiju, simbole, ispitivanje i metode ispitivanja, pakiranje, oznake i označivanje, proizvodne postupke i metode;

(g) za ugovore o radovima, postupke koji se odnose na osiguravanje kvalitete i pravila koja se odnose na projektiranje i troškove, uvjete ispitivanja, pregleda i prihvaćanja za radove i metode ili tehnike gradnje i sve druge tehničke uvjete koje javni naručitelj može odrediti u skladu s općim ili posebnim propisima u pogledu gotovih radova i na materijale ili dijelove koje oni uključuju.

17.3. Tehničke specifikacije oblikuju se na jedan od sljedećih načina:

(a) redoslijedom prvenstva, upućivanjem na europske norme, europska tehnička odobrenja, zajedničke tehničke specifikacije, međunarodne norme, druge tehničke referentne sustave koje uspostavljaju europska normizacijska tijela ili, ako to nije moguće, njihove nacionalne ekvivalente; svako upućivanje popraćeno je riječima „ili jednakovrijedan”;

(b) u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, uključujući okolišne značajke, pod uvjetom da su ti parametri dostatno precizni kako bi ponuditelji mogli odrediti predmet ugovora i kako bi javni naručitelj mogao dodijeliti ugovor;

(c) kombinacijom metoda navedenih u podtočkama (a) i (b).

17.4. Ako javni naručitelj upotrebljava mogućnost upućivanja na specifikacije iz točke 17.3. podtočke (a), on ne smije odbiti ponudu uz obrazloženje da nije u skladu s tim specifikacijama ako ponuditelj bilo kojim prikladnim sredstvom dokaže da se predloženim rješenjem na istovjetan način zadovoljavaju zahtjevi utvrđeni u tehničkim specifikacijama.

17.5. Ako javni naručitelj upotrebljava mogućnost predviđenu u točki 17.3. podtočki (b) da izradi tehničke specifikacije u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, on ne smije odbiti ponudu koja je u skladu s nacionalnom normom kojom se prenose europska norma, europsko tehničko odobrenje, zajednička tehnička specifikacija, međunarodna norma ili tehnički referentni sustavi koje je utvrdilo europsko normizacijsko tijelo, ako se te specifikacije odnose na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve koje je on utvrdio.

Ponuditelj dokazuje bilo kojim prikladnim sredstvom da radovi, roba ili usluge koji su u skladu s normom udovoljavaju izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima koje je utvrdio javni naručitelj.

17.6. Ako javni naručitelj namjerava nabaviti radove, robu ili usluge s posebnim okolišnim, socijalnim ili drugim značajkama, on može zahtijevati određenu oznaku ili posebne zahtjeve iz oznake, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) zahtjevi povezani s oznakom odnose se samo na kriterije koji su povezani s predmetom ugovora i prikladni su za utvrđivanje značajki kupnje;

(b) zahtjevi povezani s oznakom temelje se na drugim objektivno provjerljivim i nediskriminirajućim kriterijima;

(c) oznake su utvrđene u otvorenom i transparentnom postupku u kojem mogu sudjelovati svi relevantni dionici;

(d) oznake su dostupne svim zainteresiranim stranama;

(e) zahtjeve povezane s oznakom određuje treća strana na koju gospodarski subjekt koji se prijavljuje za oznaku nema odlučujući utjecaj.

Javni naručitelj može zahtijevati da gospodarski subjekti dostave izvješće o ispitivanju ili potvrdu kao sredstvo dokazivanja sukladnosti s dokumentacijom o nabavi od tijela za ocjenjivanje sukladnosti akreditiranih u skladu s Uredbom (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća[65] ili jednakovrijednog tijela za ocjenjivanje sukladnosti.

17.7. Javni naručitelj prihvaća druge prikladne načine za dokazivanje takvih zahtjeva osim onih iz točke 17.6., kao što je tehnička dokumentacija proizvođača, ako gospodarski subjekt nema pristup potvrdama ili izvješćima o testiranju ili nema mogućnost pribavljanja tih dokumenata ili dobivanja određene oznake unutar relevantnih rokova, iz razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu i pod uvjetom da dotični gospodarski subjekt dokaže da radovi, roba ili usluge koji se pružaju ispunjavaju zahtjeve za određenu oznaku ili posebne zahtjeve koje je naveo javni naručitelj.

17.8. Osim ako je to opravdano predmetom ugovora, tehničkim specifikacijama ne smije se upućivati na određenu marku ili izvor, ili određeni postupak koji je karakterističan za proizvode ili usluge koje pruža određeni gospodarski subjekt, ili na žigove, patente, tipove ili određeno podrijetlo ili proizvodnju ako bi to imalo učinak pogodovanja određenim proizvodima ili gospodarskim subjektima ili njihova isključenja.

---

[65] Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

Takvo upućivanje dopušteno je samo u iznimnim slučajevima ako nije moguć dostatno detaljan i razumljiv opis predmeta ugovora. Uz takvo upućivanje navode se riječi „ili jednakovrijedan”.

18. Kriteriji za isključenje i odabir

18.1. Za potrebe članka 137. javni naručitelj prihvaća europsku jedinstvenu dokumentaciju o nabavi (ESPD) iz Direktive 2014/24/EU ili, ako to nije slučaj, potpisanu i datiranu izjavu.

Gospodarski subjekt može ponovno upotrijebiti ESPD koji je već bio upotrijebljen u prethodnom postupku ako potvrdi da su informacije sadržane u njemu i dalje točne.

18.2. Javni naručitelj u dokumentaciji o nabavi navodi kriterije za odabir, minimalne razine sposobnosti te dokaze potrebne za dokazivanje te sposobnosti. Svi se zahtjevi moraju odnositi na predmet ugovora te biti s njime razmjerni.

Javni naručitelj navodi u dokumentaciji o nabavi kako skupine gospodarskih subjekata trebaju zadovoljiti kriterije za odabir uzimajući u obzir točku 18.6.

Ako je ugovor podijeljen na grupe, javni naručitelj može utvrditi minimalne razine sposobnosti za svaku grupu. On može odrediti dodatne minimalne razine sposobnosti ako je nekoliko grupa dodijeljeno istom ugovaratelju.

18.3. U odnosu na sposobnost za obavljanje profesionalne aktivnosti, javni naručitelj može zahtijevati da gospodarski subjekt ispunjava najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

(a) upisan je u relevantni stručni ili trgovački registar, osim ako je gospodarski subjekt međunarodna organizacija;

(b) za ugovore o uslugama, da ima određeno odobrenje kojim se dokazuje da je ovlašten za izvršenje ugovora u zemlji poslovnog nastana ili da je član posebne stručne organizacije.

18.4. Kod primanja zahtjevâ za sudjelovanje ili ponuda, javni naručitelj prihvaća ESPD ili, ako to nije slučaj, izjavu u kojoj se navodi da natjecatelj ili ponuditelj zadovoljava kriterije za odabir. Ako je riječ o ugovorima vrlo male vrijednosti, može se odustati od zahtjeva za dostavljanje ESPD-a ili izjave.

Javni naručitelj može zatražiti od ponuditelja i natjecatelja da u bilo kojem trenutku tijekom postupka dostavi ažuriranu izjavu ili cijelu popratnu dokumentaciju ili njezin dio ako je to potrebno kako bi se osigurao pravilan tijek postupka.

Javni naručitelj zahtijeva od natjecateljâ ili uspješnih ponuditelja da dostave ažuriranu popratnu dokumentaciju, osim ako ju je već primio za potrebe drugog postupka i pod uvjetom da je dokumentacija još uvijek ažurna ili joj može besplatno pristupiti u nacionalnoj bazi podataka.

18.5. Javni naručitelj može, ovisno o svojoj procjeni rizika, odlučiti da neće zahtijevati dokaz pravne, regulatorne, financijske, ekonomske, tehničke i stručne sposobnosti gospodarskih subjekata u sljedećim slučajevima:

(a) u postupcima za ugovore koje institucije Unije dodjeljuju za svoj račun čija vrijednost ne premašuje pragove iz članka 175. stavka 1.;

(b) u postupcima za ugovore dodijeljene u području vanjskog djelovanja čija vrijednost ne premašuje pragove iz članka 178. stavka 1.;

(c) u postupcima za ugovore koji se dodjeljuju u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkama (b), (e), (f) i., (f) iv., (h) i (m).

Ako javni naručitelj odluči da neće zahtijevati dokaze pravne, regulatorne, financijske, ekonomske, tehničke i stručne sposobnosti gospodarskih subjekata, ne smije postojati nikakvo predfinanciranje, osim u propisno opravdanim slučajevima.

18.6. Gospodarski subjekt može se, ako je to primjereno slučaju i za određeni ugovor, osloniti na sposobnosti drugih subjekata, bez obzira na pravni odnos koji ima s tim subjektima. U tom slučaju mora dokazati javnom naručitelju da će imati na raspolaganju resurse nužne za izvršenje ugovora dostavljanjem obveze tih subjekata u tu svrhu.

U vezi s tehničkim i stručnim kriterijima, gospodarski subjekt može se osloniti na sposobnost drugih subjekata samo ako će potonji obavljati radove ili usluge za koje se zahtijevaju te sposobnosti.

Ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnosti drugih subjekata u odnosu na kriterije koji se odnose na ekonomsku i financijsku sposobnost, javni naručitelj može zahtijevati da gospodarski subjekt i ti subjekti budu solidarno odgovorni za izvršenje ugovora.

Javni naručitelj može zatražiti informacije od ponuditelja o bilo kojem dijelu ugovora kojeg ponuditelj namjerava podugovarati i o identitetu podugovaratelja.

Za radove ili usluge koje se pružaju u objektu koji je pod izravnim nadzorom javnog naručitelja, javni naručitelj zahtijeva od ugovaratelja da navede imena i prezimena, kontaktne podatke i ovlaštene predstavnike podugovaratelja uključenih u izvršenje ugovora, uključujući sve promjene podugovaratelja.

18.7. Javni naručitelj provjerava ispunjavaju li subjekti, na čiju se sposobnost gospodarski subjekt namjerava osloniti i predviđeni podugovaratelji, kad podugovaranje predstavlja bitan dio ugovora, relevantne kriterije za odabir.

Javni naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt ili podugovaratelja koji ne zadovoljava relevantne kriterije za odabir.

18.8. U slučaju ugovora o radovima, ugovora o uslugama te poslova postavljanja ili instalacije u kontekstu ugovora o nabavi robe, javni naručitelj može zahtijevati da određene kritične zadaće obavlja izravno sam ponuditelj ili, ako ponudu dostavlja skupina gospodarskih subjekata, sudionik iz te skupine.

18.9. Javni naručitelj ne smije zahtijevati da skupina gospodarskih subjekata ima određeni pravni oblik kako bi mogla dostaviti ponudu ili zahtjev za sudjelovanje, ali od odabrane se skupine može zatražiti da usvoji određeni pravni oblik nakon što joj je dodijeljen ugovor ako je takva promjena potrebna za ispravno izvršenje ugovora.

19. Ekonomska i financijska sposobnost

19.1. Kako bi se osiguralo da gospodarski subjekti posjeduju potrebnu ekonomsku i financijsku sposobnost za izvršenje ugovora, javni naručitelj može zahtijevati osobito sljedeće:

(a) da gospodarski subjekti imaju određeni minimalni godišnji promet, uključujući određeni minimalni promet u području obuhvaćenom ugovorom;

(b) da gospodarski subjekti dostave svoju godišnju računovodstvenu dokumentaciju iz kojih je razvidan omjer između imovine i obveza;

(c) da gospodarski subjekti dostave odgovarajuću razinu osiguranja od profesionalnih rizika.

Za potrebe prvog podstavka točke (a) minimalni godišnji promet ne smije biti dva puta veći od procijenjene godišnje vrijednosti ugovora, osim u opravdanim slučajevima povezanima s naravi kupnje, koje javni naručitelj objašnjava u dokumentaciji o nabavi.

Za potrebe prvog podstavka točke (b) javni naručitelj objašnjava metode i kriterije za takve omjere u dokumentaciji o nabavi.

19.2. U slučaju dinamičkih sustava nabave, najveći godišnji promet izračunava se na temelju očekivane najveće veličine posebnih ugovora koji se trebaju dodijeliti u okviru tog sustava.

19.3. Javni naručitelj utvrđuje u dokumentaciji o nabavi dokaze koje dostavlja gospodarski subjekt kako bi dokazao svoju ekonomsku i financijsku sposobnost. On osobito može zatražiti jedan ili više sljedećih dokumenata:

(a) odgovarajuće izjave banaka ili, ako je to primjereno, dokaz o relevantnom osiguranju od profesionalnih rizika;

(b) financijske izvještaje ili izvatke iz njih za posljednje tri financijske godine za koje je zaključena računovodstvena dokumentacija ili za kraće razdoblje;

(c) izjavu o ukupnom prometu gospodarskog subjekta i, ako je to primjereno, o prometu u području obuhvaćenom ugovorom za najviše posljednje tri financijske godine za koje su dostupni podaci.

Ako, iz bilo kojeg valjanog razloga, gospodarski subjekt nije u mogućnosti predočiti potvrde koje traži javni naručitelj, on može svoju ekonomsku i financijsku sposobnost dokazati bilo kojim drugim dokumentom kojeg javni naručitelj smatra prikladnim.

20. Tehnička i stručna sposobnost

20.1. Javni naručitelj provjerava ispunjavaju li natjecatelji ili ponuditelji minimalne kriterije za odabir koji se odnose na tehničku i stručnu sposobnost u skladu s točkama 20.2. do 20.5.

20.2. Javni naručitelj utvrđuje u dokumentaciji o nabavi dokaze koje gospodarski subjekt treba dostaviti kako bi dokazao svoju tehničku i stručnu sposobnost. On može zatražiti jedan ili više sljedećih dokumenata:

(a) za radove, robu koja zahtijeva poslove postavljanja ili instalacije, ili usluge, informacije o obrazovnim i stručnim kvalifikacijama, vještinama, iskustvu i stručnosti osoba odgovornih za izvršenje;

(b) popis na kojem je navedeno sljedeće:

i. glavne pružene usluge i isporučena roba u protekle tri godine, s iznosima, datumima i klijentima, javnim ili privatnim, popraćeno, na zahtjev, izjavama klijenata;

ii. radovi izvršeni u posljednjih pet godina, popraćeno potvrdama o zadovoljavajućem izvršenju za najvažnije radove;

(c) izjavu o tehničkoj opremi, alatima ili pogonu koji je na raspolaganju gospodarskom subjektu za izvršenje ugovora o nabavi usluga ili radova;

(d) opis tehničkih mogućnosti i sredstava dostupnih gospodarskom subjektu za osiguranje kvalitete te opis dostupnih objekata za učenje i istraživanje;

(e) upućivanje na tehničare ili tehnička tijela koja su na raspolaganju gospodarskom subjektu, bez obzira pripadaju li mu ili ne, osobito na tijela odgovorna za kontrolu kvalitete;

(f) u pogledu nabave robe: uzorci, opisi ili vjerodostojne fotografije ili certifikati, koje su izdale službene institucije ili agencije za kontrolu kvalitete priznate nadležnosti, kojima se potvrđuje sukladnost robe jasno opisana upućivanjem na tehničke specifikacije ili standarde;

(g) za radove ili usluge, izjavu o prosječnom godišnjem broju zaposlenih i broju rukovodećeg osoblja gospodarskog subjekta za posljednje tri godine;

(h) naznaku o upravljanju lancem opskrbe i sustavima za praćenje koje će gospodarski subjekt moći primijeniti pri izvršenju ugovora;

(i) naznaku o mjerama upravljanja okolišem koje će gospodarski subjekt moći primjenjivati kod izvršenja ugovora.

Za potrebe prvog podstavka podtočke (b)i., prema potrebi, radi osiguranja odgovarajuće razine tržišnog natjecanja, javni naručitelj može navesti da će se uzeti u obzir dokazi o isporučenoj relevantnoj robi ili uslugama koje su izvršene prije više od tri godine.

Za potrebe prvog podstavka podtočke (b)ii., prema potrebi, radi osiguranja odgovarajuće razine tržišnog natjecanja, javni naručitelj može navesti da će se uzeti u obzir dokazi o relevantnim radovima koji su dostavljeni ili izvršeni prije više od pet godina.

20.3. Ako su roba ili usluge složeni ili, iznimno, potrebni u posebnu svrhu, dokazi o tehničkoj i stručnoj sposobnosti mogu se osigurati putem provjere koju obavlja javni naručitelj, ili u njegovo ime nadležno službeno tijelo zemlje u kojoj gospodarski subjekt ima poslovni nastan, podložno suglasnosti tog tijela. Takve se provjere odnose na tehničku sposobnost i proizvodnu sposobnost dobavljača i, prema potrebi, na objekte za analizu i istraživanje i mjere osiguranja kvalitete.

20.4. Ako javni naručitelj zahtijeva dostavljanje potvrda koje su sastavila neovisna tijela kojima se potvrđuje sukladnost gospodarskog subjekta s određenim standardima osiguravanja kvalitete, uključujući o dostupnosti za osobe s invaliditetom, on upućuje na sustave osiguravanja kvalitete koji se temelje na relevantnoj seriji europskih normi koje su potvrdila akreditirana tijela. Javni naručitelj ujedno prihvaća druge dokaze o jednakovrijednim mjerama osiguravanja kvalitete od gospodarskog subjekta koji je dokazao da nema pristup takvim potvrdama ili nema mogućnost dobivanja takvih potvrda u relevantnim rokovima, zbog razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu i pod uvjetom da gospodarski subjekt dokaže da su predložene mjere za osiguravanje kvalitete u skladu s traženim normama osiguravanja kvalitete.

20.5. Ako javni naručitelj zahtijeva dostavljanje potvrda koje su sastavila nezavisna tijela kojima se potvrđuje da gospodarski subjekt zadovoljava određene sustave upravljanja okolišem ili norme, on upućuje na sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Europske unije ili na druge sustave upravljanja okolišem priznate u skladu s člankom 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća[66] ili druge norme upravljanja okolišem koje se temelje na relevantnim europskim ili međunarodnim normama akreditiranih tijela. Ako je dokazano da gospodarski subjekt nema pristup takvim potvrdama ili nema mogućnost pribavljanja tih dokumenata u relevantnom roku iz razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu, javni naručitelj prihvaća i druge dokaze o mjerama upravljanja okolišem, pod uvjetom da gospodarski subjekt dokaže da su te mjere jednakovrijedne onima koje su propisane u skladu s primjenjivim sustavom upravljanja okolišem ili normom.

20.6. Javni naručitelj može zaključiti da gospodarski subjekt ne posjeduje potrebnu stručnu sposobnost za izvršenje ugovora u skladu s odgovarajućim standardom kvalitete ako javni naručitelj utvrdi da je gospodarski subjekt u sukobu interesa koji može negativno utjecati na njegovo izvršenje obveza.

---

66 Uredba (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 761/2001 i Odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ (SL L 342, 22.12.2009., str. 1.).

21. Kriteriji za dodjelu

21.1. Kriteriji kvalitete mogu uključivati elemente kao što su tehnička vrijednost, estetske i funkcionalne značajke, dostupnost, dizajn za sve korisnike, društvene, okolišne i inovativne značajke, postupke proizvodnje, nabave i trgovanja i sve druge posebne postupke u bilo kojoj fazi vijeka trajanja radova, nabave ili usluga, organizaciju osoblja određenog za izvršenje ugovora, usluge nakon prodaje, tehničku pomoć, uvjete isporuke kao što su datum isporuke, postupak isporuke te razdoblje isporuke ili razdoblje dovršenja.

21.2. Javni naručitelj navodi u dokumentaciji o nabavi relativnu važnost koju pridaje svakom odabranom kriteriju za utvrđivanje ekonomski najpovoljnije ponude, osim ako primjenjuje metodu najniže cijene. Ta se važnost može izraziti kao raspon s odgovarajućom maksimalnom razlikom.

Relativna važnost koja se pridaje cijeni ili trošku u odnosu na druge kriterije ne smije dovesti do neutralizacije cijene ili troška.

Ako ponderiranje nije moguće iz objektivnih razloga, javni naručitelj navodi kriterije razvrstane prema silaznom redoslijedu važnosti.

21.3. Javni naručitelj može utvrditi minimalne razine kvalitete. Ponude ispod te razine kvalitete odbijaju se.

21.4. Izračunom troškova tijekom životnog vijeka obuhvaćaju se, djelomično ili u potpunosti, sljedeći troškovi, u mjeri u kojoj je to relevantno, tijekom vijeka trajanja radova, robe ili usluga:

(a) troškovi koje snosi javni naručitelj ili drugi korisnici, kao što su:

i. troškovi nabave;

ii. troškovi uporabe, kao što su troškovi potrošnje energije i drugih resursa;

iii. troškovi održavanja;

iv. troškovi na kraju vijeka trajanja, kao što su troškovi prikupljanja i recikliranja;

(b) troškovi koji se pripisuju okolišnim čimbenicima povezanima s radovima, robom ili uslugama tijekom njihova životnog vijeka, pod uvjetom da se njihova novčana vrijednost može utvrditi i provjeriti.

21.5. Ako javni naručitelj procjenjuje troškove izračunom troškova tijekom životnog vijeka, u dokumentaciji o nabavi navode se podaci koje trebaju dostaviti ponuditelji i metoda koja će se upotrebljavati za utvrđivanje troškova tijekom životnog vijeka na temelju tih podataka.

Metoda koja se upotrebljava za procjenu troškova koji se pripisuju okolišnim čimbenicima ispunjava sljedeće uvjete:

(a) temelji se na kriterijima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminacijski;

(b) dostupna je svim zainteresiranim stranama;

(c) gospodarski subjekti mogu dostaviti potrebne podatke uz razumne napore.

Ako je primjenjivo, javni naručitelj upotrebljava obvezne zajedničke metode za izračun troškova životnog vijeka predviđene u Prilogu XIII. Direktivi 2014/24/EU.

22. Uporaba elektroničkih dražbi

22.1. Javni naručitelj može upotrebljavati elektroničke dražbe u kojima se navode nove niže cijene ili nove vrijednosti koje se odnose na određene elemente ponuda.

Javni naručitelj strukturira elektroničku dražbu kao ponavljajući elektronički postupak koji se odvija nakon prvotne potpune evaluacije ponuda kojom se omogućuje njihovo rangiranje primjenom automatskih metoda evaluacije.

22.2. U otvorenim, ograničenim ili natjecateljskim pregovaračkim postupcima, javni naručitelj može odlučiti da dodjeli ugovora o javnoj nabavi prethodi elektronička dražba ako se točno može odrediti dokumentacija o nabavi.

Elektronička dražba može se provesti pri ponovnom otvaranju nadmetanja između stranaka okvirnog ugovora iz točke 1.3. drugog podstavka podtočke (b) i pri otvaranju nadmetanja za ugovore koji se dodjeljuju u okviru dinamičkog sustava nabave iz članka 9.

Elektronička dražba temelji se na jednoj od metoda dodjele iz članka 167. stavka 4.

22.3. Javni naručitelj koji odluči održati elektroničku dražbu navodi tu činjenicu u obavijesti o nadmetanju.

Dokumentacija o nabavi uključuje sljedeće pojedinosti:

(a) vrijednosti obilježja koja će biti predmet elektroničke dražbe, ako su ta obilježja mjerljiva i ako ih se može izraziti brojkama ili postocima;

(b) sva ograničenja vrijednosti koja mogu biti dostavljena, koja proizlaze iz specifikacija koje se odnose na predmet ugovora;

(c) informacije koje će se staviti na raspolaganje ponuditeljima tijekom elektroničke dražbe i, ako je to primjereno, kada će im informacije biti stavljene na raspolaganje;

(d) relevantne informacije o postupku elektroničke dražbe uključujući informaciju o tome sastoji li se od različitih faza i kako će biti zaključen, kako je navedeno u točki 22.7.;

(e) uvjete pod kojima će ponuditelji moći dostavljati ponude i, posebno, minimalne razlike koje će se, ako je to primjereno, tražiti pri podnošenju ponude;

(f) relevantne informacije koje se odnose na upotrijebljenu elektroničku opremu te priključke i tehničke specifikacije.

22.4. Svi ponuditelji koji su dostavili prihvatljive ponude pozivaju se istodobno elektroničkim putem na sudjelovanje u elektroničkoj dražbi upotrebljavajući poveznice u skladu s uputama. U pozivu se navode datum i vrijeme početka elektroničke dražbe.

Elektronička dražba može se odvijati u više uzastopnih faza. Elektronička dražba smije početi najranije dva radna dana nakon dana slanja pozivâ.

22.5. Uz poziv se prilaže rezultat potpune evaluacije relevantne ponude.

U pozivu se navodi i matematička formula koju treba upotrebljavati u postupku elektroničke dražbe kako bi se automatski odredile promjene u redoslijedu na temelju dostavljenih novih cijena i/ili novih vrijednosti. Ta formula uključuje ponderiranje svih kriterija određenih za utvrđivanje ekonomski najpovoljnije ponude, kako je navedeno u dokumentaciji o nabavi. Međutim, u tu se svrhu svi rasponi unaprijed umanjuju na određenu vrijednost.

Ako su dopuštene varijante, za svaku se varijantu određuje zasebna formula.

22.6. Tijekom svake faze elektroničke dražbe javni naručitelj svim ponuditeljima trenutačno šalje dovoljno informacija kako bi im omogućio da u bilo kojem trenutku utvrde svoj relativni položaj. On ujedno može, ako je to prethodno navedeno, dostaviti druge informacije koje se odnose na druge dostavljene cijene ili vrijednosti i objaviti broj ponuditelja u svakoj posebnoj fazi dražbe. Međutim, ni u kojoj fazi elektroničke dražbe ne smije otkriti identitet ponuditelja.

22.7. Javni naručitelji zaključuju elektroničku dražbu na jedan ili više sljedećih načina:

(a) na prethodno određeni datum i u prethodno određeno vrijeme;

(b) kada više ne dobivaju nove cijene ili nove vrijednosti koje ispunjavaju uvjete u pogledu minimalnih razlika, pod uvjetom da je prethodno navedeno vrijeme koje može proteći između posljednje dostavljene ponude i zaključivanja elektroničke dražbe;

(c) kada je ostvaren prethodno određeni broj faza dražbe.

22.8. Nakon zaključivanja elektroničke dražbe, javni naručitelj dodjeljuje ugovor na temelju rezultata elektroničke dražbe.

23. Izuzetno niske ponude

23.1. Ako se, u odnosu na neki ugovor, čini da su predložena cijena ili troškovi iz ponude izuzetno niski, javni naručitelj pisanim putem traži podatke o sastavnim elementima cijene ili troškova koje smatra relevantnima i ponuditelju daje priliku da iznese svoja opažanja.

Javni naručitelj može osobito uzeti u obzir primjedbe koje se odnose na:

(a) ekonomiku proizvodnog postupka, pružanja usluga ili načina gradnje;

(b) izabrana tehnička rješenja ili iznimno povoljne uvjete dostupne ponuditelju;

(c) izvornost ponude;

(d) usklađenost ponuditelja s primjenjivim obvezama u području prava zaštite okoliša, socijalnog i radnog prava;

(e) usklađenost podugovaratelja s primjenjivim obvezama u području prava zaštite okoliša, socijalnog i radnog prava;

(f) mogućnost da ponuditelj dobije državnu potporu u skladu s primjenjivim pravilima.

23.2. Javni naručitelj smije odbiti ponudu samo ako dostavljenim dokazima nije primjereno obrazložena predložena niska cijena ili troškovi.

Javni naručitelj odbija ponudu ako je utvrdio da je ponuda izuzetno niska jer nije u skladu s primjenjivim obvezama u području prava zaštite okoliša, socijalnog i radnog prava.

23.3. Ako javni naručitelj utvrdi da je ponuda izuzetno niska jer je ponuditelj dobio državnu potporu, on može odbiti ponudu na toj osnovi samo ako ponuditelj nije u mogućnosti dokazati, u dostatnom roku koji je odredio javni naručitelj, da je dotična potpora u skladu s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. UFEU-a.

24. Rokovi za zaprimanje ponuda i zahtjevâ za sudjelovanje

24.1. Rokovi moraju biti dulji od minimalnih rokova iz ove točke ako se ponuda može sastaviti tek nakon posjeta lokaciji ili nakon uvida na licu mjesta u dokumente priložene dokumentaciji o nabavi.

Rokovi se produljuju za pet dana u sljedećim slučajevima:

(a) ako javni naručitelj ne nudi besplatan izravan pristup dokumentaciji o nabavi elektroničkim putem;

(b) ako je obavijest o nadmetanju objavljena u skladu s točkom 4.2. podtočkom (b).

24.2. U otvorenim postupcima rok za zaprimanje ponuda ne smije biti kraći od 37 dana od sljedećeg dana od dana slanja obavijesti o nadmetanju.

24.3. U ograničenim postupcima, u natjecateljskom dijalogu, u pregovaračkim postupcima, u dinamičkim sustavima nabave i partnerstvima za inovacije rok za zaprimanje zahtjevâ za sudjelovanje ne smije biti kraći od 32 dana od sljedećeg dana od dana slanja obavijesti o nadmetanju.

24.4. U ograničenim postupcima i u pregovaračkim postupcima rok za zaprimanje ponuda ne smije biti kraći od 30 dana od sljedećeg dana od dana slanja poziva na dostavu ponuda.

24.5. U dinamičkom sustavu nabave rok za zaprimanje ponuda ne smije biti kraći od 10 dana od sljedećeg dana od dana slanja poziva na dostavu ponuda.

24.6. U postupcima nakon poziva na iskaz interesa iz točke 13.1. rok je:

(a) najmanje 10 dana od sljedećeg dana od dana slanja poziva na dostavu ponuda za zaprimanje ponuda u slučaju postupka iz točke 13.1. podtočke (a) i točke 13.3. podtočke (b)i.;

(b) najmanje 10 dana za zaprimanje zahtjevâ za sudjelovanje i najmanje 10 dana za zaprimanje ponuda u slučaju postupka od dva koraka iz točke 13.3. podtočke (b)ii.

24.7. Javni naručitelj može skratiti rokove za zaprimanje ponuda za pet dana u slučaju otvorenih ili ograničenih postupaka ako prihvati podnošenje ponuda elektroničkim putem.

25. Pristup dokumentaciji o nabavi i rok za dostavljanje dodatnih informacija

25.1. Javni naručitelj besplatno nudi izravan pristup dokumentaciji o nabavi elektroničkim putem od datuma objave obavijesti o nadmetanju ili, za postupke bez obavijesti o nadmetanju ili iz točke 13., od datuma slanja poziva na dostavu ponuda.

U opravdanim slučajevima, javni naručitelj može dostaviti dokumentaciju o nabavi drugim sredstvima koja je naveo ako izravan pristup elektroničkim sredstvima nije moguć iz tehničkih razloga ili ako dokumentacija o nabavi sadržava povjerljive informacije. U takvim slučajevima primjenjuje se točka 24.1. drugi podstavak, osim u hitnim slučajevima predviđenima u točki 26.1.

Javni naručitelj može gospodarskim subjektima nametnuti zahtjeve s ciljem zaštite povjerljive naravi informacija sadržanih u dokumentaciji o nabavi. On objavljuje te zahtjeve te način pristupa dotičnoj dokumentaciji o nabavi.

25.2. Javni naručitelj što je prije moguće dostavlja dodatne informacije u vezi s dokumentacijom o nabavi svim zainteresiranim gospodarskim subjektima istodobno i pisanim putem.

Javni naručitelj nije dužan odgovoriti na zahtjeve za dodatne informacije koji su podneseni manje od šest radnih dana prije roka za zaprimanje ponuda.

25.3. Javni naručitelj produljuje rok za zaprimanje ponuda u sljedećim slučajevima:

(a) ako nije dostavio dodatne informacije najkasnije šest dana prije roka za zaprimanje ponuda iako ih je gospodarski subjekt pravodobno zatražio;

(b) ako uvede znatne izmjene u dokumentaciji o nabavi.

26. Rokovi u hitnim slučajevima

26.1. Ako je iz opravdanih hitnih razloga nemoguće ispuniti minimalne rokove utvrđene u točkama 24.2. i 24.3. za otvoreni ili ograničeni postupak, javni naručitelj može odrediti sljedeće:

(a) rok za zaprimanje zahtjevâ za sudjelovanje ili ponuda u otvorenim postupcima koji ne smije biti kraći od 15 dana od datuma kada je poslana obavijest o nadmetanju;

(b) rok za zaprimanje ponuda za ograničene postupke koji ne smije biti kraći od 10 dana od dana slanja poziva na dostavu ponuda.

26.2. U hitnim slučajevima rok utvrđen u točki 25.2. prvom podstavku i u točki 25.3. podtočki (a) iznosi četiri dana.

27. Elektronički katalozi

27.1. Ako se zahtijeva uporaba elektroničkih sredstava komunikacije, javni naručitelj može zahtijevati dostavljanje ponuda u formatu elektroničkog kataloga ili uključivanje elektroničkog kataloga.

27.2. Ako se prihvaća ili zahtijeva dostava ponuda u formatu elektroničkih kataloga, javni naručitelj mora učiniti sljedeće:

(a) navesti to u obavijesti o nadmetanju;

(b) navesti u dokumentaciji o nabavi sve potrebne informacije o formatu, elektroničkoj opremi koja se upotrebljava te tehničkim priključcima i specifikacijama za katalog.

27.3. Ako je sklopljen višestruki okvirni ugovor nakon podnošenja ponuda u formatu elektroničkih kataloga, javni naručitelj može odrediti da se ponovno otvaranje nadmetanja za posebne ugovore odvija na temelju ažuriranih kataloga primjenom jedne od sljedećih metoda:

(a) javni naručitelj poziva ugovaratelje da ponovno dostave svoje elektroničke kataloge prilagođene zahtjevima dotičnog posebnog ugovora;

(b) javni naručitelj obavješćuje ugovaratelje da planira iz prethodno dostavljenih elektroničkih kataloga prikupiti informacije potrebne za ponude prilagođene zahtjevima posebnog dotičnog ugovora, pod uvjetom da je primjena te metode najavljena u dokumentaciji o nabavi za okvirni ugovor.

27.4. Ako se upotrebljava metoda iz točke 27.3. podtočke (b), javni naručitelj obavješćuje ugovaratelje o datumu i vremenu kada planira prikupiti informacije za ponude prilagođene zahtjevima posebnog dotičnog ugovora i omogućuje ugovarateljima da odbiju takvo prikupljanje informacija.

Javni naručitelj mora omogućiti odgovarajuće razdoblje između obavijesti i stvarnog prikupljanja informacija.

Prije dodjele posebnog ugovora, javni naručitelj prikupljene informacije predstavlja dotičnom ugovaratelju kako bi mu dao priliku da ospori ili potvrdi da tako sastavljena ponuda ne sadržava bitne pogreške.

28. Otvaranje ponuda i zahtjevâ za sudjelovanje

28.1. U otvorenim postupcima, otvaranju ponuda mogu prisustvovati ovlašteni predstavnici ponuditelja.

28.2. Ako je vrijednost ugovora jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1., odgovorni dužnosnik za ovjeravanje imenuje povjerenstvo za otvaranje ponuda. Dužnosnik za ovjeravanje može odustati od te obveze na temelju analize rizika pri ponovnom otvaranju nadmetanja unutar okvirnog ugovora i u slučajevima iz točke 11.1. drugog podstavka, osim točaka (d) i (g) tog podstavka.

Povjerenstvo za otvaranje ponuda mora biti sastavljeno od najmanje dvije osobe koje predstavljaju najmanje dva organizacijska subjekta dotične institucije Unije, koji nisu međusobno hijerarhijski povezani. S ciljem izbjegavanja sukoba interesa, te osobe podliježu obvezama utvrđenima u članku 61.

Ako u predstavništvima i lokalnim jedinicama iz članka 150. ili odvojenim jedinicama u državama članicama nema zasebnih subjekata, ne primjenjuje se zahtjev u vezi s organizacijskim subjektima koji nisu međusobno hijerarhijski povezani.

28.3. UZa postupak nabave pokrenut na međuinstitucijskoj osnovi, povjerenstvo za otvaranje ponuda imenuje odgovornog dužnosnika za ovjeravanje iz institucije Unije zadužene za postupak javne nabave.

28.4. Javni naručitelj provjerava i osigurava cjelovitost izvorne ponude, uključujući financijsku ponudu i dokaz o datumu i vremenu primitka kako je predviđeno u članku 149. stavcima ***3.*** i 5. primjenom bilo koje odgovarajuće metode.

28.5. U otvorenim postupcima, kada se ugovor dodjeljuje na temelju najniže cijene ili metode najnižeg troška skladu s člankom 167. stavkom 4., cijene iz ponuda koje ispunjavaju uvjete čitaju se naglas.

28.6. Zapisnik o otvaranju primljenih ponuda potpisuje osoba ili osobe zadužene za otvaranje ili članovi povjerenstva za otvaranje ponuda. U njemu se navode ponude koje su u skladu s člankom 149. i one koje ih nisu te se navode razlozi zbog kojih su ponude odbijene, kako je utvrđeno u članku 168. stavku 4. Taj zapisnik može biti potpisan u elektroničkom sustavu koji omogućuje dostatnu identifikaciju potpisnika.

29. Evaluacija ponuda i zahtjevâ za sudjelovanje

29.1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može odlučiti da odbor za evaluaciju treba evaluirati i rangirati ponude samo na temelju kriterija za dodjelu te da se kriteriji za isključenje i za odabir evaluiraju na drugi odgovarajući način kojim se jamči nepostojanje sukoba interesa.

29.2. Za postupak nabave pokrenut na međuinstitucijskoj osnovi, odbor za evaluaciju imenuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje iz institucije Unije zadužene za postupak javne nabave. Sastav odbora za evaluaciju odražava, koliko je to moguće, međuinstitucijske značajke postupka nabave.

29.3. Prihvatljivima se smatraju zahtjevi za sudjelovanje i ponude koji su prikladni u skladu s točkom 11.2., a nisu nepravilni u skladu s točkom 12.2. ni neprihvatljivi u skladu s točkom 12.3.

30. Rezultati evaluacije i odluka o dodjeli ugovora

30.1. Ishod evaluacije je izvješće o evaluaciji koje sadržava prijedlog za dodjelu ugovora. Izvješće o evaluaciji sadržava datum i potpis osobe ili osoba koje su izvršile evaluaciju ili članova odbora za evaluaciju. To izvješće može biti potpisano u elektroničkom sustavu koji omogućuje dostatnu identifikaciju potpisnika.

Ako odbor za evaluaciju nije bio odgovoran za provjeru ponuda na temelju kriterija za isključenje i za odabir, izvješće o evaluaciji potpisuju i osobe koje je za to ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

30.2. Izvješće o evaluaciji sadržava sljedeće:

(a) naziv i adresu javnog naručitelja te predmet i vrijednost ugovora ili predmet i najveću vrijednost okvirnog ugovora;

(b) imena i prezimena odnosno nazive odbijenih natjecatelja ili ponuditelja i razloge njihova odbijanja upućivanjem na situaciju iz članka 141. stavka 1. ili kriterije za odabir;

(c) upućivanje na odbijene ponude i razloge za njihovo odbijanje upućivanjem na bilo što od sljedećeg:

i. neusklađenost s minimalnim zahtjevima kako je utvrđeno u članku 167. stavku 1. točki (a);

ii. neispunjavanje minimalnih razina kvalitete utvrđenih u točki 21.3.;

iii. ponude za koje je utvrđeno da su izuzetno niske kako je navedeno u točki 23.;

(d) imena i prezimena odnosno nazive natjecatelja ili ponuditelja i razloge njihova odabira;

(e) imena i prezimena odnosno nazive ponuditelja koji će biti rangirani prema dobivenim bodovima i njihovo obrazloženje;

(f) imena i prezimena odnosno nazive predloženih natjecatelja ili uspješnog ponuditelja i razloge za njihov odabir;

(g) ako je poznato, udio ugovora ili okvirnog ugovora koji predloženi ugovaratelj namjerava dati u podugovor trećim stranama.

30.3. Javni naručitelj donosi svoju odluku o dodjeli u kojoj se navodi bilo što od sljedećeg:

(a) odobrenje izvješća o evaluaciji koje sadržava sve informacije navedene u točki 30.2. nadopunjeno sljedećim:

i. imenom i prezimenom odnosno nazivom uspješnog ponuditelja i razlozima za taj odabir na temelju prethodno objavljenih kriterija za odabir i za dodjelu, uključujući, ako je to primjereno, razloge zašto nije prihvatio preporuke iz izvješća o evaluaciji;

ii. u slučaju pregovaračkog postupka bez prethodne objave, natjecateljskog postupka uz pregovor ili natjecateljskog dijaloga, okolnosti iz točaka11., 12. i 39. kojima se opravdava njihova uporaba;

(b) ako je to primjereno, razlozi zbog kojih je javni naručitelj odlučio da neće dodijeliti ugovor.

30.4. Dužnosnik za ovjeravanje može spojiti sadržaj izvješća o evaluaciji i odluku o dodjeli ugovora u jedinstveni dokument i potpisati ga u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(a) za postupke ispod vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. ako je zaprimljena samo jedna ponuda;

(b) pri ponovnom otvaranju nadmetanja unutar okvirnog ugovora ako nije imenovan odbor za evaluaciju;

(c) u slučajevima iz točke 11.1. podtočaka (c), (e), (f)i., (f)iii. i (h), ako nije imenovan odbor za evaluaciju.

30.5. Za postupak nabave pokrenut na međuinstitucijskoj osnovi, odluku iz točke 30.3. donosi javni naručitelj odgovoran za postupak nabave.

31. Obavijesti za natjecatelje i ponuditelje

31.1. Javni naručitelj elektroničkim putem obavješćuje sve natjecatelje ili ponuditelje, istodobno i zasebno, o donesenim odlukama o ishodu postupka što je prije moguće nakon svake od sljedećih faza:

(a) faze otvaranja za slučajeve iz članka 168. stavka 3.;

(b) kad je donesena odluka na temelju kriterija za isključenje i za odabir u postupcima nabave organiziranima u dvije zasebne faze;

(c) odluke o dodjeli ugovora.

U svakom slučaju, javni naručitelj navodi razloge zašto zahtjev za sudjelovanje ili ponuda nisu prihvaćeni te koji su dostupni pravni lijekovi.

Pri obavješćivanju uspješnog ponuditelja, javni naručitelj navodi da ta odluka ne predstavlja obvezu s njegove strane.

31.2. Javni naručitelj priopćuje informacije iz članka 170. stavka 3. što je moguće prije, a u svakom slučaju u roku od 15 dana od primitka zahtjeva u pisanom obliku. Javni naručitelj ugovore za svoj račun dodjeljuje uporabom elektroničkih sredstava. Ponuditelj može poslati zahtjev i elektroničkim putem.

31.3. Kada javni naručitelj komunicira elektroničkim putem, smatra se da su natjecatelji ili ponuditelji primili informacije ako javni naručitelj može dokazati da ih je poslao na elektroničku adresu navedenu u ponudi ili zahtjevu za sudjelovanje.

U tom slučaju, smatra se da je natjecatelj ili ponuditelj primio informacije na dan kada ih je javni naručitelj poslao.

POGLAVLJE 2.

Odredbe koje se primjenjuju na ugovore koje institucije Unije dodjeljuju za svoj račun

32. Središnje tijelo za nabavu

32.1. Središnje tijelo za nabavu može djelovati kao jedno od sljedećeg:

(a) subjekt u veleprodaji kupnjom, skladištenjem i preprodajom robe i usluga drugim javnim naručiteljima;

(b) posrednik dodjelom okvirnih ugovora ili operativnih dinamičkih sustava nabave koje mogu upotrebljavati drugi javni naručitelji kako je najavljeno u prvotnom pozivu.

32.2. Središnje tijelo za nabavu provodi sve postupke nabave s pomoću elektroničkih sredstava komunikacije.

33. Grupe

33.1. Kada je to primjereno, tehnički izvedivo i troškovno učinkovito, ugovori se dodjeljuju u obliku zasebnih grupa unutar istog postupka.

33.2. Ako je predmet ugovora podijeljen u više grupa od kojih je svaka predmet zasebnog ugovora, za opću evaluaciju na temelju primjenjivog praga uzima se u obzir ukupna vrijednost svih grupa.

Ako je ukupna vrijednost svih grupa jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 175. stavka 1. , na svaku grupu primjenjuju se članak 163. stavak 1.te članci 164. i 165.

33.3. Ako se ugovor dodjeljuje u obliku zasebnih grupa, ponude se evaluiraju zasebno za svaku grupu. Ako je nekoliko grupa dodijeljeno istom ponuditelju, može biti potpisan jedan ugovor kojim su obuhvaćene sve grupe.

34. Aranžmani za procjenu vrijednosti ugovora

34.1. Javni naručitelj procjenjuje vrijednost ugovora na temelju ukupnog plativog iznosa, uključujući sve oblike opcija i sve obnove.

Ta se procjena mora izvršiti najkasnije u trenutku kada javni naručitelj pokrene postupak nabave.

34.2. Za okvirne ugovore i dinamički sustav nabave vrijednost koja se uzima u obzir najviša je vrijednost svih ugovora predviđenih tijekom ukupnog trajanja okvirnog ugovora ili dinamičkog sustava nabave.

Za partnerstva za inovacije, vrijednost koja se uzima u obzir jest najviša procijenjena vrijednost istraživačkih i razvojnih aktivnosti koje se trebaju odvijati u svim fazama predviđenog partnerstva, kao i radova, robe ili usluga koje se trebaju nabaviti na kraju predviđenih partnerstva.

Ako javni naručitelj predviđa isplate natjecateljima ili ponuditeljima, uzima ih u obzir pri izračunu procijenjene vrijednosti ugovora.

34.3. Za ugovore o uslugama, u obzir se uzima sljedeće:

(a) u slučaju usluga osiguranja, plativa premija i drugi oblici naknade;

(b) u slučaju bankovnih ili financijskih usluga, pristojbe, provizije, kamate i drugi oblici naknada;

(c) u slučaju projektnih natječaja, pristojbe, provizije i drugi oblici naknade.

34.4. U slučaju ugovora o uslugama u kojima se ne navodi ukupna cijena ili u slučaju ugovora o nabavi robe na temelju *leasinga*, najma, zakupa ili najma s pravom kupnje proizvoda, izračun procijenjene vrijednosti ugovora temelji se na sljedećem:

(a) u slučaju ugovorâ na određeno vrijeme:

i. ako je njihovo trajanje 48 mjeseci ili manje u slučaju usluga ili 12 mjeseci ili manje u slučaju nabave robe, na ukupnoj vrijednosti ugovora za vrijeme njihova trajanja;

ii. ako njihovo trajanje iznosi više od 12 mjeseci u slučaju nabave robe, na ukupnoj vrijednosti uključujući procijenjenu preostalu vrijednost;

(b) u slučaju ugovorâ koji nemaju određeno trajanje ili, u slučaju usluga, za razdoblje koje premašuje 48 mjeseci, mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

34.5. U slučaju ugovora o uslugama ili nabavi robe koji se redovno dodjeljuju ili se obnavljaju unutar određenog razdoblja, izračun procijenjene vrijednosti ugovora temelji se na bilo čemu od sljedećega:

(a) ukupnoj stvarnoj vrijednosti uzastopnih ugovora iste vrste dodijeljenih tijekom prethodnih 12 mjeseci ili prethodne financijske godine, koja je prilagođena, ako je moguće, kako bi se uzele u obzir promjene u količini ili vrijednosti koje bi nastale tijekom 12 mjeseci nakon prvotnog ugovora;

(b) ukupnoj procijenjenoj vrijednosti uzastopnih ugovora iste vrste koji se dodjeljuju tijekom financijske godine.

34.6. U slučaju ugovora o radovima, uzima se u obzir ne samo vrijednost radova, nego i procijenjena ukupna vrijednost robe i usluga potrebnih za izvršenje radova koje je javni naručitelj stavio na raspolaganje ugovaratelju.

34.7. U slučaju ugovora o koncesiji, vrijednost je procijenjeni ukupan promet koncesionara nastao za vrijeme trajanja ugovora.

Vrijednost se izračunava primjenom objektivne metode navedene u dokumentaciji o nabavi, uzimajući u obzir posebno sljedeće:

(a) prihode od plaćanja naknada i novčanih kazni koje su naplatili korisnici radova ili usluga, osim onih koje prikupljaju u ime javnog naručitelja;

(b) vrijednost bespovratnih sredstava ili druge financijske pogodnosti trećih strana za obavljanje koncesije;

(c) prihodi od prodaje imovine koja je dio koncesije;

(d) vrijednost sve robe i usluga koje je javni naručitelj stavio na raspolaganje koncesionaru pod uvjetom da su potrebne za izvođenje radova ili usluga;

(e) isplate natjecateljima ili ponuditeljima.

35. Rok mirovanja prije potpisivanja ugovora

35.1. Rok mirovanja počinje teći nakon bilo kojeg od sljedećih datuma:

(a) dan nakon istovremenog slanja obavijesti uspješnim i neuspješnim ponuditeljima elektroničkim putem;

(b) ako su ugovor ili okvirni ugovor dodijeljeni na temelju točke 11.1. drugog podstavka podtočke (b), dan nakon što je obavijest o dodjeli ugovora iz točke 2.4. objavljena u *Službenom listu Europske unije*.

Prema potrebi, javni naručitelj može suspendirati potpisivanje ugovora radi dodatnog ispitivanja ako je to opravdano na temelju zahtjevâ ili primjedbi neuspješnih ili oštećenih natjecatelja ili ponuditelja ili na temelju drugih relevantnih informacija zaprimljenih tijekom razdoblja iz članka 175. stavka 3. U slučaju suspenzije svi natjecatelje ili ponuditelje obavješćuju se unutar tri radna dana od odluke o suspenziji.

Ako ugovor ili okvirni ugovor nije moguće potpisati s predviđenim uspješnim ponuditeljem, javni naručitelj može ga dodijeliti sljedećem najboljem ponuditelju.

35.2. Rok iz točke 35.1. ne primjenjuje se u sljedećim slučajevima:

(a) u svakom postupku u kojem je dostavljena samo jedna ponuda;

(b) na posebne ugovore koji se temelje na okvirnom ugovoru;

(c) u slučaju dinamičkih sustava nabave;

(d) u slučaju pregovaračkog postupka bez prethodne objave iz točke 11., osim za ugovore koji se dodjeljuju u skladu s točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkom (b).

POGLAVLJE 3.

Nabava u području vanjskih djelovanja

36. Posebne odredbe u vezi s pragovima i načinom dodjele ugovora u području vanjskih djelovanja

Točka 2. uz iznimku točke 2.5., točke 3., 4. i 6., točka 12.1. podtočke (a) i od (c) do (f), točka 12.4., točka 13.3., točke 14. i 15., točke od 17.3. do 17.7., točke 20.4. i 23.3., točka24., točke 25.2. i 25.3., točke 26., 28. i 29. uz iznimku točke 29.3. ne primjenjuju se na ugovore o javnoj nabavi koje su sklopili javni naručitelji iz članka 178. stavka 2. ili koji su sklopljeni u njihovo ime. ***Točke 32., 33. i 34. ne primjenjuju se na nabavu u području vanjskih djelovanja. Točka 35. primjenjuje se na nabavu u području vanjskih djelovanja. Za potrebe točke 35.1. drugog podstavka, trajanje roka mirovanja istovjetno je onome utvrđenome u članku 178. stavku 1.***

O provedbi odredaba o nabavi u skladu s ovim poglavljem odlučuje Komisija, među ostalim o odgovarajućim kontrolama koje treba primijeniti odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ako Komisija nije javni naručitelj.

37. Oglašavanje

37.1. Ako je primjenjivo, prethodna obavijest za pozive na podnošenje ponuda na temelju ograničenog postupka ili otvorenog postupka iz točke 38.1. podtočke (a) odnosno (b) šalje se Uredu za publikacije elektroničkim putem što je moguće prije.

37.2. Obavijest o dodjeli šalje se ako je ugovor potpisan osim, ako je to još potrebno, kada je ugovor proglašen tajnim ili kada izvršenje ugovora uključuje posebne sigurnosne mjere ili kada to nalaže zaštita ključnih interesa Unije ili zemlje korisnice te kad se objava obavijesti o dodjeli ugovora ne smatra prikladnom.

38. Pragovi i postupci

38.1. Postupci nabave u području vanjskih djelovanja jesu sljedeći:

(a) ograničeni postupak, kako je predviđen člankom 164. stavkom 1. točkom (b);

(b) otvoreni postupak, kako je predviđen člankom 164. stavkom 1. točkom (a);

(c) lokalni otvoreni postupak;

(d) pojednostavnjeni postupak.

38.2. S obzirom na pragove upotrebljavaju se sljedeći postupci nabave:

(a) otvoreni ili ograničeni postupak može se upotrebljavati za:

i. ugovore o uslugama i nabavi robe i ugovore o koncesijama za usluge čija je vrijednost najmanje 300 000 EUR;

ii. ugovore o radovima i ugovore o koncesijama za radove čija je vrijednost najmanje 5 000 000 EUR.

(b) lokalni otvoreni postupak može se upotrebljavati:

i. za ugovore o nabavi robe čija je vrijednost najmanje 100 000 EUR te manja od 300 000 EUR;

ii. za ugovore o radovima i ugovore o koncesijama za radove čija je vrijednost najmanje 300 000 EUR te manja od 5 000 000 EUR;

(c) pojednostavnjeni postupak može se upotrebljavati:

i. za ugovore o uslugama, ugovore o koncesijama za usluge, ugovore o radovima i ugovore o koncesijama za radove čija je vrijednost manja od 300 000 EUR;

ii. za ugovore o nabavi robe čija je vrijednost manja od 100 000 EUR

(d) ugovori čija je vrijednost 20 000 EUR ili manje mogu se dodijeliti na temelju samo jedne ponude;

(e) plaćanja iznosa od 2 500 EUR ili manje za stavke rashoda mogu se izvršavati jednostavno plaćanjem po fakturama, bez prethodnog prihvaćanja ponude.

38.3. U ograničenom postupku iz točke 38.1. podtočke (a) u obavijesti o nadmetanju navodi se broj natjecatelja koji će biti pozvani da dostave ponude. Za ugovore o uslugama poziva se najmanje četiri natjecatelja. Broj natjecatelja kojima je dopušteno da dostave ponude mora biti dovoljan da se osigura istinsko tržišno natjecanje.

Popis odabranih natjecatelja objavljuje se na internetskim stranicama Komisije.

Ako je broj natjecatelja koji ispunjavaju kriterije za odabir ili minimalne stupnjeve sposobnosti niži od najnižeg dopuštenog broja, javni naručitelj može samo one natjecatelje koji ispunjavaju uvjete pozvati da dostave svoje ponude.

38.4. U skladu s lokalnim otvorenim postupkom iz točke 38.1. podtočke (c) obavijest o nadmetanju objavljuje se barem u službenom listu države primateljice ili u bilo kojoj drugoj jednakovrijednoj publikaciji za lokalne pozive na dostavu ponuda.

38.5. Na temelju pojednostavnjenog postupka iz točke 38.1. podtočke (d) javni naručitelj sastavlja popis od najmanje tri ponuditelja po svojem izboru, bez objave obavijesti.

Ponuditelji za pojednostavnjeni postupak mogu se odabrati s popisa dobavljača iz točke 13.1. podtočke (b) koji se oglašava putem poziva na iskaz interesa.

Ako, nakon savjetovanja s ponuditeljima, javni naručitelj primi samo jednu ponudu koja je administrativno i tehnički valjana, ugovor se može dodijeliti pod uvjetom da su ispunjeni kriteriji za dodjelu.

38.6. Za pravne usluge koje nisu obuhvaćene točkom 11.1. drugim podstavkom podtočkom (h) javni naručitelji mogu upotrijebiti ***pojednostavnjeni*** postupak, neovisno o procijenjenoj vrijednosti ugovora.

39. Uporaba pregovaračkog postupka za ugovore o nabavi usluga, robe i radovima

39.1. Javni naručitelji mogu upotrebljavati pregovarački postupak s jednom ponudom u sljedećim slučajevima:

(a) ako su usluge povjerene tijelima javnog sektora ili neprofitnim institucijama ili udruženjima, a odnose se na aktivnosti institucionalne naravi ili su namijenjene pružanju pomoći ljudima u području socijalne skrbi;

(b) ako je postupak javnog nadmetanja bio neuspješan, odnosno ako nije zaprimljena kvalitativno i/ili financijski primjerena ponuda, u kojem slučaju, nakon što se poništi postupak javnog nadmetanja, javni naručitelj može pregovarati s jednim ili više ponuditelja po vlastitom odabiru koji su sudjelovali u pozivu na dostavu ponuda, pod uvjetom da dokumentacija o nabavi nije bitno izmijenjena;

(c) ako se nakon prijevremenog raskida postojećeg ugovora mora sklopiti novi ugovor.

39.2. Za potrebe točke 11.1. drugog podstavka podtočke (c). smatra se da operacije izvršene u krizi zadovoljavaju test velike hitnosti. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja, ako je to primjereno, zajedno s drugim dotičnim dužnosnicima za ovjeravanje na osnovi delegiranja, utvrđuje da postoji slučaj velike hitnosti i redovito preispituje svoju odluku u odnosu na načelo dobrog financijskog upravljanja.

39.3. Aktivnosti institucionalne naravi iz točke 39.1. podtočke (a) uključuju usluge koje su izravno povezane sa zakonskom misijom tijela javnog sektora.

40. Natječajne specifikacije

Odstupajući od točke 16.3., za sve postupke koji uključuju zahtjev za sudjelovanje, natječajne specifikacije mogu se podijeliti u skladu s dvije faze postupka i prva faza može sadržavati samo informacije iz točke 16.3. podtočaka (a) i (f).

41. Rokovi za provedbu postupaka

41.1. Za ugovore o uslugama najkraće vrijeme između sljedećeg dana od dana slanja pisma s pozivom za podnošenje ponuda i krajnjeg roka za zaprimanje ponuda iznosi 50 dana. Međutim, u hitnim slučajevima mogu se odobriti drugi rokovi.

41.2. Ponuditelji mogu postaviti pitanja u pisanom obliku prije zaključnog datuma za primitak ponuda. Javni naručitelj odgovara na pitanja prije zaključnog datuma za primitak ponuda.

41.3. U ograničenim postupcima rok za zaprimanje zahtjevâ za sudjelovanje iznosi najmanje 30 dana od dana nakon datuma objavljivanja obavijesti o nadmetanju. Razdoblje između dana nakon datuma slanja pisma s pozivom i zaključnog datuma za zaprimanje ponuda ne smije biti kraće od 50 dana. Međutim, u nekim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drugi rokovi.

41.4. U otvorenim postupcima rokovi za zaprimanje ponuda, koji se računaju od dana nakon datuma objave obavijesti o nadmetanju, iznose najmanje:

(a) 90 dana za ugovore o radovima;

(b) 60 dana za ugovore o nabavi robe.

Međutim, u nekim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drugi rokovi.

41.5. U lokalnom otvorenom postupku rokovi za zaprimanje ponuda koji teku od datuma objave obavijesti o nadmetanju iznose najmanje:

(a) 60 dana za ugovore o radovima;

(b) 30 dana za ugovore o nabavi robe.

Međutim, u nekim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drugi rokovi.

41.6. Za pojednostavnjene postupke iz točke 38.1. podtočke (d) natjecateljima se odobrava rok od najmanje 30 dana od datuma slanja pisma s pozivom za podnošenje ponuda u kojem mogu dostaviti svoje ponude.

PRILOG II.

Korelacijska tablica

Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012	**Ova Uredba**
Članak 1. stavak 1.	Članak 1.
Članak 1. stavak 2.	Članak 68.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 4.	Članak 4.
Članak 5.	Članak 5.
Članak 6.	Članak 6.
Članak 7.	Članak 7.
Članak 8.	Članak 8.
Članak 9.	Članak 9.

Članak 10.	briše se
Članak 11.	Članak 10.
Članak 12.	Članak 11.
Članak 13.	Članak 12.
Članak 14.	Članak 12. stavak 3.
Članak 15.	Članak 14.
Članak 16.	Članak 16.
Članak 17.	Članak 17.
Članak 18.	Članak 18.
Članak 19.	Članak 19.
Članak 20.	Članak 20.
Članak 21.	Članak 21.
Članak 22.	Članak 25.
Članak 23.	Članak 27.
Članak 24.	Članak 28.
Članak 25.	Članak 29.
Članak 26.	Članak 30.
Članak 27.	Članak 31.
Članak 28.	Članak 28. stavak 2.
Članak 29.	Članak 32.
Članak 30.	Članak 33.

Članak 31.	Članak 35.
Članak 32.	Članak 36.
Članak 33.	Članak 35. stavak 4.)
Članak 34.	Članak 37.
Članak 35.	Članak 38.
Članak 36.	Članak 39.
Članak 37.	Članak 40.
Članak 38.	Članak 41.
Članak 39.	Članak 42.
Članak 40.	Članak 43.
Članak 41.	Članak 44.
Članak 42.	Članak 45.
Članak 43.	Članak 46.
Članak 44.	Članak 47.
Članak 45.	Članak 48.
Članak 46.	Članak 49.
Članak 47.	Članak 50.
Članak 48.	Članak 51.
Članak 49.	Članak 52.
Članak 50.	Članak53.
Članak 51.	Članak 54.

Članak 52.	Članak 55.
Članak 53.	Članak 56.
Članak 54.	Članak 58.
Članak 55.	Članak 59.
Članak 56.	Članak 60.
Članak 57.	Članak 61.
Članak 58.	Članak 62.
Članak 59.	Članak 63.
Članak 60.	Članak 154.
Članak 61.	Članak 154.
Članak 62.	Članak 69.
Članak 63.	Članak 62. stavak 3.
Članak 64.	Članak 72.
Članak 65.	Članak 73.
Članak 66.	Članak 74.
Članak 67.	Članak 76.
Članak 68.	Članak 77.
Članak 69.	Članak 79.
Članak 70.	Članak 88.
Članak 71.	Članak 90.
Članak 72.	Članak 91.

Članak 73.	Članak 92.
Članak 74.	Članak 94.
Članak 75.	Članak 95.
Članak 76.	Članak 96.
Članak 77.	Članak 97.
Članak 78.	Članak 98.
Članak 79.	Članak 100.
Članak 80.	Članak 101.
Članak 81.	Članak 105.
Članak 82.	Članak 106.
Članak 83.	Članak 107.
Članak 84. stavak 1.	Članak 111. stavak 1.
Članak 84. stavak 2.	Članak 110. stavak 1.
Članak 84. stavak 3. prvi podstavak	Članak 110. stavak 2.
Članak 84. stavak 3. drugi podstavak	Članak 110. stavak 3. točka (e)
Članak 85. stavak 1. prvi podstavak	Točka (8.) članka 2.
Članak 85. stavak 1. drugi podstavak	Točka (37) članka 2.
Članak 85. stavak 1. treći podstavak	Članak 111. stavak 2.
Članak 85. stavak 2.	---
Članak 85. stavak 3.	Članak 112. stavak 1.
Članak 85. stavak 4.	Članak 112. stavak 2.

Članak 86. stavci 1., 2. i 3.	Članak 111. stavak 2.
Članak 86. stavak 4. prvi podstavak	Članak 114. stavak 2. prvi podstavak
Članak 86. stavak 4. drugi podstavak	Članak 114. stavak 1.
Članak 86. stavak 4. treći podstavak	Članak 111. stavak 1. drugi podstavak
Članak 86. stavak 4. četvrti podstavak	Članak 112. stavak 5.
Članak 86. stavak 5. prvi podstavak	Članak 114. stavak 4.
Članak 86. stavak 5. drugi podstavak	Članak 114. stavak 5.
Članak 86. stavak 5. treći podstavak	Članak 114. stavak 6.
Članak 87. stavak 1.	Članak 111. stavak 1.
Članak 88.	Članak 111. stavak 3.
Članak 89. stavak 1.	Članak 111. stavak 5.
Članak 89. stavak 2.	---
Članak 90.	Članak 115.
Članak 91.	Članak 115. stavak 1.
Članak 92.	Članak 116.
Članak 93.	Članak 146.
Članak 94.	Članak 146.
Članak 95.	Članak 147.
Članak 96.	Članak 151.
Članak 97.	Članak 133.
Članak 98.	Članak 117.

Članak 99.	Članak 118.
Članak 100.	Članak 120.
Članak 101.	Članci 2. i 162.
Članak 102.	Članak 160.
Članak 103.	Članak 163.
Članak 104.	Članak 164.
Članak 104.a	Članak 165.
Članak 105.	Članak 166.
Članak 105.a	Članak 135.
Članak 106.	Članci 136. do 140.
Članak 107.	Članak 141.
Članak 108.	Članci 142. i 143.
Članak 110.	Članak 167.
Članak 111.	Članak 168.
Članak 112.	Članak 169.
Članak 113.	Članak 170.
Članak 114.	Članak 171.
Članak 114.a	Članak 172.
Članak 115.	Članak 173.
Članak 116.	Članak 131.
Članak 117.	Članak 174.

Članak 118.	Članak 175.
Članak 119.	Članak 176.
Članak 120.	Članak 177.
Članak 121.	Članak 180.
Članak 122.	Članak 187.
Članak 123.	Članak 125.
Članak 124.	Članak 181.
Članak 125.	Članci 190., 191. i 193.
Članak 126.	Članak 186.
Članak 127.	Članak 190.
Članak 128.	Članak 189.
Članak 129.	Članak 191.
Članak 130.	Članak 193.
Članak 131.	Članak 196.
Članak 132.	Članak 198.
Članak 133.	Članak 200.
Članak 134.	Članci 152. i 153.
Članak 135. stavci 1., 5., 6. i 7. Članak 135. stavak 2., 3. i 4. Članak 135. stavci 8. i 9.	Članak 202. Članak 131. ---
Članak 136.	Članak 132.

Članak 137.	Članci 204. i 205.
Članak 138.	Članak 206.
Članak 139.	Članak 208.
Članak 140.	Članak 209.
Članak 141.	Članak 241.
Članak 142.	Članak 249.
Članak 143.	Članak 80.
Članak 144.	Članak 80.
Članak 145.	Članak 243.
Članak 146.	Članak 244.
Članak 147.	Članak245.
Članak 148.	Članak 246.
Članak 149.	Članak 250.
Članak 150.	Članak 248.
Članak 151.	Članak 82. stavak 7., 8. i 9.
Članak 152.	---
Članak 153.	Članak 84.
Članak 154.	Članak 84.
Članak 155.	Članak 243. stavak 3.
Članak 156.	Članak 80. stavak 3.
Članak 157.	Članak 87.

Članak 158.	Članak 254.
Članak 159.	Članak 255.
Članak 160.	Članak 256.
Članak 161.	Članak 257.
Članak 162.	Članak 258.
Članak 163.	Članak 259.
Članak 164.	Članak 260.
Članak 165.	Članak 261.
Članak 166.	Članak 262.
Članak 167.	Članak 263.
Članak 168.	---
Članak 169. stavak 1. Članak 169. stavak 2. Članak 169. stavak 3.	--- --- (sadržan u članku 12. stavku 1.) Članak 12. stavak 2. točka (d)
Članak 170. stavak 1. Članak 170. stavak 2. Članak 170. stavak 3.	--- Članak 116. stavak 1. Članak 11. stavak 2.
Članak 171. stavak 1. Članak 171. stavak 2. Članak 171. stavak 3.	Članak 116. stavak 4. Članak 116. stavak 2. Članak 116. stavak 5.
Članak 172.	Članak 10. stavak 5. točka (a)

Članak 173. stavak 1. Članak 173. stavak 2.	Članak 30. stavak 1., treći podstavak Članak 31. stavak 5.
Članak 174.	---
Članak 175.	---
Članak 176.	---
Članak 177. stavak 1., 2. i 3. Članak 177. stavak 4. Članak 177. stavak 5.	--- Članak 12. stavak 4. točka (b) Članak 10. stavak 5. točka (b)
Članak 178. stavak 1. Članak 178. stavak 2. Članak 178. stavak 3.	Članak 14. stavak 2. Članak 15. stavak 1. Članak 15. stavak 2.
Članak 178.a	---
Članak 179. stavak 1. Članak 179. stavak 2. i 3.	Članak 30. stavak 1. točka (f) Članak 31. stavak 2.
Članak 180.	---
Članak 181. stavak 1. Članak 181. stavak 2. Članak 181. stavak 3. Članak 181. stavak 4.	--- Članak 21. stavak 2. točka (b) Članak 30. stavak 1. točka (e) Članak 237. stavak 5.
Članak 182.	Članak 15. stavak 3.

Članak 183. stavak 1. Članak 183. stavak 2. Članak 183. stavak 3. Članak 183. stavak 4. Članak 183. stavak 5. Članak 183. stavak 6.	Članak 160. stavak 4. Članci 12. stavak 4. točka (c) i 21. stavak 2. točka (g) --- Članak 145., Članak 152. stavak 1. drugi podstavak i Članci 167. stavak 2. i 176. stavak 2. Članak 160. stavak 5. Članak 30. stavak 1. točka (d)
Članci 184. i 185.	---
Članak 186.	Članak 236.
Članak 187.	Članci 234. i 235.
Članak 188.	---
Članak 189. stavak 1. i 4. Članak 189. stavak 2. i 3.	--- Članak 114. stavak 2. i 3.
Članak 190.	Članak 178.
Članak 191.	Članak 179.
Članak 192.	Članak 190. stavak 3.
Članak 193.	---
Članak 194.	Članak 129.
Članak 195.	Članak 64.

Članak 196.	Članak 65.
Članak 197.	Članak 65. stavak 2.
Članak 198.	Članak 67.
Članak 199.	Članak 66. stavak 2.
Članak 200.	Članak 66. stavak 3.
Članak 201.	Članak 264.
Članak 202.	Članak 11. stavak 2. Članak 265.
Članak 203.	Članak 264. Članak 266.
Članak 204.	Članak 237.
Članak 204.a	Članak 221.
Članak 204.b	Članak 222.
Članak 204.c	Članak 223.
Članak 204.d	Članak 224.
Članak 204.e	Članak 225.
Članak 204.f	Članak 225.
Članak 204.g	Članak 226.
Članak 204.h	Članak 226.
Članak 204.i	Članak 226.
Članak 204.j	Članak 227.

Članak 204.k	Članak 228.
Članak 204.l	Članak 229.
Članak 204.m	Članak 230.
Članak 204.n	Članak 231.
Članak 204.o	Članak 232.
Članak 204.p	Članak 233.
Članak 205.	Članak 279.
Članak 206.	Članak 268.
Članak 207.	---
Članak 208.	Članak 70.
Članak 209.	Članak 71.
Članak 210.	Članak 269.
Članak 211.	Članak 280.
Članak 212.	Članak 281.
Članak 213.	---
Članak 214.	Članak 282.

Izjava u vezi s člankom 38. ***Objava informacija o primateljima i drugih informacija:***

„Komisija će preko mreža s državama članicama podupirati razmjenu dobrih praksi u pogledu objave informacija o primateljima sredstava Unije koja se izvršavaju u okviru podijeljenog upravljanja. Komisija će uzeti u obzir iskustva stečena pri pripremi sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira.”

Izjava u vezi s člankom 266. ***Posebne odredbe o projektima u vezi s nekretninama****:*

„Komisija i ESVD obavijestit će Europski parlament i Vijeće u okviru radnog dokumenta iz članka 266. o svakoj prodaji i kupnji zgrada, uključujući one ispod praga utvrđenog u tom članku.”

Prilog II. zakonodavnoj rezoluciji

Zajednička izjava o postupku davanja razrješnice i datumu donošenja završne računovodstvene dokumentacije EU-a

„Europski parlament, Vijeće i Komisija u suradnji s Europskim revizorskim sudom utvrdit će pragmatičan raspored za postupak davanja razrješnice.

U tom kontekstu Komisija potvrđuje da će nastojati donijeti konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju EU-a za financijsku godinu 2017. do 30. lipnja 2018. pod uvjetom da Europski revizorski sud proslijedi sve nalaze u vezi s pouzdanosti te dokumentacije EU-a i sve konsolidirane računovodstvene dokumentacije subjekatâ do 15. svibnja 2018., a svoj nacrt godišnjeg izvješća do 15. lipnja 2018.

Komisija ujedno potvrđuje da će nastojati dostaviti svoje odgovore na godišnje izvješće Europskog revizorskog suda za financijsku godinu 2017. do 15. kolovoza 2018. pod uvjetom da Europski revizorski sud proslijedi svoj nacrt opažanja Komisiji do 1. lipnja 2018.”